

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 662

שופטים
תשפ"ו

שופטים

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

אתווקים

לוננים ותוכן של הארץ אורחים

חפשו את
חוברת העלוני
לילדים
מבית דפוס
ספיד

מני קיסר וליאט השקט

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:40	08:02	06:48	ירושלים
08:38	08:04	07:04	בני ברק
08:40	08:05	06:56	חיפה
08:38	08:04	07:04	אשדוד
08:39	08:03	06:47	בית שמש
08:39	08:03	07:05	קרית גת
08:40	08:03	06:59	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פר שופטים תשפ"ו
גליון מס' 613

"עומקים" - פרק ט' | לשהות בכאב כדי להגיע לפיתרון | להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון ראה 'מריבות בין אחים'

כילד שחוה הצקות והשפלות מהאחים בבית, ואמא שגוננה עלי, וזה רק הזיק. היום בבית אני נלחץ מאוד ממריבות, ומה שעזר לי מאוד, שאני מלמד בחיידר, ולמדתי הרבה על גבולות. וכך גם למדתי לתת מקום לתסכול של אח שעגעו בו בלי להפוך אותו לקרבן. ועדיין זה מאתגר.

תודה ענקית על המאמרים המדהימים!

המאמר החזיר אותי לילדות ולימי הבהרות. לריבים שהיו יום יום בין האחים על כל השטויות שבעולם וגם על דברים העומדים ברומם של כל ילד וילד. אח"כ בימי הבהרות שאז בכלל כל אחד היה בטוח שדעותיו ומעשיו הם הכי צודקים שבעולם, אני זוכר גם שלא דיברתי עם אח שלי תקופה בגלל שהוא פגע בדיבורו במשהו שהיה קדוש בעיני. ואני מבקש להרגיע את כל ההורים החוששים לעתיד, אנחנו היום אחים אהבים בלב ונפש.

הפרק האחרון בפודקאסט "עומקים" על החובה לשהות בבעיה כדי להגיע לפתרון עמוק יותר ולא פלסטר חיצוני,

עוצמתי ביותר!!! זה פרק יסודי שצריך להיות ב"פרקי יסוד". כי יש פרקים שמדברים על משהו נקודתי, ויש פרקים שהם יסוד שמומך מאחורי הכל וצריכים להיות בעשרת הדברות של "מכון שובקס לחיים טובים", וזה אחד מהם. [ומשהו מצחיק... זה גרם לי ללכת מיד לרופא שיניים לטפל יסודי במשהו שהשתקתי מחוסר זמן וניסיתי למרוח בפתרונות זמניים...]

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: הילד שלי (בן 10) מתקשה בימים האחרונים להירדם. ייתכן שזה קשור כי בבית-הזמנים השתנה השעון הביולוגי שלו. הוא מתהפך במיטה כמה שעות. איזה עיצה יכולה לסייע לו להירדם?

תשובה: ייעוץ רפואי, תקבל כמובן אצל הרופא. אנחנו נתמקד בפרגמטיות.

לעתים, יש בעיה שמתחילה במשהו טכני, אך מסתבכת כשהופכת להיות משהו רגשי. הנה הבן מתקשה להירדם, אולי בגלל שינוי הזמנים. כעת הוא נלחץ מכך, חושש ליום המחרת, מודאג מהתוצאות. ויחד איתו, גם אתם נלחצים.

לבסוף, העניין הטכני כבר מאחורינו, אך אז מתווסף הלחץ, שאינו מאפשר להירדם. החלק החשוב כאן, הוא לשחרר אותו ועצמכם מכל לחץ. ההצהרה היא ברורה: הילד לא צריך להירדם. עד שהוא נרדם הוא יכול להעסיק את עצמו בקריאת ספרים או בכל עיסוק שקט אחר. אם יירדם מאוחר מדי, ולא יהיה לו כוח בחיידר, אז יוכל לחזור הביתה מוקדם יותר.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

הרגש הקופץ עם השופר

וגלוי לב. "מצידי אתה יכול גם לדבר עכשיו על חנוכה". השלישי, "מתרפק על קירבת השם. אין לו את זה כל השנה".

הרביעי מציין שזה "נושא מסקרן". כאילו באתי לספר להם על הדובים הלבנים בקוטב...

*

השלב הזה היה קריטי עבור בערי. הוא הגיב בהלם. היה בטוח שכולם מפוחדים כמוהו.

פתאום שם לב, שלמרות שהבורא ב"ה אין לו דמות וצורה כלל, עדיין בשכל המוגבל שלנו, אנחנו רגילים לצייר לעצמינו בראש ציור כל שהוא מהרבש"ע. זה משפיע באופן ישיר גם על מערכת הקשרים איתו.

ובדיוק בגלל זה, נוצרים המון סוגים של קשרים. ואחרי ההפנמה הזאת פניתי לבערי בשאלה ישירה: "איזה דמות יש לרבש"ע בעיניך?"

השאלה הפתיעה אותו. מעולם לא נשאל על כך. הוא התנצל. אמר שלא יוכל לבטא זאת בפה. איפשר לנו לנחש לבד, שמדובר במשהו מפחיד עד מאוד.

התחלנו לחקור קצת את ההיסטוריה. ההיכרות הראשונה שלו עם ראש-השנה היה בכיתה מכינה. בגיל ארבע. הכול מאופסן לו בזיכרון בצורה בהירה. רב"ה גדליה, מלמד ירא שמים מופלג, שהטיב להחזיר ערכים קדושים. כל ההורים התברכו לעצמם שהילדים יעברו דרכו.

במשפחתו של בערי יש היסטוריה של חרדות. הוא זוכר את סבא שלו כאדם חרדתי מאוד. וגם הסבתות משני הצדדים. במקרה, גם שלושתם ניצולי שואה. הוא לקח את הסיפורים של הרב"ה גדליה קצת רחוק. בזמן שהילדים היו מוקסמים מסיפורי המשפט בבית הדין של מעלה, בערי נבעת.

הוא זוכר בבירור ביעותי לילה וחלומות זוועה. ולא מפני שהזיכרון שלו מופלא כל כך, אלא מפני החוויות הקשות.

ילד קטן אינו מסוגל לתפוס משהו מופשט בלתי מוגבל. לכן, המוח שלו שואב דמויות שונות ומשליך אותן באופן אוטומטי על הרבש"ע.

הציור שבערי מחזיק בראש מהרבש"ע, זה ציור מספרון שהכיר בגיל ארבע. במוח של ילד, זה ענה על כל הקריטריונים של רב"ה גדליה.

הדבר המדהים הוא, שמשום מה, היה בטוח שכולם מחזיקים בראש את אותו ציור, כי הרי הרבש"ע הוא אחד יחיד ומיוחד. ואם כן, קיים ממנו ציור אחד בלבד.

כאשר קלט שזה הציור האינדיבידואלי שלו, משהו שנחרט לו במוח בעקבות ההיסטוריה, כבר משהו נרגע בתוכו. בהמשך, קיבל חשק להכיר פנים נוספים. למד שיש י"ג מידות. לראשונה בחייו, רצה לערוך הכירות מעמיקה עם המידה הראשונה ברשימה. עם בעל הרחמים.

התמקדנו בינתיים בפר אחד מתוך מגוון. וגם עדיין לא סיפרנו כיצד השתמשנו בכלי הפסיכודרמה, כדי ליצור חוויה מחודשת.

אותו סדנא אודותיה אנו עוסקים, נמשכה כשלוש וחצי שעות. במהלכה זכינו להכיר את החוויות העמוקות של כמה חברים נוספים. כל חוליה כזאת, יכולה להשלים לנו חלק נוסף בפאזל.

בעז"ה בהמשך הסידרה הדברים יתבהרו לנו יותר ויותר. אז הישארו נא איתנו עד הסוף...

מה התגובה הספונטנית שלכם בעת שמיעת השופר בראש חודש אלול?

[או בכל רגע אחר שהבנתם שהנה הגיע חודש אלול.]

הלב מתנרע מפחד? מתכווץ מנערווין?

הרגשה מופלאה? געגועים לימים הללו?

או אולי עסוק בטכני, בוחן את טיב התקיעות?

לפני שאנחנו רוצים הלאה, נעצור לרגע, כי דווקא ההתייחסות הרגעית הזאת מספרת לנו סיפור משמעותי מאוד לגבי מערכת היחסים שלנו עם המלך הקדוש והמלך המשפט.

נכיר את סיפור החיים של בערי [שם בדוי] וזה ישפוך אור על המתרחש אצלנו.

*

היה זה באמצע חודש אלול. הוזמנתי להנחות סדנא עבור הכנה לימים הנוראים.

בערי שמע את הנושא, החוויה, ומיד הכריז. "לא ידעתי מראש מה הנושא. אבקש לא לעסוק בזה".

הוא יכל לקום וללכת הביתה בלי להצהיר כלום, אך נראה שהעדיף לדבר על זה במקום לברוח. נקודת זכות חשובה.

ניסיונו להבין את המתרחש בתוכו. "ברגע שהתחלתי לדבר על זה, הלב שלי התחיל לדפוק בעוצמה. אני בחרדה מראש השנה".

המודעות שלו גבוהה. גם יכולת הביטוי. ככל שצלל לנושא הבנו יותר מה עובר עליו. כל שנה, בראש-השנה, הוא גומר את התהילים פעמיים בלילה הראשון של ראש-השנה, ומשתדל להשלים פעם נוספת במהלך הימים, והכול מתוך לחץ וחרדה קשים.

כל השנים זה היה ככה. אך לפני כמה שנים זה התגבר. איפה שהוא בתחילת הקיץ, התגלה גידול אצל הבן הקטן. עברו בדיקות אינטנסיביות במשך כמה חודשים. מלאך המוות ריקד ביניהם בכל התקופה. לרגעים כמעט נפרדו ממנו לנצח. בסוף לקראת ראש השנה הגיעו התשובות הסופיות והטובות שגאלו אותם מהייסורים הקשים.

אך מאז החרדה רק התגברה. האסון הבא בדרך, וכל מאמץ שיוכל לעשות בתפילות נוספות, הרי זה לטובה. למזלו הטוב, הוא מצליח להישאר רגוע בחודש אלול, משתדל להסיח דעת כמה שיותר. כעת מבקש לא להרוס לו את הרגע.

בעצמו הצהיר, שהוא יודע שזו לא הכוונה האמיתית של ראש השנה, כפי שחז"ל הורו לנו. אך זו החוויה.

*

היתה לי היכרות מוקדמת עם הקבוצה. כבר ישבנו כמה פעמים. גם הפתיחות ביניהם היתה מספיק גבוהה, וכשהצעתי לבערי לעשות איזה עבודה בענין, הוא נעתר לכן.

לפני שהמשכתי עם בערי, הצעתי לו להקשיב לכמה שיתופים נוספים. ביקשתי מהחברים שכל אחד ירשום על פתק את מה שהרגיש בזמן שהימים הנוראים עולים בזכרונם.

מה שהפתיע זה המגוון. קבוצה אחת. אברכים בני אותו גיל. גדלו באותה סביבה ולערכים דומים, והשוני ביניהם היה עצום.

אחד מתרגש. באוזנו עולים צלילי התפילות המתוקות, ובעיניו טיפות מים. השני, אדיש לגמרי. אך גם כנה מאוד

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת שופטים

כרטיס אדום, אבל יכול לקחת גיר לבן ויצבע את הכרטיס בלבן.

מרב תדהמה מתשובת הרבי חזר שוב על בקשתו, אך רבי דוד חזר בשנית כי ניתן לקחת צבע לבן ולהלבין את הכרטיס...

כששאל את זקני החסידים מה עליו לעשות עתה? השיבוהו שכאשר יקבל את הכרטיס יצבע אותו לבן כהוראת הרבי מתוך אמונה שלימה בצדיק. ואכן קיבל הבחור כרטיס אדום המודיע על חובת הגיוס. לקח הבחור באמונה תמימה את הכרטיס וצבעו בלבן, באמצעות גיר פשוט, ושוב לא קיבל שום קריאה כאילו שכחו ממנו לגמרי אף שהיה אז עת מלחמה ורבים מחבריו גויסו.

(ע"פ מעיין הברכות)

**"לא תסור מן הדבר
אשר יגידו לך ימין
ושמאל" (יז, יא)**

במסכת שבת (סא.) מסבירים חז"ל, שיש חשיבות לימין שנתנה בו תורה, שנאמר: "מימינו אש דת למו" (דברים לג), ויש גם חשיבות לשמאל - על יד שמאל מניחים תפילין, וירא שמים יוצא ידי שניהם, ובזמן שנועל את נעליו, נועל קודם את ימין, אך קושר קודם את שמאל, וכך נותן חשיבות גם לימין וגם לשמאל, ומי שהוא ירא שמים מקפיד

אחד מהגבאים הביא גביר עשיר אל הרב הצדיק רבי אשר פריינד זצוק"ל.

הגביר הגיע מדי יום ביומו לביתו של רבי אשר, אך לא הכניסו אותו פנימה.

רק כעבר שבוע שלם של המתנה, הכניסו אותו לעשר דקות בלבד, ומיד לאחר מכן כבר היה עליו לחזור לחוץ לארץ.

שאלו הגבאים את רבי אשר בתמיהה: "למה לא הכניסו אותו כל השבוע, ורק בעשר הדקות האחרונות - רגע לפני שגבר היה צריך לנסע חזרה לביתו - הכניסו אותו?"

אמר להם רבי אשר: "את עקר העבודה הרוחנית שלו נתתי לו כשעמד בחוץ והמתין בהכנעה. פה הכנסתי אותו לעשר דקות רק כדי שיהיה לו קצת פנוק."
(החיזוק היומי - כ"ק אדמו"ר מספינקא שליט"א)

על סדר זה.

(כ"ק מרן מהר"י מבעלזא זי"ע)

ואם יבוא אדם ויאמר: הרי גם רגל ימין וגם שמאל הם שייכים לגופי, והם ודאי לא יקפידו עלי אם אקדים אחד לשני, ומדוע סדר הקשירה קשור ליראת שמים, ומה נפקא מינה מה אקשור קודם? לכן אמרה התורה: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך" - עשה כל מה שאומרים לך החכמים, גם כאשר מדובר על "ימין ושמאל" - שהם איברים שלך, משום שבכל

"לא תסור... ככל אשר יורוך" (יז, יא)

יהודי שחשש מסכנת גיוס לצבא בחז"ל, ניגש לכ"ק האדמו"ר רבי דוד מטאלנא זצ"ל לקבל ממנו ברכה שישלחו לו כרטיס לבן שמשמעותו פטור מהצבא ולא כרטיס אדום שהוא הודעה על חובת הגיוס. אמר לו רבי דוד שהוא אמור לקבל מהשלטונות

חשובי הקהל שומעים בקול הרב או הדיין, מכבדים הם אותם ומצייתים לפסקיהם. ברם, כשדברי הרב אינם נשמעים על ידי החשובים, אף ההדיוטות מזלזלים בהם. וכך יתפרש הפסוק: "שופטים ושוטרים תתן לך", הדברים הללו נאמרים לגדולי העם. "שופטים ושוטרים תתן לך" - אם תמנה עליך שופט ושוטר, ותציית לכל דבריו, בסופו של דבר יתקיים: "ושפטו את העם", יהיו הללו מסוגלים לשפוט אף את פשוטי העם.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזונבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

דבריהם של החכמים טמונים בדברים נסתרים, ויש לקיימם גם אם איננו מבינים. את הציווי הזה מקיים בשלמות מי שהוא ירא שמים אמיתי.

(ישמח משה)

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (יז, יא)

חסיד אחד נהפך עליו הגלגל, ירד מנכסיו ונעשה עני גדול.

מאחר שבחוץ לארץ היו לו קרובים, עשירים גדולים, שאל בעצת בעל "חידושי הרי"ם" אם ייסע לקרוביו בחו"ל לבקש מהם עזרה, שיוכל לעשות עסק להתפרנס ממנו, אולם הצדיק לא הסכים.

שאל האיש: אם כן אולי אכתוב להם מכתב, אתאר להם רוע מצבי, וישלחו לי סכום מסוים למחייתי, כי הם נדיבי לב, כל שכן שאני קרוב משפחה להם. השיב הרבי: אף לזה אינני מסכים.

הדבר היה לפלא בעיני האיש, נסע בפחי נפש הביתה ובמצבו לא חל כל שינוי לטובה.

אחר כך נסע עוד פעם לגור, שאל שוב את הרבי ושוב לא הסכים שיבקש עזר וסעד מקרוביו, וכן חזר הדבר כמה פעמים.

צרת האיש גדלה, עולליו שאלו לחם וביתו ריק, ואשתו מציקתו מאוד על שאינו חס על נפשו ונפשות ביתו ואינו נוסע לקרוביו.

כשבא עוד פעם לגור, בכה הרבה לפני הצדיק ואמר: איני רואה שום עצה לפניי אלא לפנות לקרובי שבחוץ לארץ שיתמכו בי.

השיבו הרבי: מה אעשה לך, אני כבר אמרתי לך דעתי. לא יכול עוד האיש להתאפק, כתב מכתב לקרוביו על מצבו.

מכתבו עשה פרי, קרוביו שלחו לו תיכף סכום הגון

ומצבו השתפר.

אחר כך שלחו לו עוד סכומי כסף, בלי שום דרישה מצדו, והוא נחלץ מן המיצר, אבל מיד לאחר מכן חלה האיש במחלה אנושה, ומצבו הלך ורע מיום ליום, ולא יכול לרדת ממיטתו.

צערו היה גדול ביותר, שלא יכול לנסוע לגור ולהתנצל לפני הצדיק, כי הוא תלה את סיבת מחלתו בזה שעבר על דעת הצדיק.

ביקש את אחד מידידיו שיסע לגור על אודותיו.

הלה נסע, הזכיר את החולה לפני הצדיק ואמר שצריך לרחמים גדולים.

הצדיק שתק כמה רגעים, ואחר כך אמר: דע לך, שלפעמים כשנגזר על אחד מיתה רחמנא ליצלן, יש עצה בשמים להסיר ממנו רוע הגזירה על ידי ייסורים, שהרי העני חשוב כמת, ועל ידי כך היה יכול עוד לחיות, מה אני יכול לעשות אם הוא בעצמו דחה ממנו את העניות, וכשקרוביו הסירו ממנו את הרחקות, נפסקה חיותו. כאשר חזר הידיד אל אותו החולה, כבר לא מצאו בחיים.

"לא תוכל לתת עליך איש נכרי" (יז, טו)

כיצד יעלה על הדעת למנות איש נכרי למלך על ישראל?

אלא שבשיש מחלוקת, גם זה אפשרי.

כל צד רוצה שהגוי ייבחר, ובלבד שלא ייבחר המועמד של הצד שכנגד.

(רבי יחזקאל משינווא)

חבר אחד נסע עם הרב הצדיק רבי אשר פריינד זצוק"ל, ביום חם ומבהיל מאד, אל ציונו הקדוש של התנא האלקי רבי עקיבא.

לפתע אָלוּ כל מי השתיה שהיו עמָהֶם, וגם אוטובוס לחזור מן המקום לא נראה באפק.

החם היה כבד מנשא, והחבר הרגיש שפחותיו אוזלים.

פנה החבר אל רבי אשר ואמר לו בהכנעה ובמצוקה: "תסדר לי מים בבקשה, אחרת אני מתעלף פה מצמא!"

אמר לו רבי אשר: "האם אתה מאמין באמונה שלמה שהקדוש ברוך הוא, עוד מששת ימי בראשית, ידע והאמין שאתה תהיה פה ברגע הזה ותמצא מים? אם כן, באמת תמצא מים! צא לשדה ותצעק אל השם." הלך החבר אל השדה, חפש וחפש, וחזר כשידייו ריקות בלי מים.

אמר לו רבי אשר שנית בסבלנות: "תחזור עוד פעם אל השדה."

הלך החבר שנית ולא מצא דבר.

נשבר לבו בקרבו, התחיל לבכות מעמק הנפש ואמר: "רבנו של עולם, תעזר לי למצא מים, אחרת יהיו לי בושות גדולות מרבי אשר!"

לפתע הבחין על הארץ בקרש ישן. הרים את הקרש - והנה מתחתיו מנחת כוס מים צלולה!

הביא החבר את הכוס בהתרגשות אל רבי אשר, ורבי אשר אמר לו בחינה: "תשתה אתה."

(החיזוק היומי - כ"ק אדמו"ר מספינקא שליט"א)

"וכסף וזהב לא ירבה לו" (יז, יז)

הצדיק רבי שלום שבדרון, היה ידוע בדרשותיו הנפלאות, שעוררו רבים לעבודת ה'.

לאורך כל חייו סירב ר' שלום לקבל תשלום על דרשותיו, אף בזמנים קשים שבהם לא הייתה הפרוטה מצויה בכיסו.

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה**

כ"א מר חשון תשפ"א

נענה לו ה"נודע ביהודה", פתח את תיבת הנדוניה שלו, הוציא מתוכה מאתיים ותשעים אדומים והעניקם לעני. העני שהשעה שיחקה לו החליט להרבות בתחינה ובקשה, אולי יחוס, אולי ירחם: "שמא ייתן לי מר עוד עשרה זהובים ונמצאת מלאכתי שלמה?" השיב לו ה"נודע ביהודה": אין המצווה נקראת אלא על שם גומרה, חפש לך נדיב שיעניק לך את הסכום החסר ותיקרא המצווה על שמו...

סיים הטשורטקובער רבי: כל גדלותו של ה"נודע ביהודה" קנה מאותו מעשה שעשה כמעט בשלמות כדי שלא להביא עצמו לידי גאוה שזכה במצווה. (במחשבה תחילה)

"לבלתי רום לבבו מאחיו" (יז, כ)

ידוע היה על כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל זצ"ל שהיה נוהג להתרועע עם פשוטי עם ומשמח את ליבם, וכל כך הפליג בעבודה זו מאוד, עד שגם בעלי חיים הולכי ארבע, היו מכירים ויודעים את טוב ליבו הרחום, והיו המה משחרים לפני פתח ביתו והוא בכבודו ובעצמו היה מאכילם די והותר לקיים בעצמו "ורחמיו על כל מעשיו".

פעם שאל אותו אחד ממקורביו, מדוע יתנהג הרבי בדרך כל כך משונה להשפיל עצמו ולהתבזות כל כך, ולמה לא יכלכל דרכיו והנהגתו כדרך כל האדמו"רים הנוהגים

בגינוני מלכות וכו', הרי כבר אמרו חז"ל (בבא מציעא ל.) "פעמים שאתה מתעלם כגון זקן ואינו לפי כבודו".

השיב הרבי לעומתו: לשיטתך שאני צדיק, הרי כתוב (משלי י, כה) "וצדיק יסוד עולם", היינו שהצדיק הוא היסוד ואבן הפינה של כל העולם.

כשרוצים לבנות יסוד לבנין גדול כל כך, יש להעמיק החפירה מאוד.

לפיכך הצדיק שהוא יסוד העולם צריך להיות שפל ועניו מאוד, שכולם הולכים עליו, ורק כך יעשה יסוד ראוי לקיום העולם.

"לבלתי רום לבבו מאחיו" (יז, כ)

באחת השבתות התארח ר' שלום בקרית גת בבית חתנו ובתו.

במהלך השבת השמיע ר' שלום שבע דרשות.

אחד מתושבי המקום ניגש לחתנו של ר' שלום ושאל אותו בשקט: "אמור לי, כמה משלמים לחותנך על דרשותיו?"

"משלמים? מה פתאום?! ענה החתן.

האיש לא האמין למשמע אוזניו: "אדם בגילו הדורש שבע

דרשות ביום איננו מקבל תשלום? לא ייתכן!"

חילופי הדברים נודעו לר' שלום, הוא לא הגיב, רק חייך

לעצמו חיוך שנון.

ביום ראשון עדיין שהה ר' שלום בקרית גת והתפלל שחרית בבית הכנסת המקומי, שבו דרש בשבת.

לאחר התפילה התקיים מדי יום שיעור בדף היומי.

ר' שלום שם לב שמספר הנוכחים בשיעור היה פי כמה מהרגיל, וגם אנשים שמעולם לא נשארו לשיעור, ישבו ליד הגמרא.

"מה יום מיוחד?" שאל ר' שלום את אחד מהמשתתפים החדשים.

ענה האיש: "לאחר ששמעתי כזו דרשה אתמול, איך אפשר שלא לקבוע עתים לתורה?"

עיניו של ר' שלום האדימו, והוא פנה לחתנו בהתרגשות: "הנה! זו המשכורת שלי!"

(קול חוצב)

"לבלתי רום לבבו" (יז, כ)

סח הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב: כאשר נישא רבי יחזקאל לנדא, ה"נודע ביהודה", העניק לו חתנו נדוניה בסכום גדול.

עשה לו תיבה נעולה ומשומרת בחדר לימודו ובה נעל את המעות.

באחד הימים, עודו אברך צעיר, הגיע עני והתחנן לעזרה: מצוות הכנסת כלה מצויה אצלו, בתו בגרה והגיעה לפרקה, אף באה ברוך השם בקשרי השידוכין.

אלא שהוצאות הנישואין מגיעות לכשלוש מאות אדומים כולל הנדוניה ולרש אין כל.

לזכות

מרת סימה רייזל בת זיסל לזש"ק

מרת חנה בת פערל לזש"ק

אדם למיתתו, סימן הוא שאכן עדות הראשונה היא האמיתית ולא לחינם דן אותו הבית דין למיתתו. ויובן על פי משל: אחד תבע לחברו לדין תורה על כי סטר לו על לחיו, פסק לו הרב שיחזיר לחברו את סטירתו על ידי שיסטור לו. צווח התובע: הלא הוא סטר על לחיי על לא עוול בכפי, ואילו הוא יקבל סטירה על עוון שבדורו, ואין העונש דומה לחטא!

הוא הדבר בעדים זוממים: העדים הזוממים הלא זממו לקפח חייו של אדם חף מפשע, ועכשיו כשהורגים אותם לשם כך, הרי זה עונש מקביל, שנהרגים מבלי שהוציאו לפועל את העוון שחישבו לעשות.

אבל אם הנאשם כבר מת על פי עדותם, הרי הרגוהו בלא חטא ואי אפשר על ידי הריגת העדים לעונשם, כי העונש לא יהא מקביל לחטאם כמשל הנזכר לעיל, וממילא לא יקויים בהם 'כאשר זמם', ומה תועלת תהא בהריגתם. (משלי יעקב)

"לא תשחית את עצה כי ממנו תאכל" (כ, יט)

דרכם של אנשי מלחמה, כשאינם בטוחים בניצחונם בקרב, ולא יודעים אם יצליחו לכבוש את עיר האויב, הרי הם כורתים עצים ומשחיתים את כל אשר בדרכם, כדי להזיק לבני העיר.

מאידך גיסא, הלוחמים הבטוחים שיצליחו לכבוש את העיר ולהתיישב בה, לא יחפצו להשחית את עצייה ולהחריב את העיר, הן לעצמם וזיקו בכך, שהרי בסופו של דבר הם אלו שעתידיים לשבת בעיר ולאכול מפירותיה.

זהו שאמרה התורה: "לא תשחית את עצה", ומדוע? "כי ממנו תאכל", מובטח לך שתנצח את אויבך ותכבוש את ארצם, וממילא תזכה גם לאכול מפירותיהם, ועל כן אל תשחית את עצה, למען לא תזיק לעצמך. (ספורנו)

"כי ימצא חלל בארמה... וענו ואמרו ידינו לא שפכה את הדם הזה" (כא, א-ז)

במלחמת צרפת אוסטריה נתפסו שני יהודים בפרעשבורג בעלילת מכירת נשק לאויב ונדונו למיתה. פנה ה"חתם סופר" זצ"ל רבה של פרעשבורג לנסיך קרל, מפקד הצבא, לחכות עם ביצוע העונש, עד שיעשה בירור יסודי של כל העלילה.

תמה עליו הנסיך ושאל את הרב, יום יום נופלים מאות חיילים חפים מפשע, וכבודו מציע לנו משפט ובירור יסודי על עניין זה בשביל חייו של אדם אחד.

הוציא ה"חתם סופר" ספר דברים והראה לנסיך פרשת עגלה ערופה, שהוא שלובה בין פרשיות מלחמה שלפניה ופרשיות מלחמה שלאחריה.

מה זה בא ללמדנו, כי גם בעת עיצומה של המלחמה, אשר משני הצדדים נופלים חללים, גם בשעה זו, כי ימצא חלל בארמה, יש לחפש את האשם, כי ידינו לא שפכו את הדם. גם אז אסור לשפוך דם נקי, אלא לחפש את האמת והצדק.

חרף הנהירה העצומה לליו'ענסק, של אלפים מכל קצוות הארץ, לשחרר לפתחו של הצדיק רבי אלימלך מליו'ענסק זצ"ל לפקודת ישועה ורחמים, לא חדל להאמין כי שפל ונחות הוא מכל אלו הנוהרים אליו ומכל העולם כולו.

וכך היה רגיל רבי אלימלך לומר: "הידעתם מפני מה נוהרים המונים מכל קצות הארץ לליו'ענסק, לתנות את צרותיהם דווקא באזורי - זה מבקש שיחיה בנו, זה צועק ומתחנן על פרנסה, זה משווע לרפואה וזה לישועה, הכל מפני שאנכי חטאתי ופשעתי, ובכך הכרעתי את כל העולם לכף חובה... לכן, אפוא, באים כל אלו אלי וצועקים לפני, 'הב לנו בני, חיי ומזוני, אשר בגלל חטאך ופשעך נחסרו ממנו, ובגללך באו עלינו אותם הצרות והייסורים!'"

תלמידו של רבי אלימלך, הצדיק רבי זכריה מענדל מיערוסלאב זצ"ל תיאר באיגרת, את גודל מידת הענווה השוררת במחיצת רבו בליו'ענסק, וכך כתב: "והם תמיד מפרסמים גנותם, ומביישים עצמם ברבים... וחוזרים תיכף בתשובה, כאילו עשו עבירה, חס ושלום, מעבירות שבתורה ותמיד רואין חובה לעצמם.

"אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי" (יח, כ)

כאשר היה הרמב"ם במצרים, קיבל איגרת מאת יהודי תימן, בה הם מבקשים ממנו לקבל סיוע רוחני והדרכה עקב מצבים קשים, אליהם נקלעו.

בין השאלות שנשאל, הייתה שאלה אודות נביא שקר, המושך אליו רבים מיהודי תימן בטענו שהוא המשיח.

הרמב"ם כאב את כאבם של יהודי תימן, הנחה אותם בדרך בה ילכו, ואילו לשאלת משיח השקר הביא להם הוכחות, שאמנם משיח שקר הוא.

ואכן "משיח" זה הוכח לעיני כל ששקר דרכו, לאחר שנה בה אחז את עיני היהודים, נתפס משיח השקר בידי אחד ממלכי ערב והוא שאלו: מה זאת עשית?

ענה לו משיח השקר: אדוני המלך, אמת אני אומר, כי בדבר ה' עשיתי.

אמר לו המלך: מהו המופת שלך? ענה לו: אדוני המלך, חתוך את ראשי, ואחר כך אקום ואחיה כבראשונה.

אמר לו המלך: אין לך מופת גדול מזה, ואם כך יהיה אני וכל העולם נאמין שדברין אמיתיים וטובים.

מיד גזר המלך וציווה: קחו חרב וערפו את ראשו. וכך היה. הרגו את משיח השקר וימות כדרך כל אדם.

"ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו" (יט, יט)

"כאשר זמם ולא כאשר עשה, מכאן אמרו הרגו אין נהרגים" (רש"י).

לכאורה צריך הסבר, והלא דברים קל וחומר: ומה אם רק זממו להרוג כבר נהרגים, על אחת כמה וכמה אם הרגו בפועל שראויים הם למיתה, ומדוע אמרה תורה 'הרגו אין נהרגים'?

אומר על כך הרמב"ן, מכיוון ש'אלוקים ניצב בעדת א-ל', פירוש השכינה שרויה בבית דין ושומרת על הדיינים שלא יצא מכשול מתחת ידם, הרי אם כבר הוציאו

1011 שופטים

כניסת השבת: 19:07

יציאת השבת: 19:56

רבנו תם: 20:47

ע"פ אופק ת"א

ב' אב התשפ"ו

טוב העלון השבועי להסות בה'

אלול מאהבה

אני שומע את כל זה בהתרגשות ועוקב אחר תגובות האב. הלב של האבא לא עמד בזה - "כרחם אב על בנים רחם עלינו". האבא עצר, דיבר איתו כמה מילים, נתן לו חיבוק וחזר איתו למים.

אמרו נא לי בבקשה, באיזה כח השתמש הילד שהצליח לעצור את אביו מלהעניש אותו על מעלליו?... הוא רק הרים עיניו לאביו ברחמים ואמר לו: "אבא, אבל אני אוהב אותך", ומיד הכל הסתיים. חיבור מלב אל לב, וכל החומות והזעם נשברו ונעקרו.

רבתי, כל השנה "שיגענו" את בורא עולם ועשינו היפך מדבריו. לא משנאה חלילה, אלא מתוך שובבות היצר הנמצא בתוכנו. ומה רוצה בורא עולם? שרק נרים עיניים לשמיים בחודש הזה, ונאמר לו מעומק ליבנו, מנקודת נשמתנו: "אבא, אני אוהב אותך! אבא אני מאד רוצה את קרבתך!..." - המשך בעמוד 3 -

יהודים יקרים ואהובים, נכנסנו לחודש אלול, אנו כבר עמוק בפנים בתוך הרחמים של בורא עולם, ומצפים מאיתנו לדבר אחד - לחזור בתשובה. 'בן אדם מה לך נרדם, קום קרא בתחנונים. שפוך שיחה, דרוש סליחה מאדון האדונים'. אבל מה זה באמת 'לחזור בתשובה'? מה באמת ה' רוצה? איך הוא רוצה שהתשובה שלנו תיראה?

"אני למדתי מה זה לחזור בתשובה מילד קטן", מספר מגיד המישרים הרב חיים זאיד שליט"א, "הייתי במלון 'נוף הגליל' לפני זמן, ונכנסתי לשחות בבריכה ולהשתעשע. והנה, אני רואה שם ילד קטן שמשגע את אבא שלו בבריכה, ממש מוציא אותו מהכלים. האבא אומר לו להיות לידו, והוא בורח כל רגע למים העמוקים. האבא מתחיל לצעוק ושוחה אחריו, והוא קופץ, משפריץ על כולם ועושה תוהו ובוהו. האבא כבר היה מתוסכל ומיואש מבנו, הוא פשוט איבד את הכוח והסבלנות מהילד. 'הגיעו מים עד נפש', תפס האב את בנו ואמר לו: "תשמע, נמאסת עליי, אתה עושה שטויות, אין לי כח בשבילך, אתה עושה מה שאתה רוצה ולא מקשיב לי. כל מה שביקשתי, עשית הפוך. זהו זה, נגמר הסיפור, אתה חוזר כעת לאמא לחדר", והוציא אותו ביד אל מחוץ לבריכה.

המחזה הזה תפס אותי, וראיתי על העיניים של הילד כמה שהוא חכם וערמומי. בעוד האב החל למשוך אותו לכיוון חדר ההלבשה, הבן פנה לאביו במבט של חמלה ורחמים ואמר לו: "אבא, אתה מחזיר אותי לאמא! מה אתה לא רוצה שאני יהיה איתך, קרוב אליך?!", ואז הוא שתק מעט ואמר לו: "אבא, האם אתה יודע בכלל כמה אני אוהב אותך? כל השנה אני לא רואה אותך הרבה, ועכשיו שאני איתך, כל כך כיף לי, כי אתה אבא שלי ואני אוהב אותך!". ילד חכם!

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה, יחזקאל בן ג'ורג'יה, פרחיה בת טוביה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה.

לפרואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

חיזוק ליום הדין

הלכות והליכות

שאלה: רציתי להתחזק בחודש אלול במצות התפילין, ורציתי לדעת היכן מקום ההנחה המדויק ומה צריך לכוון בהנחה?

תשובה: * המניח תפילין צריך לכוון בהנחתם שצונו הקב"ה ב-4 פרשיות אלו של התפילין, שיש בהם ייחוד שמו ויציאת מצרים, להניחם על הזרוע כנגד הלב, ועל הראש כנגד המוח, כדי שנוכח ניסים ונפלאות שעשה עמנו, שהם מורים על יחודו, ואשר לו הכוח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וישעבד לקב"ה את הנשמה שמתגלה במוח, ואת הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות, ובזה יזכור את הבורא וימעט הנאותיו. ולכן, טוב לומר ה'לשם יחוד' שגורם לאדם לעשות מצוה זו בכוונה שלימה.

*** מקום הנחת תפילין של יד בזרוע** - הוא בחלק הסמוך לכתף, בחלקה התחתון, על השריר שהוא הקיבורת (דהיינו אותו מקום שכשאדם מכפל את הזרוע המקום בולט). וצריך שייטה מעט את התפילין כלפי גופו כך שבזמן שמכופף את הזרוע יהיו התפילין כנגד הלב ממש. ואם אינו יכול להניחם בחצי התחתון של פרק הזרוע - יכול לסמוך על דעת הגר"א שאפשר להניח תפילין של יד גם בחלק העליון של הקיבורת הסמוך לבית השחי.

מיקום תפילין של ראש - ממקום תחילת שורשי השערות בקדמת הראש עד מקום שמוחו של תינוק רופס (חלש) שהוא בערך במרכז הראש. ויניח התפילין בדיוק באמצע רוחב הראש כנגד בין העיניים, ויקפיד שלא ירד אפילו חלק קטן מהתפילין למצח, אע"פ שמכוסה בשערות. ואם אינן במקומן המדויק - לא יצא י"ח וברכתו לבטלה.

(1) כתב ה'פלא יועץ' (ערך עניה): "אילו היו יודעים הבריות גודל שכר עניית 'אמן' יהא שמא רבא' - היו רודפים אחריה כמוצא שלל רב. ואשרי הזוכה לזה".

(2) כתב הגאון מווילנא (בהקדמתו לתיקוני הזוהר): "העונה יהא שמיה רבא כהלכתו - ינצל מחבלי משיח". והוסיף בעל ה'מנחת יעקב' כי העונה 'אמן' יהא שמיה רבא' כהלכתו - זוכה לאריכות ימים.

(3) כתב המשנה ברורה (אורח חיים נ"ו) שיענה על הקדיש בכוונת לב ובנפש, ולא רק כמוציא משפתיו ולבו בל עמו.

(4) כתב בעל ספר "חרדים" כי בעניית 'אמן' יהא שמיה רבא' - מוחלין לאדם על כל עוונותיו. וכן ב'שבט מוסר' כתב שאין כמו הסגולה החשובה שהיא עניית 'אמן' יהא שמיה רבא מבורך, המסוגלת ביותר לכפרת עוונותיו ולכלל הישועות.

(5) נאמר במסכת ברכות: כל הרואה את עצמו בחלום עונה 'אמן' יהא שמיה רבא' - מובטח לו שהוא בן העולם הבא! בחודש זה נקפיד יותר באמירת 'אמן' יהא שמיה רבא' בכוונה.

אתה משך הפסוק: "ואוהבו - שיחרו מוסר", שהדרך הנכונה היא לחנך את מי שאוהב את ילדו, הוא ע"י שמלמדו מוסר, ולא כתוב שמרביץ לו או מאיים עליו.

צריכים להגיב לילד ולומר לו: "אתה לא מדבר אליי כמו שמדברים לאבא ולאמא. לכן, אני לא יכול לדבר איתך. עוד חצי שעה שתירגע, כשתבוא לדבר אליי כמו שמדברים לאבא ולאמא - אני אענה לך!".

הצורה הזו מומלצת עוד יותר לדו שיח עם מתבגרים, ששם וודאי לא מומלץ להיכנס איתם לעימותים. וצורת הדיבור זו עם ישוב הדעת - גורמת להרבה הבנה! כשהילד רואה תגובה זו, הוא מבין שהוא לא הרוויח כלום בדיבור כזה, אלא שלא מוכנים לפתוח עימו שיח.

והכי חשוב - לא להיגרר לחוצפה שלהם ולכעוס, אנחנו רק יוצאים מפסידים ונכנסים לכעס, צער ותסכול. צריך לשמור על איפוק וכבוד אישי, ולומר: "סליחה, אבל לא מדברים אליי ככה". אך זה לא הזמן כעת לטפל בו וללמד אותו לקח, כעת זה זמן סערה אצל הילד, וצריך רק להעמיד אותו במקום, אך לא לערוך לו משפט, כי כעת הוא לא כלי לקבל זאת, אלא ממתינים ואח"כ טפלים.

זו חוצפה! 2

למדנו בשבוע שעבר כי ילד שמתנהג בצורה חריגה ובחוצפה, יודע כי התנהגות זו לא תעניק לו מחיאות כפיים ויחס טוב, אז מדוע הוא עושה זאת? - מפני שהוא זועק לעזרה, שמשהו מעיק עליו ומצער אותו. הוא משתמש בזעקה הזו, כדי שנטה אוזן לעזרתו. רובנו משיבים רק בגערה, בכיבוי השריפה, אך לא מטפלים בשורש הכאב, ואז היךד יותר מתוסכל.

אך עם כל הכבוד לרצון לעזרה שהילד זועק, כיצד צריך להגיב על חוצפה באופן המייד?

כדי לשמור על הגבול והמשמעת בבית, חייבים להגיב לילד מיד ולומר לו (לא בכעס המראה חוסר שליטה ויצר נקמה): "לא מדברים ככה לאבא!". אני רואה זאת נסער, שתירגע תדבר איתי". רבים מההורים שרואים התנהגות לא טובה או דיבור של חוצפה, מיד שולפים את ה'העונש': "דיברת לא יפה - תקבל עונש", אך כולנו יודעים שענישה לא מחנכת, לא משנה את הילד ולא נותנת לו לשנות דרך בחיים.

רבים משתמשים בדברי שלמה המלך: "חושך שבטו - שונא בנו", אך אמר האדמו"ר מבעלזא, כי רבים שוכחים

אלול מאהבה!

והתיקים, כשהילדים לא מאמינים למה שהם שומעים. זאת אומרת, שכעת אין להם שום צימר, וכל שעליהם לעשות זה לחזור על עקבותיהם לביתם.

המשפחה ששהתה כבר בתוך הצימר וראתה אותם נכנסים פנימה עם המזוודות, הבינו כי אירעה פה עוגמת נפש, והגיעו לדבר אל ליבם. אנשים נוספים מהצימרים הסמוכים החלו להתקהל סביב רכב המשפחה שהגיעה זה עתה, על מנת לשמוע את המקרה המצער ולנחם אותם. כל כך כואב ולא נעים, משפחה שחיכתה שנה שלימה להחליף כוחות ולשמוח יחדיו, נתקלת בעוגמת נפש קשה. הילדים הקטנים החלו לבכות, ואבי המשפחה, בלית ברירה, החל לארוז את הדברים חזרה אל רכב ה'סבנה'.

ממשיך הרב זאיד ומספר: "גם אני ראיתי את המחזה, אלא שאז, עיני ראו ולא זר, את המחזה המיוחד הבא: "אב המשפחה שכבר היתה ממוקמת בצימר, נכנס פנימה ואסף את אשתו וילדיו. אני עקבתי אחריו לראות מה הוא מתכוון לעשות. הוא ישב עם המשפחה ואמר להם: "תראו, הגיעה משפחה שסגרה שבוע לפנינו, אך שכחו לתת מקדמה, וכעת הם בצער גדול. יש לנו אפשרות לעשות צעד גדול לכבודו של בורא עולם ולשמוח משפחה מסכנה שחיכתה כל כך הרבה זמן. אנחנו נפנה להם כעת את הצימר, וב"ה נתחיל לצלצל לצימרים ברחבי הארץ לחפש מקום פנוי מהרגע לרגע", הוא סיים את דבריו ויצא אל המשפחה בחוץ, לעיני הסובבים ואמר להם: "משפחה יקרה, אתם סגרתם לפנינו, ואנו לא מוכנים להישאר בצימר על חשבונכם. תנו לנו 10 דקות ואנו מפנים את הצימר מהדברים שלנו". המשפחה שהגיעה ניסתה להתנגד לצעד הדרמטי הזה, אך המשפחה שהיתה בפנים היתה החלטית ותוך כמה דקות, הם החלו לצאת עם המזוודות שלהם לכיוון הרכב. -המשך בעמוד 4 -

גם בני המשפחה שהיו בצימר לא הבינו מי הם האורחים המפתיעים שפרצו פנימה בשמחה. אבי המשפחה שהגיעה זה עתה, צילצל אל בעל הצימר ושאל אותו בתדהמה: "שלום לך, מדברים משפחת ---, הגענו כעת לצימר, אך איננו מבינים מה קורה פה, יש כבר משפחה שנמצאת בצימר?". בעל הצימר בירר את שמו ושם משפחתו ואומר לו: "כן, נכון, אני רואה שהתקשרתם לפני זמן מה,

רשמתי אתכם, אך לבסוף מחקתי וביטלתי את שהותכם". "מה?!" למה?!", שאל בבהלה. "התקשרתם לפני כחודש וביקשתם את הצימר לשתי לילות. אמרתי לכם שהמקום פנוי וכי המחיר הוא 4,000, אך כדי לשריין את המקום, עליכם לתת מקדמה. אמרתם שאתם רוצים לסגור, אך לא חזרתם אליי למקדמה, אז מחקתי אתכם, ולאחר כמה ימים סגרתי עם המשפחה הזו שנמצאת כבר בפנים". והאמת היא, שהמשפחה שכחה להתקשר שוב בשביל המקדמה והיתה בטוחה כי הכל סגור, בעוד בעל הצימר לא טרח להתקשר ולבדוק האם הם רוצים או לא, ומחק אותם מהרשימה.

המומים ושבורים, עמדו זוג ההורים ושלושת הילדים עם המזוודות

"רבונו של עולם אני מאמין בך שאתה המנהל של כל העולם הזה, ולכן אני בא לשיעור תורה. למה? כי אני אוהב אותך!. אני עושה חסד בחודש הזה, למה? כי אני אוהבת אותך, ורוצה את קרבתך!". זה לחזור בתשובה - זה להאמין בה' בעומק הלב, להתחבר אליו ולומר לו: "אני מאמין בך שאתה מנהל של העולם והכל בידיים שלך, ואני אחפש לעשות את רצונך בכל דבר שיבוא לפניי, כי אני חפץ בך ובקרבתך. גם אם כל השנה שכחתי אותך וקפצתי והשתובבתי, אבא, סלח לי, כי אני רוצה אותך, רוצה להיות קרוב אליך!". וכשאבא שומע כי הבן שלו אוהב אותו, ורוצה בקרבתו - זו מצות התשובה בעומקה האמיתי!. זה לא לתקן את המעשה בלי להתחבר למלך!. אלא, זה החיבור העמוק למלך מתוך אהבה, שממילא גורם לשינוי המעשים!. **תשובה מתוך אהבה!**

המשיך הרב חיים זאיד שליט"א וסיפר: "היה זה לפני שלוש שנים, שנת התשפ"ג (2023 למניינם). יצאתי עם המשפחה לכמה ימי נופש בצימר באחד המושבים הסמוכים לבית שמש. היה זה ביום ראשון, בשעות הצהריים המוקדמות, הגענו לצימר בשמחה, כשבצימר הסמוך אלינו כבר היתה משפחה שהגיעה מוקדם יותר, כשהילדים שם קופצים ומשתעשעים בבריכה.

והנה, לאחר כשעה, התרחש דבר מוזר... רכב 'סבנה' גדול מגיע ועוצר ליד הצימר של המשפחה הסמוכה אלינו, כשמהרכב יורדת משפחה נחמדה: זוג הורים ושלושה ילדים עם מזוודות ותיקים, גלגלי ים והמון רעש ומצב רוח: "הגענו, הנה הצימר שלנו!", הכריזו בשמחה, ונכנסו פנימה אל הצימר בו כבר היתה אותה משפחה.

אלא, שלתדהמתם הם רואים שיש כבר משפחה בצימר שנהנית ומשתעשעת במקום. מה קורה פה?!

באותו ערב, פונה אליי אשתי ואומרת לי: "חיים, האם שמת לב כי למשפחה הצדיקה שויתרה יש בן בגיל שידוכים, ולמשפחה השניה שויתרו בשבילה ישנה בת צדיקה בגיל שידוכים?! אולי נקח את העסק לידיים ונעשה עם זה משהו לפני שהם יעלו על הרעיון לבד?!" "אשתי היקרה", השבתי לה בהתפעלות, "אשריך, גם זכות וגם ריוח נאה ב"ה של שכר שידוך ☺, מחר אי"ה בבוקר אני סוגר את השידוך הזה". למחרת, מוקדם בבוקר, צלצלתי אל אחד מהם והצעתי את ההצעה, כשאבי המשפחה צוחק ואומר לי: "הרב זאיד היקר, שמנו לב לדברים, וכבר דיברנו בינינו, ההורים, וב"ה אחר הנופש הזה אנו ננסה לראות אם יש התאמה".

רבותיי, לאחר כחודש הם התארסו - הבן של המוותר, והבת של המשפחה שויתרו בשבילה. ולא תאמינו איזו הפתעה חיכתה להם: בעלי הצימרים שאירחו אותם, שמעו אף על השידוך השמימי שנסגר והודיעו: אחד מהם נתן לזוג סוף שבוע חנם אחרי החתונה, והצימר השני הגדול, נתן להם את המקום לעשות 'שבע ברכות', כשאני - חיים זאיד, השתתפתי בשבע ברכות. מרגש! מדהים! כשעושים מתוך אהבה לשני, בורא עולם מתמלא רחמים. "כל המרחם על הבריות - מרחמים עליו מן השמיים!".

בחודש שכולו רחמים, צריכים רק להפעיל את הרחמים שלנו אל הקב"ה ולחפש פעולות שנראה לו: "אבא, אנחנו אוהבים אותך! גם אם השתובבנו, בעומק ליבנו אנחנו רוצים אותך!". כמה שמחה יש לה' לשמוע זאת, וזו עיקר התשובה!.

כל זה קרה רק מהשמיים, ואני מוכן לעשות להם חסד, כמו שהם עשו למשפחה השניה".

המשפחה 'המוותרת' שכבר העמיסה הכל לרכב, לא האמינה למשמע אוזניה. הם היו ממש שניות בודדות מלהניע את הרכב ולנסוע אל יעד לא נודע, והנה, כל מה שהם צריכים לעשות זה רק להעביר את חפציהם לוילה הסמוכה, אלא שהם הולכים לקבל אותה ל-4 לילות, במקום שתיים!! והכל באותו מחיר.

'הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו... כי גבר עלינו חסדו'. זה היה מקרה שכולם דיברו עליו - שתי המשפחות: המוותרת וזו שויתרו בשבילה, היו סמוכות אחת לשניה בצימרים סמוכים, ואני צמוד אליהם. ככה היינו שלושה צימרים סמוכים ואירגנו תפילות יחדיו, ואף התיידדנו ונפגשנו יחדיו לשיחות משותפות וכיבדנו אחד את השני בסעודות 'על האש', והאווירה היתה מאד נחמדה ומיוחדת, הפכנו ממש לקבוצה מגובשת.

"אני ראיתי זאת", ממשיך הרב זאיד ומספר, "וידעתי כי יש כעת רעש גדול בשמיים, ובלי צל של ספק כי יהיה פה סוף מיוחד לסיפור הזה. אמרתי לעצמי: 'הרב זאיד, תמשיך לעקוב, הנה סיפור מיוחד בדרך!'. האנשים הרבים כמוני שהתאספו סביב המשפחה שהגיעה זה עתה ועודדו אותם, נדהמו מהמעשה האצילי והנדיר של המשפחה המוותרת, ובעודם רואים אותם נכנסים אל רכבם, אמרו להם: "אשריכם! אתם ממש מלאכים. וודאי שבורא עולם ישלם לכם על כך".

אלא, שהישועה הגיעה מהר יותר מכפי שחשבתי. כל המקרה שסיפרתי לכם היה בצימר הסמוך אליי, אלא שבצימר שאחריו, השלישי ממני, מקבל בעל הצימר טלפון מבעלי הצימר השכנים שלו ששמעו על המעשה ושאלו אותו: "תגיד, האם המקום שלך פנוי? אנו רואים לבינתים, כי אין איש בתוך השטח שלך!". "אל תשאלו", הוא אמר באכזבה, "ישנה משפחה שסגרה איתי מזמן על ארבעה לילות!! והם התקשרו הבוקר שהם חייבים לבטל עקב מקרה דחוף". הם סיפרו לו על עוגמת הנפש שאירעה ממש כעת בצימר הסמוך לו, ועל גבורת נפשם של המשפחה שכבר היתה בתוך הצימר קופצת בשמחה בבריקה, ובשביל לא לצער משפחה אחרת, הם פינו את המקום בשביל המשפחה שהגיעה אחריהם.

שמע זאת אותו בעל הצימר השלישי והדבר נגע לליבו. "תגידו להם", אמר בעל הצימר, "כי אני מוכן לתת להם את הצימר שלי ל-4 לילות הפנויים שלי, במחיר של 2 הלילות שהם התכוונו לשלם לבעל הצימר שלהם.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: תמר בת אורטל, ציונה בת שרה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה.
זיווג הנז: הודיה בת מירב, דוד בן סיגל שפרה, מיכל מרים בת לימור.
לע"נ: מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה
העלון להצלחת התורם בעילוי שם לרפואת שרה תהילה הדסה בת כוכבה

דיון משפחתי

בסעודת ברית משפחתית, אחד מנערי המשפחה עשה מעשה קונדס והניח בכמה ממגשי הבשר 'מקק פלסטיק'. צעקות רמות גרמו לבעל השמחה לזרוק הכל לפח. מי אשם בנזק?

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-74-58
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

החידה ?! מדוע נהגו ישראל לעשות הידי והתשובה מתוך ניגון שמח?

עלון מוקדש לרפואה והצלחה: תמר בת אורטל, ציונה בת שרה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה.
זיווג הנז: הודיה בת מירב, דוד בן סיגל שפרה, מיכל מרים בת לימור.
לע"נ: מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה
העלון להצלחת התורם בעילוי שם לרפואת שרה תהילה הדסה בת כוכבה

לע"נ הרב עמוס גואטה בן פורטונה זצ"ל
לע"נ אברהם סאלם יחיא ת.נ.צ.ב.

העלון מוקדש לאוקמי שכינתא מעפרא ולעילוי נשמת מרת אימי דליה אפרת בת נעימה ע"ה

עין חמד

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

יוצאי לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת שופטים - המדה שהופכת את הדין

"ושפטו את העם משפט צדק"

(דברים ט"ז, י"ח)

ישר ודנין הדבר לכף זכות, ואין כוח למקטרג לקטרג.

ביאור דבריו של השל"ה מבוסס על העיקרון הידוע המובא פעמים רבות בזוהר הקדוש: "באתערותא דלתתא - אתערותא דלעילא", כלומר, על ידי התעוררות האדם למטה מתעוררת הנהגה מקבילה מן השמיים.

כאשר אדם מרגיל את עצמו בעולם הזה ללמד זכות על הבריות, למצוא להם צדדים חיוביים ולפרש את מעשיהם לטובה, הוא מעורר מידה כנגד מידה בשמיים.

בשעה שהוא עצמו עומד לדין והמקטרגים מזכירים את עוונותיו, מתעוררים עליו מליצי ישר וסגורים, הדנים את מעשיו לכף זכות ומחלישים את כוחו של המקטרג.

אם נתחזק כבר עכשיו, בימי חודש אלול, לדון כל יהודי לכף זכות, גם בשמיים ידונו אותנו באותה המידה. וכפי שאמרו חז"ל: "במידה שאדם מודד - מודדין לו" (סוטה ח' ע"ב).

זוהי אחת ההכנות הגדולות ביותר ליום הדין- להיות סגורים על בניו של הקב"ה, ובכך לזכות שגם בשמיים יהיו סגורים עלינו, ונזכה כולנו בעז"ה להיכתב ולהיחתם לשנה טובה ומבורכת.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

שבת שלום

שבת	כנסת לבית	צאת לבית	ריבוי תפ
י"ג	18:48	20:02	20:50
י"ד	19:05	20:04	20:47
ט"ו	18:59	20:05	20:50
ט"ז	19:05	20:02	20:47

אנחנו נמצאים בתחילת חודש אלול - זמן ההכנה ליום ראש השנה, שבו נכתב ונחתם מה יעלה בגורלו של האדם בשנה הבאה עלינו לטובה.

באופן טבעי עולה בלב כל אדם תחושת יראה ופחד, שכן הוא יודע את מעשיו וחושש שמא בשעת הדין, כאשר המקטרגים עומדים לפני כיסא הכבוד, יבקשו לדון אותו כפי מעשיו.

אולם יש מידה אחת היכולה להפוך את הקערה על פיה - אם נתחזק בלימוד זכות!

אנחנו קוראים בפרשתנו: "ושפטו את העם משפט צדק" (דברים ט"ז, י"ח). מובא במדרש תנחומא: "שיהיו מטין ומלמדין זכות לפני הקב"ה" (פרשת שופטים, סימן ד').

בזוהר הקדוש (חלק ב', פרשת פקודי, דף רנ"ג ע"א) כתוב: "בהאי היכלא, קיימין כמה פתחין לכמה סטרי... פתחא חדא קיימא בההוא היכלא, וחד ממנא עליה, ויהוא ממנא אקרי סגורא. ועמיה כמה אלפין ורבבין דממנא עמיה, למשמע צלותהון ובעותהון דישראל, דא אנון בעקא".

הפירוש (על פי 'הסולם'): "בהיכל זה עומדים כמה פתחים לכמה צדדים... פתח אחד עומד באותו ההיכל, וממונה אחד עומד עליו, ואותו הממונה נקרא סגורא. ועימו כמה אלפים ורבבות של ממונים, לשמוע את תפילותיהם ובקשותיהם של ישראל כשהם נמצאים בצרה".

השל"ה הקדוש (שני לוחות הברית, תורה אור, פרשת קדושים) מסביר את מעלת המידה הזו בהרחבה: "כי כבר נודע, שהפעולה שאדם עושה למטה - מעוררת כנגדה למעלה. ומי שיש בו מידה זו [לדון את חבריו לכף זכות], אז אפילו נרשמים עליו למעלה כמה עוונות שעשה, באים מליצי ופרקליטי

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה ניט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
מאיר בן שרית ואיליה
נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
שמואל אימן בן אסתר זרי
רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניזרי בת סטה-
מרדכי ניזרי בן פרחה-
סימני בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
אביתר חיים בן אוריין
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן נזימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעמה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימנה
יפה בת פדילה דליה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

ב' אלול ה'תשפ"ו

פרשת שופטים

פניני עין חמד

שואל ומשיב בהלכה- סליחות - חלק ב'

על מה צריך להקפיד כשאומרים סליחות? האם מותר לאכול לפני עלות השחר ולפני אמירת סליחות?
להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

שאלה:

תשובה:

אדם שקם באשמורת הבוקר לפני עלות השחר לאמירת סליחות, ורוצה לטעום מיני מזונות קודם אמירת הסליחות – מעיקר הדין מותר. המחמיר שלא לטעום דבר מאכל, אפילו לפני עלות השחר, כדי לחוש לדברי הזהר הקדוש – תבוא עליו ברכה. לאחר עלות השחר אסור לאכול או לטעום דבר מאכל, משום שאסור לאכול לפני תפילת שחרית. אבל לשתות תה או קפה, אפילו עם סוכר – מותר אפילו לאחר עמוד השחר. מותר לשתות קפה עם מעט חלב ובלבד שיאמר קודם את ברכות השחר. אדם שאינו טועם דבר וקם לאמירת סליחות, לדעת מרן עליו לברך את ברכות התורה קודם לכן. לדעת הרמ"א, מן הדין מותר לקרוא פסוקי תחנונים בלי ברכות התורה. מכל מקום, המנהג הוא להקדים את ברכות התורה לפני אמירת הסליחות. לשיטת הספרדים, דעת מרן השולחן ערוך שצריך לברך את ברכות התורה לפני אמירת הסליחות, בגלל הפסוקים הנאמרים בהן. לשיטת האשכנזים, סומכים על שיטת המהרי"ל, שאין צורך לברך את ברכות התורה לפני פסוקים הנאמרים בדרך של ריצוי ותחנונים, ולא בדרך של לימוד.

סליחות הכתובות בארמית, כגון: "רחמנא", "דעני לעני ענין", "מחי ומסי" וכיו"ב לא יאמר אותן היחיד, מכיון שמלאכי השרת אינם מכירים לשון ארמית. כשיש עשרה מישראל, הציבור אינו זקוק לעזרת מלאכי השרת, כי השכינה שורה עמהם. יחיד אינו רשאי לומר את שלוש-עשרה מידות שבפסוק: "עֲבֹר ה' עַל פְּנֵינוּ" (שמות ל"ד, ו') בדרך תפילה ובקשת רחמים, אבל רשאי לאומרן בטעמי המקרא, כדרך קריאת פסוקים בלבד.

אין לכפול את הפסוק 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' שאומרים בסליחות. הש"צ אומר את הפסוק פעם אחת והציבור עונים פעם אחת בלבד. אמירת הסליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת, במתינות ובהכנעה יתירה, ובפרט כשאומרים את י"ג מידות. צריך להבין את פירוש המילים שמוציא מפיו ולומר אותן בלב נשבר ונדכה. האומרים: "עננו אבינו עננו" ו"עשה למען שמך במהירות ובחופזה – לא יפה עושים, מפני שצריך לאומרן במתינות.

בשעת אמירת הווידוי והסליחות, החי ייתן אל ליבו לפשפש ולהרהר במעשיו ולחזור בתשובה שלמה. ישתדל להוסיף במצוות ובמעשים טובים לפני יום הדין, יום שבו נשקלים זכויותיו ועוונותיו של כל אדם.

חסידים ואנשי מעשה בודקים את התפילין שלהם בחודש אלול. הכותב מכתב לחברו בחודש אלול, נוהג לכתוב בתחילתו: "לשנה טובה תפתיבו ותתתמו".

גלות מכפרת

הצדיק רבי חיים איצקוביץ' (רבי חיים מוולוז'ין. מחשובי תלמידי הגאון מוויילנה) קיבל על עצמו גלות. כאשר זוגתו שמעה על כך, היא ביקשה להצטרף אליו. ר' חיים הפציר בה להישאר בבית, מחשש שלא תעמוד בכך. כאשר התעקשה, הסכים לקחת אותה עימו, בתנאי שלעולם לא תספר מיהו. למרות ששמו התפרסם, עדיין לא הכירו את מראהו, כך קיווה שיוכל להסתיר את זהותו. באחד הימים השתתפו ר' חיים וזוגתו בסעודת מצווה של חתן וכלה. במהלך האירוע נעלם חפץ יקר ערך. החשד נפל על ר' חיים, שהיה זר במקום. הציבור העמיד אותו במרכז והם היכו אותו. אשתו, ראתה זאת מעזרת הנשים זעקה מרה: "הרפו ממנו!"

כששמע רבי חיים את זעקתה, קרא לעברה: "אל תעזי לגלות!", כשהוא מתכוון שלא תגלה את שמו וזהותו. אולם הציבור הבין שהוא אוסר על אשתו לגלות את מקום החפץ המוסתר ולכן היו אנשים שהגבירו והעצימו את מכותיהם. רבי חיים קיבל את הייסורים באהבה, אך אשתו לא יכלה לעמוד בכך, ולבסוף קראה: "הרפו מרבי חיים מוולוז'ין!". באותו רגע הבינו המכים את חומרת מעשיהם, וכי האדם שהיכו הוא הגאון הצדיק רבי חיים מוולוז'ין. הם נפלו לרגליו והתחננו שימחל להם. רבינו הורה לאשתו לחזור לביתה, מאחר שלא עמדה בתנאי שסיכם עמה. (מעובד מתוך הספר 'תוכו רצוף אהבה').

רפואה טבעית- הקשר בין מערכת העצבים וכאב - חלק א'

האם הכאב שאתם חווים יושב בכלל על מערכת העצבים? רבים חווים כאבים כרוניים – גב, צוואר, כתפיים, ראש, מפרקים, פיברומיאלגיה שרירים – מבלי שנמצא גורם רפואי ברור.

איך ייתכן שכואב, אם כל הבדיקות תקינות? מערכת העצבים משפיעה ישירות על תחושת הכאב בגוף. כשהיא נכנסת למצב של דריכות – בעקבות מתח נפשי, חרדה, עייפות מתמשכת, טראומה או תזונה לא מאוזנת – היא משדרת לגוף אותות של סכנה. השרירים מתכווצים, הנשימה מתקצרת, הדופק מואץ – והכאב מתפשט. סלעיתים מדובר בכאב פתולוגי – שנובע מדלקת או פציעה. אך ברבים מהמקרים, הכאב הוא עיצבי, מצב שבו הגוף מגיב בעוצמה לגירוי קטן, עקב רגישות יתר של מערכת העצבים. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26, ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

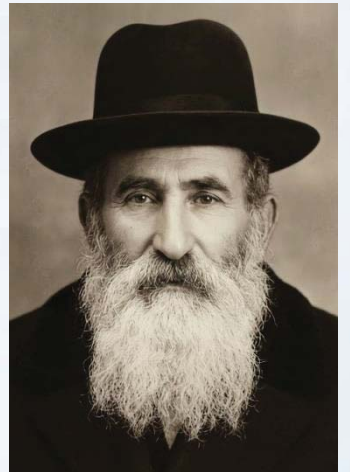
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב אלטר אליקים שרגא שפירא זצ"ל

הגאון הרב אלטר אליקים שרגא שפירא מצ'רנוביץ זצ"ל – נולד בערך בשנת ה'תרי"ד (1854) בעיירה טלוסט. היה בן אחר בן לרה"ק רבי פנחס שפירא מקוריץ. בגיל שמונה עשרה נסמך על ידי גדולי הדור, ביניהם רבי משה תאומים (אב"ד הורדנא ומחבר שו"ת "דבר משה") ורבי יהודה לייבוש לנדא (אב"ד סדיגורה ומח"ס "יד יהודה"). ההסמכה ע"י ר' יהודה לייבוש נמשכה כחודש וחצי, ורבינו עמד בה בהצלחה. לאחר נישואיו עבר לבאקאו, ובזכות התמסרות אשתו יכל להקדיש את כל עיתותיו להתעלות בתורה הקדושה.

כך למד במשך כעשר שנים מתוך הדחק. התברך בזיכרון נדיר ובכישרונות מבריקים, וכך עלה והתגדל כאחד מגאוני דורו. לאחר מכן עבר לעיירה ויקנא שבמחוז בוקובינה, שם שימש ברבינות במשך כעשרים שנה.

השפעתו בתקופה זו הייתה עצומה, וכך גם הערכתם של גדולי דורו אליו. לדוגמה, הגאון האדיר רבי שלום מרדכי הכהן מברעזאן כינה את רבינו בשם "המאור הגדול", וכן הגאון רבי חיים מרדכי רולר (רבה של ניאמץ שברומניה) כינה אותו "הרב המאור הגדול, זקן ההוראה". גם הגאון האדיר רבי דוד מנחם מאניש באב"ד (אב"ד טארנופול) פנה אליו בתואר: "הרב המאור הגדול, חריף ובקי, משנתו זך ונקי".

בשנת ה'תרע"ד (1914) פרצה מלחמת העולם הראשונה, ורבינו ברח למורביה. בסיומה שב לבוקובינה. לאחר פטירת הגאון רבי בנימין אריה וייס (רבה של צ'רנוביץ ומחבר שו"ת "אבן יקרה") התבקש רבינו למלא את מקומו. למרות שעיר זו הייתה מעוז המשכילים, רבינו לא חת, והאמת הייתה נר לרגליו. שם פעל גדולות ונצורות לביסוס הקדושה והטהרה בעיר. רבים פנו אליו ונושעו מברכותיו. נפטר ביום ח' באלול ה'תרצ"ו (1936), בהיותו כבן 82 שנים. ציונו בעיר צ'רנוביץ, והוקם אוהל על קברו.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' דב בערצי מטלוסט. **אביו:** האדמו"ר ר' חיים שמעון. **אימו:** מרת חווה חיה. **אישתו:** מרת אסתר רחל (בת ר' ישראל הלוי סג"ל, שימש אב"ד באקאו). **מרביתיו:** האדמו"רים – אביו, ר' חיים שמעון, ר' אברהם יעקב פרידמן מסדיגורה, ר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב, ר' מנחם מנדל הגר (ה'צמח צדיק'). **ילדיו:** ר' פינחס שפירא, ר' ברצי, מרת הניה (נישאה לר' יעקב מרקוס). **מספריו:** **ישם משמעון** – על התורה **מקור חיים** – מאמרים לשבתות **בית ישראל** – על התורה ושו"ת **בית יהודה** – על התורה **יקול יהודה** – שו"ת **יחסין אהלי צדיקים** – סיפורים (הספר שהוקן על ידי הרב במקור הכיל הרבה יותר מידע, אולם חלקו הגדול נגנב בבית-הדפוס).

הרה"ח רבי שבתי שנהב סיפר כי הוריו הגיעו לרבינו לבקש את ברכתו, לאחר שאימו הפילה פעם אחר פעם בימי הרינונה ולא השלימה את ימי עיבורה. רבינו ציווה על האישה לחגור חגורת ספר תורה, בירך את בני הזוג והבטיח להם שיזכו לבן זכר שיאריך ימים. מדברי רבינו לא נפל דבר. "אמי התעברה, וב"ה השלימה את ימי עיבורה, ואני הוא אותו הילד שנולד מברכת הצדיק!", סיים את סיפורו בהתרגשות ובדמעות.

רבינו ישב שעות ארוכות כשראשו שקוע בלימוד התורה הקדושה, ולא חש בנעשה סביבו. מרת אסתר רחל ליבא סיפרה כי ראתה פעם את הסבא בימי נעוריה כשהוא עוסק בלימוד הגמרא ואינו מסיר את עיניו ממנה. לידו עמדה קערת מעות שיועדה לנזקים.

מדי פעם נכנס לחדר עני, ורבינו הכניס את ידו לקערה ונתן מטבע לאותו עני, מבלי להרים את ראשו. הנערה הבחינה כי אחד העניים שם לב שהרבי אינו מרים את ראשו, ניצל את ההדמנות ושב יותר מפעם אחת, ובכל פעם נכנס אל רבינו והצדיק נתן לו מטבע הגונה. הילדה, שחשה כי אותו עני עושה דבר שאין ראוי לעשותו, פנתה אל הסבא וסיפרה לו על כך. הצדיק הרגיע אותה ואמר: "מה לך, ילדתי? אם יהודי מגיע לבקש יותר מפעם אחת, מן הסתם הוא זקוק לכך".

רבינו נסע כחסיד מן המניין אל האדמו"ר הזקן מצ'ורטקוב זיע"א, מרן רבי דוד משה פרידמן, שחיבבו וקירבו מאוד. לאחר פטירתו המשיך לנסוע אל בנו, הרה"ק רבי ישראל זיע"א, האדמו"ר השני מצ'ורטקוב וחבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל, שאף הוא קירבו וכידו עד מאוד.

באחד מביקוריו של האדמו"ר מצ'ורטקוב בצ'רנוביץ, הלך רבינו לשולחן הקדוש לבילוי שבת קודש. לפתע, באמצע אמירת "שלום עליכם", התמוטט ואיבד את הכרתו. מהומה גדולה נוצרה במקום, ורופא הוזעק מיד, אך האדמו"ר מצ'ורטקוב לא הבחין כלל בנעשה והמשיך באמירתו כרגיל.

רק לאחר הקידוש ניגש אליו הרבי. כששמע כי הרופא שהוזעק קבע שכבר אין מה לעשות, הזליף לפיו של רבינו מעט מין הקידוש שנותר בגביע, ולמרבה הפלא שב רבינו להכרתו במהרה. מקורבי הרבי שמעו אותו מפטיר בלחש: "אם מישוה צריך ללכת – שילך הרופא הנוכרי".

ואכן, מדברי הצדיק לא נפל דבר. הרופא הנוכרי התבקש לבית עולמו, ואילו רבינו הבריא לחלוטין. לאחר מכן, כשביקר הרבי בדוהוביץ' ופגש את מחותנו של רבינו, הרה"ח רבי אלימלך שרגא בקנרוט ז"ל, אמר לו בחיור: "הייתה לנו עוגמת נפש עם המחותן שלכם בשבוע שעבר".

כְּחָה שֶׁל סְלִיחָה

כאשר בעל הבית שמע את הדברים, אמר שאין האשמה תלויה בו כלל. הבושה שהגרוש גרם לו הייתה עצומה, בייחוד כאשר השפיל אותו ואת בני ביתו לעיני כל הנוכחים. הוא רק ניסה להציל את עצמו מן הבושה, ומדוע מוטל עליו לפייסו?

אולם היא הפצירה בו שיעשה לפנים משורת הדין, ולמרות שהוא צודק ילך ויפייס את הגרוש, ואולי הדבר יועיל להם למצוא זיווג הגון לבתם.

הבעל שמע בקול אשתו (וגם בכך היה כבר ויתור גדול, וכידוע שיש אנשים רבים העומדים על דעתם ואינם מוכנים לשמוע לקול השני), וניסה למצוא את הגרוש כדי לפייסו.

לאחר בירורים רבים נודע לו שהוא נמצא כעת מעבר לים. למרות זאת לא התרשל מלחפש את מספר הטלפון שלו בחו"ל, עד שזמן קצר טרם התקדש יום הכיפורים השיג את מספר הטלפון, התקשר אליו ודיבר עמו בידידות. במהלך השיחה ביקש את סליחתו על מה שאירע באותו יום.

הלה התפייס מיד, ואף אמר לו שבדעתו לחזור לארץ ישראל לחג הסוכות, ובעזרת ה' בחול המועד יבוא לבקרו כפי שהיה בעבר.

ראה זה פלא, מיד במוצאי היום הקדוש התקשר אחד השדכנים לביתו של איש החסד והציע בחור מצוין לבתו. השידוך מצא חן בעיניו, ולאחר בירור קצר כבר בתחילת ימי חול המועד סוכות שברו צלחת בשעה טובה ומוצלחת, לשמחת המשפחות – ממש ענבי הגפן בענבי הגפן, דבר נאה ומתקבל.

מיד לאחר החג נערכו התנאים בשמחה ובגיל. באמצע הסעודה התפרץ הגרוש אל תוך אולם השמחה כשהוא רוקד. הוא משך את אבי הבת ורקד עמו בשמחה גדולה.

לאחר כמה דקות של ריקודים, תמה בעל החסד באוזני הגרוש: "לשמחה רבה זו מה היא עושה?". היה נראה לו שגם הגרוש שרוי בשמחה גדולה, אך לא הבין על מה ולמה.

אז התבררה הישועה הגדולה. הגרוש סיפר שזה עתה הוא עצמו חוזר משמחת ה"תנאים" שלו, בזיווג שני, בשעה טובה ומוצלחת. כך יצא שבתוך תקופה קצרה כל כך, לאחר שהתפייסו זה עם זה, נושעו שניהם בישועה גדולה.

אין אנו מבינים בדרכי ההשגחה העליונה, וקרוצי חומר כמונו אינם מסוגלים כלל להבין אפילו חלק אחד מני אלפי אלפים מהנהגת שמיים.

אבל דבר אחד ברור וידוע: על ידי מידת הוויתור יכול האדם לעורר רפואות וישועות נשגבות, גם למעלה מדרך הטבע.

מִרְן הֶרֶב הַצִּדִּיק רַבִּי יִצְחָק זִילְבֶּרשְׁטֵיין שְׁלִיט"א (רבה של שכונת 'רמת אלחנן' בבני ברק, חבר ועדת הרבנים של בית הרפואה 'מעייני הישועה' וחבר מועצת גדולי התורה של דגל התורה) **סיפר סיפור מדהים על כוחה של הסליחה ועד כמה עלינו להיזהר במצוות שבין אדם לחבירו. מעשה שהיה – כך היה:**

יהודי בר-אוריין וירא שמיים, בעל חסד גדול מאוד, מחשובי תושבי העיר בני ברק, פתח בטוב ליבו את שערי ביתו לרווחה לכל נשברי לב.

אנשים אלו שמחו מאוד על הבשורה הטובה, ובאו לביתו בקביעות כדי לאכול סעודות מזינות ובריאות. בין המתארחים הקבועים בביתו היה גם אדם גרוש, קשה רוח, שאכל על שולחנו בקביעות.

פעם אחת, כאשר אותו גרוש הגיע לביתו, היה במצב רוח ירוד ומדוכא. רצה ה' יתברך שדווקא אז אחד מבני הבית פגע בו בשוגג, הקרוב לאונס.

הגרוש התפרץ על איש החסד ובני ביתו, ובחרב פיפיות החל לגנות אותם ולדבר אליהם דברים קשים כגידים, בנוכחות כל הסובבים.

בעל הבית נכח באותו זמן בביתו. כאשר שמע את דבריו של הגרוש, צר לו מאוד על שאין באדם זה אפילו מעט הכרת הטוב על כל מה שהוא ומשפחתו גומלים עמו, שהרי בכל יום הוא סועד את ליבו על שולחנם.

בשעת צערו וכעסו גם הוא לא יכול היה להתאפק, והשיב לו פי שניים ברוחו. מתוך כך התחילו שניהם לריב בחרבות לשונם, ודברי שניהם צרמו את האוזניים.

בסופו של דבר יצא הגרוש מביתו בזעם ולא חזר אליו עוד, ובעל הבית גם הוא לא חיפש אחריו, בשל אותו אירוע שנצרב בזיכרונו.

עברו ימים, ובתו של בעל הבית הגיעה לפרקה. למרות שהייתה כלילת המעלות, בעלת מידות טובות ובעלת חסד עצום, וכולם גמרו עליה את ההלל, לא הצליחו למצוא לה שידוך הגון.

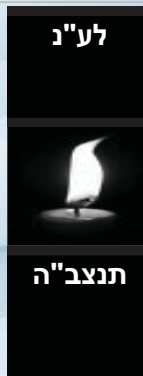
בערב היום הקדוש פנתה בעלת הבית לבעלה. היא אמרה שהקושי למצוא שידוך לבתם אינו כדרך הטבע, שכן כשמדובר ב"סחורה" טובה כל כך, רבים וטובים היו צריכים "לקפוץ" על שידוך זה.

היא סברה לתלות את סיבת הדבר בכך שבעלה בייש את הגרוש בדברים בוטים, ומאחר שנפגע, הכביד את ליבו, ולכן אינם מוצאים שידוך לבתם.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'נה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פיבי מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעידה בת ססה ע"ה
בתי (מרדה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאלי בת נאוה ע"ה
כל נשמות עם ישראל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברוך דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חוה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחת ז"ל
גורג'יה בת נעמה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרורי צבי בן מרים ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דגיסט ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטל בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעמה בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1278

שבת פרשת שופטים - ב' אלול תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

האדם צריך להלחם ביצר הרע אשר בקרבו ולהכניעו.

המקור בפרשה: "כי תצור אל עיר..." "וקראת אליה לשלום וצרת עליה." דע כי מלחמת הערים המוזכרים בפרשיות רומזים על מלחמות האדם עם המלך הגדול, הוא היצר הרע אשר בקרבו "כי תצור אל עיר, היא" עיר קטנה ואנשים בה מעט" (קהלת ט, יד) כמו שפירשו רבותינו ז"ל (נדרים לב, ב) ואמרו: "וקראת אליה לשלום" עניין השלום הוא שיזדכך הגוף ויהיה נכנע ובהזדככו ומיתדבק בנשמתו... ואם לא כבשת היצר הרע בטבע, אזי "וצרת עליה" בסיגופי תעניות והתשת כח מצד עסק התורה תמיד הנקראת "תושיה" (סנהדרין כו) וביתר הכנעות ואז יהיה כבושה לפניך.

יש שער לברית המעורר וגם כן פה התחתון.

הוראה למעשה

מאוד מאוד הזהירו רבותינו ז"ל על השוחד ואפילו שוחד דברים (כתובות דף קה) **ואפילו שירות קטן (שלא לשרת את הדיין).**

המקור בפרשה: "לא תטה משפט... ולא תקח שוחד" (דברים טז, יט). מובא בטור חושן משפט (סימן ט') איך שראוי לאדם להתרחק ולהתלבש במידת חסידות ופרישות מהדבר הזה ואשרי אנוש יעשה זאת, כי ברגע אחד (אם נותן לדיין שוחד) נכנס בו קירוב הדעת ומטה המשפט, דהיינו שמהפך בזכויותיו (של נותן השוחד) ביותר. ודורשי רשומות מצאו רמז: "שוחד תטה משפט", כי כשתטה אותיות "שוחד" נעשה "תטה" דהיינו האותיות שלאחר "תטה" הם "שוחד" כי לאחר לקיחת שוחד, תטה משפט.

הוראה למעשה

האדם צריך לשמור את השערים בגופו, דהיינו הראיה והשמיעה והדיבור והכעס היוצא מהאף.

גם צריך לשמור שער ברית הקודש... גם פה התחתון שלא ימלא כריסו כבהמה, קיא, צואה. ועל אלה השערים יציב האדם לעצמו "שופטים ושוטרים" כלומר, שישפוט את עצמו תמיד זוהי המילה "לך" (שופטים ושוטרים תתן "לך") שאמר "תתן לך" וישגיח תמיד שלא תהיה שום עבירה... ויהי תמיד בקדושה וטהרה.

המקור בפרשה: "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" (דברים טז, יח) כאן יש רמז מוסר במה שכתוב בספר יצירה: "שבעה שערים הם בנפש, שתי עיניים, שתי אוזניים והפה ושני נקבי האף. והוא מחשיב השערים שהן בראש של האדם. אמנם

נקי הדעת שברושלים

אמירת "תיקוני הזוהר" - מביאה את שמחת החיים

שבעים תיקונים ופירושים על המילה "בראשית" שפותחת את התורה. מסופר על אחד מגדולי ישראל מהדור הקודם שהעיד על עצמו שמאז שנודע לו אודות הסוד של אמירת "תיקוני הזוהר", לא חסר לו כלום והוא גילה את השמחה בחיים.

דבריו אלה של רבי נתנאל עשו עליי רושם רב ובשל כך גמלה בלבי ההחלטה לומר בלי נדר בתקופה זו במיוחד את "תיקוני הזוהר".

לסיום ביקשתי לשאול את רבי נתנאל מה זכור לו מהמשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א שאליו היה מקושר שנים רבות. התרגשות חלפה על פניו לשמע השאלה וכשעיניו נוצצות סיפר לי: "בשנת תשנ"ה הגה"צ רבי משה קיבל דום לב. הוא פונה לבית הרפואה "ביקור חולים" ושם שכב ללא הכרה במחלקת "טיפול נמרץ". מייד כששמעתי על כך הזדרזתי להגיע לשם ונגשתי למיטת חוליו. החזקתי בידו וצעקתי לאוזנו "ר' משה, מדבר אליכם נתנאל". כשיסימתי לומר זאת, רבי משה מצמצם בעיניו. מייד ניגשתי לרופא לספר לו שראיתי אות חיים אצל רבי משה. הוא לא האמין לי ואמר שאני מדמיון זאת. בקשתי ממנו שייסור יחד איתי ויראה בעצמו כיצד רבי משה מגיב לדבריי. הוא נעתר לבקשתי ומייד גילה שצדקתי בדבריי. או אז הוא שינה את דרך הטיפול ברבי משה ואכן בסייעתא דשמיא רבי משה שעות ספורות לאחר מכן שב להכרתו ונתרפא.

מצוייד בסיפורים רבים ומרגשים, יצאתי מביתו של רבי בצלאל תוך כדי שברכתי שימשיך לזכות את הרבים בהתלהבות האופיינית שלו עד ביאת המשיח אשר יבוא ויגאלנו בקרוב ממש עוד בחודש אלול של שנה זו.

רבי נתנאל קרישבסקי שליט"א משוחח בביתו עם עורך העלון שיחי

יהודים אחרים כן ירבו אומרים אותה באותה העת בכל קצוות העולם.

בתקופה זאת של חודש אלול, רבי נתנאל עסוק מדי שנה בהפצת התודעה לגורס ולומר את ספר "תיקוני הזוהר" הקדוש. אחד מהמקורות למנהג של אמירת ספר קדוש זה בחודש אלול, מופיע ב"ספר הזכרונות" שכתב האדמו"ר הרי"ק מליובאוויטש זיע"א. כתוב שם שבחודש הרחמים והסליחות יהודים מרבים באמירת תהילים ואמירת תיקוני הזוהר הקדוש. "דברים מופלאים כתובים אודות ספר קדוש זה" סיפר לי רבי נתנאל.

"בספר 'פרי צדיק' נכתב שהאור הגנוז נמצא בתיקוני הזוהר. ועוד נאמר שמשנה רבינו, אליהו הנביא ורבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר ציוו ללמוד בספר זה כי הוא מסייע לצאת מהגלות ומקשר כל יהודי לאין סוף - ה' יתברך. כידוע ספר תיקוני הזוהר מכיל

סברצונם להכיר יהודי שכל מהותו זה עשייה, ביצוע ופעלתנות עבור היהדות בכלל וזיכוי הרבים בפרט באופן הנמרץ ביותר, עליכם לשרך רגליכם לשכונת "מאה שערים" שבירושלים ולברר היכן מתגורר הרה"ח רבי נתנאל קרישבסקי שליט"א.

רבי נתנאל אשר נמנה על חסידיו "תולדות אהרן" נולד בשכונת קטמון שבירושלים בשנת תשי"ט. במהלך חייו שלח רבי נתנאל את ידו בעבודות רבות ומגוונות כמו למשל נגרות (עבד בנגריה של אחיו הגדול ממנו) עיתונאות (סייע להוציא לאור את השבועון "האידישע ליכט") עשיית תיקנות, הכשרת עופות וכן שימש כגבאי של האדמו"ר הקודם מ"תולדות אהרן" זצ"ל. ואולם את רוב שנות חייו הקדיש רבי נתנאל בלימוד תורה עם ילדי התשב"ר. עד היום הוא משמש כמלמד דרדקי בתלמוד תורה "תולדות אהרן".

לפני שנים רבות בחר רבי נתנאל להפיץ ברבים את תפילת השל"ה הקדוש שאותה אומרים בערב ראש חודש סיון. "בתקופה ההיא תפילה זאת הייתה אנונימית ובלתי מצויה" סיפר לי השבוע רבי נתנאל בשיחה שקיימתי איתו בביתו.

"האדמו"ר הקודם מ"תולדות אהרן" המריץ אותי אז להפיץ את התפילה הזאת ברבים ואף סייע לי כספית להדפיס עותקים רבים של תפילה זו. זכור לי שבשנים הן הגיעו לציון השל"ה הקדוש בערב ראש חודש סיון שלושה עד ארבעה יהודים בכדי לומר את התפילה שנקראת על שם השל"ה. ואילו כיום בסייעתא דשמיא אלפי יהודים כן ירבו פוקדים את הציון בכדי לומר את התפילה הזאת ועוד רבבות

העלון מוקדש לזכות נכדי התמים מנחם מנדל בן בני הרה"ח פנחס אריה לייבוש וזוגתו אפרת רחל לאה שיחיו לרגל הכנסו למצוות בשעה טובה

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

"תמים תהיה עם ה' אלהיך" (יח, ג)

ופירש רש"י: "התהלך עמו בתמימות ולא תחקור אחר העתידות כו' ואז תהיה עמו ולחלקו".

לפירוש רש"י כוונת הפסוק היא, כאשר "תמים תהיה", אזי "תהיה עם ה' אלקיך".

ויש לומר, שעל עניין זה רמזו חכמינו זכרונם לברכה באמרו "צדיקים במיתתם קרויים חיים" (ברכות י"ח ב'). כי ידוע שנפילה נקרא מיתה, וכמובא בזהר הקדוש (ח"ג קל"ה ב'): "מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית". (מי שנפל ממדרגתו נקרא מת) והצדיקים, באיזה מצב שהם, אפילו בזמן של נפילה או יסורים רחמנא ליצלן - נקראים חיים. כי מאחר שהם מקיימים מה שנאמר "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ואל תחקור אחר העתידות, אלא כל שיבוא עליך קבל בתמימות", הרי מתקיים בהם "ואז תהיה עמו ולחלקו", ותמיד הם דבוקים בהקדוש ברוך הוא. והרי הדבוק בה' הוא 'חי', כמו שנאמר: "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום".

וזהו שכתוב (חבקוק ב' ד') "וצדיק באמונתו יחיה", על ידי אמונתו בה' בהתבטלות גמורה - יחיה בדבקות בה'.

ובאמת גם בעניין חיי העולם הזה, דווקא ההולך בתמימות זוכה לישועה. וכמו בספר המובא בירושלמי (שביעית ד, ב'): "רבי אבא בר זמינא הוה מחייט גבי חד ארמאי ברומי, אייתי ליה בשר דנבלה אמר ליה אכול, אמר ליה לינא אכיל, אמר ליה אכול דלכן אנא קטילנא לך, אמר ליה אין בעית מקטל קטיל דאנא לינא מיכל בשר דנבלה, אמר ליה מהן מודע לך דאלו אכלת הוינא קטיל לך, או יהודי יהודי, או ארמאי ארמאי". (תרגום: רבי אבא היה תופר אצל גוי אחד ברומי, הביא לו בשר נבלה ואמר לו אכול, אמר לו אינני אוכל. אמר לו, אכול שאם לא כן אני הורג אותך. אמר לו, אם אתה רוצה להרוג אותי, הרוג, שאני איני אוכל בשר נבלה. אמר לו, כעת אני מודיע לך, שאם היית אוכל אז הייתי הורג אותך, כי יהודי צריך להיות יהודי, וגוי צריך להיות גוי).

הרי לנו, שכשאדם חושב לפעמים שגופו או ממונו בסכנה בגלל קיום מצוותיו יתבדד, אבל אחר כך רואה להפך, שדווקא על ידי שמקיים תורה ומצוות בלי חשבונות, יעבור עלי מה, מוטל עלי לעשות רצונו של הקדוש ברוך הוא בלי שום הרהור, "תמים תהיה" וגו', אז רואה בעין ההצלחה והישועה.

וכן היה בנסיון העקדה, שבעת שאברהם אבינו עליו השלום העלה את יצחק על המזבח, היה אפשר לו להרהר מה יהיה עם הבטחת "כי ביצחק יקרא לך זרע וכו'". וזה היה הנסיון, שלא הרהר, כמו שכתב הרה"ק רבי מענדל מהאראדאק נשמתו עדן (פרי הארץ פרשת וירא), אלא אברהם קיים מה שנאמר לו (בראשית יז, א) "התהלך לפני והיה תמים", שענין התמימות הוא בלי שום חשבונות, "התהלך עמו בתמימות ולא תחקור אחר העתידות". ועל זה נאמר באברהם (נחמיה ט, ח) "ומצאת את לבבו נאמן לפניך".

ולסוף נתברר, שבאמת ההבטחה על יצחק הייתה יכולה להתקיים דווקא על ידי מה שכבש אברהם אבינו עליו השלום את רחמיו והעלה את יצחק על גבי

המזבח, שדווקא על ידי זה זכה יצחק לנשמה דדכורא שיכול להוליד ויתקיים ביצחק (בזרעו של יצחק) "יקרא לך זרע", כמפורש באור החיים הקדוש (וירא כא, ב).

והנה עומק הדבר, שהדבקות בה' (להיות "עם ה' אלקיך" - "עמו ולחלקו") יכולה להיות דווקא על ידי ההליכה עמו בתמימות, הוא על פי מה שכתוב בספר התניא (פרק לה) וזה לשונו: "והנה עניין השראת השכינה הוא גילוי אלקותו יתברך ואור אין סוף ברוך הוא באיזה דבר, שאותו דבר נכלל באור ה' ובטל לו במציאות לגמרי, שאז הוא ששורה ומתגלה בו ה' אחד וכו'".

היוצא לנו מדבריו הקדושים, שהשראת השכינה היא אך ורק בזמן שהאדם בטל אל ה' התבטלות מוחלטת.

ובזה יש לבאר המדרש לענין יעקב אבינו שביקש לגלות את הקץ ולבסוף דיבר בדברים אחרים, וזה לשון המדרש (רבה פ"ח, ח, ג): "משל לאוהבו של מלך שהיה נפנה מן העולם, והיו בניו סובבין את מטתו, אמר להם: "בואו ואגלה לכם מסתורין של מלך", תלה עיניו והביט במלך. אמר להם: "היו זהירין בכבודו של מלך, כך יעקב אבינו תלה עיניו וראה שכינה עומדת על גביו, אמר להם הוזהירין בכבודו של הקדוש ברוך הוא".

והיינו, כאשר תלה עיניו והביט במלך, שראה שהשכינה לפניו ורצון ה' להתגלות עליו, הבין שאין לו להתעסק בשום דבר אחר, ואפילו לא בענין גילוי מסתורין של מלך, אלא רק בענין ההתבטלות, ולכן צוה חירז: "הוזהירין בכבודו של מלך".

וזהו "ביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה". היינו, יעקב הבין שבאם יהיה עסוק לגלות להם את הקץ, בזה יהיה סלוק שכינה, אלא עליו לנהוג בדרך של "לא תחקור אחר העתידות, ואז תהיה עמו ולחלקו".

וזה לימוד לדורות, שאם אנחנו רוצים שהשכינה תהיה בינינו, עלינו רק לקיים הפסוק "תמים תהיה", ואז יקויים סיפא דקרא "עם ה' אלהיך".

ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו (יט, יט)

ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: "כאשר זמם ולא כאשר עשה" (רש"י).

אפשר להסביר טעמא דקרא, כיוון שהעידו עדות שקר ורוצים להרוג אותו, יש להם דין של רודפים, וניתן להצילו בנפשם (סנהדרין עג, א). אך זהו רק כל זמן שעוד לא נתקיים הפסק דין, מה שאין כן כשכבר נתקיים הפסק דין וכבר הרגו אותו, אין נהרגין, כי כבר אין להם דין של רודף.

מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגו' פנ ימות במלחמה וגו' (כ, ה)

פירש רש"י: "ישוב פנ ימות, שאם לא ישמע לדברי הכהן כדאי הוא שימות".

טעם למה דווקא אלו שצריכים לחזור בשביל בית וזכרם ואשה כתוב בהן "כדאי הוא שימות", ולא אצל

הירא ורך הלבב, דלכאורה שם חמור יותר, שעלול לסכן את כל ההולכים למלחמה, כמו שנאמר: (כ, ח) "ולא ימס את לבב אחיו כלבבו".

אפשר לפרש, על פי דבריו של רבי יוסי הגלילי המובא ברש"י להלן: "הירא ורך הלבב, הירא מעבירות שבידיו. ולכן תלתה התורה לחזור על בית וזכרם ואשה, לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם שלא יבינו שהם בעלי עבירה, והרואה חוזר, אומר שמא בנה בית או נטע כרם או ארס אשה".

והנה אם הג' אלו לא יחזרו, כולם יבינו שהחוזרים בעלי עבירה, נמצא שהם יגרמו להם שינבשו ברבים, וחכמינו זכרונם לברכה אמרו (סוטה י, ב): "נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים". ולכן אמרו שאם לא ישמע לדברי הכהן כדאי הוא שימות.

ויובן שפיר לפי זה, שדוקא באלו הג' החוזרים בשביל בית וזכרם ואשה, שייך ענין זה שאם אינם חוזרים חייבים מיתה. מה שאין כן זה הירא ורך הלבב אינו שייך אצלו טעם זה, ולכן לא כתוב בו "כדאי הוא שימות".

מצינו למדים מזה, שלגורם בוושה ליהודי אפילו לבעל עבירה, גרוע יותר ממי שגורם שיימסו לבב הולכי המלחמה.

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

החוויה הראשונית שחוויתי בישיבת "תומכי תמימים" קשורה לשיעור ה"תניא" בישיבת "תורת אמת" שברושלים.

הגעתי למשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א ולאחר שעה קלה ששהיתי

במחיצתו, ליוריתי אותו בדרכו להגיש את השיעור תניא היומי בישיבת "תורת אמת". כשהגענו ל"זאל" (לבית המדרש בישיבה) החלו התמימים לצופף את השולחנות והכיסאות בכדי להקשיב מקרוב לביאוריו הנלהבים של רבי משה על דברי ספר ה"תניא". ניכר היה על פניו שהוא "חי" את מילות ותיבות הספר שהינו התורה שבכתב של תורת החסידות. פניו היו מתאדמים וזיעה לחה היתה נוספת ממזחו במהלך השיעור. התמימים מצידם התאמצו מאוד להבין את הסבריו של המשפיע וחלקם אף היו כותבים את הדברים על גבי הנייר. האווירה בשעת השיעור ב"זאל" של הישיבה היתה משגיבה ומשיגה.

אכן, ניתן לומר שכיום אני מתרפק ונכסף לאותם הזיכרונות הנפלאים מהאווירה הנשגבה בישיבת "תומכי תמימים" במחיצתו של המשפיע שובה הלב - הגה"צ רבי משה ובר זיע"א.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

חמישה מלחים עמדו על משמרתם והשיטו אונייה גדולה. בידיהם חבלי ברזל והם מכוונים את המפרשים לפי קצב גלי הים. כבר כמה שבועות שהם משייטים בים הגדול מלונדון הבירה אל נמל עכו שבארץ ישראל.

לפתע מתפרץ אל הסיפון מלח אחד ומבשר להם: "רב החובל מטפס אל הסיפון ובה אליכם". ראש המשמרת, מלח כבן חמישים, הביט אל האופק וקימר את גבותיו בדאגה. אם רב החובל הישיש טורח ובה לכאן משמע משהו אינו כשורה.

רב החובל עלה בסולם החלוד. פניו היו חרושות קמטים. "האטו את מהירות הנסיעה", צעק אל המלחים. "תעיתו הרחק מדרך המלך", הוסיף תוך שהוא תופס משקיף ארוכות ימה וקדמה צפונה ונגבה. רב החובל צדק בהחלט. הספינה טעתה וסטתה מן הדרך..

הכל כבר יודעים ומתכוננים לעצירה. הכל, חוץ מהרב היהודי שכלל לא הקשיב לדבריו

הוא ירה לעבר המלחים פקודות קצרות כיצד לנהוג מעתה ונותר עימם כמחצית השעה להשגיח ולבחון את מרחבי הים שסביבם. להוותו הבין שבכדי לשוב אל הדרך הנכונה עליהם לערוך סיבוב. זמן הנסיעה יהיה אפוא ארוך מן המתוכנן.

הוא פנה אל אחד מעוזריו וציווהו להיכנס אל בטן האונייה ולהודיע לקהל הנוסעים שיייתן והאונייה תערוך בקרוב תחנה לכמה שעות ביבשה מזדמנת. כולם יוכלו לרדת לחלץ עצמות ואולי לרכוש מזון ומשקה.

"הודעת לכולם את אשר ציוויתך?" שאל רב החובל את פיקודו. "אכן כן", השיב המלח הצעיר. "הכל כבר יודעים ומתכוננים לעצירה. הכל, חוץ מהרב היהודי שכלל לא הקשיב לדבריו. עצום עיניים הוא ושפתיו מלחשות ומרחשות. נראה שאינו יודע היכן הוא נמצא..."

הוא צדק, המלח הצעיר. הרב היהודי הזה היה הגאון הקדוש רבי שלום בוזגלו מגדולי המקובלים שלפני כמאתיים שנים שספרו 'מקדש מלך' נחשב מאוד בקרב לומדי הקבלה. באותה עת נסע לארץ ישראל וביקש להשתקע בצפת עיר המקובלים. היום הזה בו תעו בלב ים היה יום שישי בבוקרו של יום ה'מקדש מלך' הכין את נפשו לשבת קודש.

וייוותר אפוא הוא לבדו במרחב השומם, סביבו אך עצים גבוהים וצפופים

רב החובל כיוון את המלחים אל פיסת יבשה. אחרי שעה קלה ירדו כולם מן הספינה שעגנה בסמוך לאי שאינו מיושב ונראה כמו יער. ההוראה הייתה במפגיע שלא להתרחק, כי רק מחצית השעה יהיה שם בטרם יחזרו אל הים הגדול.

גם ה'מקדש מלך' ירד וטייל אפוף שרעפים. הוא הרחיק מעט לכת וכששב אל החוף כבר לא היו שם האונייה ונוסעיה. וייוותר אפוא הוא לבדו במרחב השומם, סביבו אך עצים גבוהים וצפופים שצמורותיהם מתנועעים ברוח. והשבת ממשמשת ובאה.

הביט נכחו וראה ממרחקים בית נהדר וחומה סביבו, ושער מגולף ומפואר.

עודו מתלבט אם כדאי ללכת בכיוון בית המידות הזה, או שמא סכנה יש בדבר, שומע הוא לפתע צרחת נוקבת

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל בן רחל שתחי'

מצמרות העצים. הרים את ראשו והנה נשר עצום בגודלו צולל כלפי מטה, מנופף בכנפיו הענקיות בעוד רגליו כבר מהדסות על הארץ כאומר לו: "עלה נא על גבי כי לך נשלחתי..."

נרעש טיפס ה'מקדש מלך' על גב הנשר הגדול שהמריא מעל גובהן של עצים, ויישאהו על אברתו. רגעים ספורים ארכה הטיסה הפלאית. הנשר נחת בסמוך לשער של הארמון אותו ראה מלכתחילה ורבי שלום בוזגלו ירד מגבו. הנשר העצום הרים את כנפיו בקול רעש גדול ויטוס משם אל מרומי מרחבי העצומים של היער.

הביט כה וכה והנה אין איש. הניח את ידו על דית השער, כנס פנימה, ועיניו לא שבעו מראות. הבית בנוי לתלפיות והמוני חדרים בו, מרוהטים להפליא. מכל פינה נודף ריח גן עדן. ויהי ברדת הלילה שמע ה'מקדש מלך' קולות תפילה הבוקעים מאחורי פרגוד גדול בארמון הפלאים. הוא מיהר בעקבות הקולות אך לא יכל לחדור מבעד לפרגוד. הבין שאין רשות לו להיכנס והתפלל מנחה וקבלת שבת וערבית יחד עם אותם מתפללים, מן הסתם נשמות שהוא אינו רואן.

לקראת סופה של הסעודה ואמירת הזמירות חש עייפות וכבדות ועפעפיו כמעט נעצמים

אחר התפילה מצא ה'מקדש מלך' בחדרו שולחן ועליו כל מיני מטעמים. הוא נטל ידיו וערך את השולחן אשר לפניו ד' בזמירות ושירות ותשבחות כמנהגו. אחרי הסעודה עסק בתורה. שכב וערבה שנתו. בבוקר שוב ערך את תפילתיו בסמוך לאותו פרגוד.

אך מכל אותה השבת, עולה על כולנה הייתה הסעודה השלישית בה חש ה'מקדש מלך' טעם גן עדן. לקראת סופה של הסעודה ואמירת הזמירות חש עייפות וכבדות ועפעפיו כמעט נעצמים. מיהר ליטול את ידיו ל'מים אחרונים' ולברך ברכת המזון במתינות וכוונה. ואכן, מיד אחרי שסיים לברך נפלה עליו תרדמה עזה...

ובשנתו והנה חזיון נפלא לפניו. עומד הוא בבית דין של מעלה ורואה נשמות רבות שנפטרו מן העולם בשבת שחלפה זה עתה. בשמים מברזים 'פנו מקום' לכל נשמה ועולים ובאים מלאכים לבנים של המצוות והמעשים הטובים שעשתה נשמה זו בכל שנותיה, ועל ידם מלאכי חבלה שמוטי כתף ועיניהם רושפות אש זרה. ברואים על ידי אותה נשמה מן החטאים אשר חטאה.

עמד ה'מקדש מלך' והתבונן. כשיצאה נשמה זכאית בדין השתררה שמחה בהיכל בית הדין. מלאכים המוני מעלה שוררו וצהלו לכבודה של הנשמה העושה את דרכה לגן עדן. וכנגד הנשמות שפסקו להם גיהנום נשמעו קולות צורמים ורעים, קול נכאים של מלאכים הנדים בראשם בצער וברחמים.

ויצא הפסק לטובה. בעוד המלאכים מריעים הגיע מאי שם מלאך שחרחר בטענה

והנה מגיעה נשמה אחת שנפטרה בשבת הזו לאחר שמונים שנות חיים בכפר הסמוך לצפת שבארץ הקודש, לשם היו מועדות פניו של ה'מקדש מלך' באונייה מאנגליה לארץ ישראל. דנים בעניינה, מביאים את כל מעשיה הטובים ויצא הפסק לטובה. בעוד המלאכים מריעים הגיע מאי שם מלאך שחרחר בטענה:

"היהודי הזה שנפטר השבת יש בו נדנדו חטא של חילול שבת, ומעשה שהיה כך היה: לפרנסתו החזיק האיש בסמוך לעיר צפת בית מרוח.

בהיות האיש ירא וחרד ושלם ומקפיד על קלה כבחמורה

נעול היה בית המרזח ביום השביעי וגם אם גויים היו נוקשים במשך השבת ומתחננים למעט 'משקה' לא היה נותן ליבו אליהם.

בבוקר שבת אחת הגיע אל בית המרזח ישמעאלי ממוכתרי הכפרים סביב. רבות היה מגיע לבית המרוח מלווה באנשי עצתו ומסחרו. היהודי בעל הבית היה תמיד חרד לקראתו ומכבדו מאוד. עתה הגיע לבדו וביקש בקבוק משקה שאין בו אלכוהול שהלא מוסלמי אדוק הוא. לא עזרו ליהודי הסבריו על ששבת היום. הערבי דרש את הבקבוק דווקא עתה עבור מסיבה גדולה שהוא עורך לכבוד בית אביו. אם ליהודי אסור למכור ייתן לו לקחת לבד, ועל דברתו, ובזקנו של מוחמד הנביא, ישלם למחרת היום. כמעט בליט ברירה הסכים היהודי לשנות ממנהגו. הערבי נטל את הבקבוק בקורת רוח ולמחרת אכן שילם עליו יותר מכדי מחירו.

אין ברירה אפוא אלא לשלחו למשך שבע שנים שתהיה נשמתו נעה בין העולמות, לא גן עדן ולא גיהנום

אלא שבשמים נחשב הדבר לפגם של חילול שבת כי יש פוסקים הסוברים שגם באופן הזה – זהו עסק של מקח וממכר. שקלו ודנו בדינו של היהודי הזה ואמרו שהיות ומגיע לו בשכרו גן עדן, אזי מוכרח הוא להגיע לשם זך ונקי. אין ברירה אפוא אלא לשלחו למשך שבע שנים שתהיה נשמתו נעה בין העולמות, לא גן עדן ולא גיהנום, וצער הגלות והנדודים יסיר מנשמתו את אבק חילול השבת.

"אוי ואבוי", נזעק ה'מקדש מלך' בשומעו כל זאת ובראותו את צערה הנורא של הנשמה שתגורש אל השממה. "עונש כה כבד על נדנדו חטא!?!... ובשמים משיבים שאכן כן. האיש הזה צדיק תמים היה ויקבל מדור גבוה מאוד בגן עדן. אך לשם עליו להגיע נקי מכל רבב. באותה שעה התייצב ה'מקדש מלך' לפני אותו בית דין וכה אמר: "מבין אנכי שצערה של נשמה בשמים בהיותה נודדת וגולה עצום הוא ונורא. אשר על כן, בהיותי מרחם על הנשמה הזו מוכן אני לקבל את העונש במקומה בהיותי עדיין בן העולם הזה. אסבול שבע שנות גלות במקום נשמה זו והיא תיכנס לאלתר ולשלום לגן עדנה".

הסכימו דייני מעלה לחליפין אלו. "לאותו זקן שנפטר עתה בסמוך לצפת שבעה בניים ואתה תהיה נע ונד ובכל לילה תתאכסן אצל אחד מהם"

באה נשמתו של אותו זקן והודתה לו ל'מקדש מלך'. פרחו והלכה לה. ועתה החלו מעיינים בספר זכרונותיו של ה'מקדש מלך' עצמו לדעת מה טיבו, מי הוא זה שמוכן לנדב את חירותו ולגלות בעבור נשמה של איש שכלל איננו מכיר. בדקו ומצאו שבגן עלייה מדובר. החליטו שלא שבע שנים יסבול גלות כי אם שבעה ימים אשר ייחשבו יום לשנה. "לאותו זקן שנפטר עתה בסמוך לצפת שבעה בניים ואתה תהיה נע ונד ובכל לילה תתאכסן אצל אחד מהם", נמו לו בבית דין של מעלה.

אחר הדברים האלה התעורר ה'מקדש מלך' והנה הוא בשדה אשר אינו מכיר כלל ועיקר. פרח לו הארמון וגם דייני בית דין של מעלה נעלמו להם. והנה ממרחק באים אנשים רבים, נושאים עימם מיטת נפט ונעששיות בידיהם להאיר את החושך הסמיך ובוכים המה, כפי הנראה על אביהם אשר הלך לעולמו. שאלם היכן הוא וענו ואמרו שבבית החיים של העיר צפת הוא עומד, ועתה נערכת כאן הלווית המת לאביהם, יהודי יקר

המשך בעמוד הבא

אבל אשמים אנחנו

השבוע אירעו כמה וכמה אסונות קורעי לב, שבהם ילדים ובחורים קיפחו את חייהם. למרבה הכאב, כמעט מדי שנה, בתקופת "בין הזמנים", אנו עדים לתופעה הקשה הזו - תאונות בטיולים, אסונות במקורות מים, בים ובאטרקציות שונות, הגובות חיי אדם.

אין ספק שחובה לשנן ולהקפיד על כללי הזהירות בכל יציאה לטיול או לנופש. אולם כל יהודי יודע שלכל תופעה בעולם יש גם שורש רוחני, ועלינו לשאול את עצמנו מהו השורש הרוחני שעומד מאחורי המציאות הכואבת הזאת.

לעניות דעתי, אחת הסיבות האפשריות היא האווירה שנוצרת מיד עם סיומם של תשעת הימים ותשעה באב. במקום שהיציאה מתקופת האבלות תיעשה מתוך מעבר מדוד ומחושב, לעיתים נוצרת תחושה של "חזרה לחגיגות" - כאילו אפשר להשתחרר מכל מסגרת ולהתמסר לבילויים, לטיולים ולאירועים ללא גבול. חלילה אין הכוונה לעבירות, אך נוצרת אווירה של התרופפות, של מרדף אחר בילויים, כאשר בפועל בית המקדש עדיין חרב. נכון, לאחר תשעה באב איננו ממשיכים באותם דיני אבלות, אך גם איננו יכולים להתנהג כאילו כבר זכינו לגאולה השלמה. גם כאשר ייבנה בית המקדש במהרה בימינו, השמחה שתהיה אז תהיה שמחה של קדושה, של רוממות ושל דבקות בה', ולא שמחה חסרת גבולות.

לצערנו, גם כלי התקשורת - הכתובים והמשודרים - תורמים לא פעם ליצירת האווירה הזו, כשהם מציפים ללא הרף פרסומים על אטרקציות, מופעים, אירועים וטיולים, עד שאנשים אינם יודעים למה לרוץ קודם. מעבר לכך, בין הזמנים עלול להביא גם לרפיון בלימוד התורה, דווקא בתקופה שבה עלינו להתחזק ולהתכונן לקראת חודש אלול והימים הנוראים. זהו הזמן שבו מתחילים לברך איש את רעהו בכתיבה וחתירה טובה, וראוי שניכנס לימים הללו מתוך התחזקות רוחנית.

לעניות דעתי, אחד הפתרונות הראויים הוא לאמץ מודל שכבר מתקיים בקהילות רבות בחו"ל: כל ישיבה או חסידות מארגנת מחנה מסודר, שבו משלבים לימוד תורה, תפילה, פעילות חינוכית, טיולים ונופש - הכול במסגרת מסודרת, תחת אחריות ופיקוח. כך זוכים גם ליהנות מנפלאות הבריאה, גם לשמור על הבטיחות, וגם לחזק את יראת השמים והקשר לתורה.

כשם שבזמן הלימודים בישיבה דואגים שכל בחור יגיע לסדרים וימלא את סדר יומו, כך ראוי לדאוג גם בתקופת בין הזמנים למסגרת מתאימה שתעניק הכוונה, אחריות ותוכן, ולא להפקיר את הבחורים לעשות ככל העולה על רוחם.

יהי רצון שלא נשמע עוד על אסונות מעין אלו,

שנזכה לשמור על חיי ילדינו ובחורינו בגשמיות וברוחניות, ושנזכה במהרה לשמחה האמיתית והשלמה - שמחת הגאולה השלמה בבניין בית המקדש, במהרה בימינו, אמן.

תפילין בקבר רבי מאיר בעל הנס

השבוע זכיתי להשתתף על ציונו של רבי מאיר בעל הנס בטבריה, ובסייעתא דשמיא זכיתי גם לזכות יהודים בהנחת תפילין במקום הקדוש. כידוע, רבי מאיר מלמד אותנו יסוד עצום באהבת ישראל: "בין כך ובין כך אתם קרויים בנים". גם כאשר יהודי עדיין אינו הולך בדרך התורה והמצוות בשלמות,

זיכוי יהודים בהנחת תפילין בציונו הקדוש של רבי מאיר בעל הנס זיע"א

הוא לעולם נשאר בנו של הקדוש ברוך הוא.

כמה מרגש אפוא לזכות יהודים בהנחת תפילין דווקא בציונו של רבי מאיר, וכמה נחת רוח יש בכך לנשמת הצדיק - לראות את בנו של הקב"ה מתחברים לאביהם שבשמים.

לקראת חודש אלול הבא עלינו לטובה, עלינו לזכור ש"כל ישראל ערבים זה לזה". האחריות שלנו אינה רק להתחזק בעצמנו, אלא גם לזכות יהודי נוסף: בתפילין, בשמירת שבת, בכשרות, בלימוד תורה ובכל מצווה. לפעמים מצווה אחת שאנחנו מזכים בה יהודי יכולה להצית מחדש את הנקודה היהודית שבלבו ולהוביל לעוד מצוות רבות.

יהי רצון שבזכות אהבת ישראל וזיכוי הרבים נזכה כולנו לכתיבה וחתירה טובה, לשנה טובה ומתוקה, ולגאולה האמיתית והשלמה במהרה בימינו, אמן.

138 ובר-אל/א

יום לשנה - המשך מעמוד קודם

שנפטר בבוקר השבת בכפר סמוך, והוא בעל בית מרחץ.

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליק לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בציוד:

1. מה הקשר בין תחילת הפרשה לסופה?

תשובה: הפסוק הפותח את פרשתנו הינו: "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוך נותן לך... והפסוק שמסיים את הפרשה הינו: "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני ה'".

ניתן לקרוא את שני פסוקים אלה מהסוף להתחלה באופן הבא: "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני ה'" על ידי ש"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך"...

2. בעל הטורים מביא שהמילה "שפטים" היא בנימטריא - מכשף. צריך להבין איפוא מה הקשר בין שופט למכשף (עיין בתיורו של בעל הטורים).

תשובה: ידוע שעל ידי כוח הכישוף ניתן לפעול פעולות על טבעיות בדרך שלילית שבין השאר מגלות את הנסתר. כך גם השופט שדן דין אמת, מצליח להעלים בדרך חיובית את השקר המכסה על האמת ולהוציא לאור את הצדק.

3. מה הקשר בין סוף חלקה הראשון של הפרשה לתחילת חלקה השני.

תשובה: הפסוק שמסיים את החלק הראשון (פסוק יג פרק יז) מסתיים במילים: "ולא יזידון עוד". והפסוק שפותח את החלק השני של הפרשה (פסוק יד פרק יז) פותח במילים "כי תבוא". בעל הטורים כותב שהגימטריא של "כי תבוא" זה "בימי שמואל". ומכאן שבזכות שמואל הנביא אשר שקול כמשה ואהרן עם ישראל הגיעו לדרגה של "לא יזידון עוד".

4. המילה "תשים" המתייחסת למלך יהודי מופיעה פעמיים באותו הפסוק ("שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלוך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך", ואלו בנוגע למלך גוי מופיעה באותו הפסוק המילה "לתת", "לא לתת עליך איש נכרי") ולא "תשים". צריך להבין איפוא את הסיבה לכך.

תשובה: הגימטריא של המילה "תשים" היא כגימטריא של המשפט: "בן ישי משיחך" ומכאן שרק בנוגע למלך יהודי שממנו יצא "בן ישי משיחך" יכולה להופיע מילה זו.

לאחר הקבורה נפנו הבנים להביט באיש הזר שלא ידע אפילו היכן הוא. הם הכירו בו שהינו יהודי נעלה ושאלוהו היכן ביתו. משהבינו שהוא מחפש היכן להתארח החלו מתווכחים ומתחרים ביניהם מי ייקחו אל ביתו. ויען ה'מקדש למלך' אליהם אל נא תהי מריבה ביניכם. ידוע ידעתי ששבעה בנים אתם ואלון בכל לילה אצל אחד מכם...

לימים נודע בעיר צפת על שאיש אלוקים הוא, בעל המ'קדש מלך, וכבד כיבדוהו כערכו. את המעשה כולו כתב המ'קדש מלך עצמו בהקדמתו לחיבורו על מסכת שבת. והוא אף מציין שם שחלק מהחידושים הללו באו במדעיו בעת לומדו מסכת שבת באותו חיזיון נפלא בארמון של גן עדן.

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:

מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

מחיצות מן השמים

בתחילת חודש תמוז נפגשתי עם ידידי הר' אליהו ניימן, בעל חברת "אליס הפקות". ר' אלי הוא איש חסד ברמ"ח ושס"ה שכל צרכי הקהילה עמוסים על מתניו הרחבות, כך שקשה להבין מתי הוא מספיק בסדר יומו העמוס גם להפיק אירועים. אמנם גם אותי שואלים כל הזמן מתי אני מספיק להקשיב לסיפורים ולכתוב אותם... כנראה עניין של סיעתא דשמיא וסדרי עדיפויות.

ר' אלי סיפר לי על אירוע שהוא הפיק לכבוד חנוכת הבית של בית הכנסת של חסידי סקווירא בבית שמש - אירוע מושקע ויוקרתי - לבית כנסת מושקע ומפואר. ואז הוא הוסיף: "יש שם משהו שמתאים לך. הדמות המרכזית שמאחורי בניית בית הכנסת הוא יהודי מיוחד בשם ר' בנימין זאב שפיטצער."

מה שמיוחד אותו הוא היותו אברך כולל ששוקד על תלמודו במשך כל היום; ובשעות הכולל לא ניתן להשיג אותו ולהפריע לו בשום אופן. למרות זאת, עלה בידו להקים בית כנסת מפואר מאד, הרבה מעבר למה שאחרים משיגים בעבודה של 24 שעות מסביב לשעון. ר' אלי הוסיף וסיפר על סיפור מיוחד של השגחה פרטית שקרה ממש באותו שבוע עם המחיצות באותו בית כנסת, והמליץ לי ליצור קשר עם הר' שפיטצער כדי לשמוע את הסיפור ממקור ראשון כמנהגי תמיד.

נהניתי מהסיפור המיוחד, אבל מכיוון שבמשך היום אני עושה 'עוד כמה דברים' מלבד להקשיב לסיפורים ולכתוב אותם, לא יצא לי ליצור קשר עם הר' שפיטצער והדבר פרח מזכרוני. ואף שמו נשכח ממני.

השבוע, בשבת קודש פרשת ראה, התפללתי כמנהגי בבית הכנסת של חסידי סקווירא בביתר עילית. אחרי התפילה התקיים "קידושא רבא" לרגל הולדת הבת ליהודי שאינו מבני המקום, לרגל שהותו בביתר בימים אלו. כאשר הדומ"ץ הרב הגאון ר' יעקב יוסף פאל שליט"א בעל פה מפיק מרגליות פותח בדברי ברכה לבעל השמחה, כל המתפללים שמים אוזנם כאפרכסת, איש אינו מוותר... בראשית דבריו הדגיש הדומ"ץ את הייחודיות של האורח: למרות התמסרותו המופלאה לצרכי הציבור, הרי שבשעות הלימוד בכולל אין דבר בעולם שיוכל להפריע לו!

לשמע המילים הללו צלצלו באוזני פעמונים. הבנתי שמן השמים רוצים שהסיפור הזה יפורסם, ואם אני לא הלכתי בעקבות הסיפור לבית שמש - הסיפור הגיע עד אלי לביתר...

בסיום הקידוש ניגשתי לבעל השמחה, איחלתי לו מזל טוב וביקשתי שיועיל לספר לי את סיפור ההשגחה הפרטית שהתרחש עם המחיצות בבית הכנסת בבית שמש.

הר' שפיטצער הופתע אך לרגע קט, ומיד החל בסיפורו:

"בקטע מסוים של בית הכנסת נזקקתי למחיצות מעוצבות. מדובר בקטע לא גדול שאורכו 212 סנטימטרים.

הזמנתי מבעוד מועד את המחיצות אצל הנגר שסיפק לי את עבודות הנגרות בבית הכנסת. אולם ביום ד' תמוז, יומיים לפני חנוכת הבית, הנגר התקשר ואמר לי שלמרות ההתחייבות, מתברר שלצערנו נבצר ממנו לעמוד בדיבורו ולספק את

המחיצות בזמן הדרוש, לקראת חנוכת הבית.

זו הייתה עבורי סטירת לחי.

זה משהו שחסרונו יורגש ועלול להעיב על שלמות המעמד המכובד שהרבה טרחנו עליו והוצאנו עליו הוצאות מרובות, ועכשיו לך תשיג מחיצות מתאימות ביומיים שנותרו... הנגר, שראה אותי אובד עצות, אמר שזכור לו שאצל שותפו לשעבר במחסן, מונחות שתי מחיצות יקרות שהזמנתם בוטלה, ואולי הן יוכלו למלא את החסר באופן זמני.

זה היה נשמע פתרון לא הגיוני.

הרי הגודל שאני זקוק לו הוא מוגדר ולא סטנדרטי, ומה ההיגיון לחשוב שהמחיצות יתאימו? אלא שבילית ברירה ניסיתי את האופציה היחידה שעמדה לרשותי.

פניתי אל השותף, התעניינתי לגבי המחיצות שמצויות אצלו וביקשתי ממנו לבדוק את המידות שלהן.

לתדהמתי כי רבה, הוא חזר עם תשובה שהפתיעה אותי ואת כל הסובבים: רוחבה של כל מחיצה שברשותו הוא 106 סנטימטרים! רוצה לומר: שתי מחיצות של 106 ס"מ - סך הכול ביחד 212 סנטימטרים! התאמה מושלמת לצורך של בית הכנסת שלנו!

המחיצות הללו היו ברמה מאוד גבוהה ומחירן היה מעבר לתקציב שלנו, אך בנסיבות הללו הנגר מכר לנו אותן במחיר מוזל, והיה לנו לאות שנתקיים בבית המדרש שלנו: "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם!"

שבת אחים גם יחד

בשבוע שעבר הובא פה סיפורו המופלא של ר' משה אהרן ויינשטוק מב"ב, "שבעה מסתינים ובית מרקחת ב3 דקות" ובסיורו הובא קטע מתאים מהנוע"א על הצורך לשים לב לניסים, כשהוא חתום ע"י ר' רפאל ויינשטוק מביתר.

היו קוראים שתהו שמה מדובר בטעות...

ובכן, שומה עלינו לשים לב לניסים... מדובר ב2 אחים, ר' משה אהרן המתגורר בב"ב ששיגר לנו את סיפורו המופלא, והאח ר' רפאל, ידען מופלא שמתגורר בביתר ומתפלל עמי בבית הכנסת, ומנהגו להחכימיני מידי פעם בקטעים נבחרים שהוא נתקל בהם, והשבוע שלח את דברי הנוע"א.

ראיתי לנכון את דבריו לפי תומי בסוף סיפורו של אחיו בהתאמה מושלמת לסיפור שעוסק בנס שלא שם אליו לב...

לא ידעתי שהם אחים, ואפילו לא שמתי לב לשמות הזהים.

התוכן הנפלא הוא שאיחד בין שני האחים וקיבצם לפונדק אחד. מה טוב ומה נעים!

תהלתיה השתדל'ס וסיפיה מתנה

עברה עלי תקופה לא פשוטה בעבודה, והחובות החלו להצטבר. נאלצתי לבקש בדחיפות מידיד בבית הכנסת הלוואה של 4,000 שקלים, עם התחייבות מאד מאד חד משמעית לפרוע תוך חודש ימים.

לא היה לי מאיפה להחזיר, אך הכנתי לעצמי תוכנית עבודה מסודרת: אני סופר סת"ם, והקב"ה זיכני בכתב נאה ומבוקש. בכל יום אכתוב כמה שורות במזוזה, ולאחר חודש אצבור מספר מזוזות שאוכל למוכרן לסוחר סת"ם תמורת הסכום הנדרש. יצרתי קשר מראש עם הסוחר, והוא ממש שמח על ההצעה לקבל מזוזות שלי, "אני ממתין למזוזות שלך" אמר.

ה'ר'
23 שואר'
דיון

אלא שתוכניות לחוד ומעשים לחוד. למרות כל המאמצים, לא הצלחתי לעמוד בקצב הכתיבה ולא הכנתי את כמות המזוזות הנדרשת. קיבלתי בסך הכל 1000 שקלים. הימים בלוח השנה התחלפו במהירות, ואמש, ביום רביעי מצאתי את עצמי חסר אונים. ביום ראשון הקרוב עלי לפרוע את החוב, ללא שום אפשרות של דחייה או תירוצ, ואין לי שמץ של מושג מהיכן אוכל לגייס כעת 3.000 שקלים נוספים.

שבתי הביתה מודאג, וסיפרתי לרעייתי על המצוקה שנקלעתי אליה. אשת החיל שלי הזכירה לי שיעור שלמדנו בעבר מאת אחד המשפיעים שליט"א, ובו אמר כי כאשר בני זוג אומרים תהילים ומבקשים מהקב"ה יחד כמעשה יצחק ורבקה, יש בזה כח מיוחד ועצום ומסוגל לפעול ישועות. החלטנו להתיישב באותו ערב, ליל חמישי, אני בזווית זו - והיא בזווית זו, לומר פרקי תהילים בכוונה, ולצפות לישועת ד'.

תוך כדי אמירת התהילים נזכרתי כי אתמול, ביום ז' מנ"א, חל יום ההילולא של בעל ה"נתיבות שלום" מסלונים זצ"ל. שמעתי שהיה מרגלא בפומיה כי בכל הנוגע לפרנסה: "תחילתו השתדלות וסופו מתנה", ובמבטא הייחודי שלו: תְּחִלָּתָהּ הַשְּׁתַּדְלָע'ס וְסִפָּיָהּ מִתְּנָהּ והיה חוזר על משפט זה בהטעמה מרובה בכל הזדמנות. התחזקתי בכך כי את חובת ההשתדלות קיימתי כבר בכך שהתאמצתי לכתוב כפי יכולתי, ועתה אנו מתפללים לזכות לחלק המתנה.

סיימנו את אמירת התהילים והטלפון שלי צלצל. על הקו היה אדם שהשאיר אצלי בעבר

ספר תורה ישן לתיקון. הספר היה במצב גרוע מאוד, הסופר הזדקן וחלה באמצע הכתיבה, וחצי מספר התורה שכתב איננו ראוי לקריאה. בעל הספר הבין שאין טעם להשקיע בתיקונו, והחליט להזמין לעצמו ספר תורה חדש, וביקש ממני למכור אותו כמות שהוא, תמורת 30,000 שקלים. למרות שזהו מחיר נמוך מאד, מדובר במשימה לא פשוטה למכור אותו, שכן קשה מאד למצוא קונה לחצי ספר תורה.

לא חשבתי כלל להפיק רווח מהעניין אלא לעזור לאותו יהודי, ופניתי לסוחר סת"ם גדול מאשדוד. שלחתי לו תמונות של הכתב, והוא ביקש שבעל הספר יגיע אליו. בעל הספר נסע אליו מיד. ביום רביעי בשעה שמונה בערב, כשאני ורעייתי ישבנו בבית ואמרנו תהילים, הם ישבו יחד באשדוד ועברו על הספר.

בשעה אחת עשרה בלילה התקשר אלי הסוחר מאשדוד והודיע שהוא מוכן לקנות את הספר ב-30,000 שקלים, למרות שיזדקק להשקיע עוד סכום נכבד בתיקונים מורכבים והגהות. שמחתי והתקשרתי לעדכן את בעל הספר. הוא הודה לי בחום, אך שאל מיד: רגע, "ומה הנתח שלך בעסקה?" עניתי שלא חשבתי על כך, ואם הוא רוצה, שייתן לי 1,000 שקלים. בעל הספר שינה את טעמו ואמר: "אני חוזר בי. אני דורש לא פחות מפעמיים ח"י. תתקשר אליו ותבקש 36,000 שקלים".

לא אהבתי את זה אך עדיין לא נסגרה העסקה וזה דרכו של מו"מ. התקשרתי שוב לסוחר באשדוד, הצגתי את המחיר

באותו בבוקר, מיד בצאתי מהמקווה, אני רואה כי בית החולים "שערי צדק" על הקו. הם הודיעו לי חגיגת כי התפנה תור להלילה בשל ביטול!

ואכן, הלכנו באותו לילה. מכיוון שהיינו בבית החולים ממילא, הייתי שם יחד עם רעייתי, כך שהיא יכולה לרדת בכל עת ולהרגיע את הילד, וכן לשהות לצידו כשיצאתי להתפלל תפילת ערבית.

יצוין כי במשך כל חודשי ההמתנה הארוכים לא קרה אף פעם שהתקשרו אלי להודיע על ביטול של הרגע האחרון. נראה לי שלא צריך להוסיף דבר!

2 עקבות הנכתב, - תוצאות n6e2:

הערה למוכר בגיליון האחרון: "בשבת בבוקר לא חפצנו לוותר על טבילה של טהרה, וחגרנו בעוז מתנגנו לטפס בדרכים, כמחצית השעה להקיף את ההרים, כשהחמה קופחת בלא רחם בהולכים"

מור"ר הצדיק הגר"ר אביגדור מילר זיע"א היה אומר: לא שמענו שאשה האופה עוגה טעימה, או האופה מצות וכדומה יאמר **אוי איזה חום**, ובוודאי מי שיועד שהחום הוא מתנת השי"ת לבשל ולהמתק הפירות אין ראוי לו להשתמש בביטוי "קופחת ללא רחם".

יצחק לבין - טלו סטון

יישר כח על ההארה החשובה והמחכימה!

עוד בענין הנ"ל: במהלך ימי השבעה על סבי הר"ר משה באקאר ע"ה בלונדון, הגיע לניחום אבליים הגה"צ ר' אלחנן הלפרין זצ"ל, שהיה בקשר עז של ידידות עם זקני ע"ה

ואז הוא סיפר שלפני רבות בשנים הוא ראה דרך החלון את זקני הולך בשבת בבוקר מוקדם. הוא רץ לעברו ושאל אותו לאן פעמיו מועדות בשבת בבוקר כה מוקדם? ענה לו זקני: הרי אני הולך למקווה. רבי אלחנן קפא במקומו.

הרי המקווה זה שעה הליכה לכל צד! ענה לו זקני: ולכן? אתפלל בשבת ללא מקווה? מאז הם עשו קביעות והלכו יחד למקווה כל שבת בבוקר במשך שנים.

בגיליון פרשת עקב נכתב ע"י הרב הרשל מקרית גת שקל יותר לכוון בשמיעת הברכה מאשר באמירתה.

בעניין זה ראוי לציין לדברי המאירי (נזיר סו): על הגמרא "גדול העונה אמן יותר מן המברך", וז"ל:

בטחוננו בבורא כל העולמים, שלמדנו מכם לומר על כל דבר: 'לטובתי נשברה' לא כעסנו, גם כאשר הילדים שברו בשבת כלי זכוכית ומגש לחלות, ומיד נענו ואמרנו 'גם זו לטובה' ועוד כמה דברים שאין לפרטם.

ועל הכל היה ענין כספי, שזקקתי לשלם 90.000 ש"ח בדחיפות, והי' ליבי כבד עלי שאין לי מאין ליקח, ועם כל זאת שיננתי לעצמי: אודה ה', והוספתי וביקשתי שאזכה גם להודות בתוך רבים ולא רק ביני לבין קוני. ותוך כדי תפילתי, הבטחתי לפרסם בל"ג בעלון בטחוני.

בעוד תפילתי בפי, עבר לידי ידיד, והבזיקה מחשבה במוחי אולי הוא יוכל לעזור לי לפחות בחלק מהסכום שדחוף לי ביותר, ואכן שאלתי אותו, וכששאל אותי מהו הסכום שאני זקוק לו? נקבתי בסכום החלקי. והוא ענה לי שאכן יכול להלוות לי סכום זה לכמה שבועות, ואם אני רוצה הוא יכול להלוות לי עד 90,000 ש"ח ויהי לפלא, שנקב מעצמו בדיוק בסכום שהייתי זקוק לו.

ע"כ אני מפרסם זאת לדעת כי קרוב ה' לכל אשר יקראוהו באמת.

דחייה של 5 חודשים - לטובה

משהו מיוחד העלון הזה! פשוט אין מילים!!!

לפני כחצי שנה, הופנה בני בן הארבע לבדיקה במעבדת שינה - בדיקה שבה נדרשים לישון לילה שלם בבית החולים כשהילד מחובר למכשירים הבודקים את נשימותיו בשעת השינה.

למעשה, ההמתנה לתור כזה היא בדרך כלל ארוכה מאוד. שלחנו את כל המסמכים ונאמר לי שיחזרו אלי. כעבור כשלושה חודשים התקשרו וקבעו לנו תור לעוד שלושה חודשים קדימה. אולם, בדיוק באותו שבוע פרצה מלחמת איראן הראשונה; למחרת התקשרו אלי מבית החולים, הודיעו כי התור מבוטל, ודחו אותו בחודשיים נוספים. אמרנו "גם זו לטובה" והמשכנו הלאה, הרי למי יש זמן להתלונן על תור שבוטל בזמן מלחמה.

אלא שהצור תמים פעלו, וכל דבר מחושבן עד המילימטר האחרון.

ביום י"ב בתמוז נולד לי בן למזל טוב.

החדש והוא הסכים מיד ללא ויכוח... "שלח אלי את בעל הספר ואעשה לו העברה בנקאית". בחצות הלילה בעל הספר התקשר אלי, בדרכו חזרה מאשדוד, ובישר לי שהכסף הועבר. הוא הוסיף ואמר: "כל סכום מעבר ל-30,000 שקלים המקוריים שביקשתי - נתחלק בו חצי חצי".

למחרת, ביום חמישי בבוקר, הוא התקשר אלי וביקש שאבוא לאסוף את 3.000 השקלים שלי. לקחתי את הכסף וחזרתי הביתה שמח אך מעט תמוה. אמרתי לרעייתי: "אמרנו תהילים יחד, ואכן בסוף קיבלתי 3,000 שקלים עבור שיחת טלפון אחת. אבל החוב שעלי לפרוע הוא 4000 ש"ח...

רעייתי הביטה בי ואמרה: "שכחת את מה שאמרת וחזרת שוב ושוב? "תחילתו השתדלות וסופו מתנה"! הרי מהמזוזות שהצלחת לכתוב ולמכור כבר הרווחת 1,000 שקלים. זו היתה ההשתדלות. יחד עם 3,000 השקלים שקיבלת עכשיו, הגעת בדיוק ל-4,000 שקלים שהיית צריך. הקדוש ברוך הוא שלח לך ב"סופו מתנה" בדיוק את מה שהיה חסר לך, לאחר שעשית את חלקך".

המלוה ניהש את סכום ההלוואה

אשלם לך נדרי, אשר פצו לך שפתי, כי דיבר פי בצר לי!

מאז שנתודענו ל"בטחוני" נשתנה מהלך המחשבה בחיינו. במקום להתחזק שהכל לטובה, ולהישבר כשומעים או קוראים סיפורי גילוי השגחה פרטית, 'למה לי זה לא קורה' - במקום זה - התחלנו לדבר אל ה' באמת, ולזכות לקרבת ה'. וגם אם לא זוכים לראות מיד - הרי הוא טוב ומיטיב, הוא יודע מה טוב לנו, ולטובתי נשברה! ועל של עתה באתי:

בחודש האחרון זכינו לראות את חסדי המקום בקשיים בכמה עניינים, כמ"ש בשערי תשובה לר"י - זכרון חסדיו והתבונן בהם שנא' כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מייסר - וב"ה דרך

והיא עונה לי ראיתי בעיתון!
אני מנסה להבין מה קורה פה, רק
היום העוזרת עזבה!
אך האשה מעבר לקו עומדת על
דבריה: יש לי ביד את העיתון שהיה
בתיבה שלי היום, ושם מפורסמת
מודעה עם הפרטים שלך!
רבונו של עולם, איך זה הגיוני?
המתקשרת היתה גם היא בהלם,
ובדקה את העיתון שוב ושוב...

ומה היא רואה? שהתאריך של
העיתון הוא מחודש תמוז לפני כשנה!
והוא נראה חדש! איזה השגחה
פרטית מדהימה! מערכת העיתון
הכניסה בטעות עיתון ישן בדיוק
לתיבת הדואר של אשה שמחפשת
עבודה, בדיוק את העיתון שבו
פירסמתי לפני שנה, פעם אחת
בלבד...

אילו כולם היו מקבלים עיתון ישן, זה
הרי היה הופך למשל ולשנינה בכל
העיר... מבצעים של שנה שעברה וכו'
אבל, רק תיבת דואר אחת קיבלה
עיתון של שנה שעברה... זו שזקוקה
למודעה הזו! והגיוני שתשאלו "איך
קורה דבר כזה", אין לי תשובה...
לאלקים פתרונים!

הכנסנו אותה לעבודה בביתנו ואנחנו
מרוצים מאוד. אך יותר חשוב מזה,
הרגשתי בחוש שלהקב"ה אכפת ממני
באופן אישי, הוא רואה אותי ודואג לי
במסירות, כאב לבתו היחידה!

המלצה אישית וסודית!

בשבת שעברה התפללתי שחיות בביהמ"ד
הגדול של חסידי קרלין בטבריה עילית, ועלו בי
געגועים... כבר כתבתי את זה בעבר, אבל ראוי
ויאה לחזור על זה ולהעניק לעוד כמה יהודים
"טעם של אלול". אל תגלו שאני אמרתי...

כדאי לקפוץ לביהמ"ד של חסידי קרלין/לוצק
כדי להרגיש טעם גן עדן במסמור לדוד ד' אורי
שנאמר אצל האשכנזים בחודש אלול.
תשומת לב מיוחדת אל הניגון המיוחד
המעורר את הלב בקדיש שלפניו!

ולקארלינער'ס שבין הקוראים:

תנו לבכם לאוצר שבידכם,
ואל תתנו להרגל לאבדו מומכם...

תוספת זו נוספה בעקבות הערה של א' מיקירי חסידי
קרלין.

בבית הכנסת, שעבר לאחרונה
שיפוצים, כמעט ולא היו ספרים
בקומת התפילה. ניגשתי אל ארון
הספרים בתקווה למצוא בכל זאת
ספר כלשהו, כדי שלא להעביר את
הזמן לריק, ואז מצאתי את הספר
"אמרי פנחס" לר' פנחס מקוריץ.
מכיוון שמדובר בספר הבנוי על
אמרות קצרות, הוא התאים לי
בדיוק. לקחתי את הספר ודפדפתי
לפרשת ואתחנן.

אך את עיני צדה כותרת על תשעה
באב. עניין אותי מה כתוב שם, ואז
ראיתי שמפורט שם מתי ר' פנחס
הניח תפילין של רש"י ומתי הניח
תפילין של רבנו תם, ומה היה אומר
עם כל אחד מהם.

בו ברגע קפצתי ונזכרתי: הרי לא
הנחתי היום תפילין של רבנו תם!

נותרו לי 12 דקות עד השקיעה.
הספקתי לרוץ, להניח תפילין דר"ת
ולהספיק להתפלל מנחה. מן השמים
זימנו לי דווקא את הספר הזה ואת
הדף הזה העוסק בתפילין של רבנו
תם, כדי למנוע ממני לשכוח
להניחם.

הטעות של השנה

היינו בתקופה עמוסה בחיים מסיבות
משמחות ב"ה, משפחה
עם כמה ילדים קטנים
בלעה"ר, ונעזרנו בעוזרת
בית חרוצה שהצילה את

26
א. גרשון קליין
בית

המצב.

יום אחד העוזרת הודיעה שהיא
נאלצת להפסיק את העבודה אצלנו,
והחלטנו להתחיל לחפש מישהי
חדשה.

למצוא עוזרת בניקיון זה סיפור ארוך:
לפרסם בעיתון, לקבל טלפונים,
ולהביא לניסיון ליום אחד לראות אם
זה מתאים, כאב ראש לא קטן, אך
ההכרח לא יגונה.

וכאן קרה הפלא הגדול: באותו יום
קבלתי טלפון, ממשישה שמציעה את
עצמה לעוזרת בית!
שאלתי אותה: איך הגעת אלי? הרי
עדיין לא פירסמתי! איך את יודעת
שאני מחפשת?

"העונה אמן אחר המברך הרי הוא כמי שבירך,
כל שכיוון לשמוע את הברכה. ולא עוד אלא
שורב פעמים כוונת המטה און לשמוע -
גדולה יותר מכוונת המדבר ועל סמך זה
אמרו: גדול העונה אמן יותר מן המברך...".
בכבוד ובהערכה - עקיבא בר נתן

אולי אפשר לומר ביאור נוסף מדוע לפעמים
קל יותר לכוון בעת חזרת הש"ץ מאשר בשעת
תפילת הלחש, ע"פ דברי הנועם אלימלך זי"ע
בספרו הקדוש ליקוטי שושנה, שתפילה
שמוציאים מהפה, ישנם מקטרגים הפועלים
בכל כוחם להפריע לתפילה שלא תעלה
למקומה הנכון, משא"כ כשמתפללים תפילה
במחשבה, שאינם יכולים החיצונים ליאחז בה.
וזל"ק:

אמרו בגמרא מי שיש לו צעקת לגימה על
חבירו ודומם, הקב"ה עושה לו דין. נ"ל
הפירוש מפני שהאדם יש לו להתפלל תמיד
בעד חבירו, שלעצמו אין יכול לפעול כל כך,
שאין חבוש מתיר כו', אבל על חבירו הוא נענה
מהרה, וכל אחד יש לו להתפלל בעד חבירו,
ונמצא זה פועל לזה חפצו וזה לזה עד שכולם
נענים. והו' שאמרו "ישראל ערבים זה לזה",
פירוש ערבים לשון מתיקות כמו וקולך ערב,
מפני שממתיקין זה לזה בתפילתם שמתפללין
כל אחד בעד חבירו ועל ידי זה הם נענים.
ועיקר התפילה היא במחשבה, מפני
שבמחשבה יכול בנקל להתקבל תפילתו,
בעבור שאין עליה קטרוג. והו' פירוש "כל מי
שיש לו צעקת לגימה על חבירו" שצועק
בשביל חבירו שאין לו פרנסה, "ודומם" פירוש
שמעלה תפילתו בעולם המחשבה, "הקב"ה
עושה לו דין" פירוש: שפועל רצונו הטוב ונענה
בתפילתו.

היוסף פערלזאהן - לונדון

תפילין דר"ת ע"פ ר' פנחס מקוריץ

היה זה בשבוע של תשעה באב.
אחרי התפילה
חלצתי תפילין של
רש"י על מנת
להניח תפילין של רבנו תם כמנהגי
תמיד, אולם - חשתי מיחוש קל
בבטני ועל כן החלטתי שאדחה את
הנחת התפילין של רבנו תם לשעות
אחר הצהריים, לפני תפילת מנחה.

הרד"ק
אשה גרשון קליין
בית

אחר הצהריים ניגשתי לבית הכנסת
בוסטון הקרוב לביתי כדי להתפלל
מנחה. ענין התפילין של רבנו תם
פרח מזכרוני. ישבתי ואמרתי
קרבנות בנחת. כשסיימתי נכנס
האדמו"ר מבוסטון והתחיל קורבנות
מהתחלה, כך שמצאתי את עצמי עם
מעט זמן פנוי.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

1104

עלון
מס'

פרשת שופטים - "מעלת מצדיקי הרבים"

הרבים, כי לאחר מותו יזכה עבור זה למדריגה גבוהה יותר מאשר נביא. מסופר על רבי צבי איצקוביץ שהבית הכנסת הגדול והמפורסם בבני ברק נקרא על שמו, הוא היה גר צדק וביתו היה איפה שנמצא בית הכנסת היום, ובזמנו היו נוסעים ברחוב זה מכוניות בשבת קודש רחמנא ליצלן, וזה הפריע מאוד לנשמתו הטהורה, וכיוון שהדבר הפריע את מנוחתו הלך למרן ה"חזון איש" ותינה בפניו את צרתו, הוא גר ברחוב הרצל דאז ומכוניות נוסעות שם בשבת וזה מפריע לו לראות חילולי שבת, מה עליו לעשות... יעץ לו ה"חזון איש", כיוון שיש חוק שאם יש בית הכנסת ברחוב אסור למכוניות לנסוע שם, אם כך תעשה ואת הבית שלך תהפוך לבית הכנסת, לא יסעו יותר מכוניות ברחוב בשבת. שמע רבי צבי את דבריו לא היסס, הלך והפך את ביתו לבית הכנסת שקרוי 'איצקוביץ', והוא הלך לגור ברפת הסמוכה שהיתה אז. והנה במעשה אחד מתוך מסירות נפש וטוהר לב למען הכלל, זכה שהבית הכנסת הזה הוא מהבית הכנסת הגדולים ביותר בעולם, שמתפללים שם רבבות של אנשים ומתקיימים שם תפילות עשרים וארבע שעות ביממה. מאות אלפים של תפילות, אמנים, אמן יהא שמיה רבה, וקריאת התורה ושיעורים ודרשות וכו' כול זה נזקפים ליכותו...

כך מובא בילקוט שמעוני (פי כי תשא שצא): יודע אהרן בעצמו שבא דבר גדול לישראל על ידו, ועמד וקשר חבל ברזל במתניו, והיה מחזר בכל מחנות ישראל, מי שאינו יודע תפילה לימדו תפילה, מי שאינו יודע קריאת שמע לימדו קריאת שמע, מי שאינו בקי בגופה של תורה הכניסו בגופה של תורה. ולא אהרן בלבד, אלא כל מי שמלמד תורה ברבים לישראל לשם שמים, המקום מרחם עליו ונותן בו חכמה ובינה ודעה והשכל ונותן חלקו עם שלושת הצדיקים אברהם יצחק ויעקב. וכן כתב החיד"א זצ"ל: אף המזכה את הרבים בדבר מועט, זוכה לכל הברכות והשפעות הכתובים בו, וכל שכן אם מזכה את הרבים בדברים גדולים זוכה לברכות עד בלי די בזה ובבא.

עוד אמרו רבותינו (אבות פרק ה' משנה יח). "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו". כשאדם היה מגיע אל האר"י הקדוש ולוחץ את ידו מיד חש האר"י את עוונותיו, אך אם אותו אדם זיכה את הרבים לא היה יכול הארי לדעת את חטאיו... (רבי חיים ויטל). חידוש גדול כתב ה'פרי מגדים' (בספרו "תיבת גמא"): יש לעיין במאמר רבותינו שכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, היינו הכוונה בשוגג שנאמר "רגלי חסידיו ישמור" אבל במזיד אפשר שיבא חטא לידו, שאם לא כן ביטלת את הבחירה. אמנם רש"י במסכת אבות מפרש הטעם שאין חטא בא לידו פשוטו כמשמעו שלא יהיה הוא בגיהנום ותלמידיו בגן עדן, משמע שגם מזיד אין בא לידו, שהרי חטאים בשוגג לא שייך בהם גיהנום. ומסיים: בעת נפילת אפים כרוז יוצא ומכריז ואומר: אנו מעידים על פלוני בר פלוני שהוא משיב רבים מעוון, מיד מביאים דיוקנו לפני הקדוש ברוך הוא ומברכו בכל הברכות שביד לאברהם אבינו כשהיה עושה כן, כמו שכתוב "והנפש אשר עשו בחרן", ומעטרים אותו בעטרה. ועוד כתב: "ואם היו יודעים בני אדם כמה זוכים בהשיב רשעים מעוון, היו הולכים אחריהם ומשתדלים השתדלות גדולה כמי שרודף אחר החיים" !! והנה

על הפסוק בפרשתנו "צדק צדק תרדוף למען תחיה וינשך את הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך" (דברים טז, כ) כתב מרן החיד"א (בספרו "פני דוד") שהפסוק מדבר על מעלת מזכי הרבים. והנה בזוהר הקדוש כתב: "וצריך אדם לרדוף לזכות הרבים כמו שרודף אחר חיי"ו! וזהו שאמר הכתוב "צדק צדק תרדוף" תרדוף להצדיק בני אדם ולהחזירם בתשובה, "למען תחיה" חיים נצחיים, כי כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, "וירשת את הארץ" היא ארץ חיים אשר ה' אלקיך נותן לך, כי כל שאתה מרבה זכויות אתה בונה בתים ועליות מרווחים בגן עדן, כי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כול בריה.

בספר "חובת הלבבות" (שער אהבת ה' פרק ו) כתב במעלת מזכה הרבים כך: ראוי לך אחי לדעת, אפילו אם יהיה אדם מגיע אל תכלית הרחוקה בתיקון נפשו לאלוקים יתברך, ואף אם היה קרוב לנביאים במידותם הטובות ובמנהגיהם המשובחים, והשתדלותם בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו, אינם כזכויות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה, ומיישר הרשעים אל עבודת הבורא, שזכויותיו נכפלות בעבור זכויותם בכל הימים ובכל הזמנים. כי מי שאין מתקן אלא את נפשו בלבד, תהיה זכותו מעט, ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות, תכפל זכותו כפי זכויות כל מי שיתקן בעבורו, כמו שאמרו רבותינו "כל המזכה את הרבים אין חטא באה על ידו", ואמרו: משה זכה וזיכה את הרבים זכות הרבים תלויה בו. מסופר כי באחד הבקרים יצא רב גדול מביתו לכיוון בית המדרש. בדרכו פגש בחור צעיר משוחח עם חברו בדברי תורה. הסתכל עליו הרב מעט ואז פנה אליו ואמר: "בחור יקר, כמה זוגות תפילין אדם מניח בכל יום?". השיב לו הבחור: "זוג תפילין אחד, כבודו". "אם כן" המשיך הרב, "מדוע אתה מניח ארבעים זוגות תפילין כל יום?". הבחור לא הבין את הרב וזה המשיך לשאול: "כמה שעות ביום אתה מקדיש ללימוד התורה?". השיב הבחור: "כשעתיים ביום, כבודו". הרב המשיך להקשות והשיב: "שעתיים?! אתה לומד מאה שעות ביום". מבולבל מעט שאל את הרב: "הרי יש עשרים וארבע שעות ביממה...?". השיב לו הרב: "שמע בני, מידי יום אתה פוגש אנשים ומדבר איתם מספר דקות בדברי תורה, משתדל לזכות אנשים בהנחת תפילין, תורם לבית המדרש, מפיץ עלונים בבית הכנסת ועוד... בכל יום אתה מזכה עוד יהודים במצוות. כל מצווה, דבר תורה והתקרבנות לבורא שיהודי אחר עושה בזכותך, נזקף לזכותך... לכן אתה מניח ביום ארבעים זוגות תפילין כמניין היהודים שמניחים אותן בזכותך. לומד מאה שעות תורה לפי שהאנשים קוראים את העלונים שאתה מחלק ושומעים את דברי התורה שאתה אומר...". מרן הרב שטיינמן זצ"ל אמר על כך: לפי דבריו נמצא, כי עדיף לאדם לזכות את הרבים ולקרנם לעבודת ה' מאשר להיות במדרגת נביא! וביאר כוונתו, כי אף שאדם מזכה את הרבים פעמים מוכרח להיכנס לדברים שפלים המונעים אותו להיות באותה שעה במדריגת נבואה וגילוי שכינה, עם כל זאת עדיף יותר זיכוי הרבים. משל לאדם שמצא את חברו מתעלף בבית הכיסא שמוכרח להכנס ולהצילו אף שאי אפשר לו שיהא לו גילוי שכינה באותו מקום, כן הדברים אצל המתעסק בזיכוי

בגמרא (ב"מ פה:) כתוב שריש לקיש התענה שלוש מאות תעניות כדי לזכות לראות את רבי חייא בחלום ולא זכה לראותו. שאל בשאלת חלום שמא למד רבי חייא תורה יותר ממנו? ענו לו, שאמנם לא למד יותר ממנו, אך הוא הרביץ תורה בישראל יותר ממך ולאחר זמן נגלה אליו רבי חייא בחלום ואמר לו: מי שלומד תורה לעצמו ולא לימד לאחרים נוח לו שלא נברא. דבר נורא ומזעזע, עד כמה התביעה בשמים על אדם שיכול ולא מזכה את הרבים. וכתב המקובל רבי חיים וויטאל זצ"ל בספר "שערי קדושה" (חלק ב' ש"ז) שכל ראשי הדורות אינם נענשים אלא על סיבה זו של זיכוי הרבים. סיפר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א: מעשה באדם גדול, שטען כי אין לצאת ולהיפגש עם אחינו הרחוקים, אף לא לשם קירוב, כדי שלא לרדת חלילה ברוחניות ולהישמר ממראות אסורות. הלכתי למרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל והצעתי לפניו את טענתו. אמר לי: לך תגיד לו, האם לבית חולים הוא הולך כשצריך לטפל ברגלו הכואבת, והרי נתקל שם במרעין בישין ומתמודד עם הנסיונות, אם כן ילך גם להציל את אותם רחוקים להשיבם בתשובה ולא יהיו הנשמות של הרחוקים פחות כואבים לו מאשר הרגל הכואבת לו (וסיים: כמובן שאין כאן הוראה לרבים, והדברים שייכים במי שיש לו מספיק חוסן כדי לעמוד בנסיונות הקשים). וכן יש שנמנעים מזיכוי הרבים כי חוששים שמא זה יבוא על חשבון חינוך הילדים או שאר מצוות. אך היה רגיל מרן הסטייפלר זצ"ל להביא בשם ה"חתם סופר" (בהקדמה ליו"ד) את הפסוק "כל היום חונן ומלווה וזרעו לברכה" שאם אדם הוא כל היום חונן ומלווה מזמנו לאחרים ומזכה את הרבים, הוא יזכה להצלחה בחינוך בניו שיהיה זרעו לברכה. וכן כתב ה"משנה ברורה" (סי' רנ"ו) אשרי חלקם, אלו המזכים את ישראל לאביהם שבשמים אשר יזכו בעבור זה לבנים גדולי ישראל! ומביא מקור לזה, שהנה אמרו רבותינו גבי אלקנה, שהיה עולה לרגל בכל שנה והיה מכוון בכל פעם לזרז את ישראל שהם גם כן יזכו במצווה זו לעלות לרגל, ואמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה כיוונת לזכות את ישראל, אני אוציא ממך בן שיזכה את ישראל לפני, ויצא ממנו שמואל!!

רבי בן ציון ברוך זצ"ל כותב בספרו: שמעתי מפי רבי מרדכי גלדין הי"ד שהיה ראש ישיבה בעיר בילסק פאד (סניף מיישיבת ביאליסטוק), ששח לי, כי בתקופה מסוימת בחייו כאשר היה השעה דחוקה לו ביותר, עלה במחשבתו למסור את הישיבה לאחרים ולקבל הסמכה לרבנות. ולשם כך נסע לשאול את פי ה"חפץ חיים" זצ"ל. כאשר הציע את שאלתו, אמר לו ה"חפץ חיים": תגיד לי, כמה מרוויח סנדלר מזוג נעליים שעושה במו ידיו? אמר לו: כך וכך. וכמה מרוויח סוחר בעל מפעל לנעליים מזוג נעליים? אמר לו: כך וכך, אחוז קטן מאוד. שאלו שוב: ומי יותר עשיר הסנדלר או הסוחר בעל המפעל? וכאשר ענה לו בוודאי שהסוחר – אמר לו ה"חפץ חיים", ולמה? – כי הוא מוכר מאות זוגות נעליים! כן הדבר גם בנוגע אליך, אמר לו ה"חפץ חיים", כאשר אתם מחזיק ישיבה ומרביץ תורה, הרי הרווח הוא באלפים, וכדאי כל היגיעה והמסירות נפש. על מסירות נפש שכזו מובא מעשה ביהודי אמריקאי מהעיר לייקווד שהזדמן לפני חמישים שנה לרחוב אלנבי בתל אביב, הוא חש בצמא גדול ונכנס לקיוסק מקומי לרכוש לעצמו שתיה, המוכר יהודי זקן, הבין על פי המבטא שמדובר ביהודי שגר בחוץ לארץ ושאל אותו מאין אתה, והלה אמר לו מהעיר לייקווד, וסיפר לו על הישיבה הגדולה שיש שם, עם אלפי תלמידים השוקדים על התורה ועבודה והעומד בראשה הוא הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל... הוא שמע את שמו של ראש הישיבה וקפץ כנשך נחש... מה אמרת אהרן קוטלר נהיה ראש ישיבה? לא יאומן לא יאומן...!! האמריקאי ביקש הסבר ממה ההתפעלות. ואז סיפר לו אותו מוכר קשיש עובדה מופלאה ביותר: לפני שנים רבות הייתי קצב מפורסם בעיירה

שלי, יום אחד הגיע אלי הרב של המקום, שבמסגרת תפקידו עסק גם בלימוד תורה לנערי המקום וראה שתחת ידו גדלים שני ילדים שהם שני אוצרות ברוכי כישרון, אהרון קוטלר, ויעקב קמנצקי, ולדעתי צריך לשולחם לישיבת סלבודקא כדי שיגדלו תלמידי חכמים, הוא פנה אלי בבקשה האם אסכים לממן את נסיעתם לישיבה, ונתתי את הכסף עבור כרטיסי הנסיעה, ובכן, מה רבה שמחתי כשאני שומע שמהכרטיסים שרכשתי להם צמחה לה ישיבת לייקווד, ובנותיה...

סיפר מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל (בהקדמה לספר "טהרת הבית") שהיו לו טרדות רבות בענייני זיכוי הרבים וזה היה מפריע לו מאוד בכתיבת הספרים שהיה מוציא לאור. והחליט להפסיק לצאת לזכות הרבים, ולהשקיע יותר בכתיבת הספרים. והנה בעלותו על מיטתו הוא רואה את מרן ה"בן איש חי" שבא לביתו ויושב על שולחנו ומעייץ בספר שלו, ואמר "טוב" "טוב". אחרי זה הוא הביט בו ואמר: ומה עם זיכוי הרבים? ואמר לו שאומנם עד היום היה מזכה את הרבים, אך כעת חשב להפסיק כי יש לו ספרים ופסקים להוציא לאור, וזה מפריע לו. ואז פנה אליו ה"בן איש חי" ואמר: מזה ומזה אל תנח ידך, זה חשוב וזה חשוב, כל דבר יש לו את הערך שלו. זמן תורה לחוד וזמן זיכוי הרבים לחוד... וכן מסופר על הרב בן ציון פלמן זצ"ל כי ארבעה שיעורים היה מוסר בכל ערב שבת בבני ברק, השיעור הרביעי היה מוסר בליל שבת בבית הכנסת "אור החיים" לבני עדות המזרח וזאת למרות העייפות הרבה שהצטברה אצלו אחרי שלושה שיעורים באותו יום. לאחר כמה שנים כשראה שזה למעלה מכוחותיו הודיע לגבאי, הרב רפאל הילל זצ"ל, שהוא מפסיק ממסירת השיעור בליל שבת, כי אין בכוחו יותר למסור את השיעור. והנה בדיוק באותו שבוע שבו הפסיק את השיעור, לפתע חלה בנו בדלקת ריאות חריפה והוצרך רבי בן ציון לנסוע איתו בליל שבת לבית החולים "תל השומר" ושהה איתו שם כל ליל שבת. כששב למחרת מיד שלח להודיע לגבאי שהוא חוזר בו ומעתה ימסור את השיעור בליל שבת, ונימוקו עמו, אם נגזר עליו להיות טרוד בליל שבת, עדיף שיהיה טרוד באמינות שיעור לרבים... וחזר למסור את השיעור במסירות נפש אך בזה לא תם הסיפור. רבי בן ציון הלך לבקש ברכה עבור בנו החולה ממרן הסטייפלר זצ"ל, מיד עם היכנסו שאל אותו הסטייפלר: האם ביטלת משהו מזיכוי הרבים בתקופה האחרונה?! והוא השיב שאכן ביטל את השיעור בליל שבת, אבל חזר לאומרו. אמר לו הסטייפלר: אל תבטל את השיעור כי זהו זיכוי הרבים ואם תתעסק בזיכוי הרבים לא תזדקק לרפואה כלל!

אמר רבי אליעזר הגדול: "גדול המעשה יותר מן העושה" (בבא בתרא ט.). – אדם המזכה יהודי אחר לקיים מצווה, להתקרב לקדוש ברוך הוא, גדול יותר ממי שמקיים את המצווה בעצמו. אדם יכול לעמול כל היום ולקנות מאות מצוות, אך ברגע שהוא משפיע על אחרים ומזכה אף אותם, הוא מכפיל ומשלים את זכויותיו. בעידן הטכנולוגי של היום, יכול אדם ברגע אחד לזכות מאות אנשים. תן דעתך, זכה את עצמך ואת הרבים, הוסף לעם ישראל עוד זכויות רבות, עוד מלאכים לבנים. אתה הוא המקרב את הישועה של כולנו. אדם המזכה את הרבים, המנבח אותם לדרך המלך, המעניק להם סיוע בקיום המצוות, הגורם להם לשנות את דרכם ואפילו בדבר קטן ביותר, מעלתו עצומה ביותר ושכרו עד אין קץ. אם שלחת לאדם דבר תורה, חיזקת אותו, שניית את דרכו שדרך עולה בכל רגע. אדם שקיבל קבלה קטנה בזכותך מכניס לשק הזכויות שלך עוד זכויות, אתה הנקרא: "מצדיק הרבים" אשר תזהר לעתיד לבוא ככוכבים לעולם ועד... שווה לך לזכות את חברך, אתה אף פעם לא תוכל לאמוד כמה המסר ששלחת לו, הסרטון או דבר התורה שלך חלחלו לנפשו של חברך וחיזקו אותו ואפילו לרגע אחד. קבלה קטנה של יהודי בזכותך תייצר לך פרקליט

מכובד שייצג אותך בגאון במשפטך, ויעניק לך עוד ועוד זכויות בשמים.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שהובא בספר "בך בטחנו", המוביל אותנו לתובנה, כי בכל אחד ואחת מאיתנו, יש את הכח לזכות אחרים במילה מעודדת, סיפור או כול התקרבות אחרת. כל אחד לפי כוחו והשכלתו יקרב וינתב עוד יהודי לדרך הנכונה במסילה העולה בית ה'...

"מנחה! מנחה!" מכריז היהודי בקול רם, בידו מחזיק הוא שלט גדול, בו נכתב באותיות מאירות עיניים: תפילת מנחה. השעה: כמחצית השעה לפני השקיעה. המקום: כביש בין עירוני, צומת דרכים מרכזי בואכה העיר אשדוד. מנהג של מצווה אימץ לו היהודי היקר דנן, מידי יום בהתקרב עת שקיעת החמה יוצא הוא אל הצומת הסואן ומארגן מניין מיוחד לתפילת מנחה עבור הנוסעים התקועים בכביש על אם הדרך בפקקים הארוכים של שעת ערב ואינם מוכנים לוותר על תפילה בציבור. בקרבת הצומת הפקוק נמצא מבנה מאולתר, שהוכשר למקום תפילה נאה ומהודר. מאשדוד הסמוכה הובאו מספר ספסלים ושולחנות שנגררו אל המקום, גם סידורים של מנחה מעריב לא חסרו, ברוך השם. נוסעי המחוז כבר ידעו, שמי שתקוע בדרום אי שם בכביש בערוב היום, ועדיין לא התפלל מנחה, מחכה לו באותו צומת בית כנסת חם ונעים, עם מקומות חניה בשפע. נוסעים רבים התפללו שם מידי פעם, והודו ליהודי על רעיון החסד הנפלא. **"מנחה! מנחה!"** רעם האיש בקול. זה כבר זמן רב שממתינים בבית הכנסת המאולתר להשלמת המניין, אך משום מה באותו יום לא הגיעו מתפללים רבים. תושבים קבועים הרי אין באזור, המניין כולו בנוי ומושתת על עובדי אורח נוסעי דרכים, החולפים באזור בדיוק בזמן השקיעה. שלא כבתי הכנסת שבעיר, אין כאן אנשים המסתובבים מהכא להתם, כי אם כביש אוטוסטרדה שהמכוניות חולפות בו ביעף... רק אדם שעדיין לא התפלל ואינו מוכן לוותר על תפילה בציבור, יעצור כאן באמצע הדרך לתפילת המנחה. במבנה בית הכנסת פנימה, התאספו כבר תשעה אנשים (כולל הגבאי), התיישבו להם בנינוחות ועתה ממתינים הם רק לעשירי למניין כדי לפתוח בתפילה. אך משום מה באותו יום קשה היה מאוד לקבץ עשרה מתפללים, מאות רכבים חלפו על פניו של הגבאי המסור, רואים את השלט שבידו, שומעים את ההכרזה שבפיו ושועטים הלאה בדרכם. הזמן המיועד לתפילה כבר עבר והשקיעה שבפאתי האופק מתקדמת בצעדי ענק. חלק מהציבור החל להילחץ, כמה מהם חשבו כבר להתפלל ביחידות, בראותם שבעוד זמן מה מפספסים את השקיעה. הם גם כנראה מיהרו להמשיך בדרכם ואיבדו את סבלנותם. אך היהודי הגבאי דנן אינו מודאג ואינו נלחץ, רגיל הוא גם בימים שכאלו, אף כי לא רבים היו. "בית כנסת זה מלומד הוא בניסים" הרגיע את הלוחצים, "עוד לא קרה יום אחד שלא התקיים כאן מניין למנחה!" "בפרט", הוסיף האיש כממתיק סוד, "כאשר כיום אנו כאן תשעה מתפללים, והרי על כך מקובל בידינו הבטחה ידועה מה' בעל שם טוב" הקדוש זי"ע, שבכל מקום שהתאספו תשעה אנשים לתפילה, מובטחים הם שבסופו של דבר העשירי למניין יבוא גם יבוא! וכפי ששגור בפי העולם: א ס'איז דא ניין, איז דא צעהן" (אם יש תשע, יש עשר)... והנה, לפתע מגיח רכב ישן אל הצומת ובבת אחת נעצר בסמוך למקום. שמח ה"גבאי" שהנה הגיע העשירי והושלם המניין! אך לא, התברר שהאדם לא נעצר כאן לתפילת מנחה, אלא מחמת תקלה שאירעה בגלגל המכונית. הנהג הזדדז לצאת מן הרכב לתקן את התקר ולהחליף את הגלגל החורק. תוך כדי מלאכתו בתיקון הרכב, ניגש אליו מיועדנו בחיוך קל: "שלום לך יהודי, מנחה כבר התפללת?" "מה זה?" תוהה הנהג, "סליחה, מה אמרת?" "מנחה,

התפללת כבר?" "מה זה מנחה?" "אולי תואיל בטובך יהודי יקר להשלים כאן מניין?" "סליחה, מה אמרת? מה זה מניין?" "ראה האיש עם מי יש לו כאן עסק ונעמד עמו לדקות ספורות של שיעור בסיסי קצרצר על רגל אחת, על תפילת המנחה ועל תפילה בציבור וכו'." אבל אינני יודע מילה אחת של תפילה" תהה האיש מתוך בושה עצמית לנוכח בורותו, "וכיצד אצטרף למעמד חשוב שכזה, שאינני יודע בו מאומה?" הסביר לו הגבאי שבתור עשירי למניין יכול הוא בדיעבד להצטרף גם אם אינו מתפלל עם הציבור. "תשב נא עמנו יחדיו, וכשתשמע את הציבור עונה אמן, תענה עמם יחדיו. אינך צריך לדעת יותר מזה כעת, בשביל להצטרף אל המניין". שמח הנהג על הזכות שנפלה בחלקו. בבתי כנסת הוא כנראה לא ביקר הרבה. נטש איפוא את הרכב באמצע התיקון ולאחר שנטל את ידי נכנס בהססנות ובבושת פנים והתיישב מן הצד. והנה, רק תפס הנהג את מקומו ולבית הכנסת הקטן נכנס בחטף יהודי נוסף. "היכן אווזים כאן?" שואל הוא כשאגלי זיעה נוטפים ממצחו. "עכשיו מתחילים!" נענה. "ברוך ה'" שמח היהודי, "מיהרתי מאוד וחששתי שכבר הפסדתי את המניין" והגבאי חייך חיוך רב משמעות אל אותם שנלחצו: "הנה לכם, קיומה של ההבטחה במלואה!". מאחר שכבר היה להם מניין מושלם, ניגש הגבאי האחראי אל הנהג שנקרא מן החוץ, הודה לו בחביבות על נכונותו לסייע בדבר מצווה ואמר: "הנה מצידנו כפי שהינך רואה יש כבר מניין ויכול אתה לצאת להמשיך בעיסוקך ובתיקון של הרכב, ובכל זאת נשמח עמך גם אם תישאר עמנו לתפילה". "אם כבר נכנסתי" ענה הנהג, "אשאר כבר כאן, ואראה פעם בעיני תפילת מנחה מה היא, איך אמרת עלי לענות עם הקהל? אמן? אינני ממהר כרגע ולאחר התפילה אמשיך בדרכי". התפילה הסתיימה בבי טוב, הקהל ברכו לשלום איש את רעהו ויצאו כל אחד לדרכו. אך סיפורנו לא הסתיים בזאת... כעבור מספר שנים בלילה אחד חולם לו הגבאי חלום מבעית. הוא התעורר בבהלה כשהוא זוכר היטב את כל פרטי החלום בבירור. בחלומו פגש את אותו הנהג שביקש ממנו לפני מספר שנים להצטרף עמם לתפילת המנחה, והוא אמר לו כך: "דע לך" אומר הנהג לגבאי שהוא כבר לא בין החיים וכי אין כמעט אפשרות לרדת לזה העולם לאחר שהנשמה כבר עלתה למעלה, אבל בזכותך קיבלתי רשות מיוחדת לרדת אליך עתה, בזכות תפילת המנחה שזיכית אותי אז להשתתף בה. אבקשך איפוא אם תוכל לעשות לי טובה גדולה, לך נא לביתי שבמושב פלוני, לא הרחק מהעיר אשדוד ותבקש מילדי שאינם שומרי תורה ומצוות שיאמרו 'קדיש' לעילוי נשמתו. תאמר נא להם שהקדיש הזה נצרך לי מאוד בעולם העליון, וישפיע הרבה לתיקון נשמתו". היהודי היקר שיחזר את דבר החלום כמה וכמה פעמים, תוך שאינו זוכר כלום, מי הוא הבן אדם? מה שמו? סימן אחד בלבד השאיר לו בעל החלום בידו, שם המושב שבו התגוררו בניו. היהודי לא התעצל והחל לערוך סבב בירורים. הוא בירר את הכתובת המדויקת של אותה משפחה ויצא תיכף למצוות ניחום אבלים. בהגיעו אל הבית, מצא שם משפחה המומה וכואבת מן הטרגדיה שניחתה עליהם, הם היו נרגשים ולא הפסיקו לבכות. הרבה מבקרים לא הגיעו לנחם ביישוב הקטן ויכול היה לשבת עמם בניחותא ולדבר על ליבם. לאחר שהראו לו לבקשתו כמה תמונות מאביהם, החל האיש בסיפור המצמרר של התפילה הראשונה והאחרונה של אביהם. ולאחר מכן הוסיף וסיפר גם את דבר החלום המופלא וציטט הרבה מספרי הקודש בגודל חשיבות מעלת אמירת ה"קדיש" לעילוי נשמת הנפטר. להפתעתו, התייחסו הבנים ברצינות לדבר החלום והבטיחו לומר את תפילת ה"קדיש" במשך כל השנה. הם ביקשו שיראה להם בסיודר היכן מופיע ה"קדיש" וללמד אותם את

לגלות שהיום בדיוק חל יום השנה – "יארצייט" הראשון לפטירתו של אותו נהג. ואכן, למחרת יצא שוב בנסיעה אל אותו ישוב ומצא את בני המשפחה בהתכנסות מיוחדת לכבוד יום השנה. הם שמחו לקראתו וקיבלוהו בכבוד גדול. במהלך הסעודה סיפר היהודי לבני המשפחה את דבר החלום ואת בקשתו של אביהם הנפטר ממנו. ולהפתעתו אף עתה לקחו את הדברים ברצינות גמורה ושאלו וביירו כיצד חוזרים בתשובה וכו'. האיש ענה לכל שאלותיהם אחת לאחת ואף קבע איתם לימוד שבועי קבוע, וכך נעשו כל בני המשפחה בעלי תשובה גמורים, יראים ושלמים לתפארת בית ישראל. לומדים אנו מסיפור נפלא זה, שבזכות פעולה קטנה לזכות יהודי שאינו שומר תורה ומצוות להשלים מניין בתפילת מנחה אחת אי שם על אם הדרך, זכה אותו גבאי להחזיר בתשובה משפחה שלימה אל אבינו שבשמיים!...

סדר אמירתו ומקום שעונים הקהל אמן וכו'. הימים והשבועות חלפו להם ביעף ואף החודשים. הסיפור כולו כבר כמעט נשכח מלב הגבאי היקר דנן. אך לאחר שנה הופיע פתאום שוב אותו נהג בחלום הלילה אל היהודי ואמר לו: "אכן קשה עד מאוד לרדת למטה מן העולמות העליונים, אבל זכות מיוחדת קיבלתי בדבר, בכוח אמירת ה'קדיש' שאמרו בניי אחרי במשך כל השנה. ברם, המתחיל במצווה אומרים לו גמור, ואחר שהתגלגלה על ידך כל אותה זכות מתחילתה, הן בתפילת המנחה שהבאתני לבית הכנסת והן בתפילות ה'קדיש' שנאמרו במשך השנה, אבקשך נא עתה להשלים המצווה ולנסות להחזיר את בניי היקרים בתשובה וללמדם אורחות חיים של תורה כראוי, כי מצידם אין הם שונאים חלילה את התורה והמצוות, אלא רק לא התחנכו לכך מילדותם, ואקווה שיהיה ה' עמך להצלחתך במשימה". כשהתעורר האיש משנתו וערך את חשבון הימים, התפלא

אחים יקרים!

סיפור מפעים זה, מאיר אלומה בוהקת על ההזדמנויות שיש לכולנו. כמה כולנו נתקלים בנפשות תועות ותוהות, כמה לכולנו יש הזדמנויות למכביר לתפוס עוד נשמה יהודית, לזכות עוד אדם, להעניק מימד רוחני לחייו של עוד יהודי מבולבל. זה קרוב אלינו כל כך, צריך רק להיות דרוך, לפקוח עין, לזהות הזדמנויות. ומי שזוכה – אשרי לו ואשרי חלקו, זהו מזכה הרבים אמיתי. יהודי שתופס יהודי אחר, יהודי שמזהה הזדמנות לפעול כדי לקרב יהודים, יהודי שזוכה לעשות משהו כדי להעניק ליהודי אחר טעם במצווה, רצון להשתפר, חיזוק ביראת שמים או טעם מתוק של דף גמרא – אין לשער ולתאר עד כמה גדולה זכותו, אי אפשר לדמיין לאן הוא יוביל. אבל אז – הוא זוכה, בגדול, זיכוי הרבים זו הדרך להידבק באמת בבורא עולם, לפעול להגשמת הייעוד של הפצת קידוש שם שמים בעולם. ולכן, דבר זה מזכה בהבטחה הכבירה לזכות לקרבת ה', ובברכתו הטובה בכל מעשי ידינו. לו רק היינו יודעים כמה האדם יכול לזכות בקירובו של יהודי אחד לבורא ואפילו במעט, לא היינו מפסיקים לזכות את הרבים... אמר רבי שמעון בר יוחאי: "כל מי שיש לו חלק בקירוב הרחוקים לאביהם שבשמים גורם להכניע את ה'סיטרא אחרא', וגורם שיתעלה הקדוש ברוך הוא. ולו רק זאת אלא זוכה לקיים את כל העולם הזה והעולם העליון, זוכה לראות בנים ובני בנים, זוכה לעשירות ולעולם הבא" (זוהר'). עליו הכתוב אומר: "גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ יְהוָה זָרְעוֹ דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ: הוֹן וְעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד: זָרַח בְּחֹשֶׁךְ אִוֹר לַיִּשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק" (תהילים קיב, ב-ד) – מיהו האדם הזוכה לכל הברכות הללו? – "זָרַח בְּחֹשֶׁךְ אִוֹר לַיִּשְׂרָאֵל" – מי שמאיר לאחרים, מאיר להם את החושך הרוחני בו הם נמצאים, מקרב ומנתב אותם אל תכלית חיותם... זיכוי הרבים הוא מתנה אדירה, תנצל את הכוח שיש בידך לקרב עוד ועוד יהודי, אתה הוא שנקרא "גיבור בארץ". וכן אמר הרב קוק: "צריך שכל איש ידע ויבין, שבתוך תוכו דולק נר ואין שלו כנר חברו, ואין איש שאין לו נר. וצריך שכל איש ידע ויבין, שעליו לעמול ולגלות את אור הנר לרבים ולהדליקו לאבוקה גדולה ולהאיר את העולם כולו...". יש בכל אחד כוח להשפיע, מילה קטנה, יחס, יכולים להדליק נשמה מעומעמת. הזכות שלך לקרב יהודי לאביו שבשמים תעמוד לך ולזרעך לדורות עולם. הארת יהודי אחד הארת עולם שלם... כמה שכר לעתיד לבוא יקבל אותו יהודי על ההשתדלות הזו ומכוח זיכוי הרבים עם ישראל יזכה לחזור בתשובה שלמה ונזכה ליום המיועד שבו נאמר "יְהוָה ה' לְמִלְכָּךְ עַל כָּל הָאֶרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהוָה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד".

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - שופטים - ה'תשפ"ו

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי אברהם יהושע פריינד זצ"ל אב"ד נאסויד - י"א באלול תרצ"ג

סיפור א': היה זה ערב חורפי גשום וסגרירי. גשם כבד שטף את בתי העיירה הקטנה ריסקווא שבהונגריה. אדם אחד צעד ברחוב השומם, עטוף במעיל פרווה ולבוש מגפיים גבוהות, פניו מועדות היו לכיוון ביתו של רב העיר הגאון הנודע רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל. הוא הקיש קלות על הדלת. כעבור דקה היא נפתחה.

"ר' ענזיל", קרא הרב בלבביות, "בא היכנס פנימה". ר' ענזיל היה הבלן דמתא, הממונה על המקווה בעיירה ריסקווא. "רבנו", פתח ר' ענזיל בפנים שמחות, "מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן בשעה טובה".

נהרה השתפכה על פניו של הרב. "מזל טוב, מזל טוב, תזכו לרוות ממנו הרבה נחת", איחל הרב מעומק לב. "רבי", הוסיף ר' ענזיל, "ברצוני לכבד אתכם לשמש כסנדק בביתו של בנו הנולד". הרב נעתר מיד לבקשתו והבלן יצא שמח וטוב לב.

בשמונת הימים הבאים הוסיף הגשם לרדת כמעט ללא הפוגה. בוקר יום הברית הגיע, לאחר תפילת שחרית פנה הרב אל אבי הבן ר' ענזיל הבלן, ולחש באוזנו קצרות: "ר' ענזיל, רצוני לטבול במקווה לפני הברית בטרם אתכבד בסנדקאות". ר' ענזיל השפיל את עיניו ולא אמר דבר. זו לא הייתה בקשה של מה בכך. גם הרב עצמו ידע זאת. מימיו של המקווה בריסקווא נבעו ממעיין מים טבעי שזרם בעיירה, חימום המים היה אחד מתפקידיו המפרכים ביותר של הבלן. היה עליו להבעיר גזעי עצים לא מעטים כדי להעביר ולו במעט את צינת המים. גם בימות הקיץ החמים לא הייתה זו מלאכה פשוטה, על אחת כמה וכמה בימות החורף, כשהמעיין עצמו התכסה בשכבת קרח עבה, או אז הייתה העבודה קשה שבעתיים.

במקרה הנוכחי הייתה העבודה כפולה ומכופלת. הגשמים הרבים שירדו בימים האחרונים הרטיבו כהוגן את גזעי העצים המשמשים לחימום מי המקווה. כמעט בלתי אפשרי היה להבעיר אותם במצב כזה. "יסלח לי כבוד הרב", גמגם הבלן, "מדובר בבקשה שכמעט לא ניתן לעמוד בה. ללכת לחמם עכשיו את המקווה זו עבודה מפרכת".

"חבל, חבל מאד", מלמל רבה של ריסקווא בהשלמה. "טבילתו של הסנדק לפני הברית חשובה מאוד. הרב מנאסויד, הצדיק רבי אברהם יהושע פריינד היה אומר, כי היום בו משמש אדם כסנדק הריהו כיום טוב עבורו כפי שמבואר בשולחן ערוך סימן תקנ"ט, ועל כן ראוי מאוד לטבול ביום כזה לפני קיום המצווה".

אוזניו של הבלן כבר לא שמעו את הדברים הבאים. מוחו היה שקוע במילותיו הראשונות של הרב. "האם שמעתי נכון?" שאל הבלן בהתרגשות את הרב, "האם הזכרתם בדבריכם את שמו של רבה של נאסויד?"

"אכן", השיב לו הרב, "את הדברים האלו שמעתי מהגאון מנאסויד".

"אם כך", קרא הבלן בהתלהבות, "הריני חוזר בי ממה שאמרתי. מיד ארוץ ואחמם עבורכם את המקווה. אם הרב מנאסויד אמר כך, חובה לקיים את דבריו".

כעת היה זה תורו של הרב להשתומם עמוקות. "מניין מכירים אתם את הרב מנאסויד? מה גרם לכם להתרגשות כה גדולה?"

שאל הרב את ר' ענזיל, אם הרב מבקש לשמוע, הבה ואספר לכם את הסיפור שאירע לי לפני שנים רבות במלואו, השיב ר' ענזיל, תלה את עיניו בנקודה רחוקה כמי שחוזר שנים רבות לאחור והחל לספר את סיפורו.

יהודי שחוח גב צעד בשביל המתפתל בואכה ריסקווא, פניו היו שזופות, רגליו בצקו מרוב נדודים, אך לבו היה מלא סיפוק ושמחה. ברוך ה', זמזם לעצמו שוב ושוב בניגון עליז, השנה יהיו לילדים נעליים לחג הפסח. לא עוד בלואי סחבות וסמרטוטים, נעליים חדשות של ממש.

האיש היה כמובן ר' ענזיל מיודענו, מספר המעשה. החורף של אותה שנה לא היטיב עם ר' ענזיל, הוא איבד את כל כספו והפך לעני ואביון. את ימות החורף עוד הצליח להעביר איכשהו מנדבת לבם של יהודים רחמנים שתמכו בו, משקרב ימי האביב וחג הפסח נראה באופק, החליט ר' ענזיל בלב כבד לצאת ולפשוט יד בעיירות הסמוכות, אחרת ייאלצו חמשת בניו ובנותיו לקבל את חג החירות ברגליים יחפות, פשוטו כמשמעו.

אחרי כמה שבועות של נדודים היה בכיסו סכום כסף מספיק לרכישת הנעליים. הוא שב לעיירתו שמח וטוב לב, נטל את בני משפחתו אל הסנדלר המקומי, זה לקח את מידות כפות רגליהם המדויקות כשהוא מבטיח לייצר להם נעליים חזקות במיוחד, כאלו שיחזיקו מעמד לכמה שנים.

הנעליים החדשות הוטמנו בגומחה חבויה בבית, שם יישמרו עד חג הפסח המתקרב.

חלפו כמה ימים. בוקר אחד בשעה מוקדמת, עוד בטרם הקיצו בני הבית מיצועם הדל, החרידה את הבית זעקה מרה. אחת מבנות הבית הצעירות בקשה לשזורף את עיניה לרגע בנעליה החדשות, וזו הזעיקה בקולה את כל בני הבית. ר' ענזיל זינק ממיטתו, נטל את ידיו ומיהר אל המקום, הביט לרגע וכמעט שהתמוטט וקרס ארצה.

עיגולים שחורים חגו סביב עיניו. רצועות לעוסות של עור שחור ומבריק, שאריות סוליות ועקבים, נחו בעליבותן על הרצפה. זה כל מה שנותר מחמשת זוגות הנעליים היקרות. שבועות ארוכים של נדודים וחיזור על הפתחים הלכו לטמיון בין ליל.

זעקות שבר נשמעו מכל עבר. לאיש מבני הבית לא היה ספק מי עולל זאת. ביתו של ר' ענזיל האביון משופע היה בעכברים וחולדות למכביר. ברור היה שידם, או ליתר דיוק שיניהם החדות, היו במעל.

פניהם הנפולות של בני הבית לא הותירו לאבי המשפחה ר, ענזיל ברירות רבות. עוד באותו יום צרר מחדש את צקלונו הדל והעמיס אותו על שכמו. לקראת ערב יצא שוב לדרך הארוכה. כיסיו היו ריקים ומרוקנים, הוא עשה את הדרך רגלית, טיפס בהרים וירד בגאיות. בסביבות השעה 2:00 בלילה הגיע לעיירה קטנה ושמה נאסויד.

העיירה כולה עטופה הייתה בשמיכה לילית שחורה. לא היו בה עדיין פנסי רחוב חשמליים. בתי העיירה אף הם היו חשוכים, רק מאחד הבתים הסתנן אור קלוש, אור של נר בוער. היה זה ביתו של רב העיר רבי אברהם יהושע פריינד, ששכן על גבעה קטנה שהשקיפה על כל בתי העיר ר' ענזיל צעד בעקבות האור עד שמצא את עצמו עומד ליד חלון הבית.

מסיבה כמוסה עמו, מקפיד היה רבי אברהם יהושע רבה של נאסויד שלא יתלו וילונות על חלונות ביתו, הודות לכך יכול היה ר' ענזיל להביט בקלות לתוך סלון הבית. המחזה שנגלה לעיניו ריתק אותו. יהודי בעל צורה ישב שקוע בלימודו, ספרים רבים וגדולים פתוחים לפניו, אור נרות צהבהב מאיר את חדרו.

הוא ניסה להסיט את תשומת לבו של בעל הבית, אך ללא הצלחה. בינתיים הקור בחוץ הלך והתגבר. ניסה ר' ענזיל להקיש בדלת, אך איש לא ענה לו. בלית ברירה לחץ בעצמו על הידית, זו להפתעתו נענתה ונפתחה בקלות.

לו היה ר' ענזיל מתושבי המקום, כי אז לא הייתה בלבו כל תמיהה על כך, יען כי הדלת בביתו של רב העיירה לא הייתה נעולה לעולם על מפתח. כך נהג תמיד רבה של נאסויד.

רק כשנכנס אל החדר פנימה הרגיש בו הרב. "שלום עליכם", קידם הרב את ר' ענזיל בחמימות, "מה מביא אתכם הנה?"

הרב האזין לסיפורו, בעודו שופת לו משקה חם ומציע עבורו מיטה נוחה. "לכו לישון", הורה לו הרב והצביע על המיטה, "מחר בבוקר אכתוב עבורך המלצה שתסייע לך לאסוף מעות".

השכם בבוקר קם ר' ענזיל משנתו, עוד לפני שיצא מהבית לבית הכנסת הושיט לו מארחו רב העיירה מכתב המלצה כתוב וחתום בכתב ידו בתוספת סכום נכבד. מתפללי בית הכנסת שראו בידו את ההמלצה בכתב ידו של רבם הנערץ, מיהרו והושיטו לו סכומי כסף גדולים. בתוך שעה לא ארוכה היה בכיסו כל הסכום הדרוש לקניית חמש זוגות נעליים חדשות לבני משפחתו.

שמחתו של ר' ענזיל הייתה גדולה. בחלומותיו הטובים ביותר לא תיאר לעצמו שכבר ביום הראשון יעלה בידו לקבץ את כל הסכום. אך שמחתו לא הייתה מושלמת, חשש עמוק העיב על הצלחתו הגדולה.

הוא חזר לביתו של הרב מנאסויד, הודה לו מקרב לבו על ההמלצה שנתן לו, אחר שטח בפניו את הדאגה המקננת בלבו: "כבוד הרב, ברוך ה' יש לי את הכסף לרכוש נעליים חדשות, אך הבעיה טרם נפתרה לגמרי. העכברים והחולדות הרי משוטטים עדיין בביתי ללא כל מפריע, אם כן מה הועילו חכמים בתקנתם, כלום ייתכן שכל עמלי שוב יהיה לשווא?"

הרב לא השיב לו על דבריו, ניגש אל ארון הספרים, שלף מתוכו ספרים רבים בזה אחר זה והניחם על שולחנו. דקות ארוכות התעמק הרב בערמת הספרים שלפניו, דפדף ביניהם אנה ואנה כשעל פניו ארשת של כובד ראש וריכוז רב. לבסוף נטל משולחנו פיסת נייר קטנה, טבל את קולמוסו בדיו ורשם עליה כמה מילים ספורות, אחר קיפל את הפתקה והושיט אותה ליד ר' ענזיל. "קח את הפתקה הזו", אמר הרב לר' ענזיל, "תחוב אותה בתוככי המחילה דרכה חודרים העכברים לביתך, וה' יעזור".

ר' ענזיל הודה לרב ויצא בחזרה הביתה. בדרכו חזרה לא יכול היה להתאפק, פתח את הפתקה, הביט במה שנכתב בתוכה והשתומם. בפתקה הופיע שמו של הרב מנאסויד – אברהם יהושע בן חנה מלכה.

מיד בבואו לביתו עשה כהוראתו של הרב מנאסויד, הניח את הפתקה המקופלת בפתח מאורת העכברים, וזו פעלה מיד את פעולתה הסגולית. מאותו יום והלאה לא נראו יותר עכברים בביתו של ר' ענזיל.

"נו", סיים ר' ענזיל את סיפורו המופלא באוזני רבה של ריסקווא, "כעת מבינים אתם מדוע כה התרגשתי לשמוע את שמו של הרב מנאסויד יוצא מפיכם. אם הרב מנאסויד הורה כך, מוכן אני לעשות ככל אשר יושת עליי", הפטיר ר' ענזיל ורץ בשמחה לחמם את מי המקווה עבור טבילתו של הסנדק. מקור: 'הדרת קודש' לרבי אפרים פרידמן סאטמאר, תש"ב. (המבשר תורני כי תצא תשע"ד).

"גדולה הבטחה שהבטיחן השי"ת לנשים יותר מן האנשים, שקראן 'נשים שאננות ובוטחות'

סיפור ב': הרב משה מיכאל צורן, עורך ספריו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א, והנה, זו זכותה גם של האשה בסייעה לבעלה ובניה בלימוד התורה, שהיא נוטלת בזה את חלקה ושותפותה בתורה. ועד כדי כך גדולה זכותה זו, שגדולה הבטחה שהבטיחן השי"ת, יותר מן האנשים, שקראן 'נשים שאננות ובוטחות'. (ברכות, דף י"ז עמוד א.).

את הסיפור דלהלן שמעתי בילדותי - סיפר מרן הגר"י זילברשטיין - בעיר טבריה, מחסידי סלונים, והוא מופיע גם בספר 'סוד שיח חסידים' של הרב אהרן סורסקי. בטבריה של התקופה ההיא, היו מגדולי התורה כמו רבי מוטל'ה סלונים, רבי ישראל איסר, ואחרים, שלבד מגדלותם וצדקתם, היו נוהגים לספר לקהל סיפורי-אמונה כדי שיעבירו דורות הבאים.

אחד הסיפורים המופלאים ששמעתי נסוב על גדלותה של האשה היהודיה, המוכנה להתמסר לתורת בעלה, גם אם הדבר כרוך בקשיים מרובים, וזה שכרה הגדול.

מעשה בתלמיד חכם וירא שמים, רבי יעקב שמו, אשר פרק מעל צוארו עול חשבונות רבים שביקשו בני אדם, השליך על ד' יהבו, ועשה כל ימיו ולילותיו קודש לתורה ולעבודת-שמים.

מטופל היה במשפחה וילדים, וביתו ריקם ומנוגב מכל מחיה. הרעב והמחסור תושבים קבועים במעונו - ודו"ק היטב: לא אורחים כי אם תושבים קבועים.

ר' יעקב אינו שת לבו לכל המצב העגום הזה, כי-אם בתורה הקדושה ובעבודת ד' חפצו.

נקפו שנים. הילדים בבית גדלו. הבנות הגיעו לפרקן. יש כבר ליתן את הדעת כיצד ומהיכן יקח לספק עבורן נדוניא ופרנסת נשואין. כפעם-בפעם מזכירה לו זוגתו הצדקת את הענין. במיוחד כשהוא נוסע אל רבו, הרבי מלכוביטש... אך כשר' יעקב מגיע ללכוביטש, ללכוביטש של מעלה, הריהו שוכח לגמרי מעולם ומלואו. אינו זוכר כלל ענינים מסוג זה.

לימים אמרה לו האשה, הרי יש לי אח המתגורר הרחק מפה, אולי תקום ותיסע אליו לבקש שיעזור לנו, כפי שכתוב "ומבשרך לא תתעלם".

השתמט ר' יעקב ולא מיהר למלא את בקשתה. חשש מפני ביטול תורה ועבודה שטלטולי הדרך יגרמו לו. הלא מדובר במסע שימשך שבועות שלמים.

כשעבר זמן רב, וזוגתו אינה פוסקת מלהפציר בו, נעתר יום אחד והגיד לה שהחליט לעשות כדבריה. בכדי שיוכל לצאת לדרך, הוסיף, תזדרז נא ותזמין עבורו עגלה וסוסים להסיעו.

מיד עשתה האשה כפי שהגיד לה, וכן ארזה עבורו את חפציו בצרור לא גדול.

ויהי בבוקר: העגלון כבר עמד בחוץ, מוכן ומזומן להתחיל במסע, ור' יעקב נוטל את צרורו ופונה בברכת פרידה לצאת מן הבית.

אפס, כשהגיע אל הפתח, השעין פתאום את ראשו אל המזוזה ועצם את עיניו, שהה רגעים אחדים כשהוא תפוס שרעפים, ולבסוף קרא בהחלטיות: "יש להודיע לעגלון שאינני נוסע"... מנעימת דיבורו הבינה האשה שלא יועילו שוב הפצרותיה. הוא נשאר!

פנתה, לכן, בדמעות אל המטבח, והוא שב לתלמודו.

ויהי באישון לילה, כשקם ר' יעקב מעל ספריו, וקול בכיה החנוק עלה באזניו, נכנס אצלה ואמר: אל תראי אותי כאכזר, כעורב, שגורל ילדיו אינו נוגע ללב. אלא כך היה מעשה.

כשעמדתי אצל המזוזה עלה פתאום ברעיוני "מה לך יעקב"? ואמרתי לנפשי: "יענקל, שיש לך א-ל חי וקיים הינך מאמין? אכן, בודאי מאמין אנכי! ואם יש לך כיום את גיסך, אחיה של זוגתך, אתה יודע? העודנו חי? לא, אינני יודע! ובאמת מי יודע, הלא כבר עידן ועידנים לא שמענו ממנו!"

ושוב אמרתי בלבי: "שיש לרבש"ע די והותר לתת לך, הינך מאמין? פשיטא! הרי לו הכסף והזהב! ואם אחיה עודנו עשיר כמו שהיה אי-פעם, לא ברור לך, ומי יודע!"

ועוד רחשתי במחשבתי: "יענקל, יענקל, שהקב"ה מתאוה וחפץ מאד לתת לך, הינך מאמין? איזו שאלה! ברי לי! ואילו האח, אפילו עודנו חי, אפילו עודנו בעושרו, מי אומר שירצה בכלל למלא את מחסורינו?"

גמרתי, לכן, במחשבתי: אין מזניחים, את הודאי מפני הספק! הלא יש כאן שלושה דברים בטוחים: שהקב"ה חי וקיים, שיש לו לתת בשפע, ובודאי שזה רצונו - להעניק ולתת לנו. לעומת זאת בענין האח יש שלושה ספיקות, האם האח בכלל עודנו חי, העודנו עשיר, והאם יסכים לתת - מי חלוש-שכל ויעזוב שלושה שהם בחזקת "ודאי" ויטלטל עצמו למרחקים מחמת ספק-ספק-ספיקא!"

זוגתו, שהיתה גם היא אשה כשרה וחסודה, סברה וקיבלה. השלימה עם העובדה שאינו נוסע, וקיוותה כמוהו לישועה מן השמים שתבוא בקרוב.

אחרי זמן, באחד הלילות, ור' יעקב ער, לא פסיק פומיה מגירסא, נשמע לפתע קול דפיקות בדלת.

כשפתח, עמד לפניו קצין-צבא, אדם קשיש לפי מראהו, שפנה אליו באמירה: "דבר-סתר לי אליך". הלה, איש חיל מנעוריו, סיפר לו שהינו אדם בודד ללא משפחה, אשר פרנסתו מצויה לו מקופת הצבא, ואינו זקוק למקור מחיה אחר.

אפס במרוצת עשרות השנים ששירת בצבא, הצטבר אצלו אוצר שלם של חסכוניות. האוצר הזה מכיל הרבה מטבעות כסף וזהב, ובכל פעם שיצא למלחמה עם הגייסות נהג לקחת עמו את אוצרו זה אל החזית.

והנה גם היום הוא נקרא להתייצב במערכה, כי פרצו קרבות אש, והגודל שלו חונה כאן בקירבת מקום, אך הפעם משום-מה עלה בדעתו שמוטב יהיה אם ישאיר את אוצרו במקום-מבטחים.

ממה נפשך, חשב לעצמו, אם אשוב חי משדה המערכה, ישוב אלי גם אוצרי, ואם חלילה אמות במלחמה - מדוע שיפול אוצרי לידיים של האויב, או במקרה הטוב, לחיילים הנבערים שתחת פיקודו!

כאן הוסיף הקצין ואמר לר' יעקב: "מכיון שראיתי יהודי מדיד שינה בלילה ועוסק בלימודים, הבינותי שהינך איש רוחני, איש קדוש, ולבי רוחש לך אמון... אפקיד, לכן, בידך את אוצרי על מנת שתחזירה לי בשובי הביתה, ואם לא אחזור מוטב בעיני שאתה תשתמש בו לצרכיך מאשר ישתמשו בו אחרים..."

משחלפו חדשים רבים, ולא קיבל מאותו קצין שום אות וסימן חיים, ולאחר שתרועות המלחמה נדמו מכבר, התלבט ר' יעקב כיצד עליו לנהוג באוצר זה.

מול סבירות גבוהה שהקצין אינו בחיים, ניקר עדיין בלבו חשש, שמא בכל זאת יבוא ביום מן הימים. מה עושים?

יצא, לכן, ללעכוויטש כדי לדרוש אלקים. ויהי ברגע שדרכו רגליו על מפתן חדרו של הרבי, בטרם פצה את פיו, הקביל הסבא קדישא את פניו בצהלה רבתי, ויאמר אליו: כן, כן. אכן, ר' יעקב, יש לך א-ל חי וקיים, אשר לו הכסף והזהב, ואשר מתאוה מאד להשפיע לך רוב טובה... האוצר נמצא כבר ברשותך..."

הלך העולה מסיפור זה, סיכם בתמצית ראש החבריא, עולה בקנה אחד עם דבריו הקצרים של רבי אהרן הגדול מקרלין ז"ע, ששמעוהו פעם אומר: "כל זמן שהבורא ית"ש חי וקיים אין לי מה לדאוג".

ובלי כל ספק, אם אשתו של ר' יעקב לא היתה מוסרת את עצמה לתורתו של בעלה, כפי שכתב הספורנו על פסוקנו, והיתה מתעקשת שייסע אל הרבי, לא היו זוכים בני הזוג הללו למה שזכו.

הבאנו לעיל את הספורנו המתאר את חלקו של זבולון בתורת יששכר, והוספנו שזו גם זכותה של האשה בסייעה לבעלה ובניה בלימוד התורה.

והנה, כל אשה בחוכמתה ובתבונתה, יכולה בדרכים משלה לסייע לבעלה להחזיק את כלכלת ביתו ומחיתו, והיא-היא אחזקת התורה בצורה היעילה ביותר.

בואו ונשמע על אשה פקחית שידעה כיצד לכלכל את ביתה ולחסוך כספים לתקופות שבהן הכסף יהיה אחד המצרכים המבוקשים ביותר.

'תוכניות חסכון' מדוברות מאוד במגזר החרדי בעת האחרונה. והנה, ת"ח אחד שהשיא את בתו, היה זקוק בדחיפות להלוואה של 15,000 דולר. 'ברור שאף גמ"ח לא היה מוכן להעניק לי הלוואה בסדר גודל שכזה, ולא ידעתי מאין יבוא עזרי', הוא אומר.

הת"ח מספר שבמשך כמה שבועות הלך בפחי-נפש, וממש לא ידע לשית עצה בנפשו, כיצד תבוא הישועה שלו. 'אבל גם אם הייתי מאמץ את כל כוח הדמיון שלי, לא הייתי מסוגל לתאר מה יקרה לבסוף', הוא אומר, כששמחה ממלאת את ליבו.

מה קרה? - ביום בהיר אחד מגישה לי אשתי שקית ניילון גדולה, ומודיעה לי בארשת מסתורית שהכינה לי הפתעה.

מרוב שדעתו היתה טרופה עליו, לא ידע כלל על מה היא מדברת. הוא פותח את השקית וזו כמעט ונשמטת ממנו מרוב התרגשות. חבילות ארוזות של דולרים המתינו לו, בהמון.

עד שהוא מתעשת, מספרת לו אשתו שאת הסכום העצום הזה חסכה במו-ידיה, כאשר מאז חתונתם לפני כ-25 שנה הקפידה לשים בצד מדי חודש סכום כסף קטן.

אגורה הצטרפה לאגורה, שקל לשקל, וכך הצליחה לחסוך את הסכום הנ"ל.

בשקית היו בדיוק 15,000 דולרים.

השידוך הסודי שנסגר פעמיים

סיפור ג': לרגע התנדדתי על מקומי. לא מאמינה למשמע אוזניי. אבל אבא שלי נראה רציני מאוד. מה זה אומר? אני צריכה להפנות גב לאושר הכי גדול של החיים שלי?

"אביבה", אבא שלי שלח אלי מבט יצוק פלדה, "את פשוט צריכה להיזהר לא לעשות שטויות, אם נשאר לך קצת שכל בקדקוד הזה אחרי כל מה שהכניסו לך שמה". יצאתי מהווילה המפוארת ברגלים כושלות, השמש העזה של עיר מולדתי הכתה עלי בעזות. איך אהבתי את השמש הזו פעם. איך. היינו יוצאות אליה אמא ואני בעוד בוקר ונוהגות לעשות איתה תחרות. אמא עליה השלום, אהבה את השמש, את האור ואת הטוב, ואני הייתי האור והאביב של החיים המרים שלה בצלו של אבא.

הייתי הכי עשירה בכיתה. היו לי המון חברות והייתי הכי מאושרת, הכל עד שאבא בא הביתה. עד היום אין לי מושג באלו 'עסקים' עסוק אבא שלי, אני רק יודעת שכמה פעמים הצליח להתחמק בעזרת כל הקשרים שלו. אני זוכרת שאמא התחננה אליו בדמעות שילך רק ישר כי היא לא עומדת במתח, ואבא צחק על תמימותה. "רק שלא תחזרי לי בתשובה", התיז פעם כשדיברה על מונחים של צדק ויושר.

"רק לא זה...". מאוחר יותר הבנתי למה אבא מתכוון. הבנתי גם שאמא דווקא היתה מעוניינת להכיר יותר את אלו היהודים שומרי השבת כמו משפחת 'לוי' מקצה השכונה ו'חכם' מהרחוב שליד, משפחות עדינות וצנועות, רק שהיא מפחדת מאבא כך התנהלו חיי כמעט בטוב וכמעט בנעימים, עד שענן אפור אחד העיב על השמש בצהריים.

אמא חלתה. לא הכרתי את הצד הזה של אבא, הוא דאג לטובי הרופאים שיבקרו בביתנו והרעים עליהם בקולו. "ככה? אין לכם מה לומר? איפה אתם ואיפה הדיפלומה שלכם?" בבית חולים נתנו לה רק טיפול תומך, ואבא רתח מזעם. "היא הולכת למות, אתם לא מבינים? והיא אישה טובה. באמת טובה, תעשו משהו".

"רופאים הם רק בני אדם" לחשה לו אמא "רק הקדוש ברוך הוא יכול לרפאות אותי". בפעם הראשונה בחיים ראיתי את אבא מרכין ראשו.

אמא עזבה אותנו בפתאומיות. למרות שידענו שזה עלול לקרות, הכתה בנו המכה בהפתעה. בבת אחת הפך הבית להיות חשוך. אבא דאג למבשלת ומנקה, הוא רשם אותי לחוגים יוקרתיים, אחר הצהריים כך שהייתי עמוסה מבוקר עד ליל, אבל היה לי ריק ושומם וחשוך. יום אחד מצאתי את עצמי מתדפקת על דלת לא מוכרת, הדלת של משפחת לוי מקצה הרחוב. ידעתי שאמא עומדת מאחורי ואני עומדת לעשות, מה שלה לא היה אומץ.

"אני רוצה לשמור שבת, איפה אפשר ללמוד על זה?" שאלתי את האישה הנעימה שפתחה לי את הדלת.

היום אני מבינה את ההלם שתקף אותה. היא התעשתה מהר מאוד, אחר כך הכניסה אותי במאור פנים לביתה הפשוט, והגישה לי שתיה צוננת. היא הזכירה לי את אמא. היא ישבה והקשיבה לי ואמרה שיש לה בהחלט לאן לשלוח אותי, וחושך מזה הבית שלה פתוח בשבילי לרווחה לכל שאלה.

כשצינתי את שמי היא קפאה על מקומה.

"את הבת של רפי כהן? הנהנתי. "אם לא אכפת לך, אז שאבא שלך לא יידע שאני קשורה ל...", הפחד הבהב בעיניה. "לזה שאני רוצה לשמור שבת? אין בעיה הוא לעולם לא יידע ואת יכולה לסמוך עלי".

"הנה מספר הסלולארי שלי", היא השפילה עיניים, "אני מצטערת שלא תוכלי לבוא אלי בגלוי, אבל אנחנו ניפגש בדרכים אחרות". היא לחצה את ידי בחום לפני שנפרדנו ואמרה: "את נערה אמיצה!". לימים ידעתי עד כמה צדקה גברת לוי.

אבל מי הביא אותך לכל המרצים ב'ערכים', אה? מי שלח אותך לשבת שלהם? אני חייב לטפל באיש הזה" אבא שלי השתולל מזעם כששמע על הכיוון החדש שלי.

"זו היתה אמא", עניתי כשראיתי שאבא לא נרגע, לאמא - אבא כבר לא יוכל להזיק.

אבא האמין. ואני ידעתי שבאמת אמא שלחה אותי אל השבת, אל התורה ואל האור. במחשבה מפוכחת יכולתי לומר שבעצם אבא, דווקא הוא, שלח אותי אליהם. אבא הראה לי את החיים שבלי יראת אלוקים, החיים שבלי התורה, ואני לא רציתי את החיים האלו.

חיפשתי משהו אחר ומצאתי. הייתי עיקשת, לפעמים אבא אמר שאת העקשנות לקחתי ממנו. לאחר מאבק הוא אמר שלא אכפת לו שקצת אשמע הרצאות ב'ערכים', ושקיים כמה מצוות וזהו, לא יותר מזה.

"את שומעת אביבה? הבית הוא שלי, וכאן חיים לפי הכללים שלי, ואת לא הולכת לחזור בתשובה כאן".

המילים שלו הרגיעו אותי. לא היו לי תכניות לגור בוילה שלנו לעד. הייתי יוצאת למדרשיה בבני ברק וחוזרת עם ערב, היו לי קשרים טובים עם המורות והיו לי כמה חברות.

הרבנית טובה לקחה עלי אפוטרופוסות וגם גברת לוי מהרחוב שליד היתה אתי בקשר. שמחתי שאבא עסוק עד למעלה מראשו, השמש חזרה לחיי.

יום אחד הוצע לי שידוך. הייתי הלומת אושר. היה זה שידוך שבחלומות הכי ורודים שלי לא הייתי מגיעה אליו. רונן מאיר, בן ישיבה עדין שתורתו אומנותו וגם הוא כמוני עבר מסלול דומה אך בשינוי אחד. כל המשפחה איתו, היתה לו משפחה חמה ותומכת שרצתה לראות אותו מקים בית של תורה, אני הייתי המועמדת.

הרב נתן את ברכתו, הרבנית טובה בכתה אתי מרוב אושר, ומה שנשאר זה רק לסגור את השידוך ולהתחיל חיים של אושר ושמחה. יצאתי לוילה בהתרגשות, רוצה לבשר לאבא על אירוסיי הקרובים.

"מי החתן?" "רונן מאיר". "ומה הוא עושה, אה?" לא עניתי, קור זחל בעצמותי.

"הוא בן ישיבה?" שאג אבא, "תגידי את האמת!" הנהנתי. בפעם הראשונה בחיי ראיתי אש משתוללת בעיניים של אבא. כלומר זו לא היתה ממש הפעם הראשונה אבל בפעם הזו היתה האש מטוחת אלי, בתו היחידה".

"השידוך הזה לא יקום ולא יהיה, שומעת? בשום פנים ואופן ושהעולם יתהפך. אם את עושה אותו אני..." ברחתי מהבית וידעתי שאני צריכה עזרה. מדובר בדיני נפשות. התקשרתי לגברת לוי, והיא נתנה לי את המספר של אחד הרבנים החשובים, התיישבתי בספסל מרוחק מן הבית והתקשרתי. כששמעתי את קולו החם של הרב פרצתי בבכי. לקח לי כמה דקות ארוכות כדי להתאושש וכדי להסביר את עצמי. הרב שתק. הקו דמם ולרגע חשבתי שהוא קרס. אבל לא, הנה שמעתי כחכוך קל.

"זה לא פשוט השאלה שלך, אני מפנה אותה לגדול הדור בדחיפות. נסעתי לביתה של הרבנית טובה ושם ציפינו במתח לתשובה. כעבור שעותיים התקבלה התשובה. חשתי שאין בי כוח נפשי לשמוע אותה, והרבנית טובה שמעה בשבילי. פניה האירו ודמעות עלו בעיניה. כשסיימה חיבקה אותי. "מזל טוב אביבה, מזל טוב, את כלה".

"מממה? זה באמת??? אבל זה באמת יכול להיות מסוכן". "אז תקשיבי עד הסוף יקירה. הרב הורה לסגור את השידוך בסתר, ושלא תדברי עם אביך שבוע". היו לי המון שאלות. מה פירוש בסתר? ומה זאת אומרת לא לדבר עם אבא שבוע? לא לדבר בכלל, או רק לא לספר על השידוך? ומה יקרה אחרי שבוע, אה? ובכלל איך נתחתן פעם, הרי לא נוכל לחיות בסתר לעד?

זו היתה ההזדמנות שלי לשמוע אמונת חכמים מהי. בדיוק מה שאומר הרב, אפילו אם אמר לך על שמאל שהוא ימין או הפוך. בבת אחת התפוגג המתח האיום. התרגשתי לשמע ברכותיו השופעות של הרב, ועוד באותו לילה ערכנו את ה'ווארט' בקול דממה דקה.

בשבוע שאחר כך התחמקתי מאבא. נתתי לו להבין שיש לי כמה קורסים לסיים וכמה מבחנים לעבור, כך שלא יהיה לי זמן לנשום. לא יודעת אם אבא האמין או לא, בכל אופן את קולו לא שמעתי באותו שבוע גורלי. אני מחכה לסיום השבוע ובטוחה שמהו עומד לקרות. לא יתכן אחרת. הרב אמר שבוע והשבוע מאחורינו.

ליל שלישי. בבית משפחת מאיר שמחה מאופקת. אין איש שיודע על השידוך שהסתיים, אפילו הקטנים לא, רק ההורים ושתי האחיות הבוגרות. "אבא, בוא ניסע לכותל", מבקש רונן, "אני מרגיש שאני מתפוצץ, יש לי כל כך הרבה על מה להתפלל". "רעיון נפלא, היכנס לרכב, אנחנו נוסעים". הרכב עושה את דרכו אל הקיר בן האלפים. הם מגיעים ושוקעים בתפילה נלבבת, איש איש ותחנוניו, אחר כך בלב קל הם חוזרים לרכב ומתכוננים לנסיעה הארוכה. בדרך הם שומעים שיעורי תורה וגם מדברים בלימוד, נעים ושמח ברכב, הם נזהרים שלא לדבר על השידוך הסודי, כאילו היו אוזניים לרכב.

הרכב עושה את דרכו בחשיכה העוטפת את הרי יהודה. קרוב אל שער הגיא סמוך ליישוב שורש, הם מגלים רכב חונה ובן אדם בגיל העמידה שוכב מתחתיו, מגשש בקרבי. אבא של רונן מחליט לעצור, יהודי במצוקה. "מה העניינים חבר?" "לא יודע, זה רכב חדש זה, והוא לא זז, כבר שעותיים אני ככה על הכביש. ואני לא מוכן לעזוב אותו אפילו לא לרגע. אין לי ספק שיגנבו אותו, ואני גם לא תופס שום גרר".

רונן חושב שהאיש מיובש, כנראה אין עליו שתיה. הוא מוציא שתיה חמה מהתרמוס שאתם וכוס קרטון חד פעמי. האיש לוגם קפה מתוק בתודה ואבא של רונן נשכב במקומו. מהר מאוד הוא מאתר את הבעיה ומזדקף הרכב בסדר אדוני, סע לשלום. אבל האיש לא נוסע. הוא מביט מבולבל באב ובבן וקולו מצטרד.

"אני מוכרח לומר לכם ת'אמת, אני שונא חרדים. שונא, שונא!!! אבל אתם משהו אחר, אתם. שעותיים אני ככה שוכב ואף אחד לא עצר לי... אתם אנשים נפלאים", הם לוחצים ידיים והאיש מוסיף: "יש לי בת שרצתה לסגור שידוך עם חרדי אחד ואני לא נתתי לה". האוויר מתחשמל. "איך קוראים לה?" "אביבה. אביבה כהן, למה, מה קרה? למה אתם ככה עומדים המומים?"

"כי אני רונן מאיר..."

רפי כהן מחבק את החתן שלו, חיבוק אמיץ עד שרונן כמעט אינו נושם. אחר כך הוא מצלצל בסלולארי לבתו היחידה. "אביבה?" השאגה שלו מגיעה עד שער הגיא, "לכי חפשי לך איזו מגדניה שעוד פתוחה ותקני בורקס, רוגעלך, עוגות ויטרינה וכל מה שצריך ובואי מהר לבית, מהר מהר!".

ככה עמדתי נטועה עם הסלולארי ביד מול הקול השופע של אבא, קול שלא הכרתי. "אנחנו סוגרים את השידוך עם החתן הכי מיוחד בעולם, רונן מאיר, אז אני מזמין אותך ל... איך אומרים את זה? 'וורט' שלך. והוא יהיה בבית, שלנו. מה, לא מגיע לי קצת נחת, אביבה?" עוד יישמע בהרי יהודה - - - בדיוק שבוע אחרי. בדיוק כדברי הרב. (אמונה שלמה, שידוכין ונישואין - מאת ר' צבי נקר).

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר כל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' - עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותנו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרכו וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכוונות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של

בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

מאוצרות הפרשה

הלשון "יומת המת" צריכה ביאור, כי לכאורה יותר נכון היה שיאמר הכתוב: "יומת האיש". וביאר בספר בארה של תורה על פי מה ששינוי במשנה (סנהדרין פ"א): מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין, נידון בחמורה. ובגמרא שם אמרו, שאף אם נידון תחלה על העברה הקלה ונתחייב מיתה, חוזרים ודנים אותו על החמורה, כדי להמיתו במיתה חמורה. והקשו התוספות, ואמאי נדון בחמורה, הא העדים שבאים לחייבו בחמורה הם עדות שאי אתה יכול להזימה, שהלא גם בלא עדותם הוא כבר חייב מיתה. ותרצו התוספות, דאירי כגון שעבר את העבירה השניה בפני בית דין, וכאשר בית דין מחייבין אותו על פי ראיתן אין צריך שתהיה עדות שאתה יכול להזימה.

בזאת נפרש את הפסוק, שהוא מדבר בשני אופני חיוב מיתה, האחד, במי שלא נתחייב מיתה לפני כן, מתחייב הוא מיתה "על פי שנים עדים". אבל מי שכבר עבר עבירה שחייבים עליה מיתה בית דין, וכבר הוא גברא קטילא מחמת שגזר דינו למיתה, אלא שחוזרים ומביאים אותו לבית דין לדון על עבירה שמיתה חמורה, בכאי גוונא "או שלשה עדים" – דוקא אם דנים אותו על פי ראית בית דין שהם שלשה, "יומת המת", אפשר לחייב את מי שהוא גברא קטילא מיתה. (פני קדם)

ובערת דם הנקי מישראל (יט, ג)

הטעם ששינתה כאן התורה וכתבה ובערת דם הנקי מישראל ולא כתבה ובערת הרע מקרבך כמו במסית, עדים זוממים, ובן סורר? "ל דקיי"ל דדינן של שאר חייבי מיתות ב"ד הוא שלאחר שנגמר דינם למיתה ממיתים אותם במקומם, אבל הכא זקני עירו ממיתים אותו בירושלים ברגל לעיני כל ישראל, לכך לא כתב מקרבך אלא מישראל. (יוסף לקח)

עבודה לחודש אלול

שמעתי בשם ידידי הגאון רבי אליהו מן שליט"א שאביו הגה"צ רבי מרדכי מן זצ"ל היה שואל על מאמר העולם העתיק שבאלול אפילו הדגים שבים רועדים, שהרי אפשר ללכת לים ולראות שהדגים כלל לא רועדים..., והוסיף להקשות שכמו"כ העולם אומר שבתשעה באב אפילו הקירות בוכים, והרי הא קמן שאין בהם שום בכיה...

וביאר בזה, שאדם שעצמו רועד נראה לו כאילו הכל רועד וכך היא המציאות, וא"כ פעם שהיו רועדים באלול [וכמש"כ הגרי"ס באור ישראל י"ד – מלפנים כאשר ידעתי כל איש אחזו פלצות, מקול הקורא קדוש אלול], לכן היה נראה לאנשים שגם הדגים שבים רועדים, וכמו כן בת"ב עיניהם היו מלאים דמעות וממילא היה נראה להם כי הקירות רטובות מבכיה, אבל היום שבאלול עסוקים בהכנת עוגות דבש ובימי בין המצרים עסוקים במתכונים של דגים... לא זוכים לראות כל זאת... ואם כן עלינו להתחזק בימי האלול, שלא להתעסק עם דברים שיפריעו לנו אח"כ לעבודת ה', וכגון לא להתעסק לפני התפילה בדברים שיסיחו את הדעת מהתפילה, ולא ללכת לישון מאוחר שזה יגרום לא לקום בזמן, וכמו"כ לא לעשות דברים שיכולים לעכב ממנו להגיע לשיעורי תורה בזמן, וכן לגבי בין אדם לחבירו, צריך לשים לב לכל הדברים האלו, ואז נהיה פנויים במחשבתנו לעבודת ה', ונתחזק בתשובה ובמעשים טובים, ונזכה לכתובה וחתימה טובה. (הגרי"א דינר שליט"א, דברי השירה)

ושפטו את העם משפט צדק (טז, יח)

התורה מצווה אותנו על הדרישה המוחלטת לצדק ושוויון מוחלט בין כותלי בית הדין, עוד לפני שנאמרה המילה הראשונה. יישום מופלא של ציווי זה מובא בספר 'מילה בסלע', שם מעיד הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א על מעשה שהיה לנגד עיניו: מעשה שהיה כשישימשתי בבית דין, ונכנסו שני בעלי דין. האחד היה לבוש בהידור ובנכבדות באיצטלא דרבנן, והשני בא לבוש ברישול, ובחולצה בלבד ללא בגד עליון. הבחנתי שר' נסים יושב שלא בנוח, הרי הלכה היא (שבועות ל"א), ונפסק להלכה בשו"ע ח"מ סי' י"ז) "מנין לשניים שבאו לדין, אחד לבוש סמרטוטים ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה, שאומרים לו, לבוש כמותו או הלבשהו כמותך. ת"ל מדבר שקר תרחק". כדרכו, הוא לא דיבר מילים מיותרות. התבוננתי והמתנתי לראות כיצד יפול דבר. לפתע ר' נסים התרומם ואמר: "חם כאן... קשה לשבת כך..." ופשט את הפראק, והתיישב ללא בגד עליון. כיון שאב בית הדין פשט את מעילו, גם הדיינים שישבו לצידו עשו כך, ובעקבותיהם גם 'בעל הדין' הלבוש איצטלא דרבנן. וכך ישבו כולם עם החולצה. בחכמה ובישרות, מבלי לפגוע, פתר את הבעיה בצורה מקורית בלי לוותר מאומה על ההלכה הפסוקה.

לא תטה משפט... ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדקם (טז, יט)

בתחילה נקט הכתוב בלשון יחיד – "לא תטה משפט... ולא תקח שחד". מדוע אפוא אינו מסיים שהשחד יעור את עיני "החכם" אלא "עיני חכמים"? כך שואל ה"תורי זהב". ותרי: בדין יושבים שלשה דינים ומעלה. נמצא, שאם אחד לקח שחד, הרי עדין ישנם שני דינים שלא לקחו שחד, ומאחר שהם הרוב – בכחם להטות הכף לדין אמת. אמנם, כאשר יקבל אחד הדינים שחד, הוא יטהר את השרץ בק"נ טעמים, וישתדל בכל כחו לשכנע גם את האחרים בצדקת דבריו... זהו שאמרה תורה: אם תקח שחד – השחד הזה עלול לעורר גם את עיני החכמים האחרים! (ומתוך האור)

ולא תקח שחד (טז, יט)

מרב הגאון בעל הבית הלוי נפגש עם שופט נכרי רוסי שפנה ואמר לו: אוכיח לכבודו הרביעני כי חוקי ממשלתנו ברוסיה יעילים וטובים יותר מחוקי תורתכם, לדוגמא, החוקים נגד שוחד לשופטים: על פי החוק ברוסיה שופט הנתפס בלקיחת שוחד נענש מי נענש? גם המקבל וגם הנותן. אך לפי חוקי התורה בהם חל איסור שוחד על השופט "ולא תיקח שוחד" הנה את האיסור עובר רק השופט. הרי שחוק התורה לא מונע דיו את נתינות השוחד למיניהם.

"אדרבה!", השיב ה"בית הלוי": על פי החוק ברוסיה השופט לא צריך לחשוש עד מאד מקבלת שוחד, כי כיון שגם הנותן יענש אם ייתפס, הנותן לעולם לא יגלה לאיש מנתינת השוחד לשופט, אך על פי דין התורה הדין חושש מאוד שמא, באיזו שהוא שלב, הנותן יעדיף לא לשמור את פיו ויגלה את הסוד כי נתן לשופט שוחד. ופני השופט הגוי חפז. (מוסף ש"ק יתד נאמן)

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת וגו' (יז, ו)

כפר לעמך ישראל אשר פדית – השפעת המידות עד סוף כל הדורות

כפר לעמך ישראל אשר פדית (כא, ח)

כתוב במדרש אשר פדית זה דור יוצאי מצרים שהקב"ה פדה אותם מבית עבדים, ולכאורה יש כאן פלא עצום, מוצאים חלל באדם שלשת אלפים שנה אחרי יציאת מצרים, למה יוצאי מצרים צריכים כפרה?

ביאר הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א: מכאן ראינו גדולה ליסוד של ר' ישראל – היה יהודי שהתגורר בעיירה ושימש כסנדלר ובקושי מצא מאיפוא לחיות, לאט לאט המזל האיר לו פנים ונגזרה עליו עשירות והוא התחיל להתפתח פתח חנות נעלים ועוד חנות, וכך הוא הקים רשת שלימה של נעלים והוא נהפך לגביר של העיירה, והוא התחיל לנהוג בכל הגינונים של גביר, הוא ישב במזרח, קנה מפטיר יונה, חתן תורה, וכל הגבירים שאתמול תיקנו אצלו נעליים פתאום היו צריכים להתרגל שעכשיו הוא יותר חשוב מהם והם היו אכולי קנאה, במסילת ישרים כתוב שאחד הדברים הקשים ביותר זה לראות מישהו שאתמול היה פחות ממך ועכשיו הוא במעלה יותר ממך, וכשאותו גביר חיתן את בתו הוא עשה חתונה מנקרת עיניים בפאר והדר וכל הגבירים ממש התפוצצו מקנאה, ומתחת החופה ניגש אחד מהגבירים אל אותו גביר וחלץ את הסנדלים ושאל אותו: ר' הערשל, כמה עולה לתקן את הסוליה של הנעל? ואותו גביר התעלף מרוב בושה, ר' ישראל היה נוכח באותה חופה והוא הזדעזע עד עמקי נשמתו מההלבנת פני חבריו ברבים שהתרחשה מול העיניים, והוא אמר: ברי לי שעושים עכשיו בשמים דין חדש לכל האבות והסבים של אותו יהודי, מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, וידוע השאלה על מה יש לדון את המתים? ומבארים שבכל שנה דנים את המתים על הפירות שהם השאירו בעולם הזה איך הם התנהגו באותה שנה, תלמידים ותלמידים, בנים ובני בנים, כל פעולה שהמת עשה שהיתה לה השפעה דנים אותה כל שנה מחדש, אמר ר' ישראל ברי לי שכל הסבים של אותו יהודי עשרות דורות אחורה, כל המלמדים והמחנכים של אותו יהודי, את כולם דנים עכשיו מחדש, כזו השחתה לא נולדת ביום אחד חייב להיות שזה מתפתח כבר כמה שנים, אם לפני עשרות שנים המחנכים היו משקיעים בו יותר ההשחתה שלו לא היתה מגיעה לכאלו דרגות, ויש כאלו שאומרים שכל מה שר' ישראל עשה מהפכה בעולם בעבודתו ותיקון המידות היה בגלל אותו מעשה שזעזע אותו. ולכאורה יש מקור לדבריו מהמדרש שהזכרנו, כפר לעמך ישראל אשר פדית זה דור יוצאי מצרים למה הם צריכים כפרה? אם יהודי רוצה יהודי יש תביעה על כל הדורות עד דור יוצאי מצרים, אם יוצאי מצרים בדרגה שלהם היו עובדים יותר על המידות, הם היו יותר משקיעים בהמלכת את חברך בנחת רוח, בנושא בעול עם חבריו, הבנים היו בדרגה יותר גבוהה וכך בכל הדורות וזה היה משפיע שאחרי שלשת אלפים שנה יהודי לא היה רוצה את חבריו.

ואנחנו עומדים לפני ראש השנה – צריך ללמוד מזה כמה מידות זה דבר חמור, הרמב"ם בהלכות דעות כותב שאין דבר שיותר מדבק ממידות, אדם שנולד עם מידות טובות והוא יחיה בחברה עם מידות רעות הוא יהיה כמום, ואדם שנולד עם מידות רעות ויחיה בציבור שהוא בעל מידות טובות הוא ידבק מהם, וזה דבר שאפשר לראות אותו בחוש, אין דבר יותר מדבק ממידות ולא עוזר לזה לא חיסון ראשון, לא שני, ולא שלישי, אדם לא יודע איזה השפעה עצומה יש לכל המעשים שלו, בפרט מי שחי בתוך חברה כמה השפעה יש לכל התייחסות שלו לזולת, כמה משנה האם אתה מדבר לחברים בכבוד או בבזיון, ההשפעה על עצמך ועל אחרים ועל הדורות הבאים היא בלי סוף, ובשמים שום דבר לא הולך לאיבוד, ככל שהאדם יותר נושא בעול עם חבריו, מדבר אליו עם יותר סבלנות, עם יותר כבוד, זה משפיע על עוד אחד וזה משפיע על הצאצאים שלו ודורות שלמים הם בעלי מידות טובות בזכותו, ה' יזכינו. (גלין נחל אליהו)

פינת ההלכה

הטוב והמטיב כשאחד שוטה או חולה אלצהיימר

שאלה: בשביל לברך ברכת הטוב והמטיב, צריך ששנים יהנו מחפץ ביחד כשותפים. יש לעיין באופן שקנו מכשיר יקר עבור שנים ואחד מהן שוטה או חולה אלצהיימר האם אפשר לומר שעד כמה שבפועל הם נהנים מהחפץ, סגי לברך הטוב והמטיב, או שאין הנאתם נחשב להנאה של שותפים ביחד, כדי לברך הטוב והמטיב. ויש שרצו להוכיח שאם קנו חפץ שקטן נהנה הרי זה גם מחייב בהטוב והמטיב, שהרי כתוב שבני ביתו מצטרפים, וזה יכול להיות גם בחפץ שטוב לאחד גדול ואחד קטן ממש, הרי שלא צריך בר דעת.

תשובה: מרן הגאון ר' שרגא שטינמן שליט"א השיב בכתב ידו, לכאורה נראה כאת וחמור. בני בית אין הכוונה קטנים, אבל גם אם נימא שזה כולל קטנים, אכתי צרור וזורקן אגוז ונוטלו הוא עדיף משוטה גמור.

הרה"ג ר' שמעון ויסברג שליט"א הביא בשם הגאון ר' שמואל אליעזר שטרן שליט"א, בברכת הטוב והמטיב מסתבר דמברך כן גם אם השותף עמו בטובה קטן בר חינוך שאינו חייב בברכה, או מי שחייב בברכה רק אינו שומר מצות, אבל שוטה י"ל דלית דין בר אינש דלית דא ביה מה ביה (נדרים מ"א א') ולא חשיב כלל לצירוף, וצ"ע.

וכן הביא בשם הגאון ר' מנחם מנדל לובין שליט"א, מסתבר דהטוב והמטיב בעינן ששניהם בני חיובא אבל אם השני שוטה לא יצטרף לברכת הטוב והמטיב וכן תינוק שאינו בר חיוב. ואף שהוא טובה בשבילו.

הרה"ג ר' יוסף אביטבול שליט"א מחבר שערי יוסף השיב, דבר פשוט ששוטה הרי אין לו קנין ואין ממכרו מקח וא"כ אינו נחשב שותף ובודאי שאינו יכול לברך הטוב והמטיב. ועוד, שהטוב והמטיב מברכים ששני השותפים שמחים. אם אחד שוטה, אין מברכים. על עגלה מברכים, כיון שגם האבא וגם האמא נהנים, ואכן כתב בשו"ת תשובות ונהגות ח"ח שעל עגלה מברכים רק שהחינוך כיון שרק האמא משתמשת, ולא האבא ע"ש, אמנם בזמנינו שגם האבא משתמש יש לברך הטוב והמטיב [לבני אשכנז, ובני ספרד לא נהגו לברך הטוב והמטיב על חפצים משותפים]. (הרב אליעזר קרביץ שליט"א)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות רדליך להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות מיצמכר-ניסל-יעקובזון להולדת הבן הנכד הנין
גני הדר: משפחת קנדלר לנשואי הבן משפחת שרייבר לנשואי הבת משפחת רוזנברג לנשואי הבן משפחת רפאלי לנשואי הבת
משפחת הלר לנשואי הבן משפחת פריד לנשואי הבן משפחת הירש להכנס הבן לעול תורה ומצוות

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני למייל a7608833@GMAIL.COM

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403

m@sda.co.il

לנ"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליץ
470-471

חולין דף ק'. יום שב"ק פרשת ראה - כ"ה אב תשפ"ו

דף ק' - ע"א

גיד הנשה: אינו בטל ברוב - משום שהוא בריה. חתיכה של נבילה: אינה בטילה ברוב - גם לשיטה הסובר 'את שדרכו לימנות' שנינו, משום שחתיכה שראויה להתכבד בה לפני האורחים אינה בטילה, ואי אפשר ללמוד אחת מהשני.

חתיכת נבילה ודג טמא שנתערב - לרבה בר בר חנה: אוסרת רק אם תיתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. לרב: כיון שנתן טעם בחתיכה - הרי חתיכה עצמה נעשית נבילה, ואוסר כל החתיכות כולם מפני שהם מינה - כשיטת רבי יהודה שמין במינו אינו בטל. ואינו די בחתיכת איסור לאסור הכל משום מין במינו - 'לאביי' בשקדם וסילק האיסור. 'לרבא' גם אם לא קידם וסילק, משום שכל מין ומינו דבר אחר (רוטב ותבלינים) מסלקים מינו כמו שאינו והאינו מינו רבה עליו ומבטל, אבל כיון שהחתיכה נעשה נבילה צריך שיהא באינו מינו שישם גם כנגד חתיכה זו ולא ממסיק בביטול חתיכת האיסור לבדה.

דף ק' - ע"ב

משנה, גיד הנשה בטמא - לחכמים: אינו נוהג, לרבי יהודה: נוהג, שהרי נאסר מבני יעקב ועדיין בהמה טמאה מותרת. אמרו לו: נאמר בסיני אלא שנכתב במקומו.

נבילת עוף טמא - אינו מטמא בגדים בבית הבליעה (כעוף טהור) - שנאמר 'נבילה וטרפה לא יאכל לטמאה בה' - מי שאיסורו משום 'כל תאכל נבילה' מטמא, יצא זה שאינו אסור משום נבילה רק משום אל תאכל טמאה, שאין איסור נבילה חל על איסור טמאה.

גיד הנשה בשליל - לתנא קמא: נוהג, לרבי יהודה: בטהורה - אינו נוהג (ומותר חלבו), שנאמר 'כל בבהמה תאכלו'. בטמאה - נוהג.

שנינו בנזיר: על אלו טומאות הנזיר מגלה - על המת וכזית מהמת, וכזית מן המת הוא בנפל שלא נקשר אבריו בגידים. ומכאן הוכיחו שהאיברים נוצרים קודם גידים, ובכל זאת סובר רבי יהודה שחל איסור גיד על איסור טמאה - שכן איסורו נוהג בבני נח, כמדודקדק לשונו במשנה.

חולין דף ק"א. יום א' פרשת שופטים - כ"ז אב תשפ"ו

דף ק"א - ע"א

האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה - לרבי יהודה: חייב שתים, משום גיד וטמאה - שיש בגידים בנותן טעם. לרבי שמעון: פטור, ואינו חייב משום טמאה - שסובר אין בגידים בנותן טעם, ואינו חייב משום גיד - שנאמר 'על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה' - מי שגידו אסור ובשרו מותר, יצאה זו שאסור גם בשרה.

האוכל גיד הנשה של נבילה - לרבי מאיר: חייב שתים משום נבילה וגיד, שיש בגידים בנותן טעם, ואיסור כולל חל על איסור. לחכמים: חייב רק משום גיד, ולא משום נבילה - שאין איסור חל על איסור גם באיסור כולל.

האוכל גיד הנשה של עולה או שור הנסקל - חייב שתים גם לחכמים, שהוא איסור כולל באיסור חמור (שהרי נאסר גם בהנאה). וחכמים הוא לרבי יוסי הגלילי הסובר שרק איסור כולל וחמור חל על איסור קודם, כדלהלן.

טמא שאכל קדש טמא - לתנא קמא: חייב, לרבי יוסי הגלילי: פטור. ופירש רבא: אם נטמא הגוף ואחר כך נטמא הבשר - לכילי עלמא חייב, שהרי איסור כרת של בשר טמא קודם לאיסור אכילה בטומאת הגוף (ומה שהקשו חכמים לרבי יוסי הגלילי: הרי גם טמא שאכל טהור כיון שנגע בו טימא? הוא מפני שסברו שבכל אופן פטור). ונחלקו אם נטמא הבשר ואחר כך הגוף - לחכמים: איסור חל על איסור מפני שהוא כולל חתיכות טהורות. ולרבי יוסי הגלילי: אין איסור חל על איסור גם ככולל, ואף על פי שבאיסור חמור מודה שחל על איסור קל - אין לטעון שטומאת גוף חמור יותר מפני שהעונש בכרת, שמצד שני טומאת בשר חמורה - שאין לה טהרה במקוה.

דף ק"א - ע"ב

עשה מלאכה בשוגג ביום הכיפורים שחל בשבת - לרבי עקיבא: חייב שתי חטאות, שנאמר 'שבת היא' 'יום הכיפורים הוא'. לרבי יוסי הגלילי (לאחר היפוך השיטות): חייב רק אחת. שסובר שאין איסור חל על איסור גם באיסור כולל. 'לרבי יוחנן' החיוב הוא רק משום מלאכה שבת ולא על איסור מלאכה ביום הכיפורים, ולכן רק אם שגג בשבת חייב, אבל אם הזיד בשבת ושגג ביום הכיפורים פטור - משום ששבת קבוע ויום כיפורים נקבע על ידי בית דין. 'לרבא' החיוב הוא על אחד מהם משום שסוף סוף שניהם חלים בבת אחת ושקולים, ולכן חייב בין אם שגג בשבת והזיד ביום הכיפורים, ובין הזיד בשבת ושגג ביום הכיפורים - והוא בשעת שמד שגזרה המלכות שלא לקיים יום כיפורים, ושלחו להם מארץ ישראל שניהגו באחת השבתות יום הכיפורים כדי שלא תשתכח תורת יום הכיפורים, ולרבא בשבת כזו שלח רבי יוחנן שאם שגג ביום הכיפורים והזיד בשבת פטור, שהרי אין זה יום כיפורים, ורק אם שגג בשבת חייב (גם אם הזיד ביום כיפור).

שנינו במשנה, גיד הנשה בטמא - לחכמים: אינו נוהג, לרבי יהודה: נוהג, שנאמר כבר לבני

יעקב - אמרו לו: וכי נאמר 'על כן לא יאכלו בני יעקב', והלא נאמר 'בני ישראל'? הרי שבסיני נאמר ציווי זה רק שנכתב במקומו לדעת טעם האיסור! ואף על שנקראו בני ישראל גם קודם סיני שנאמר 'וישאו בני ישראל את יעקב אביהם', כיון שנאמר לאחר מעשה אין לומר שנאסר מאז - שלא נאמרה התורה לפרקים.

חולין דף ק"ב. יום ב' פרשת שופטים - כ"ז אב תשפ"ו

דף ק"ב - ע"א

איבר מן החי בטמאה - בן נח: לדברי הכל מזהירים גם על הטמאים כטהורים. בישראל: נחלקו כדלהלן.

לרבי יהודה ורבי אלעזר: נוהג בבהמה חיה ועוף בטמאים ובטהורים. ודרשו מקרא שנאמר 'רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר', רבי אלעזר: דורש כל שאתה מצווה על דמו - אתה מצווה על איבריו, וטמאים גם מצווים באיסור דם, לרבי יהודה: אין צריך פסוק - שהרי לדבריו איסור אבר חל על איסור טמאה, שכן איסורו נוהג בבני נח.

לחכמים: אינו נוהג רק בטהורים, שנאמר 'ולא תאכל הנפש עם הבשר' רק בשר לבד לאחר שחיטה, כל שהבשר מותר - אתה מצווה על איבריו, וכל שאין הבשר מותר - אין אתה מצווה על איבריו.

לרבי מאיר: אין איבר מן החי נוהג רק בבהמה טהורה בלבד - שנאמר 'וזבחת מבקרך ומצאנך', ואחר כך נאמר 'ולא תאכל הנפש עם הבשר'.

איבר מן החי בעוף טמא:

אכל ממנו ישראל - אינו סופג ארבעים משום אבר מן החי (לחכמים). והוא כשאוכל קצת בשר, וגידים ועצמות משלימים לכזית, שאינו חייב משום טמאה שהרי אין בגידים ועצמות טעם טמא.

בן נח אסור באכילה - גם בנפשט, כל זמן שמפרסם שכן נח מזהיר על איבר מן החי גם בטמאים.

דף ק"ב - ע"ב

אמר רב, אבר מן החי צריך כזית - שנאמר בו אכילה. אבל ציפור טהורה - בחייה: בכל שהוא וכגון שגידים ועצמות מצרפים לכזית. אכל לאחר מיתה: חייב משום נבילה בכזית. אכל ציפור טמאה - בחייה ובמיתתה: חייב בכל שהוא משום בריה.

אכל ציפור טהורה שאין בו כזית בשר - 'בעודה חיה' לרבי: פטור, שבהמה בחייה אינה עומדת לנתיחת איברים, ולכן אין איסור איבר מן החי בדבר שלם (רק אם יש בה כזית חייב משום בשר מן החי). לרבי אלעזר בר רבי שמעון: חייב, משום קל וחומר אם על אבר ממנה חייב (כשיש משהו בשר וגידים ועצמות משלימים לכזית, וכגון בעוף טהור כחוש מאד שבאבר ממנו יש כזית בשר גידים ועצמות, ובכולו אין כזית בשר) על כולה לא כל שכן? וסובר בהמה בחייה לאיברים עומדת. 'במתה' - דברי הכל בכזית, שאין חיוב נבילה בפחות מכזית. 'בטמאה' חייבים עליה בין בחייה ובין במיתתה במשהו משום טמא, כיון שהיא בריה.

רבי הסובר בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים - אם סובר מחשבת אוכלים שמה מחשבה, אזי אם חשב לאכול ציפור שאין בו כזית כדי לאכול ממנו איברים, ובסוף אכל כולה, חייב, שהרי גילה בדעתו שעומדת לאיברים ומתי כשאכל כולו אומרם בו אכילת איבר. ואף על פי שאחר פטור עליה, זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו. רבי אלעזר בר רבי שמעון הסובר בהמה בחייה לאיברים עומדת - אם סובר מחשבת אוכלים שמה מחשבה, אם חישב לאכול ממנו במיתתה ובסוף אכלה חיה - פטור, שגילה בדעתו שבחייה לא עמדה לאיברים.

'לא תאכל הנפש עם הבשר' - לרבי יוחנן: זה איבר מן החי, לריש לקיש: זה איבר מן החי ובשר מן החי.

'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו' - לרבי יוחנן: זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה. לריש לקיש: זה בשר מן הטרפה.

אכל איבר מן החי ובשר מן החי - לרבי יוחנן: חייב שתים, לריש לקיש: חייב רק אחת.

אכל בשר מן החי ובשר מטרפה - לריש לקיש: חייב שתים, לרבי יוחנן: חייב רק אחת.

אכל איבר מן החי ובשר מטרפה - חייב שתים, בין לריש לקיש ובין לרבי יוחנן.

אכל איבר מן החי מבהמה אחת, ובשר מטרפה מבהמה אחרת - לדברי הכל לוקה שתים.

חולין דף ק"ג. יום ג' פרשת שופטים - כ"ח אב תשפ"ו

דף ק"ג - ע"א

אכל איבר מן החי מבהמה שנטרפה עם יציאת רובה - לרבי יוחנן: חייב שתים, לריש לקיש: חייב אחת. ביאור המחלוקת - א. לרבי יוחנן: בהמה בחייה לאיברים עומדת, ואיסור טריפה ואבר מן החי חלו עליה בבת אחת. לריש לקיש: בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, ואין

איסור איבר חל על איסור טריפה. ב. לדברי הכל בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, לרבי יוחנן: איסור אבר חל על טריפה, ולרבי לקיש: אינו חל. ג. לדברי הכל בהמה בחייה לאיברים עומדת, וכגון שנטרפה לאחר מכאן, לרבי יוחנן: איסור טריפה חל על איסור אבר, לרבי לקיש: אינו חל. ד. מדובר שתלש ממנה איבר ומחמת זה נטרפה, לרבי יוחנן: בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, ואיסור אבר וטריפה חל בבת אחת, לרבי לקיש: עומדת לאיברים, ואין איסור טריפה חל על איסור אבר.

אכל חלב מן החי מן הטריפה 'לרבי יוחנן' - לרבי חייא בר אבא: חייב שתיים, לרבי אמי ורבי אבהו: חייב שלש. ביאור המחלוקות = א. שנטרפה עם יציאת רובה, לרבי אמי ורבי אבהו: בהמה בחייה לאיברים עומדת, ואיסור טריפה וחלב ואיבר מן החי חלו בבת אחת, לרבי חייא: בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים ואיסור חלב וטריפה באו תחילה, ולא חל איסור אבר אחריהם. ב. לדברי הכל בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, לרבי אמי ורבי אבהו: איסור אבר חל על איסור חלב וטריפה, לרבי חייא: אין איסור חל על איסור. ג. לדברי הכל לאיברים עומדת, וכשנטרפה לאחר מכאן, לרבי אמי ורבי אבהו: איסור טריפה חל על איסור אבר כמו שמצינו שאיסור טריפה חל על איסור חלב, לרבי חייא: אינו חל רק על חלב משום שהותר מכללו אצל חי, ולא על איסור אבר שלא הותר מכללו.

אמרה תורה: יבוא איסור נבילה ויחול על איסור חלב! ויבוא איסור טריפה ויחול על איסור חלב! שנאמר 'ואכול לא תאכלוהו', והלא בחלב כשירה כבר הוזכרה? רק מדובר בחלב של נבילה, ולהשמיענו שחל איסור נבילה על איסור חלב.

דף ק"ג - ע"ב

כזית איבר מן החי שחילקו בחוץ (לפני שנתן לפיו), ואכל זה לבד ואחר כך חצי השני - לרב דימי ורבין: פטור. לרבי אלעזר: חייב גם בחילק מבחוץ - שמחוסר קריבה אינה כמחוסר מעשה. **חילקו בפנים (שלאחר שבא סמוך לבית בליעתו בלעו לחצאין), ו"א: שחיב, וי"א:** שלפי רבי יוחנן - חייב שהרי נהנה גרונו בכזית, לפי רצם לקיש - פטור, שצריך שיעור אכילה כשיורד לתוך מעיו. ולרבי לקיש אינו חייב רק בעצם קטן שעל כף הירך, שיש בו משהו בשר וגיד ועצם משלימו לכזית, ואין אדם לועס רק בולע.

כזית שאמרו - לרבי לקיש: צריך לאכול כזית חוץ ממה שנשאר בין השיניים, לרבי יוחנן: כזית שאמרו גם עם מה שנשאר בין השיניים. ופירש רב פפא שלדברי הכל אין מצרפים מה שנשאר בין השיניים, ונחלקו על מה שנשאר בין החתיכים שגורנו נהנה בו ומעיו לא נהנו, אם צריך שיהא גורנו נהנה בכזית, או שצריך שיעור אכילה במעיו.

אכל חצי זית והקיא, וחזר ואכל חצי זית אחר - חייב, שהרי נהנה גרונו בכזית. וגם אם הקיא וחזר ואכל אותו חצי זית עצמו - חייב, שאין זה עיכול, והנהה גרונו בכזית.

הדרן עלך פרק גיד הנשה

חולין דף ק"ד. יום ד' פרשת שופטים - כ"ט אב תשפ"ו

יום זה יהי משקל כל הטאותי - ביום זה קח שותפות בזיוכי הרבים לסיכומי דף היומי 'מחודדים'

פרק שמיני - כל הבשר

דף ק"ד - ע"א

משנה, כל הבשר: א. אסור לבשל בחלב - חוץ מבשר דגים וחגבים. ב. אסור להעלותם עם הגבינה על השלחן - חוץ מבשר דגים וחגבים. ג. הנודר מן הבשר - מותר בבשר דגים וחגבים.

מחלוקת חכמים ורבי עקיבא: בישול בשר חיה ועוף בחלב - לחכמים: אסור מן התורה, לרבי עקיבא: אינו אסור מן התורה. הנודר מן הירק - לחכמים: מותר בדלועים, שהרי אומר אדם לשליחו תביא לי ירק, ואם לא מצא רק דלועים אומר מצאתי רק דלועים, הרי שדלועים אינם בכלל ירק. **לרבי עקיבא:** אסור בדלועים, שאדרבא, כיון שנמלך עליו הוא ממינו, מכך שאינו אומר לא מצאתי רק קטנית.

הנודר מן הבשר - לרבי עקיבא: אסור בעוף, כיון שנמלך עליו השליח. לחכמים: מותר.

שינוי במשנה, שבשר עוף אסור לבשל בחלב (מן התורה), והנודר מבשר אסור בעוף - לרב יוסף: כולה לרבי, וסובר בגדרים - כרבי עקיבא, ובבשר בחלב - כחכמים. לרב אשי: כולה לרבי עקיבא, והכוונה שכל סוגי בשר אסור לבשל בחלב, יש מדברי תורה ויש מדברי סופרים, חוץ מבשר דגים וחגבים שאינם מדאורייתא ומדרבנן.

דף ק"ד - ע"ב

שינוי במשנה, שאסור להעלות על השולחן בשר וגבינה - רב יוסף: מוכיח מזה שלטנא במשנה איסור בישול בבשר עוף בחלב הוא מן התורה, שהרי אסר העלאה על השולחן משום אכילה, ואם עצם האכילה הוא מדרבנן - אין גוזרים גזירה לגזירה, שהרי חלת חוץ לארץ נאכל עם הזר על השולחן, ולא גזרו שמא יאכל הזר ממנה, משום שאיסור האכילה הוא משום גזירת אכילת חלת הארץ. **אביי:** סובר שאין הוכחה מחלה, שהרי התיירו רק חלת חוץ לארץ בחוץ לארץ שאין לחשוש שיבוא לאיסור תורה, אבל גזרו על חלת חוץ לארץ בארץ שמא יעלה חלת חוץ ויאכל הזר, וכן גם כאן גזרו שמא יעלה בשר באילפס ראשון ויבוא לידי אכילת בשר בחלב ואיסורה מן התורה.

חלת חוצה לארץ - נאכל עם הזר על השולחן, ונותן לכל כהן גם לעם הארץ שאינו משמר בטהרה.

משנה, בשר עוף עם גבינה על השולחן שאוכל עליו - לבית שמאי: עולה על השולחן ואינו נאכל לבית הלל: אינו עולה ואינו נאכל. וזה אחד ממשה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. בשולחן שמסדר עליו התבשיל - נותן זה בצד זה ואינו חושש.

האומר דבר בשם אומרו - מביא גאולה לעולם, שנאמר 'ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי'.

עוף וגבינה - נאכלים בלי נטילת ידים וקינוח הפה. בשר וגבינה - בלילה אסור, ביום - מותר אם רואה ידיו שהם נקיות ולא בדוק בהם כלום.

חולין דף ק"ה. יום ה' פרשת שופטים - (אדר"ח) ל' אב תשפ"ו

דף ק"ה - ע"א

בין אכילת בשר לגבינה - לבית שמאי: גם מקנח פיו, לבית הלל: גם מדיח במים.

קינוח הפה - 'לרבי זירא' רק בפת חטים ולא בפת של שעורים - משום שמתפרר בפה ואינו נדבק ביחוד כשלועסו ולכן אינו מקנח. בפת קר ולא בחם - שנעשה רך ונדבק בחיך. בפת רך ולא בקשה - שמתפרר בפה. **'להלכה'** מקנח בכל דבר - חוץ מקמח, תמרים, וירקות.

אכל בשר - אסור לאכול גבינה, משום שהבשר מוציא שומן ונדבק בפה ונשאר הטעם לזמן ארוך. אכל גבינה - מותר לאכול בשר מייד.

בשר בין השיניים - נחשב כבשר לאיסור אכילת גבינה עד שיוציאנו, שנאמר 'הבשר עודנו בין שיניהם'.

זמן המתנה בין אכילת בשר לגבינה - אביו של מר עוקבא: אחרי אכילת בשר, נהג שלא לאכול גבינה עד למחר בעת הזאת. **בנו מר עוקבא:** כשאכל בשר בסעודה, לא היה אוכל גבינה באותה סעודה, אבל בסעודה שלאחריה אכל. וקרא על עצמו שלעניין זה הוא כחומץ בן יין.

בדיקת נכסים - 'שמואל' בדק בנכסיו פעם ביום, ואביו בדק בנכסיו מה הן צריכות פעמיים ביום וקרא על עצמו חומץ בן יין והיה אומר שהבודק בנכסיו כל יום מוציא סלע, שמתקן מה שצריך. **'אביו'** בדק נכסיו בכל יום, פעם אחת מצא את האריס שהיה נושא משאוי עצים לגנוב, ואמר לו כבר קדמו חכמים ואמרו שיראה אדם נכסיו בכל יום. **'רב אשי'** היה בודק נכסיו בכל יום, יום אחד ראה שהמים יוצאים חוץ לגדר ובאים לשטוף הפירות, כךך בגדו והניח בתוך המים, והרים קולו עד שבאו בני אדם לסתומת.

דף ק"ה - ע"ב

דיני מים ראשונים: א. מצוה, ב. נוטל בין על גבי כלי ובין על הקרקע. ג. בצונן ובחם - ויש אומרים: שאם היד סולדת בהם אסור.

מים אמצעים: שנוטל בין תבשיל לתבשיל - רשות, {שנוטל בין גבינה לתבשיל בשר - חובה}.

דיני מים אחרונים: א. חובה - שיש מלח סדומית שמסמא העיניים, ומצוי קורט אחד בכור. ב. נוטל רק בתוך כלי, וי"א: שנוטל גם על עצים וקיסמים ואין צריך כלי, ואינו נוטל על גבי קרקע ששורה עליהם רוח רעה. ג. רק בצונן - שהחמים מרככים את הידיים ולא מוציאים הזוהמא, ויש אומרים: שאם אין היד סולדת בהם, נוטלים בהם גם מים אחרונים.

המודד מלח - צריך ליטול ידים, משום מלח סדומית.

אמר אביי: בתחילה אמרתי, שהטעם שלא נוטלים מים אחרונים על גבי קרקע - הוא משום שמאוסים שיש להם ריח רע, **אמר לי רבה:** שהטעם הוא - משום ששורה עליהם רוח רע בקרקע.

בתחילה אמרתי, שהטעם שלא יקח אדם דבר מהשולחן כשאחד מהמסובים לוקח כוס לשתות - כדי שלא יקרה דבר תקלה בסעודה, **אמר לי רבה:** שדבר זה - קשה לרוח צרדא. והוא אם נוטל ואינו מחזיר, אבל לקחת ולהחזיר - מותר. ורק אם מוציאו מחוץ לארבע אמות של שולחן, אבל תוך ארבע אמות - מותר. ורק דבר הנצרך לסעודה, אבל דבר שאין נצרך לסעודה - מותר. מר בר רב אשי הקפיד גם על המכתש והעלי שכותשים בהם תבלין, משום שנצרך לסעודה.

בתחילה אמרתי, שהטעם שמנקים פירורי האוכל לאחר האוכל - הוא משום נקיות, **אמר לי רבה:** משום שהוא - קשה לעניות, שהרי שר הממונה על העניות היה רודף אחר אחד ללוקדו ולהביאו לידי עניות, ולא היה יכול עליו משום שנזהר על הפירורים, יום אחד אכל על עשבים, אמר עתה יפול בידי, לאחר שגמר סעודתו נטל כלי חפירה ועקר את העשבים והשליך לנהר, והיה השר אומר ווי לי שהוציאני מביתו.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין שותים קצף מעל המשקה - הוא משום שמאוס, **אמר לי רבה:** שתיית קצף קשה לרירים הבאים מן החוטם. ולנפוח בו, קשה לראש. ולדחותו בידו לצדדים קשה לעניות. רק ישקענו בתוך המשקה עד שיכלה מאליו. רפואה: לרירים שבאו מקצף יין - ישתה שכר. לרירים הבא מקצף של שכר - ישתה מים. ולרירים הבא מקצף של מים - אין לו תקנה, ועל זה אומרים העולם 'בתר עניא אזלא עניותא'.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין מוציאים שום או כרישים מאודים שאוגדים מוכרי ירק לאוכלו - משום שנראה כרעבתנות, **אמר לי רבה:** משום שהרואה אותו יכול לעשות לו כשפים, והנשומר ממנו אין כשפים נוחים לחול עליו. מכשפה אחת לא יכלה לעשות כשפים על רב חסדא ורבה בר רב הונא משום שלא היו מקנחים בחרם, ולא הרגו כינה על בגדיהם, ולא אכלו ירק מאגודות של מוכרי ירק.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין אוכלים ירק שנפל על השולחן - משום שמאוס, **אמר לי רבה:** שהוא קשה לריח הפה.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין יושבים תחת המרזב - הוא משום שופכים, **אמר לי רבה:** משום שמצוי שם מזיקים.

מתחילה אמרתי, שהטעם שהשותה בכד שופך תחילה מהמים לארץ - הוא משום קיסמים וקשים שיש על פני המים, **אמר לי רבה:** שפעמים ששטה מהם שד, וזה תקנתם.

חולין דף ק"ו. יום ו' פרשת שופטים - ר"ח אלול תשפ"ו

יום זה הוקדש לזכות ידידנו היקרם

אלטער בנימין ביינוש בן מרים לאה וזוגתו רבקה בת רחל הי"ו

לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דף ק"ו - ע"א

מים ראשונים - לרב דימי ורבי אבא: האכילו בשר חזיר, לרבי: האכילו בשר נבילה.

מים אחרונים - לרב דימי: הוציאו אשה מבעלה. לרבי: ורבי אבא: הרגו נפש.

נטילת ידיים ראשונים בחמי האור - לחזקיה: אין נוטלים. לרבי יוחנן: נוטלים מהם.

טבילת ידיים וגוף בחמי טבריא: בחיבורם - לדברי הכל טובל בהם ידיו או גופו, שהרי שם טבילה עליהם ככל מעיינות ומקוואות. ליטול מהם בכלי ולשפוך על ידיו כדון נטילה - לדברי הכל אסור, ואם עשה חריץ והמים פונים שם, ואין שם שיעור מקוה, אבל מחוברים למקוה - לרבי יוחנן: אין טובלים בהם ידיו גזירה שמא יתן בכלי ויטול בהם, לחזקיה: אין גוזרים.

טבילת ידיים וגוף ממים שנפסל משתיית בהמה: בכלים - פסולים, בקרקע - כשרים להטביל בהם ידיו. המשך לחריץ - לתנא קמא: טובל בהם ידיים, לרבי שמעון בן אלעזר: אינו טובל ידים גזירה שמא יתן בכלי ויטול בהם.

טעם נטילת ידים לסעודה - א. מפני סרך תרומה, ב. משום מצוה = לאביי: מצוה לשמוע דברי חכמים, לרבא: מצוה לשמוע דברי רבי אלעזר בן ערך שסמכו חכמים לנטילת ידים מן התורה, שנאמר 'וכל אשר יגע בו הזב וידייו לא שטף במים', ומשמע שאם שטף טהור, והלא צריך טבילה? רק אחר שלא שטף - טמא.

נטילת ידיים לחולין - לרבי אושעיא: לא אמרו נטילת ידים לפירות רק משום נקיות ומשמע שאינה חובה, אבל יש בה מצוה. לרבא: אין בה חובה ולא מצוה - רק רשות. לרב נחמן: הנוטל ידיו לפירות הוא מגסי הרוח.

לתרומות והנצחות 'נדרים פלוס' ע"ש מחודדים

מעשה שהביאו כלכלה מירות לרבי אמי ורבי אסי: א. אכלו בלי נטילה - ללמד שאין נטילת ידיים לפירות. ב. לא נתנו לרבה בר בר חנה שעמד לפניהם כדי לצרפו לזימון - ללמד שאין מזמנים על הפירות. ג. בירכו כל אחד בפני עצמו ולא יצאו אחד מחבירו - ללמד שניים שאכלו מצווה שיברך כל אחד לבד, ורק אם שניהם סופרים, אבל אם אחד סופר ואחד בור, סופר מברך ובור יוצא.

דף ק"ו - ע"ב

עד היכן נוטלים:

נטילת ידים לחולין - לברייתא ורב: עד הפרק השני שבאמצע אצבעות, לשמואל: עד פרק שלישי.

נטילת ידיים לתרומה - לברייתא ולרב ושמואל: עד פרק שלישי, לרב ששת: עד פרק שני.

קידוש ידים ורגלים מהכירז במקדש - עד הפרק העליון, והוא במקום חיבור היד וזרוע. וכל דבר שחוצץ בטבילה בגוף, חוצץ בנטילת ידים לחולין, ובקידוש ידים ורגלים במקדש.

חולין דף ק"ז. יום שב' פרשת שופטים - ב' אלול תשפ"ו

דף ק"ז - ע"א

תנאי בנטילת ידיים לכל היום - לרב: נוטל ידיו בשחרית, ומתנה לכל היום, **רבי אבאי:** הורה כך למקום שלא מצוי להם מים, ו"א: שהתיר לעשות כן רק בשעת הדחק, ולא כרב שהתיר גם שלא בשעת הדחק. וי"א: שהתיר גם שלא בשעת הדחק כרב.

הוראות בנטילת ידיים - 'לרב פפא': א. צינור ששופכים לו מים מהאיור בדלי והוא מוליך מים לשדור, אין נוטלים ממנו באופן שנותן ידיו לתוכו ויקלחו המים לתוכם, משום שאינם באים מכח גברא. ב. אם כששופך הדולה נותן ידיו סמוך למקום השפיכה והמים מקלחים מכח השפיכה לידיים - נוטלים ממנו. ג. אם יש נקב בדלי ככונס משקה, ומתי ששופך המים מהדלי לצינור מקלחים המים שבדלי בקילוח ניכר ליאור דרך אותו נקב, נעשה המים שבצינור מחוברים למים שביאור, ומטביל בצינור לידיים, כמו שיכול להטביל ביאור עצמו. 'לרבא א. כלי שניקב בכונס משקה - אין נוטלים ממנו. ב. כלי שאינו מחזיק רביעית - אין נוטלים ממנו. ג. כלי שמחזיק רביעית ולא היה בו רביעית - אין נוטלים ממנו. ד. אם היה בו רביעית מתחילה ונטל ממנו אחד, נוטלים ממנו לשני, משום שהם באים משיירי טהרה. ה. מגופת חבית שחקה לקבל בה רביעית, אף על פי שמתחילה אינה עשויה להשתמש בתוכה, נוטלים ממנה {חמת וכפישה שתיתקם - נוטלים מהם. שק וקופה - אף על פי שמקבלים אין נוטלים מהם}. 'אמימר' הקפיד, א. שהיה הכלי שיהא שלם, ב. שהיה למים מראה מים, ג. שהיה במים שיעור רביעית, ו"א: שלא הקפיד על שיעור.

דף ק"ז - ע"ב

אכילה במפה בלי נטילת ידיים - לאוכלי תרומה: התירו, שהכהנים זהירים הם ולא יגעו בידיים, **לאוכלי חולין בטהרה:** לא התירו (ואין הוכחה מרבי צדוק). שאינם רגילים להישמר כמו כהנים, וחוששים שמא יגעו.

הנותן פת לתוך פה חבריו: האוכל - צריך נטילת ידים. המאכיל - אינו צריך נטילת ידים (אם נטל ידיים בשחרית אף על פי שלא נזהר בהם).

השמש: א. לא יתן אדם פת פרוסה לתוך פיו רק אם יודע שנטל ידיו משום שטרוד. ב. מברך על כל כוס וכוס - משום שאין קבע לשתיה, ואינו יודע אם יתנו לו עוד ומסיח דעת משתיה. ג. ברכה על כל פרוסה: אם יש שם אדם חשוב - אכל מברך על כל פרוסה, שבטוח שלא ימנעו ממנו לחם, ואם אין אדם חשוב - מברך על כל פרוסה. ד. לא יתן לו אדם פרוסה שהכוס ביד בעל הבית - שמא יארע דבר קלקלה בסעודה, שיכעס בעל הבית כששותה והיין חונק ומזיק, או שחושש שלא יגמר הלחם לאורחים ומבטי במה שנותן והכוס נשפך מידו, וגם אם הכוס ביד השמש - שמא שפכנו.

הדחת ידיים כיופריים כדי להאכיל לתינוק: מדיח יד אחת במים ונותן פת לכן הקטן - אם לא נטל ידיים בשחרית, משום רוח רעה השורה על הידיים. שמאי הזקן לא רצה להאכיל בידו אחת, וגזרו עליו שיאכיל בשתי ידיו.

משנה, צורר בשר וגבינה במטפחת אחת - באופן שלא יגעו זה בזה, נגעו זה בזה - צריך הדחה, ואין צריך קליפה - שהוא צונן בצונן.

בשר וגבינה על שולחן אחד מאחים ואורחים, אינם מכירים זה את זה - אוכלים על שולחן אחד זה בשר זה וגבינה ואינם חוששים, מכירים זה את זה - אסור, וגם שני אחים שמקפידים זה על זה אסור - כמו שאסרו מפני הרואים סריקי ביתוס.

כיבוס בחול המועד, מי שיש לו רק חלוק אחד מותר לכבס בחול המועד - ואין לחשוש מפני הרואים - שמוכיח עליו.

חולין דף ק"ח. יום א' פרשת כי תצא - ג' אלול תשפ"ו

יום זה הוקדש לזכות ידידנו היקרים ישראל בן מרים לאה וזוגתו רחל בת רבקה הי"ו

לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דף ק"ח - ע"א

משנה, טיפת חלב שנפל על החתיכה שבתוך קדירה, אם יש בנותן טעם באותה חתיכה שאין בה ששים לבטל הטיפה - החתיכה אסורה. ניער הקדירה מיד קודם שקיבלה החתיכה טעם מהטיפה - אם יש בנותן טעם בכל הקדירה, אסור.

טעם כעיקר - לאביי: ממה שאוסרים בכל מקום טעם איסור בלי ממשות מהתורה, ונלמד מאיסור אכילת בשר שאסור רק משום טעם לבד. ואין לומר שאסור רק מדרבנן ואין לומדים מבשר בחלב משום שהוא חידוש, ששניהם מין היתר וכשנתערב נאסר - שאם כן ייאסר גם בלי נתינת טעם. **לרבא:** יש לומר שדרך בישול אסרה תורה, ולכן אינו אסור רק בנתינת טעם אף על פי שהוא חידוש, ואין לומדים ממנו למקום אחר שטעם האיסור כממש.

חתיכה עצמה נעשית נבילה - לרב: אסרת את כל החתיכות כולם גם אם יש בהן כדי לבטל את החתיכה - מפני שהם מינה, וסובר כרבי יהודה שמין במינו לא בטל, וסובר אפשר לסוחטו אסור - ומשנאסר החתיכה שוב אין לה היתר. ורק אם נפל ברוטב עבה שהכל מין בשר, אבל אם נפל ברוטב רכה - הכלל הוא שכל שהוא מין ומינו ודבר אחר, סלק את מינו כמו שאינו, ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו, כלומר מין איסור שנתערב במינו ואינו מינו של היתר, סלק מין ההיתר כאילו אינו כאן, וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלו. **לסוברים אפשר לסוחטו מותר:** איסור שנבעל בהיתר נותן בו טעם ואסר, וחזר ובישל ההיתר הזה בהיתר אחר, מותר - שהאיסור הנבעל אפשר להיסחט ממנו ולהיחלק בהיתר האחרון, והותר גם הראשון מפני שנפלט האיסור ממנו.

דף ק"ח - ע"ב

כזית בשר שנפל ליורה של חלב: הבשר - אסור, שהחלב נתן בו טעם. החלב - מותר, שאין בה טעם בשר, לרב: מותר רק אם היה היורה רותחת שאינו פולט לתוך היורה, וקדם וסילק הבשר קודם שנה, שבוולע ואינו פולט.

נאמר 'לא תבשל גדי בחלב אמו': ואם בישל - אסרה תורה גם הגדי וגם החלב.

בישל חצי זית בשר וחצי זית חלב - לרב: אינו לוקה על האכילה ועל הבישול, שאינם מצטרפים לשיעור עד שיהא כזית בשר וכזית חלב. ללוי: לוקה על בישול ואכילה.

אכל חצי זית בשר וחצי זית חלב - מקדירה שנתבשל בה שיעור מזה ומזה ונאסר, לוקה על אכילה, כיון שאכל כזית שלם האסור משום בשר בחלב, ורק אם התבשל כל צורכו.

חולין דף ק"ט. יום ב' פרשת כי תצא - ד' אלול תשפ"ו

דף ק"ט - ע"א

נחלקו תנאים אם 'אפשר לסוחטו' אסור או מותר: שנינו בברייתא, טיפת חלב שנפל על חתיכת בשר ונתן טעם, לרבי יהודה: החתיכה עצמה נעשית נבילה ואוסרת כל החתיכות כולם מפני שהם מינה, ומין במינו אינו בטל. לחכמים: אינה אוסרת עד שיתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אמר רבי: נראה דברי רבי יהודה אם לא ניער וכיסה, ודברי חכמים אם ניער וכיסה. והביאו בדבריו: אם לא ניער וכיסה כלל - לכולי עלמא מותר, שהחתיכה רק בלע ולא פלט. ולכן בהכרח מזה שאמר רבי, **לרבי יהודה:** אם לא ניער הוא בלא ניער וכיסה רק בסוף, והוא משום שאפשר לסוחטו אסור - אמנם רבי יהודה אסר גם אם ניער או כיסה מתחילה ועד סוף - שחשש שמא לא ניער יפה יפה ולא כסה יפה יפה. ומה שאמר רבי, **לחכמים:** כשניער וכיסה אין לפרש שניער וכיסה רק בסוף - שהרי בזה הסכים רבי לרבי יהודה, רק הוא אם ניער או כיסה מתחילה ועד סוף, ולא חשש רבי שמא לא ניער או כיסה יפה יפה - אבל חכמים סוברים שגם אם ניער או כיסה רק בסוף מותר - שסוברים אפשר לסוחטו מותר. {אין לפרש שהם סוברים 'אפשר לסוחטו אסור', ונחלקו רק בדין 'מין במינו', שלרבי יהודה: אינו בטל ולחכמים: בטל - שאם כך לא היה לרבי להזכיר כלל דברי חכמים, רק היה לו לומר 'נראה דברי רבי יהודה אם לא ניער וכיסה, ואין נראה דבריו אם ניער וכיסה'}.

דף ק"ט - ע"ב

משנה, הכחל: קורע ומוציא חלבו, בישל בלי קריעה - אינו עובר עליו. **בישל בלי קריעה 'לרב':** ללשון ראשון - מותר, ומה ששנינו 'אינו עובר עליו' הוא משום לב שנאמר בסופא, שאסור משום חצי שיעור (אין להוכיח כלשון זה מברייתא שנקט רק בלב דין קריעה לאחר בישול - שאפשר שאין מועיל קריעת כחל לאחר בישול). ללשון שני - אינו עובר עליו ואסור. ואין להוכיח כן מלשון המשנה 'אינו עובר עליו' - שאפשר שנקט כן משום לב בסופא, **לברייתא:** כלשון ראשון לרב שומתר - משום שחלב שבתוך הכחל מעולם לא יצא מדד הבהמה והיא כחלב משוחטה.

צורת הקריעה - 'לבישול' קורע שתי וערב וטח בכותל, 'לצלי' - **לרבי אלעזר:** מספיק בקריעה בלי שתי וערב וטיחה, **לרב נחמן:** מותר בלי קריעה.

חלב: קורע ומוציא הדם, בישל בלי קריעה - אינו עובר עליו מפני שאין בו כזית, שנינו בברייתא, לא קרע - קורע לאחר בישול ומותר.

קיבה שבישלה בחלבה: אסור - שכבר יצא וכונס במעיו.

מה שהתורה אסרה - התירה כמותו: דם - כבד. נידה - דם טהור. חלב בהמה - חלב חיה. חזיר - מוח דג שיבטא. עוף טמא ששמו גירותא - לשון דג. **אשת איש** - גרושה בחיי בעלה. **אשת אח** - יבמה. **כותית** - יפת תואר. **בשר בחלב** - התיר רב נחמן לאשתו לצלות לה כחל בלי קריעה.

חולין דף ק"י. יום ג' פרשת כי תצא - ה' אלול תשפ"ו

יום זה הוקדש לזכות ידידנו היקרים המסורים בלו"ג

משה בן מרים לאה וזוגתו רבקה פיגיה בת פריידא רחל הי"ו

לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דף ק"י - ע"א

רבי אלעזר בירר מי סובר לרב כחל שבישל בלי קריעה אסור באכילה (לשון שני דרב) גירסא א. רב בקעה מצא וגדר בה גדר, ששמע אשה השואלת לחבירתה כמה חשב צריך לבישול רבע ליטר בשר, וכיון שראה שמזלזלים באיסור בשר בחלב אסר להם גם כחל. גירסא ב. רב חייא קיצר ושנה לתלמידיו 'כחל' סתם שבישל בלי קריעה אסור, וסמך שיבינו שהאיסור הוא רק בכחל של מניקה, ורב חשב שהאיסור הוא בכל כחל ולא רק של מניקה שיש לה הרבה חלב.

אכילת כחל - מעשה שכיבדו בבית רב פפי לרבין ולרב יצחק בר יוסף בתבשיל כחל, רב יצחק בר יוסף אכל ורבין לא אכל. ואמר אביי שהיה לו לאכול, כיון שאשת רב פפי בוודאי ראתה כן בבית אביה רבי יצחק נפחא שהיה זהיר במעשיו. **בסורא** - לא אכלו כחל. **בפומבדיתא** - אכלו כחל.

דף ק"י - ע"ב

רמי בר תמרי (דיקול) **מפומבדיתא** א. הגיע לסורא בערב יום כיפורים, מצא כחלים שזרקו כל בני העיר ואכל. והביאו בני העיר לרב חסדא, והסביר שדר במקום רב יהודה שמתיר כחל, ואכלו מחוץ לתחום בעיר - שהרי בתוך העיר אסור משום שההולך ממקום למקום נותנים עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם. וצלה בגרעיני ענבים, ולא חשש ליינ נסך - כיון שעברו עליהם י"ב חדש והתייבש, ולא חשש לגזל - שראה שכבר עלו עליהם עשבים ובוודאי נתייבש מהם הבעלים. ג. שאלו רב חסדא למה אינו מניח תפילין? והשיבו שהוא חולה מעיים. ג. שאלו מדוע אינו מטיל ציצית בבגד? - השיבו: שטלית שאולה היא. ד. הביאו לרב חסדא אדם שאינו מכבד אביו ואמו כדי להלקותו, אמר להם רמי לשחרר, ששנינו: כל מצות עשה שמתן שכרה בצידה אין בית דין שלמטה מוזהרים עליה. ה. רב חסדא אמר לרמי: ראיתוך חרף ביותר. השיבו: אילו היית עמי במקומו של רב יהודה הייתי מראה חריפותי.

חולין דף ק"א. יום ד' פרשת כי תצא - ו' אלול תשפ"ו

דף ק"א - ע"א

בישול כבד בארץ ישראל - ביקש אביי לרב ספרא שיברר כיצד נוהגים בבישול הכבד? כשעלה שאל לרב זריקא, והשיב שהוא עצמו בישל לרבי אמי ואכל. כשחזר לאביי אמר לו: ידעתי שהכבד עצמו מותר בבישול, ששנינו 'הכבד אוסרת ואינה נאסרת', והספק שלי האם אוסר בשר אחר שמתבשל עמו, שאפשר שמה ששנינו שאוסרת הוא בכבד של איסור שהשמננית שבו אוסרת, אבל הדם שמא אינו אסור. כשחזר רב ספרא לארץ ישראל, אמר לו רב זריקא

לתרומות והנצחות 'נדרים פלוס' ע"ש מחודדים

שגם בדין הבשר שנתבשל עם הכבד אין להסתפק, שהרי הזדמנותי יחד עם חברי לרבי יהודה בן רבי שמעון בן פזי, והקריבו לפנינו קנה בהמה שהתבשל עם כל המחומר בו (ריאה לב וכבד) ואכלנו. דחו בגמרא: א. שמה היה פי הקנה חוץ לקדירה ויצא משם כל הדם. ב. שמה חלטו הכבד קודם הבישול וכמו שנהגו כך. רב הונא: היו חולטים הכבד בחומץ קודם הבישול, רב נחמן: היו חולטים במים רותחים. החומץ - לרב פפא: סבר שהחומץ שחבל בו הכבד נאסר משום שבלע דם - אמר לו רבא: החומץ מותר, שאילו נאסר היה חוזר ואוסר הכבד שבוכלע ממנו.

כבד שלוק - רב בר שבה: לא רצה לאכול כבד שלוק שהוגש לפניו - כרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא: שכבד מתובלת או שלוקה אוסרת ונאסרת, כרבי אליעזר שהכבד אוסר המתבשל עמו אבל אינו נאסר מפני שבוכלע ואינו פולט (וכיון שהיה רק שלוק ולא נחלט חשש שמה בלע הכבד מהדם), רב נחמן: ציוה להאכילו בעל כרחו - כרבי אליעזר שהכבד אוסר רק המתבשל עמו אבל אינו נאסר מפני שבוכלע ואינו פולט (כמשנה בתרומות, כיון שנשלק הכבד לבד).

בבית רבה בר רב נחמן, הכינו לכבוד שבת שלש סאים פת נקיה שטחו אותה בשמן ודבש, כאמור 'וקראת לשבת עונג'. והגיע לשם רבה בר רב הונא והורה להם שקודם צליית הכבד צריך לקרוע שתי וערב וליתן בתנור כשהחיתוך כלפי מטה - שהדם הכנסו בסימפון הכבד נחשב כדם שפירש ואסור. בטחול - אין צריך לעשות כן, שאינו אלא שומן, וכן עשו לשמואל ביום הקזת דם.

צליית בשר מעל כבד, יש אומרים: מותר - שהדם מחליק ואינו נבלע בבשר, ויש אומרים: אסור - שאיסור דם מן התורה. **צליית בשר מעל כחל,** יש אומרים: אסור - שהחלב נסרך ונבלע בבשר. ויש אומרים: שיש להקל בכחל משום שחלב שחוטה אסור רק מדרבנן. **'להלכה'** דין שניהם שווה, שלצלות תחת הבשר - מותר. מעל הבשר - לכתחילה אסור ובדיעבד מותר. אם יש כלי תחת הצלי לקבל השומן הנוסף - אסור לצלות כבד אף תחת הבשר, משום הדם שנוסף מהכבד שצף ומתערב עם השומן, ואינו כדם בשר השוקע.

דף ק"א - ע"ב

סכין: ששחט בה - אסור לחתוך בה רותח. חתך בה צונן - מחלוקת אם צריך הדחה או לא.

מליח כרותח (קערה שמלח בה בשר) - **לשמואל:** אסור לאכול בה רותח, שסובר מליח כרותח וכבוש כמבושל. **לרבי יוחנן:** לרבי - מליח אינו כרותח וכבוש אינו כמבושל. **לאביי -** גם לרבי יוחנן מליח כרותח, שהרי רבי אמי תלמידו שבר קערת חרס שמילחו בה בשר.

צונן שחתכו בסכין ושרי לאוכלו בכותח - לאביי: קערה שמלח בה בשר - אסור לאכול בה רותח, משום שהקערה בלעה איסור. צונן שחתכו בסכין של בשר - מותר לאכול בכותח, משום שהסכין בלעה היתר. **לרבא:** אין הבדל, שהרי סוף סוף כשאוכל הצנן בכותח, בידי איסור, ובאמת דין שניהם שווה, רק שהצנן אפשר לטעום אותו, ואם אין בו טעם חלב יכול לאוכלו בכותח, אבל המאכל שמכניס לכלי הבלוע בדם אי אפשר לטעום, אבל אם יש קפילא גוי אפשר להטעימו.

קדרה שבישל בה בשר: לא יבשל בה חלב, ואם בישל - בנותן טעם, שמטעימו לקפילא גוי. **קדירה שבישל בה תרומה:** לא יבשל בה חולין, ואם בישל - בנותן טעם, שמטעימו לכהן.

נותן טעם בן נותן טעם: דגים שעלו מהתנור והניחו בעודם רותחים בקערה בשרי, לרב: אסור לאכול בכותח (שיש בו חלב), שנכנס טעם הבשר בדגים וזה בשר בחלב. **לשמואל:** מותר, שהרי לא קיבלו הדגים טעם מהבשר בעצמו רק מהקערה, והרי זה נותן טעם בן נותן טעם. {דברי רב אי אפשר ללמוד ממעשה - שרב חש בעיניו והכינו לו סמי רפואה בקערה, ולאחר מכן בישל תבשיל בקערה זו והרגיש בזה טעם הרפואה, ואמר: כל כך נותנת טעם היא וזה רק ברפואה שמיריותה רבה ומורגש הטעם ביותר}. תלמידי רב: לא אכלו כרב (רב אמר שלא אכל מעולם נותן טעם בן נותן טעם). תלמידי שמואל: אכלו נותן טעם בן נותן טעם כשמואל. **להלכה:** דגים שעלו בקערה - מותר לאכול בכותח. סכין בשרי שחתך בו צנן - אסור לאכול בכותח, שהצנן חריף ובוכלע. סכין בשרי שחתך בו קישות - שאינו חריף, גורר מקום החיתוך והשאר אוכל בכותח. סכין בשרי שחתך בו קליחי לפת - מותר לאכול בכותח. סכין בשרי שחתך בו סילקא - אסור לאכול בכותח, סכין בשרי שחתך בו קלח של לפת וגם סילקא - מותר, שמתקוות הלפת מבטלת טעם שמונעת שבסכין.

חולין דף ק"ב. יום ה' פרשת כי תצא - ז' אלול תשפ"ו

דף ק"ב - ע"א

כד מלח סמוך לכד כותח - אסור שיהיו סמוכים, שמה יפול מכותח למלח, ואחר כך ימלח בו הבשר. **כד חומץ סמוך לכד כותח - מותר,** שגם אם יפול מכותח לחומץ הוא מתערב בו ואינו ניכר ומתבטל.

מליח כרותח - מעשה בגזול חי שנפל לתוך כותח צונן והתיר רב חנינא ושיבחו רבא, שאף על פי שמליח כרותח הוא רק כשאינו נאכל מחמת מילחו, אבל כותח אף על פי שהוא מלוח הרי נאכל מחמת מילחו. גזול צלי - צריך קליפה, יש בו בקעים או שמתובל בתבלין - כולו אסור.

דם בשר צלי - לשמואל: האדים הכיכר מעבר לעבר במשקה עב - אסורה באכילה, ושמואל היה נותן כיכר כזו לכלבו. **לרב הונא ורבא:** מותר, רק רב הונא שהיה אנין בדעתו והיתה מאוסה בעיניו ולכן נתן לשמשו לאכלה, ורבא היה אוכלה, וקרא למשקה היוצא מהבשר 'יין הבשר'.

כלי תחת בשר הנוסף (לקבל השומן, עשן העולה מהגחלים) - שמואל אסר עד שיכלה כל מראה אדמומית שבו, ואף על פי שאסר שמואל כיכר שחתך עליה בשר צלי - זה משום דוחק הסכין פולט הבשר דם. סימן לזה - **לרב פפא:** משיעלה עשן מהבשר. **לרב אשי:** אין די בכך, שאפשר שכלה רק מבשר התחתון ולכן מעלה עשן, רק ישלך בו שתי חתיכות מלח ועל ידי כך נגרר הדם מלח שבשולי הכלי, וישפוך השומן שמלמעלה ויאכל.

דף ק"ב - ע"ב

מליחה:

א. מלח עופות בכלי שאינו מנוקב - אסורים.

ב. מלח דגים ועופות ביחד בכלי מנוקב - אסורים, משום שדגים קרום שלהם רך מקרומ

של עופות, ומקדימים הדגים לפלוט הכל ועדיין העופות פולטים דם ונבלע בדגים שכבר גמרו פליטתם.

ג. **מלח בשר שחוטה עם בשר טריפה בכלי מנוקב -** אסור רבא, משום שציר הטריפה נבלע בו, ודרש מהנאמר 'הטמאים' לאסור ציר ורובט וקיפה שלהם. ולא היה די לרבא להביא דברי שמואל 'מליח הרי הוא כרותח' - שיש לדחות שלא אמר כך רק לגבי דם [וכאן אין חשש שהרי נמלח בכלי מנוקב], אבל לא בציר ורובט, לכן הוצרך להביא דרשה לאסור הציר, והציר נוח להיבלע גם בכלי מנוקב. ואין להוכיח שלא כרבא מברייטא, דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר - שיש להעמיד כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל, אבל בשניהם מלוחים אסור. ומה ששינו בספיא 'היה טהור מליח וטמא תפל' הוא פירוש הרישא. ואף על פי ששינו בספיא של הסיפא 'אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל' אסור' אין לדייק מכך שאם היו שניהם מלוחים מותר - שמשום רישא 'טהור מליח וטמא תפל' נקטו בספיא להיפך.

חולין דף ק"ג. יום ה' פרשת כי תצא - ח' אלול תשפ"ו

דף ק"ג - ע"א

אמר שמואל - לענין איסור אכילת דם:

יצאת הדם - אין הדם יוצא מהבשר רק אם מולח ומדיח יפה יפה, ואם לא הודח הבשר על ידי הטבח צריך להדיח גם קודם המליחה. וכן רב דימי מנהרדעא היה מולח הבשר במלח גס, נייער, והדיח.

הנחת בשר המלוח - אין מניחים אותו רק בכלי מנוקב שיצא הדם, הנחת בשר מלוח זה על זה - **לשמואל:** מותר למלוח כמה חתיכות בשר זה על זה, ואינו חושש שתיבלע מחבירתה {שלא תועיל מליחה גם לחתיכה אחת, שפורש הדם מצד זה ונבלע בצד אחר}, **רב ששת:** מלח כל חתיכה בפני עצמה שחשש שמה תיבלע מחבירתה.

השובר מפרקת בהמה קודם שתצא נפשה - בשם רבי חייה, הרי זה ממכיד הבשר וגזול הבריות ומבליע דם באיברים. ואביעאי מה שאמר 'ומבליע דם באיברים' הוא הסבר לכך שמכיד הבשר וגזול הבריות, אבל מותרת באכילה לאחר מליחה, או שמה כוונתו שהדם נבלע בה ואינו יוצא במליחה ואסורה באכילה? תיקון.

דם בבני מעיים - אין מחזיקים דם בבני מעיים, ואם נתבשלו בלי מליחה - מותרים. והיינו החלחולת וקיבה כרס ודקים, והדרא דכנתא.

משנה, עוף עם גבינה על השולחן - אינו מגיע לאיסור עשה כרבי עקיבא שבישול בשר עוף בחלב אסור רק מדרבנן.

דף ק"ג - ע"ב

משנה, בשר בהמה טהורה - בחלב בהמה טהורה: אסור בבישול ובהנאה. **בשר בהמה טהורה - בחלב בהמה טמאה, בשר בהמה טמאה - בחלב בהמה טהורה:** מותר בבישול ובהנאה.

בישול חיה ועוף בחלב - אינו אסור מהתורה, לרבי עקיבא: שנאמר 'לא תבשל גדי בחלב אמו' ג' פעמים, פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה. לרבי יוסי הגלילי: שנאמר 'לא תאכלו כל נבלה', ונאמר 'לא תבשל גדי בחלב אמו', מה שאסור משום נבילה אסור לבשל בחלב. אבל עוף שאסור משום נבילה אין איסור לבשל בחלב, שנאמר 'בחלב אמו', ועוף אין לו חלב.

כל בהמה טהורה באיסור בשר בחלב - אף על פי שנאמר 'גדי', משום שנאמר 'וישלח יהודה את גדי העזים', רק כאן הוא גדי עזים, אבל כל מקום שנאמר גדי סתם משמע גם פרה ורחל. ואין לומדים מכאן שכל מקום גדי הוא גדי עזים, שנאמר עוד 'ואת עורות גדיי העזים', כאן גדיי העזים אבל כל מקום שנאמר גדי סתם משמע גם פרה ורחל. ושני כתובים הבאים כאחד אינם מלמדים. ולסובר מלמדים, הרי נאמר בפסוק אחד שני מיעוטים 'עזים' 'העזים'.

נאמר 'גדי' - שלש פעמים, לשמואל א. לרבות שאם בישל חלב בחלב - חייב משום חלב ומשום בשר בחלב (ולהלן דף ק"ד יש חולקים), וכן אם בישל מִתָּה בחלב - חייב מִשּׁוֹם נבילה ומשום בשר בחלב, וללמוד שאיסור חל על איסור. ב. לרבות שליל שאם בישלו בחלב - חייב. ג. למעט בהמה טמאה. נאמר 'בחלב אמו' - שלש פעמים, א. למעט חלב זכר, ב. למעט חלב שחוטה, ג. למעט חלב טמאה.

בישל דם בחלב - פטור מסברא משום בשר בחלב, שהרי דם אינו בכלל גדי. **בישל שליא בחלב -** פטור מסברא משום בשר בחלב, שהרי היא פירשא בעלמא היא.

כזו טמא שאכל תרומה טמאה - לשמואל בשם רבי אליעזר אינו במיתה, שנאמר 'ומתו בו כי יחללוהו' פרט לזו שמחוללת ועומדת. ואף על פי שסובר איסור חל על איסור, א. הפסוק ממעט שלא יתחייב. ב. בעלמא סובר אין איסור חל על איסור, ורק לענין בישול חלב או נבילה בחלב לומדים מהנאמר 'גדי' שאיסור חל על איסור. ג. לשמואל - איסור חל על איסור, ולרבי אלעזר - אין איסור חל על איסור.

בישול בחלב גדי שלא הניקה - אסור, כיון שתבוא לכלל אם, וממעטים רק חלב זכר.

מתוקים מדבש

וצופת צופים

מיד דחה את ישיבת בית הדין, וכל אותו היום בכה והתחנן לפני רבון כל העולמים, כי יאיר את עיניו לראות את האמת. כך עברו מספר ימים, עד אשר גילה הרב את הכסף בכיס בגדו ומיד הבין כי בעל הדין הוא אשר שם את הכסף בכיסו כדי לשחדו, כל כך גדול הוא כוחו של שוחד, שאפילו אם הדיין אינו יודע מאומה על כך, בכל זאת זה משפיע על שכלו לסלף את דעתו. זהו פירוש של הפסוק "ויסלף דברי צדיקים" אמר הרב מאפטא זצ"ל אפילו אם הדיין מוסיף להיות צדיק גם לאחר קבלת השוחד. שכן ראה ולא ידע מאומה על כך, בכל זאת יש בכוחו לסלף את בינתו ואת דבריו.

לדעת שמעשיו הטובים המה מכח עליון

צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלוֹקֶיךָ נותן לך: רצה לומר 'שתרדוף צדק' עם 'צדק', היינו אם עשית איזה דבר 'צדק', צדק תרדוף, רצה לומר שתדע שהוא רק מכח עליון, ואם לאו איננו דבר צדק, וזהו 'למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלוֹקֶיךָ נותן לך', הצדק אשר אתך, הוא רק מצד כח ה' אלוֹקֶיךָ אשר נותן לך. (ישמח ישראל)

לדעת למשול על עצמו

שום תשים עליך מלך: אמר הרה"ק ר' אשר ישעיה זצ"ל אבדק"ק ראפשיץ, שהתורה הק' מרמזת לאדם, שישים לו בקרבו מלך על עצמו שימלוך על כל גופו ואבריו והוא השכל, שכל האברים כולם, לא יעשו דבר בלתי עצתו, כאשר ישקול במאזני שכלו, אם לדבר בפיו, ואם לשמוע באזניו, ואם לראות בעיניו, ואם לילך ברגליו, ואם לחמוד בלבו, ואם לעשות בידיו, ואם כן תעשה, אז תשכיל ותצלח. (אור ישע)

מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה

וכי יבוא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל וגו': רצה לומר מי שהוא גר ומתגורר מרחוק, ואי אפשר לבוא בעצמו ולעבוד בגופו ממש עבודת ה', רק בכל אות נפשו ותאותו וחשקו הוא משתוקק וחפץ וחשק הרבה, אזי יהיה מחשבתו הטובה נרצית ככל הלוי העומדים שם בפועל לפני ה', וק"ל. (חתם סופר)

אין לזלזל בשום תג מהתורה הק'

ושפטו את העם משפט צדק: ובבעה"ט ושפטו אתון פשוט (-פרוטה) ללמוד שדין פרוטה כדין מאה. והנראה באופ"א דהנה קיבלנו מרבנותינו שבכל שאלה וספק הן בהלכה והן במנהג לא ישיב על אתר רק אלא לאחר העיון היטב בכל פרטי הדינים ממקורם, דהוא הדרך שקיבלנו שאל לנו לזלזל בשום תג וקוצו של יו"ד מהתורה"ק, כי בכל פעולה בהאי עלמא פועלים אנו נוראות בשמים ממועל. וזה דבר הכתוב 'ושפטו את העם', 'ושפטו' אותיות 'פשוט'. שאף בדברים הנראים לעין כפשוטים, אל תנהג בהם זלזול, וגם בהם תדבק לרדוף אחרי הצדק.

לא להימשך אחר מצוות מזדמנות

ולא יקח שוחד: שלא יקח שוחד, מהיצר הרע כי לפעמים הנשמה רוגשת לעשות טוב, ואי אפשר לדחותה לגמרי, מה עושה היצר הרע שמתירא שיש ללמוד בהתמדה וכדומה, מצות גדולות שממחין היצר הרע, כמו שאמרו חז"ל, אם אבן הוא נימוח, לכן מזמין לו איזה מצוה, כדי שעל ידי זה יקרר את עצמו מההתלהבות ולא יבוא לעשות דבר גדול יותר טוב, כי יסבור שכבר הוא טוב בהמצוה הזאת. (זרע קודש)

השוחד מעורר אף בלא יודעין

כי השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: בעת שישב בעל האוהב ישראל זצ"ל מאפטא, על כסא הרבנות בקולבסוב, באו פעם לפניו שני בעלי דין לדין תורה, יתר הדיינים לקחו שוחד והיו נוטים לצד אחד, אולם הרב מאפטא גילה כלפיהם התנגדות נמרצת והוכיח להם כי אין ההלכה כמותם, יעצו הדיינים לבעל הדין כי ישחד גם את הרב. אך כיצד עושים זאת, והלא בשום אופן לא יסכים הרב לקבל שוחד? יעצו לו איפוא לשלשל בחשאי סכום כסף ניכר לכיס בגדו של הרב, בעל הדין עשה כעצתם ואיש לא ידע מכך דבר, למחר כאשר ישב הרב להמשיך בדין התורה, הרגיש כי דעתו החלה להסס בדבר וכי קם בו רצון להסכים עם דעת הדיינים.

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. כתב בשו"ע סי' רס"ב סעי' א' יסדר שולחנו.

- וכתב בליקוטי מהרי"ח דהכוונה פריסת המפות על שולחן האכילה, ומובא בכל הפוסקים עפ"י דברי המג"א, להניח שתי מפות על השולחן שאוכלין עליו סעודת שבת, והטעם משום דכשמנער המפה לנקותה שלא תתגלה השולחן, ומובא בפוסקים שלכן סומכין בזמנינו על המנהג להניח גיליון על גבי המפה והוא במקום שני מפות, ומכ"מ יש שלא רצו לשנות מהמנהג שנהגו מקדמת דנא ומניחים ב' מפות. ונהגו שהמפה תהיה לבנה.
- ובא"ר כתב דכן ראוי לכסות כל השולחנות שבבית בכל החדרים הנכנסים אליהם בשבת, וכן שולחנות ביהכ"ס.
- עוד מובא בפוסקים ששולחן שמונה עליהם מוקצה כעבודות משרד ראוי לכסותם תחת המפה שלא יכשל בהם בשבת. (ועיין עוד בזה בספר פסק"ת)

חידת השבוע
מחשבה חמורה
מומנשה
פתרונות לשלוח
ליו"ר המערכת
הבה"ח יקותיאל
יהודה גרוס ג"י

לע"נ
איש החסד משמח
אלוקים ואנשים
הר"ר מנחם מענדל
ז"ל בן יבלחט"א
הר"ר בן ציון
גבריאל הי"ו לוק
ת.נ.צ.ב.ה.

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם?
להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה
עולים ממון רב, נא טלו חלק
בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו
חלק בהפצת תורה ויראת שמים,
ותתברכו בכל הברכות האמורות
בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון
ניתן לפנות בטל' 054-8559959

ברכת מו"ל טוב נשגד לידידנו
הר"ר אליהו הופמן הי"ו לרגל
שמחת נישואי הבת הכלה
עב"ג החתן יקותיאל יהודה ולנר
הי"ו
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן
בישראל לבני עדי עד
המערכת

העלון מוקדש ליזכות
רבי אריה חיים בן סלימה
שולמית
שיחי' ובני ביתו להצלחה
וסייעתא דשמיא בכל
העניינים
ולרפואת אורי בן אפרת

דאגה ליצוריו של הקב"ה

אינני מבין תמה הרב, היא הובאה לכאן כשומר כדי להרתיע את העכברים.
ואם וכאשר, כפי שצפוי, יברחו מכאן העכברים, מה היא תאכל אז?
ודאי שצריך לתת לה לאכול.
הבחור השפיל את מבטו, מבויש.
אני אראה לך מה לעשות, אמר הרב נכנס לביתו ומיד יצא, כשבידו ספל שטוף וקנקן חלב.
בוא ניתן לה חלב, אמר המשגיח מילא את הספל בחלב והניח לפני החתולה.
כשאתה רוצה שאחד הברואים יציר כפיו של הקב"ה, ישרת אותך ויעבוד למענך, אתה צריך לתת לו לאכול עוד לפניך.
הרי זו מצוה מפורשת מן התורה, ככתוב ונתת עשב בשדך לבהמתך ואכלת...
ודרשו חז"ל קודם לבהמתך ואחר כך ואכלת אתה.
ואף גם זאת נפסק להלכה בשולחן ערוך. שאף אם בירך כבר ברכת המוציא ועוד בטרם אכילתו נזכר שעדיין לא נתן לבעל החיים שברשותו לאכול, עליו להפסיק ולא לאכול לפני שיתן לבהמתו את אכלו.
ואין זה הפסק לברכה כי הוא הרי אסור לאכול קודם בהמתו, נמצא שזה צורך אכילתו.
כמובן, שמאז לא היתה החתולה רעבה עוד.
בכל יום, לפני כל ארוחה בישיבה, היא קיבלה את מנתה שלה מיד אותו הבחור, שלמד דבר חשוב מאוד בחובתו כלפי ברואיו של הקב"ה.
והעכברים? כמובן שנעלמו מיד בהיתקלם בחתולה של הישיבה.
כמה צריך ללמוד מכך על כבוד לכל יצור מיצרי כפיו של הקב"ה שרחמיו על כל מעשיו.
ובפרט עלינו ללמוד מכך לכבד כל אדם אשר נברא בצלם, ולעזור ולסייע לכל אחד, ובפרט כשאנו רוצים להסתייע בו, כמה עלינו לכבדו ולחשוב גם על הזולת.
וכגון כאשר נזמין בעל מלאכה לביתנו, נראה לכבדו, אם זה במילה טובה ולתת לו הרגשה טובה. ואף בכוס מים נעימים בזמן עבודתו.
כך נלך בדרכיו של הקב"ה עליו נאמר ורחמיו על כל מעשיו.

במחסן המצרכים של ישיבת כפר חסידים נשמעו קולות רחש וצפצופים, הרבנית שמענונוביץ אלמנת מייסדה של הישיבה ראש הישיבה הגאון רבי נח שמענונוביץ זצ"ל, שירדה למחסן להניח מספר מצרכים בעזרת אחד הבחורים, הצטמדרה מעט.
מה הם הקולות האלו? שאלה את הבחור בבהלה.
כנראה עכברים, השיב הבחור ורעד בקולו, כבר יצאו שמועות בישיבה, שיש כנראה עכברים במחסן, שמעו אותם במרוצתם ואת צפצופיהם בחדרים שבקומה הראשונה, בשעות הלילה השקטות.
עכברים? נבהלה הרבנית הרי הם יאכלו את כל האוכל במחסן. וגם יכולים הם להפיץ מחלות ולגרום זיהום ולכלוך, אסור להשאירם אף לא רגע מועט אחד, אמרה.
הרבנית הניחה את המצרכים בזהירות מחשש שמא יקפוץ אחד היצורים הזעירים עליה, וסגרה בזריזות את דלת המחסן, כשהיא אומרת לבחור שצריך למצוא פתרון מיד, למכת העכברים.
הרבנית צודקת השיב הבחור המלוה, מיד נחפש פתרון, ואכן הפתרון נמצא בדמות חתול, החתולים כידוע ניזונים מעכברים, כאשר יש לקוות שכשהחתול הזו ימצא במחסן המזון, מכת העכברים תגיע לקיצה.
וכך נרכשה לה חתולה מנומרת לישיבה בכפר חסידים, אשר השתכנה לה במחסן הישיבה כאשר תפקיד גדול נועד לה, לסלק את העכברים מרחבי הישיבה ובפרט ממחסני המזון.
יום בהיר אחד כאשר המשגיח הנודע הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, הסתובב סביב בנין הישיבה, בטיולו היומי כפי שהורה לו הרופא לרפואתו, יחד עם בחור מחשובי הישיבה, כששניהם עוסקים בדברי תורה.
כאשר לפתע נתקלו עיניו בחתולה המסתובבת לה בחצר הישיבה, של מי חתול זה שאל המשגיח?
של הישיבה השיב הבחור המלוה, הישיבה רכשה חתולה, בכדי למגר את תופעת העכברים שהשתכנו להם במחסן הישיבה.
ומי נותן לה לאכול? שאל הרב לופיאן.
לאכול? תמה הבחור, הרי יש לה כאן אוכל בשפע, היא אוכלת את העכברים, לשם כך היא הובאה לכאן, לא צריך לתת לה לאכול.

נא להתפלל
לרפואת
זקני הרה"ג
יצחק בן צילה
שליט"א
לרפואה שלימה
בתוך שאר חולי
ישראל

העלון מוקדש
לזכות
אורן בן פרח
ודליה בת פרח
להצלחה בכל
העניינים
ברוחניות
וגשמיות

העלון נדבת
ידידינו הרה"ח ר'
שמואל זאנוויל
גרינשטיין הי"ד
לרגל שמחת אירוס
הבת הכלה תח' במזל
טוב יה"ר שיעלה הזוג
יפה יפה

העלון מוקדש
לזכות רפאל בן הדר
להצלחה בכל העניינים
ולע"נ אברהם דוד חי
ז"ל בן יבלחט"א
יקותיאל יהודה
נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמאק
חיוק, ואמונה
מתעדכן
בתדירות גבוהה
עם דרשות,
סיפורים, וניגונים
077-3249316

העלון מוקדש
לע"נ האיש
החשובה בעלת
החסד הדגולה
מרת חיה קראוז
בת אלקה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ איש החסד
והחינוך הבלתי נשכח
הרה"ח ר' חיים
שרגא פאוויל ב"ר
מיכאל שר זצ"ל
נלב"ע ז' אייר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

הורינו

הורים מן הול

הורינו דברות קדש

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

תכין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך (י"ט ג')

כותב הבן איש חי¹ על הפסוק הזה, נראה לי בס"ד על פי מה שכתב רבינו הארי" ז"ל בפסוק "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך" כי הלשון **דרך** נופלת על מקום שהאדם הולך או נוהג בו בגלוי, ואילו הלשון **אורח** היא על האופנים שאדם נוהג בסתר. ואם האדם ישמור עצמו בעניינים הגלויים אליו שנקראים 'דרך', אז הקב"ה ישמור אותו בעניינים הנסתרים שנקראים אורח. ועל זה נאמר 'בכל דרכיך דעהו' שאתה בעצמך תזדרז לשמור ציווי דתו יתברך בעניינים הגלויים, ואז הקב"ה מצידו 'והוא יישר אורחותיך', בעניינים המכוסים.

וממשיך הבא"ח ואומר, וזה שאמר הפסוק כאן בפרשה "תכין לך הדרך" התורה רומזת על עניינים הנגלים שנקראים **דרך** אתה תבין ענייני שמירתם וקיומם, "ושלשת את גבול ארצך", הם חיי עולם הזה שהם גבול האדם בעולם הזה שהוא "ארצך", כדכתיב "והארץ נתן לבני אדם". ואיך תכין לך הדרך ותשמור את דרכיך? ושילשת - תשליש כל יום ויום מן הגבול של ארצך. שאמרו חכמים על עשרים וארבע שעות היום - יחלקם האדם שליש לעסק התורה, ושליש למשא ומתן ומלאכה, ושליש לשינה, ועשו לזה סימן אז תשכיל אז תצליח אז תישן, כל חלק כמניין "אד". (וכן נרמז הדבר בנוסח של יעלה ויבא שאנו אומרים "זכרנו ה' אלוהינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים". "בו"

1. בא"ח שנה שנייה פרשת שופטים

- בגימטריה שמונה. "בו לטובה" - אין טוב אלא תורה, שמונה שעות לתורה. "ופקדנו בו לברכה" - שמונה שעות יעסוק בפרנסה וכך תהיה לו ברכה. "והושיענו בו לחיים טובים" - שמונה שעות לאכילה ושינה). ומבאר הבן איש חי מה הטעם לחלוקת שלושת החלקים הרמוזים כאן? משום שאמרו רבותינו ז"ל "שלשה שותפים באדם הקב"ה ואביו ואימו", ולכן כל עשרים וארבע שעות היום יהיה ח' שעות מהם לעסק התורה בשביל שליש של הקב"ה, ושני שלישים לצורך הגשמי בשביל חלקי אב ואם שהם גשמיים. והן אמת שחלקים של אב ואם המה לא כנגד חלקו יתברך, עם כל זה הקב"ה בחסדו השווה חלקי האב ואם כנגד חלקו שנתן לכל אחד מהם שליש כנגד חלקו.

ומסיים דבריו הבן איש חי וכותב: **ועל כן מדבר זה ילמד האדם מוסר כמה וכמה צריך הוא לשמור מצוות כיבוד אב ואם ומוראם. ובעונותינו הרבים יש כמה בני אדם, אע"פ שהם מדקדקים במצוות וענייני חסידות, מ"מ מקילים הם במצווה זו ביותר.** והנה באמת מלבד שכרה העצום והנורא מאד שיש ללמוד מהמעשה של רבי יהושע בן אלם עם ננס הקצב הנזכר בספר הדורות, הנה עוד ימצא בה האדם טעם חזק וגדול בחיוב שלה על פי השכל, ועל פי נימוס העולם, ודרך ארץ אשר נמצא אצל כל מין דת ודת אשר לא מישראל המה. ולכן אמרו רבותינו ז"ל בגמרא "עד היכן כבוד אב ואם", והשיב "צא ולמד מה עשה גוי אחד באשקלון", כלומר דבר זה לאו דווקא מדברי תורה ודברי חכמים תלמד אותו, אלא צא וראה בדתות אחרים ותלמד כמה ראוי אתה להיזהר בדבר זה:

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

כיון שבספר בן איש חי בהמשך דבריו הנ"ל בפרשת שופטים מביא הלכות כיבוד אב ואם, נמנה כאן מספר הלכות מתוך דברים.

קצת הלכות נפוצות שראוי לשים לב - חלק א'

צריך להיזהר מאד בכיבוד אב ואם ומוראם ואע"פ שאין בית דין כופים על מצוה זו, שכל מצוה אשר מתן שכרה בצדה אין בית דין כופים עליה, מ"מ אם רצו לכפות הרשות בידם וכו' וכל זה דווקא על מניעת הכבוד אבל על זלזול, אם מזלזל בהם חייבים לכפותו מדינא.

עיקר הדין שאסור לשבת במקום אביו הוא בפני אביו או בפני אחרים, שיש בכך זלזול באביו. ויש מחמירים לאסור אפילו שלא בפני אביו ולא בפני אחרים, אלא רק הוא בפני עצמו בלבד, וצריך לחוש לדבריהם כיון שזה איסור דאורייתא.

מותר לקרות בתנ"ך ובדברי רז"ל לפני אביו ואע"פ שנזכר בהם שם אביו ואע"פ שהוא שם פלאי, כיון שהוא מזכירו בדברי תורה וניכר נמי דאין קורא את אביו עצמו. אבל לא יקרא מכתב מאדם לחברו שנזכר בו שם אדם ששמו כשם אביו אם הוא שם פלאי. ושלא בפניו אם ניכר מתוך הדברים שלא על אביו מדבר, מותר אפילו בשם פלאי.

ובחתימה מותר לחתום יצחק בן אברהם דאין כתיבה חשיבה כדיבור לעניין זה, ויש מתחסדים לכתוב יצחק בן לאדוני אבי אברהם ואין בזה חיוב מן הדין. ואע"ג שכתבנו שאין כתיבה חשיבה כדיבור לעניין זה מכל מקום אם הוא כותב כתב לאביו צריך שיכתוב לו מור אבי או אבא מארי

1. וכנזכר בסוף יומא אזיל אבא למקטל וכו'

פלוני וכן כאשר כותב מכתב לאחרים ומזכיר בו שם אביו, גם כן יכתוב מור אבי פלוני, וכן הוא הדין כשכותב שם אביו בפנקס שלו בחשבונות וכיוצא גם כן יכתוב מור אבי. ודין זה של הזכרת השם נוהג גם באימו שצריך ליזהר בכל הנזכר לעיל:

מה שכתבנו שצריך לומר מור אבי או אבא מארי כשמזכיר שמו של אביו, אין חיוב מן הדין לומר מארי אלא אפילו אם יאמר אבי פלוני מספיק. והטעם כי שם **אבי** גם כן יש בו משמעות של מעלה, כמו 'וישימי לאב לפרעה' וכן דוד המלך עליו השלום קרא את שאל המלך עליו השלום בשם אבי, וכן היו קורין לרב בשם אבא בסתם, אע"פ שהיה שמו העיקרי אבא¹.

דרך ארץ לאדם עם אביו ואמו, יאזין וישמע למצוותו, ויעשה רצונו של אביו, ויכבדהו בכל כבוד שיוכל להיות. ויהיה דיבורו עמו בבושת ובצניעות, ולא ידבר עמו אלא בנחת ובתחנונים. ואם נצטרך האב לבנו, יעשה לו כל צורכו בטוב לב, ולא יזכיר לפני אביו הטובה שהיטיב לו. (ראשית חכמה פרק דרך ארץ שער ד')

מעשה אבות

סיפור מהחיים

מעשה בן קטן שלא ציער את אביו על שלא קיבל ממנו מאומה - חלק א'

בספר מאה שערים' שער ע"ט מובא הסיפור דלהלן:
מעשה בזקן אחד שהיו לו עשרה בנים זכרים גיבורים ואנשי שכל ומדע, והיה עשיר וקבץ ממנו, והעריך כל מה שבידו, וראה שהיה לו לתת לכל אחד מבניו אלף דינרי זהב, ולהשאיר גם לעצמו חלק אחד יפה, וכן עשה. ויעש עשרה כיסים ושם בכל כיס אלף זהובים ממטבע הגדול של שלמה מלך ישראל, שהוציא מטבע בעולם בשעה שבאה אליו מלכת שבא, וחתם כל אחד מהכיסים ושמו.

כיון שהשיא בנו הגדול הוציא כיס אחד ונתן אותו לו, וכשהשיא השני הוציא כיס אחד ונתן אותו לו, וכן עשה לשלישי ולרביעי ולחמישי, וכן לכולם, לכל אחד ואחד נתן לו את כיסו בשעת נשואיו. ונשאר בנו הקטן, ושמו לו גם חלקו כיס אחד עד שיגדל וישיאנו. ועברו ימים רבים וכלה הזקן את חלקו. כיון שכלה פרוטה מן הכיס וראה שהשעה דחוקה לו, שלח ידו בכיס שהיה משמר לבנו הקטן, והיה הבן חכם ומבין שמכיסו מכלה ומוציא אע"פ כן לא עצבו ולא ציערו ולא אמר לו כלום. והיה עושה עצמו כמי שאינו מרגיש ויודע עד שכלה הזקן כל הכיס ולא השאיר בתוכו אלא שמונים מטבעות.

פעם אחת ענה הבן ואמר לאביו אדוני ועטרת ראשי, כשתשיאני מה תתן לי? אמר לו, בני, חלק יפה יש בידי לתת לך, יותר משל אחיך, ששלך גדול משלהם. והיה הבן מבין שאין לו כלום, אפילו כך לא ציערו ולא אמר לו דבר, כדי שלא יצטער. כיון שהגיע זמן הזקן להיפטר מן העולם מה עשה? קרא לעשרת בניו ובאו כולם ועמדו לפניו. אמר להם בני, ידעתם שנתתי בידכם חלק יפה וטוב, כיון שנתתיו בידכם מה עלי עוד לעשות לכם? הרי שלכם לפניכם, אם תשמרום, תשמרום. ואם תעזבו, תעזבו. לפי שהעושר בעוה"ז אין לו קיום, ועשה יעשה לו כנפים כנשר לעוף בשמים, ואז ברח לכל אחד ואחד.

כיון שהגיע בנו הקטן אמר לו, בני בן זקונים שכבדתי לרוב. לאחיך נתתי כסף וזהב, ולך אין לי לתת לא כסף ולא זהב, ולא אבנים טובות ומרגליות, אבל דבר גדול יש בידי ואני נותנו בידך, כדי שיהא לך לעדות ליום מחר. ואז הוציא פתקא קטנה ונתנה בידו, והיה מעיד בה שקיים מצות כבוד אביו ומוראו מאד מאד יותר מכל אחיו, והחתים בתוך הפתקא מגדולי ירושלים, והנחילו בתוכה ברכת אברהם יצחק ויעקב נחלה בלא מצרים. אמר לו, בני, הכסף והזהב שנתתי ביד אחיך אין בידי ולא בידם לשמר אותם להם לעולם, לפי שהעונו גלגל הוא החוזר בעולם, אבל ברכה זו, שברכתיך יתר על שאר אחיך, הרי היא קיימת ועומדת לעדי עד ולעולמי עולמים ואפילו באים כל ליסטים שבעולם אינם יכולים ליטלה ממך.

מה עשה הבן? נטל את הפתקא בשמחה ובלב טוב, ונשקה וחבקה וחבבה, ושמה בחיקו ותפרה על בגדיו, והיה מביאה על זרועו. וימת הזקן וייאסף אל עמיו, והיו אחיו הגדולים מתפארים עליו איך להם יש עושר ונכסים וכבוד, ולהם נתן אביהם אחוזת נחלה, ולו לא נתן מאומה - אלא הפתקא והשמונים דינרים שנשארו לו בכיס. ואמרו שכדי לצחק בו נתן בידו אבא את הפתקא. לימים הלך הבן הזה והיה עובד אדמה כדי להתפרנס, לפי שלא היה לו במה, ואחיו הגדולים לא היו מרחמים עליו כלל, ואותה שנה בארץ ישראל הייתה שנת בצורת, ולא היה מוצא להשתכר עד שכמעט היה מת ברעב.

המשך בעז"ה בשבוע הבא

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת ראה

ציווה הרופא לאביו שצריך ללכת לטייל בכל יום לצורך בריאותו, ואינו יכול לטייל בלא לוויה צריך הבן לטייל עמו. ואם חושש לביטול תורה, ישתדל לדבר עמו בד"ת ולקיים ובלכתך בדרך (ויברך דוד, עמוד פ"ד)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

בנוסף, תראי לה בהזדמנויות שונות שאת חושבת עליה, שאכפת לך ממנה. תתקשרי באמצע העבודה לדרוש בשלומה, תתענייני. זה יראה לה יותר מהכל, שאת לא שקועה בסדר יום שלך ו"שוכחת" אותה. המחשבה על מה עומד מאחורי הדברים, לראות את המציאות בעיניים שלה, נותנת לך כלים רבים כיצד לכבד אותה ולשמור על קשר אמיץ בינך ובינה. בהצלחה רבה בס"ד.

הודעה חשובה

הורינו
איכות חיים, אריכות ימים

מפאת אילוצים טכניים
ולאור ההתעניינות הרבה והצורך העולה
מהציבור לאפשר השתתפות רחבה יותר

הכנס להשקת
תכנית הורינו 120

שאמור היה להתקיים בשבוע הבא
בבית יד שרה ירושלים

נדחה בעז"ה
לתחילת חודש חשון

כל הפרטים יבואו אי"ה בהודעה נפרדת
לקראת התאריך המיועד
לקבלת מידע מפורט ועדכונים לגבי הכנס:
horeinu120@gmail.com

יד שרה

הורינו
לע"נ מנחם מנדל בן יהושע דב ז"ל

? שלום וברכה, סיימתי בשנה שעברה את שנותיי בסמינר, וברוך ה' אני מועסקת כיום במקום עבודה נעים ומספק. שעות העבודה שלי מיוחדות - הן מתחילות בשעות הצהריים ונמשכות עד הערב. בהתאם לכך, אני מרשה לעצמי לקום מאוחר בבוקר, שהרי אני הולכת לישון מאוחר יותר משאר בני הבית.

הבעיה היא שאמא שלי, אישה חרוצה ועמלה שכל חייה קמה עם שחר, מתקשה מאוד לקבל את זה. היא רואה אותי במיטה בשעה שהיא כבר הספיקה לעשות המון, וזה מתסכל אותה מאוד. אני מרגישה שיש כאן חוסר הבנה בין שתי גישות חיים שונות, ולא בהכרח בעיה אמיתית בהתנהגות שלי. אבל לצערי זה מוביל אותי לחיכוכים יומיומיים עם אמא, וזה קשה לי מאוד. אני באמת מכבדת אותה ואכפת לי ממנה.

רציתי לשאול, איך אני יכולה לגשר על הפער הזה, ולגרום לאמא שלי להבין שהשעות שלי מותאמות לצרכי העבודה שלי, מבלי שהיא תרגיש שאני "בטלנית" או לא עוזרת בבית, או סתם שאני לא מעריכה את דעתה בנושא הזה ולכן לא מקבלת ומשנה את השעות שלי לפי מה שהיא חושבת.

! שלום וברכה. יש כאן משהו שחשוב להבין קודם כל: אמא שלך לא מסתכלת על השעון, היא מסתכלת דרך עדשה של דור וערכים. עבורה, "לקום מוקדם" זה לא סתם הרגל - זה קשור לתחושת חריצות, לסדר יום, אולי אפילו למה שהיא סופגת מהסביבה שלה. וזה לגיטימי שהיא מרגישה כך, גם אם השעות שלך מוצדקות לגמרי מבחינה מעשית.

לפני הכל יש כמה כיוונים שכדאי לך לחשוב עליהם: תסבירי. בשיחה רגועה, לא בזמן מתח, שבה את מסבירה בפשטות: "אמא, אני יודעת שזה נראה לך מוזר, אבל השעות שלי פשוט שונות משלך, ולכן אני צריכה את שעות השינה האלה בבוקר כדי לתפקד". לפעמים ההסבר הפשוט חסר, וההנחה שהיא "וודאי מבינה" לא תמיד נכונה. במקביל, תראי לה שהזמן שלך מנוצל, לא מבזבז. תמצאי דרך להראות לה שאת תורמת בבית בשעות אחרות. כמו למשל אם את מספיקה לעשות משהו בבית לפני שאת יוצאת, או אם בדרך חזרה מהעבודה תתקשרי לשאול אם היא צריכה שתקני משהו, או כשאת חוזרת ואת עושה אפילו משהו קטן בבית, וכך גם בזמני ערבי שבתות. זה יכול לרכך את התחושה שהיא נותרת עם כל הנטל.

אבל מעבר לכך, צריך להבין את העיקר, וזה מה עומד מאחורי הדברים. יכול להיות שמה שאמא שלך רוצה באמת, גם אם היא לא אומרת את זה במפורש, זה פשוט יותר זמן איתך יחד, שאתן יושבות ושונות משהו ומדברות על היום יום. היא אומרת לך 'למה את קמה מאוחר' אבל מתכוונת לומר לך "היית חסרה לי בבוקר", וגם בערב. היא אומרת לך שאת לא עושה משהו בבית ורק ישנה, אבל היא רוצה לעשות איתך דברים יחד. במטבח, בבית, בקניות. את חייבת למצוא זמן להראות לה שאת איתה, שאת רוצה את קרבתה ולא פרוח מה'קו' לבלי שוב.

זמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

גליון מס' 248

שבת שופטים תשפ"ו

עניין של חינוך

על פי התורה אשר יורוד...
תעשה לא תסור מן הדבר
אשר יגידו לך ימין ושמאל
(יז, יא)

יום אחד נכנסה הרבנית קניבסקי ע"ה לחדרו של בעלה הגאון רבי חיים זי"ע, וספרה שבפתח עומדת אשת אברך שחיבת לעבר טפול מסבך להצלת חייה, אך הודיעה לרופאים שהסכמתה לנתוח מתנית בהוראת רבי חיים קניבסקי. הניף רבי חיים ידו בבטול אחר ששמע את הפרטים, ואמר: אינה צריכה לעבר את הטפול. הכל יהיה בסדר בעז"ה. היה שם תלמיד חכם שתמה: הרי רופאים בעלי סמכא קבעו שהטפול הכרחי ודחוף, איך אפשר להורות לבטלו? אך רבי חיים חזר שנית על דברו שהכל יהיה בסדר בעז"ה. האשה עזבה את הבית ות"ח נוסף שהיה נוכח שם, שאל: למדנו רבנו איך הכריע נגד הרופאים שיועצו בדרך כלל מה שהם אומרים? נענה רבי חיים ואמר: ודאי שהרופאים לא מדברים סתם, וקבעו שיש לערוך את הטפול בדחיפות, אבל בעצם זה שהאשה התנתה את הסכמתה בהוראת רב, הוכיחה שיש לדיתה סמכות גבוהה יותר מדעתם, והפקידה גורלה במקום אחר ושמו אמונת חכמים, בכך עברה מהערוץ הטבעי לערוץ אחר לחלוטין והכללים שם אחרים...

פנינים משלחן מלכים

ולא תקח שחד" (טז, יט)

פעם אמר שופט רוסי אל רבה של בריסק הגה"ק רבי יושע בער זיע"א, גדולה מעלתם של חקיניו מחקי ישראל, למשל החק נגד שחד, על פי חקיניו משנודע שאחד השופטים לקח שחד, אנו מענישים גם את הנותן וגם את המקבל, ואלו על פי חקיכם רק הדין לבדו מזקר על אסור לקיחת שחד, ואלו על מתן שחד אין אסור כלל. אדרבה, השיב לו רבי יושע בער, על ידי כך דוקא החק שלנו מרתייע יותר, על פי חקיכם אין לו לשופט לחשש משום דבר, הוא סמוך ובטוח שהנותן לא יגלה זאת לאיש, שאם יגלה הרי אף הוא יהיה צפוי לענש חמור, ואלו על פי חקי ישראל, תמיד יחשש השופט שמה יבוא הנותן את השחד, שעליו אין כל אסור ויגלה את הסוד ברבים.

"לא תטה משפט... ולא תקח שחד פי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים" (טז, יט)

בתחלה נקט הכתוב בלשון יחיד – לא תטה משפט... ולא תקח שחד, מדוע אפוא אינו מסיים שהשחד יעור את עיני "החכם" אלא "עיני חכמים"? כך שואל התורי זהב. ותרץ: בדין יושבים שלושה דינים ומעלה. נמצא, שאם אחד לקח שחד, הרי עדין ישנם שני דינים שלא לקחו שחד, וימאחר שהם הרב, בכוחם להטות הכף לדין אמת. אמנם, כאשר יקבל אחד הדינים שחד, הוא יטהר את השרץ בק"נ טעמים, וישתדל בכל פוחו לשכנע גם את האחרים בצדקת דבריו... זהו שאמרה תורה: אם תקח שחד – השחד הזה עלול לעור גם את עיני החכמים האחרים!

(ומתוך האור)

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ בחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

חכימא דיהודאי ספורים על מרן כ"ק האדמו"ר

מטאהש זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק מרן

האדמו"ר רבי

משולם פייש

סג"ל מטאהש

זצ"ל זיע"א

(כו' אב תשע"ה)

האדמו"ר הרב משולם פייש סג"ל לאווי (השני) מטאהש זצ"ל - נולד בג' בניסן ה'תרפ"א בניקטאהש, רוזנות סאבולץ' (הונגריה) לאביו: האדמו"ר ר' מרדכי סג"ל לאווי הי"ד (רב העיר דעמעטשער בהונגריה). ולאמו: מרת צירל (בת ר' יעקב פעקעטע, מח"ס אמת לעקב מנירבאטור). והיה בכור בניו של אביו. משחר ילדותו ניכר כי לגדלות נוצר. בשנת ה'תש"ג גויס לשירות העבודה ההונגרי ונשלח למחנות בקושיצה ובמרגיטה. בשנת ה'תש"ד נכבשה המדינה על ידי גרמניה הנאצית ומרבית משפחתו המורחבת נשלחה לאושוויץ. אביו נרצח בר"ח אלול ה'תש"ד לאחר שהצבא האדום נכנס למרגיטה שוחרר רבינו והוא הוזמן בשנת ה'תש"ח ע"י שרידי חסידות טאהש לשמש כאב"ד ואדמו"ר בניקטאהש. כך החל לשמש כאדמו"ר השלישי של חסידות טאהש. התמיד בלימודיו יומם ולילה. התפלל שעות ארוכות בהתלהבות נוראה, ועבד את בוראו בקדושה נפלאה. ביתו היה פתוח לרווחה ליהודים הצריכים עזר וחיוקם בכל מצוקותיהם במסירות נפש לאחר שנתיים וחצי עזב את הונגריה בעקבות השלטון הקומוניסטי. בשנת ה'תש"א עקר למונטריאול שבקנדה, ומיד הקים שם את בית מדרשו 'אהל אלימלך' טאהש. רבים השכימו לפתחו מכל קצווי תבל ונודע לצדיק וקדוש ה' ופועל ישועות. יסד ובנה ישיבה גדולה לבחורים, והרביץ בו תורה לאלפים וכן הקים בתי חינוך לבנים ולבנות, רדף אחר השלום. ברח מן המחלוקת כמפני האש. נודע באהבת ישראל ומידותיו הנשגבות. פיזר סכומי עתק לצדקה. מדי יום ביומו הקפיד לסיים את כל פרקי התהילים. לא ישן ולא אכל מרגע שהקיץ והיה טועם "פת שחרית" רק לאחר חצות הלילה! בעל רוח-הקודש. רבנו נלב"ע ב- כ"ז באב ה'תשע"ה ציונו בקרית טאהש, בואבריאן (קנדה). רבנו חי ופעל כ-94 שנים..ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!.

פעם נכנס לרבנו יהודי שהתגורר במונטריאָל, ואמר לו שבא להפריד ממנו, מפני שהוא עומד לעזב את העיר ולעבר להתגורר בעירה מרחקת. העירה ההיא היתה כמעט ריקה מכל סממן יהודי, והרבי שאלו: "איך יתכן שיהודי כמוך יגור במקום שכמעט אין שם אידישקייט?". אמר היהודי שהדבר הוא מפני שארע לו ל"ע אסון גדול, וספר שהיה לו סכום גדול מאוד של כסף כדי לקנות דירה במונטריאָל, וכאשר נסע פעם לאנטוורפן, נגנב ממנו כל הסכום, ועכשו שהציעו לו איזה משורה באותה עירה, אין לו ברירה ומכר הוא לעבר לשם כדי שתהיה לו פרנסה. אך הרבי לא הרפה, ואמר לו שאף על פי כן לא כדאי הדבר להחריב את ביתו מכל האידישקייט, וכדאי לו להשאיר במונטריאָל. למחרת, כשהיהודי התפלל בבית המדרש, נכנס יהודי לא מפר, ונגש אליו, ושאלו אם הוא היה פעם באנטוורפן ונגנב ממנו סכום עצום של כסף, ומשהשיב לו היהודי שכן, אמר לו היהודי בשקט שהוא נתפתה מיצרו, והוא גנב ממנו את הכסף, ועכשו הוא מתחרט, והחזיר לו כל הכסף, ואמר לו שיש כאן עוד כמה אלפי דולרים על העוגמת נפש ותכף ברח הגנב... היהודי לא האמין למשמע אַזְנֵיו, הוא לקח את המעטפה עם הכסף, וראה לנכון שאכן כל הסכום העצום שנגנב ממנו נמצא שם – עם התוספת. היהודי ראה בזאת סייעתא דשמיא עצומה שעליו להשאיר במונטריאָל ולא לעבר למקום ההוא, ושם שגם הרויח כמה אלפי דולרים מכל הגנבה הזאת, ואכן כך עשה, הוא נשאר שם, וקנה דירה חדשה והקים בית יהודי חסידי לתפארת.

שנים רבות אחר מארע זה, פגש היהודי באותו גנב שהחזיר לפני שנים את כל הכסף. היהודי נגש אליו והודה לו שבזכות מעשה זה נשאר במונטריאָל והקים בית חסידי לתפארת, אמר לו הגנב: "להווי ידוע לך, שלא לי אתה צריך להודות, אלא לאדמו"ר מטאהש". וכאשר ראה שהיהודי לא מבין, גלה לו את הסוד, ואמר לו שהוא לא היה מעולם באנטוורפן, רק האדמו"ר מטאהש בקש ממנו להגיע אליו, ולספר לו כל המעשה הזה – כאלו הוא היה הגנב – ולתת לו את כל הכסף הזה כדי שישאר במונטריאָל ולא יעבר למקום ההוא, ולכן לו אתה צריך להודות ולא...

(הספור מתוך 'נעם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב ליקווד)

על פי התורה אשר יורוד... תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (יז, יא)

ספר הגאון רבי ישראל יצחק מנדלסון (גאב"ד קוממיות): בשנת תשט"ז, קבל ראש עיריית טבריה לידי תכניות לחפור בבתי קברות בטבריה.

בקש הגרי"ז סולוביצ'יק זצ"ל מאבי, הגאון רבי בנימין מנדלסון זצ"ל, לשכנע את ראש העירייה שלא לבצע את התכנית. בקש רבי בנימין מהגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל שיתלוה אליו. הם הגיעו לטבריה ורבי בנימין ישב להסביר לראש העירייה את ענייני "השארות הנפש" והאסור של חטוטי שכבי וכו'.

שמע ראש העירייה את דבריו הרציניים והנרגשים והגיב: הרב מקוממיות מסביר לי מדברי חז"ל, אבל אני רוצה פסוק מפרש בתורה שאסור...

במקום תשובה הניח רבי בנימין את עשר אצבעותיו על השלחן, ושאל את ראש העירייה: אתה מאמין שהאצבעות שלי נמצאות פעת על השלחן? השיב ראש העירייה: כן, אני מאמין, אני רואה את האצבעות על השלחן, אז אני מאמין שהם על השלחן. הגביה הרב מקוממיות את קולו ואמר: אני מאמין בכל מלה הפתובה בחז"ל, הרבה יותר ממה שאתה מאמין שהאצבעות שלי פעת על השלחן!

ברגע ששמע ראש העירייה את הדברים הללו יוצאים מפיו של הרב דקוממיות, פתח את המגרה הוציא את המסמכים החקייים וקרע אותם אחד אחרי השני. רבי חיים ברים שהיה נוכח בפגישה, כאמור, שאל את ראש העירייה: האם הגעת כבר לדרגה כזו של אמונה שאתה קורע את המסמכים? השיב לו ראש העירייה: אני לא הולך לגלות לך מה דרגתי באמונה, אבל דבר אחד ברור, כי אני מאמין באמונה שלימה, שהרבי מקוממיות מאמין במה שהוא אומר! ולכבודו קרעתי את כל המסמכים.

(הלמות עמלים)

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פרשת שופטים

מלך מצווה לא להתגאות וכל שכן כל אדם

"לבלתי רום-לבבו מאחיו ולבלתי סור מן-המצוה וימין ושמאל למען יאריך ימים על-ממלכתו הוא ובניו"
כותב הרמב"ן בפרשתנו (ד"ה לבלתי רום). **נרמז כאן בתורה איסור הגאות כי הכתוב [התורה] ימנע את המלך מגאות ורוממות הלב וכל שכן האחרים שאינם ראויים לכך כי [תועבת ה'] כל גבה לב".** ומה יועיל קנין כספו ורוב עשרו וגו' מרומיו. והנה אחרי כי נתעב ונאלח, גבהי תפארת גדולתו עמוקים משאול. ואל יתהלל חכם זולתי בעבודת השם יתברך וביראתו, והבטחון בו ובאהבתו, והדבקות בו, שנאמר (דברים י, כא): "הוא תהלתך והוא אלמקיך", ונאמר (ירמיה ט, כב - כג): "אל יתהלל חכם בחכמתו וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי".
וכך כותב אורחות צדיקים שער הגאווה
...ובמלך נאמר (דברים יז כ): "לבלתי רום לבבו מאחיו" - **אם זהירה תורה אפילו במלך, כל שכן בהדיוטות, שלא ישתרו זה על זה.**

וכך כותב רבנו מיוחס [ראשון] ' לבלתי רום לבבו מאחיו. שלא יתנהג [המלך] בגאווה על ישראל אלא בשפלות, וכן מצונו בדוד שאמר שמעוני אחי ועמי ואומי ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני, וק"ו להדיוט שלא יתגאה, וכן ה"א [כתוב] [תועבת ה'] כל גבה לב'.

בספר עקידת יצחק (על מגילת אסתר מן המחבר) מסביר את הכתוב על **מרדכי** וידורש טוב לכל עמו ודובר שלום לכל זרעו ואמר כי מן הצד שיהיה לו תואר משנה למלך היה בו דורש לעמו טוב מאת המלך [שתמיד השתדל לעזור מה שיכל לאחיו היהודים] וידובר שלום לכל זרעו היינו ומצדו עצמו רצוני שהי' גדול מכל היהודים לא יתגאה עליהם **כלל כי היה מקדים שלום לכל אדם ודובר שלום לכל זרעו וזה מראה על הענווה.**

כותב הרמב"ם הלכות מלכים פ"ב ה"ו, שהמלך מצווה להיות ענוי ושפל וזה לשונו: כדרך שחלקה התורה למלך הכבוד הגדול וחייב את כולם בכבודו. כמו כן צוה את המלך להיות לבו בקרבו שפל וחלל שנאמר על דוד המלך (תהילים קט-כב) "ולבי חלל בקרבי".

מובא בגמרא קידושין (לא). אמר רבי יהושע בן לוי, אסור לאדם שיהלך ארבע אמות בקומה זקופה, ופסק זאת שו"ע סימן ב שההולך בקופה זקופה מראה על גאווה וזה אסור ואלו דוחק רגלי השכינה הנמצאת בכל מקום שנאמר 'מלא כל הארץ כבודי'.

הגמרא בסוטה דף ד-ה אומרת מי שיש לו גסות הרוח הוא כעובד ע"ז, לא קם בתחיית המתים, ראוי לגדעו כאשר, שכינה מייללת עליו, ולבסוף מתמעט. בתנא דבי אליהו רבה פ"כט מובא לבסוף נעקר מן העולם ה"י

שאלו לחכם מהו הגאות אמר להם שטות שאין בעליה מכיר בה, ונקרא תועבה שנאמר 'תועבת י"י כל גבה לב'. ואמרו ז"ל אפילו איש מלא תורה שהעלהו הקב"ה לגדולה והגיו דעתו, [התגאה] הקב"ה משפילו. שנאמר ומבמות הגיא ולא עוד אלא ששוקעין אותו בקרקע שנאמר ונשקפה על פני הישימון. ואם חזר בו הקב"ה מגביהו שני' 'כל גיא ינשא'.

מבוא בבעל שם טוב על התורה ויקרא פרשת אחרי אותה. השוכן אתם בתוך טומאות, ביאר מורי זל"ה מופת מובחן שהגאווה קשה מן החטא, כי בכל הטומאות והחטאים כתיב השוכן אתם בתוך טומאותם, מה שאין כן בגסי הרוח, דרשו בש"ס פרק קמא דסוטה (ה' א) אין אני והוא יכולין לדור בעולם שנאמר (תהלים ק"א, ה') 'גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל'. לעומת זאת מי שיש לו ענווה זוכה לכל הברכות. הגמ' ביבוא לח: "יאמר בן עזאי, בשמך יקראוך, ובמקומך יושבוך, ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במוכן לחבירו, ואין מלכות נוגעת בחבירתה אפילו כמלאו נימה"
אומר רבי ישראל סלנטר: על מנת לגבוה, אל תנמך את חברך, אלה הגבה את עצמך.

אדם אחד אמר לפני רבינו מנחם הרב שטיינמן זצוק"ל על אנשים שהם בעלי גאווה, אבל בשמירת שבת הם מדקדקים קלה כבחמורה, הגיב רבינו: "שומר שבת כדין לא הולך עם גאווה, זה לא יתכן, אולי שומר כמצוות אנשים מלומדה, כי לא שייך ירא שמים אלא שהוא עניו!"

כתוב במסכת עירובין דף יג: כל המשפיל עצמו - הקדוש ברוך הוא מגביהו. וכל המגביה עצמו [גאווה] הקדוש ברוך הוא משפילו. וכן כל המחזיר על הגדולה - גדולה בורחת ממנו. וכל הבורח מן הגדולה - גדולה מחזרת אחריו.

מצאנו אצל גדולי ישראל שכדי לא לבוא לידי גאווה כלל הזכירו לעצמם פסוקים המזכירים את שפלותו של האדם כדי שלא לבא לידי גאווה. **מסופר על רב** (יומא פז)כשהיה רואה גדולי בני אדם הולכין אחריו לכבודו אמר {איוב כ-ו} אם יעלה לשמים שיאו וראשו לעב יגיע כגלגלו- {כפרש,לכלוך} לנצח יאבד ראויו יאמרו או רב זוטרא כהיו מרימים אותו על כסא מכובד בכתפיהם היה אומר {משלי כז-ד} כי לא לעולם חוסן גדולי הדורות.

מסופר על הגאון רבי בנימין פינקל: היה זה בשעת ערב בה התבקש הגאון רבי בנימין פינקל להזדרז ולהגיע לחולון כדי למסור הרצאה ב"חוג בית", ולמלא בכך את מקומו של המרצים שהודיע ברג האחרון שאינו יכול להגיע. עוד אמרו לו באותה שיחה שבעל הבית הבטיח להביא מניינים חמישים איש לאותו חוג בית. הרב פינקל נענה מיד לבקשה, קיבל את הכתובת והזדרז לצאת לחולון. כשהגיע הוא לביתו של בעל הבית והקיש פעמיים ושלוש על דלתו שלא נפתחה, הרכין הוא את אוזנו לעבר הדלת והתפלל על כך מאד שלא נשמעו שום תכונה או רעש בתוך הבית. לאחר שהציק שוב בפק שבידו והבין שהוא ניצב לפני הדלת בכתובת הנכונה, כיון ששמו של בעל הבית מתנוסס עליה, החליט הוא לחזור ולהקיש יותר בחזקה, בחושבו שמא כולם ממוקמים אי שם בחצר או במרפסת. לפתע נפתחה הדלת במקצת, ובעל הבית שהיה לבוש בפיגמה, הציק כשקורו שינה עדיין נסוכים על פניו. "האם לא היה צריך להיערר כאן חוג בית?" שאל הרב פינקל, "אוי ואבוי!" ענה בעל הבית והיכה על מצחו, "שכחתי מכך לחלוטין ולא הודעתי לאף אחד מחבריי!" עננת הצער התפוגגה באחת מעל פניו של בעל הבית, כששמע אשתו את הרב פינקל אומר לו: "לא נורא! אינך צריך להתנצל! אשמך מאד אם תרשני ללמוד איתך, אתה חשוב בעיני כמו כל אותם חמישים אנשים שהיו אמורים להגיע להרצאה!" "בשמחה אלמד איתך", ענה בעל הבית והוסיף: "אך הרשה לי להתנצל שוב בפניך על כך שפחת הדבר מזכרוני!" הרב פינקל שראה במוכו של בעל הבית, הרגיעו בענותותיו הגדולה ואמר לו: "מבטיחך אני ששמח אני ללמוד איתך כאילו כל ביתך מלא במאזינים!" בעל הבית התרגש מאד מדבריו של הרב פינקל, וכשדמעות בעיניו ביקשו ללמוד איתו גמרא, וכל כך שמח הוא כשהסכים הרב פינקל לבקשתו, עד שעמד וביקר בקול רם ובשמחה מרקיעת שחקים: "ברוך אתה ה' אל-הינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". ומיד הסביר ואמר: "יידוע אני שלמוד הגמרא מזכך את האדם ומקרבו למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ועתה זאת לי הפעם הראשונה שהניי הולך ללמוד גמרא, ולכן שמחתי גדולה מאד עד שהרגשתי צורך לבדך: "שהחיינו!!" בינתיים התעורר אף בנו של בעל הבית ושלושתם למדו בחקר רב ובהנאה גדולה. "לאחר כמה שנים" מספר הרב פינקל, "הייתי בשכונת"בית ישראל" בירושלים, ולפתע ניגש אלי אדם עטור בזקן ובגבעת וחליפה ושאלני: "כבוד הרב! אתה מזהה אותי?" "התבוננתי בפניו ועניתי: "כן! אתה הוא בעל הבית מחולון!" "אכן כן!" ענה האיש שמולי והוסיף ואמר: "ידעתי לך כבוד הרב שבאותו ערב בו ביקרת בביתי וישבת ולימדתני גמרא בפנים מאירות, על אף שאיכזבתך ולא הודעתי לחברי, כבשתי את ליבי! ואהבתי לתורתנו הקדושה הלכה ופרחה, וביחד עם רעייתי החלטנו לחזור בתשובה ושקדתי ללמוד את תורתנו הקדושה, ומכנה אני כ- "ראש כולל לאברכים!" זוהי כוחה של ענווה שמעלה חן נצחי

מספר על מנהל כולל בשכונת בתי מחסה בירושלים, שצוה לשמשו שילך ויזמין את גברת רוזנפלד המתגוררת בשכונה, וימסר לה שתפגש לקבל סכים כסף שהגיע עבורה, ותחתם על הקבלה. אזוהי השמש התבלבל וטעה, והחליף את השם 'רוזנפלד' בשם 'זוננפלד', ובמקום לקרוא לגברת רוזנפלד, נרד לביתו של רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים, ואמר לו שהמזכיר מבקש שיעלה אליו. מיד הזדרז הרב ויעלה למשך. משפגתה הדלת והרב נכנס למנהל, תמה המנהל ואמר: אם הרב זקוק לי, למה לא שלח לקרא לי? ענה הרב בפשטות: השמש הזמינני אל פבדו. עד מהרה התקברה השיטה. רצה המזכיר לנזוף בשמש, אך הרב מנע בעדו באומרו, כי זה עלול לקרות לכל אדם. מיד אמר הרב שלום ונצא, אוילם לא לדירתו חזר, אלא עלה במעלה השכונה, ודפק על דלתה של גברת רוזנפלד, והודיע לה שמזכיר הכולל מבקש שתפגשי אליו בגלל שהגיע עבורה כסף... הרי לפנינו דוגמה חיה של שפלות רוח.

כתב ספר החינוך (מצווה תקה) שלא יקח שבת לוי חלק בבזה. דהיינו מה שעם ישראל שוללים בזמן מלחמה שבת לוי והכוהנים לא יקחו משלל זה וכותב ספר החינוך: מטעמי המצווה לפי שהלויים משרתי השם לא נאה להם להשתמש בכלים החטופים מיד בני אדם במלחמה, כי לא יבוא בית השם רק דבר הבא דרך שלום וישר ואמונה, ולא שידאג עליו לב איש ואשה. עכ"ל. דהיינו התורה מצווה את הלויים משרתי ה' להתנהג במידות טובות אף שלשאר עם ישראל התורה לא אסרה אבל הלויים משרתי השם נדרשו יותר מידות טובות, לא לקחת שלל שבא מצער לשני אף שהוא גוי ואף שזהו זמן מלחמה, כדי להתחנך לאצילות ועדינות הנפש. כל אדם יכול לנהוג כך אלא שמשרתי ה' נדרש יותר לחייב על כך.

מידות טובות:

הגאון הרב מלצר ויותר על ראשות הישיבה כדי לא לצער

צוואה ברורה השאיר אחריו הנגיד שהיה בעל מפעל גדול של עורות, רבי שרגא פייבל פראנק ז"ל קודם פטירתו, ובה מצווה הוא את אשתו האלמנה שתיקח לבנות היתומות חתנים מצוינים ומיוחדים ששםם הולך לפנייהם כבר "היום". ואכן, השתדלה האלמנה מאד לעשות הכל כדי שהחתנים שבחרה יהיו בני תורה מיוחדים, מהאריזות שבחבורה, ששםם המזהיר כבר הלך לפנייהם "היום". כשהגיעה הבת לתקופת השידוכים, לקחה האלמנה את הגאון ר' אהרן בקשת זצוק"ל בעל ה"לב אהרן" שהיה מפארי ומצויני ישיבת וואלוז'ין, ולאחר מכן מהעובדים המיוחדים שבקעלם.

לקראת אחד החגים שקרב ובא, הזמינה האלמנה את החתן ר' אהרן לסעודות חמה. בערב בחג, ביקר החתן בחנות מפעל העורות של האלמנה, והבחין כמה קשה העבודה המעמסה על האלמנה, ומפאת מצוות חסד להרנין לב אלמנה היה קשה לו לעמוד מן הצד ללא מעש, וע"כ ניגש לעזור בלסעון ולהעמיס חבילות כפי הצורך שהיה במקום.

משום מה הדבר הזה לא מצא חן בעיני האלמנה, היא חששה שמא החתן מגלה התעניינות רבה בעסקי המשפחה, וזאת כדי שלאחר נישואיו יזניח את הלימוד ויעדיף את המסחר ואת הממון והעושר. הדבר לא נתן לה מנוחה, כעבור מספר שבועות לאחר שהתייעצה עם מי שהתייעצה, פנתה אל משפחת החתן והציעה סכום כסף גדול כדי שהחתן יסכים לביטול השידוך מתוך מחילה גמורה. החתן הסכים והשידוך בוטל!

לאחר מכן לקחה האלמנה לחתן את רבי משה מרדכי אפשטיין זצוק"ל שהיה אף הוא מהעילויים שבואלוז'ין, כשהיא מבטחה לו מזונות ל... עשר שנים! בהן יוכל להמשיך לשקוד ולהתעלות במעלות התורה והיראה מתוך מנוחת הנפש, כשאין על כתפיו הדאגה להוצאות מזון ובגדים לאשתו ובני ביתו.

כעבור שנתיים, והבת הצעירה הגיעה לפריקה, ולחתן נלקח הגאון ר' איסר זלמן מלצר והוא נהיה לגיסו של הגרמ"מ אפשטיין. גם לו כמו קודמו, נפסקו עשר שנות מזונות, למען יוכל להשקיע כל מעייניו בתורה הקדושה ללא שום דאגה של "יחיים" על צווארו". חלפו כשמונה שנים, ועשר שנות ה"מזונות" של הגרמ"מ אפשטיין שנקצבו לו, כלו. ומאחר והוא לא רצה בשום אופן לקבל על עצמו עול של רבנות, על אף הצעות מכובדות שזרמו אליו ממקומות שונים, שלח ידו בעסק העורות של חותנו, ועשה את מלאכתו ארעי ותורתו עיקר, את רוב שעות היום והלילה הקדיש לתורה, ושקוע היה כולו ראשו ורובו ביגיעת התורה (להוציא שעות ספורות בהם עבד), גיסו ר' איסר זלמן שעדיין לא כלו שנות מזונותיו, המשיך לשקוד בעוצמה בתורה מתוך יגיעה והתמדה.

באותה תקופה פנה ה"סבא" מסלבודקה זצוק"ל אל ר' איסר זלמן מלצר והציע לו לכהן כראש ישיבה ביישיבתו, שאל ר' איסר זלמן את ה"סבא": "האם אשמש כראש ישיבה יחיד?" "לא", השיב ה"סבא", "בדעתי לצרף גם את הגאון ר' אהרן בקשת ויהיה לו להיות כסגן לראש הישיבה". "ההצעה טובה מאד" אמר ר' איסר זלמן, "שמו ל' ר' אהרן הולך לפניו כגאון עצום ובעל מידות בתורה ובמוסר, אך אני נאלץ לדחות את ההצעה, יחפש ה"סבא" מישור אחר ובוודאי ימצא".

תמה ה"סבא" מאד ושאל "כלום אמר חפץ להרביץ תורה?"

"חלילה" השיב ר' איסר זלמן, "הרי זו משאת נפשי".

"ושמא אינך צופה עתיד לישיבה שתתנהל ברוח תנועת המוסר?" שאל ה"סבא" בחרדה. "לא ולא, צופה אני עתיד מזהיר להצלחתה של הישיבה".

"יועל גדלותו של ר' אהרן יש חולקים?" הקשה ה"סבא".

"אמא כמזהו" השיב ר' איסר זלמן,

"אכן", סיים ה"סבא" את המשא ומתן "נראה שמר אינו חפץ להשתתף יחד עם ר' אהרן בהנהגת הישיבה!" "אמת" החרה אחריו ר' איסר זלמן.

"שמא יאמר לי מדוע?" שאל וביקש ה"סבא" לדעת,

סיפר ר' איסר זלמן ל"סבא" כי ר' אהרן היה אמור להיות חתן בבית חמותו האלמנה פראנק, ומתוך החשש שמא לא יישאר בעולמה של תורה, ביטלו וויתרו על השידוך והעדיפו את הגרמ"מ אפשטיין על פניו. ולבסוף מה אירע? החתן הדחוי יהיה לראש ישיבה ביישיבת סלבודקה המעטירה, והחתן שנבחר במקומו פנה למסחר... המשיך ר' איסר זלמן "אם יילקח ר' אהרן לראש ישיבה אכן יזכה ה"סבא" במרגלית שאין ערוך לשוויה, אבל אם גם אני אהיה שם, בלי ספק תגלה חותנתי התעניינות איוו ישיבה היא זו ומי עוד מכתה בה חוץ ממני? וכשתשמע את שמו של ר' אהרן הרי שייגרם לה חלישות הדעת וצער עמוק למפרע על שמיאנה בו לקחתו כחתן ועל שהעדיפה את הגרמ"מ על פניו, ונמצא שגרמתי בעקפיני צער לאלמנה, מוטב לי לוותר כולל על ההצעה ולא לגרום צער לאלמנה, ולא זו בלבד", המשיך ר' איסר זלמן,

אלא שצער זה חינוס הוא, כי הרי יודע אני בעצמי כי ר' משה מרדכי הוא גדול שבגדולים וכמעין המתגבר, ולפיכך אם חפץ ה"סבא" דווקא בן, אסכים רק בתנאי, אם יסכים למנות גם את גיסי לראש ישיבה, אז אז ייגרם לחותנתי נחת רוח מרובה, וראוי הוא ר' משה מרדכי לעטרה זו". הקשיב ה"סבא" לטיעון ולנימוק וראה בה גדלות עצומה במידות ובראית שמים, ואכן כך היה, ושני הגיסים ר' איסר זלמן ור' משה מרדכי היו לראשי ישיבת סלבודקה המעטירה!

הגאון הרב איסר זלמן מלצר גאון בתורה וענק במידותיו

כאשר נפטר לבית עולמו הרה"ג ר' איסר זלמן מלצר זצוק"ל זיע"א בעל "אבל האל" עמד רבי משה חברוני שהיה אחיינו והספיד את דודו. בתוך דברי ההספד סיפר סיפור מדהים על אהבת התורה שבערה בליבו של דודו. היה זה בתקופה בו התנהל מאבק עקוב מדם בין האנגלים ובין המחותרת היהודית, היו פעמים שהאנגלים הכריזו על "עוצר" – אסור לצאת החוצה לרחוב מהשעה שש בערב עד השעה שש בבוקר, חיילים בריטיים פיטרו לרחובות כדי לפקח על ביצוע העוצר, אזרח שנתפס מסתובב ברחוב נלקח מיד למעצר, אם היה נראה חשוד או מסוכן היה נורה על ידי החיילים. מספר ר' משה חברוני כיצד לילה אחד ישב בישיבת חברון שבגאולה ולמד, השעה היתה שתיים בלילה, שקוע כולו בהבנת הסוגיא שלמד, הוא כלל לא שם ליבו שנותר אחרון בבית המדרש, כאשר לא מעט פעמים כשהיה מרים עיניו מהספרים בהם עיין ולמד, הבחין על השעון כי תפילת ותיקין בפתח, ועוד לילה של לימוד בעיין חלף לו. לפתע נשמע דפיקות על הדלת, ר' משה נחרד, ליבו החל להאיץ את דפיקותיו, האם זה חיילים בריטיים? מה הם מחפשים בישיבת חברון? האם חושבים הם כי מישו החביא בישיבה "סליק" (מצבור) של נשק?

הוא נשא תפילה חרישית לבורא עולם שיעמוד לימינו בשעה זו, ובלב כבד התקרב אל דלת הכניסה שהיתה נעולה מבחוץ ושאל בקול רועד "מי שם?" להפתעתו ענה לו קול באידיש "דער פטעטער" – (הדוד), תחושה של הקלה ורווחה אפפה אותו, הפחד סר מליבו, והוא פתח את הדלת, ור' איסר זלמן נכנס פנימה. "למה הגיע הדוד לישיבה בשעה כה מאוחרת? האינו יודע כי יש עוצר עתה ברחובות וכי מסוכן להסתובב בחוץ?" "ידעתי גם ידעתי" השיב לו הדוד, "אך יש לי רמב"ם קשה ואמרתי לעצמי, שמסתמא אינך ישן בשעה זו, אלך אלך וצאע לבניך את הקושיא ברמב"ם".

שטח ר' איסר זלמן את הקושיא על הרמב"ם, "אני" מספר ר' משה, "נשאתי תפילה בליבי שיאיר ה' את עיני, ואמרתי לדודי כיצד אני למדתי פשט ברמב"ם ולפי זה נופלת הקושיא, והרמב"ם מובן היטב". כששמע זאת הדוד, נהיה מאושר, לשמחתו לא היה גבול, ופניו קרנו באור. כשעה ללכת, עצר בו ר' משה והתחנן "דוד, בבקשה תישן כאן הלילה מסוכן עתה לצאת לרחוב ומחר בבוקר תשוב לביתך".

אך הדוד דחה את הבקשה ואמר כי חייב הוא לכתוב את התירוץ על הרמב"ם במחברת החידושים שלו אין לו אפשרות להתעכב. הוא קם ממקומו, עטף עצמו במעיל ובצעף ויצא אל החשיכה לעבר ביתו, כמה אהבת התורה בערה בקרבו! ששום צעד לא מנע ממנו אפילו עוצר לילה מלהבין איזה רמב"ם קשה!

את כל זה סיפר ר' משה בשעת הלוויה כשהספיד את דודו. "בשבעה" כשבא ר' משה לחם את הדודה הרבנית, הזכירו בני הבית את הסיפור שסיפר בלוויה. אמרה לו הדודה "לא כך היה המעשה".

"לא כך היה...?" התפלא ר' משה, "והרי בדידי הוזה עובדה, בעיני ראיתי ובאזני שמעתי, הוא בא אלי בעיצומו של העוצר..."

"נכון" השיבה הדודה, "אתה צודק, אך יש בסיפור הזה חלק נסתר ואותו אתה לא יודע, אתה סיפרת בהלוויה כמה אהבת תורה היתה נטועה בליבו, אך פה היה שבח נוסף בהנהגותיו ובמידותיו של ר' איסר זלמן ואת זה אני אספר". וכה סיפרה הרבנית, "כידוע בעלי כתב את חידושי התורה שלו, ואני סייעתי לו לסדר את הכתבים, הוא רצה מאד שהספרים יודפסו ויצאו לאור כמה שיותר מהר, הבעיה היתה שבגלל קצב ההדפסה האיטי והעומס על בעלי הדפוס, אמרו הם שייקח חמש שנים (!) לערך עד אשר יודפסו הספרים. בוקר אחד באופן מפתיע הודיעו מבית הדפוס כי התבטלה הדפסה של ספר מסוים, "אם תביאו את הכתבים שלכם עד מחר בשעה שמונה בבוקר, הספר יוכנס להדפסה, בשמונה וחמש דקות יכנס ספר אחר, וצטרכו להמתין... חמש שנים". בלילה של ר' איסר זלמן לביתו והודעתו לו בשמחה גדולה כי בעזה"ש מחר בבוקר יכנס הספר להדפסה כי הכל מוכן ומזומן, ואין שום מניעה מלתתם להדפסה. לפתע החווירו פניו. "מה קרה?" שאלתי.

"את יודעת שהכנסתי לספר קושיא ותירוץ של ר' אהרן כהן, וגם קושיא ותירוץ מר' חצק"ל סרנא, ורק מר' משה חברוני לא הכנסתי" (שלשתם היו אחיינים של ר' איסר זלמן ולימים כיהנו כראשי ישיבת חברון). "כן, ולכן מה הבעיה? הרי ר' משה הוא כה עניו, וודאי וודאי לא יקפיד על כך במאומה", השבתי לו.

"לא אוכל בשום אופן לפגוע בך" משה ולו פגיעה הלא מורגשת ביותר, הספר בלי קושיא ותירוץ של ר' משה לא ירד לדפוס!" והדברים נאמרו נחרצות כאילו אין כלל צד אחר בכל הענין, וכי זה הדבר הטבעי ביותר שצריך לעשות, בין אדם לחברו קודם לכל התורה כולה.

פרצתי בבכי, ידעתי היטב כמה חשובה הדפסת הספר לבעלי, ואימצתי את ראשי, מה ניתן לעשות? לפתע נצנץ במוחי רעיון - "ראה" אמרתי, "ר' משה ודאי יושב עתה ולומד כהרגלו בקודש, תיגש אליו תשאל אותו קושיא ברמב"ם על אף שאתה יודע כבר את התירוץ, תמחק את התירוץ שכתבת ותכניס במקום זה את התירוץ שלו". חייד ר' איסר זלמן ונהנה מההברקה שלי, מיד שינס מומיני לבש את מעילו ויצא לעבר ישיבת חברון, הוא ידע שיש עוצר ברחובות, אך כל זה לא מנע ממנו ולא הפחיד אותו מללכת לישיבת חברון. לאחר שהציג את הקושיא ושמע את התירוץ מיהר לביתו לערוך את הדברים כדי שבשעה שמונה בבוקר יהיו הכתבים בבית הדפוס. סיימה הרבנית ואמרה "כמה שהיה מתמיד עצום ואהבת התורה בערה בו יומם וליל, היה זהיר כמנני אש מכל חשש פגיעה ולו הקלה ביותר בזולת". הסכים לסכן את עצמו וללכת בזמן העוצר ובלבד שלא יהיה חשש שמה יפגע אחיינו על ידו איזה אצילות נפש

זורה את חבל הכביסה כל הכביסה התלכלכה והשכנה ולא אמרה כלום מעשה באשה שותלתה כביסה, באה השכנה וגזרה את החבל וכל הבגדים נפלו על הרצפה, **אותה אישה לא אמרה כלום וכביסה מחדש את כל הבגדים** בזמנם לקח יום שלם לכבש את הכביסה, פתאום בן השכנה חלה מאד, השכנה רצה לבקש סליחה, ואותה אישה מחלה לה ואזי אכן הבריאה הבן, לאחר ששה עשר שנים האשה שכביסה פעמיים את הכביסה ומחלה לשכנתה נולד לה בן שהאיר את העולם הוא הרב אלישיב זצ"ל איזה אצילות

[ה] אף על גב שכתוב אין משיחין בסעודה שמא יקדים קנה לו שט דווקא בזמנם היו מסובין באכילתם וההיזק מצוי אבל היום כולם יושבים ולכן אין סכנה, ולכן בליל פסח דכולנו מסובין חייבין מן הדין להזהר בדבר זה, וגם בשאר ימות השנה אם יזדמן איזה סיבה לאדם להיות מסב על שמאלו ואוכל חייב לקיים דברי חז"ל הנזכר שלא ישיח:

[ו] אם בתוך סעודתו רוצה לאכול פירות ולשתות יין שצריך לברך אך ידיו מלוכלכים בתבשיל, לא יברך בידים מזוהמות אלא יטול ידיו או יקנחם במטפחת כדי שיברך על הפירות או היין בנקיות: גם צריך האדם להזהר בכמה הלכות דרך ארץ השייכים לסעודה אשר הזהירו אותנו חז"ל בהם ואלו הן, שנים ממתניינים זה לזה בקערה, דהיינו כשהאחד מסלק ידיו מן הקערה לאיזה עסק או חבירו מפסיק מלאכול עד שיגמור עסקו, אבל אם הם שלשה אין השנים פוסקין בשביל האחד, וכל זה איירי בשנים זה עם זה אבל אם האחד מסב עם אביו או עם אחיו הגדול או עם מי שגדול בחכמה שחייב בכבודו צריך להמתין לו, ואין הגדול צריך להמתין לקטן, מיהו אם יש לפניו תבשיל ואחד מהם סילק ידו מן הקערה לאיזה עסק שאם ימתין השני יתקלקל התבשיל מחמת שיתקרה ולא אפשר לאכול, אין צריך להמתין אפילו קטן לגדול:

[ז] אין מסתכלין בפני האוכל ולא במה שאוכל כדי שלא יתבייש, ואם יש לפני המסובין קערה אחת מלאה שאוכלים כולם ממנה לא יתן אחר מהמסובין עיניו בה לברור ממנה חלק יפה לעצמו אלא יקח מן הבא בידו, וגם לא יושט ידו אלא במה שלפניו, גם לא יקח בידו מנה גדולה ויניח לפניו או יאחזנה בידו ויאכל ממנה, ולא ימלא הכף על כל גדותיו ויניח בפיו:

[ח] יזהר שלא יטנף מלבושיו באכילתו, [ולא יאכל אלא על ידי כף או מזלג], ואם [הוצרך לאכול בידו] לא ילכלך כל הידים אלא רק ראשי אצבעותיו, ולא יאכל אלא רק ביד אחת ולא בשתי ידים, ולא יניח לגימה גדולה לתוך פיו, ובעת שמכניס המאכל לפיו יזהר שלא יתכלך זקנו, ויזהר לדחות שפמו לכאן ולכאן קודם אכילתו כדי שלא ישתלשלו הרבה על שפתיו ויתלכלכו הרבה, ובכל דברים אלו יתנהג אפילו בביתו על שלחנו וכל שכן כשהוא אוכל עם בני אדם:

[ט] לא ימהר בלעיסתו ואכילתו אלא יתנהג לאט לאט, אפילו אם מסב עם אדם גרור, ואם הבשר קשה לא יהא נושך בשיניו ומושך בידיו אלא יסלק ידו ממנו, ולא ימוצץ אצבעותיו בפיו בין אכילה לאכילה, ולא יראה חיבה וחשק על האכילה, ולא ימלא פיו אלא רק בכדי שיוכל לדבר בשפה ברורה, ולא יושט ידיו לקערה עד שיגמור בלעול מה שבפיו, ויפסיק מעט בין לעיסה אחת לאחרת, ואם המסובין עמו סילקו ידיהם מאותו מאכל גם הוא יסלק ידו אף על פי שעדיין תאב לאכול, דלאו אורח ארעא לאכול יחידי בין המסובין: ולא יאחו ידו פרסוה כביצה ויאכל, ולא ישתה כוסו בבת אחת בלי שיעור, אלא ישתה כמנהג המדינה, ולא ישתה שתי כוסות אחת על אחת זה ולא יפשוט ידו בקערה בפני מי שגדול ממנו אפילו אם יש קערה בפניו לא אחד ואחד, וכל העובר על הלכות דרך ארץ הנזכר לעיל וכיוצא בהם הרי זה רעבתן גרגרן מסטרא דההוא דאמר הלעיטני נא, והנה הוא נאחו בסבך הסט"א, ואם הוא בעל תורה ועושה כן הרי זה מחלל שם שמים ולכן אמרו רבותינו ז"ל דרך ארץ קדמה לתורה, וכאשר האריכו בזה בספרי המוסר והיראה:

[י] ייטב לבו שיעודתו אם מעט ואם הרבה יאכל פיתו בשמחה ולא בכעס ודאגה, ויזהר לאכול הטוב והמועיל לו לרפואה ולא מה שעבר לו לפי שעה, וישתדל לכבוש תאוותו באכילה ושתיה תמיד, וכתבו חכמי המוסר דבהיות המאכל או המשקה לפני האדם והוא מתוק לחיכו וחביב עליו ביותר וימשוך ידו ממנו בשביל סינוף לכפרת עונות, הרי זה נחשב תיקון גדול בתיקוני התשובה ויש בו תועלת כמו התענית:

[יא] אם יאכל מעומד ולא ישתה מעומד, לכן אפילו כוס של קידוש דליל שבת ויום טוב שמקדש מעומד, מנהג רבינו הארי"י ז"ל אחר ברכת הקדוש לישב וישתה הכוס, ולא ישן סמוך לאכילה, ולא יעמוד מיד אחר אכילה וישעה כשיעור ברכה אחרונה של אותה אכילה, דאם אכל פת ישעה בישיבתו שיעור ברכת המזון, ואם מזונות וכיוצא שיעור ברכה מעין שלש:

[יב] הנכנס לבית בעל הבית כל מה שיאמר לו בעל הבית או גדול הבית יעשה, וישעה מעט כמנהג המדינה, ואין מסרבין לגדול, ולא יאמר הנכנס לבית חבירו תנו לי לאכול עד שיאמרו הם, ורק במים יאמר תנו לי מים לשתות: [יג] ולא ישתה מהכוס ויתן לחבירו דשמה ימות, ובצוואת רבי אליעזר הגדול מזהיר שלא לשתות ממה ששייר חבירו דשמה יש לו חולי ויתערב רוק בפיו באותו שיעור, ומה שנוהגים העולם לטעום בני הבית מכוס של הקדוש שמקדש בעל הבית היינו מפני שיעורם שהבעל הבית אין בו חולי שיעור להם [ה"ע] **מצווה מן המובחר לשתות מכוס קידוש אם הוא איסטניס או למקדש יש חולי אין צריך לשתות** ואף על פי שאמרו בהלכות דרך ארץ שלא ישתה כוס ויניחו ריקן על השלחן אלא יאחזנו בידו עד שיבא השמש ויתנהו לו, מכל מקום אם מנהג המדינה דלא קפדי בהכי גם הוא לא יקפיד:

[יד] אף על פי שאמרו חכמים ז"ל לשייר פאה בקערה מן התבשיל, עם כל זה כתב רבינו ז"ל בשער טעמי המצות דאין דין זה נוהג עתה בזמן הזה ע"ש, ומכל מקום לאו אורח ארעא לאכול המאכל כולו עד בא עד קיצו, וכל שכן שלא להיות מלחך פינכי משום שורת דרך ארץ:

[טו] כתב רבינו מהר"ח ז"ל בשער טעמי המצות היה נוהג מורי ז"ל פעמים רבות לצוות לבני ביתו שיביאו לפניו עשבי דדברא שאין נזרעים ביד אדם, או קוצים ודרדרים שדרך בני אדם לאוכלם והיה אוכלם כדי לקיים

בעצמו קללת אדם הראשון שנתקלל וקוץ ודרדר וכו' ואכלת וכו':

[טז] אם רואה אוכלים ושותלים בקרקע אסור להניחם כך אלא צריך להסירם משם, וכן אסור לגרום לאוכלים שיאסרו בהנאה שלא לצורך, וכל פירות שנמאסים על ידי זריקה אסור לזרקן אפילו לפני חתן וכלה בעבור שמחה או סימנא טבא, ובגדד עושין לפעמים בליל המילה שלחן מונח עליו ענפים ופרחים מורכבים זה על גבי זה לנוי, וגובלין עיסה של קמח כדי לתחוב בתוכה הענפים, וגם מביאים פרי מתוק או רמון וכיוצא כדי לתחוב בהם הענפים להרכיבם זה על גבי זה, ופירות אלו ודאי הם נמאסים ומתקלקלים בכך, וצריך למחות בהם שלא יעשו כזאת בשום מאכל ופירות אם יהיו מתקלקלים ונמאסים:

[יז] אין סומכין קערה מלאה בפת שמא ישפך ממנה על הפת וימאס, ואין לזרוק פת מאחד לאחד אף על פי שאינו נמאס בזריקה, גם יש בני אדם כשיעשו פירות כבושים במי ומלח יניחו בתוכם חתיכת פת כדי שיהיה לכבושין טעם יפה וחתיכת פת זו נמאסת ומתקלקלת וצריך למחות בידם בדבר זה [ה"ע מותר להניח פת אף על פי שתימאס כיון שעושה לתיקון המאכל],

פרשת נשא דיני אוכלים ומשקים בסעודה

[א] הואיל והיין חשוב גורם ברכה לעצמו שהרי מברכין עליו בורא פרי הגפן אף על פי שאינו תאב לשתיתו כגון בקדוש והבדלה וברכת המזון ועוד, לפיכך אינו טפל לפת להפטר מברכת הגפן וכששותיהו בתוך הסעודה אף על פי שמטרתו להשירות אכילה שבמעיו, ומכל מקום נטפל לברכת המזון, לפי שאינו גורם לעצמו ברכה אחרונה אלא ברכה ראשונה שבשבילה הוא עיקר הבאת הכוס בכל דברים הנזכר שטעונון כוס, משאין כן שאר אוכלים ומשקים הבאים בתוך הסעודה מחמת הסעודה נטפלים לפת ואין צריכין ברכה ראשונה:

[ב] היין יש לו חשיבות ולכן פוטר כל מיני משקין, בין בשעת סעודה בין בשאר פעמים, וצריך שיהיו המשקין לפניו בשעה שמברך על היין או שיהיה דעתו עליהם, [ה"ע גם השומעים מהמקדש על היין וטעמו פוטרים שאר משקים] ואפילו שותה יין מעט דרך עראי לצורך מצוה, נפטרינן בברכת היין אם היה דעתו עליהם, אבל אם לא קבע עצמו לשתיה אלא ששותה מעט דרך עראי ולא היה דעתו על משקין אחרים אינם נפטרים בברכת היין: וכשמקדשין בשבת על היין אם רוצה לשתות מים או שאר משקין אחר הקדוש קודם ברכת המוציא צריך שיהיו המים לפניו או שיכוין עליהם, ונכון להזהיר שהשותה מים בין קדוש לברכת המוציא שלא ישתה רביעית, כדי שלא יתחייב בברכה אחרונה ויכנס במחלוקת דיש אומרים שצריך לברך ברכה אחרונה ואין ברכת המזון פוטרת המים ששתה קודם המוציא, ויש אומרים שאין צריך לברך, ומיהו אם טעה ושתה רביעית יברך ברכה אחרונה על המים קודם המוציא [ה"ע שותה מים לפני הסעודה לא יברך בורא נפשות והרוצה לברך יש לו על מי לסמוך בתנאי שאין דעתו לשתות בתוך הסעודה שאז לא יברך כלל]:

[ג] יין שלפני המזון כגון הקידוש שאומרים במקום סעודה פוטר היין שבתוך המזון אם היה בדעתו לשתות בתוך הסעודה, ואם אין דרכו בכך ונמלך ורוצה לשתות, או שנתנו לו אחרים צריך לחזור ולברך:

[ד] אין לברך ברכה אחרונה על היין של קידוש או יין ששותה לפני הסעודה והוא במקום סעודה, ואף על פי שאינו שותה יין בתוך הסעודה, דברכת המזון פוטרת ברכה אחרונה של היין ששתה קודם סעודה, אבל אם אכל מיני מזונות קודם ברכת המוציא יברך ברכה מעין שלש לפני נטילת ידיים, ולא יסמוך על ברכת המזון לכתחילה ואם לא בירך קודם המוציא וזכר אחר שבירך המוציא לא יברך ברכה אחרונה על מיני מזונות שאכל קודם המוציא, רק יכוין לפטורם בברכת המזון [ה"ע חולק שלא יברך מעין שלוש בכל גוונא]: ודוקא במיני מזונות, אבל אם אכל פירות או שתה משקין קודם ברכת המוציא ושכח ולא בירך ברכה אחרונה קודם נטילת ידיים והמוציא וזכר אחר ברכת המוציא יברך ברכה אחרונה אפילו באמצע סעודה

מפני שאין ברכת המזון פוטרת אלא מידי דזיין ודברים הבאים בתוך הסעודה: [ה"ע חולק שלא יברך אפילו לפני הסעודה וראוי לא להכניס עצמו למחלוקת ויאכל פחות מכזית ואם רוצה יאכל כשיעור ויברך ויעשה היסח הדעת בין ברכה אחרונה לנטילה]

[ה] אם שותה מים בסעודה יש אומרים דמברך עליהם, ויש אומרים דאינו מברך וקיימין לו סב"ל ולא יברך אלא ירהר הברכה בלבו, או יאמר בריך רחמנא שהכל נהיה בדברך [ה"ע אין לברך בלשון ארמית או שאר לשונות שהרבה פוסקים סוברים שיש חשש ברכה לבטלה], ולהסתלק מהמחלוקת ישתה מים ויברך לפני הנטילה במקום הסעודה על דעת לפטור כל מה שישתה בתוך סעודתו ודווקא אם צמא שאם אינו צמא אסור לברך על המים, ויזהר שישתה פחות משיעור שלא יתחייב ברכה אחרונה, שאם יברך ברכה אחרונה לא יוכל לפטור באותה ברכה המים ששותה בסעודה, וגם יזהר שלא יצא חוצה אחר שישתה משום דהמשנה מקומו צריך לחזור ולברך כשחזור למקומו ונמצא שלא הועיל בתקנתו ואם יש יין בתוך הסעודה אינו צריך לכל לתקנה זו שהיין פוטר כל מיני משקים: ואם לא יהיה צמא או שכבר נטל ידיו ולא עשה תיקון הנזכר של שתיית המים, יזהר לברך שהכל על חתיכת סוכר וכדומה בתוך הסעודה קודם שישתה המים ויכוין לפטור את המים שישתה, ומיהו בשתי סעודות של שבת שמקדש בהם על היין אינו צריך להזהר בכל זה, כי ברכת היין של קידוש במקום סעודה פוטרת כל משקין שבתוך הסעודה, וצריך שיכוין בברכת היין של קידוש לפטור המים שבתוך הסעודה, ומנהג נכון לומר קודם קידוש דשבת אחר שאומרים לשם ייחוד וכו' והריני מכוין לפטור בברכה שאברך על יין דקידוש את כל מיני משקין שאשתה בתוך הסעודה כדי שלא ישכח לכוון:

אמרי חז"ל: : אחד מרבני ירושלים ספג במשך תקופה השמצות ובזיונות. בצר לו פנה לרבו, רבי זונדל קרויזר זצ"ל, שהיה מגדולי ירושלים: "מביישים אותי, מדברים עלי לשון הרע ורכילות". ורבי זונדל שותק. הוא חזר והתלונן: "רבה! שופכים את דמי". יש לי פעקל של צרות ושוב, רבי זונדל לא עונה. לבסוף נענה רבי זונדל ואמר לו: "אמרת שהם מביישים אותי? אם כך אין לך 'פעקל של צרות', הם נותנים לך מתנה! הם נותנים לך את ההזדמנות שתשמע את חרפתך – ותשתוק, תוותר! זוהי מתנה שאין גדולה ממנה. אם ביישוך זו מתנה טובה ר' משה לייב מססוב ז"ל אמר: אם ביישוך – קח את הבושה ושים אותה באוצר שלך, מציאה כזאת לא תקבל בשום כסף בעולם, רפואה כזו עבור הנפש לא תקבל בשום בית מרקחת בעולם, ולא זו בלבד, אלא תן לו תודה לחברך על המתנה היקרה שנתן לך, ואתה צריך לדעת שזוהי הרפואה הכי טובה בעד החטאים והפשעים. *** כתב רבנו הגאון מוילנא [באורי גדוה]: "כי אין אדם מחרף את חברו, אלא עוונותיו מחרפים אותו"*** סיפר הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: בשם אביו זצ"ל ה'מוט' המרכזי שהרגשנו ומשגשג בבית היחזון-אישי? המוט הוא זיין א' אגוסטר נענקש'... [תהיה אנשים טובים]. תהיו נחלים לבריות!***אומר אגוסטר (כתב שם טובין על הפסוק: "כי הנה אויבך ה', כי הנה אויבך יאבדו", המאמין שאויביו הם שליחי ה' לבטל רעתו – מיד זוכה לאויבך יאבדו, מיד הם מסתלקים כלא היו!

50

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת שופטים – חודש אלול"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

במחשבות ובחקירות שונות ועמוקות המורדות את האדם ולא נותנים לו מנוח. באישון לילה קם השר ויצא אל השומר. מצאו מתעמק במחשבותיו, על מה אתה חושב? – שאלהו השר:

אני מתעמק בשאלה, "כשתחבים מסמר בקיר, היכן נעלם העץ שהיה מקודם במקום המסמר"?... יפה מאד – אמר השר, היטבת לחקור.

עברו כמה שעות ושוב יצא השר אל השומר ושאלו: נו, ועל מה אתה עכשיו חושב?

השיב השומר: "אני חושב וחוקר מה קורה כשאוכלים את הביגלה להיכן נעלם החור"?...

נפלא, אמר לו השר וחזר לישון.

בעלות השחר מצא השר שוב את השומר טרוד במחשבותיו האופפות אותו, ופנה אליו: ועל מה אתה חושב עכשיו?

אני חושב, איך אפשר דבר שהאורה סגורה, ואני יושב על יד הפתח תפוש במחשבותי, והסוס נעלם?...

והנמשל, פשוט מאוד! – כשאדם עסוק בחקירותיו התפלות, בא היצר הרע וגונב ממנו את שכלו הישר... כי מי שכל מעמד חיו תלוי בחקירות ודיונים, במחשבות והרהורים, בפסיקות וקישויות, ידוע ידע היטב כי ברכות הימים, "יעלמו סוסים מאורוותיו". ה"שכל הישר" ייגנב, ייאבד, וחסל.

זהו שאמר הכתוב: "תמים תהיה עם ה' אלקיך" – אל תחקור אחר העתידות. עשה טוב ללא חשבוניות. רדוף חסד – פשוטו כמשמעו, ואז, טוב לך כל הימים!...

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יה, יג)

בקרוב בני היכלו של החוזה מלובלין, התבלט הרח"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע בפסקות נדירה. יום אחד אמר לו החוזה: נפתלי, בכל התורה כולה לא מצינו שיהודי חייב להיות פיקח וחכם, אדרבה! כתוב בתורה שעליו להיות תמים – "תמים תהיה עם ה' אלקיך"...

החזירו רבי נפתלי מיניה וביה תשובה מהוכחמת: כדי לדעת איך להיות תמים זקוק האדם למדה גדושה של חכמה ופיקחות!...

הרח"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע היה אומר: לא מצינו בשום מצוה או מידה טובה, מן התורה או מדברי נביאים, שצריך האדם מישראל לקיימם עם ה' אלקיך. ורק במידת התמימות אומר הכתוב "תמים תהיה עם ה' אלקיך". וכמו כן במידת הענוה והצניעות אומר הנביא: "והצנע לכת עם אלקיך". ולמה?

משום שבשתי המידות האלו יכול האדם בנקל לרמות אחרים: הוא יכול להתחכם ולהעמיד פנים של איש תמים, בשעה שלבו מלא ערמה ותחבולות רשע. כמו כן ישנה ענוה מזויפת, הגאווה מתעמטת במלית של ענוה והיא סמויה מעיניו של אדם מהחזין, ורק כלפי שמיא גליא, אם תמימות זו או ענוה זאת היא אמיתית או מסולפת.

ולכן אומר הכתוב: "תמים תהיה עם ה' אלקיך" "והצנע לכת עם אלקיך", שתי מידות אלו: התמימות והענוה צריכות קיום מאת ה' שהוא בוחן לבבות, כי את הבריות אפשר לרמות!...

ואילו הרח"ק רבי יהושע מדזיקוב זי"ע היה אומר: אין "תמים" אלא עניו, שהרי אמרו חז"ל על המתייחר שהוא בעל מום, וממילא אנו יודעים שהענוותן הוא תמים!...

וזהו "תמים תהיה עם ה' אלקיך" – אם תהא תמים, עניו – תהא שרוי מן הפרגוד ולפנים, עם ה' אלקיך. כי על המתגאה אומר הקב"ה: אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת!...

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק (טז, יח)

פירוש נשגב ונפלא, הפותח לנו צוהר לימי חודש אלול וימי הרהמים והסליחות – שמעתי מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממשיקולין שליט"א:

מובא ב"ספר יצירה" (פרק ד יב) "יש שבועה שערים בנפש האדם, שתי עינים, שתי אוזניים, שני נקבי האף, והפה". עכ"ל.

ועל פי זה פירש השל"ה הק' בפרשתנו את הפסוק: "שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך" – כלומר האדם צריך לשים על עצמו שופטים ושופטים על שבועה שערי הנ"ל, וישפט את עצמו תמיד שלא יהיה בו שום עבירה ועוון, ויהיה תמיד בקדושה וטהרה, עכ"ל.

והקשה האדמו"ר שליט"א, שלכאורה לפי זה איך יתפרש המשך הפסוק "ושפטו את העם משפט צדק" שהרי לדברי השל"ה הק' הפסוק מדבר על כך שהאדם ישפט את עצמו?

ותירץ בדרכו באופן נפלא, על פי דברי חז"ל (קידושין מ ע"ב) "לעולם יראה אדם את עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצווה אחת, אשריו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת, אוי לו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה".

הרי שכל פעולה שהאדם עושה, גורם הוא לכל העולם כולו להיות מוכרע לטוב או ח"ו לרע. וכפי המשל, באחד שנסע בספינה בלב ים, ועשה חור בקרקעית הספינה. שאלהו אנשי הספינה, מה אתה עושה? ענה להם אני עושה חור רק מתחת למקום שאני יושב בו, שעליו שילמתי במיטב כספי. אמרו לו נוסעי הספינה, הלא בפעולתך שאתה עושה, אין אתה עושה רק רע לעצמך, אלא אתה גורם רעה לכל נוסעי הספינה שעלולים להיטבע, כתוצאה מכניסת מים לספינה!...

והנמשל הוא, כשאדם עובר עבירה ח"ו אינו גורם רע לעצמו בלבד, אלא גורם להכריע את כל העולם כולו לכף חובה.

ולפי זה מובן המשך הפסוק "ושפטו את העם משפט צדק" – שעל ידי זה, שהאדם ישים "שופטים ושופטים" על השבועה שערים שיש לו, וישגיח על עצמו שלא יחטא, או יגרום "ושפטו את העם" – שישפט את העם כולו ב"משפט צדק", ולא יכריע את העם לכף חובה ח"ו, אלא לכף זכות ומובה.

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יה, יג)

מרמז הרמ"ע מפאנו זי"ע: הנה בקריאת שמע יש רמ"ה תיבות, ואומרים אותו פעמיים ביום – בבוקר ובערב. פעמיים רמ"ה עולה כמספר תמיים. ובדיוע, שכדי להשלים רמ"ה תיבות כנגד איבריו של אדם. מסיים שלח הציבור "ה' אלוקים אמת" וחזרו ואומר בקול רם "ה' אלוקים אמת" כמבואר (ש"ע א"ח סא, ג).

וזהו שאמר הכתוב: "תמים" – אשר עולה כמספר פעמיים רמ"ה תיבות של קריאת שמע. "תהיה עם ה' אלקיך" – יחד עם התיבות ה' אלוקים אמת, כדי להשלים רמ"ה כנגד איבריו של אדם!...

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יה, יג)

התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות (רש"י). הרח"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" מגזר זי"ע היה נוהג לומר את המשל הבא – על אנשים שלא פוקקים מלחקור ולחפור, ולא נותנים לעצמם להתהלך בתמימות עם הקב"ה:

משל לשר אחד שהיה לו סוס יקר מאד והוא שמר אותו מכל משמר. יום אחד רכב עליו לעיר אחרת, הכניסו לאורו ועל פתח האורו העמיד שומר שישמור עליו שלא יגנבהו. בכדי שהשומר לא יירדם, יעץ לו השר שיתעמק

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו לשמור את כל דברי התורה הזאת ואת החוקים האלה לעשותם...
אמר הכותב: ביקש ממני אחד מגדולי וצדיקי הדור שליט"א לפרסם לתועלת הרבים סגולה נפלאה להרבה עניינים ובפרט לזיווגים הנונים ללמוד ולקרוא מידי יום את פרק כה' מהספר הקדוש "מסילת ישרים" לרבינו הרמח"ל זי"ע, שמבאר בלשונו הק' את הדרך להגיע ליראת שמים ויראת חטא. והרמח"ל מצטט שם את הפסוק הנ"ל, שמי שרוצה להכניס זאת בליבו, חיבב לשנן וללמוד את הדברים מידי יום, כפי שכתוב אצל מינוי המלך בפרשתנו: "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו לשמור את כל דברי התורה הזאת ואת החוקים האלה לעשותם".

והרבה אנשים שקבלו ללמוד מידי יום את הפרק הנ"ל, ראו ישועות מופלגות למעלה מדרך הטבע!
 לתועלת הרבים הנני מעתיק את פרק כ"ה מהספר "מסילת ישרים" (פרק קצר מאוד):

"אך דרך קניית היראה הזאת הוא ההתבונן על ב' עניינים אמתיים: האחד הוא, היות שכינתו יתברך נמצאת בכל מקום שבעולם ושהוא יתברך מושג על כל דבר קטן וגדול אין נסתר מנגד עיניו, לא מפני גודל הנושא, ולא מפני פחיתותו, אלא הדבר הגדול והדבר הקטן הנקלה והנכבד הוא רואה והוא מבין בלי הפרש, הוא מה שאמר הכתוב (ישעיה ו, ג) "מלא כל הארץ כבודו", ואומר (ירמיה כג, כד) "הלא את השמים ואת הארץ אני מלא". ואומר (תהילים קיג, ה) "מי כה" אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ". ואומר (תהילים קלח, ו) "כי רם ה' ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע".

"וכיון שיתברר לו שבכל מקום שהוא, הוא עומד לפני שכינתו יתברך, אז מאלה תבוא בו היראה והפחד פן ישל במעשיו, שלא יהיו כראוי לפי רוממות כבודו, והוא מה שאמר (אבות ב, א) "דע מה למעלה ממך", עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיו בספר נכתבים". כי כיון שהשגחת הקב"ה על כל דבר, והוא רואה הכל, ושומע הכל, ודאי שכל המעשים יהיו עושים רושם, וכולם נכתבים בספר אם לזכות או לחובה, ואמנם הדבר הזה אינו מצטייר היטב בשכל האדם, אלא על ידי התמדת ההתבוננות וההסתכלות הגדול, כי כיון שהדבר רחוק מחושינו לא יציירנו השכל אלא אחר רוב העיון וההשקפה, וגם אחר שיציירנו יסור הציור ממנו בנקל אם לא יתמיד עליו הרבה, ונמצא שכמו שרוב ההתבונן הוא הדרך לקנות היראה התמידית, כן היסוד העיון הוא המפסיד הגדול שלה, יהיה מהמת מרדות או ברצון, כל היסוד העיון ביטול הוא ליראה התמידית".

"הוא מה שצוה הקב"ה אל המלך (דברים יז, יט) "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו". הא למדת שאין היראה נלמדת אלא מן הקריאה הבלתי נפסקת, ותדקדק שאמר "למען ילמד ליראה", ולא אמר למען יירא, אלא לפי שאין היראה הזאת מושגת בטבע, כי אדרבא רחוקה היא ממנו מפני גשמויות החושים, ואינה נקנית אלא על ידי לימוד, ואין לימוד ליראה אלא ברוב ההתמדה בתורה ודרכיה בלי הפסק, והוא שיחיה האדם מתבונן ומעיין בדבר הזה תמיד בשבתו, בלכתו, בשכבו, ובקומו, עד שיקבע בדעתו אמתית הדבר, רהיני: אמתית המצא שכינתו יתברך בכל מקום, והיותו עומדים לפניו ממש בכל עת ובכל שעה, ואז יירא אותו באמת, והוא מה שהיה דוד המלך מתפלל ואומר (תהילים פו, יא) "הרני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך"...

תהיה עם ה' אלקיך (יה, יג)

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" - התחלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י).

דומה, שכל אדם שהתבגר קמעה, יכול להביא ראיה מהייו הפרטיים על כך שכדאי ללכת עם הקב"ה בתמימות, ולא לחקור אחר העתידות, אלא לקבל בשמחה כל מה שהשי"ת עושה עמנו, ולהאמין באמונה שלימה שהכל לטובה. שהרי בסופו של דבר יכול כל אחד להביא ראיה ניצחת על כך שענינו של הקב"ה צופות למרחקים, וכיון שברצונו רק להיטיב עמנו, אם כן הדרך הטובה ביותר היא להשליך עליו את כל היבנו, ולסמוך על בורא כל העולמות המנהל את עולמו בחוכמה ובתבונה, בחסד וברחמים.

בספר "עלינו לשבח" להגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מובא משל מופלא, ממנו יהיה אפשר להבין כמה כדאי להשליך את ה"פעקאלאך" (שק הצרות) על הקב"ה, ולא לסחוב אותו על גבנו הדל.
משל לאדם המהלך בדרך, וחבילה גדולה על כתפיו, ונקלע לסערת גשמים

גדולה, עד שמרוב הבוץ הנערס בדרכים לא יכול היה להמשיך בדרכו. הוא נעמד תחת אחד העצים, והמתין בקוצר רוח לבעל עגלה שיעבור במקום ויעשה איתו חסד - יעלנו על עגלתו ויוציאונו מן הבוץ הזה.

והנה היא מגיעה. עגלתו המרופדת של אחד מעשירי הסביבה, נראתה מרחוק. הושיט היהודי את ידו לסימן שהוא מבקש שיעצור. העשיר עצר, ושמה על המצוה שנקלעה לידו לסייע לעמיתו.

משעלה החלך על העגלה, הבחין העשיר בתופעה מוזרה. האיש יושב על הכסא, והחבילה הגדולה מונחת עליו, על רגליו. שאל העשיר בתמהון - מדוע אינך מניח את החבילה על רצפת המרכבה? השיב לו מיניה וביה עובר האורח, שהיה עדיין רטוב כולו ממי הגשמים: לא די שהנך עושה חסד כה גדול איתי, אני צריך להעמים עליך ועל עגלתך גם את הפעקאלאך שלי!

מילא העשיר את פיו צחוק, ואמר: הרי העגלה שלי ממילא נושאת אותך עם משקל משאך, וכי אינך מבין שגם אם אתה מחזיק את החבילות בידך, העגלה היא זאת שנושאת את כל הכובד הזה!

אולי גם אנחנו מצטחקים למשמע הסיפור, אבל בואו ונחשוב האם אין אנו מתנהגים כהתנהגותו האווילית של הנוסע ההוא, שאם לא כן, מדוע אנחנו מעדיפים לשאת את ה"פעקאלאך" שלנו על גבנו הרעוע, והמט ליפול, ואין אנחנו משליכים אותו על הקב"ה? הרי אבינו שבשמים נושא כבר על גבו אותנו עם כל החבילות' שלנו ושל כל אנשי העולם, והוא מלווה כל אחד מאיתנו בהשגחה פרטית. אז מדוע נדמה לנו שאנחנו סוחבים את משאנו?!

אביא בפניכם 2 סיפורים מדהימים המראים לנו עד כמה צריכים אנו להתנהג בתמימות ולא לחקור אחר העתידות, ולשים את מבטחנו ואת צרותנו על גבו של בורא עולם:

מסופר על אחד מגדולי הדור הקודם, שניגש פעם אל הגה"ק בעל "חזון איש" זי"ע ותיאר בפניו את קשיי הפרנסה שלו המונעים ממנו לעסוק בתורה כראוי ולהשקיע בה את כל עמלו. המוצב היה באמת לבלי נשוא, כשבבית לא היו גם מצרכי היסוד הבסיסיים הדרושים לאחזקת הילדים ולכלכלתם.

החזון"א השיב לאותו גאון, שירכוש באותו שבוע כרטיס הגרלה "ואני אתפלל שתזכה, בתנאי שלא תספר זאת לאף אחד!"
עשה הת"ח כמצוות החזון"א, אך בסוף לא עלה הכרטיס בהגרלה ולא זיכה את רוכשו בפרוטת אחת.

מאוחר יותר התברר שסיפר את הדברים לנאות ביתו, בחושבו מן הסתם שהכלל 'אשתו כגופו' נאמר גם במקרה זה.

כשבא לפני החזון"א וסיפר לו את פרשת הדברים, ענהו החזון"א: שאפשר ללמוד מכך שהקב"ה לא אוהב שמכתיבים לו כיצד לסייע. קודשא בריך הוא רוצה לעזור לכל יהודי בדרך שהוא יתברך בחר בה ולא כפי שבני אדם חושבים!...

עוד סיפור מדהים מסופר, על תלמיד חכם אחד שהגיע אל הגה"ק רבי מרדכי בנעט זי"ע, ותיאר בפניו את קשיי הפרנסה שלו, הגאון ששמע את מצוקתו, אמר לו שיקנה כרטיס הגרלה, ויאמר לו את מספרו, והוא יתפלל על מספר זה שיוכה בהגרלה.

הלח יצא מאת פני הגאון שמוח וטוב לב, רכש כרטיס ודיווח על מספרו למורו ורבו. היהודי היה בטוח שאם אותו גאון וצדיק מבטיח לו שיתפלל על המספר, הרי שהזוכה מונחת כבר בכיסו, ולמען האמת הרי היה לו על מה ועל מי לסמוך בהשערה זו.

בלילה שלפני ההגרלה ערך עם בני ביתו הגרלה - זוטא, כדי 'לבדוק' אם הבטחתו של הגאון אכן פועלת כראוי. הוא בחר בכמה מספרים, ובהם גם זה שעליו התפלל רבי מרדכי בנעט, והטילים אל תוך קערה. אחר כך העלה אחד מהם ואכן היה זה המספר המדובר. קולות הצהלה והששון נשמעו בביתו של האיש, שכן יושבי הבית הבינו שאם ההצלחה האירה להם פנים בהגרלה הביתית, אין ספק שתפילתו של הצדיק תפעל את פעולתה גם מחוץ, בהגרלה הגדולה. אך כשהגיע רגע האמת - הכרטיס לא זכה!...

בפנים נכאות ניגש היהודי אל רבי מרדכי בנעט, וסיפר לו שהכרטיס לא עלה בגורל. אמר לו הגאון: "הרי אני התפללתי שתזכה, בוא ספר מה עשית מאז ההבטחה שהבטחתיך."

סיפר לו היהודי על ההגרלה שערך בביתו, והגאון השיב לו מיניה וביה: "התפילה שלי אכן עשתה רושם, אלא שהיא פעלה את פעולתה באותה הגרלה שעשית בביתך. אם היית ממתין עוד כמה שעות, היית זוכה בהגרלה הגדולה".
ומכאן אנו רואים את המשמעות "תמים תהיה עם ה' אלקיך" - אל תחקור אחת העתידות. וגם כשצדיק מברך, צריכים להאמין באמונה שלימה שדיבורו לא ישוב ריקם בזכות צדקתו וקדושתו, אך מעבר לכך אין לעשות שום פעולה כלשהי הפוגמת ב"תמימות".

נא להתפלל ולעורר רחמי שמים מרובים לרפואת הצדיק הקדוש
רבי חזקיהו דב הכהן בן שושנה קוק שליט"א
 בתוך שאר חולי ישראל

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' < לרכישת הספר חייגו 0586664447 | 0585664447

אמונת חכמים

כד מהבית. שאל הרב מה קרה, למה כלם עם פדים, אמרו לו זה מה שהרב אמר, שצריך מים שלגו, של הרב. הם באו לבקש מים מהרב. הסביר להם הרב את הדברים ואת הטעות שלהם.

לכאורה זה פלא, בתוך כל העיר הזאת היו ודאי זקנים וחכמים, אנשים שידיעו שלא יתכן שהמים היחידים שאפשר ללוש בהם הם המים של הרב. שואל עוד ר' ישראל מסלנט, אם מדבר באנשים כאלה תמימים כמו חכמי חלם, שלא מבינים מימנים ומשמאלם, בשביל מה צריכים חז"ל להביא את הטעות הנוראה שלהם? אומר ר' ישראל מסלנט הגמרא רוצה שיחקק אצל כל אחד מאתנו לדורי דורות, איך נראתה אמונת החכמים של פעם. לא שואלים שאלות. אם ככה הבנו, מים שלגו, הולכים לקחת מים מהרב. זאת אמונת תמימה. מי שהולך איתה עד הסוף זה אדם שהולך עם התורה הקדושה.

מספר על אברך שהגיע למכון בבני ברק שמוכרים שם תפילין, ספרי תורה ותשמישי קדשה. בקש האברך ממנהל המכון לקנות בדחיפות ספר תורה מהדר. הסתכל עליו בעל המכון ואמר לו: "לא כך קונים ספר תורה. מבררים מחירים, צריך לראות כתבים". אמר לו, "אני רוצה לקנות את הספר הכי יקר כמה שיותר מהר". אמר לו המנהל, "אתה יודע שזה יכול לעלות יותר ממאתים אלף שקלים?" אמר לו, "כן, אין לי בעיה של כסף, העקר תן לי את הסופר שיכתב בשבילי את ספר התורה ואני רוצה לסגור את העסקה".

ראה המנהל שהאדם רציני ושאל: "אתה אברך, מאיפה יש לך כסף לקנות ספר תורה?" ענה לו האברך: "עכשו יצאתי מביתו של גדול הדור, רבי חיים קניבסקי. באתי אליו לקבל ברכה, אני זקוק לקנות דירה בבני ברק ואין לי הרבה כסף. הצלחתי לחסוך חצי מיליון ובה אפסר לקנות דירה. בקשתי ברכה מרבי חיים שה' יפתח לי שערי שמים, שאוכל לקנות דירה למרות שהכסף לא מספיק, ורבי חיים אמר בפסקנות: 'לך תקנה ספר תורה'. לא הבנתי מה הקשר, שאלתי מה הפננה, אני צריך דירה, לא ספר תורה, אבל רבי חיים אמר מה שאמר. יש לי אמונת חכמים ואם זה צא מהפה הקדוש, לא שואלים שאלות והולכים לקנות ספר תורה. לכן באתי לקנות ספר תורה".

הכין לו בעל הבית חוזה, האברך חתם ושלם את התשלום הראשון, שלשים אלף שקלים. יומים לאחר מכן אביו של אותו אברך מתקשר אליו, "בני יקירי, יש לי שתי בשורות בשבילך, אחת רעה ואחת טובה. נתחיל מהרעה, בן דודך מאמריקה נפטר. הבשורה הטובה היא שהוא כתב בצוואה שהוא מוריש לך מיליון וחצי דולר". כעבור חודש וחצי קנה האברך דירה בבני ברק. זאת אמונת חכמים. איך זה קשור אי אפשר לדעת, רבי חיים אמר לקנות ספר תורה אז קונים. אם לא היה קונה ספר

תוב בפרשה: "ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא, ושמת לעשות ככל אשר יורה. על פי התורה אשר יורה ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". התורה מצוה עלינו ללכת לפי דברי החכמים. מה שהחכמים מצוים אותנו, ככה נהג. לגדולים ולחכמים יש תבונה מיוחדת להדריך כל אדם ולהוביל אותו לעבודת ה'.

כותב ספר החנוך שמה שהחכמים אומרים זה חלק מהתורה הקדושה: "ועובר על זה ואינו שומע לעצת הגדולים שבדורו בחכמת התורה ככל אשר יורהו מבטל עשה זה, וענשו גדול מאד, שזהו העמוד החזק שהתורה נשענת בו". זאת לא עצה, זה העמוד החזק שהתורה נשענת עליו. יותר מזה כותב הרב דסלר במכתב מאלהיו: "חסרון הכרת ההתבטלות לעמדת רבותינו זהו שרש כל חטאת ותחלת כל חרבן ר"ל, וכל הזכיות לא ישוו לעמדת שרש הכל שהוא אמונת חכמים". כל הזכיות שיש לאדם לא שוות לעמדת מעלת אמונת חכמים.

צריך להבין מה הפננה: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". אומרים חז"ל וזה מובא ברש"י, אפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין תשמע להם. השאלה זועקת - אם אומרים לך על דבר שהוא לא נכון, על ימין שמאל, אומרים לך חשך ורואים אור, איך אפשר לשמע לחכמים? רואים בעיניים שזאת טעות. אומר ספר החנוך דבר עצום ביותר:

"שאפילו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלק עליהם ונעשה כטעותם. למה? וטוב לסבל טעות אחת ויהיו הכל מסורים תחת דעתם הטובה תמיד, ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו, שזה חרבן הבית וחלוק לב העם והפסד האמה כלה".

אומר ספר החנוך - יכול להיות שהחכמים טעו. כותב הרמב"ם שאם היתה טעות לחכמים, זאת לא אשמה של החכמים אלא של הדור. הם צדיקים, הדור גרם שהחכמים יטעו. עדיף שתהיה טעות אחת ונלך עם החכמים בטעות שלהם מאשר שכל אחד תהיה לו תורה משלו, כל אחד יפסק לעצמו. זה חרבן לכלל ישראל. זה למעשה שרש כל התורה כלה, אמונת חכמים.

מספרת הגמרא במסכת פסחים (מב) על עיר פפוגא, שחיו בה אנשים צדיקים וישרים. יום אחד הגיע לשם רב מתנא, רב גדול, וכלם רצו לשמע את דברי תורתו. הוא מסר להם שעור הלכות לפני פסח, ותוך כדי אמר להם שיש דין בהלכות פסח כשרוצים ללוש את הקמח לאפית המצות, צריך להביא מים, איזה מים? מים שלגו. הוא היה בטוח שהם מבינים למה הוא מתכוון. מים שלגו הפננה מים שעברה עליהם לינת לילה. הם לא הבינו כמו שצריך ולמחרת בבקר כלם בלי יוצא מן הכלל באו לבית המדרש עם

המשך

בעמוד 3 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:48	19:59	20:50

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור רבי רחמים עטייה בן גמילה זצוק"ל וכן לע"נ אשת חבר הרבנית שושנה בת פרחא ע"ה תנצב"ה

עוון יוקרתי

הישיבה, שילמתי ואף הוספתי תרומה נוספת לכפרה על מעשי, כשאני מתחייב בליבי לא לחזור על כך לעולם. שעה וחצי בלבד חולפות ובעל הרכב מתקשר. "אני ממתין לך מתחת לישיבה, תרד למטה". ירדתי במדרגות בחששות גדולים. הוא ביקש ממני להיכנס לרכב, ואמר לי כי הוא לוקח אותי למשרד שלו הנמצא בסמוך.

לתדהמתי הרבה
ה'בוקסה' נחתה
והתרסקה היישר על
גג מכונית שחנתה
בסמוך לפח הזבל.
היה רעש חזק מאד
ורצתי במהירות
למטה. חשכו עיניי!

נכנסנו למשרד והתיישבתי מולו. המתח ששרר באוויר היה נורא. הוא הביט בעיניי ואמר לי בזה הלשון: "תשמע, חשבתי על הדברים. מכיוון שאני אדם שמעריך את התורה ולומדיה, הרי בוודאי שהסיפור הזה עלול להוציא אותך מהלימוד לתקופה ארוכה. אתה תחפש כספים ועבודות להשלים את החובות, לא תהיה מרוכז עד שתחזיר את הכסף ולא תוכל ללמוד. לכן", הוא עצר את שטף דיבורו ואמר: "החלטתי לוותר על כל הנזק הרב שגרמת לי, אך זה בתנאי אחד". הבטתי בו בסקרנות רבה, והוא אמר: "אני מוחל לך על התשלום בתנאי שתפרסם בישיבה שלך שאסור בתכלית להשליך חפצים מהחלונות, ותצרך לך את תמונת הרכב המעון. אם תעשה זאת - אני מוחל לך על הנזק ותוכל להמשיך בלימוד התורה בנחת!".

כמעט התעלפתי ממה ששמעו אוזניי. ליבי התמלא בשמחה ועיניי האירו באושר. הודיתי לו מכל הלב וביקשתי סליחה, כשאני מתחייב לעשות ככל אשר ביקש. חזרתי לישיבה והתחלתי לרקוד ולומר 'מזמור לתודה', מעומק הלב וברגש רב. רק לפני כשלוש שעות עשיתי חשבון נפש. התחרטתי וקיבלתי על עצמי תשובה, והחזרתי את הסכום, ושעתיים לאחר מכן - אירע הפלא הגדול. בעל הרכב מודיע לי כי הנני פטור מכל נזק ותשלום.

ראיתי בחוש כיצד לפעמים מצוות או עבירות קלות שאדם דש בעקביו, וחושב כי הינם זניחות ולא כל כך נוראיות - יכולות לעורר קיטרוג וצער רב על האדם. לפעמים אפילו סכום קטן שלם 2.10 ש"ח קלים יכולים להביא על האדם נזק של 20,000 ש"ח, פי עשרת אלפים! מכיוון שחומרם רבה, ובעיקר כי הגזל מקטרג בראש ותובע דין מהאדם, אף בגלל כמה שקלים קטנים. פירסמתי את המודעה בישיבה עם התמונה של הרכב המעון, וכבר לפני פורים התשפ"ג האחרון, חזרתי אל ספסל הלימודים ברוגע ובשלווה, כשאני מודה לה' על הטוב שעשה עימדי.

כעת, בחודש שכולו רחמים, כולו סליחה, זה הזמן להסיר את המקטרגים מעלינו, ובראשם - הגזל המקטרג בראש. להחזיר כספים או חפצים שלקחנו בלא רשות, ובפרט אם הם כספי הקדש שחומרם רבה. ואם איננו זוכרים ממי גזלנו וכמה גזלנו, ובפרט שהיה הדבר לפני שנים רבות, הרי שחז"ל הקדושים התחשבו בנו ותיקנו את 'תקנת השבים', האומרת כי אדם הרוצה לשוב בתשובה על גזילותיו, ואינו יודע ומסוגל להחזיר את כולם כי רבים הם, יעשה בהם 'צרכי רבים', ופירושו שיתורם סכום מסוים למען הרבים: תרומה לבית הכנסת, תרומת ספרים לישיבות, צרכי בית המדרש, ובכך יתכפר לו. כהסברו של רבי יחיאל מיכל הלוי אפשטיין זצ"ל, בעל 'ערוך-השולחן' הכותב: "כשיעשה צורכי רבים, יסבב ה' שכל אחד מהגזלים או מיורשיהם ינהג כפי ערך גזילתו ושימחלו לו, והבא להיטהר מסייעין אותו מן השמים", וכתב ה'בית אהרן': עיקר עבודת אלול היא להמשיך יראה על עצמו בדבר קל!

ביום מעם ישראל מתעוררים ומחפשים להתחזק בימים אלו של חודש אלול, וכמאמר הפיוט: "בן אדם מה לך נדרם, קום קרא בתחנונים". האחד מנסה להוסיף חיזוק במצוה מסוימת, השני מנסה להתגבר על דבר שנכשל, אך מה עיקר עבודת חודש אלול? שימו לב לדברים שכותב רבי אהרן מקרלין (קל', ד"ה המתחיל) הקדוש: "והעיקר צריך כל אחד ואחד להמשיך עליו בחודש זה היראה באיזה אופן שיהיה. כי כשיש דין למטה (בעולם הזה) - אין דין למעלה.

זה הסבר המדרש: "כשישראל עושים משפט - הקב"ה עושה עימם צדקה". ברגע שיהודי עושה חשבון נפש בינו לבין עצמו - ה' עושה עימו צדקה ואומר לו: 'אם כך, אני דן או מעניש אותך'. להכניס יראה מבואר עולם ממעשינו הרעים, ולעשות תשובה. לא יראה מתוך פחד משתק, אלא מתוך יראת רוממות שאבא שלי, מלכו של עולם עומד לערוך לי משפט, ואם אדם מראה הכנעה לשופט - הוא זוכה לחמלה ורחמים. הסכיתו ושמעו למעשה המדהים הבא שסיפר בחור ישיבה מהעיר 'בני ברק' לישראל למברג (י"ד נאמן, י"ז אב התשפ"ג): "אני בחור ישיבה הלומד באחת הישיבות המצוינות בעיר בני-ברק, והסיפור שלי התרחש השנה - כמה ימים לפני פורים התשפ"ג. יצאתי עם חבר מהישיבה לאסוף תרומות לישיבה, כנהוג בעולם הישיבות בימים שלפני חג הפורים. לאחר כמה שעות של תרומות, חזרנו. ש"ח לישיבה עם סכום לא גדול של 102.10 ש"ח. באותו רגע, אמרתי לעצמי: "עבדתי לא קל בשעות הללו, וכעת מתחשק לי קפה".

לכן, החלטתי לעשות מעשה אסור שאין לעשותו. השארתי 100 ש"ח לישיבה, ואת היתרה של 2.10 ש"ח לקחתי לעצמי, וביחד עם עוד כמה שקלים שהיו ברשותי הזמנתי קפה חם שמכרו בקיוסק של הישיבה. חשוב לי לציין, כי בישיבתנו, הבחורים עושים את ההתרמה 'לשם שמיים', בלי לקבל אחוזים או תמורה, ורק מי שהגיע ליעד מקבל מראש הישיבה מתנה צנועה. כל שימוש אחר בכספי ההתרמות הינו אסור לחלוטין בלא קבלת רשות, וכי יש בו איסור חמור ונורא של 'כספי הקדש', המובא בחז"ל כי עונשו גדול.

ואז, למחרת משהו השתבש. לאחר ארוחת הבוקר בישיבה, עליתי לחדרי בקומה הרביעית. לפתע, צדה עיניי 'בוקסה' (רמקול) שאינה עובדת בחדרי, וזרקתי אותה מהחלון לכיוון פח הזבל הגדול. אלא, שזרקתי את הבוקסה חזק מידי, ולתדהמתי הרבה הבוקסה נחתה והתרסקה היישר על גג מכונית שחנתה בסמוך לפח הזבל. היה רעש חזק מאד ורצתי במהירות למטה. חשכו עיניי! היה זה רכב שיצא זה עתה מהחברה ('מהניילונים'), כשכל הגג שלו נמך והתעוות.

לא ידעתי את נפשי מרוב צער ובהלה. הנהג לא היה שם באותה עת, ולכן בחיל ורעדה הנחתי לו פתק על הרכב כי הזקתי את רכבו, עם המספר שלי וחזרתי לישיבה. בשעות אחר הצהריים אני מקבל שיחת טלפון. היה זה בעל הרכב החדש. הוא כל כך כעס בטלפון, והזמין שמאי לאמוד את הנזק. ירדתי לעברו, ובזעם רב הוא אמר לי כי אני אשלם את הנזק עד תומו. השמאי סיים לקחת את הנתונים, ואמר כי עד שייתן הערכה מדויקת, לדעתו מדובר בנזק של לפחות 20,000 ש"ח.

חשבתי שאני מתעלף. לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. מאיפה, אני ישיבה, מכסה כזה נזק? פחדתי לספר להוריי היקרים, שגם ככה מצבם הכלכלי לא הכי טוב, וכיצד יוכלו לשלם עליי סכום שכזה. חזרתי לישיבה והתפללתי להקב"ה בדמעות: "ייבנו של עולם, אין דבר שקורה סתם. העונש הלא רגיל הזה שקיבלתי בא לי על משהו מסוים שעשיתי. אנא אבי, תעזור לי להבין מה גרם לי לעונש הזה? ותעזור לי לצאת מהצרה הזו ללא שום צער ונזק".

שכבתי על מיטתי עם דמעות של תשובה והתחלתי לפשפש במעשי. לפתע, קפץ בראשי - הרי רק אתמול השתמשתי בכספי הצדקה של הישיבה בלא רשות. אמנם זה סכום מועט, אך 'דין פרוטה כדין מאה', וכבר אמרו חז"ל כי "גזל מקטרג בראש". הגזל הוא הראשון שמקטרג על האדם בשעת הדין. עכשיו אני בטוח - גזל ההקדש שגזלתי הוא זה שהביא לי מיד ביום למחרת את הנזק הזה.

הרמתי עיניי לבוור עולם וקראתי מכל הלב... "בורא עולם, אני חושב שהבנתי. אני מתנצל על גזל ההקדש. אני מתחייב להשיב את הסכום שגזלתי. בבקשה, הסר מעליי את העונש והקיטרוג הזה. כי אין ייסורים בלא עוון". רצתי אל האחראי על כספי

תורה, לא היה מקבל כסף לדיירה. זאת התבטלות לדברי חכמים. אדם אחד היה שואל את החזון איש בכל דבר, סומך עליו בעינים עצומות. ביום ששי אחר הצהריים התפוצץ אחד הצנורות בביתו. המים נזלו על הרצפה, ואי אפשר היה לדרך בבית. הלך היהודי לחזון איש וספר לו את שארע. אמר לו החזון איש שהוא יתפלל שיעצרו המים. חזר היהודי לביתו שם אמרו לו שבאופן פלאי לפני חמם דקות הכל נעצר. במוצאי שבת הוא הזמין טכנאי. בדק הטכנאי ואמר לו: "אין לה מים". חזר היהודי לחזון איש ואמר לו שאין לו מים. אמר לו הרב: "היה לה מים". וחזרו המים. זאת אמונת חכמים. בספר אמונה שלמה מביא מעשה נפלא. לפני שנים רבות בעיר טריפולי שבבלב חזר עשיר ירא שמים, בעל מדות טובות, אוהב תלמידי חכמים ותומך בתורה. היה לו מנהג, כל שד"ר שבא מארץ ישראל היה מתארח אצלו והוא היה מכבד אותו, נותן לו תרומה הגונה וגם מסתובב עמו בביתו של עשירים, דואג לו לכל. פעם אחת הגיע מארץ ישראל תלמיד חכם גדול כדי לאסוף כסף לתלמידי חכמים שלא היתה להם פת לחם. אותו נגיד ארח אותו ועשה לו כבוד מלכים, נתן לו תרומה ביד רחבה ודאג לו לכל.

לנגיד הזה היה בביתו משרת תמים בשם יצחק. אדם תם וישר, כלם אהבוהו בזכות הישרות שלו. לפני שהתלמיד החכם האורח עמד לעזוב את ביתו, אמר לו העשיר: "אני רוצה לשמח אותך". הביא את המשרת שלו וספר לו שיש פה תלמיד חכם וכלם תרמו לו, ושאל אם גם הוא רוצה לתרום ותרב יברך אותו. הלך המשרת לחדר, אסף את כל הפרוטות שהיו לו, הגיע למטבח של דינר ונתן אותו לרב. הרב שם ידיו על ראשו של המשרת, ואמר לו: "אני מברך אותך שתהיה עשיר מפלג, שתוכל לתת לי תרומה לעניי ארץ ישראל, גדולה יותר ממה שהאדון שלך נתן לי". כמה ימים לאחר מכן הגיעה לחופי העיר ספינה גדולה. על הספינה היו סוחרים עם

הרבה סחורה. הם היו מוצאים דברים בים או במקומות אבודים, וכשהיו מגיעים לעיר, היו עושים מכרז. מי שהיה מציע את המחיר הגבוה ביותר, היה זוכה באותה סחורה. המנהג בימיהם היה שזה שרוצה לקנות את הסחורה המצעת היה צריך לשים יד, וכשהיו מעלים את המחיר, כל עוד הוא שם יד סימן שהוא רוצה. אם הוא פורש, הוא מוריד את הידים, ובא משהו אחר במקומו.

באותו יום יצחק המשרת התמים עבר וראה שמוכרים חביות על החוף. הוא זכר שהרב התלמיד חכם ברח אותו שיהיה עשיר, והיה בטוח שברכתו צריכה להתקיים. החליט לקנות כמה חביות על ידי שילוח את הכסף מבעל הבית שלו. אף אחד לא יודע מה יש בחביות. הוא שם את הידים על שלש חביות ולא הוריד אותן. חשבו הסוחרים שכנראה האדון שלו רוצה את הסחורה. הם לא העלו את המחיר והוא זכה. הביאו את הסחורה לבית של האדון, והמשרת בקש מהאדון הלוואה. שמו את החביות בצד עד שהמשרת הצליח להחזיר את ההלוואה לאדון.

לאחר שסיום לשלם, אמר האדון הבה נראה מה יש בחביות. פתחו וראו שם מאות ואלפים של דינרי זהב. כך היה גם בחבית השנייה וגם בשלישית. אמר לו האדון: "הברכה התקיימה. אתה האמנת והפכת לעשיר מפלג". בשנה שלאחר מכן עזב המשרת את האדון שלו, ובנה טירה משלו. הגיע אליו אותו תלמיד חכם, והוא נתן לו תרומה הרבה יותר מכבדת ממה שהאדון שלו נתן. בכסף שהיה לו שכר מלמדים תלמידי חכמים, למד סגילות והפך להיות תלמיד חכם מובהק. הוא זכה לחבר את הספר שדה יצחק. הוא אחד מתלמידי החכמים החשובים שזכה לתורה וגדלה, הכל בזכות אמונת חכמים.

זה הסוד - ועשיית על פי הדבר אשר יורוך לא תסור ימין ושמאל, זה יסוד לכל התורה כולה. אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (נ"ב) - שאין הדור הגון

כדרך שנעשה להם בימי יהושע בן נון אלא שגרם החטא.

אבות דר"נ (י"ד): שמונים תלמידים היו להלל הזקן. שלושים מהן **ראויין שתשרה שכינה עליהן** כמשה רבינו, אלא **שאין דורן ראוי לכך**.

ירושלמי, סוטה (ט): ויצתה בת קול ואמרה להן, יש ביניכם אדם אחד ראוי לרוח הקודש. אלא **שאין הדור כדאי**. ונתנו עיניהן בהלל הזקן... יש ביניכם אחד ראוי לרוח הקודש, אלא **שאין הדור כדאי**. ונתנו עיניהם בשמואל הקטן.

אכן התורה מקנה את שררת היחידים, אבל לפעמים אפילו היחידים לא זכאים לכך בעוון הדור! והמתבונן בגמרא (זבחים יט.) שראינו לעיל, רואה כיצד הגיב אמימר לדבריו של הונא בן נתן, ואמר לו: "התקיים בך הכתוב 'והיו מלכים אומניין', משמע שנדיר היה העניין שאדם זוכה למעלה כל כך גבוהה, עד שכל כך התלהב מכך אמימר!

כל ישראל ערבים זה לזה, ערבים זה בזה, וזהו מה שנאמר בפיט התחנונים בימי שני וחמישי ובסליחות: אנשי אמונה אבדו, באים בכח מעשיהם. גבורים לעמוד בפרץ, דוחים את הגזרות: היו לנו לחומה, ולמחסה ביום זעם. זועכים אף בלחשם, חמה עצרו בשועם. טרם קראו ענייתם, יודעים לעתור ולרצות: כאב רחמת למענם, לא השיבות פניהם ריקם: **מרב עוונתו אבדונו, נאספו מנו בחטאינו!**

מכאן, שאין חילוק בין האומות הרודפות את ישראל בגלות לבין אחינו הרודפים אותנו כאן בארץ, השררה ניתנה ליחידים, אך עוון הדור משפיע. אך לעתיד לבוא יתקיים בכל מי שזכה להיות ירא ה' הפסוק (ישעיה מט, כב): "והיו מלכים אמן וישרותיהם מיניקתה, אפים ארץ ישתחו ו לה ועפר רגליה ילחכו, וידעת כי אני ה' אשר לא יבשו קני". נשוב לעניינו אי"ה במאמר הבא.

השפע יורד מלמעלה ומוכן להינתן, אלא שלפעמים הכלים לא ראויים לקבלם - לא מחמת עצמם - אלא מחמת הסביבה בה הם נמצאים! בה הם נמצאים!

במאמרים הקודמים ביארנו את מהות השררה שקיבל עם ישראל במעמד הר סיני, איבודה במעשה העגל בכללותו והזכיה של היחידים באותה שררה בזכות שאוחרים בתורה הקדושה, שהיא והיא בלבד מקנה לאדם את הטבת השררה, כפי שראינו במקורות. וסיימנו בקושיה, כיצד בני התורה הנרדפים בארצנו לא לנחשבים למאומה כנגד השלטון רודף התורה בימינו? איפה שררת היחידים המלכים? והאם יש חילוק בינם לבין אומות העולם?

ובכן, המציאות אומרת דרשני. הייתי מתרץ מדוע איבדו את השררה עשרת הרוגי מלכות ונהרגו על קידוש ה' אשר באו לכפרה על מכירת יוסף (מדרש משלי, א', י"א) אבל איך נתרץ את כל אותם קדושים שנרדפו ונטבחו מאז מעשה העגל? דוד המלך שנרדף כל ימיו אף שהעיד על עצמו "מתורתך לא נטיתי"? הרוגי לוד? בעלי התוספות שהוצאו להורג? המהר"ם מרוטנבורג שהיה חבוש בכלא מלכות גרמניה עד סוף ימיו ורק 14 שנים אחרי פדו את גופתו והביאוה לקבורה? הגאון החסיד ר' שמשון מאוסטרופולין? ר' אמן ממונצא בעל "ונתנה תוקף"? ר' אלחנן וסרמן ותלמידיו שנפחו את נשמתם על הפורט התשיעי בליטא? אפילו הגאון הרב דוב לנדו שליט"א לא נמלט מהזלזול התקשורת בשם משפט שהוצא מהקשרו. נו, איפה שררת היחידים?!

נענה על פי משל: גשם היורד לנחל מדברי יבש, ערוץ הנחל מוכן לקבל את הגשם, אבל הרוח נושבת בעוצמה כזו שהגשם לא מגיע לתעלה, אלא נספג בחול סביבו. כך, השפע יורד מלמעלה ומוכן להינתן, אלא שלפעמים הכלים לא ראויים לקבלם - לא מחמת עצמם - אלא מחמת הסביבה בה הם נמצאים! והאמת מחייבת לומר, שאף שמחמת עצמם אכן ראוי שיבוא עליהם שפע של שררה, אלא שעוון הדור גורם. ישנה חסימה כללית שמונעת את היחידים לקבל את הראוי להם. ודוגמאות רבות לכך:

ברכות (ד): "עד יעבור עמך ה'" - זו ביאה ראשונה, "עד יעבור עם זו קנית" - זו ביאה שנייה. מכאן אמרו חכמים, **ראויים היו ישראל ליעשות להם נס** בימי עזרא

הרב עמרם טובי הי"ו

לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:

otubon1@gmail.com

לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7 ואז 956363

הכלבים בלפֿלנד

שנים רבות ליווה אותי חלום – להגיע פעם אל אזור הקוטב הצפוני, ואולי אפילו הדרומי. העולם הזה, שכולו קרח ושלג, מרחבים אינסופיים, ים קפוא ובעלי חיים נדירים, סיקרן אותי.

אבל מאחר שאין שם יישוב חרדי, אין זו משימה פשוטה לטייל במקום כזה בכשרות מלאה ובאווירה מתאימה, החלום נשאר מונח בצד... אולי לעת מצוא, ואולי לגלגול הבא...

עד לפני כמה שנים. אז ראיתי פרסומת של חברת תיירות חרדית בכשרות מלאה, שארגנה מסע ללפֿלנד. אמנם ללפֿלנד אינה נמצאת ממש בקוטב, אך היא שוכנת סמוך לחוג הארקטי, שם בחודשי החורף ישנם ימים ארוכים שבהם השמש אינה זורחת כלל. הקור שם איננו דבר שאנו מכירים. לעיתים הטמפרטורה יורדת לשלושים מעלות מתחת לאפס ואף יותר, ואדם שאינו לבוש בביגוד מיוחד עלול לקפוא בתוך זמן קצר.

מאחר שהיה זה חלום ישן שלי, נרשמתי מיד לנסיעה. ואכן, נסענו לשם קבוצה מאנשי שלומנו למשך שבוע, כולל שבת קודש.

באחד הימים ביקרנו בחוות גידול ואילוף של כִּלְבֵי הָאֶסְקִי – אותם כלבים מיוחדים שבהם משתמשים לגרירת מזחלות שלג. הקב"ה צייד אותם בכל מה שנדרש כדי לחיות ולעבוד בשלגים ובקור של מינוס ארבעים מעלות.

כשהגענו לחווה, ראינו עשרות כלבים שהיו קשורים בשורות ארוכות, כל אחד למזחלת שלו. הם נבחו בעוצמה, קפצו, משכו בחבלים וניסו להשתחרר. הרעש היה מחרש אוזניים, ולרגע הזכיר לי את התיאורים שקראתי על הכלבים שקידמו את פניהם של היהודים באושוויץ.

האמת? זה היה מפחיד. רק המחשבה שעוד מעט הכלבים הללו יובילו אותנו במזחלות שלג בתוך מרחבי הקרח, גרמה לי לרעד בברכיים...

לאחר הדרכה קצרה חילקו אותנו לזוגות. אחד עומד מאחור ואחראי על הבלמים והשליטה במזחלת, והשני יושב בפנים כנוסע. לכל מזחלת חוברו ארבעה או חמישה כלבים.

ואז קרה דבר מדהים.

ברגע ששחררו את הכלבים והם התחילו לרוץ – הכול השתנה.

השקט היה כמעט מוחלט.

אותם כלבים שרק לפני רגע השתוללו, נבחו וקפצו בפראות, הפכו בן רגע לרגועים לחלוטין. הם רצו במהירות על השלג, ממוקדים ושקטים, כאילו מצאו סוף סוף את מקומם הטבעי. לא נביחה, לא יללה,

לא סימן של עצבנות. להפך – היה נראה שהם פשוט מאושרים.

ואז הסבירו לנו דבר מופלא: הקב"ה טבע בטבעם של הכלבים הללו צורך עמוק לרוץ. כל עוד הם רצים ומושכים את המזחלת, הם רגועים ומאושרים. דווקא כאשר עוצרים אותם, והם אינם יכולים לנוע, הם מתחילים להשתולל, לנבוח, לילל ולקפוץ בלי מנוחה.

פתאום הבנתי שלא תמיד הרעש והסערה נובעים מרוע או מפראות. לפעמים הם נובעים דווקא מכוחות חיים שלא מוצאים את מקומם.

ואולי לא רק כלבי ההאסקי נבראו כך...

ישנם גם בני אדם שהקב"ה טבע בהם צורך עמוק להיות בתנועה, לפעול, לעבוד, להזיע, להרגיש שהם עושים משהו עם הגוף והכוחות שלהם. עבור אנשים כאלה, פעילות איננה רק צורך טכני – היא צורך נפשי ממש. כאשר הם פעילים, הם רגועים. כאשר הם תקועים במקום, הם מתחילים "להשתולל".

ולפעמים, מבלי לשים לב, אנו מכבידים על ילדים כאלה רק משום שהם נבראו אחרת.

יש ילדים שיכולים לשבת שעות על גבי שעות מול ספר, מרוכזים ושקטים. הם ניזונים מן השקט, מן העיון ומן הישיבה במקום אחד. אבל יש ילדים אחרים, שעבורם עצם הישיבה הממושכת היא סבל אמיתי. לא מפני שהם רעים, עצלנים או חסרי רצון – אלא מפני שהנפש והגוף שלהם בנויים אחרת.

ודווקא כאשר מפעילים אותם, שולחים אותם, נותנים להם משימה או מעסיקים אותם בעבודה שיש בה תנועה ומאמץ – הם נרגעים.

ראיתי פעם ילד כזה. בבית הוא נחשב "ילד קשה". כשהיה יושב בלי מעש, הכול היה מתפוצץ סביבו. הוא היה רב עם האחים, מציק, מתפרץ, ולא מוצא לעצמו מקום.

אבל אמו הייתה אישה חכמה. במקום להילחם בו בלי סוף, היא קלטה משהו עמוק הרבה יותר: הילד הזה פשוט חייב תנועה ופעילות. היא הייתה שולחת אותו עם שקית כבדה של תפוחי אדמה או בצלים לגיטתה שגרה במרחק הליכה. משם היה צריך לקחת משהו אחר ולהחזיר. לפעמים שלחה אותו לעוד שליחויות ומטלות קטנות.

ופתאום – זה היה ילד אחר.

הוא חזר רגוע, שמח וממוקד. במקום לריב ולהשתולל, הוא הרגיש שיש לו תפקיד, שיש בו כוח, שהוא מועיל. דווקא המאמץ הרגיע אותו.

נדמה לי שלפעמים אנו שוכחים שלא כל בני האדם נוצקו מאותה תבנית. לא כולם בנויים מאותם כוחות, ולא כולם זקוקים לאותו סוג חיים כדי לפרוח.

ה'חובת הלבבות' כבר עמד על יסוד זה, כשהסביר שלא כל בני האדם נבראו אופן. יש מי שכוחותיו וטבעו מתאימים יותר לעבודה שיש בה מאמץ גופני, ויש מי שמתאים יותר לעיסוקים אחרים. הקב"ה אף הטביע בכל אדם נטייה וחיבה למלאכה ההולמת את טבעו. משום כך, ראוי שכל אדם יבחר בעיסוק המתאים לכוחותיו ולמבנהו, ולא ינסה לחקות את זולתו (שער הביטחון, פרק ג).

ואולי משום כך, כאשר אדם פועל בדרך המתאימה לטבעו ולכוחות שהוטבעו בו, הוא מוצא את מקומו, וכוחותיו באים לידי ביטוי נכון.

ואם כך הדבר אצל מבוגרים, כך הדבר גם אצל ילדים. לא כל קושי לשבת הוא בהכרח בעיה של משמעת. לפעמים מדובר בילד שהקב"ה חנן אותו בכוחות הזקוקים לאפיק הנכון כדי לבוא לידי ביטוי.

וכאשר מבינים זאת, במקום לראות בילד כזה "מפריע", מתחילים להבין שאולי הוא פשוט עדיין לא מצא את המקום שבו כוחותיו יכולים לצאת אל הפועל.

ולפעמים, השנים חולפות – ופתאום מתברר מיהו אותו ילד.

אותו ילד שלא הצליח לשבת בשקט, הופך לאדם מלא מרץ ועשייה, לעסקן שמחזיק מוסדות, רץ לעזור לחולים, מארגן חסד, מגייס כספים לנצרכים ומניע עולמות שלמים.

וישנם אחרים – חולמניים יותר, יצירתיים, כאלה שנראו בילדותם "מרחפים". העירו להם בלי סוף שהם אינם מספיק מרוכזים או מעשיים, אך דווקא הם גדלים להיות אנשים יוצרים, מקוריים ובעלי מחשבה עמוקה.

ואז מתגלה דבר מדהים: מה שנראה בילדות כחיסרון גדול, הופך בהמשך לנקודת הכוח המרכזית שלהם.

כמובן, אין הכוונה לערער חלילה על סדרי הלימוד או על דרכי החינוך המקובלות מדור לדור. אך עם זאת, חשוב מאוד שהורים ומחנכים יבינו שלא כל ילד בנוי אותו דבר.

כאשר ילד מתקשה מאוד במסגרת מסוימת, לא תמיד נכון לראות בו "עצלן", "מופרע" או "חסר רצון". לפעמים מדובר בילד שהכוחות שה' טבע בו עדיין לא מצאו את המקום הנכון לצאת בו אל הפועל.

וכאן נכנסת האחריות של המבוגרים סביבו: לא רק לדרוש ממנו להשתנות, אלא גם לנסות להבין אותו, לגלות אמפיתיה לקושי שלו, ולחפש פתרונות מעשיים שיעזרו לו.

לפעמים הפתרון יכול להיות פשוט מאוד: לתת לו שליחויות, להטיל עליו אחריות, להפעיל אותו, או למצוא עבורו תחום שבו יוכל להרגיש מועיל ומצליח.

וכאשר ילד מרגיש שמבינים אותו, שלא מאשימים אותו על עצם המבנה שאיתו נברא, ושבאמת מנסים לעזור לו למצוא את מקומו – משהו עמוק משתנה בו.

הוא כבר לא מרגיש "הילד הבעייתי". הוא מתחיל להרגיש שיש בו כוחות, שיש לו מקום בעולם, ושאפשר להצליח גם בלי להיות זהה לכולם.

וילדים כאלה, שגדלים עם הבנה, אמפיתיה והכוונה נכונה, יגדלו בדרך כלל בריאים יותר בנפשם, עם פחות כעסים ורגשי אשמה, והרבה יותר אמון בעצמם ובכוחות שהקב"ה נתן להם.

הבה נזכור:

תפקידנו אינו לעצב את כל הילדים באותה תבנית, אלא לעזור לכל ילד לגלות את הכוחות הייחודיים שהקב"ה טבע בו, ולמצוא את המקום שבו יוכלו לבוא לידי ביטוי.

הזרעים בדמעה
בריתה יקצרו
בא יבא בריתה

שפטים

א' אלול
תשפ"ו

עלון מס' 792
שנה ט"ז

המשך דבר העורך

"בכל שערך", לאדם יש עינים, אזנים, נחיריים ופה, אלו הם החישה של האדם - הסנסורים שבהם האדם צריך להשתמש על מנת לתקן את שעריו קדם שהוא שופט אחרים על זה נאמר "קשט עצמך ואחרי זה קשט אחרים"...

רבי שמעון בן חלפתא רצה לבדק האם באמת אין להן קצין ושוטר. מה עשה? הלך ביום קיץ חם ופרש טלית מעל קו נמלים, כך שנוצר צל על פתח הקן. יצאה נמלה אחת, ראתה את הצל, וחזרה פנימה לקו כדי "לדוח" לחברותיה שהגיע החורף או שהשמש שקעה ואפשר לצאת לעבד בלי לסבל מהחם. מיד יצאו כל הנמלות בעקבותיה. באותו רגע, הסיר רבי שמעון את הטלית. השמש הפתה בהן בחזקה. הן הבינו שהנמלה הראשונה הטעתה אותן. ראה רבי שמעון שכלן נפלו על אותה נמלה והענישו אותה. הוא אמר: מכיון שאין להן מלך או בית דין שינהל דיון מסדר, הן פועלות לפי אינסטינקט פנימי קבוצתי של שמירה על האמת והסדר.

ועוד למוד גדול אפשר ללמד מהנמלה, מספר על ה'חפץ חיים' שראה פעם נמלה שסוחבת גרגר חטה הגדול ממנה בהרבה. הגרגר נפל לה שוב ושוב, והיא חזרה, הרימה אותו והמשיכה לנסות לטפס על הקיר. הדבר חזר על עצמו עשרות פעמים, עד שבסופו של דבר היא הצליחה להכניס אותו לקן. פנה ה'חפץ חיים' לתלמידיו ואמר: "ראו מה זו נמלה! היא לא מתאששת. היא לא אומרת 'נסיתי שלוש פעמים וזה לא הלך'. היא יודעת שזה הלחם שלה, וזו המשימה שלה, והיא תנסה שוב ושוב עד שתצליח. זו הדרך של 'שפטים' ושטרים תתן לך' - להציב לעצמנו מטרה, ולא לתת ליצר הרע או לעיפות להפיל אותנו".

שפטים - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות מנוי שופטים ושוטרים, ומצוות הדינים.
- ב. אסור נטיעת אילנות ליד המזבח, ואסור בנית מצבה.
- ג. אסור הקרבת בעל מום עובר למזבח.
- ד. מצות סקילה לעובד עבודה זרה.
- ה. מצות שאלת הסנהדרין כשיש ספק בהלכה, והריגת דין הממרה פיהם (שידוע דעת הרב, ואומר לעשות אחרת).
- ו. מצות מנוי מלך מישוראל, ומצוות המלך (ואסור גאון).
- ז. אסור לשבט לוי לטל חלק בבזה ממלחמות, ונחלה בארץ ישראל - ה' הוא נחלתם.
- ח. מתנות כהנה - זרוע לחיים קבה, תרומה, וראשית הגז.
- ט. מצות סדר משמרות עבודת הכהנים במקדש (וברגל כל המשמרות משמשות בבית המקדש).
- י. אסור לעשות פתועבת הגוים: קסמים, השבעות וכו', ולדרש אל המת, ולפנות למגלי עתידות וקנגד כל אלה באה המצוה: 'תמים תהיה עם ה' אלקיך'.
- יא. מצוה לשמע בקול נביא ה', דיני נביא השקר, וענשו.
- יב. ערי מקלט לרוצח בשוגג, והריגת רוצח במיד בבית דין.
- יג. אסור השגת גבול בארץ ישראל (נוסף על אסור גזל).
- יד. מצות עדות, עדים זוממים וענשם.
- טו. מצוה שלא לירא מפני האויב במלחמה, אלא לבטח בקב"ה.
- טז. מצוה על הכהן המשיח בשמן המשחה, שידיבר אל הנלחמים לפני צאתם למלחמה, וסדר היציאה למלחמה.
- יז. דיני מלחמת מצוה ורשות, שאלת שלום בעת מלחמה, החרמת ז' אמות, ואסור הפסד והשחתת עץ.
- יח. מצות עגלה ערופה (והמצוה ללוות אורח).

דבר העורך

פותחת הפרשה (ט"ז, ח'): "שפטים ושטרים תתן לך בכל שערך". מובא במדרש: זה שאמר הכתוב 'לך אל הנמלה עצל ראה דרכיה וחכם, אשר אין לה קצין שטר ומשל, תכין בקיץ לחמה אגרה בקציר מאכלה', מה ראה שלמה ללמד לעצל מהנמלה? משום שכל חיותה של הנמלה אינה אלא ששה חדשים, וכל מאכלה אינה אלא חטה ומחצה, והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצאה - חטין ושעורין ועדשים. אמר רבי שמעון בר יוחאי: מעשה היה ומצאו בבור שלה 300 כור (במדרש המבאר כתב: השעור בערך - 72,540 ליטר בנפח. ובמשקל של גרעינים - 51,000 ק"ג. והם 72.54 מטרים מעוקבים). ולמה היא עושה כן? אמר רבי תנחומא: אומרת הנמלה, שמא יגזר עלי הקדוש ברוך הוא חיים - ויהיה לי מוכן לאכלו. לפיכך אמר שלמה 'לך אל הנמלה עצל ראה דרכיה וחכם', אף אתם התקינו לכם מצוות מהעולם הזה לעולם הבא. ממשיך המדרש: מהו 'ראה דרכיה וחכם' - ראה דרך ארץ שיש בה, שבורחת מהגזל. אמר רבי שמעון בן חלפתא: מעשה בנמלה אחת שהפילה חטה אחת, והיו כלן באות ומריחות בה ולא היתה אחת מהן נוטלת אותה. באה אותה שהיתה שלה ונטלה אותה. ראה חכמה שיש בה, וכל השבח שיש בה - לא למדה מבריה, ולא שופט ולא שוטר יש לה. אתם שמנתי לכם שופטים ושוטרים - על אחת כמה שתשמעו להם. איזו זהירות עצומה נזהרות הנמלים מגזל, עד שאפלו כאשר נמלה הפילה חטה בכונה תחלה (שהרי לא נאמר 'מעשה בנמלה שנופלה לה חטה', אלא 'שהפילה') במקום שכל הנמלים עוברות, לא חששה כלל שמא יקחו לה את החטה, כי אסור גזל הוא טבע מטבע אצל הנמלים. ואמרו בגמרא (ערוכין ק:): אמר רבי יוחנן: אלמלא לא נתנה תורה, היינו למדים גזל מנמלה. ופרש רש"י: שאין אחת גוזלת מאכל חברתה. וב'ערוך' (ערוך צנע) כתב: אין הנמלה נכנסת לחר שלא שלה לגזל.

אומר ה'נחלת יעקב' (ל'נתיבות המשפט'): 'ש אנשים שמתפארים בעצמם כי אנשים ישרים הם, כי מעולם לא גזלו מאדם ולא עשו עולה לשום בריה. דבר זה אינו ראוי לשבח אם לא נובע מצווי התורה הקדושה. שהרי גם הנמלים נזהרות מאסור גזל ואין לוקחות אחת מהשניה מאומה, ואינן ראויות לשבח ותהלה על זה, שהרי אינן עושות זאת על פי צוויים וערכים, אלא מטבע שהטבע בהן. וכשלא הולכים על פי צוויים וערכים יכולים להיות בהרגשה שרוחקים מהגזל, אך למעשה כל המעשים הם בגזל גמור. שמהיכן לנמלים היבול הרב שאוספות, וכי מההפקר? הלא נכנסות לבתים ולשדות וגוזלות מכל הבא לפיהן ללא הקפדה!! כן הוא האדם, אם עושה מעשים טובים מטבעו הטוב ולא על פי צווי התורה, יכול להלל עצמו שצדיק גדול הוא, ורחוק מגזל, אך כל ממונו - גזל! וזה שאמרה תורה 'שפטים ושטרים תתן לך בכל שערך' - תעשה כל מעשיך על פי התורה.

התורה מצוה עלינו להציב "שופטים ושטרים" - מערכת חיצונית של חק, אכיפה ובקרת. לעמת זאת, הנמלה פועלת בשיא החרוציות והיעילות בלי שום שוטר או מושל שיעמד לה 'על הראש'. ברם אומר הפסוק "תתן לך" קדם כל בתוך עצמך, חז"ל והספרים הקדושים מדגישים שהצווי הוא לתת שופטים ושטרים ראשית "לך".

“רק לא ירבה לא סוסים...” (י”ז, ט”ז-י”ז) – שלמה המלך חבר קי”ז פסוקים בשיר השירים, כנגד קי”ז מלקיות שהתחייב

במשנה (ידים פ”ג מ”ה) מובא: ‘אמר רבי עקיבא לא נחלק אדם מישראל על שיר השירים שלא תטמא הידים, שאין כל העולם כלו כדאי כיום שנתן בו שיר השירים לישראל, שכל כתובים קדש, ושיר השירים קדש קדשים’.

כתב המעשה רוקח (ספר זכרוננו, במדבר) למה אמר שלמה המלך בשיר השירים קי”ז (117) פסוקים? שמובא במדרש הזית (שיר השירים רבה פ”א י): כל מעשה שלמה משלשין, ג’ מעלות עלה שלמה, ג’ ירידות ירד שלמה, ג’ עולמות ראה שלמה, ג’ עברות עבר - הרבה לו סוסים, הרבה לו נשים, הרבה לו כסף, ועל כל לאו נתחייב ל”ט מלקיות, ג’ פעמים ל”ט = קי”ז, נמצא חייב קי”ז מלקיות, ועל ידי קי”ז פסוקי שיר השירים נמחל לו.

בחיובות אמירת שיר השירים בכל ערב שבת

כתב רבי חיים פאלאג’י זצ”ל (סימן כ”ח, ב): ‘זהר לומר (בערב שבת) שיר השירים, שכל האומר שיר השירים בכונה, נצול מדינה של גיהנום. כי שלמה תקן קי”ז פסוקים נגד קי”ז שעות שנדונין בכל שבוע בגיהנום, ולכן תקנו לומר בכל ערב שבת שיר השירים’. מעשה נפלא הביא בספר ‘אהבת חיים’ (פרשת וארא עמוד מ”ח, ד”ה מצאתי): ‘מצאתי בכתיבת יד תימנים, מעשה ביהודי אחד בעל מלאכה פשוט אשר לא זכה ללמד הרבה, אך נהג בכל יום ששי אחר הצהריים לטבול במקוה טהרה, והיה לובש בגדי שבת וישוב בקרן זוית בביתו ואומר שיר השירים בשמחה רבה ובנגון ערב, והאריך בשיר השירים כשתי שעות. אחר מותו, בית דין העליון דנו אותו לפי מעשיו לרדת לגיהנום, מסרו אותו ביד השמש להוביל אותו ביד ממנה הגיהנום’.

כשנמסר בידי הממנה, פתאום נשמע קול רעש מזמרים שיר השירים בנגון נפלא, המנגינה היתה ערבה ומושכת עד שנשתתקה כל תנועת הגלגלים, בכללם גם אש הגהינם. הממנה, שגם הוא נמשך אחרי הקול, עמד עד שיפסק הקול של שיר השירים, והנה מרגע לרגע הקול והמנגינה הולך וחסך. בראות הממנה על גיהנום שגם האש בגיהנום נפסק, כעס מאוד וקרא לשמש שיכח את האיש חזרה, כי כל זמן שהאיש עומד שם - שיר השירים ומנגינתו אינו פוסק, וכל זמן ששיר השירים נמשך - כל גלגלי גיהנום עומדים. השמש החזיר את האיש לבית דין העליון, וגם בית דין של מעלה פסקו כמו הממנה, שחררו את האיש והביאוהו למחיצתו. הנפטר בא בליל שבת לרב העיר בחלומו, וספר את הענין כדי לזכות את הרבים להתנהג כמוהו. מצינו ספור דומה שהעיד ה’אור זרוע’ (ח”ב הלכות שבת ס’ מ”ב): מעשה נפלא מאיש פשוט שזכה להכנס לגן עדן בזכות אמירת הברכות בבית הכנסת בקול נעים, ‘ואני הכרתי יהודי אחד מוורמ”ש הקורין לו רבי בונים, והיה זקן וקובר מתים. ופעם אחת השכים לבית הכנסת וראה אדם יושב לפני בית הכנסת ובראשו כתר עשבים, ופחד שהוא שד, וקראו ואמר לו: ‘וכי אינך פלוגי שמת עתה וקברתיך? ואמר לו: ‘הן’. אמר לו: ‘איך אתה באותו עולם? אמר לו: ‘היטב עד מאוד’. אמר לו: ‘מה זכיות יש לך? והלא אתה היית אדם כל שהו’. ואמר לו: ‘באותה זכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת, בזכות זה הביאני בגן עדן ומכבדין אותי, וזה הסימן שאני הוא המדבר אליך, תראה בית יד חלוקי קרוע, שקרעת לי כשהלבשתני התכריכין’. ושאל: ‘מה זה בראשך? ואמר לו: ‘הם עשבים שבגן עדן ששמתי בראשי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם’.

“לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר” (י”ט, ט”ו)

את המעשה הנפלא אודות אבי החכם צבי זצ”ל, אשר ארע בשנות גזרות ת”ח ות”ט, הביא היעב”ץ ב’מגלת ספר’ (עמ’ ו), ואשר כתוצאה ממעשה זה פסק רבנו העשיל מקראקא זי”ע מלהתעסק בהתרעגונות. וכה ארע לאבי זקני הרב כמוה”ר יעקב ז”ל (אבי החכם צבי ז”ל), שהיה אז בחור בשנים, ובהחפזם להמלט על נפשו נפרד האיש השלם הלך מאחיו ומאשתו שנשארה אצל אביה (השער אפרים ז”ל), שברח עם בנו ואשתו לארץ אחרת. ופגעו בו בזקני מוה”ר יעקב ז”ל הפוחזים, אשר הרבו חללים, עקרו כמה קהלות ישראל ולא השאירו פרסה, שפכו דם צדיקים, נקיים ונאמנים לאלקים לאלפים ולרבות, אשר היו כצאן לטבח בידי הצרים. וכאשר פגעו באיש הצדיק הלוה, וגזר עליו השבאי שיכרע לחרב להתיר ראשו - כן עשה: פשט צוארו לחרב החדה לשחיטה, ולמסר נפשו להריגה על קדשת ה’ יתברך. ובעודנו על ברקיו לקבל המיתה במפת חרב וכמעט פרחה נשמתו, הנה זה מלאך ה’ נוגע בו, כי נתן ה’ רחמים בלב הצר הצורך וחמל על רכות שניו, ונתת שהיה רוצה להוליד החרב על צוארו בצד החד, נכמרו רחמיו ועשה לו דחיפה בצד קרנא של כלי חפצו בדרך ביזון, ואמר לו: ‘קום לך בלב, ברח ואלך לנפשך!’ ויצלחו ה’ מחרב רשע, והיה לנס ולפלא גדול, ויתחבא אחר כך בין ההרורים, ולא נכר לעוברים דרך שמה אם הוא חי, מטל בין המתים הנחרגים על קדוש ה’, ובין בצעי המים מתכסה בשק, והיה נודד לבקש איזה מחיה וללקט עשבים מפרי מר הגדל בעשבים באגם ולהחיות את נפשו. במצב זה נשאר כשמונה ימים, עד תם כל הצמא לדם לעבר, אז ברח על נפשו וימלט מיד הפוחזים. והנה בהיותו בין ההרורים הקדושים, היו שם אנשים מבני עמנו מתחבאים גם הם, ועמדו מרחוק וראו את כל מעשי אבי זקני, איך שחה לעפר נפשו תחת יד הצורך ברצותו לפגע בו, כסבורים שפבר התז ראשו בכרעו לטבח, וכראותם חרב הצר מנחת על צוארו, חשבו כי לא יחיה אחרי נפלו בדחיפה על הארץ באחורי החרב, שלא היה מפת מות כלל, אך האנשים העומדים בבית המרחק ורואים בבחלה ואימת מות נפלה עליהם, דמו שהורד ראשו מעליו והשלך לארץ, כענין שאמרו בגמרא (במות ק”ד): דחזו דמחי לה בגירא או ברמחא וסברו ודאי מת. לפיכך כשהגיעו אלו האנשים לעיר טריבש, למקום בעל ‘שער אפרים’, אחר שנמלטו מהאויבים בחמלת ה’ עליהם ובאו למדינת מעררין למקום שוקט ובוסת, ויפקד מקום אבי זקני מוה”ר יעקב ז”ל, וחקרו אחריו אצל פליטי חרב הנ”ל אם ראו אותו חי או מת, ויענו האנשים הנמלטים ההם, הכשרים והולכים לתתם, ויאמרו ‘יעקב מת, כי ראינו ביענינו שפרע להריגה והתז ראשו’. העידו על מה שלא ראו לנכון, ועל פי דבריהם התיר רבי העשיל זצ”ל את אשתו נחמה להנשא, על פי שאלת חכם והוראה להתיר, כי היה דבר פשוט מאד, ברור כתורה - על פי שנים עדים יקום דבר, אף כי בעגונה שהקלו חז”ל אצלה. אך אשתו, שהיתה ילדה היפה בנשים, לא רצתה לקבל תנחומין על החי, בעל נעוריה. הצדקת עמדה בטהרתה להוציא ממנה שלשלת גדולה, דור ישרים יברך מטעי להתפאר, כי אחר חצי שנה בא ההרוע ברקליו, והיה לאות ולמופת בישראל... מאז והלאה לא רצה הגאון הנ”ל להתיר שום עגונה, ובציוק העתים שהיו שם עגונות רבות מבצליהן הנאבדים ברעש ההוא משד הפוחזים, ונתירא ממכשול, על כן קבל עליו שלא להתיר שום אשה, לאחר המכשלה שהתיר אשת-איש גמורה, ואמר שבעת רעה כמוה - אין לסמך אפלו על שני עדים גמורים. אחר זאת נולד החכם צבי, מהזוג הנבחר עודם בארץ מעררין.

[אוצר פלאות התורה]

”וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת” (י”ז, י”ח) -

כוחה של תפלה - ספור

את המעשה הבא ספר רבי גואל אלקריף שליט”א: בעיר אלעד מתגורר סופר סת”ם (ספר תורה, תפלין ומזוזות) שחן בכתב מיוחד במינו. כדי לזכות במזוזה, בתפלין או בספר תורה מעשה ידיו, צריך היה להרשם מראש ולהמתין במשך תקופה ארוכה. האיש היה בטוח כי פרנסתו מבטחת, שהרי אנשים רבים עומדים בתור ומוכנים לשלם הון רב כדי לזכות בכתב הנפלא שיצא מתחת קלמוסו, אך הארועים הבאים למדו אותו בחוש כי כל מזונותיו של אדם קצובים לו משמים...

ביום בהיר, ללא כל סבה הנראית לעין, פסקו ההזמנות. עבר חודש, ואיש לא התקשר להזמין דבר - לא ספר תורה, לא תפלין ואפילו לא מזוזה. הסופר הוזל את המחירים והתקשר לסוחרים, למרות שאלו עלולים היו לעוט על המציאה ולדרש ממנו מחירים מוזלים עוד יותר לנכח מצבו העגום.

שלושה חדשים חלפו, וקו הטלפון עמד דומם בלי הזמנות, כשהסופר אינו מבין מה גרם לצרה שנחתה עליו. באותה עת, חמיו של הסופר, שעוסק במסחר, רכש כמות גדולה של כרטיסי טיסה לקברו של רבי ישעיה ל”ה מקרסטיר זצ”ל שבהונגריה. הוא הצליח למכר את רב הכרטיסים, מלבד עשרה שנותרו ברשותו בלא דורשים.

”חבל על הכסף!” אמר האיש לעצמו, “במקום שהכרטיסים ישכבו ויאבדו את תקפם, מוטב שאני וכל בני וחתני נסע לרבי ישעיה ל”ה, ונתפלל על הציון הקדוש. הרי זו בסך הכל נסיעה של יום אחד, וכבר חוזרים ארצה!”

האיש אמר ועשה: התקשר לכל בני וחתני והזמין אותם לנסע עמו לתפלה על ציונו של רבי ישעיה ל”ה.

הסופר שמח על ההזמנה כמוצא שלל, ונסע עם חמיו וגיסיו לציון הקדוש כדי להתפלל שמזלו ישתנה לטובה. כשהגיע לקבר, הניח מזוזה מעשה ידיו על המצבה ואמר בהתרגשות: “רבנו של עולם! יש לי כתב יפה, כלם אומרים שהכתב שלי כל כך מיוחד! מורי ההוראה, המגיהים וכל המהדרים במצוות... עזר לי בזכות הצדיק רבי ישעיה ל”ה לקיים את מצות ‘זה אלי ואנוהו’, ולהתפרנס בנחת!”

הסופר סיים את תפלתו הנרגשת, ומכשיר הטלפון שלו החל לצלצל. על הצג הופיע מספר בלתי מוכר. כיון שהנסיעה הייתה ליום אחד בלבד, הוא לא טרח לרכוש חבילת תקשורת מוזלת. הוא ידע שאם יקבל את השיחה, יהיה עליו לשלם תעריף מפקע של ששה-עשר שקלים לדקה. מה גם, שמצבו הכלכלי לא הרקיע שחקים, בלשון המעטה... למרות זאת הוא החליט משום-מה לענות למתקשר. על הקו היה יהודי מארצות הברית שספר את המאורע הבא: “אני קבלן גדול ויום בניה. אני בונה בתי כנסת גדולים ומהדרים. אבל בזמן האחרון איזה גוי אנטישמי, פקח בניה מטעם הרשויות, נטפל אלי ומפיל עלי קנסות ועצומים, וכאלו לא די בזאת - הוא הגיש נגדי תביעה משפטית, ותקע אותי בפרויקט אדיר של מיליוני דולרים. נסיתי להסתדר אתו, אבל לא עזרו הסברים ודבורים, האיש ממשיך בשלו ומערים עלי קשיים ומכשולים. “בצר לי התפללתי לקדוש ברוך הוא מעמק הלב: ‘רבנו של עולם! עזר לי שהפקח הזה יניח לי, ויפסיק לתקע לי מקלות בגלגלים!’ נדרתי שאם אפטר מהפקח המטרדי, אתם ספר תורה מהדר לעלוי נשמת רבי ישעיה ל”ה מקרסטיר. אתמול אמור היה להפתח המשפט, כשמצד התביעה עומד הפקח שוגא היהודים. אולם שלשום צעד הפקח לתמו ברחוב, כשנפתח הגיחה בשעטה אדירה מכונית נהוגה בידי נושי שכור, הרקב סטה מהדרך, פגע בפקח ודרס אותו למות...”

אין תובע, המשפט התבטל! החלטתי לקיים את נדרי ולכתב ספר תורה מהדר. בברתי לאיזה סופר יש כתב יפה והמליצו לי עליך. אני לא רוצה לחכות אפילו דקה אחת! נדרתי נדר, ואני רוצה לקיים אותו מיד! אני רוצה לכתב את ספר התורה הכי מהדר לעלוי נשמת רבי ישעיה ל”ה מקרסטיר!”

הסופר האזין לדברים, וחש שנשמתו כמו פורחת מגופו מלב תדהמה. “אתה לא מאמין היכן אני נמצא עכשו! אתה מדבר אתי בדיוק כשאני עומד על יד קברו של רבי ישעיה ל”ה מקרסטיר! ראה מהו כוחה של תפלה. אני גר בארץ ישראל ואתה גר באמריקה. איננו מכירים זה את זה ואיננו קשורים זה לזה, אבל בכל אופן, התפללות של שנינו, שיצאו מעמק הלב, התחברו, וכך זכינו יחדיו לישועה!”

לפעמים איננו יודעים להעריך את היכלת העצומה הטמונה בכח הדבור והתפלה. כשמשהו לא מסתדר על הצד הנכון, כשרובצות על האדם דאגות ובעיות, עליו לזקק לשמים. כשהתורה מספרת לנו על גלות מצרים, לא כתוב שבני ישראל התפללו, אלא שנאנחו וזעקו מהעבודה הקשה, ושועתם עלתה אל האלוקים ובאה ישועתם. [אוהילה לא-ל]

”צדק צדק תרדף, למען תחיה...” (ט”ז, כ) - זכוי

הרבים

פרש החיד”א (ב”פני דוד): הנה הזהר הפליג מאוד בשכר מזכה הרבים, וכתב: צריך האדם לרדף לזכות את החיבים כמו שרודף אחר חייו, ואמרו בגמרא (חגיגה ט”ו): זכה - נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן. וזה שאמר הכותב ‘צדק צדק תרדף’ כלומר לא די בזה שתהיה אתה צדיק, אלא תרדף להצדיק את החיבים, ולכן כפל הכתוב ‘צדק צדק תרדף’, ‘למען תחיה’ - חיים נצחיים, כי כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו.

‘וירשת את הארץ’ - היא ארץ החיים (גן עדן). ‘אשר ה’ אלקיך נתן לך’ - בהוה, כי ככל שאדם מרבה זכויות - הוא בונה בתיים ועליות מרוחים בגן עדן, כי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר שיחה קלה שאדם עושה למען זכוי הרבים.

ונראה לבאר עוד שהנה מספר כי בקשו מהגר”ז מבריסק זצ”ל עצה להצליח בחנוכה הבנים, ואמר להם: איני יודע עצות, אך ראיתי שמי שמזכה את הרבים יש לו בנים טובים, ככתוב ‘גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבדך’. זה שאמר הכותב ‘צדק צדק תרדף’, תרדף לזכות הרבים, ‘למען תחיה וירשת את הארץ’, כדי שתהיה בטוח שבניך ילכו אחריו בדרך התורה, וירשו ממך את הארץ. [אוהרות התורה]

”וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת...” (י”ז, י”ח)

במדרש תלפיות (ערך חתו) כתב: רמז לנוהגין שהחתן עולה לתורה בשבת קדם החתנה ובשבת שלאחריה, שאמרו במדרש בפרקי דרבי אליעזר (פרק ט”ו) ‘חתן דומה למלך, ובמלך מצינו שכותב שני ספרי תורה, כפי שכתוב ‘וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת על ספר, ובפרש”י: שני ספרי תורה, ולכן גם החתן עולה לתורה פעמים, פעם אחת בשבת קדם החתנה ובפעם השנייה בשבת שלאחריה.

[מעדני אשר]

הבחור שב אל רבי חיים, ורבי חיים אמר לו: 'למה המשכת בבדיקות? אמרתי לך לעצר הכל! הסביר הבחור: 'דוד שלי הוא הרב שלנו, והוא אמר שהדברים מכונים למי שהוא בעל בטחון גדול ובדרגה של מלאך אלוקים, לא לאדם רגיל כמוני...' אמר לו רבי חיים: 'אם כן, מה אתה רוצה ממני? לך לרב ההוא ותפנה אליו את בקשתך.'

הבחור הלך אל אותו רב וספר לו על הדברים. הרב נבהל מן הדברים והכה על חטא: 'איך לא בטלתי את דעתי מפני דעת רבי חיים?! מה עם אמונת החכמים שלי? בגללי הבחור יסבל, ומי יודע אם לא הבאתי עליו רעה גדולה!...' וי

הרב ההוא נסע עם הבחור אל רבי חיים ובקש מחילה על שלא קבל את דבריו כפשוטם.

רבי חיים פנה אל הבחור ואמר לו: 'עדין יש תקנה. אתה מוכן לקבל על עצמך ללמד סדר נוסף, מחוץ לשלשת הסדרים? הבחור השיב בחיוב. אמר לו רבי חיים: 'אם כן, ברגע זה אתה מפסיק את כל הבדיקות!'

הפעם, כמובן, הבחור שמע לדברי רבי חיים בלי שום סיג והפסיק לגמרי את כל ההתעסקות בתיקו הרפואי.

וראה זה פלא: כעבר זמן נעלמו כאבי הראש כלא היו. חלפו ימים, חלפו שבועות וחדשים, וחיי נמשכו כתיקונם. הבטיח הרפואית הפכה לנחלת העבר ולא נשאר ממנה שום זכר.

כשהגיע הבחור לגיל שדוכים, נגש אל רבי חיים, הזכיר לו את המקרה מן העבר, ושאל: 'האם עלי לספר על התיק הרפואי שלי?' אמר לו רבי חיים: 'אין לך מה לספר, אין לך שום תיק רפואי!' הבחור הקים את ביתו, לארך ימים ושנים.

מה הציל אותו? אמונת חכמים. אך כל עוד אמונת החכמים שלו הייתה פגומה - בעיתו לא נפתרה. רק כשקבל על עצמו לפעל מתוך אמונת חכמים תמימה - נעלמה הבטיח כלא הייתה. ומהי 'אמונת חכמים'? בטול הדעה העצמית לדעת תורה, הכנעה ובטול כל חשבון ושקול דעת למול דעת תורה!

בברכת התורה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מור"ר אבי: יעקב בן רחל זצוק: מור הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (חגית) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיוו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת איה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה: רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה: בתי בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:

אaron בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן ערליה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: אהרון בן מרים רחל בת טארה: חות בת לינה: מרים בת רחל לימור הודיה, ושורנה בנות תוני יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת למלם ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה מירי בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סרה בת שהאין

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר

יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר

יגידו לך ימין ושמאל..." (י"ז, א) - ספור

וברש"י: 'ימין ושמאל'. אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין (ספרי קנ"ד), וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין, ועל שמאל שמאל.

והרמב"ן: ימין ושמאל. אפלו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין לשון רש"י וענינו אפלו תחשב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימין לשמאלך תעשה כמצותם, ואל תאמר איך אוכל החלב הגמור הזה או אהג האיש הנקי הזה, אבל תאמר כד צוה אותי האדון המצוה על המצוות שאעשה בכל מצוותיו ככל אשר יורוני העומדים לפני במקום אשר יבחר, ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפלו יטעו, וזה כענין רבי יהושע עם רבן גמליאל ביום הכפורים שחל להיות בחשבוננו (מסכת ראש השנה כ"ה) והצריך במצוה הזאת גדול מאוד כי התורה נתנה לנו בכתב, וידוע הוא שלא ישתנו הדעות בכל הדברים הנולדים והנה ירבו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות וחתך לנו הכתוב הדין שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפרוש התורה בין שקבלו פרושו עד מפי עד, ומשה מפי הגבורה או שיאמרו כן לפי משמעות המקרא או כוננה כי על הדעת שלהם הוא נותן להם התורה אפלו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל וכל שכן שיש לך לחשב שהם אומרים על ימין שהוא ימין כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזב את חסידיו לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול ולשון ספרי (שופטים קנ"ד) אפלו מראין בעיניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם.

והנה לפניכם ספור מדהים על אמונת חכמים מתוך 'שש באמרתך' (במדבר, חקת): לפני שנים רבות היה בחור בישיבת חברון שסבל במשך תקופה מכאבי ראש. הוא הלך עם אביו לבית החולים, שם ערכו לו בדיקות מקיפות ונתגלה שיש לו גדול במח, לא עלינו. אין לתאר את ההלם הנורא שפקד אותם. האב החליט שמבית החולים הם אינם שבים הביתה, אלא נוסעים לבני ברק אל ביתו של רבי חיים קניבסקי זצ"ל.

רבי חיים שאל אותם: 'האם פרסמתם את הדבר?' - 'לא', השיבו, 'מבית החולים באנו ישר אל הרב'.

שאל רבי חיים את הבחור: 'האם אתה מקפיד על שלושה סדרים ביום?' והבחור השיב בחיוב. אמר לו רבי חיים: 'אם כן, תתעלם מהבדיקות, תעצר הכל, ובעזרת ה' כאבי הראש יעברו לך'.

כשנודע הדבר לאחד מפני המשפחה, תלמיד חכם גדול, אמר להם: 'דברי רבי חיים מכונים למי שהוא בדרגה של מלאך אלוקים והוא בעל בטחון גדול, אבל מי שלא בדרגה הזאת - אסור לו לזלזל בהוראות הרופאים. זו שאילה של חיים ומות, פקוח נפש!'

הם שמעו לאותו תלמיד חכם והבחור המשיך בבדיקות. התברר שהבעיות מרפבות עוד יותר מכפי שסברו בתחלה.

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פרשת שופטים

כניסת שבת: 19:05
צאת שבת: 20:04
רבנו תם: 20:38

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.
com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

שופטים ושטרים תתן לך בכל שערך (טז, יח)

אחד מגבאי הצדקה בירושלים הגיע לרב מטשעבין, ואמר לו: הרב, אני מתפטר, אני לא יכול יותר להיות בתפקיד הזה. למה??? שאל הרב, ענה לו גבאי הצדקה: כיון שלפני כמה ימים אספתי כסף לצורך הכנסת כלה, והסתובבתי בין הבתים כדי להתרים אותם, הגעתי לבתים שיש שם עניות גדולה, וביקשתי מהם צדקה, הם נתנו לי, ואחר כך הלכתי והבאתי אותו למשפחה הנוזקת. ואני רואה שהם מבזבזים את הכסף על סידור פרחים, על מנות יוקרה ועל כל מיני מותרות, ואני לא מסוגל להכיל את זה, כי איך אני יכול לקחת ממשפחות שזה הלחם שלהם, ולתת למשפחות שזה לא הלחם שלהם, אלא הקצפת שלהם.

אמר לו הרב מטשעבין: אתה יודע מה זו מצות פדיון שבויים???? מצות פדיון שבויים, זה כאשר בא פריץ וזורק את מושק'ה היהודי לתוך הבור, ואנחנו באים ואוספים מאנשים פרוטה לפרוטה ולוקחים מאנשים שאין להם כלום, ומשלמים לפריץ הון תועפות כדי שיוציא את מושק'ה מהבור, והפריץ הולך וקונה עם זה "דוגלי" מאכל לכלבים. תגיד לי, שאל הרב מטשעבין: נראה לך שמוותר לקחת מאנשים שבקושי גומרים את החודש (יותר נכון לומר שהחודש גומר אותם) ולתת לפריץ לקנות עם זה אוכל לכלבים??? שאל הגבאי את הרב: מה זה משנה מה הפריץ עושה עם הכסף??? העיקר פדינו שבויים.

אמר לו הרב: אותו הדבר כאן, מה אכפת לך מה הם עושים עם כספי הצדקה שהבאת להם, יכול להיות מאוד שהם עושים באולם יקר כי הצד השני חייב לעשות שם, הוא חייב לקנות דווקא את הרכב הזה כי יש לו צורך שאתה לא יודע, העיקר שאנחנו נתנו להכנסת כלה לצורך צדקה, וקיימנו מצוות צדקה, מה אכפת לנו מה הם עשו עם הכסף??? ('מקשיבים לקולך' תשפו ראה)

שופטים ושטרים תתן לך בכל שערך (טז, יח)

אמר בשם הרבי רבי מרדכי הגר שליט"א הרבי מויזניץ מונסי: פעמים צריך אדם לקבל צרות צרורות משמים על העבירות שעשה רחמנא לצלן, אבל היות וחשב לבד מצבו ומה היה מגיע לו, ניצול מהם. בעצם מחשבה זו שמשער מה היה מגיע לו ועושה תשובה – מורידים ממנו את הצרה ומרוויח שלא בא עליו הדבר הזה. והתאים הדבר מהפסוק בפרשה, שופטים ושטרים תתן לך בכל שערך אשר ה' אלוקיך נותן לך, 'שערך' מלשון לשער, אם תשער במחשבה בדמיון איזה משפט היית צריך לקבל, שופטים ושטרים תתן לך בכל שערך - תחשוב ותשער מה מגיע לך, אז יהיה כאילו אשר ה' אלוקיך נותן לך, שבוזה לבד יתקיים הדבר כאילו כבר נעשה לך, שהרי חשבת על זה ושערת, והצדקת עליך הדין. וסיים: ווארט זה שמעתי ממנו כשהיה עדיין צעיר מאוד, ומאוד מצא חן בעיני, הוא אדם גדול, א וואוילער יוד א צדיק. הקדוש ברוך הוא נותן לצדיקים חידושים שיעזרו בזה לציבור וזה העיקר, לחזק הלבבות ולקרבתם לה'. (תנחומים ישעשעו נפשי, רבי יוחנן מטאלנא זיע"א)

סיפר החיד"א על דין תורה שהגיע ליד אחד מגדולי הדורות. בימים ההם התגוררה אלמנה עניה ובנה יחידה בעירו, כאשר גדל הילד לא היה יכול לראות בצער אמו המתפרנסת בקושי ובדוחק גדול, והחליט לגשת לנדיבי לב שיתרמו מכספם עבור אמו המסכנה, ויהי כאשר הגיע אל אחד העשירים חמד לו לצון, והציע לילד שאם יטבול במימי הנהר הקפואים באישון לילה ואפילה, יתן לו סכום גדול של חמישים אלף רובל, שמע הילד את דברי העשיר ולבו נחמץ בקרבו, כי איך יסתכן ויטבול בנהר עבור בצע כסף, אך לאידך גיסא לא היה יכול לראות את אמו בעניותה. לפיכך הלך להתייעץ עם אמו, אם ראוי לו לעשות העיסקה אם לאו, אך לאחר התלבטויות קשות העלו והחליטו בלית ברירה ובלב כבד שימלא הילד את בקשתו של העשיר הגאוותן.

בשעה המיועדת, הגיע הילד עם אמו ועמדו על שפת הנהר הילד הלך לשבור את הקרח כדי לטבול במים ואילו האמא עמדה מן הצד ושפשפה אבנים זו בזו והוציאה מהן אש, ולצד המדורה חיממה מוגבת ובגדים, כשמיד עם זאת הילד מן המים הקפואים יוכל להתחמם עם הבגדים החמים, ואכן לאחר עבודה קשה שבר הילד את שכבת המים הקפואים וטבל במימי הנהר וכל עוד נשמתו באפו יצא משם כשהוא שמח וטוב לב, שמעתה לא יחסרו להם עוד מזונות בביתם.

ויהי ממחרת. כשהלך אל בית העשיר כדי לתבוע את הכסף שהבטיח לו, סירב העשיר לתת לו פרוטה לפורטה, וטענתו בפיו, דמאחר שאמו עשתה מדורת אש סמוך ונראה אל הנהר גרמה בזה לחמם מעט את מימי הנהר. נמצא שלא קיים רצונו בשלימות, וממילא אין לו עליו טענת ממון.

בצר לו הלך הילד אל הנמרא דאתרא ובכה לפניך על העוולה הגדולה שעשה עמו העשיר, שמע הרב את טענתו ושלח מיד שליח ב"ד להזמין את העשיר לבוא אליו. כאשר הגיע העשיר התחיל הרב לדבר עמו על דא ועל הא שלא מענין טענת היתום כלל, ותוך כדי השיחה שאלו אם ברצונך לשתות כוס קפה, שמח העשיר על ההצעה, וביקש לשתות כוס קפה חם כדי לחמם מעט את גופו, מיד הלך הרב והדליק אש בכירה ואז נטל את המיחם ומילא אותו מים, אך לא העמיד אותו על גבי הכירה אלא השאירו רחוק מן האש, וחזר אל העשיר והמשיך לשוחח עמו.

כאשר עבר זמן מה חזר הרב ובדק את המים אשר במיחם וראה והנה קרים הם, ותמה בפני העשיר איך יתכן כדבר הזה, הרי הדליק אש בכירה ואיך לא נרתחו המים, השיב העשיר כשהוא תמה על תמיהתו, איך ירתחו המים אם אין המיחם על גבי האש ממש. ואכן לדברים האלו חיכה הרב ובזאת התחיל להוכיחו בדברים קשים כגידין "איך אם כן סבור אתה להשתמש מלשם ליתום האומלל מה שהבטחת לו, וכי יש ביד המדורה שהדליקה אמו לצד הנהר לחמם את המים הרחוקים כל כך מן האש, ועתה מהר קח את מלא הסכום ותנו לילד היתום כדי שיוכלו הוא ואמו לקנות לחם לאכול ומים לשתות..."

ולמדנו מכאן לענין חינוך הבנים, שכשם שבחימום המים צריך לשים המיחם על גבי האש כדי שיתחמם, כן נמי אם האב לא יהא "על האש", היינו שלבו לא יהא בוער כלפידים בעבודתו ית', או אז נמצא שבניו ויוצאי חלציו יעמדו רחוקים מן האש ואיך יוכלו להתחמם לתורה ולמצוות.

ומסיים החיד"א וכותב, שלימים, שאלו את הילד היתום איך באמת הצליח לעמוד בנסיון ולטבול במים הקפואים בתקופת טבת, הלא הדבר קשה מנשוא, והשיב הילד בתמימות, שהיו עיניו ולבו תמיד אל האש שהדליקה אמו בשפת הנהר וזה גרם להפיח בו רוח חיים ועל ידו התחזק לטבול במים.

וגם זה לימוד גדול הוא לדורות עולם במעשה האבות, שאם הילדים צעירי הצאן רואים את החמימות ואש ההתלהבות הבוררת בלב אביהם, אזי יוכלו לעבור את כל המים ולהינצל מהם, כי בודאי יתחזקו תמיד כאשר יראו את האש הגדולה הבוררת לצדם סמוך ונראה. ויראו איך נתקיים אצלם "שחולת אהבה אני" בהתלהבות אש קודש, וזה יגרום לעורר אצלם אהבה ויראה ולהיות רודפים אחר המצוות. (מתוך הגדה של פסח – 'באר החיים')

אספר שני סיפורים נפלאים, שסיפר הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, המבטאים את גודל זהירותם וישרותם של גדולי ישראל בדיני ממונות, וכיצד לא נתנו לעצמם שום הקלה או עיגול פינות חלילה בתחום זה: בצעירותו, היתה לו לרבי משה אהרן קביעות להתפלל מידי ליל שבת במניינו של מרן הרב מבריסק, הגרי"ז הלוי סולוביצ'יק זצ"ל בביתו. הוא תיאר כי היו פעמים, בהם הרב חש בטוב ואז ישב בחוץ במרפסת בזמן שלפני התפילה, וכל בני המנין ניאיתו לאורו – אם בחידושי תורה, ואם במעשים מופלאים ועובדות מגדולי הדורות. אך היו גם פעמים בהם הרגיש הרב פחות טוב, ואז ישב בחדרו ולמד עם בניו כשכל החבורה ממתנה בחדר בו היו אוכלים, ובהגיע זמן התפילה נכנסו כולם פנימה ועמדו להתפלל.

פעם אחת אירע שהרב ישב בחדרו ולמד עם בנו הגדול, הגאון רבי יוסף דוב זצ"ל, ובעוד הציבור כולו עומד בחוץ במטבח, נכנס פתאום הרב וכולם קמו ממקומם. הרב הביט כה וכה ופנה אל יהודי בשם רבי אהרן דוד מלאכי זצ"ל, ששימש בדרך כלל כבעל התפילה הקבוע בתפילת ליל שבת: "רבי אהרן דוד, תבוא אלי במוצאי שבת לקחת ממני את הכפתור שלכם שנמצא מתחת לספה. עכשיו אתם לא יכולים לקחת אותו כי זה מוקצה לדעת כמה פוסקים, (ראה משנה ברורה סימן ש"ח סק"ה) אבל במוצאי שבת תוכלו לבוא ולקחת..."

"על איזה כפתור הרב מדבר?" שאל רבי אהרן דוד בתמיהה, והרב השיב בפשטות: "ראיתי מבעד לחלון כיצד הבן שלכם מוצא ברחוב את הכפתור הזה, גוחן להרימו ולאחר מכן משחק בו עם חבריו עד ששכחו כאן מתחת לספה. כיוון שהכפתור ודאי היה הפקר נמצא שדינו כמצאית קטן שהיא לאביו, וכיון שראיתי כיצד הוא מוצא את המציאה ועכשיו היא נמצאת אצלי מתחת לספה, הרי שנעשיתי 'שומר אבידה' שלכם... איני מחויב לשמור שלא יארע לכפתור מאומה, ולכן אני מבקש שתבואו לקחת את הכפתור במוצאי שבת..." דינים שלמים צריך הרב מכאן ומשם, והכל בגלל כפתור.

תמה רבי אהרן דוד: "מדוע הרב עושה עסק כה גדול מכפתור?" אך הרב מבריסק בכלל לא הבין את השאלה: "למה אתם אומרים כך?... זה שלכם, ואני מחויב להחזיר לכם את זה, אז תבואו לקחת את זה אחרי שבת, כי אני מחויב לשמור על האבידה..." הסיפור הזה מבהיל על הרעיון. אדם צריך לדעת שכל מה שכתוב בש"ס זה למעשה, וצריך לקיים את זה! אצל הרב מבריסק היה פשוט שדין פרוטה כדין מאה, והוא עם דיני ממונות לא רוצה להסתבך...

ועוד סיפר רבי משה אהרן מזכרוננו: אירע פעם בישיבת חברון שבתפילת מוסף של שבת התפלל ראש הישיבה הגאון רבי משה חברוני זצ"ל במקומו במזרח ללא טלית, אלא עם כובע לראשו, לתמיהת המתפללים. התברר שרבי משה היה צריך לצאת לרגע ופשט את טליתו והניחה בצד, וכשחזר ראה שמאן שהוא נטל בטעות את טליתו. כל אחד אחר היה מתעטף בינתיים בטלית של המחליף, ומברר את הענין מאוחר יותר, שכן ההלכה מתירה להשתמש באופן זמני בטלית של מישהו אחר. אבל רבי משה לא רצה בשום אופן להסתמך על 'היתרים' המאפשרים לו לקחת את הטלית השניה, ולכן עמד והתפלל ללא טלית.

כאשר בא המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל לשמש כמשגיח בישיבת פוניבז', ובאו תלמידיו מגייטסעדה וביקשו לשוחח עימו בלימוד, המשגיח סירב. כשנימוקו בפיו: "אם אדבר איתכם בלימוד, עלול אני להיכשל בגזל! מכיון שנשכרתי על ידי הישיבה לתפקיד אמירת השיחות, הרי שמחויב אני להקדיש את כל מחשבותי אך ורק למטרה זו!"... ועוד סיפר אודות הרב דסלר – תלמידו המובהק הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה הנערץ של 'דמת השרון'. כי פעם אחת ביום חורפי וגשום עמד הרב דסלר בתחנת האוטובוס ברחוב רבי עקיבא בבני-ברק, והמתין לבואו של האוטובוס קו 54.

לפתע עבר רכב מסחרי סמוך לתחנה, והנהג שהיה תלמידו של הרב דסלר בעבר, קרא לו מתוכו לעלות לרכב והוא יקח אותו למחוז חפצו. הרב דסלר שאלו: "הרכב שלך?" והנהג השיב: "לא שלי, אבל אני סוכן של מפעל שמחלק את התוצרת שלו לחנויות". שוב שאל הרב: "והאם התנית מפורשות עם בעל המפעל שתוכל להסיע ברכב גם אנשים זרים?", והנהג משיב בחיך ובבטחון: "אמנם לא התנתי תנאי כזה עם בעל המפעל, אולם בטוחני שהוא מסכים בחפץ לב שאני יעלה לרכב את מי שאראה לנכון". לאחר שוידא שוב שהנהג בטוח בדבריו הרב דסלר השתכנע, והתחיל לצעוד אל מדרגות הרכב. כמעט עלה, ופתאום עצר. הוא הרבה עמוקות והחליט לחזור שוב לתחנה, ולהמתין בה בקור ובגשם. (מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

שְׁפָטִים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (טז, יח)

כפי מעלת האדם כך הוא מלמד זכות אפילו על הפחותים שבישראל, כמו שאמר הרה"ק רבי גדליה מליניץ ע"ה בשם רבו המוכיח מאניפולי ע"ה, כי צדיק קטן בכוחו ללמד זכות על רשע קטן, וצדיק גדול מלמד זכות אפילו על רשע גדול, ומשיח ילמד זכות אפילו על רשעים גמורים, ועל ידי כן יחזירם בתשובה ותבוא הגאולה. עד כמה היתה עבודת לימוד זכות אצל צדיקי הדור יש ללמוד מהמסופר על רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה שהלך עם תלמידיו, וראו עגלון המושח ומשמן את גלגלי העגלה בעת התפילה, ביקשו לגעור בו, ענה לעומתם הרה"ק, הביטו וראו עד כמה גדלה עבודתו של העגלון, אף בעת שמושח את גלגלי העגלה זוכר הוא מהקב"ה ומתפלל אליו. הרי לנו דוגמא כיצד אפשר להסתכל בהיבט שונה על מעשי האדם. ואף אנו המצפים לגאולה וישועה שומה עלינו להתאמץ ככל האפשר ללמד זכות על כל יהודי באשר הוא, וכך נזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן נצח סלה ועד. (מילתא חדתא)

נכנסנו לחודש הרחמים והסליחות...

ר' חצק'ל לוינשטיין אמר שהימים של חודש שלול נקראים ימי זריעה... מי שלא זרע – לא יהיה לו מה לקצור, וממילא לא יהיה לו גם מה לאכול! הימים הללו הם השורש לכל שפע עבודת ה' של כל השנה!!! כשר' חיים פרידלנדר הרגיש כאבי שיניים עזים, הוא ביקר אצל רופא השיניים...

הוא הוציא לו שן אחת, ועוד אחת... עד שהוא ראה שהבעיה היא בכלל לא השיניים! הוא הפנה אותו לבצע צילום, ורח"ל מצאו שהוא חולה במחלה הנוראה... המילים הראשונות שהוא אמר כשהוא שמע על כך היו: "חבל, אם הייתי יודע על זה באלול, ודאי הייתי יכול למנוע את זה".

עכשיו אנחנו נמצאים בזמן שעוד אפשר למנוע את הכל! צריך לנצל כל שעה למלא בעבודת ה'... כל דקה לתפילה ובקשה ותחנונים... הגר"א אומר שהחודש הזה כולו רחמים! בכל הבריאה כולה שיתף הקב"ה את מידת הרחמים יחד עם מידת הדין... אבל בחודש אלול – כל כולו רחמים!

בחודש הזה יש גילוי של הארה גדולה מאוד ממקום גבוה ביותר. והזה"ק אומר שכשההארה הזו מתגלה, כל הדינים נכפים וכל התפילות מתקבלות! זה הזמן להתחנן על ההצלחה של הילדים, על שלום הבית, על כיסוי המשכנתא, על הבריאות, על השידוכים, על עבודת ה'... כל שניה לנצל לעוד בקשה ותפילה!

ה'נתיבות שלום' אמר שפעם אחת הוא חלם שעובר כל חודש אלול, והוא לא הצליח לנצל את הזמן... כל התפילות יבשות, הלימוד מקרטע, ראש השנה הוא מרגיש כמו בול עץ! הוא התחיל להזדעק ולצווח, עד שהוא התעורר... כשהוא הקיץ משנתו הוא גילה שהיום רק ערב ר"ח אלול. פעם אחת הוא עבר בדיקה רפואית בסוף חודש אב, והרופא אמר שהוא חייב להיכנס לניתוח מייד!

ה'נתיבות שלום' הבין שאם הוא יעבור את הניתוח עכשיו הוא לא יהיה בבית המדרש באלול, בראש השנה וביום הכיפורים... הוא אמר לרופא נחרצות: "אני עושה את הניתוח רק אחרי יום הכיפורים!". הרופא ניסה לשכנע אותו שאי אפשר לחכות, והוא מוזיק לעצמו... אבל הרבי' גמר אומר – רק אחרי כיפור! בפועל כשהגיע יום הניתוח, שלחו אותו לאבחון מחודש, והרופא אמר לו שכבר לא צריך ניתוח... "הזמן פעל לטובתך". אמר ר' שלום: בהחלט 'הזמן' של הימים הללו, פעם לטובת! ('אפריון שלמה' גיליון 532)

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: חודש אלול

פרשת שופטים

בס"ד | גליון מס' 594

צ'ק במנהטן וחופשה בפולין...

אני לדודי ודודי לי (שיר השירים ו', ג')

כמו היו עתה בחדר המשותף בישיבה, לפני כמעט שני עשורים... דקות ארוכות שוחחו השניים, זה מספר על ילדיו ועבודתו, וזה מספר על הישיבה שהקים ותלמידיו, תוך שמשה מתפעל מעשייתו החינוכית הנפלאה של ידידו לשעבר, ומהמעמד המיוחד שהגיע אליו...

'ומה מביאו לחוץ לארץ?' שאל משה בהתעניינות. 'בסייעתא דשמיא', השיב הרב מרקוביץ, 'הישיבה מצליחה מעל ומעבר, מתחנכים בה בני עליה, העושים חיל בתורה וגדלים לתפארה. ברוך השם אני מתחיל עכשיו לבנות בנין חדש עבור הישיבה, ולצורך זה יצאתי לחוץ לפגוש נדיבים שיחפצו בזכות הגדלת מקום התורה והרחבתו בירושלים'.

'יש לי רעיון בשבילך', אמר לפתע משה, ובעיניו ניצת זיק של התלהבות. 'תשמע, ישנו יהודי יקר ובעל לב חם ופתוח לצדקה, בשם מיסטר בלז. מיסטר בלז זכה בצעירותו לקבל ברכה לעשירות מופלגת מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע, אשר הבטיחו כי אם ישמור תורה ומצות יהפוך לעשיר גדול. ואכן, מיסטר בלז עמד בתנאי, והפך לאחד המיליארדרים של מנהטן, בבעלותו מרכזי עסקים, דירות להשכרה, מלונות ובתי אבות, ומה לא... מה שמדהים, הוא שמיסטר בלז מתלבש פשוט, ונוהג בפשטות מופלגת, למרות עושרו הרב. הוא יהודי תומך תורה וחסד בסכומי עתק, והיה מאוד כדאי שתגיע אליו'.

נו', התלהב הרב מרקוביץ, 'כנראה נשלחת משמים לסייענו להצליח במלאכת גיוס התרומות... איך אני מגיע למיסטר בלז? התעניין הרב מרקוביץ.

נו', פה יש בעיה, שזה לא כל כך פשוט. למיסטר בלז יש מערכת מזכירות מסועפת, המטפלת בכל הבקשות המופנות אליו. ללכת דרכם יקח הרבה זמן, מה גם שלא תצליח להיכנס אליו אלא תקבל משהו לפי קריטריון קבוע. צריך למצוא דרך להגיע אליו ישירות... אמר משה, והמשיך לגרד בפדחתו...

'אתה יודע מה?' ניצת זיק בעיניו. 'יש לי רעיון. נזכרתי ששמעתי לא מזמן, שאחד משכני מכיר את המזכיר הראשי של מיסטר בלז. אולי אבקש ממנו שידבר אתו, ואולי דרכו נוכל לעקוף את המזכירים ולהגיע ישירות למיסטר בלז... זה שווה הרבה כסף...' אמר משה בעיניים נוצצות, וכבר הוציא את הנייד מכיסו...

השכן שמע, אך לא הסכים בקלות. 'אני אכן מכיר את המזכיר הראשי, אך לבקש ממנו כזו טובה...' 'בכל זאת', ביקש משה בתחנונים, 'זה

אנו עומדים בעיצומו של חודש יחיד ומיוחד, חודש אלול. זהו חודש ייחודי ונדיר, שכדאי מאוד להכיר אותו יותר, להתחבר אליו, ובעיקר - לחוות את האווירה הרוחנית השוררת בחודש זה.

בחודש זה אין חג, אין גם תאריך מסוים להניח עליו את האצבע כתאריך המרכזי בחודש. זהו חודש שכל כולו רצוף אהבה, אהבה בין בורא עולם לברואיו, אהבה בין אבא יקר לבניו, כך כותב הרה"ק בעל ה'דברי חיים מצאנז ז"ע. זהו חודש ייחודי מאוד בלוח השנה, חודש יוקרתי - חודש של קשר בין אבא לבניו.

לפני עשרה חודשים, נפל דבר בישראל. החגים הסתיימו, העולם חזר לשגרה. התחושות העילאיות של חודש החגים, של השהות הנאצלת בחיקו של אבא, מתחילות להתפוגג... השגרה האפורה משתלטת על סדר היום, ולאותן תחושות עילאיות - אנחנו מתחילים להתגעגע...

אבל לא רק אנחנו. גם אבא מתגעגע. מחכה כבר, מצפה מתי, תבוא כבר שוב ההזדמנות לפתוח את השערים, לפגוש שוב בבנים האהובים. כך מפרש בעל ה'שפת אמת' את הכתוב 'עניי השם אלוֹקִי... מראשית שנה ועד אחרית...' - כי הקדוש ברוך הוא מחכה, יחד איתנו, כבר מתחילת השנה - לרגע בו ישוב כבר חודש אלול, והקשר הכה מיוחד בינינו ובין אבא יחזור לשיא רגשותיו...

העובדה כי לבו של היהודי מתכווץ בדריכות לימים הנוראים, והמציאות שכל בני ישראל גיעור לבם ומתלקח מחדש לקראת ימי הדין בהתעוררות והתחזקות, יוצרות קשר נפלא וייחודי בין אבא שבשמים לבניו, קשר שבחודש אלול שב לפעום בנו בעוצמה, למלא אותנו בשמחה ובסיפוק כי אנחנו בנים של אבא, ולקשר הכה מיוחד הזה גם אבא מתגעגע...

עכשיו זה קורה. עכשיו. סוף סוף הגיע הרגע הגדול, בו נשוב אנחנו - הבנים לחיק אבא, וישוב אבא להיות עימנו. הרגע הגדול כבר כאן, אשרינו שזכינו!

מיליארדר נדיר במנהטן...

בורו פארק, שעת ערב אביבית ונעימה. 'אוהה, שלום עליכם!' - במבט מופתע ובחיוך רחב, קידם משה את ידידו מנעוריו, הרב מרקוביץ שליט"א, ראש ישיבה מפורסמת בירושלים. אכן, היתה זו הפתעה רבתי עבורו לפגוש ידיד נעורים בפתע פתאום בארץ נכר...

וכך פורסם הסיפור בספר 'ניצוצות': 'מה שלומכם? כמה שנים לא ראינו...' השיב לעומתו, הרב מרקוביץ, ושקע בשיחה ידידותית עם משה,

למה לעזוב את הנופש?

הכנות רבות קדמו לנסיעת הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר ז"ע אבי הרבי ה'שמח ישראל' ז"ע, לצורך מנוחה ונופש. היה זה אחרי שהרופאים הביעו דעתם הנחרצת כי עניין המנוחה הינו חובת המציאות עבורו, ובלית ברירה ואחרי שכנועים רבים נענה לצאת למסע לעיריית המנוחה.

מובן, שנסיעת הרבי הכריחה מאמצים כבירים: סידור המקום - שיתאים לשביעות רצונו וגם יספק את דעת הרופאים, להסדיר בית מדרש ומניין תפילה במקום, אספקת מזון בכשרות מהודרת ובשפע רב שיספיק לרבי ולכל בני הפמיליא, וכמובן - עלויות המסתכמות בהון תועפות עבור כל הצרכים האמורים. רק לקראת סוף חודש אב הוכתרו המאמצים בהצלחה, והרבי מאלכסנדר עזב את עיר מגוריו, כשפניו מועדות לעיריית הנופש.

הגיעה שבת מברכין חודש אלול. הרבי שוהה בעיריית הנופש, ומקיים שבת מרוממת עם קבוצה מצומצמת מחסידי. במוצאי השבת העילאית, מיד אחרי הבדלה, למרבה ההפתעה קובע הרבי: 'חוזרים הביתה!'

ויהי לפלא. הן הושקעה טרחה כה רבה במסע, תכנון וסידורים אינספור, יגיעה רבה והוצאות כבדות. כל זאת בשביל שבת אחת? הרי הגענו לכאן לפני מספר ימים בלבד, וכבר לשוב? אך הרבי היה נחרץ בדעתו לשוב לביתו...

איש לא הרהיב עוז לשאול על כוונת הרבי, חוץ מבניו, לימים הרבי בעל ה'שמח ישראל' ז"ע, שקרב אל אביו ושאל: 'מעשי הרבי תורה הם, ולימוד הם צריכים. הן מאמצים גדולים הושקעו בהכנת הנסיעה, ימים ולילות של טירחה, הפעלת קשרים וממון רב. אנחנו כאן רק כמה ימים, וכבר סובר אבא לשוב הביתה? על שום מה?'

השיב לו הרבי במתק שפתיים: 'הרי חודש אלול הגיע, וכשאשוב ויתמחו החסידים איש אל רעהו למה חזרתי כל כך מהר, יגידו כי שבתי הביתה בגלל חודש אלול, וכתוצאה מכך יבינו את יקרת החודש ומעלתו, ויתנו דעתם ולבם לנצלו כראוי...'

נו', סיים הרבי בחיוך מתרחב, 'היש משהו חשוב יותר מלהבין ולהפנים את גודל החודש ומעלתו הנשגבה? היש דבר חשוב יותר מלהרטיט את לב החסידים כי חודש אלול כאן? המאמצים הרבים שהושקעו היו כדאיים - כי דווקא באמצעותם יבינו ויפנימו את מעלת יוקרת חודש אלול!'

כך ראה הרבי את חודש אלול, הזדמנות. הזדמנות של פעם בשנה, שיש לעשות כל מאמץ לראות ולהפנים את ערכה. חודש בשנה, בו אבא פותח את ידיו וממתין ומצפה לבניו, זו הזדמנות שכדאי לנצל!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

צ'ק אחד, אחד!

היהודי שעמו יוצא מהמעלית, ונעלם במסדרונות הארוכים. הרב מרקוביץ מתחיל לחפש את דרכו למשרדו של מיסטר בלז, ובאותו רגע מגיעה מעלית נוספת, מתוכה, מתנשם ומתנשף, נרגש ונסער, יוצא משה.

'מה דיברת עם מיסטר בלז?' - שואל משה במתח.

'עוד לא דיברתי אתו' משיב הרב מרקוביץ בשלווה, 'הפגישה עוד שתי דקות, היכן המשרד שלו?'

'אני לא מאמין, לא מאמין, לא מאמין...' משה פוטר ידידו בייאוש וזועק מנהמת לבו: 'הרי הלכת את הדרך למעלית לצידו של מיסטר בלז, צפרתי וסימנתי לך שהאיש שלצידך הוא מיסטר בלז, היית אתו במעלית כל הדרך לקומה הארבעים ושתיים, יצאת מהמעלית יד ביד עם מיסטר בלז - מה דיברת אתו?'

'כלום, משיב הרב מרקוביץ בעגמומיות. 'חשבת שהוא יראה לי איך מגיעים לקומה ארבעים ושתיים, והוא התחיל לנדנד לי בשאלות על מוסדות התורה, המצב הכספי וכולי וכולי... הייתי חסר סבלנות, לא ידעתי מי הוא, ופטרתי אותו ממני. באמת? זה היה מיסטר בלז?'

משה לא הגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית...

רק עתה החל הרב מרקוביץ לעכל: 'אוי, איזה צירוף מקרים נורא! הרי מיסטר בלז דיבר אתי, כמעט התחנן שאספר לו מה קורה אתי, מה מעשי ולימה אני כאן. יכולתי - בפגישת מעלית פשוטה אחת - לספר הכל ולצאת עם צ'ק נדיב במיוחד, ובמדי ידיו איבדתי את ההזדמנות הזו! מיסטר בלז היה איתי, לצדי, בלובי, במעלית, ביציאה - ולא התייחסתי אליו? איך החמצתי כזו הזדמנות היסטורית?!?!'

כשחזר הרב מרקוביץ לארץ, אמר לתלמידיו: 'צ'ק גדול לא קיבלתי, אבל קיבלתי משהו הרבה יותר גדול. פתאום הבנתי מה זה אלול!'

בימים אלה, בחודש אלול, העולם כולו נע וזע, בעוד חודש ימים תעמוד שנה חדשה על הכף, הכל יידון, ייחתר ויקבע לשנה שלמה. הבריאות, הילדים, הפרנסה, האושר, השמחה והחיים - הכל ייקבע, בעוד כחודש ימים!

זה באמת מטריד, לא פחות מפגישה חשובה לשעה תשע בבוקר כשהשעה כבר חמישה לתשע... זה תופס את הראש, אנחנו נעשים סהרוריים, כמעט אובדי עצות... הראש תפוס, אולי עצבני, בוודאי לחוץ. מה יהיה? איך תיראה השנה הבאה? מה יהיה עם מושיע ואיך יצליח בלימודים, האם יגיעו תשובות משמחות מהמרפאה או חלילה אחרות, ואיך תיראה הפרנסה - האם המינוס יישאר אתי עוד שנה?

התקיעות של השופר שאנו שומעים עתה מדי יום, אלה הצפירות שבאות לבשר לנו 'אבא כאן!' אלה הצפירות שבאות לעורר בנו את הנימים החבויים, להשמיע מבפנים את צלילי הנשמה העורגת ומתגעגע לאבא. יום אחרי יום הם משמיעות את הקול מעומק לבנו, שאלול כאן, ואבא לידינו, מחכה לנו. אבא שלנו - בורא עולם - אומר לנו 'אל תהיו בלחץ, בני. הנה לכם חודש שלם, אני בא עד אליכם, רוצה לשמוע, מבקש להקשיב, רוצה את קרבנתכם, רוצה לשמוע אתכם. בואו, תדברו אתי, אני כאן לעזור לכם להתכונן, הגעתי כדי לסייע, להרגיע...'

חודש אלול הוא זמן שהקדוש ברוך הוא מתקרב אלינו, ומבקש שנתקרב אליו בחזרה, כדי שנגיע מוכנים ליום הדין, כדי שאכן נזכה לקבל שנה טובה, מתוקה, מצליחה ומאושרת... בחודש אלול, 'מיסטר בלז' (-להבדיל-) בורא עולם בכבודו ובעצמו, נמצא איתנו. מגיע אלינו מושיע את ידו ומבקש 'תספר לי בני, תגיד לי איך היתה השנה, איפוא לא הלך לך, מה במצבך הרוחני אתה רוצה לשנות, ומה אתה רוצה שאני אשנה עבורך במצבך הגשמי...'

אבל היצר עובד - מטריד את הראש, מבלבל את המחשבות, וממלא בדאגות ולחץ. 'עוד מעט ראש השנה', הוא אומר לנו, 'זה לחץ שצריך לעבור, תקופה מוטרדת שעוד יגיעו טובות ממנה. למי יש זמן לשים לב לצפירות של השופר, שמרמזות לנו שמיסטר בלז כאן. הרי עוד מעט יום הדין, עוד כמה דקות הפגישה הקריטית...'

לא חבל? בורא עולם, אבינו האוהב, נמצא לידינו, עומד לצידנו, מחכה לשמוע, מחכה שנתחבר אליו, שנספר לו, שנחלוק עמו את החוויות הקשות שלנו. כל אחד מאיתנו, בכל מצב, ולא משנה מה עברו, גילו ותחושותיו - אבא מחכה לו, אבא מחכה לנו. הבה נדבר אתו, הבה נקדיש כל יום עוד כמה דקות לשוחח עם בורא עולם, לספר לו מה עבר עלינו השנה, הבה נפנה כל יום כמה דקות בודדות מסדר היום כדי לדבר עם אבא, לנצל את ההזדמנות הייחודית הזו שהוא עומד לידינו ומקשיב, ומחכה לשמוע אותנו!

אם נעשה כך - נגלה שתפסנו את 'מיסטר בלז' במעלית... (-להבדיל-) שעוד לפני רגע הפגישה, עוד לפני יום הדין, התחברנו לאבא. נערכנו כיאות, הגענו מוכנים לימי הדין אשר ייראו אחרת לגמרי, וגם הצ'ק - בהתאם...

חבר נעורים שלי, הוא ראש ישיבה חשוב ויש לו מאות תלמידים, הוא בונה עכשיו בנין חדש וזקוק להרבה כסף. צ'ק אחד של מיסטר בלז מריץ אותו כמה שלבים קדימה...'

התחוננים עשו את שלהם, והשכן התרצה. למרבה ההפתעה גם המזכיר היה נחמד, וניאות לקבוע פגישה ליום המחר, בשעה תשע בבוקר. 'אבל תהיו שם בתשע אפס אפס, נדבר חמש דקות, נראה אם מיסטר בלז יכול להיכנס לדקה, ונסיים את העניין', קבע המזכיר.

'אתה לא מקומי, חבל שתיקח סיכונים', אמר משה להרב מרקוביץ עם סיום השיחה. 'אני אקח אותך לשם, לבניין המשרדים המפואר במנהטן. הוא יושב בקומה 42, במטה החברה, ואי אפשר לדעת איזה בידוק בטחוני עוברים שם ומה נהלי הכניסה. הבה נקבע עכשיו שמוך, בשבע וחצי בבוקר, אני אוסף אותך ממקום האכסניה, כדי שלא נחמיץ חלילה את הפגישה עם מיסטר בלז!'

למחרת, בשעה שבע ועשרים ושמונה דקות, כבר המתין הרב מרקוביץ, אחרי תפילת שחרית בתפילה מעומק הלב להצלחת הפגישה המיועדת עם מזכירו של מיסטר בלז, ומי יודע - אולי גם אתו... בשבע ושלושים בדיוק יצאה המכונית לדרכה, בואכה מנהטן...

צפירות קולניות...

'אני לא יכול לראות את השעון רץ, והתנועה לא זזה', לוחש משה בשמונה וחצי. 'נראה, הכל פקוק, עוד חצי שעה אנחנו צריכים להיות שם, מה יהיה? האם תפסיד את הפגישה המיוחדת עם מיסטר בלז?'

'בשם השם נעשה ונצליח!' חיזק הרב את ידי רעהו. 'אולי יש דרך לעקוף, השם יעזור שתמצא איזו דרך קיצור...'

המאמץ נשא פרי. בעשרה לתשע היה רכבו של משה בשער החניה של מגדל המשרדים המפואר, הצופה לנוף המדהים של מנהטן. 'תרוך כאן, ליד המעלית, תזמין מעלית לקומה ארבעים ושתיים. אני רק מחנה את האוטו ומצטרף אליך...'. אמר משה, 'אבל תנסה להזדרז, יש רכב מאחוריי שרוצה להתקדם, אני לא יכול לעצור את התנועה...'

הרב מרקוביץ נטל את הכובע, ויצא בזריזות מהרכב. מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם לא מזוכר, והתקדם גם הוא לכיוון המעלית.

הזר ניגש אל הרב מרקוביץ, והושיט לו ידו לשלום. 'א היימשיע ייד? דא?' שאל הזר באידיש רוצה מתובלת באנגלית, תמה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של מנהטן החומרית...

'אי יא', השיב הרב מרקוביץ בנחמדות, 'אני מארץ ישראל, וצריך כאן משהו מאחת הקומות הגבוהות. היכן המעלית?' שאל בקצרה. 'המעלית שם' הצביע האיש, 'גם אני הולך לכיוונך...'

בינתיים מאחור, שומע הרב מרקוביץ כי משה צופר בחזקה, אך בטוח כי הוא צופר כדי לסמן לו היכן המעלית. הוא מגיב בתנועה כאומר 'הסתדרתי, אני יודע איפוא המעלית', אך משה ממשיך לצפור...

הרב מרקוביץ שוב מסתובב אליו, ורואה כי משה מצביע על האיש שלצידו. 'כן, צועק הרב מרקוביץ לעבר משה 'אני יודע לשאול אותך, שאלתי אותו ואני הולך אחריו לכיוון המעלית...'

אך משה ממשיך לצפור, עד שגם האיש הזר מסתובב אחורנית. אך דווקא הרב מרקוביץ מרגיע אותו: 'הוא רוצה שתסביר לי היכן המעלית. סימנתי לו שהסברת לי אך הוא כנראה לא הבין...'

בינתיים, התרחקו השניים ממקום החניה, והמשיכו בדרכם. 'ומה מעשיך כאן, יהודי מישאל?' שאל הזר בנחמדות. אך הרב מרקוביץ כבר היה חסר סבלנות, והביט בשעון ברציפות. חמישה לתשע. תוך חמש דקות הוא חייב להיות בתוככי המשרד של מיסטר בלז, אצל מזכירו הראשי. במקום לענות, הוא שואל את היהודי שלצידו בנימוס: 'אני קצת ממהר, תגיד, כל כמה זמן מגיעה המעלית?'

'אה, שניות ספורות', אומר האיש בקצרה, וממשיך לנסות לתהות על קנקנו של הרב מרקוביץ. 'יהודי כמון כאן, בוודאי מחזיק איזה מפעל תורה או קופת צדקה. הלא כן?'

'אכן', עונה הרב מרקוביץ את התשובה הכי קצרה, ושב לנושא המטריד אותו באמת: 'אבל למה המעלית לא מגיעה? אני חייב להיות בתשע בקומה הארבעים ושתיים!'

'היא עוד תבוא, יהיה בסיידר', מרגיעו היהודי המבוגר, ואכן - באותה רגע הגיעה המעלית והשניים נבלעו בקרבה. 'מה אתה מחזיק בארץ? האם המצב הכספי של מוסדות התורה בארץ בכי רע? האם אתה מרגיש בכך?'

'אני יכול לענות לך באריכות', משיב הרב מרקוביץ בחיוך מאולץ, 'אבל באמת אין לי זמן. יש לי פגישה בתשע, וכבר שלוש דקות לתשע. הנה הגענו לקומה הארבעים ושתיים, הוא אומר ומשחרר אנחת רווחה...

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר

בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

גליון מספר 990

פרשת שופטים שנת תשפ"ו

"לא תטה משפט... ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני

חכמים ויסלף דברי צדיקים" (טז, יט)

בתחלה נקט הכתוב בלשון יחיד – "לא תטה משפט... ולא תקח שחד". מדוע אפוא אינו מסים שהשחד יעור את עיני "החכם" אלא "עיני חכמים"? כך שואל ה"תורי זהב".

ותרץ: בדין יושבים שלשה דינים ומעלה. נמצא, שאם אחד לקח שחד, הרי עדין ישנם שני דינים שלא לקחו שחד, ומאחר שהם הרב – בכחם להטות הכף לדין אמת.

אמנם, כפאשר יקבל אחד הדינים שחד, הוא יטהר את השרץ בק"י טעמים, וישתדל בכל כחו לשכנע גם את האחרים בצדקת דבריו...

זהו שאמרה תורה: אם תקח שחד – השחד הזה עלול לעורר גם את עיני החכמים האחרים!

"על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המית לא יומת על פי עד אחד" (יז, ו)

מפסוק זה הביא האדמו"ר מסוכאטשוב, בעל ה"אבני נזר", רבי אברהם בורנשטיין זצ"ל, אסמכתא ואזהרה ליהודים המרימים יד בתורת ישראל, ובוחרים לקחת להדין בערכאות של אמות העולם, כתגובה לשמועה שנאמרה לו על פי יש מיהודי סוכאטשוב ההולכים להדין בערכאות.

האדמו"ר אסף את הצבור בבית המדרש הגדול ואמר להם: "הכתוב אומר 'בפסח ליום חגנו', וחז"ל למדונו, כי ביום הדין מתפסח הירח, משום שהקטגור זקוק לשני עדים נצחיים, הלא הם השמש והירח, שיעידו על הנעשה בקרב שוכני הארץ, ומאחר שהירח מסתתר, שוב אין השמש לבדה מסוגלת להעיד, שכן עד אחד אינו נאמן בדיני ישראל".

"אולם" – המשיך הרבי – "כפאשר הולכים בני ישראל לערכאות הגויים, ודיני עבדים מוצאים חן בעיניהם, הרי שבקד מניפים הם את כחו של הקטגור במרום, והוא מסגל להסתפק רק בעד אחד, כמו שנהוג אצל הגויים..."

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (יז, יא)

ימין ושמאל – אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל (רש"י)

מדוע גם כשהוא אומר לך על ימין שהוא שמאל אין לנטות מדבריו?

באר ה"חתם סופר": כי אם הקב"ה פסק מראש שיש לעשות כפי שפוסקים חכמי הדור, גם אם לנו נראה אחרת, ברור שהקב"ה לא יפקיר את כלל ישראל וינדאג שהחכמים יפקדו את הפסק הנכון והאמיתי על פי התורה. על כן חובה לשמע בקולם.

זאת ועוד – ממשיך ה"חתם סופר", לפעמים השמאל הוא המקום הנכון. היכן?

לדגמא: כשפוסעים אחורה בעושה שלום, משתחווים קדם לשמאל ואחר כך למין, כי הקב"ה עומד, כבבכול, מול האדם,

"שופטים ושטרים תתן לך בכל שעריך" (טז, יח)

בלשון הכתוב "תתן לך" – אומר ה"ייטב לב" – טמונה הוראה לכל אדם מהי ההנהגה הישרה בדיני ממונות.

במדרש (ילקוט"ש תהלים תשכז) מובא המעשה הבא: אלכסנדר מוקדון הגיע לבקר את מלך מדינת "קציא" שמעבר להרי החשף.

מספר שם שמלך קציא יצא לקראתו עם מתנות רבות של זהב וכסף, אבל אלכסנדר מוקדון סרב ואמר שיש לו מספיק זהב וכסף בארצו, "לא באתי לכאן אלא כדי לראות כיצד אתם דנים דיני ממונות, ללמוד מדרך המושפט שלכם". ומלך קציא הסכים.

לא עבר זמן רב, והגיעו שני אנשים לפני המלך. הראשון אמר: "אדני המלך, יש לי בעיה. קניתי שדה, וחרשתי ומצאתי אוצר קר מאד. והאוצר לא שייך לי, כי קניתי שדה ולא אוצר. ברצוני אפוא, להחזיר את האוצר לבעליו – המוכר". אבל השני טען: "לא ולא, כשמכרתי את השדה, מכרתיה עם כל מה שבתוכה. האוצר שייך לי".

ומה פסק מלך קציא?

אמר לאחד מהם: "יש לך בן זכר?"

– "כן"

אמר לשני: "יש לך בת?" אמר לו: "כן". אמר להם: "שהבן והבת יתחתנו והאוצר יהיה שייך להם כמתנת חתונה".

ראה מלך קציא את אלכסנדר מוקדון, שהוא יושב ותמה. אמר לו: "האם לא דנתי נכון? אלו היה מגיע לפניכם מקרה כזה, כיצד הייתם דנים אותו?"

אמר לו: "הייתי הורג את שניהם, ואת הפסד לוקח לאוצר המלכות".

שאל אותו מלך קציא: "האם יורד אצלכם גשם? האם השמש אצלכם זורחת? אמר לו: "כן".

אמר לו [מלך קציא]: – "יש אצלכם בהמות?" אמר לו: "כן". אמר לו: "לא בזכותך זורחת השמש ויורד הגשם, אלא בזכות הבהמות, דכתיב: 'אדם ובהמה תושע ה' – אדם בזכות הבהמה'".

נמצא לפי זה, אומר ה"ייטב לב", שישנן שתי סבות לכך שאדם הולך לדין תורה: אפשרות אחת, וכך הוא בדרך כלל, שאדם טוען: 'מגיע לי ממון מסים והלה מסרב לתת לי אותו'. אפשרות שניה שאדם בא ואומר: 'איני יודע אם מגיע לי אותו ממון, אני סבור שלא, והלה אומר שכן מגיע לי'.

אלו הם שני סוגים שונים של דין תורה. באפן הראשון הנתבע לא ילך לבית הדין עד שיקראו לו לבוא, ואלו באפן השני הוא לבד מצד עצמו הולך לבית הדין כי הוא רוצה לגבר האם מגיע לו כסף זה או לא.

יסוד נפלא זה למדתנו כאן התורה הקדושה: "שופטים ושטרים תתן לך" – לא שיקראו לך לדין תורה, אלא כל פעם שיש לך ספק בדיני ממונות תרוץ לרב לשאל. אל תשתתף ותאמר: אם לא הוציאו מרשותי את הממון כנראה שהוא שלי, אלא תלך לגבר האם באמת מצד הדין והישר שלך הוא.

ונמצא ששמאלו של האדם היא בעצם ימינו של הקב"ה, לכן במקרה זה, השמאל חשובה יותר מהימין. אכן, כל זה ביחס לאדם רגיל, אבל הצדיקים האמתיים הנעשים מרובה לשכינה, אצלם ימינו של הקב"ה היא גם הימין שלהם. יתכן אפוא מצב שאדם רואה שצד שמאל צודק, ואלו הם, הצדיקים האמתיים, רואים שהימין צודק – והצדק עמו. לכן "אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין", עליך לשמץ בקולו, כי הוא מכיר את המציאות האמתית יותר טוב ממך.

"רק לא ירבה לו יוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וגו', ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו" (יו, טז-יז)

ואמר רבי יצחק, מפני מה לא נתגלו טעמי תורה? שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן, נכשל בהן גדול העולם. כתיב: 'לא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו', אמר שלמה אני ארבה ולא אסור, וכתיב: 'ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו'. וכתיב: 'לא ירבה לו סוסים', ואמר שלמה אני ארבה ולא אשיב, וכתיב 'ותצא מרובה ממצרם בשש' (סנהדרין כא ע"ב)

שלמה המלך היה משכנע כי יוכל לעמד בנשיון הקשה. הוא סבר כי הסבה שבמקרים אלו פתחה התורה את טעמן של המצוות, היא כדי להודיע שמי שהענין אינו נוגע אליו, אינו מחיב לקיימן. לאמתו של דבר, ההפך הוא הנכון, ודוקא בגללו פתחה התורה את טעמן של מצוות אלו, להודיע שאפלו גדול העולם עלול להפשל בהן. כך פרש בספר "טעמא דקרא".

ובדרך זו מבאר הגר"א בספר "קול אליהו", את דברי הברייתא המובאת בגמרא במסכת שבת (יב ע"ב): "לא יקרא לאור הנר שמה יטה, אמר רבי ישמעאל בן אלישע, אני אקרא ולא אטה. פעם אחת קרא ובקש להטות. אמר, כמה גדולים דברי חכמים, שהיו אומרים: 'לא יקרא לאור הנר'".

וכתב הגר"א, שפונתו היתה לדברי חכמי המשנה (שם יא ע"א) שלא פירשו את הטעם אלא רק אמרו: "ולא יקרא לאור הנר". ואלו בברייתא נתפרש הטעם "שמה יטה". וכשראה רבי ישמעאל את הטעם, סבר כי לו מתיר לקרוא לאור הנר מאחר וברור לו שאף אם יקרא, יזהר שלא להטות את הנר. אכן, בסופו של דבר כמעט שנכשל וניש דעה בגמרא שהוא נכשל, ואז אמר: "כמה גדולים דברי חכמים", וכונתו לחכמי המשנה, שאמרו "לא יקרא לאור הנר" ולא הוסיפו טעם לדבר, כי חששו שניתנת הטעם עלולה להביא פתח לטעות ולמכשול.

וכך הן כל גזרות חז"ל ותקנותיהם, יש לקיימן גם במקום או בזמן שרואים ומבינים שטעם התקנה וסבת הגזרה אינם שייכים או אינם מתאימים. וידועה בזה שיטת הגר"א, שמלבד הטעם הנגלה בתקנות חז"ל, ישנם עוד טעמים כמוסים שלא גלו לנו.

ובספר "באר יוסף" באר, שרבי ישמעאל בן אלישע ידע להעריך את כחות נפשו, והיה בטוח שזכירת קדשת השבת כה חזקה בקרבו, עד שאין שום סכוי שישכח ויטה. ואכן זו היתה האמת, אלא שמשמים פנו שביבא לידי מכשול, כדי ללמדו שאין לשום איש בעולם להקל בתקנות חז"ל. וזו היתה התגלית שלו מהמקרה שארע לו, ועל כך קרא ואמר: "כמה

גדולים דברי חכמים", שלא הייתי אמור להפשל בעברה בשום אופן, ורק מפני שעברתי על תקנתם ארע לי הדבר. ואם כך בגדולים שבעולם, כשלמה המלך ורבי ישמעאל בן אלישע – קל וחומר לכל אדם שיקפיד מאד שלא לעבר על תקנות חכמים וגזרותיהם, בשום אופן ובשום מצב.

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" (יח, יג)

פעם שאל אחד מצדיקי הדור את רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל: "ר' נפתלי, כתיב בתורה 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' ולא 'חכם תהיה'. כנראה שתמימות גדולה יותר מחכמה!" ענה ר' נפתלי: "נכון, תמימות גדולה יותר מן החכמה, אבל כמה חכמה צריך יהודי כדי שיוכל לבוא למדרגת התמימות..."

"לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר" (יט, טו).

בפסוק זה – אומר ה"בן איש חי" – נרמז האופן הראוי בעשיית התשובה.

המלה "עד" מרמזת לענין התשובה, שכן "עדי" הוא תכשיט, שנאמר: "ותבאי בעדי עדיים" (יחזקאל טז, ז), וכן נאמר: "עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים" (תהלים פא, ו) – זה רביד הזהב שתלה לו פרעה על צוארו, ותשובה, על כל חלקיה, תכשיט גדול וחשוב היא לאדם. והנה, שלשה חלקים ישנם בעבודת התשובה: תשובה להינו לשוב מדרך הרעה, תפלה וצדקה. אדם עני שאין לו ממון, אינו יכול לתת צדקה, ואצלו עבודת התשובה מרובת משני המרכיבים האחרים בלבד – תשובה ותפלה. אבל עשיר שיש לו אפשרות לתת צדקה – מחיב גם בחלק הצדקה. שאדם לא נעשה תשובה ויסתפק רק בתפלה, או להפך – זה לא שייך. ישנם שני חלקים שהם הכרחיים – תשובה ותפלה, ומי שהוא בעל יכולת – מחיב גם בצדקה.

אומרת, אם כן, התורה הקדושה: "לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת" – אי אפשר לעשות תשובה על עון וחטאת באמצעות "עד" אחד – חלק אחד מיתכשיתי התשובה, אלא "על פי שני עדים, או שלשה עדים" – עבודת התשובה דורשת לכל הפחות שני חלקים – תשובה ותפלה, ועדיף שלשה – גם צדקה. על דם "יקום דבר".

מוסיף ה"בן איש חי", "ותרבי ותגדלי", תרבי בחכמה ותגדלי בממון. ואז "ותבאי בעדי עדיים" – עדי אחד, עדיים שנים, סוף הכל שלשה.

ענינים מתוך הספר "מתוך האור" על ספר תהלים חלק ראשון

"כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים" (יב, ז)

המשיל דוד המלך את חכמת התורה ל"כסף צרוף". ובאר בזה ה"שפת אמת", שפשם שאת הכסף צורפים על ידי ששמים אותו בתוך האש, והחם מזקק אותו מכל הסיגים – כך כשאדם לומד את התורה הקדושה באופן הראוי ומקדש את עצמו, האור שבתורה מנקה ממנו את כל הפסולת והסיגים, והוא נעשה ככסף צרוף.

ועל כך נאמר (ירמיהו כג, כט): "הלא כה דברי כאש נאם ה'" – התורה מזככת את האדם, כאש המזככת את הכסף.

לעילוי נשמת

ר' משה אליעזר

ב"ר אלתר יצחק

לקס

נלב"ע י' כסלו תשע"ח

תנצב"ה

לעילוי נשמת

ר' יצחק זאב הכהן

ב"ר גדליה

נלב"ע ד' ניסן תש"פ

תנצב"ה

לעילוי נשמת

ר' מרדכי יוסף

ב"ר משה אליעזר

נלב"ע י"ז אייר תשס"א

תנצב"ה

לעילוי נשמת

מרת שרה ע"ה

ב"ר יצחק יעקב

לקס

נלב"ע י"ד אב תשפ"ד

תנצב"ה

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל 0504-147001

אופק חדרה

כניסת שבת	ציאת שבת	רבינו תם
18:57	20:04	20:47
לוח מקומי		
19:07	19:56	20:47
אור החיים		

לחבוד שבת קודש

שופטים התשפ"ו

קיבלתי שיעור לכל החיים! יהודי צריך להאמין ולהרגיש כי 'שבתך ומשענתך המה ינחמוני'. ב'שבתך' יש נחמה בדיוק כמו ב'משענתך', כי שניהם באים מאותו מקום - מהקדוש ברוך הוא, שהוא אב הרחמים, וכל מה שהוא עושה - לטובה!"

בספר "שומרי אמונים" (פרק ו, מאמרי השגחה פרטית) מביא על כך, שאם אדם מתגבר על טבעו ואינו רוטן ומתאונן על מה שקורה לו, אלא מקבל הכל באהבה ואומר בליבו 'זהו רצון ה' - בכך הוא מתקן את כל השאלות, התלונות והטענות שהיו לו על הקדוש ברוך הוא במשך חייו. הוא מביא שם סיפור מה'בעל שם טוב' הקדוש: פעם הגיע הבעל שם טוב עם תלמידיו לעיירה אחת. אחד מבני העיירה, שהיה אהוב על שכניו ומכיריו, חלה ונטה למות. באו ראשי הקהל אל הבעל שם טוב ואמרו לו: "קח מאיתנו פדיון נפש ותברך ותתפלל על היהודי שיתרפא מחוליו".

אולם הבעל שם טוב השתמש. הם הפצירו בו, התחנונו לפניו, אך הבעל שם טוב בשלו. באו אליו בני משפחתו של החולה ואמרו לו: "רבנו, מדוע אתה מסרב להתפלל על החולה? אנא, חוס ורחם עלינו!" כשראו שהבעל שם טוב אינו נענה להם, יצאו מלפניו בפחי נפש. כשנודע הדבר לתלמידיו הבעל שם טוב שרם מאן להתפלל ולברך את החולה, באו אליו ותמחו בפניו: "רבנו, הרי אתה מצטער בצערו של כל יהודי כאילו זה צערך הפרטי, ואיך יכולת לסרב לתחנוניהם של בני העיירה ובני משפחתו של החולה?!"

אמר להם הבעל שם טוב: "אגלה לכם את הסיבה לכך: יש קבוצה של גויים ערלי לב ששולטת בכל האזור הזה. הם רוצים להיכנס לעיירה ולהרוג את כל היהודים. אתם יודעים מי מונע מהם מלהיכנס? הייסורים של היהודי הזה!"

"היהודי הזה איננו בעל מדרגה גדול, אבל יש לו מעלה אחת גדולה - הוא מקבל את הייסורים באהבה ואינו בא בתלונות לקדוש ברוך הוא על מצבו. בזכות זה הוא מציל את כל בני עירו!"

"אם הייתי נענה לבני עירו ובני משפחתו ומתפלל עליהם - אמר הבעל שם טוב - "הוא אומנם היה קים מחוליו ומתרפא מייסוריו, אבל בד בבד היתה מתבטלת הזכות הגדולה שלו והגויים השפלים היו נכנסים לעיירה וטובחים בכל היהודים."

היהודים בעיירה בטוחים שאני מתאכזר אליהם, ואינם יודעים שאני עושה זאת מרחמים גדולים, להציל אותם מידי מבקשי נפשם."

מובא עוד בפרשה "תמים תהיה עם ה' אלוך" (יח, יח) פירש רש"י: "התהלך עימו בתמימות ונצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עימו ולחלקו". האיש המתהלך עם הקדוש ברוך הוא בתמימות, זוכה להיות "עימו" - ביחד עם ה' יתברך.

כתב "בעל הטורים": "תמים - תי"ו גדולה, שאם תלך בתמימות - כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו."

ללמדנו, שמי שמקיים "תמים תהיה עם ה' אלוך" אפילו במצווה אחת, שאותה הוא משתדל לקיים בתמימות ובשלמות - מעלה עליו הכתוב כאילו קיים את כל התורה כולה, מאל"ף ועד תי"ו."

בספר "להתענד באהבתך" מסופר על יהודי יקר בשם ר' זלמן שהיה טבח בשיבת פוניבז'. יום יום היה מגיע לשיבה להכין אוכל לבחורים, ואשתו שושנה היתה מסייעת לו.

יום אחד, ועוד יום, הוא לא הגיע לשיבה. כמובן, דאג להביא ממלא מקום. אחרי כשבוע שב, וכולם שאלו אותו: "ר' זלמן, איפה היית?" וכך סיפר:

אשתי שושנה, שכולכם מכירים, והיתה עוזרת לי במטבח, חלתה ואושפזה בבית החולים. הרופאים אמרו לי ששושנה לא תוכל לחיות ובקרוב תמות. מיהרתי לרש שך ואמרתי לו: 'הרב! אני ואשתי עובדים בישיבה במסירות נפש, והרופאים אמרו לי ששושנה תמות. מה זה? אני עובד בישיבה, היא עובדת בישיבה! אני רוצה שהקדוש ברוך הוא יעזור לאשתי!"

הרב שך, שראה את התמימות שלו, שאל: "אתם תמשיכו לעבוד בישיבה?" השיב לו ר' זלמן: "בוודאי! אני ושושנה נמשיך לעבוד בישיבה."

"אם ככה", אמר לו הרב שך, "בעזרת ה' שושנה תהיה בריאה". שאל אותו ר' זלמן: "איך היא תהיה בריאה?" והרב שך השיב: "לך לרופא מקופת חולים, תבקש ממנו איזושהי תרופה, לא משנה מה,

"שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוך" נותן לך לשבטיך (טז, יח)

מדוע היתה צריכה התורה להוסיף את המילים: "אשר ה' אלוך" נותן לך לשבטיך? וכי איננו יודעים שהקדוש ברוך הוא הנחיל לנו את ארץ ישראל?!

אומר החיד"א בספרו "נחל קדומים", כי התורה באה ללמדנו יסוד גדול בחיים. "שבט" הוא מקל, שבט מוסר. אומר דוד המלך (תהלים כג, ד): "שבטך ומשענתך המה ינחמוני". והנה, זה מובן מדוע "משענתך" היא נחמה, אבל איך יתכן שגם "שבטך" הוא נחמה! איזה נחמה יש למי שמקבל מכה מ'שבט' של הקדוש ברוך הוא?!

התשובה היא, שמי שמרגיש את 'שבט' של הקדוש ברוך הוא - זו הוכחה שלקדוש ברוך הוא אכפת ממנו, ואין לך נחמה גדולה מזו! אומרת התורה: "אשר ה' אלוך" נותן לך לשבטיך, 'שבטיך' - לשון שבט ומקל. אם אחרי ששופטים ושופטים עומדים להוציא אותך חייב בדיון ואתה רואה ומבין שה' בעצם מכה אותך ב'שבט' - תמצא בכך נחמה גדולה, כי אם זה נעשה מריבוננו של עולם - זה לטובתך!

מוסיף החיד"א, כי כאשר ידע האדם שהמכה שהוא מקבל היא מהקדוש ברוך הוא והיא לטובתו - על ידי כך גופא הוא יצא זכאי בדיון. סיפר רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

מעשה בצעיר יהודי בארצות הברית שבנה סוכה בחצר ביתו, באמצע הבניה הוא מעד ונפצע קשה ואושפז בבית החולים. בחדרו בבית החולים שכב יהודי זקן, ניצול שואה, בשם ר' זאב דייטש. הצעיר התאונן בפניו על מצבו וכעס על עצמו: "איזה פזיז הייתי? מדוע לא נזהרתי? למה זה היה צריך לקרות לי?!"

אמר לו ר' זאב דייטש: "בחור צעיר, לעולם אל תצטער על מכה שאתה מקבל!..."

אמר לו: איך אפשר שלא להצטער? תראה איך אני סובל!"

ר' זאב הניח את ידו על כתפו של הצעיר ואמר לו: "התורה מצווה אותנו (דברים יח, יט): 'תמים תהיה עם ה' אלוך'. אם אתה בא עם שאלות - אתה נופל! אם אתה יודע לקבל את מה שה' נותן לך - גם ה' יקבל אותך כמו שאתה. אומרת התורה (שם יג, ה): 'אחרי ה' אלוך תלכו ואותו תיראו'. אומר ה' אבן עזרא: 'ואותו תיראו - מלשאל למה זה'. נמצא שמי ששואל את הקדוש ברוך הוא 'למה?' - עובר על יראת ה'."

הוא הוסיף: "אין מקום לשאל את הקדוש ברוך הוא 'למה?' - כי הוא יודע מה הוא עושה! הכל נעשה בחשבון מדויק, והכל לטובה!" כדי להמחיש לו את הדבר, סיפר לו ר' זאב את סיפורו האישי מתקופת השואה:

"הייתי אחד מקבוצה של שישה בחורי ישיבה מהעיר וייצן שבהונגריה. לא היו עלינו תעודות מזהות. אם החיללים הגרמנים היו תופסים אותנו בלי תעודות - היו יורים בנו במקום והורגים אותנו. נאלצנו לברוח ממקום למקום ולהסתתר בכל מיני מקומות מסתור. "לאחד החברים בקבוצה היה קרוב משפחה עשיר ובעל קשרים שגר באזור שבו הסתתרנו. החבר התגנב לביתו וסיפר לו על מצבנו וביקש את עזרתו. אותו יהודי נענה לבקשה. הוא הפעיל את קשריו והוציא מכיסו סכום כסף גדול כדי לזייף עבורנו דרכונים של שוויץ, שהיתה מדינה ניטרלית. כששמענו על כך נשמנו לרווחה - סוף סוף נוכל ללכת ברחובות בחופשיות כנתיני שוויץ, ואולי גם נוכל לצאת מגבולות המדינה לאזור מבטחים."

"אולם אז נכונה לנו אכזבה. במקום לזייף שישה דרכונים, זויפו רק חמישה. ומי נשאר בלי דרכון? אני. ברגע הראשון חלפה בי תחושת צער ותסכול נוראים, מה יהיה? אולם מיד התעשתי - הרי הקדוש ברוך הוא יודע מה הוא עושה!"

"אני נאלצתי להמשיך ולהסתתר, בעוד שחברי הירשו לעצמם להסתובב בחופשיות. יום אחד תפס אותם קצין גרמני. הוא עצר אותם וביקש מהם תעודות מזהות. הם שלפו מכיסיהם את הדרכונים המזויפים והושיטו אותם לקצין הגרמני. הוא הציץ בדרכונים השווייצריים, השווה את פרצופיהם לתמונות שבדרכון. משחו נראה לו חשוד. הוא החל לחקור אותם, עד שגילה את זהותם האמיתית - וירה בהם למוות."

"אני", אמר ר' זאב, "שנשאיתי בלי דרכון ונאלצתי להתחבא במקומות מסתור - ניצלתי!"

הוא הוסיף: "אך לא רק את חיי קיבלתי במתנה, אלא גם

הפכות

הלכות תשובה

מעיקרי התשובה: חרטה, וידוי וקבלה לעתיד

- כל מצוות שבתורה - בין עשה בין לא תעשה, וכן מצוות דרבנן - אם עבר אדם על אחת מהן, בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה בחרטה גמורה וישוב מחטאו, חייב להתוודות לפני האל ברוך הוא, ומקיים בזה מצוות עשה.

- כיצד מתוודין? אומר: "אנא ה'! חטאתי עוונתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובושתי במעשתי, ולעולם איני חוזר לדבר זה". וזהו עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתוודות ומאריך בעניין זה, הרי זה משובח.

- צריך להתוודות בשפתיו, ולומר עניינים אלו שגמר בליבו לעולם. וכל המתוודה בדברים ולא גמר בליבו לעולם, הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו שאין הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ, וכן הוא אומר (משלי כח, ג): "ומודה ועוזב ירוחם".

- וכן החובל בחבירו והמזיק ממנו, אף על פי ששילם לו מה שהוא חייב לו וביקש ממנו מחילה, אינו מתכפר עד שיתוודה וישוב מלעשות כזאת לעולם, שנאמר (במדבר ה, ו): "אשר יעשו מכל חטאת האדם... והתוודו את חטאתם". וגו'.

- התשובה מכפרת על כל העבירות, אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה, אין מזכירין לו שום דבר מרשעו, שנאמר (יחזקאל לז, יב): "ורשעת הרשע לא יכשל בה, ביום שובו מרשעו".

- יש עבירות שהן מתכפרים לשעתן, ויש עבירות שאין מתכפרין אלא לאחר זמן, כיצד?

- א. עבר אדם על מצות עשה שאין בה כרת ועשה תשובה - אינו זז משם עד שמוחקין לו.

- ב. עבר על מצות לא תעשה שאין בה כרת ולא מיתת בית דין ועשה תשובה, תשובה תולה ויזק הכיפורים מכפר.

- ג. עבר על כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה - תשובה ויום הכיפורים גורמים שאין כוח במקטרג לקטרג עליו, ויסורין הבאין עליו גומרין לו הכפרה.

- ד. המחלל את השם - אף על פי שעשה תשובה והגיע יום הכיפורים והוא עומד בתשובתו ובאו עליו יסורין, אינו מתכפר לו כפרה גמורה עד שימות, אלא התשובה ויום הכיפורים והיסורין שלושתם גורמים שאין כוח במקטרג לקטרג עליו, ומיתתו מכפרת עליו לגמרי.

- אי זו תשובה גמורה? זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופרש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכישלון כוח, זהו בעל תשובה גמורה.

- ומה היא התשובה? שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בליבו שלא יעשה עוד, שנאמר (ישעיה נח, ז): "עזוב רשע דרכו" וגו'. וכן יתנחם על מה שעבר, שנאמר (ירמיה לא, יח): "כי אחרי שובי נחמתי". ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם.

(אורות ההלכה)

מצות הצדקה

התלפון בביתו של ר' יעקב גלינסקי מצלצל, ואשתו מרימה. "תימסרי לר' יעקב שמדבר הבחור החמישי, והתארתני", אמר הדובר הזר מעבר לקו משפט תמוה. בקושי המתנה הרבנית, בסקרנותה הרבה, לבואו של ר' יעקב מתפילת ותיקין עליה הקפיד. כששמע את ההודעה, קרנו פניו. "מה פירושו של זה?" רצתה הרבנית לדעת. "כשהייתי בארצות הברית", סיפר לה ר' יעקב, "היה זה בפורים, ושתינו מעט כמצוות היום. היו שם חמישה מבוגרים, והם הישקו אותי עוד ועוד... בקיצור, כשהתפכחתי מעט, ראיתי צורך של חמשת אלפים דולר ביד. שאלתי אותם מה זה, והם אמרו לי: "כשהיית בגילופין (שיכור) הבטחת לנו שנתאסר, כולנו, עוד השנה. נתנו לך אלף דולר כל אחד" נבהלתי, "לא יכול להבטיח, אולי לברך... קחו בחזרה את הכסף". והם התנגדו. הצעיר בהם בן עשרים ושמונה, והם לא מוותרים. אמרתי להם: "אני אתפלל, ואת הכסף אשמור. אם תתאסרו - מה טוב. אם לאו, תקבלו את הכסף בחזרה..." והיום... היום התקשר הבחור החמישי וסיפר שהתאסר..."

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמות: יואב בן מנחם בן סימון, שושנה שירה ח'בי בת אברהם, מיכאל ח'בי בת סעדיה, לזכות אריה ח'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעדיה, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שני בת שלמית, סעדיה בת שלמה, חנה סמירנסקי בת סעדיה, אסתר בן יצחק, יואב נגר בן יצחק, חיים כלאב בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורליה, כוכבה בת אורה, אחרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואחרון, רוט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמע בת ישראל, שושנה קמר בת עוזאד.

לרפואת: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצ, רונית בת חבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

לקראת שנת הלימודים הבעל"ט סיימנו השבוע את ההיערכויות השונות לתת"ס רבים בהם אני זוכה ללוות את ההנהלה, המנהלים והמלמדים. זכיתי לראות עין בעין כיצד הקב"ה מלמד תורה לעמו ישראל, וכל מערכות החינוך הם שלוחי דרחמנא - וחזקה ששליח עושה שליחותו.

אחד מהיסודות שמנחים אותי בכל עבודת הייעוץ והליווי, הוא יסוד פשוט: גם אני וגם כל מנהל וכל מחנך, כל אחד בתפקידו, יחשוב: כיצד הייתי רוצה שיתנהגו איתי - אם הייתי יושב בצד השני? שלא יהיה אף פעם מציאות של "שני דינים".

כפי שמבואר בתולדות יעקב יוסף בפרשת שופטים: טבע הבריאה הוא שכל אחד מבין מאוד טוב את עצמו. כל אחד רואה את גדולתו, מגדיל את הדברים הטובים שבו, ומנגד מגמד את הדברים הרעים שבקרב. כל אחד רוצה שכולם יחייבו אליו, יקבלו אותו בחום, ירעיפו עליו שבחים. אבל כשמגיעים לאחר - פתאום יש דין אחר. "השני לא רגיש כל כך. לא אכפת לו כיצד מתייחסים אליו". צריכים ללמוד אותו לקח. שני דינים: אחד לעצמי ואחד לזולתי.

התולדות יעקב יוסף מביא את מוה"ר יעב"ץ על המשנה "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו":

"כתב מוה"ר יעב"ץ במשנה "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו":

שזהו כלל גדול להתמדת השלום והאהבה בין האנשים.

וזה כי רוב הקטטות הנפלות בין בני אדם - הם בסיבת שפוט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחד לזולתו. לכן הזהיר... שיהיה דעתך ונפשך תחת נפשו".

"רוב הקטטות - בגלל שני משפטים! לא בגלל חוסר כבוד, לא בגלל כעס - בגלל שיש דין אחד לעצמי ודין אחד לאחר. לעצמי - מובן שמגיע לי. לאחר - הוא לא באמת צריך".

וכך מפרש את הפסוק: "שופטים ושוטרים תתן לך".

רוצה לומר: אותו משפט שהיית רוצה על חברך - אותו המשפט שפוט לעצמך! ותתן לך - זה השופט שישפוט אותך כמו זולתך.

ואז - כל אחד על מקומו יבוא בשלום".

זה הכלל: אותו משפט שאתה רוצה לעצמך - תן לחברך!

דיוק מדהים: "תתן לך" - תן לעצמך את אותו השופט! לא "תשפוט את חברך כמוך" - אלא "שפוט את עצמך כמו שאתה שופט את חברך". אם אתה קשוח עם אחרים - יהיה קשוח עם עצמך. ואם אתה מקל על עצמך - הקל על אחרים. משפט אחד לכולם.

וממשיך ומבאר בדרך משל:

"אם אדם פגע בך על עוול שעשית לו - בדרך כלל אדם יענה לו מיד מנה אחת אפיים.

אולם, אם יחשוב אדם לעצמו ויאמר: 'אם אני הייתי עומד בצד השני - כיצד הייתי מגיב?'

וכן, במשא ומתן ובכל השיחות עם החבר - לפני שאתה אומר משהו, תחשוב כיצד היית רוצה שידברו אליך - ורק לאחר מכן תגיב".

"לפני שאתה אומר - תחשוב כיצד היית רוצה שידברו אליך". זה הכל. לא צריך קורסים, לא צריך ספרים, לא צריך הכשרות. רק שאלה אחת: 'מה הייתי רוצה שיעשו לי?' ואז - "כל אחד על מקומו יבוא בשלום".

זה נכון לכל אחד:

למנהל: לפני שאתה ממזין מלמד לשיחה - תחשוב: אם המנהל שלי היה ממזין אותי לשיחה כזאת, מה הייתי רוצה שיתנהג אלי?

למחנך: לפני שאתה מעיד לתלמיד - תחשוב: אם המחנך שלי היה מעיד לי כך, איך הייתי רוצה לשמוע?

להורה: לפני שאתה מדבר עם הילד - תחשוב: אם אבא שלי היה מדבר איתי כך, מה הייתי מרגיש?

הכלל: "שיהיה דעתך ונפשך תחת נפשו". משפט אחד לכולם. ואז - "כל אחד על מקומו יבוא בשלום".

ענת פלד
פרב אלחנן רייזן

הנפש והחינוך

למידה מותאמת?

תדחוק לו השעה ללמדו תלמוד.

ואם יבין תלמוד - אל תדחוק אותו ללמוד מקרא. במה שידוע - תחנכהו".

"אל תדחוק לו השעה" - מילים נוראות! "דחיקת השעה" - לדחוק ילד ללמוד משהו שהוא לא מסוגל. זו לא חינוך - זו אכזריות. הילד לא מתקדם - הוא נשחק.

ולהפך: "במה שידוע - תחנכהו" - מצא את מה שהוא כן יודע - ושם תבנה אותו. לא "מה חסר לו" - אלא "מה יש לו". ושם - תחנך.

לפי דבריו הקדושים, צריכים לבנות את הכיתות, המערך החינוכי, ואת כל הלמידה, באופן של "מסוגלות" בלבד, ללמד לימוד שהתלמיד כבר מסוגל ללמוד ולהצליח, כאשר יהיה חזק במה שלומד עכשיו, מטבעו ירצה ויוכל להתקדם לשלב הבא.

והספר חסידים חותם:

"בן חמש עשרה לתלמוד - מאי נפקא מינה? אלא: כיוון שאדם רואה שאין בנו זוכה לתלמוד - ילמוד לו הלכות גדולות, ומדרשים, וקריאה. הספר חסידים אומר: אם ראית שלא מצליח בתלמוד - אל תכריח! ילמוד הלכות, מדרשים, קריאה. יש מסלולים שונים. "על פי דרכו" - לא "על פי דרכנו". דרכו שלו.

למעשה!

אמרתי להורים: הסטיגמה שאתם מפחדים ממנה - כבר קיימת. הילד כבר יודע שהוא לא עומד בקצב. הוא כבר מרגיש שהוא "שונה". הוא בוהה באויר בזמן שאחרים משתתפים, הוא כבר מסתובב במסדרונות בזמן שהחברים לומדים. זו הסטיגמה האמיתית - לא הכיתה המותאמת.

הכיתה המותאמת היא לא סטיגמה - היא הצלה. "במה שידוע - תחנכהו". במקום שהוא מצליח - שם תבנה אותו. ו"אל תדחוק לו השעה" - אל תכריח אותו להיות מה שהוא לא. והספר חסידים אומר למלמד: "אל ישתוקו!" אם אתה רואה שאין תקנה שילמדו יחד - דבר. אמור. פעל. "אף על פי שיפסיד" - טובת הילד קודמת לכל".

"חונך לנער על פי דרכו". דרכו. לא דרכנו. תהיה כנה עם עצמך ותחשוב מה הכי נכון לילד, ובמה שידוע - תחנכהו.

שאלה עמוקה ועצומה עלתה השבוע על ידי חברי ההנהלה וההורים במערכת חינוך בה אנו פותחים כיתות מותאמות.

המצב: בכיתות הרגילות המלמד עובד לפי הספקים הכתובים על הטבלה. הוא חייב לעמוד בהם. יש מפקח שעומד על המשמר, יש מבחנים כל שבוע, ויש לוח זמנים מוקפדת.

דא עקא - ישנם תלמידים שאינם מצליחים לעמוד בקצב. הם נפגעים באופן כזה או אחר מהלמידה בכיתה. חלקם מתאמצים ומנסים להבין, ואינם מצליחים להגיע להשגים, חלקם מסתובבים ומחפשים מה לעשות - וזה מביא להפרעות ובעיות יותר חמורות.

הוחלט לפתוח כיתות קטנות יותר - עם ילדים טובים בהתנהגות, טובים ביראת שמיים, חלקם ממש מהטובים בכיתה בכל הפרמטרים - אולם לגבי הלמידה הם צריכים למידה מותאמת.

דיברנו עם הורים רבים. אך חלק מההורים התנגדו: "מה יהיה עם הסטיגמה? מה יאמרו?" שאלנו את אחד מגדולי ישראל שליט"א, והוא אמר: "אין מה לחשוש כלל על עניין של סטיגמה", הוא הוסיף שזה רק חשש של הימים הראשונים, לאחר שהתלמיד יצליח הוא ישכח מהכל.

ומצאתי שהספר חסידים בסימן שח, כבר התייחס לכך:

וכך כתוב:

"מי שמלמד תינוקות, ואחד חריף מחברו, והרב שלהן רואה שאין תקנה שילמדו יחד, וצריכים החריפים רב לבד - אל ישתוק!

ויאמר לאביהם: אלה צריכים רב לבד, ואלה לבד. אף על פי שיפסיד אם יפרידם".

"אל ישתוקו!" - הספר חסידים לא רק מתיר - הוא מחייב! כשהמלמד רואה "שאין תקנה שילמדו יחד" - הוא חייב לדבר.

חייב לומר להורים. "אף על פי שיפסיד" - גם אם יש הפסד אחר! טובת והתקדמות הילד קודמת.

והספר חסידים מרחיב את עקרון זה לכל ענני החינוך, ומחדש לנו חידוש נפלא:

"חונך לנער על פי דרכו - גם כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי כב, ו).

אם תראה שיצליח במקרא ולא בתלמוד - אל

תורת ארץ ישראל

התורה וחכמה אלוקית - ומשם נשפע לכל העולם.

ולעומת זאת, אמרו חז"ל על תורת בבל (פסחים לד ע"ב): "בבלאי טפשאין! משום דיתבי בארעא דחשוכא - אמריתון שמעתתא דמחשכא" - בגלל שיושבים בארץ חשוכה, אומרים דברי תורה חשוכים! וחז"ל הגדירו (סנהדרין כד ע"א): תורת ארץ ישראל - "מקל נועם". תורת בבל - "מקל חובלים". "חד מינייהו עדיף כתרי מינן" - אחד מהם (מארץ ישראל) עדיף כשניים מאיתנו.

ואז נזכרתי במה שכתב החתם סופר דרשות, דרוש לחדוש טבת דף קא: "אנו רואים מימי עולם ושנים קדמוניות שנמצא עיקר התורה באותם התלמידים אשר הם חוץ לבית אבותם.

מהלכים בגולה, מצפים על שולחן אחרים, בארץ לא להם.

אפילו בימי הנביאים ראינו כי בני הנביאים היו מצפים... כמו שאמר: "מה אתן זה לפני מאה איש".

כן היה דרכם מעולם - ובהם התורה מתקיימת.

והם הם בני הישיבה, ה' ישמרם, אשר בכל יום בציפיתם צופים על שולחן אחרים.

והרי העולם חשך בעדם.

ואמנם - "כחשיכה כאורה!" כי בהם מאיר אור התורה.

נמצא שהחשיכה ההיא גורמת אור עליון.

וכל זה - כשהגופים המה חשוכים על שולחן אחרים - אז התורה בשלמות.

החתם סופר מגלה יסוד מדהים: "החשיכה ההיא גורמת אור עליון".

החושך הוא שגורם לאור! דווקא בגלל שהבחור רחוק מהבית, בגלל שהוא "על שולחן אחרים", בגלל שהעולם "חשך בעדו" - דווקא בגלל

לפני שבועיים התקשר אליי תלמיד ותיק משכבר השנים ששולח עתה את בנו לארץ ישראל. האבא והאמא תיארו בפניי את הקושי הגדול: שולחים את בנם, בחור בגיל שש עשרה בלבד, רחוק מהבית, רחוק מהמשפחה, לארץ ישראל.

החששות רבות ביותר.

ברוך ה' שהישיבות נותנות כיום מענה לכל הצרכים הרוחניים והגשמיים כאחד. אבל בכל זאת - ביקשו ההורים שאקח חסות ואחריות על בנם היקר.

תוך כדי הדברים חיזקתי את ההורים היקרים: על חשיבות תורת ארץ ישראל שכתוב "אין תורה כתורת ארץ ישראל"

מדרש רבה, בראשית פרשה טז:

"אשר שם הזהב" - אלו דברי תורה, שהן נחמדים מזהב ומפז רב.

"זהב הארץ ההיא טוב" - מלמד שאין תורה כתורת ארץ ישראל. ולא חכמה כחכמת ארץ ישראל.

"אין תורה כתורת ארץ ישראל" - לא "יש תורה טובה גם בארץ ישראל".

אלא "אין כמוהו!" "לא חכמה כחכמתה" - החכמה שנרכשת בארץ ישראל היא חכמה אחרת. מעלה שאין כמוהה בשום מקום.

אמרתי להורים: אתם לא שולחים אותו "רחוק" - אתם שולחים אותו למקום שהתורה שם היא "זהב!"

ואכן, מעלת תורת ארץ ישראל מבוארת בגמרא (בבא בתרא קנח ע"ב): אמר רבי זירא - אורא דארץ ישראל מחכים! הרי שקדושת ארץ ישראל וקדושת אורה משפיעה על

נפש האדם קדושה יתירה, וזכות המחשבה להבין ולהשכיל בחכמה אלוקית, בחכמת התורה ביתר שאת וביתר עוז - לגלות עניני לראות

נפלאות בתורתו הקדושה ולכוון לאמיתתה של תורה.

כי בארץ ישראל יורד עיקר השפעת

השאלה?

"אני מתחיל עכשיו ברוך ה' התחלה חדשה. אבל אני

דואג וחושב - מה יהיה? האם אסתדר?"

התשובה!

הדאגה היא אחד הדברים המונעים התקדמות.

למה? כי במקום שיהיה עסוק בעשייה - הריהו עסוק בדאגה. הוא חושב על "מה יהיה" - במקום לעשות את "מה שיש".

על כך כבר כתב לנו רש"י (דברים יח, יג) פרשת שופטים: "תמים תהיה עם ה' אלוך" (דברים יח, יג).

התהלך עמו בתמימות - ותצפה לו.

ולא תחקור אחר העתידות. אלא כל מה שיבוא עליך -

קבל בתמימות. ואז - תהיה עמו ולחלקו.

"לא תחקור אחר העתידות" - רש"י לא אומר "אל

תתכן". הוא אומר: אל תחקור! אל תנסה לדעת מה

יהיה. "תצפה לו" - תחכה לה. "כל מה שיבוא - קבל

בתמימות" - לא בדאגה - בתמימות.

ושימו לב לסוף: "ואז - תהיה עמו ולחלקו". התנאי להיות "עם ה'" הוא תמימות. מי שדואג - לא "עמו". מי שתמים

- "עמו ולחלקו".

ובפלא יועץ (ערך דאגה) הביא את מאמר החכם, שחותך את הדאגה משורשה:

העבר - אין. העתיד - עדיין. וההווה - כהרף עין. ואם כן -

הדאגה מניין?

שלוש מילים שהורסות ומבטלות את הדאגה כליל:

"העבר - אין" - כבר עבר, אי אפשר לשנות. "העתיד -

עדיין" - עוד לא הגיע, אי אפשר לדעת. "וההווה - כהרף

עין" - הרגע הזה חולף מיד. אז על מה דואגים?!

התשובה לשאלתך:

א. אל תחקור אחר העתידות. רש"י: "לא תחקור אחר העתידות". אתה לא אמור לדעת מה יהיה - אתה אמור לעשות מה שיש.

ב. "תצפה לו". תחכה לה. תסמוך עליו. "כל מה שיבוא - קבל בתמימות". לא בדאגה - בתמימות.

ג. "הדאגה מניין?" העבר עבר. העתיד לא הגיע. וההווה? הוא שלך. תחיה אותו עכשיו.

העצה: ככל שתהיה עסוק בהווה - תפיק תועלת רבה. ואז לא יהיה לך על מה לדאוג.

אתה מתחיל התחלה חדשה? מזל טוב! אל תדאג -

תעשה. אל תחקור אחר העתידות - תצפה לו. "כל מה שיבוא - קבל בתמימות". והעצה הנפלאה: ככל שתהיה עסוק בהווה - תפיק תועלת רבה. ואז לא יהיה לך על מה לדאוג.

"תמים תהיה עם ה' אלוך". תמימות. לא דאגה. עם ה'. לא עם העתיד.

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתיים

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי גיהולי

למערכות חינוך, תתיים וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ר: info@ahira.org

האירה

אור לכל אחד

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 61 פרשת שופטים תשפ"ו

"תמים תהיה עם ה' אלקיך"

ומעתה מתבאר דיוק נוסף.
לא נאמר "אל ה' אלוך", כאילו מדובר בתכלית שאליה צריך להגיע, אלא "עם ה' אלוך".
אין זו נקודת יעד, אלא דרך חיים. לא רגע של התעלות, אלא ליווי מתמיד.
ולכן משתמשת התורה דווקא בלשון "תמים". תמים איננו מי שיודע הכול. אלא מי שלבו שלם עם דרכו. שאיננו מבקש את הקב"ה מחד גיסא, ובו בזמן מחפש מקורות אחרים של ודאות ושליטה מאידך גיסא.
זוהי תמימות של שלמות, לא של פשטות!
ומשום כך נסמכה מצווה זו לאיסור קוסמים ומנחשים. מכיון שאין כאן רק איסור על מעשים מסוימים, אלא שלילת עצם המבט המבקש לשלוט בעתיד במקום להפקידו ביד ה'.
נמצא שאין הפסוק מלמד רק שלא לדרוש את העתידות, אלא כיצד לחיות את ההווה.
"תמים תהיה עם ה' אלוך" -
אל תבקש ודאות על הדרך.
בקש להיות עם מי שמוליך את הדרך.

לאחר שהתורה אוסרת את כל דרכי הקסמים, המעוננים, המכשפים ודורשי המתים, היא מסיימת:
"תמים תהיה עם ה' אלקיך". ולכאורה לשון הפסוק טעונה ביאור, שכן אם כוונת התורה לצוות על מידת התמימות, היה די לומר: "תמים תהיה". ואם עניינה ללמד על הביטחון בה', היה ראוי לומר: "בטח בה'". מה מוסיפה התורה במילה "עם"?
הרמב"ן מבאר שאין ראוי לאדם לחקור אחר העתידות, אלא יבטח בה', ויקבל כל הבא עליו באמונה, כי כל מה שיעשה עמו הקב"ה הוא לטובה.
ונראה שהתורה איננה מצווה כאן רק על מידת הביטחון, אלא על צורת חיים.
יש שתי דרכים שבהן האדם מתמודד עם אי-הוודאות: יש המבקש לדעת את העתיד. הוא איננו מחפש רק ידיעה, אלא שליטה. ככל שידע יותר, כך ידמה בעיניו שהוא שולט יותר במציאות.
ויש דרך אחרת. לא לחפש את העתיד, אלא לחיות עם ה'.
וזוהי משמעות הלשון "תמים תהיה עם ה' אלוך": התורה איננה עוסקת כאן במה שיקרה מחר, אלא במקום שבו עומד האדם היום. מי שמבקש את העתיד, מבקש ביטחון במה שעתיד להתרחש. ומי שנמצא עם ה' איננו זקוק לכך, די לו בכך שהוא נמצא עם מי שהעתיד כולו גלוי לפניו.

סיפור לפרשת השבוע

המסגרת

נשארתי במשרד. עוד רגע הוא ייכנס. אני אראה לו את סעיף הנזק, אקח חתימה, וזהו. עסק זה עסק. ירון אמר את זה הרבה עד שהמשפט קיבל אצלי מעמד משלו.
יואל הוציא פלאפון והתרחק שני צעדים. החלון היה פתוח, והמזגן שלי השמיע נהמה של מקרר ישן, אבל שמעתי.
"אבי, תקשיב... עשיתי נזק."
שתיקה.
"לא, ברוך השם הם בבית. כן. אבל הכרטיס של אבא פה, אתה מבין? אם הוא יראה חיוב עכשיו... אחרי כל היום הזה..."
יואל גירד בציפורן את המדבקה שעל גב הטלפון.
"כמה מאות, נראה לי. אולי יותר. יש מצב שאתה מלווה לי? רק שלא ירד ממנו."
אני אחזיר, בעזרת השם. לא יודע מתי בדיוק, אבל אחזיר."
ירון אסף את הניירות שלו. "אל תתחיל."
"לא התחלתי כלום."
"אני מכיר את הפרצוף שלך כשאתה לא מתחיל."
הוא יצא. גם מוטי, העובד שלי, היה מאחור בשטיפה. נשארתי לבדי עם המזגן, החשבונות, והקול של יואל בחוץ.
המילה "אבא" פתחה אצלי דלת שלא ביקשתי לפתוח.

נולדתי בשכונת התקווה, בבית מסורתי ועני מאוד. אבא היה מכור לטיפה המרה. הוא הבטיח להיגמל יותר פעמים ממספר הכוסות שהצלחנו לשמור שלמות בארון, ובפועל שום דבר לא זז. אמא עבדה בניקיון, באריזות, לפעמים במטבח של אולם, כל עבודה מזדמנת ששילמה שכר מינימום והשאירה על הבגדים שלה ריח אחר. היו ימים שחזרתי מבית הספר, פתחתי סיר ומצאתי בתוכו מכסה של סיר אחר. זה הכול.

הפנס נשבר לפני שהספקתי לצעוק.
זה קרה ביום חמישי, קצת אחרי ארבע, במגרש ההשכרה שלי באזור התעשייה הישן של בת ים. אברך צעיר החזיר רכב משפחתי כסוף, סובב את ההגה מוקדם מדי, והפינה הקדמית התחככה בעמוד בטון נמוך. נשמע קראק קטן, מנורת החזית התקמטה פנימה ונשארה תלויה בזווית משונה, כמו כפתור שעומד ליפול מחולצה.
עמדתי מאחורי חלון המשרד עם חשבונות של מוסך ביד. שמונת אלפים ושש מאות שקלים על מנוע של רכב אחר. ליד החשבונות חיכה מכתב מהביטוח בגלל תאונה קשה שעשה אחד השוכרים חודש קודם, ועוד שני רכבים בצי התחילו להשמיע קולות שמכונאים יודעים לתרגם לכסף...
ירון דגן, מנהל החשבונות שלי, הביט דרך הזכוכית.
"ראית?"
"ראיתי."
"אז תחייב!"

ירון, בן ארבעים וחמש, בודד. פעם היה לו קיוסק שנפל עם חובות, ומאז המילה הקבועה שלו הייתה "מסגרת". מסגרת אשראי, מסגרת תקציב, מסגרת אחריות. בן אדם בלי מסגרת, אמר, נשפך לכל הצדדים.
"אלכס", הוא הוסיף, "אין לך כרגע כסף להיות נחמד."
הוא ידע איפה ללחוץ.

האברך יצא מהרכב והתכופף אל המנורה. קראו לו יואל, בן עשרים ושש, נשוי, זקן דליל ושולי כובע מעט מעוכים. בבוקר סיפר שהוא צריך להסיע את אביו ואת אמנו לבית החולים לנסיעה דחופה. כרטיס האשראי של האב שימש להשכרה, והמסגרת נתפסה עליו. עכשיו יואל העביר אצבע סביב הפלסטיק הסדוק, קם, שוב התכופף. כאילו בבדיקה שלישית הפנס יתחרט.

אצלו בשכונה גם הבושה עבדה שעות נוספות. היא ידעה להיכנס דרך התריסים, בלי לדפוק, ולהתיישב ליד הצלחת הריקה, כאילו שילמה שכר דירה. הם אהבו אותי. המשפט הזה חשוב לי, גם כשהוא מסובך. אמא לקחה אותי איתה לעבודות כשלא היה מי שישמור עליי. פעם ישבתי על דלי הפוך וציירתי מכונית על קרטון של חומר ניקוי. הגננת כבר אמרה שיש לי יד לצויר, וגם במכניקה הייתי קולט מהר. הייתי מפרק צעצועים כדי לראות מה מסתובב בפנים. [להרכיב בחזרה הלך פחות טוב...]

במשחקי חברה הפסדתי עוד לפני שהבנתי את הכללים. פעם בניתי מעין מנוף מגרוטאות שמצאתי ליד פח ברחוב האצ"ל. חיברתי גלגל, חוט ברזל וחתיכת עץ. קראתי לשני ילדים לראות. ברגע שהרמתי לבנה, הכול התפרק לי בידים. הם צחקו. זרקתי את החלקים לפח, גם את החלקים שעבדו.

בבית הספר לא הצלחתי מי יודע מה. ממילא איש לא בדק שיעורים. אבא היה שקוע בעולם שלו, ואמא חזרה שבורה ורצוצה, עם אצבעות שסבון זול אכל בהן סדקים. פעם ניסיתי ללמוד למבחן בחשבון. קראתי את אותה שאלה אולי עשרים פעם. המספרים עמדו על הדף כמו אנשים בתחנה שלא מוכנים לומר לאן האוטובוס נוסע. סגרתי את המחברת. טיפש. זה מה שנשאר.

ובכל זאת היו רגעים אחרים. אמא תפרה לי פעם כפתור שנפל מהחולצה הכחולה. היא החזיקה אותו בין שתי אצבעות, קירבה את הברד אל האור ואמרה, "צריך לחזק גם בצד השני, אחרת שוב יברח." מאבא אני זוכר סיפור לפני השניה, בלילה אחד שהיה פיכת. הוא המציא על נהג אוטובוס שהגיע עד הירח. באמצע נרדם לפניי. נשארתי ער כדי לשמור על הסיפור...

בגיל שש עשרה התחלתי לעבוד. שוליה במוסך מקומי, עד ששברתי כלי יקר והמנהל פיטר אותי מול כולם. אחר כך מאפיה. שכחתי מגש לחמים בתנור, וכל המקום התמלא ריח מר ואפור. משם עברתי למשלוחים, אחר כך ניקיית רחובות בשכונה סמוכה. בכל מקום החזקתי קצת, טעיתי, וקיבלתי את המשפט הקצר ההוא: מחר אין צורך שתבוא.

בסביבות גיל עשרים החלטתי לנסות שוב. התביישתי לבקש שילמדו אותי, אז קניתי משאית הכסף ספרי חשבון ודקדוק של ילדים. ישבתי בלילות ליד שולחן פלסטיק ולמדתי שברים, אחוזים, זכר ונקבה. עד היום שמור אצלי הספר הראשון, בתוך המגירה שמתחת לטפסי הביטוח. הכריכה מצוירת בצוללת צהובה. איש במשרד לא יודע.

עם קצת השכלה נכנסתי לחברה להשכרת רכבים. בדקתי שהמכוניות יוצאות תקינות וחוזרות שלמות, ניקיית אותן בשואב בין השכרה להשכרה, רשמתי שריטות, ספרתי מפתחות. שם דווקא החזקתי.

אחרי כמה שנים עלה בי הרעיון לפתוח מקום משלי. התייעצתי עם חברים ועם לקוחות קבועים. כולם אמרו להתחיל בקטנה. לקחתי הלוואה וקניתי שלושה רכבים. את העסק פתחתי בבית ים, רחוק מהחברה שבה עבדתי, כדי שלא להשיג את גבולם.

בהתחלה ההוצאות אכלו את ההכנסות. פרסמתי במקומונים ובעיתונים, שילמתי לבחור שיתלה מודעות בלוחות של בתי כנסת, ביקשתי מחברים להעביר מפה לאוזן. לאט לאט הגיעו אנשים. קניתי עוד רכבים, אחר כך חדשים יותר. בגיל שלושים ושמונה כבר הייתי נשוי, אב לשני בנים, ובעל עסק שנראה מבחוץ יציב, לפחות מבחוץ.

באותן שנים התחזקתי גם בשמירת המצוות. במסגרת של "לב לאחים" הצמידו לי חברותא, הרב ניסים, אברך חכם עם סבלנות נדירה ורגישות לשפת הלב. הוא לא עשה פרצוף כשנתקעתי בארמית. היה חוזר שוב, מחליף הסבר, ולפעמים סוגר את הגמרא לכמה דקות ושומע מה קרה בעסק. החיים נעשו שמחים. פשוט שמחים. חשבתי שככה זה ימשיך, כאילו מי שטיפס מספיק מדרגות מקבל פטור מירידה.

ואז בא המנוע. התקלות. התאונה. הפיצויים. עכשיו גם הפנס. בחוץ יואל אמר לחברו, "עזוב, אני אסתדר", בקול של אדם שאין לו שום מושג איך. פתחתי את המגירה. הצוללת הצהובה הציצה מתחת לפוליסות. פתאום הרגשתי בפה את הטעם של הלחם השרוף מהמאפייה, אף שעברו יותר

מעשרים שנה. המנהל עומד שם, מרים את המגש השחור מול כולם. "תראה מה הגאון עשה."

כמה עולה פנס, וכמה עולה בושה? ירון צודק. הבנק לא מתרגש מאצילות נפש, מה לעשות. אבל מצד שני הרב ניסים, הדף בגמרא, אותו ערב לפני שבועיים. מסכת סוטה, דף מ"ג עמוד א'. למדנו על האיש הירא ורך הלבב שחוזר מן המלחמה, ולפי רבי יוסי הגלילי מדובר במי שירא מעבירות שבידו. הרב ניסים הראה לי את רש"י על הפסוק בדברים: "רבי יוסי הגלילי אומר הירא מעבירות שבידו, ולכך תלתה לו תורה לחזור על בית וכרם ואשה לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם, שלא יבינו שהם בעלי עבירה, והרואה חוזר אומר שמא בנה בית או נטע כרם או ארש אשה."

באותו ערב המילים נגעו בי. עכשיו הן עלו כמו חשבון שלא שילמתי. יצאתי החוצה. יואל ניתק מיד. "מר אלכסנדר, אני... קרה פה משהו קטן." "ראיתי."

"אני משלם, ברור. רק אולי אפשר לא דרך הכרטיס הזה. תן לי יום, יומיים. אבי יעזור לי." הוא דיבר מהר מדי. מאחוריו, במושב האחורי, נשארה שקית מבית החולים עם בקבוק מים וגרב אחת מבצבצת. גרב של אדם מבוגר, חומה ודקה. משום מה דווקא היא הכריעה אותי. "יואל, למדתי השבוע משהו." הוא השתתק.

סיפרתי לו בקצרה על הגמרא ועל פירוש רש"י. המילים יצאו מגושמות. אני לא רב, וגם כשאני מתרגש אני נשמע קצת כמו פקיד שמקריא תנאי השכרה. ובכל זאת אמרתי: "אם התורה נתנה לאחרים סיבה לחזור מן המלחמה, כדי שמי שחוזר בגלל עבירות שבידו לא יתבייש, אז בשביל הבושה שלך מול אבא שלך אני מסוגל לספוג מנורה."

יואל שקע בהרהור קצר. אחר כך אמר, "אבל זה נזק שלי!" "נכון."

"ואתה בתקופה... מוטי אמר שיש לכם עכשיו—" "הנזק שלך", אמרתי, "והיתקון עליי. הכרטיס של אבא שלך לא יחויב." יואל ניסה שוב. אמר שיחזיר בתשלומים, שיביא מזומן, שידבר עם גיס. כל הצעה הפכה אותו קטן יותר. עצרתי את השיחה לפני שייאלץ להודות בעוד דברים שלא רציתי לדעת.

"סע הביתה. ההורים מחכים." הוא נשאר במקום עוד רגע, אחר כך מלמל ברכה, נכנס לרכב של חבר שבא לאסוף אותו, ונעלם מאחורי משאית חלודה.

מוטי יצא מאזור השטיפה עם צינור ביד. "לא חייבת אותו?" "לא." "ירון יאכל אותך." "שילעס לאט."

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

- * כאשר כתוב בגמרא שאמורא אחד אמר 'משמיה' דאמורא אחר, אין הכוונה ששמע ממנו עצמו אלא שמע מאחרים שהעידו משמו (רש"י חולין יז: ד"ה וכן).
- * בגמרא נזיר (מה.) מובא במוסגר מגירסת מדרש פרשת נשא (ד' רמ"ב).
- * הגמרא בנזיר (לט.) חוקרת אם צמיחת השערות נעשית מלמטה של כל שיערה או מעליה, ונפשט שהם שמלמטה.
- * ר' שמן בר אבא היה קרובו של שמואל (כתובות כג.).

סיפור לחודש אלול הקלוץ שלא בער

"אבא, הרופא אמר שתבוא עכשיו. הוא חזר על זה פעמיים!"

ר' חנוך־יואל היילפערן נשאר עם הכפית בתוך גביע הלבן. היוגורט כבר התחמם, שכבת מים דקה נפרדה ממנו, ועל המכסה היה מודפס תות אדום ועליז באופן כמעט מעליב. אחרי שלושה חודשים בבית החולים שערי צדק הוא למד שאפילו מאכלים יודעים להתנהג אם בן אדם כאילו העולם מסתדר גם בלעדיו.

"מה קרה?" שאל.

בתו חיה, בת שתיים־עשרה, משכה בשרוול החולצה. "הוא רק אמר שתבוא. אמא ליד אפרים."

במסדרון נשמע גלגל חורק של עגלת ניקיון, חריק־חריק קבוע שכבר קבע לו את קביעותו. יואל קם מהר, הכיסא התקפל מעט תחתיו והשמיע מחאה.

הרופא המתין ליד הדלת. צעיר, מילים קצרות. הבדיקה האחרונה לא הראתה החמרה, אמר, אבל גם השיפור קטן. צריך סבלנות. המוח מחלים בקצב שלו.

"כמה סבלנות?"

הרופא שפשף את גשר האף. "הלואי והייתי יכול לתת זמן."

מן החדר הגיע קולה של אשתו, שפרה, "אפרים, חמוד, תנסה שוב."

אפרים אמר משהו שנשמע כמו "מים", ואולי היה רק אוויר שנחתך בין השפתיים. שפרה מיד אמרה, "שמעת? הוא אמר מים." בקול חגיגי מדי.

יואל שמע. הוא גם שמע את המרחק בין ההברה ובין המילה. את המרחק הזה אף ארגון חסד לא יכול היה לקצר, למרות העזרה העצומה שהם מגישים לו מפעם לפעם.

שלושה חודשים קודם היה אפרים בן אחת־עשרה וגבוה מכפי גילו, בעל ביטחון עצמי אדיר ותזמון של ילד שמגלה סכנה אחרי שכבר טיפס עליה. הבכור מבין ששת ילדי משפחת היילפערן, משפחה חשובה ברחוב המלך ישעיהו בבית שמש. שמונה נפשות.

בכל שנה התחילה 'מלחמת ל"ג בעומר' מיד אחרי פורים. ילדי תלמוד תורה קרית ישעיהו אספו קרשים, דלתות שבורות, משטחי הובלה וכל דבר שלא היה מחובר לקרקע באמת יצוקה. לקבוצה של אפרים הייתה כמעט תמיד המדורה הגדולה בשכונה. הוא אהב לנצח, [ויעוד יותר אהב להגיד שלא אכפת לו מי מנצח...]

מקום האיסוף היה ב"יער", חורשה דלילה מחוץ לשכונה. לפעמים עברו שם רועי צאן ערביים ממרחק, והעצים נגסו בצמחיה. ההורים שנאו את היער. רחוק, פרוץ, מלא מקומות שילד יכול להיעלם בהם לחמש דקות ולהחזיר לאמו חמש שנים פחות מהחיים. רק בימי האיסוף התירו ללכת, בקבוצה גדולה.

אפרים חזר משם בכל ערב עם אבק בנעליים וריח חריף של עצי אורן ישנים. "אל תדאגי, מאמי", היה אומר לשפרה. "צבי דוב איתי. הוא פחדן מקצועי, הוא שומר עלינו."

צבי דוב, ילד טוב ואחראי. לפני כל פעולה שאל מי הרשה ומה יקרה אם אפרים כינה אותו "ועדת חקירה". אך ביום שבו הקימו את המדורה מאחורי הבניין הנטוש, ברחבה - כדי שהאש לא תתפשט ממנה והעשן לא יפריע

לשכנים, התברר שוועדות החקירה הזו לא תמיד מצליחה למנוע את מה שצריך.

במרכז המדורה העמידו קלוץ גבוה. על ראשו ביקשו לתלות בובת המן, יצירת פאר לפי קני המידה של ילדים: שק בטון לבטון, מכנסיים ישנים לרגליים וכדור מפונצ'ר לראש. אפרים התנדב לטפס. כמובן, מי עוד היה מציע זאת?!

"עזוב, זה לא יציב," אמר צבי דוב.

"אתה לא יציב! ...תחזיק למטה!"

אחר כך נשמע קרש מתחכך בקרש. נעל החליקה. שלושה מטרים הם מעט מאוד למי שמביט מלמטה, והרבה מאוד לאדם שנופל. הילדים קפאו. צבי דוב רץ לבית הקרוב, דפק עד שפתחה אישה עסוקה וביקש שתזמין אמבולנס. מאז הוא כמעט לא דיבר על אותו יום. רק פעם אחת לחש ליואל, "אמרתי לו. באמת אמרתי."

אפרים זכר את המכה, ענן שחור, ואחר כך ערבוב. את שאר הסיפור נשאו אחרים במקומו.

בבית ברחוב המלך ישעיהו החיים התפרקו לפרטים קטנים. מי יכין כריכים, מי ייקח את מוישי לחיידר, מי נשאר בלילה ליד אפרים. המשפחה המורחבת ערכה משמרות במסירות, אך ברוב הלילות שפרה או יואל ישבו ליד המיטה. האחרים לא יכלו להיעדר כך, וההורים לא ידעו למסור את הדאגה לידיים אחרות.

שפרה, בת שלושים ושמונה, ניסתה לנהל את הבית דרך הטלפון. "תוציאי את העוף, לא את המרק. חיה, תקשיבי רגע, לא, תני למוישי לבכות, הוא יפסיק. איפה רבקה?" ואז ניתקה, הסתכלה על הסדין של אפרים והחליקה קמט שלא היה שם.

השכנים הביאו תבשילים. מתנדבים חילקו מנות חמות וכל דבר שנצרך. בבית הכנסת ארגנו אמירת תהילים וסיום כל הספר. אפילו האח רוני, שעדיין איננו שומר מצוות, מרמת גן, למד להגיד "רפואה שלמה" בהברה בית־שמשיית. לפעמים הביט ביואל בפליאה כשהודה לו גם אחרי לילה בלי בשורה.

"אתה לא חייב להגיד תודה על כל דבר קטן," אמר פעם.

"אני לא אומר על הדברים הקטנים דווקא."

"אז על מה?"

הוא לא ידע. אולי מפני שרוני נכנס בלי פרצוף של רחמים. בכל מקרה, אצל הרופאים והאחיות בני היילפערן לא הרגישו חריגים. צרה בבית חולים היא לדאבוננו אזרחית ותיקה.

גיסו, שמואל־זנוויל, היה דמות אחרת לגמרי. בן ארבעים ושש, בעל חנות כלי בית, רחב כתפיים ומעשי עד כאב. הוא סידר משמרות, דיבר עם העסקנים, שאל את הרופאים שאלות מפורטות. "בכי לא מזיז את המציאות, יואל," אמר במעילית. "צריך תוכנית. חוות דעת נוספת, שיקום, מסמכים. עבודה."

"אני עובד."

"אתה מסתובב כמו ארי פצוע במסדרון. אבל זה לא עבודה."

יואל רצה להטיח בו משהו, אבל התגבר.

היה זה בחודש אלול, בבוקר הראשון שבו אמרו בני ספרד סליחות. באותו יום נעשתה מבולקה בבית. מוישי הפיל צלחת, והיא נשברה, רבקה צעקה, שפרה התקשרה מבית החולים ושאלה למה כולם בוכים. יואל עמד במטבח, חתיכת חרס בידו, ופתאום לא ידע איך זורקים דבר שהיה שלם עד לפני רגע.

בערב הלך לראש הכולל שלו, רבי אלימלך הרשקוביץ שליט"א. תכנן לבקש עצה מעשית, קבלה מדויקת, משהו שאפשר לבצע ולסמן עליו וי. לקום מוקדם יותר. ללמוד סדר נוסף. לתת סכום מסוים.

רבי אלימלך ישב בחדר צר ליד בית המדרש. על השולחן היו ספרים פתוחים וכוס תה שהתקררה. הרב הקשיב בסבלנות אין קץ. יואל התחיל בפרטים רפואיים, עבר לשיבוש בבית, לילדים, לכסף, לשפרה שכבר שכחה פעמיים להדליק את מכונת הכביסה אחרי שמילאה אותה. הוא דיבר יפה ומעושה, כמו מישהו שמוסר דו"ח.

"ומה כואב לך?" שאל הרב.

"הכל. כפי שאמרתי"

"אמרת מה קרה, לא מה הכי כואב!"

מאחורי הקיר למדו בקול, מילה עולה ומילה משיבה לה. יואל ניסה שוב, והמשפט יצא איכשהו. "אני... רבי, אני מפחד שהוא נשאר ככה. אני לפעמים נכנס ורואה אותו, ו... זה אפרים, אבל אני... עדיין מחפש את אפרים... הרב מבין? זה דבר נורא להגיד."

הרב לא עצר אותו.

ואז בא בכי, מכוער, ילדותי וקטוע. יואל כיסה את פניו בשרוול. הוא סיפר על המיטה הריקה, על נעליו של אפרים שממתינות לו ליד הדלת, ועל כך שכעס עליו באותו בוקר של האסון בגלל פטיש שנלקח בלי רשות. סיפר שאינו מצליח להתפלל בכוונה אמיתית, שהוא אומר מילים כמו סוחר - מדבר ומחכה לעסקה. כאילו אומר להקב"ה תן לי את הילד ואז אני אהיה טוב. 'תן לי'.

"אני רוצה להתחזק", אמר. "באמת. שתהיה זכות להציל אותו, שייגמר כבר הדבר הזה. והאמת שאני לא יודע אם גם הרצון הזה נקי לגמרי, אולי משמים רוצים שאתחזק 'לשמה'?"

רבי אלימלך הניח יד על קצה הספר, בלי לפתוח אותו. יואל הרגיש איך כל התוכניות שהכין מתקמטות. אין וי. אין סעיף. רק הוא, כבד, עייף, קצת בזוי בעיני עצמו.

"בלי נדר", לחש, "אני מתבטל לרצון הבורא יתברך. אני רוצה לקיים את רצוני בלבד. גם כשאני לא מבין. גם כשכל דבר בי כואב וצועק אחרת. גם אם לא אקבל את רפואתו של אפרים."

השקט שנפל לא היה נעים. יואל כמעט חזר בו. אפרים בבית החולים. איך אומרים משפט כזה כשהבן שם. אולי זו בגידה, הרי במעמקי הלב זה הדבר היחיד שמטריד אותו - הרפואה של אפרים הצדיק. אבל בעצם, אולי, אולי זה הפעם הראשונה שאינו מנסה לנהל את התוצאה, אלא מחפש קירבת ה' אמיתית ועמוקה?

רבי אלימלך אמר בשקט: "דע לך, במסכת ברכות דף י"ב כתוב, כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו, מוחלין לו על כל עוונותיו. אם בושא אמיתית

מחטא אחד פועלת כך, תאר לעצמך אדם שמבקש להפוך את פניו לטוב ומגיע לימי הדין עם לב נשבר."

הרב פתח ספר 'אור ישראל' והראה לו באיגרת ט"ז: "ובמה יתרצה העבד אל אדוניו, אם לא בלב נשבר, אשר האלקים לא תבזה... בשפיכת הנפש לד' יתברך שמו, אם כה יעשה האדם וחי, גם לאחר עבור ימי המשפט."

יואל קרא פעמיים. הדברים של הגרי"ס לא הבטיחו שליטה. הן גם לא דרשו ממנו להעמיד פנים שהוא שלם.

כשהתכוון לצאת, בירך אותו רבי אלימלך. "אדם שבא לפני בורא העולם בלב נשבר, ודאי יש לו זכות גדולה בדין. בעזרת השם תראו רפואה במהרה. כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה."

בחוץ חיכה שמואל-זנוויל ליד הרב. "נו, קיבלת מהרב תוכנית?"

יואל פתח את הדלת. "כן."

"מה?"

"עוד לא יודע להסביר."

גיסו נאנח. "מחר בשמונה יש פגישת רופאים, אל תשכח."

"לא אשכח."

הפעם לא כעס עליו. שמואל-זנוויל שמר על העולם דרך טבלאות של השתדלות, והוא עצמו ניסה עד היום לשמור עליו דרך תפילות מסודרות. שניהם פחדו מאותו חור שחור, כל אחד עם הכלי שלו. וגם הוא, יואל, גילה רק עכשיו מה זה לעבוד את הקב"ה בלב נשבר.

בשערי צדק, אחרי חצות, חזר יואל אל אותו כיסא מתקפל. התיישב ליד אפרים והניח את ידו על אצבעות בנו. שפרה נמנמה בפניה. מן המסדרון הגיע החריק-חריק של העגלה.

אפרים פקח את עיניו. זו הייתה הפעם היחידה באותו לילה שמבטו התייצב ממש.

"אבא", אמר, חלש ומחוספס.

יואל התקרב. לא ביקש עוד מילה. לא בדק אם האחות שמעה. הוא ישב כך, כפוף, והכיסא תחתיו נטה לצד אחד בלי ליפול.

בחוץ שמע מישהו שאומר סליחות דרך הטלפון, קול רחוק שנקטע מדי פעם. אפרים הזיז אצבע אחת בתוך כף ידו של אביו, או שיואל רק רצה להרגיש שהזיז. הוא לא קרא לרופא מיד.

עוד רגע, חשב. רק עוד רגע כזה.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

בס"ד גיליון: 1222

הדלקת הנר: 19:03 צאת השבת: 20:04 רבינו תם: 20:43 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: אנכי אנכי (ישעיה נא).

אוצרות הפרשה

פרשת "שופטים"

"ה' הוא נחלתנו" [יח, ב].

גם אם העם היהודי הצטוו לעזור האחד לרעהו, ולתמוך בידי תלמידי חכמים, הרי שהנתמך עצמו צריך להשליך את יהבו על הבורא עולם, ולסמוך עליו שישלח לו עזרו ממעל, בכל צורה שהיא, שכן לעולם אי אפשר לדעת מהיכן תבוא הישועה. אדם חושב לתומו שהנה-הנה הישועה משתקפת לו מצד אחד, והקב"ה מוכיח לו שהישועה כבר המתינה בעבורו, אבל מן העבר השני...

סיפר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א: יודעני מעשה שהיה בימי צעירותי, עם אחד התלמידי חכמים המופלגים שבאותה תקופה, ושמו הרב בנימין תפילינסקי. ת"ח זה ישב כל היום ולמד בישיבת 'עץ חיים', ולא היה לו בעולמו מאומה לבד מהסטנדר והגמרא.

כשהגיע לפרק נישואי בתו, ולא היתה בידו פרוטה לפרוטה, ביקש לפנות לאחד הגבירים שיסייע בידו. נו, מהיכן ישיג ת"ח זה רשימה זמינה של גבירים שיוכל לפנות אליהם? התקשר הרב תפילינסקי לאחד ממוסדות התורה הגדולים והמפורסמים בירושלים, וביקש מהם שיתנו לו שמו של הנדיב הגדול שלהם.

לא היה דעתה של הנהלת המוסד ההוא נוחה מכך. הם חששו שהנדבן יקפיד על מסירת שמו וכתובתו לאנשים שהוא אינו מכיר, ואחרי הכל קינן גם החשש בליבם שהם עלולים להפסיד עקב כך, ולא מסרו את שמו של הנדבן. אבל הרב תפילינסקי ביקש וביקש, עד שהחליטו להיענות לבקשתו לחצאין; הוא ביקש את שמו של הנדבן הגדול, אך הם מסרו לו שמו של הנדבן הקטן ביותר שלהם...

הרב תפילינסקי מנסח לו מכתב מפורט על מצבו הקשה, ומבקש שיסייע בידו. והנה, לא חלפו ימים אחדים והנדבן עצמו מתדפק על דלת ביתו של הרב תפילינסקי שהיה מופתע מאוד מהביקור, ושאל את הנדיב מה הריצו לביתו. 'הרי הייתי יכול אני לבוא אליך', אמר.

'הדברים שכתבת אליי שיכנעוני עד מאוד, ומצבך נגע לליבי', השיב הנדיב, 'ובאתי להתעניין מה הסכום הדרוש לך, ומיד אחזור לביתי ואביא לך את כל הכסף במזומן, עד הפרוטה האחרונה'.

הרב תפילינסקי הנרגש נקב בסכום, והנדיב אכן קיים את הבטחתו, ובתוך זמן קצר הגיע עם כל הכסף. מה התברר? בתו של הנדיב ההוא חלתה, רח"ל, במחלה קשה, וכדי להוסיף לה סגולות לריפוי, החליט שהת"ח הראשון שיפנה אליו בבקשת עזרה לנישואי צאצאיו, יקבל ממנו את כל הכסף הנדרש לו.

כך יצא שהרב תפילינסקי אמנם ביקש מהנהלת המוסד שיתנו לו את 'הנדיב הגדול שלהם', והם החליטו לתת לו את 'הנדיב הקטן', אבל התברר לכולם שהקב"ה ברצונו יכול להפוך את הנדיב הקטן לאחד הנדיבים הגדולים ביותר, המוכן לשלשל את כל הוצאות הנישואין, עכשיו ובמזומן... מה למדנו? – שהאדם חושב שהישועה תגיע ממקום זה, ולבסוף היא באה מכיוון אחר. המסקנה שלנו מכך צריכה להיות, שהעיקר הוא לבטוח בה' שישלח לנו את ישועתו במהרה, בדרך ובצורה שהוא יתברך רואה לנכון (עלינו לשבח).

"כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלקיך נותן לך... לא נודע מי הכהו" [נא, א].

אמר הרב בכור שור, שכל זה ציוה הקב"ה לעשות, כדי שיצא קול לנרצח, ומתוך כך יבואו עדים ויעידו שהוא מת, ולא תשב אשתו עגונה (דעת זקנים מבעלי התוספות).

מעשה אירע בבת ישראל ענייה, שנישאה לאדם עשיר, ומכיון שהזיווג לא עלה יפה, ביקשה האשה גט. הבעל קם וברח למדינת ברזיל הרחוקה, והודיע שבשום אופן שבעולם לא יתן לה גט פיטורין! והנה, דיין נכבד טרח רבות להתירה מכבלי העיגון, והחליט לנסוע לברזיל כדי להושיעה. הוא פרסם בעיתון יהודי מקומי את השתלשלות הדברים, ואת פסק בית-הדין שהבעל חייב מדין תורה לפוטרה בגט, וביקש עזרה ממי שרק יכול לעזור.

העיתון התגלגל לידי של כומר מקומי, והוא התרשם מאוד מאותו דיין, שמסר את נפשו לנסוע לקצה העולם כדי לעזור לבת ישראל זו. הכומר התקשר עם הרב, והתעניין אודות פרטי הבעל המעגן. והנה, נודע שהבעל הוא סיטונאי המוכר פירות וירקות.

הציע הכומר לסייע לרב, על ידי שיפרסם בין הנוצרים, כי אסור לקנות מאותו אדם פירות וירקות, אם לא יציית לדברי הרב שציוה עליו לתת גט, וכך הבעל יראה שהוא במיצר וקיים חשש שיאבד את פרנסתו, (משום שבודאי הציבור המקומי יציית להוראותיו של הכומר, שנחשב לאשיות מאוד נערצת באותו איזור), ובליט ברירה יאלץ הבעל להיכנע וליתן לאשתו גט כדת משה וישראל.

ונתעוררה השאלה: האם מותר לפנות אל כומר ולהשתמש בו, כדי שיעזור לבת ישראל להיוושע מעגינותה, או שמא יש להימנע מכך, מפני שנראה הדבר כאילו אנו מחשיבים ומייקרים את העבודה זרה?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א, בשם הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, שהפנייה אל כומר אינה נעשית חלילה מתוך הוקרה לעבודה זרה או חלוקת כבוד, כי אם מתוך שהוא בעל השפעה, ולכן באופן זה אין איסור של מייקר שם עבודה זרה! (והערב נא).

לרפואת מייקל בן פריבה הי"ו, מרדכי בן מרים הי"ו, ישראל בן זינט הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, אוראל יהודה בן אסתר הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

"כפר לעמך ישראל" [נא, ח].

מעשה במלך גדול שהודיע לחייליו על בואו לביקור במפקדה שלהם, וציין את היום ושעת הגעתו. המחנה הצבאי צוחצח והוברק כמאות, גם בגדיהם ומדיהם של החיילים כובסו ונוקו, ובהגיע השעה היעודה הסתדרו כל החיילים בשורות-שורות, והמתו לבואו של המלך. חולפות כמה דקות, ופעמי הפמליה אינם נראים באופק. רבע שעה, חצי שעה, והמלך אינו מגיע. יום חם היה אותו יום. כיוון שהמחנה הצבאי היה ליד נהר, החליטו כמה מן החיילים לקפוץ ולהשתכשך מעט במימיו. אבל, כמו תמיד, ברגע שנכנסו למים, נשמעו החצוצרות המבשרות את בואה של מרכבת המלך.

ליבם של החיילים החסיר פעימה, בתוך המים... עכשיו הם יהיו צפויים לעונש כבד ביותר. למרות הכול, הצליחו מרבית החיילים להתלבש במהירות, ולהשתלב בחזרה בין השורות, כאילו לא אירע דבר. אבל היה אחד שלא היה כל כך זריז, ולא הצליח להסתדר. בלב חרד הוא רואה שהנה המלך מגיע, בעוד שניות ספורות, אל השורה שבה הוא צריך לעמוד. מה עשה אותו חייל! נמלט על נפשו? – לא.

הוא אמנם לא הספיק לנגב את גופו ממי הנהר, גם בגדיו היו עדיין רטובים, חזותו מרושלת, ולמרות הכול – סידר החייל את עצמו עד כמה שהיה סיפק בידו, ונכנס לשורה, ככה, כמות שהוא.

עמיתו לשורה היו בטוחים שכאשר המלך יגיע אליו, ויראה את צורתו המרושלת, ויבין מה עשה בזמן שהפמליה הייתה בדרכה לבסיס הצבאי, יצווה להוציא את החייל הלא-מומשמע שהעז לצאת מן השורה ולהשתכשך במי הנהר. ברם, כאשר הגיע המלך, הקדימו החייל ויצא מן השורה, השתחוה מלוא קומתו, ואמר לו:

'אדוני המלך, נכון שחטאתי עויתי ופשעתי לפניך, ובזמן שאיחרת עשיתי כך וכך, אבל לאחר מכן חשבתי בליבי, הרי כיוון שהינך הוא המלך, ואני החייל שלך, מחובתי להכניע את עצמי אליך בכל מצב, ולעבוד אותך בלב שלם – גם במצב שבו אני נמצא עתה, בבגדי המרושלים והרטובים. ולכן, הנני מבקש ממך סליחה על המעשה שעשיתי, ועומד לפניך עתה בכניעה ובהשתחויה, ומתחנן לפניך שתקבל אותי ככה, במצב שבו אני נמצא, יען אני מכניע את עצמי לפניך.'

המלך שמע את הדברים, ולמרבה ההפתעה נישק את החייל על ראשו, והודיע לי שהוא מעלה אותו בדרגה! ירק לחיילים כמון אני זקוק, המכניעים את עצמם אליי בכל מצב שבו הם מצויים.

יש בסיפור זה הוראה ברורה לעבודת האדם בימי התשובה של חודש אלול והימים הנוראים, ובכלל.

טעות השתרשה לה בקרב רבים בעניין ההכנעה שמחויב האדם להרגיש בימים אלה. יש הסבורים שהכנעה פירושה הוא שמפני שהאדם הכניע את בוראו – הוא צריך להכניע את עצמו, ולקבל עליו את גדרי התשובה. הפירוש האמיתי של ההכנעה הוא שהאדם צריך להכניע את רצונו לרצון הבורא, בכל מצב, בדיוק כפי שעשה החייל ההוא, שלא ברח מהמלך עקב היותו רטוב, אלא ניצב לפניו כמות שהוא, עם כל הבגדים הרטובים וההופעה הלא מתאימה למעמד הרם. כך גם יבוא האדם לפני הקב"ה ויאמר לו: 'אני שלך. אני רוצה לעבוד אותך עם כל מה שחטאתי ופשעתי נגדך. קבל אותי אל חיקך עם החטאים שלי.' כמו שלפני פגישה עם מלך בשר ודם, מתלבשים בבגדים נאים, בלא כל קשר לתוצאות הפגישה, אם נצליח ולהטות את לב המלך שיאזין לבקשתנו, אם לאו, כך גם באלול ובימי הדין הבאים לאחריו. הקב"ה קבע שיש משפט, אז מתלבשים... ולא חושבים מה תהייה תוצאות המשפט.

זו היא הכנעה במובן המלא שלה. ואם כך, ההכנעה שייכת לכל אחד מאתנו. כי כל אחד יכול לבוא אל הקב"ה ולומר לו, בלב שלם, 'אני מוכן לעבוד אותך בכל מצב שבו אני נמצא'.

סודה של הכנעה זו עליה אנו מדברים, הוא, לחשוב מה הקב"ה רוצה ממני, ולא מה אני רוצה מעצמי. עבד ה' אמיתי, הוא זה היודע להניח 'את עצמו' בצד, ולהתמקד ב'מה ה' אלוך' שואל מעמד.

סיפר יהודי, שאשתו של אחד משכניו דפקה על דלת ביתו בחוזקה, וצעקה שבעלה אינו מרגיש בטוב, וביקשה שייקחו אותו במהירות לבית החולים. באותה תקופה הייתי במקרה בשלילת רישיון, כך שהיה אסור לי לנהוג, אולם כיוון שאף שכן נוסף לא היה בבניין, הבעתי את הסכמתי להסיע את השכן החולה ברכבי.

בדרך הורע עוד יותר מצבו של השכן, ואני נכנסתי ללחץ, עליתי על כמה 'פסים לבנים', לא עצרתי ברמזורים, אחר כך נזכרתי שכיוון שאני בשלילת רישיון – גם לא חידשתי את ביטוח הרכב, ובנוסף לכל זה ביצעתי עוד כמה עבירות תנועה חמורות בדרך... כשהייתי כבר סמוך לבית החולים ראיתי ניידת משטרה נוסעת בעקבותיי...

מתברר שבניגוד להתנהלות הקבועה של משטרת התנועה, העוצרת את הנהג כבר בעבירה הראשונה שביצע, הפעם ראו השוטרים שיש להם עסק עם 'נהג עבריין', והם החליטו לעקוב אחר כל תנועותיי, ולא התאכזבו...

הם תיעדו רשימה שלימה של עבירות על החוק, ובנוסף לכל הצרות הללו – גם צילמו את כל העבירות הללו...

ניסיתי לומר לשוטרים שמדובר בשכן חולה, אבל כמובן שלאחר 'שק' כל כך גדול של עבירות תנועה, הם לא רצו אפילו לשמוע אותי. זומנתי למשפט מהיר. לקראת המשפט, הכנתי לעצמי תיק שלם עם תירוצים, כאשר התירוצ המרכזי הוא שנסעתי עם שכן חולה, ושלא הייתה לי ברירה כי לא היה אף שכן נוסף בבניין, וכו'.

מי שהיה פעם בבית המשפט לתעבורה יודע שהשופט מכניס כמה חשודים ביחד, וקורא אחד-אחד אל הדוכן ודן בענייניו. גם אני נכנסתי עם עוד 5 נהגים, אך הייתי האחרון שעלה לדוכן.

בעת ההמתנה למשפט, ראיתי ושמעתי את צורת המשפט של כל אלה שעלו לפניי, ושמתי לב שכאשר הנהג מתחיל להשמיע תירוצים, השופט רק מחמיר בדינו יותר ויותר. ככל שמתרבים התירוצים, יוחמר העונש. כיוון שכך, החלטתי – ממש ברגע האחרון – להשליך את כל סל התירוצים שלי לפח הקרוב, וכשקראו לי לעלות לדוכן הנאשמים, והשופט שאלני מה יש לי לומר, הרכנתי ראשי ואמרתי 'חטאתי עויתי ופשעתי, ואני מבטיח שלא אעשה זאת שוב'. רק לאחר שאמרתי זאת, הזכרתי בכמה מילים קצרות שבאותה נסיעה נאלצתי לקחת שכן חולה, ושוב אמרתי את ה'ויודי' הנ"ל, והצהרתי שאני מכיר בחטאי.

והלא-יאומן קרה. יצאתי בקנס מזער. השוטרים שהיו בבית המשפט אמרו לי לאחר מכן שלא האמינו שהשופט יפסוק בצורה שכזו, שכן בסוג של עבירות כאלו, השופט אינו יכול להפעיל את שיקול דעתו והוא מחויב לגזור עליי מאסר בפועל, או לחלופין שלילת רישיון למשך כמה שנים...

אבל גם השופט, שהתרגש שההכנעה שלי יצאה מן הלב, החליט לעבור על החוק בעצמו, וכן הפעיל את שיקול דעתו, וגזר עליי קנס של כמה מאות שקלים...לא בטוח שכל שופט בשר ודם היה נוהג כך, שכן הם אינם יודעים להעריך את ההכנעה. אבל אצל הקב"ה בוודאי שהדברים פועלים בצורה כזו. מי שמכניע את עצמו, יוצא זכאי. ההכנעה היא החלק העיקרי במשפטו של מלך המשפט. עד כמה שאדם יכניע יותר את עצמו, כך יש לו יותר סיכויים לזכות בדין.

ואת הקב"ה אי אפשר לשקר. הכנעה זו הכנעה. אולם כפי שאמרנו לעיל, ההכנעה מתבטאת בכך שהאדם מוכן לשוב אל חיקו של אביו שבשמים – בכל מצב שבו הוא נמצא (עלינו לשבח).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ אורית מור בת תלעת ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסער בן פרחג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנ ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אהוד בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

על הפרשה בחרוזים

שופטים

כדי שאת אלול לא נעביר בפספוס – נהיה בסוחר ולא כמו הסוס!

אענש במאסר וגם במלקות/
לא אראה את מושפחתי לשנים ארכות.

גם יושתי עלי קנס ותלקח השחורה/
ממש סיוט אמותי, אים ונורא

אהה, אמר העגלון במבט מבין ורחמן/
אך עד שנגיע לגבול – יש עוד זמן.

יש לנו עוד חדש שלם של נסיעה/
לפחד כבר מעכשו – זו טעות נוראה!

שב ברגע ותהנה מהנוף/
עם המותח תתמודד כשנגיע לסוף...

הימים חולפים והעגלה ממשיכה במסלול/
והנה עוד רגע מגיעים אל הגבול.

מולם שוטרים, מחסומים והרבה המלה/
ופתאום העגלון נראה אחוז בהלה.

תמהני עליך, אמר הסוחר/
אתה הרי ידוע כאדם שאת אף אחד
'לא סופר'.

איש גם ומחספס עם 'עור של פיל'/
אז איך הפחד הצליח גם אותך להפיל?

תראה, השיב העגלון במבוכה משנה/
אני מרגיש שהגענו למקום סכנה.

אם נתפס, יהיה ממש רע/
יעצרו אותי על סיוע לדבר עברה.

העגלה שלי תחרס ברב בזיון/
פרנסתי תגדע ואהפך לאביון...

* * *

הנסיעה הארצה סוף סוף הגיעה לסיומה/
והסוחר והעגלון, שניהם משקשקים
מאימה.

זה עתה נכנסנו לחדש אלול,
וזה זמן מסגל לחשב מחדש המסלול.

כדי שנעריך למשפט המתכנן,
כדאי שננצל כראוי את הזמן.

בואו ונשמע משל מעורר,
שרבי ישראל מסלנט היה נוהג לספר:

בעידה היהודית של פעם
היה סוחר מתחכם/ שראה ברכה בכל
עסקה שרקם.

קעת שמע על הזדמנות מבטיחה/ לקנות
סחורה בזול, במדינה הסמוכה.

אולם מכשול אחד עמד בפני העסקה/
במעבר הגבול ישנו מכס מפקע.

החליט הסוחר את הסחורה להבריח/
וכך יוכל מהעסקה להרויח.

הלך ושכר לו בעל עגלה/
שתמורת סכום הגון הסכים לשתף פעלה.

והנה העגלה אך יצאה לדרכה/ והסוחר
התחיל להרגיש מועקה.

כל גופו נאחז חיל ורעדה/
זעה נטפה ממוצחו, ושניו נקשו דא לדא.

למה אתה חוזר? העגלון אותו שואל.
אולי תרצה להתרענן עם פחית 'בלו' או
'אקסלי'?

אתה נראה לי לחוץ, חרד וירא/
אתה יכול אולי להסביר לי בבקשה מה
קורה?..

האינד מבין?? שאל הסוחר בתמיהה/
אם נתפס על הגבול, התוצאה תהיה
נוראה.

הפוך צד

הַיְחִידִים שְׂרָגוּעִים לֹא שׁוֹם בְּהֵלָה/
אֵלּוּ שְׁנֵי הַשּׁוֹסִים, שְׁאֵף הַשְּׁמִיעוֹ קוֹל
צִהֵלָה...

הָרִי הֵם בְּהֵמוֹת עִם לֵב אֶטוֹם כְּמוֹ אֶבֶן/
וְכָל מָה שְׁמַעְנִין אוֹתָם זֶה מִנֵּת הַקֶּשׁ
וְהַתְּבוּ...

זֶהוּ הַמִּשְׁל, וְהַמִּסָּר חוֹדֵר לַעֲצָמוֹת:
לְמִי מִהַשְׁלוּשָׁה הֵינּוּ רוֹצִים לְהַדְמוֹת?

הָאֵם בְּאֵלּוֹל נִהְיָה כְּמוֹ הַסּוֹחֵר -
נִתְפָּס אֶת עֲצָמוֹ כְּבָר מַעֲכָשׁוּ, וְלֹא נֶאֱחָר?

אוֹ אוֹלִי כְּעֵגְלוֹן נִרְצָה לִהְיוֹת/
וְרַק בַּיּוֹם הַדִּין נִזְכָּר לְפָרֵץ בְּבִכּוֹת?

אוֹ שְׁמָא ח"ו נִבְחַר לִהְיוֹת כְּמוֹ סוֹס/
וְאֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה נַעֲבִיר בַּפִּסְפּוֹס?....

נֶאֱחָל לְכַלְנֵנוּ אֶת חֹדֶשׁ אֵלּוֹל לְנִצָּל/
נִתְאַמֵּץ לְהַשְׁתַּנּוֹת וְלֹא נִתְעַצֵּל.

בְּמִלְחָמַת הַיֵּצֵר נִטְפָּס תַּחֲבֹלוֹת/
נִתְקַן הַמִּדּוֹת וְנִקְבַּל קְבָלוֹת/

אִז לֹא מִשְׁנָה מָה יִקְרָה עִם הַסֵּכֶם
הַגִּרְעִין/ רַק אֶת הַגִּרְעִין שְׁבִנְשָׁמָה
נִחֲזֵק וְנִטְעִין.

וְכַשְׁנִגִּיעַ סוֹף סוֹף לַיּוֹם הַחֲשׁוֹב שֶׁהוּא
הָרֹאשׁ/ נִכְרִיז בְּלֵב שְׂמִיחָה: הַמֶּלֶךְ
הַקָּדוֹשׁ!

וְיִרְאוּ כָּלֵם בְּחוֹשׁ אֶת דְּבָרֵי הַשֵּׁם:
"אֶהְבֶּתִּי אֶתְכֶם"/
וְנִזְכָּה כְּבָר בְּמִהְרָה ל:
"אֲנִכִּי אֲנִכִּי הוּא מִנְחָמְכֶם!"

מחבר: עוז חקק © לתגובות, או להזמנת דרשה בחרוזים לכל אירוע: 052-7662106 ozhakak76@gmail.com
לקבלת העלון במייל, נא לשלוח מייל לכתובת: ozhakak76+subscribe@googlegroups.com
(ניתן לצאת בכל עת ע"י הקשה על "ביטול הרשמה")

נהנייתם מהעלון? מחכים כבר לעלון הבא? בואו ותנו לנו כוח להמשיך במפעל הקדוש הזה!
כל תרומה תתקבל בברכה! ובנוסף תוכלו לקבל הקדשה/ הנצחה.
להעברה בנקאית: בנק מרכנתיל (17), חשבון 74927673, סניף 647, ע"ש אהרן עוז חקק

לע"נ מרת פרידה
בת אסתר מושייב

לע"נ: אליהו בן נגר
ואסתר אפאק בת נגר

לע"נ זקנתי שפרה
בת פסיה

לרפואת אבי מורי - הרצל
אלדד בן סעידה ואמי
מורתי - דיצה בת שפרה

משפיע ישועה

דרושים יקרים ורעיונות נפלאים בפרשת השבוע ובענייני דיומא
מגזי אוצרותיו הברוכים של כש"ת מורנו הגה"צ
רבי יהושע נתן פייפער שליט"א
אב"ד קהל ברכת מנחם - קראקא

שופטים תשפ"ו - גיליון מ"ב

על ידי הקידוש, הוא אין לו את הסגולה הזו והוא נותר עיוור.

עין תחת עין

פי השחד יעור עיני חכמים (טו, יט)

בפשטות הכוונה לדין שלוקח שוחד והוא נעשה עיוור כלפי הוצאת הדין כהלכתו, שאינו יכול לראות יותר בטובת הצד השני, כפי שהביא רש"י: "משקיבל שוחד ממנו אי אפשר שלא יטה את לבבו אצלו להפך בזכותו", אמנם האמת היא, שהשוחד אינו רק מעורר את עיני הדין כדי להטות את הדין שלא בצדק, אלא שהוא נעשה עיוור בפועל ממש.

דברים נשגבים מבינתנו מצינו במדרש (תנחומא בראשית פ' תולדות) שהסיבה לכך שכהן עיניו של יצחק אבינו כדכתיב (בראשית כז, א) "ותכהין עיניו מראות", היתה משום שלקח שוחד מעשו על ידי שלקח ואכל מציד בנו עשו, והרי כתיב "כי השוחד יעורר עיני חכמים", עיי"ש.

הרי שלקחת שוחד גורמת לעיוורון בפועל, ואם יצחק אבינו כהן עיניו מחמת השוחד שלקח מעשו, דיין פשוט שלוקח שוחד על אחת כמה וכמה שלוקח בעיוורון. ויש להבין מה הסיבה לכך שהשוחד מעורר את עיני הדיין, שהרי לכל עונש יש סיבה מיוחדת במידה כנגד מידה?

ויתבאר בעזר העליון יתברך בשלשה מהלכים:

בצדק אחזה פניך

הראשון:

נעים זמירות ישראל אומר בתהילותיו (תהלים יז, טו) "אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך", מכאן אנו למדים שאדם המתנהל באמת וצדק זוכה להשביע את עצמו ממראה פני השי"ת. ולכן דיין זה שאינו מקיים את הפסוק "צדק צדק תרדוף" ואת הציווי "ושפטו את העם משפט צדק", אינו נכלל בהגדרת "אני בצדק" וממילא גם אינו יכול להיות בכלל "אחזה פניך", לכן נעשה עיוור בעיניו בלי לזכות לראות את פני ה'.

שוותף במעשה בראשית

השני:

אמרו חז"ל (ברכות מג:) "פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם", כי אלו ההולכים בצעדים מהירים וגדולים מדי עלולים לפגום חלילה בראייתם, אמנם חז"ל מוסיפים שם את התיקון לכך: "להדריה בקדושה דבי שמי", שאפשר להחזיר או לרפא זאת על ידי קידוש של ליל שבת.

והנה עניינו של קידוש ליל שבת קודש הוא עדות על מעשה שמים וארץ, כפי שאמרו חז"ל (שבת קיט:) "כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית", אבל זה שלוקח שוחד אינו יכול להיעשות שותף עם הקב"ה על ידי מעשה הרמאות שלו, כי הקב"ה בוודאי אינו רוצה להיות עמו בשותפות, ממילא גם קידושו בליל שבת אינו קידוש ולכן הוא נעשה עיוור בעיניו, כי הוא הולך פסיעה גסה כמו כל האנשים, אבל בזמן שיש לכולם את העצה והתיקון להחזיר את מאור עיניו

בהרחבה נוספת נוכל להמתיק לזה את דברי הב"ח שמסביר את מה שאמרו חז"ל (כתובות קה:) שהמילה "שוחד" נדרשת לשון "שהוא חד", אחד, כי הנותן והמקבל הופכים להיות מאוחדים באינטרס ובדעת, והרי הכלל הוא ש"אין אדם רואה חובה לעצמו", וכיוון שהמקבל מרגיש שנותן השוחד הוא כגופו ממש, נבצר ממנו לשפוט בצדק.

מסביר זאת הב"ח, שהרי אמרו חז"ל (שבת י:) "כל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית", אבל הדיין שאינו דן דין אמת לאמיתו מכיוון שלקח שוחד, אינו יכול להיות שותף להקב"ה וממילא הוא נותר לבד בודד, והיינו שאמרו חז"ל שתיבת "שוחד" היא "שהוא חד", כי הוא לבדו בלי הקב"ה.

לענייננו נוכל להוסיף כפתור ופרח:

מכיוון שהדיין לוקח שוחד והוא נותר לבד בלי שותפות עם הקב"ה, שהוא חד, אינו מועיל מאומה בקידוש ליל שבת ועל כן הוא נעשה עיוור, כי מאור עיניו אינו חוזר אליו בזכות הקידוש.

עשה למען שמך

השלישי:

המחבר מביא (או"ח סי' קכ"ב ס"ג): "הרגיל לומר ד' דברים אלו זוכה ומקבל פני שכינה: עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך".

והנה בוודאי אין הכוונה להסתפק רק באמירת ארבעה דברים בלבד מן השפה ולחוץ, כי אדם שיעשה כל עבירות שבעולם ויאמר ד' דברים אלו בכל יום לא יזכה לקבל פני השכינה, אלא הכוונה היא לעשות גם פעולות ומעשים למען שמו יתברך ולמען ימינו, למען תורתו ולמען קדושתו, שאז יחד עם אמירת הדברים האלו הוא זוכה לכך.

ממילא זה הדיין שלוקח שוחד נגד ציווי השי"ת, גם אם יאמר בכל יום ד' דברים אלו לא יועיל לו מאומה, כי הוא עושה בפועל דיו בדיוק להיפך מלמען שמו באהבה, על כן הוא נותר עיוור בעיניו ואינו זוכה לראות ולקבל פני שכינה, כי העיקר חסר אצלו על ידי עשיית דברים הפוכים מרצון השי"ת.

אזן זו ששמעה

נסיים במעשה משעשע שמספרים על דיין אחד שהיה בידוע כי הוא לוקח שוחד, ונעשה חרש שאינו שומע באוזניו. כששאלוהו על זה למה נהיה חרש, והלא העונש של הלוקח שוחד הוא שנהיה עיוור? השיב במרירות שזה משום שרק הבטיחו לו שוחד, אבל לא זכה לקבל את השוחד, ולכן כיוון שהשוחד הגיע אליו רק דרך האוזן בלבד בהבטחה בעלמא, על כן לקח באוזניו כי עיניו לא זכו לראות את השוחד...

שמאל שהוא ימין

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (י, יא)

פירש"י: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין.

נודעת השאלה הפשוטה: וכי החכמים באים ואומרים בכלל על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין?

בדרך רמז נוכל לנעוץ בכך את אמרתו המפורסמת של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש ז"ע, ששאל פעם איש חכם אחד מירושלים עיה"ק שנפגש עמו והעלה בפניו שאלה מאד נפלאה ומעניינת:

הרי בכל התורה כולה צד ימין הוא חשוב ונעלה יותר מצד שמאל, כפי שדבר זה כתוב בתורה "ימינך ה' נאדרי בכח" (שמות טו, ו), שנוי בכתובים "ימין ד' רוממה" (תהלים קיח, טז) ומשולש בגמרא (זבחים סב:) "כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין".

א"כ למה נברא האדם בצורה כזו שלב האדם פועם בצד שמאל? הרי לכאורה, הלב שהוא האבר החשוב ביותר אצל האדם ועניינו נתינה ואהבה, בבחינת "אשר ידבנו לבו" (שמות כה, ב), היה הכי מתאים שיהיה בצד ימין,

שכידוע ימין על פי הקבלה מורה על נתינה ועל חסד?

הסביר זאת האדמו"ר מליובאוויטש ברעיון נפלא ונשגב:

הלב שלנו נמצא בצד שמאל, בכדי שהוא יהיה בצד ימין של האדם העומד מולנו! הלב שלנו לא נברא רק בשביל עצמנו, אלא בעיקר כדי להיות עבור אחרים, עבור המשפחה והילדים, החברים והקרובים. על האדם לבחון את עצמו תמיד כיצד הוא עוזר למי שנמצא ועומד מולו.

לכן באמת הלב נקבע בידי יוצר האדם בצד שמאל דווקא, כדי שיחשוב תמיד על זה העומד מולו שאז לבו הוא בצד ימין, כדי לתת לו את כל מה שהוא יכול בנדיבות הלב. נמצא שהלב שלנו הוא בצד ימין של העומד לפנינו, כי זה כל האדם.

אולי על זה רמזו חז"ל בדרשה זו "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין", שהחכמים באים ואומרים לנו שהלב שלנו שנמצא באמת בצד שמאל, הוא צריך להיות בצד ימין של החבר ושל הזולת, 'טראכטן פון יענעם', לחשוב על השני ולראות מה אפשר באמת לעזור לו, והיינו שמאל שהוא ימין.

בדבר ישועה

פרפראות לחכמה
בפרשת השבוע
ובעניינא דיומא

כאיש אשר אמו תנחמנו

בהפטרת השבוע פרשת שופטים שהיא בתוך 'שבע דנחמא' אנו קוראים את נבואת ישעי' (נא, יב) "אנכי אנכי הוא מנחמכם", ובהמשך הפסוקים שם (סו, יג) כתיב: "כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם וירושלם תנחמו".

לכאורה יש להבין מה הוא ההסבר במילים "אנכי אנכי הוא מנחמכם" שהאריך את הלשון לכפול פעמיים תיבת 'אנכי' ולומר גם תיבת 'הוא' שהיא מיותרת בפשטות. כן יש להבין מה הכוונה בפסוק "כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם", למה דווקא ניחומי האם מחזקים יותר מניחומי האב?

ויתבאר בהקדם ההבנה העמוקה בתנחומי הקב"ה לבני ישראל אחרי חורבן בית המקדש, שהוא מדמה זאת לבן שנפטר עליו אביו והותירו יתום ל"ע. והנה, בימי ה'שבעה' באים המוני מנחמים ויושבים אצל הבן האבל, מדברים אתו דברי חיזוק ועידוד, מנחמים אותו בנתינת תקווה טובה ואומרים 'המקום ינחם אתכם'.

הבה נתבונן בעצם הדבר: וכי העובדה שבאים אצלו מנחמים רבים ומחזקים אותו, תחזיר לו את אביו המנוח כביכול? בוודאי שלא! הבן מבין ויודע היטב שהוא איבד את אביו והוא נותר עכשיו יתום בודד בלי אב, אבל כשנכנסת אמו לתוך החדר ואומרת לו כמו כולם 'המקום ינחם אתכם', דבריה הם בעצם כמו הדיבורים של כלל המנחמים הבאים וההולכים לדרכם, אבל עצם נוכחותה

כאן לפני הבן נותנת לו חיזוק גדול ועידוד עצום.

כשהבן האבל רואה את אמו עומדת אצלו, הוא יודע ומבין שבאמת אביו הלך למנוחות ואותו הותיר לאנחות, אבל עם כל זה אינו נמצא כאן לבד בעולם, 'ער איז נישט געבליבן א קאלעכייגער יתום' ל"ע, אלא יש לו כאן את אמו שנותרה לשמור עליו ולדאוג לו מכאן ואילך לכל צרכיו.

כן אנכי אנחמכם

זהו שאומר הקב"ה לבניו אהוביו אחרי חורבן הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו: "כאיש אשר אמו תנחמנו", כמו שהאמא מנחמת את בנה, לא על ידי דיבורים דווקא כי אם על ידי עצם נוכחותה כאן אצלו, שנותנת לו להבין שהיא אינו כאן לבד, "כן אנכי אנחמכם", כך בדיוק מנחם אותנו הקב"ה בכך שאכן בית המקדש חרב וכבר אינו, אבל עצם העובדה שנשארנו עם הקב"ה שלא עוזב אותנו בשום מצב שהוא, זוהי הנחמה הגדולה ביותר, והיינו "אנכי אנחמכם", זה שהקב"ה נמצא אתנו כאן, זוהי הנחמה.

לכן כפל הנביא ואמר "אנכי אנכי הוא מנחמכם", העובדה שהקב"ה נמצא כאן איתנו בבחינת 'אנכי', זוהי הנחמה העיקרית.

ישועות מלכו

ג'צ' אש קודש משולחנם הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

ברוך ד' לעולם

דבר רע אצל יהודים?

להמליץ עליו טובה.

ובא לציון גואל

בחכמתו הגדולה ובפקחותו העצומה היה הרה"ק מסאטמאר מעורר לתשובה לפעמים גם על ידי הארת פנים או על ידי אמירת 'ווערטיל' וכדומה, כאשר בכך היה פועל הרבה יותר מאמירת דרשות ארוכות בקול נהי ובכי כדרכו בקודש בסעודת רעווא דרעווין ושאר זמני רצון, כי כראות האנשים איך קרן אור פניו קיבלו רשפי אש לעבודתו יתברך ושובו מאליהם בתשובה ובהתעוררות.

מספרים שהיה לו תלמיד אחד שלמד אצלו בישיבה בעיר סאטמאר לפני המלחמה, ושמו היה אליעזר ובלשון חסידים קראוהו 'לייזער'. הלה היה 'חסידישע בחור' עם כל ה'שמונה בגדים', גידל זקן ופאות כראוי וכמקובל, אמנם בזמן המלחמה העולמית עלה לארץ ישראל ושם נסחף עם התנועות של הציונים רח"ל ושינה את טעמו לגמרי, עד שגזז את זקנו והסיר את פאותיו, בלי שיכירו אותו ממראהו שהיה לפני כן.

כשהגיע הרה"ק מסאטמאר לבקר בארץ הקודש תיכף אחרי המלחמה, באו לקבל את פניו המוני תלמידים ומעריצים ששמחו על הצלתו המופלאה מגיא צלמוות, ביניהם היה גם אותו תלמיד שלא יכול היה לשכוח את הטעם הטוב של שנות לימודיו בישיבה בסאטמאר, אולם בבואו לפניו לא הצליח הרה"ק מסאטמאר לגלות את זהותו מי הוא ואיזה הוא שבא אצלו כך בלי זקן ופאות.

כשתמה התלמיד ושאל: איך יתכן שהרבי אינו מכיר אותי, והלא אני הוא אליעזר שלמדתי אצלו בסאטמאר בישיבה? ויהי כאמרו באידיש 'איך בין לייזער', נענה הרה"ק מסאטמאר בצחות לשונו ואמר לו: "ובא לציון גואל", כשבאים לארץ ישראל ונעשים ציונים, "גואל", ווערט שוין אויס לייזער (תיבת 'גואל' באידיש מתפרשת 'אויס לייזער'), ס'איז נישט קיין לייזער מער..."

ולשבי פשע ביעקב

עד כאן דברי הרב, אמנם כדברי התלמיד נוכל

השיב לו הרה"ק מסאטמאר מיניה וביה:

וכי חושב אתה שהרה"ק מבארדיטשוב לא עורר יהודים לתשובה ולתיקון המעשים? הלא הוא היה המרא דאתרא של העיר הגדולה לאלוקים בארדיטשוב ובוודאי לקח על עצמו את האחריות ואת העול שכל בני העיר יהיו מתוקנים ומצוינים בכל מידה נכונה בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, על כן בוודאי בלי שום ספק שהיה עומד ומעורר את העם לתשובה בדברי כיבושין והתעוררות.

אלא שדרכו המיוחדת היתה שכל זה היה רק כשעמד ודרש לפני הציבור ברבים או ביחיד, שאז בינו לבין אנשים היה מעוררם בתוכחת מוסר, אבל בעמדו לפני השי"ת היה תמיד אומר לו שבני ישראל קדושים וטהורים הם בלי שום רבב, כפי שידועה דרכו להמליץ טוב על כל איש אשר ישראל יכולה, אולם בוודאי שכשפגש יהודי בעל עבירה היה מעוררו ומוכיחו לתקן את מעשיו.

בזאת סיים הרה"ק מסאטמאר ואמר לאותו שואל, שגם הוא נוהג בבחינה זו על ידי התוכחות שהוא אומר לפני הציבור בכל עת מצוא, כדי להחזירם למוטב ולהעלותם על דרך המלך כראוי וכנכון, אבל בשעה שהוא עומד להתפלל על כלל ישראל או לדבר עם השי"ת כדי להוריק השפעות וישועות על ראשי עם קודש, בוודאי שאז אינו מביט על עוונותיהם ומעורר להם אך ורק רחמים וחסדים.

שובו בנים שובבים

ממעשה רב יש לנו ללמוד כלל גדול:

ישנם אנשים רבים החושבים שהרה"ק מבארדיטשוב רק המליץ טוב על כלל ישראל בלי לראות בכלל רע אצלם, ממילא גם אם רואים בעל עבירה אסור לומר לו אף מילה אחת של מוסר ותוכחה, אבל האמת היא שאין זו הדרך הישרה אשר יבור לו האדם, כי כשרואים בעל עבירה או אחד שעשה מעשה אשר לא ייעשה - יש לעוררו לתשובה, אבל כשמדברים עם השי"ת - צריך רק

הנה יש כמה מנהגים בקהילות החסידים האם אומרים בלילי חול המועד את התפילה 'ברוך ה' לעולם' בחו"ל בתפילת ערבית.

הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע (יא"צ כ"ו אב) נהג שלא לומר, הגם שזקיני הרה"ק בעל 'שמחה משה' מאיהעל זי"ע לא אמר 'ברוך ה' לעולם' אף בימות החול של כל השנה, כי היה מכוון הרבה ומאריך בכל שם, עד שלא הספיק הפנאי להתעכב יתר על המידה עבור זה. אצל זקיני הרה"ק בעל 'ייטב לב' מסיגעט זי"ע לא היתה קביעות בזה, פעם אמר בחול המועד ופעם לא אמר. אביו הרה"ק בעל 'קדושת יום טוב' זי"ע, כבר לא אמר כלל 'ברוך ה' לעולם' בחול המועד, וכן נהג הרה"ק מסאטמאר אף הוא אחריו.

עובדא משעשעת סיפר הרה"צ מטשענסקאוויץ זצ"ל על זה:

פעם התפלל אצל הרה"ק מסאטמאר באחד מלילי חול המועד תפילת מעריב, והבעל-תפילה לא ידע מה מנהג המקום האם אומרים 'ברוך ה' לעולם' או לא, לכן כשסיים ברכת 'שומר עמו ישראל לעד', פנה לימינו אל מקום הרה"ק מסאטמאר ואמר בלשון שאלה: "ברוך ה' לעולם?" - כשואל האם לאומרו או לדלג עליו. הרה"ק מסאטמאר הנהן בראשו כאומר הן, ואכן אמרו את התפילה.

לאחר התפילה שאל הרה"צ מטשענסקאוויץ את הרה"ק מסאטמאר למה שינה ממנהגו שלא לומר? וענהו בצחות לשונו: "ער האט מיך געפרעגט אויב 'ברוך ה' לעולם'? זאל איך שאקלען און ענטפערן ניין? אוודאי איז 'ברוך ה' לעולם'..." (הוא שאל אותי האם 'ברוך ה' לעולם'? וכי אשיב לו בסימן עם ראשי שלא? הרי וודאי ש'ברוך ה' לעולם'...)

יושר יל'צו בעדינו

פעם שאל אחד את הרה"ק מסאטמאר על מנהגו שהוא עומד תמיד לדרוש ולעורר את הציבור בתוכחת מוסר נוקבת חדרי בטן, בדברי כיבושין ובדברי התעוררות כדרבנות, וכי למה לא ינהג כדרכו של הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע שהיה סניגורן של ישראל ומעולם לא ראה שום

להוסיף ולהמליץ טוב על כלל ישראל מסיפא
דהאי קרא "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב":

אנו רואים שיש בארץ ישראל את שני הצדדים
באופן חזק וגדול מאד. מצד אחד הרבה נתפסו
בחטא הציונות ונפלו לתוך רשתם הכוזבת,
בבחינת 'ובא לציון גואל' כאמור, אבל מאידך
גיסא יש בארץ הקודש כח גדול ונשגב של חזרה
בתשובה, שהוא היום המקום הגדול ביותר מכל
ארבע כנפות הארץ שיש שם רבבות אלפי בעלי
תשובות, שעזבו דרך רשעים ושבנו לחיק אבינו
שבשמים, כפי שניתן לראות זאת עין בעין בארץ
הקודש עם ריבוי בעלי התשובות.

ממילא, הגם שאכן יש בחינה של "ובא לציון
גואל" שנהיים 'אויס לייזער' ועוזבים את דרך
הישר רח"ל, מכל מקום אחרי זמן נהיה מהם
"**ולשבי פשע ביעקב**", שהם חוזרים בחזרה ובמקום
שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים
לעמוד.

לעורר לבי לאהבתך

איש קדוש וצדיק נשגב היה הרה"ק רבי שמואל
צבי מספינקא זי"ע (יא"צ כ"ז אב), מגדולי וצדיקי
הדור האחרון שהאירו את וויליאמסבורג של
מעלה באור יקרות ובקדושה עליונה.

מיום הגיעו לווייליאמסבורג יצא קו בכל הארץ
והמונים שיחרו לפתחו בראותם כי איש המעלה
הוא, עובד ד' הדבוק בצורו כל היום ושריד לדור
דעה שתורה וקדושה מסבבים אותו. כנר המאיר
בחשיכה ורבים יאותו לאורו, נמשכו אליו יהודים
מכל העדות והשבטים ברחבי ארה"ב, כשהרה"ק
מספינקא מפנה עבורם שעות רבות מסדר יומו
העמוס כדי לעזור ליהודים בכל אשר לאל ידו.

רק לאחר שעבר ניתוח מסוכן על לבו, ביקש
מהמשמשים בקודש שימעטו להכניס אליו אנשים,
כי הרגיש שקיבל את חייו במתנה ואמר: "מתי
אעשה אנכי לביתי..." אולם למרות הכל, כשקיבל
אנשים היה מקבלם בסבר פנים יפות ושוחח עמם
כמי שכל הזמן עומד לרשותם הפרטי.

בדברות קדשו ובנועם הליכותיו עורר מאות
ואלפים להרהורי תשובה ולתיקון המעשים, כפי
שזוכרים עוד רבים וטובים שכל מי שזכה להיכנס

פעם לבית מדרשו החשוך לעת עיתותי ערב של
רעווא דרעוויין בשבת קודש, הלא משמיעת קולו
בקודש באמירת ה'תורה' משך שעה ומחצה בקול
נהי ובכי, בה עורר את הנרדמים לתשובה שלימה
ולתיקון המעשים, יכול היה להבין את סערת נפשו
הטהורה שפרצה מקרבו ביקוד אש.

פעם כששאל אברך את הרה"ק מספינקא מה
עליו לכוון בעת שמיעת דברי תורתו בסעודה
שלישית, נענה ואמר לו ביקוד אש: "תכוון בעיקר
כי אם תדרוש את ד' בכל לב - תמצאהו, כפי שכתוב
"**ובקשתם משם את ד' אלוהיכם ומצאת כי תדרשנו
בכל לבבך**"...

אחותי ולא ארפנו

כשראה פעם הרה"ק מספינקא בליל שבת קודש,
שעבר לפניו אברך אחד לקבל שיריים מידיו,
ומאחוריו נותר בנו הילד הקטן כבן ארבע או
חמש שנים שנדחק לבדו בין הקהל הגדול, עצר
אותו הרה"ק מספינקא והעיר לו על זה באמרו
שהוא רואה בזה סימן שאולי אינו מספיק קרוב אל
ילדו הקטן, שהרי במצב כזה שרבים נדחקים כאן
מסביב היה מן הראוי שיתפוס אותו ויחזיקנו היטב
בידיו שלא יאבד בתוך הקהל.

כדי להמתיק יותר את התוכחה שתתקבל אצלו,
הסביר לו הרה"ק מספינקא כי מלבד צד הטבע
שצריך האב לדאוג לבנו ולאהוב אותו, יש כאן
גם בחינה נוספת של "**מבשרי אחזה אלוה**" (איוב
יט, כו), שבכדי לראות ולגלות את עומק האהבה
העצומה שיש להקב"ה כלפי בני ישראל עם קרובו,
יש לאהוב את הילדים שלנו באהבת אמת כרחם
אב על בנים, שאז מהדרגה הנכונה הזו של אהבת
אב לבניו נוכל לעמוד על אפס קצה דרגת אהבת
השי"ת אלינו.

והיינו "**מבשרי אחזה אלוה**", על ידי האהבה
הגשמית שלנו אל בנינו וצאצאינו, נחזה ונבין עד
כמה אוהב השי"ת את עמו ישראל ובוחר בהם
באהבה.

וזהו כנגן המנגן

אמרה נפלאה נשמעה פעם מפי קדשו של הרה"ק
מספינקא על הפסוק (מלכים-ב ג, טו) "**וזהו כנגן**

המנגן ותהי עליו יד ה'", שלכאורה צריך להבין מהו
הכח המיוחד שיש בניגון כדי להשרות יד ורוח ה'
על האדם?

אמר פה קדוש במתק לשונו:

בשעה שנכנסים לבית המדרש המלא על כל
גדותיו במאות לומדי תורה, בוודאי שומעים קול
תורה מתוק ההולך וחזק מאד בכל ירכתי ההיכל,
אבל כשניגשים לבדוק אצל השולחנות יגלו שאין
כאן אחדות מושלמת בין הלומדים, כי בזמן
שהאחד לומד גמרא - השני לומד משנה, וכשה
עוסק בשמעתתא - רעהו עוסק באגדתא; כך גם
בבית המדרש המלא על גדותיו בהמוני מתפללים,
שאכן כולם עומדים בתפילה לפני השי"ת, אבל זה
אוחז ב'ברוך שאמר' והשני בברכות קריאת שמע
והשלישי בכלל עודנו אומר קרבנות.

הדבר היחיד שכולם חייבים להיות בו באחדות
גמורה ומוחלטת בלי שום שינוי, הוא הניגון. בלתי
אפשרי שאחד יזמר את חלקו הראשון של הניגון
בעוד השני יזמר דווקא את חלקו האחרון של
הניגון, וכן כל כיוצא בזה, כי בניגון מוכרחים כולם
להיות באותן תנועות בפעם אחת, אחרת אין כאן
שום ניגון.

הלימוד החשוב היוצא לנו מעבודת הנגינה, שגם
אם בלימוד או בתפילה, כל אחד עומד במקומו
ולומד את אשר לבו חפץ, בניגון חייבת להיות
אחדות בין כולם. ולכן, כשיש כזו אחדות מושלמת
העושה נחת רוח להשי"ת בבחינת "והיה כנגן
המנגן", אז זוכים "ותהי עליו יד ה'", שיש השראת
השכינה ונגלה כבוד ה', ודפח"ת.

יחד כולם הודו והמליכו

בזה אמרתי לפרש נוסח התפילה לפני תפילת
שמונה עשרה של שחרית:

שירה חדשה שבחו גאולים - בני ישראל ענו
ואמרו שירה לפני השי"ת, יחד כולם הודו והמליכו
ואמרו - כאמור שבניגון מוכרחים כולם להיות יחד
בלי יוצא מן הכלל, ממילא נחה עליהם יד ה', על
כן פתחו ואמרו: ה' ימלוך לעולם ועד.

רגעים של
חיזוק
והשראה

ידיד נפש

רב אורח
הרב
יגאל כהן

עושים סוף לכל הדאגות שיש לנו בחיים

כשאדם מפחד כל הזמן ודואג כל הזמן, זה כאילו אתה אומר לקדוש ברוך הוא: "ריבונו של עולם, נראה לי שאתה ממש רע. נראה לי שאתה רוצה לעשות לי רע כל הזמן".

ובורא עולם עומד לידך ואומר לך בני אהובי, אין אהבה בעולם כמו האהבה שאני אוהב אותך.

למה אתה דואג? אומר חובת הלבבות, מהות הביטחון זה שתדע שהשם עושה איתך רק טוב.

מהות הביטחון זה שתדע שהכל לטובתך. לא משנה איפה תהיה מחר, אתה תהיה בידיים של הקדוש ברוך הוא. לא משנה מה יקרה איתנו מחר, מחרתיים, בעוד שלושה ימים, בעוד ארבעה ימים... הילדים שלנו בידיים של בורא עולם. הבריאות שלנו בידיים של בורא עולם, הכסף שלנו בידיים של בורא עולם, אף אחד לא יכול לקחת ממך בלי גזירת השם. יתברך, ואם אתה בידיים של בורא עולם. אין לך מה לדאוג.

הישועות באות בהפתעה!

כל העיר הייתה כמרקחה סביב תחרות ענק עליה הכריזה העירייה: מי יצליח לטפס ראשון ברגל לקומה ה-40 של הבניין הכי גבוה בעיר. חודש שלם שספורטאים וצעירים התאמנו במדרגות רבות ותלולות, שאווירת המתח בעיר הגיע לשמיים והפרס המובטח עמד על 3,000,000 דולר!

היום הגדול הגיע. 40 מתמודדים עלו לקו הזינוק, השעון הגדול התחיל בפעולה על 20 דקות, וראש העיר הוזמן אחר כבוד ללחוץ על הכפתור ולהתחיל את התחרות. לקול תשואות ההמונים, המתמודדים התחילו לטפס את המדרגות בכל הכוח והעוצמה. ככל שהם עלו קומות הדקות רצו והתקדמו - האי-התכנות הכריע את רוב המתמודדים שפרשו אחד אחרי השני. כשנשארו 4 דקות אחרונות, נותרו רק שלושה מתמודדים אחרונים בתחרות.

בדקה האחרונה, נשארו שתי קומות בלבד, אחד מהם כמעט הודיע על פרישה. הוא הבין שטכנית אין לו דרך וסיכוי כלשהו להגיע בזמן, אבל הוא החליט שלא לוותר והמשיך לטפס בכל הכוח.

שהוא הגיע לקומה הבאה, הוא כמעט והתעלף הוא ראה את ההפתעה הגדולה: מולו עמדה מעלית פתוחה לרווחה, כשהכפתור לקומה 40 - האחרונה כדי לנצח את התחרות - כבר לחוץ! הוא נכנס לבפנים, ודלתות המעלית נפתחו עבורו בקומה ה-40 ביחד עם הקול של קריאת הסיום!

ואיך זה מדבר אלינו?

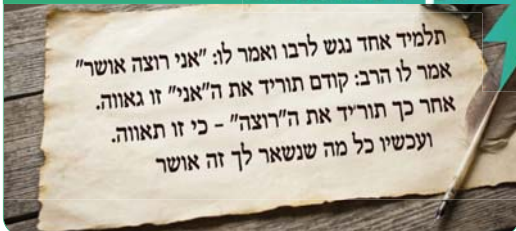
לעיתים אנחנו עוברים בחיים תקופה קשה ומאתגרת, משבר או קושי בין גדול ובין קטן וכביכול נראה לנו שאין סיכוי לפתור אותה, ואנחנו מחליטים חלילה להתייאש להרים ידיים!!

ואולי חלק מהקוראים עוברים כרגע איזה קושי בהמתנה או בציפייה לזיווג, ילדים או כל דבר אחד... בבקשה ממכם! תאמינו, תצפו לישועה. למרות כל הקושי שיש בזה, וזה מובן, אל תוותרו לעולם על התקווה והאמונה שהכל יסתדר בצורה שלא חלמתם.

חשוב מאוד שתדעו - האמת היא אחרת לגמרי... לישועת השם אין שום מעצור, והיא יכולה לבוא ממש כהרף עין - בדיוק כמו המעלית הזו שהמתנה ברגע האחרון.

לכן, גם אם נראה לפעמים שהכל אבוד, תמשיכו להאמין בלב שלם, ותזכרו שלבורא עולם יש תוכניות והפתעות שאתם אפילו לא יכולים לדמיין! ושהם יבואו אליכם הם יושיעו אתכם במקום הנכון בזמן הנכון בדיוק!

נקודות מבט

תלמיד אחד נגש לרבו ואמר לו: "אני רוצה אושר".
אמר לו הרב: קודם תוריד את ה"אני" זו גאוה.
אחר כך תוריד את ה"רוצה" - כי זו תאוה.
ועכשיו כל מה שנשאר לך זה אושר

יו"ל ע"י ידיד נפש

לעוד תכנים ולתגובות:

מייל: nefesh7148454@gmail.com

yedid-nefesh.chatfree.app

מוקדש לע"י רבי משה בן עישה זצ"ל

ולהצלחת דניאל חביב בן יפה שיחי'

פרופורציה | מחשבה יוצרת מציאות

אחת הטכניקות המדהימות שיש כיום בעולמות הטיפול - זה הטיפול התודעתי במחשבה. בעזרת המחשבה אפשר לגרום לכם לשבת לנגב חומס בעזה אבל בהרגשה הפנימית תרגישו שאתם יושבים בצימר בדיר אל אסאד (שממזמן הפך לעיר התורה בימים אלו) נהנים מהשמש ומהאווירה המאווררת.

אם אתם רוצים לרגע להבין במה מדובר - כנסו רגע לחדר שקט, תשבו על כסא בריכוז מקסימלי, תעצמו את העיניים ותחשבו על מקום שאתם אוהבים להיות שם; זה יכול להיות חוף ים, או כסא בפארק... תדמינו את העצים, את הגלים איך הם מלטפים לכם את הרגליים... תדמינו את הרעש, את השמש... את הארטיק... תתנו לעצמכם להרגיש, להכנס לאווירה... לשמוע את כל הקולות, לטעום את הטעמים בצורה חזקה...

אחרי כמה דקות אתם תרגישו את ההרגשה שלכם נמצאת שם... כח הדימיון הזה הוא באמת מתנה גדולה מאבא שנותן לנו בכל רגע יכולת להבריח את המחשבות שלנו למקומות טובים יותר וגם להרגיש אותם כך.

לדיבור - יש גבול, לשמיעה - יש גבול, אבל לדימיון? לדימיון - אין גבול!

איזה טוב הקשיים עושים לאדם?

חז"ל למדו אותנו שהאדם עץ השדה. לאדם יש תכונות רבות שמזכירות את העץ. והנה תכונה מיוחדת שנחשפתי אליה די לאחרונה וממש הסבירה לי כמה החיים שלנו באמת דומים לעץ השדה:

באחד הגנים המפוארים והגדולים בעולם, החליטו לבנות חממה גדולה וסגורה כמו אלו שרואים בנסיעות בצידי הכביש - רק יותר ביותר גבוה. בפנים הם קיבלו הכל: מים, אדמה טובה ופורה, שמש ואף צמחו במשך כמה חודשים בצורה טובה.

לאחר מספר חודשים אירע הדבר הבא: ברגע שהעצים הגיעו לגובה מסוים הם קרסו ונשברו מעצמם לתוך עצמם, ושאר העצים נותרו חלשים והפסיקו לצמוח הלאה.

בגלל שהיה מדובר בתופעה די נדירה בטבע הגיעו חוקרים מומחים וגילו שבגלל שהעצים לא קיבלו רוחות השורשים לא קיבלו את החוזק שלהם. בקצרה נסביר איך חוזק של שורשים נוצר: שיש רוחות מסביבו הם מטלטלים את העץ וזה גורם לשורשים - כמו שריר - להתחזק עוד ועוד.

וכאן - בגלל שהיה חסר את הרוחות הללו לשורשים לא היה כוח להחזיק את הגודל והעוצמה של העץ ופשוט הכל קרס...

אותו הדבר כל אדם!

הקשיים שמלווים אותנו, הניסיונות, הלחצים והאתגרים שאנחנו חווים במהלך היום הם בעצם אלו שמפתחים את השריר של הנפש שלך. ככל שאתה עומד מול אתגרים בעוצמה - כך אתה בונה אישיות עוצמתית משלך ונפש חזקה מול כל אתגר!

אל תבהל מקושי שמזדמן במהלך הדרך, רק מאותה סיבה שכל אחד כזה הופך אותך לחזק ויציב בהרבה יותר, וגורם לך לא לקרוס בכל זמן.

אתה הלוחם של בורא עולם

לפני מספר שנים, באחד מחדרי הפיקוד הסודיים והרגישים ביותר, ישבו מקבלי ההחלטות וצפו בדרמה מטורפת בשידור חי. ארבעה מסוקים של יחידת עילית היו בדרכם לפעולה נועזת במיוחד בעומק שטח האויב.

המתח בחדר היה בשיא, ואפשר היה לשמוע את הנשימות המהירות מכל פינה. העיניים של כולם היו מרותקות למסכים, צופות בלוחמים יורדים בחבלים אחד אחד עם נשקים דרוכים. על הכתפיים של מנהלי המבצע רבצה החלטה גורלית - שבריר שנייה של כן או לא, שיכול לשנות לחלוטין את מפת הביטחון העולמית ולקטוע את אחד מהארכי טרוריסטים שעשה הרבה כאבי ראש למזרח התיכון.

כשהגיעה פקודת "פרוץ", והמשימה הוכתרה בהצלחה, הנשימה של כולם חזרה להיות סדירה, ואנחת רווחה עצומה מילאה את החדר.

ואיך כל הדרמה הזו שהתחוללה בארה"ב קשורה לחיינו?

אתה נמצא במלחמות קשות ונוראיות מידי יום ביומו. מלחמות שזכות הבחירה בהם קשה עד מאוד. מלחמות שמתרחשות בינך לבין עצמך. האם לאחר שנכשלת בפעולות שאתה רוצה לעשות - תקום ותבחר להמשיך להלחם, או שתבחר ליפול לתוך ייאוש ויותר לא להאמין בכוחות שלך.

אם התרחש אצלך משבר שכמעט ופירק את הבטחון שלך בבורא עולם, בעצמך - האם אתה קם מתעודד וממשיך הלאה? האם אתה בוחר להילחם או בוחר לברוח?

תדע לך! באותם רגעים של מלחמה, באותם רגעים שאתה בוחן כיצד והאם לקום מאותו קושי שחוות, מאותו ניסיון מאתגר שעברת - בורא עולם יושב במרומים עם כל הפמליה ואומר להם בואו תסתכלו על הבן שלי, בואו תראו איך הוא נלחם. האווירה שם גם דרוכה - האם הוא יתייאש? האם הוא יבחר למנוע מעצמו להילחם?

ואז באת עם כל העוצמה ובתוך כל הקושי ואמרת לבורא עולם: "הנני". אני לא מוותר לעצמי על עצמי. אני קם למרות הנפילות, אני ממשיך לחיות למרות הקשיים.

שיהודי מראה לבורא עולם שהוא מבין שקושי זה דבר מאתגר אך מעצים, והוא מראה לבורא עולם שהוא לוחם אמיתי! לוחם בחיים, לוחם בלבחור את החיים הטובים.

ההחלטה שלכם להתמיד, לטפס ולהשקיע בשביל של החיים אולי נראית לכם לפעמים מובנת מאליה, אבל היא הדבר הכי מרגש את בורא עולם!!

תהיו גאים בעצמכם על כל צעד, ואל תפסיקו לעולם לנסות, לקום ולהילחם על העתיד והטוב שלכם!

כי יש מי שבונה עליכם למעלה ואוהב אתכם עד השמיים!!

נקודות מבט #2

"אנשים מתכננים את העתיד על פי העבר
בזמן שהם חיים בהווה"

(ידיד נפש)

יש לי שאלה: למה שאנחנו מגיעים לרמזור אדום - אנחנו מתעצבנים?

הרי הרמזור זה דבר שמציל לנו את החיים, שחלילה לא נחצה עם רכב נוסף את הצומת והתוצאה תהיה תאונה חזיתית?

אלא, בהרגשה שלנו - כל מישהו שמנסה לעצור אותנו, לעכב אותנו למנוע ממנו להספיק משהו בתנאים שאנחנו רוצים - הוא בעצם פוגע בנו. וזה אולי הסיבה האמיתית בזמן שמגיעים לצומת עם רמזור אדום מיד אנחנו אומרים: "היום אין לי מזל עם הרמזור"...

ובחיים שלנו כמה שהדברים הם דומים אחת לאחת.

יש רגעים לפעמים שמרגישים שהכל לא הולך, הכל נתקע, מתכננים איזה משהו...בום לא יוצא - ואז חושבים שחלילה משמים רוצים לעכב אותנו בדווקא. אבל שוכחים לרגע שבורא עולם לפעמים רוצה לעצור אותנו או לעכב אותנו לא בגלל שהוא רוצה למנוע מאיתנו לעשות דברים - להיפך הוא רוצה להציל אותנו ולגרום לנו להגיע למקום שלנו בבטחה...

בפעם הבאה שאתם עומדים מול רמזור אדום - תזכרו את הנקודה החשובה הזאת לא כל דבר שמעכב אתכם פוגע בכם. יכול להיות נקודת זווית אחרת חיובית יותר.

לעמוד מול רמזור אדום ולשמוח

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"**

שיעור מס' 286 | פר' שופטים תשפ"ו

המכה שהצילה מהרטייה

ההתרגשות אחזה בתלמידי ת"ת "תפארת טבריה", בעת שהמנהל שיתף אותם שהשנה הטויל השנתי יתקיים לפארק המים החדש. חלקם כבר הספיקו לשמוע מחברים על מתקני האתגרים החדשים בפארק: מעל ארבע מאות מטר של מגלשות, כספופנת הדגל אליה היו נשואות עיני התלמידים היא מגלשת האבובים האתגרית. צפויה להם חווית מים עוצמתית המתאימה לצעירים חובבי הרפתקאות.

"התלמידים המרוגשים ספרו את הימים והשעות ליציאה לפארק המים החדשני, לעומתם, אני, כמנהל, ספרתי את הימים והשעות לחזרתם של כל התלמידים הביתה בריאים ושלמים, בעזרת השם." משתף בתשואות חן גיסי החשוב מנהל הת"ת, איש חינוך משכמו ומעלה ששמו הטוב הולך לפניו, הרב בנימין בוימל שליט"א, "האתגר של המנהל הוא כפול: מצד אחד לדאוג לתלמידים לטיול מהנה, אתגרי ואטרקטיבי כמו שהם אוהבים, ומצד שני לפני הכל לדאוג לבטיחותם ולעשות הכל כדי להחזיר את התלמידים הביתה בריאים ושלמים. לצד התפילות הרבות המלוות אצלי כל יציאה שכזו, ממשיך להעיד הרב בוימל, "אנחנו נערכים היטב קודם. מתכננים את הטיול לפרטיו ומחלקים את ההשגחה והאחריות. בישיבת הצוות בתחילת חודש תמוז תשפ"ו, טרום היציאה לפארק המים האתגרי, הועלתה תוכנית: מכיון שמדובר במגלשות מים סערות במיוחד המטלטלות את הגולש מצד לצד, ראוי שכמה מאנשי הצוות ייכנסו עם התלמידים לתוך המתקנים ויגלוש ויגלוש לצד התלמידים. אחד מטובי המלמדים, הרב משה שיחי, נענה בטוב ליבו להיות אחד מהמלווים בתוך מגלשת האבובים.

"בבוקר המיוחל, באמצע חודש תמוז, לאחר תפילת שחרית וסדר לימוד תורה מגנא ומצלא", יצאנו למחוז חפצנו. החוויה היתה נהדרת. התלמידים השתכשו בבריכות, במפלים ובמגלשות המים, ונהנו עד הגג. כאמור, הצוות עבד קשה ופתח שבע עיניים להשגיח שלא יאונה שום נזק, חלילה. הר"ר משה עלה כמוסכם לגלוש במגלשת האבובים. המדריך הציע שכדאי שייקח אבוב גדול יותר המתאים למשקל גופו, כי המגלשות בנויות בעיקר לנוער קל תנועה. למרות האבוב הגדול נתקע ר' משה באמצע המגלשה לאחר כמה עשרות מטרים, כשהוא תלוי בין שמים וארץ. לחזור אי אפשר שכן המים זרמו במגלשה החלקה בשפך, אך גם להתקדם לא ניתן. המתח היה בשיאו: מה עושים כאן?! לפתע הגה אחד המדריכים רעיון: הוא, שהיה צעיר וגמיש, הציע שיגלוש לתוך המגלשה עם אבוב, ובכוח התנופה ידחוף את המחנך מעט קדימה, שם השיפוע של המגלשה חד מאוד, כך שר' משה יהיה חייב לנוע או יותר נכון 'לעוף' קדימה. המתח הורגש באוויר. הספירה לאחור החלה: 'עשר, תשע, שמונה... שלוש, שתיים, אחת, צא!' המדריך זינק למגלשה בתנופה אדירה במטרה לחלץ את ר' משה מהפקק אליו נקלע. אלא שיחד עם האבוב פגע המדריך בר' משה בעוצמה כה אדירה, שהעיפה את ר' משה מהאבוב. גופו החל לעוף בתוך המגלשה כשהוא מוטב כפראות בתוך הסלאלום של המגלשה, עף במהירות מטורפת מצד לצד וסופג חבטות אדירות. אנרגיה עצומה אותה היה אמור לספוג האבוב חבטה בגופו של ר' משה, ר"ל, והעיפה אותו למטה חבוט וחסר הכרה.

"חיש מהרה הקפנו את ר' משה בחגורה חיה של אנשי צוות, תוך שאנו מרחיקים את התלמידים מהמקום. כוחות ההצלה שהגיעו הצליחו בס"ד לעזור אותו מעט, תוך שאני מנסה לדובב אותו כדי שחלילה לא יאבד שנית את ההכרה. אחד מאנשי הצוות הואיל להתלוות לר' משה באמבולנס לבית החולים.

"קשה לי להיזכר בשעות הללו, עת נשארתי בפארק באמצע טיול שהיה אמור להיות חוויה משחררת ומענגת, כשאני כמנהל צריך להרגיע את כל התלמידים המפוחדים והדואגים, ובנוסף עלי לקחת פיקוד אישי על שתי כיתות: הן זו של ר' משה והן זו של המלמד הנוסף שליווה אותו. ביקשתי את המיקרופון של מערכת הכריזה, שיתפתי את התלמידים באירוע הקשה ובפציעתו של ר' משה. הרגתי את התלמידים והתאספנו לאמירת פרקי תהילים לרפואתו. תוך כדי עדכנו מביה"ח שבבדיקת CT התברר שב"ה רבי משה יצא בנס, רק עם שבר במפרק הכתף במקום שנקרא "עצם הבריח", שבר הדורש לחבוש את הכתף עד שמחלימה מעצמה לאחר תקופה ארוכה ומייסרת. הסברתי לתלמידים שיצאנו לכאן לאגור כוחות ללימוד התורה, לכן נמשיך בפעילות, אך בהירות רבה יותר. אט אט התלמידים נרגעו והאווירה העלילה חזרה לשרור במחננו, ב"ה. בסוף היום התלמידים חזרו ב"ה, שמחים, עליזים ומרוצים. היה נראה שהמגלשות, הטבילה והשכשוך בבריכות המים, הערו עליהם רוח טהרה להוסיף אומץ וכוח בלימוד התורה."

"זורקת עליכם מים טהורים וטהרתם" - מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זצוק"ל בפרשתנו יסוד בטהרת המקווה:

"על ידי טהרת הגוף מתעורר ומזדכך טהרת הנפש, וכמו שכתבו המקובלים, ואף כאן ואומר: "מקווה ישראל ה' מה מקווה מטהר את הטמאים" - כלומר, למרות שהם עדיין טמאים, שהרי בזמנינו כשאין אפר פרה אי אפשר להיטהר לגמרי, ואף על פי כן המקווה מוסיף עליהם קדושה, ומעורר טהרת הנפש, "כך הקב"ה מטהר את ישראל" - מעט מעט, אף קודם שיהיו טהורים לגמרי, כדי שאותה מקצת הטהרה יוסיף להם אומץ וכוח להתחזק בטהרה."

"כשהתלמידים שאגרו אומץ וכוח חזרו לביתם, החשתי פעמי לבית החולים לחדרו של ר' משה. כשהגעתי שמתי לב שמשוה לא כשורה. בפרוזדור ישבה רעייתו בוכיה. כוורת רופאים ואחיות רחשה סביב מיטתו. ר' משה, שהתאושש מעט, ביקש לדבר איתי בארבע עיניים. הוא סיפר לי בעצב ובכאב שבבדיקת ה-CT שנעשתה על כל גופו התגלה במעיין גידול גדול וממאיר שיוצאות ממנו זרועות לכל עבר. הרופאים הסבירו לו את המצב נכוחה: הגידול במקום מאוד בעייתי והמצב מאוד סבוך. בכיתי יחד אתו, משתף הרב בוימל, "פתחתי את כל מאגרי האמונה שהיו אצורים בתוכי לדלות משם טללי נוחם ואמונה, ניסיונו להתחזק יחד באמונת אומן ולקבל הכל בשמחה ובתמימות."

"זהו שאמר הקב"ה לאברהם: "התהלך לפני והיה תמים" - שמי שבוטח בהשם ואינו שם לב למנחשים ולקוסמים ולמזלות נקרא 'תמים', כדכתיב: "תמים תהיה עם ה' אלוהיך" - דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

"למחרת, בעצת גדולים וטובים, הוחלט לשתף את התלמידים כדי לקרוע שערי שמיים בתפילות, בדמעות ובקבלות טובות לרפואתו של ר' משה. **"לאחר כמה ימים כשר"** משה הגיע חבוש לביקור קצר בת"ת, ההתרגשות וההמולה שהיתה סביבו בלתי ניתנת לתיאור. ר' משה, איש חינוך בכל רמ"ח ושט"ה, אהוב על כולם, כך שהופעתו עם החיך הנצחי על פניו, רוממה את כולם ועוררה את נימי הנפש להרבות בתפילה לרפואתו.

"אך בפגישה עימי במשרד הרשה לעצמו להסיר את המסווה מפניו. ר' משה שיתף אותי בפרטי מחלתו והתוכנית לניתוח הקשה של כריתת חלק משמעותי מהמעיים, לצד סדרת טיפולי כימותרפיה אגרסיביים וקשים במיוחד. 'מדובר בתהליך ארוך, כואב ומורכב, ומי יודע מתי, איך והאם... אחזור ממנו', אמר ר' משה והתייפח בבכי מר.

"עקב דחיפות המקרה ובהוראת חכם קבעו את הניתוח לתשעה באב. רק אז התפנה תור בלו"ז הצפוף של הפרופסור המנחת. את תשעת הימים של תשפ"ו תלמידי "תפארת טבריה" לא ישכחו. דמעות ניגרו שם כמים, מעשים טובים, אהבת חינוך וויתורים אין ספור, לצד מעשי חסד ותפילות עתירות בכי ודמעה. עצם קביעת הניתוח ליום תשעה באב הוסיפה לאווירה הקשה והרגשת העצב.

"באורח פלא יומיים לפני תשעה באב התפנה לפתע תור, ור' משה הובלה לחדר הניתוח. היה זה סוג של נחמתא פורתא, מעין 'אתחלתא דגאולה'. מדובר היה בניתוח קשה ומסובך, שאמור היה לארוך למעלה משש שעות. בשעות הניתוח הקדישו תלמידי הת"ת את הלימוד ברציפות ובהתמדה לרפואתו, ובמקביל ארגנו התלמידים באחת הכיתות משמרות של תהילים.

"למרבית הפתעה לאחר כשעה וחצי, מתקשר אלי ר' משה בכבודו ובעצמו ומספר בקול חלוש: הרגע התעוררתי מההרדמה. הניתוח הארוך הסתיים באורח פלא לאחר כחצי שעה, כשהרופאים ההמומים מעדכנים אותי בשמחה: 'היה לך נס גדול! ב"ה אתה בריא לחלוטין!' הרופאים הנדהמים סיפרו שלתדהמתם מצאו בדופן המעי רטייה (תחבושת) שנשכחה שם בניתוח לקיצור מעיים אותו עברתי לפני למעלה מתשע שנים. על התחבושת מופיע המספר שתיים עשרה - המספר של חדר הניתוח. נראה שבאותו הניתוח שעברתי בשעתו, הרופאים שכחו בבטני תחבושת בגודל ששה סנטימטרים על ששה סנטימטרים. במשך השנים הגוף עטף את התחבושת ברקמת עור, אך מערכת ההגנה, אותן הטביע הבורא יתברך, זיהו שזה גוף חיצוני וניסו לדחותו החוצה. כך נוצרה המון מוגלה בתוך כיס הבשר הזה, שהיה נראה בבדיקת כגידול, ר"ל. זאת ועוד, כדי להוציא את המוגלה החוצה גדלו שם במשך השנים סוג של צינוריות, מכל הכיוונים, ששפכו את המוגלה החוצה. אותן זרועות הרשימו בצילומים שכביכול מדובר בגידול ממאיר ר"ל. 'אתה לא מבין את עוצמת הנס שאלוקים עשה לך', אמר לי הרופא גלוי הראש, 'לו לא היית חוטף את המכה שם במגלשת האבובים, וחלילה כמות כזו של זיהום מוגלתי היתה ממשיכה לזרום בתוך גופך, בשלב מסוים הזיהום היה מגיע למוח, ועלול היית לסיים את חיךך בפתע פתאום, ללא התרעה מוקדמת'. מסיים רבי משה הי"ו בתודה להשי"ת על המכה שהצילה אותו מהרטייה."

הדלקת-נרות

י-ס-----6:48

ב"ב-----7:04

צאת שבת

י-ס-----8:02

ב"ב-----8:04

ר"ת-----8:40

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת שופטים**

א) "שופטים ושוטרים תתן לך... אשר ד' אלוךך נתן לך" מנה עליך שופטים כאלה, אשר יתנו לך את "ד' אלוךך" שיחדירו את האלוקות בקרבך.

ב) "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין בין נגע לנגע דברי ריבות בשערך" האר"י הקדוש מביא את הזוהר שאומר: שלושה דברים הקשו מלאכי השרת את הקב"ה בשעת חורבן בית המקדש, 1} יש מצווה כששוחטים חיה ועוף צריך כיסוי הדם, ופה בחורבן נשפכו נהרות דם בלי קבורה. 2} יש מצווה "לא תשחטו אותו ואת בנו ביום אחד" וזה מדובר בבהמות, ופה ילדים קטנים נשחטו בחיק אמותיהם. 3} יש הלכה בנגעי בתים שלפני שהכהן מטמא את הבית מצווה להוציא את הכלים כדי שלא יטמאו ופה בחורבן טמאו הגויים עם הכלים. והרי הקב"ה שומר את התורה, ובשלוש הלכות הללו לא שמר, ענה הקב"ה למלאכים האם יש שלום בעולם, ענו לו המלאכים לא, אמר הקב"ה אם אין שלום אין כלום, (ע"כ דברי הזוהר). ואמר האר"י הקדוש שדברים האלו מרומזים בפסוק זה: "כי יפלא ממך דבר למשפט" אם תתפלא ולא תבין את משפט האלוקים 1} בין דם לדם מרומז השאלה של כיסוי הדם 2} בין דין לדין השאלה של דין השחיטה 3} ובין נגע לנגע השאלה של נגעי בתים מה הבדל בין דם חיה ועוף בין דין אותו ואת בנו דבהמה לדין תינוקות ישראל שנשחטו בחיק אמותיהם בין נגע של נגעי בתים לבין נגע של בית המקדש, והתשובה היא "דברי ריבות בשערך" כשיש מחלוקת אין כלום, והעצה שתקום ותעלה לירושלים שבירושלים יש שלום כמו שכתוב "יהי שלום בחילך"

ג) "תמים תהיה עם ד' אלוךך" תמי"ם ר"ת תורה מצוות יראה מצוות ר"ל אם יהיה בך ארבעה דברים אלו יהיה ה' אתך {אבי מורי זצ"ל}

לחודש אלול

ד) "ונתתי את לבי לדרוש ולתור" {קהלת א' יג'} ר"ת אלול ס"ת תשרי ודו"ק {הרב לייבל ברים אחיו של הגה"ח ר' חיים ברים}

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף טטרן

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי יותים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנימ?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרענגה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוי הכרזו:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים א"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"א).

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רענגה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס, וה' אמר לכם לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד. מה שהזהירה התורה שלא ישוּבו בני ישראל למצרים, יתבאר עפ"י מה שידוע מרבותינו המקובלים, שטעם גלות מצרים היה ללקט כל הניצוצות של הקדושה שנפלו שם, שע"י שבני ישראל יהיו שם, ישאבו את כל ניצוצות הקדושה שנפלו למקום הטומאה של מצרים, וזה עומק מה שכתוב 'ילקט יוסף את כל הכסף'. וזהו ג"כ נרמז בסוד הפסוק 'וינצלו את מצרים' ודרשו (ברכות ט): דעשאוה כמצולה שאין בה דגים. והיינו שאכן הצליחו בני ישראל בעבודתם ורוקנו את מצרים מכל ניצוצות הקדושה שהיו שם, והשאירו את מצרים מרוקנת מקדושה, שהכל שב לשורשו. וזה הטעם שהזהירו בני ישראל שלא לשוב עוד למצרים, לפי שלא נשאר בה שום דבר טוב. (זרע שמשון ויגש אות ט).

תמים תהיה עם ה' אלקיך. (ישעיה רמז תנ"ה) דרשו עה"פ 'ואתם עדי נאום ה' ואני אל', כשאתם עדי אני אל, וכשאין אתם עדי כביכול אני אל. ונראה הכוונה, דהנה כשישראל זכאים, אינם יראים מן המנחשים ומן המכשפים, כדכתיב 'כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל', וכן אמרו בחולין (דף ז'): 'אין עוד מלבדו' אפילו כשפים, אינו והא אמר ר' יוחנן למה נקרא שמם 'כשפים', שמכחישים פמליא של מעלה, שאני ר' חנינא דנפיש זכותיה, ע"כ. והיינו שאצל מי שזכויותיו גדולות אין הכשפים יכולים להזיק לו. נמצא דבעת שיש לישראל הרבה זכיות, אין לכשפים כח כנגדם כלל, ואזי ניכר בעולם שאין עוד מלבדו, אולם כשאין לישראל זכיות, אזי נקראו כשפים על שם שמכחישים פמליא של מעלה. וזה כוונת המדרש כשאתם עדי היינו כשאתם מתנהגים כראוי ומקיימים מצוות, ובכך נעשה עדות עלי, אזי אני אל, כי אין לכשפים כח כנגדכם ומתגלה בעולם שאין עוד מלבדו. (זרע שמשון אות ד').

לע"נ הרבנית מאטיל ב"ר ברוך ע"ה, אשת הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל, י"א צ"ב אלו

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך.

במדרש רבה: שופטים ושוטרים, אמר ר' אחא בא וראה שש מעלות היו לכסא של שלמה, מנין, שנאמר 'שש מעלות לכסה', ובפרשה זו כתובים ששה דברים בל"ת, ואלו הן: 'לא תטה משפט', 'לא תכיר פנים', 'לא תקח שוחד', 'לא תטע לך אשרה', 'לא תקים לך מצבה', 'לא תזבח לה' אלהיך שור ושה', הרי ששה, כיון שהיה עולה מעלה הראשונה, היה כורז 'לא תטה משפט', מעלה השניה היה כורז 'לא תכיר פנים', שלישית 'לא תקח שוחד', רביעית 'לא תטע לך אשרה', חמישית 'לא תקים לך מצבה', ששית 'לא תזבח לה' אלהיך', ע"כ לשון המדרש.

והנה כולם שייכים בשופטים, שדיין שאינו הגון הוא כאשרה ומצבה, [כמבואר בע"ז (דף נב.)], ונמצא שלא דל"א תטע לך אשרה כל עץ ולא דל"א תקים לך מצבה קאי גם כן על השופטים], אך 'לא תזבח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום' יראה שירמוז על חורבן בית שני, שע"י קלקול הדין נחרב ירושלים (עי' שבת קלט.), והחורבן נגמר בבית שני ע"י קמצא ובר קמצא ע"י שהביא קרבן בעל מום (כדאיתא בגיטין נו.), [ונמצא דהעמדת שופטים שאינם ראויים גרמה לחורבן ירושלים אשר בפועל נעשתה ע"י לאו זה דל"א תזבח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום, ולפיכך נרמז לאו זה בסמיכות לדיני השופטים, לרמוז שלולא עוונות וקלקול המשפט היו יכול לאו זה להתקיים כדת וכדין ולא היה נחרב הבית], וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא.

לע"נ הגה"צ ר' צבי ב"ר אברהם זצ"ל צדיק נסתר מפרשבורג י"א צ"ב כ"ח אב

תדיר ושאינו תדיר במצוה עוברת, ואם אין האב אצל הילד ביום השמיני. האבני נזר (יו"ד סי' ש"ח) נשאל בציור שאין האב אצל הילד בשמיני ללידתו, והספק הוא אם ימלוהו בזמנו, או נמתין עד שיבא אביו. וכתב וז"ל: כשאין אביו מוהל, ואף כשהיה כאן, יקיים רק ע"י שליח, א"כ יכולין למולו משום 'זכין לאדם שלא בפניו', דבדאי זכות הוא לו שיקיים מילה בשמיני שדוחה שבת אף שיפסיד הברכה ד'להכניסו', דזה רק מדרבנן.

ועוד לדעת האור זרוע דאם אביו מוהל אסור ליתן לאחר למול, וכן פסק הש"ך (חו"מ סי' שפ"ב סק"ד). א"כ אף כשאביו יהיה בכאן, לא יעשה מצות האב כשאינו מוהל. ולדעת הרמב"ן (סו"פ וירא) בילידי ביתו ומקנת כספו של

לרגל יומא דהילולא של בעל הזרע שמשון זי"ע בשבוע הבא ו' אלול

אנו מביאים סיפורי ישועה וניסים ע"י הלימוד ב'זרע שמשון' כפי שסופרו למערכת 'האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון'

מספר ת"ח חשוב בעל מחבר ספרים רבים, מנכבדי קרית דירושלים: לאשתי יש חברה שבנה בן 29, שנים רבות הבן נמצא בעונת השידוכים ושום דבר לא התקדם, השתדלויות רבות עשו ההורים בשביל לקדם את השידוך הראוי אולם שום דבר לא זו, תפילות, קבלות טובות, הצעות, רעיונות, שיחות יזומות עם שדכנים. ועדיין מצפים לישועה.

לאחרונה, עלה לאשתי רעיון, סגולת הזרע שמשון, הסגולה שגדולי הדור סמכו את ידיהם עליה, בראשם מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, **עמוד ההוראה רבי מאיר בראנדסדורפר זצ"ל, ויבלחט"א ראש הישיבה הגאון רבי משה צדקה, הגאון רבי נפתלי נוסבויס, הגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א ועוד ועוד**, איך יתכן שבדיקו את הסגולה הזאת הם לא עשו, מיד התקשרה לחברתה וקבעו לימוד טלפוני משותף מדי יום כמה דקות בתורת הזרע שמשון, בתקווה שמכאן תצמח הישועה בס"ד.

ואכן תקופה קצרה לאחר מכן הבן התארס בשעה טובה ומוצלחת. ימים ספורים לאחר מכן אני פוגש את המחזות אבי החתן ברחוב, ולאחר איחולי מזל טוב נימוסיים, אני מתעניין למתי מתוכננת החתונה ליערך, וממש לא האמנתי למשמע אוזני, לתשובה זו לא ציפיתי, **ו' אלול! היום הגדול והמסוגל!** אני מעדכן את המחזות דע לך שזהו יום הילולת הזרע שמשון, גם הוא שפסף עיניים והתרגש ביותר למשמע אוזניו. רבינו הזרע שמשון חתם את שמו על הישועה הגדולה.

מספר הרב א.י.ה. מאשדוד: אני מתגורר כבר שנים ארוכות בשכירות, אי אפשר לומר שזה מצב נוח, אולם ב"ה מסתדרים, כבר עברתי כמה דירות במשך השנים אולם בדרך כלל אני מנסה להשאר באותה הדירה עד קצה היכולת, בכדי לחסוך את ההוצאות והטרחה הגדולה שתלויה בהעברת דירה. כדרכם של שוכרים ומשכירים בהתחלה חותמים חוזה, אחרי שנה חותמים חוזה נוסף, ובהמשך שכבר יש אימון בין הצדדים, משלמים את השכירות מדי חודש מבלי צורך לחוזה, וסומכים על כך שלא יהיו הפתעות מה שלא תמיד מתקיים וכפי שאירע במקרה שלי.

יומיים לפני פורים הודיעני המשכיר שרוצה לסיים את ההתקשרות בינינו באופן מיידי, כאמור לא היה לי חוזה חתום ולא היתה לי עילה לסרב לדרישתו, וכך מצאתי את עצמי כחודש לפני חג הפסח שממשמש ובא בלי קורת גג, לאחר כעשרה ימים של התעניינות וחיפוש דירות הבנתי שבהתראה קצרה כל כך יהיה לי מאוד קשה למצוא דירה מתאימה ולהתכונן לפסח על כל ההכנות ועבודות הנקיון בזמן קצר כל כך, הרגשנו שאנחנו לא עומדים בכך.

עלתה בדעתי אולי להתארח אצל ההורים, אולם גם רעיון זה לא היה אפשרי מכיוון ששני בני הנשואים אמורים להתארח אצלנו בחג, ועקב אילוצים מיוחדים לא היה אפשרות לשנות את התכנית.

בצר לי נזכרתי בסגולתו של הזרע שמשון, רכשתי את הספר זרע שמשון וקיבלתי על עצמי ללמוד בו כל יום על מנת שאזכה לישועה גדולה להיחלץ מהמצוקה שנקלעתי אליה, ושאוכל לחוג את חג הפסח בדיצה ובשמחה. והנה באותו היום (!!!) שהחילולי ללמוד בספר זרע שמשון, התקשר אלי שוב בעל הדירה, שמחמת שינויים בתכנית אם ברצוני אוכל להשאר בדירה עד ר"ח תמוז. ויהי לפלא.

מספרת גברת ח. נ. מנתיבות: הייתי צריכה לעבור ניתוח על פי ממצאי הבדיקות והצילום שעשיתי, הניתוח נקבע ליום ראשון בשעה 12:00, מאוד חששתי מהניתוח, ממש פחדתי, והחלטתי לעשות משהו לזכותי, קיבלתי על עצמי לתרום סכום הגון לאיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון, והרגשתי ממש הקלה בכך שעוררתי על עצמי זכות וכח הצדיק בעל הישועות הנודע, ובס"ד אזכה לראות את ישועת ה' שהכל יעבור בהצלחה.

במוצ"ש יצאתי לבית החולים להתאשפז לילה לפני הניתוח, אולם הרגשתי פחד, פחד עצום שלא התפוגג, הלילה עבר, הגיע הבוקר ועדיין לא הרגשתי בנוח, איני יודעת להסביר זאת, אבל ממש פחדתי ולא רציתי את הניתוח, בשעות הבוקר המוקדמות הגיע הרופא המנתח לביקורת אחרונה לפני הניתוח, שיחה קצרה, בירור נתונים שוב ושוב, והנה כבר התכוננתי לניתוח, הרופא המרדים כבר הגיע והסביר לי על תהליך ההרדמה, ובאופן פתאומי קרה משהו שלגמתי לא צפוי... הרופא המנתח חוזר ואמר שעבר שוב על פענוחי הצילום, ו... אין צורך בניתוח. משהו לא שיגרתי לכל הדעות!

גברת ח.נ. מסיימת בשיחתה הנרגשת עם האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון: הייתי בטוחה שתהיה לי ישועה גדולה, אך לא האמנתי שתבוא באופן פלאי שכזה. אני מספרת את הסיפור על אף שאני חושבת שחלק מהקוראים פשוט לא יאמינו, כיון שאת המציאות לא ניתן להכחיש! ובכדי שידעו כולם את רב כוחם של הצדיקים, הקב"ה גוזר וצדיק מבטל, ומי שזוכה לעשות נחת רוח לנשמתם בעולם האמת זוכה לראות ישועות כבירות, ובפרט רבינו הזרע שמשון שממש ביקש והתחנן על כך בוודאי עומד למליץ לכל המקיימים את בקשתו.

אברהם אבינו שנמולו כולם ביום אחד, אף שהיו הרבה מאד, כתב על זה הרמב"ן שאפשר שזימן להם מוהלים הרבה, אף שמצוה על הרב למול את עבדו, ע"ש. ומשמע שחולק על האור זרוע.

עוד ראייה מש"ס (מנחות מב.), בעיר שאין בה רופא ישראל, ויש שם רופא ארמאי ורופא כותי, דפליגי הי מינייהו עדיף. ולמ"ד ימול ארמאי אף דלאו בר שליחות, הוא ואין דוחין מילה בזמנה עד שימצא ישראל שיהיה שלוחו. ה"ה בנ"ד שאין ממתנים עד שיבא אביו שיהיה שלוחו, דמילה בזמנה עדיף.

וכל זה כשאין אביו מוהל, אבל כשאביו מוהל, יש מקום עיון לדעת אר"ז והש"ך דמחויב למול בעצמו ואינו מקיים מצוה בשליחות, כ"ש [שאינו מקיים המצוה] בזכיה. י"ל שנמתין עד שיבא אביו. ולשיטתם אין ראייה מהגמ' [הנ"ל דיש מ"ד דימול ארמאי], דשם [מירי שאין האב מל בעצמו, ולכן] אף אם יהיה מוהל ישראל, לא יקיים [האב] המצוה ע"י שליח.

אך יש להוכיח דמצות מילה בזמנה חובה טפי משימולו האב בעצמו, מהא דשבת (דף קלג.) דמקשה אהא דאצטריך קרא למילה בצרעת [דמצות מילה דוחה האיסור של קציצת בהרת], דהלא דבר שאין מתכוין מותר, ומשני באומר לקוץ בהרתו דבנו הוא מתכוין. ופריך, ואי דאיכא מוהל אחר, ליעבד אחר, ע"ש. הרי דמצות מילת אב אינו דוחה איסור ל"ת, ואילו מילה בזמנה, אפי' שבת הוא דוחה, וכיון דמילה בזמנה חמור, הרי עשה חמור דוחה עשה הקל בכ"מ, עכ"ל.

וכ"כ האבנ"ז בסימן ש"ט, וז"ל: בגמ' שבת (שם) חזינן דמצות האב אינו דוחה לל"ת, ואילו מילה בזמנה דוחה שבת, ואין ממתנין עד לאחר, וכ"ש שאין ממתנין בשביל מצות האב, שהרי אפי' בשביל שבת איסור סקילה אין ממתנין, ושבת עדיפא טובא מצות אב, דאפי' ל"ת בעלמא אין מצות האב דוחה, כ"ש שבת החמורה, ואם אין ממתנין בשביל שבת, כ"ש בשביל מצות אב, עכ"ל.

והנה בזבחים (דף עט:) נחלקו חכמים ור' אליעזר בדם קרבנות שדינם להנתן מתחת לחוט הסיקרא, שנתערבו בדם קרבנות שדינם להנתן מעל חוט הסיקרא, דחכמים אומרים ישפך הדם המעורב לאמה, ור' אליעזר אומר שיתן את הדמים המעורבים למעלה, ור'ואים את הדמים הראויים להנתן למטה שניתנו למעלה שלא במקומם, כאילו הם מים, היות ואינם ניתנים שם כדי לכפר, ולכן אין זה שינוי במעשה הקרבן, ויחזור ויתן למטה.

אבל בנוגע דמים הניתנים בפנים בהיכל שנתערבו בניתנין בחוץ על מזבח החיצון, תנן (שם דף פא:) דישפכו

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור
תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשוב זי"ע
כתב בהקדמת ספרו

ערב שבת בין השמשות מדוע
אין מלין עד אחד בשבת, נמולו
בערב שבת דשמא הוא שמיני,
ואת"ל שהוא שביעי, יצא
בדיעבד עכ"פ כמו בתשיעי, וטוב
יותר לעשות כן דאז שמא מקיים
מילה בזמנו, ע"ש.

וּכְתַב הָאֲבִי נֹזֵר, דְּלַפֵּי יִסּוּד הַנ"ל
מִיּוֹשֵׁב קוֹשִׁיתוֹ, דְּאִסּוּר לִבְטֹל
עֲשֶׂה בִידִים אֲפִילוּ אִם זֶה מִצְוָה
עֹבֶרֶת, לְכֵן אִסּוּר לְמוֹלוֹ בְּעֶרֶב
שַׁבָּת, דְּהֵרִי אֲפֹשֶׁר דְּצִרִּיךְ לְמוֹלוֹ
בְּשַׁבָּת, וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְבַטֵּל
מִצְוֹת עֲשֶׂה שֶׁל 'בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
יָמוּל בְּשֶׁר עֶרְלָתוֹ' בִּידִים. וְז"ל:
אִסּוּר לְמוֹלוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּשִׁמְאֵ

בין השמשות לילה, ואם היינו יודעין, היינו יכולין למולו בשבת, והרי מבטל למצות עשה בידים שלא לצורך כלל, ואף דסוף סוף לא נמול אותו בשבת כיון דמספקא לן וכההיא דזבחים, עכ"ל. והנה האבני נזר נשאל בציור שאין האב אצל הילד בשמיני ללידתו, והספק הוא אם ימלוה בזמנו, או נמתין עד שיבא אביו. דהשאלה הוא ואפשר יבוא אביו בסוף היום, ונמצא דמבטל מצוות מילת אביו בידים, אבל לאידך גיסא אולי מצות מילה בזמנה חובה טפי משימולו האב בעצמו.

וכתב האבני נזר דלפי יסוד הנ"ל אין לבטל המצות עשה בידים, דאין זה מיקרי 'מצוה עוברת', כיון דרק מצד חסרון ידיעתנו זה 'מצוה עוברת'. וז"ל: הכא נמי שמא יבוא אביו בין השמשות ויוכל למולו בעצמו, ושוב מבטל מצוות מילת אביו בידים שלא לצורך לפי האמת. ופשיטא שאי אפשר למולו בין השמשות, דשמא לילה ואין מלין בלילה.

ואם סתדד דינאח ליה ומויל זכיה.
 רבנן ז"ל [דאדלי] ש' חמשה עשר יום בחתולת היום, ולא
 דמ"מ זכיה הוא אליו, שהרי מספק לא יוכל למול,
 ולעשיקיעת החמה. ואין לחוש כלל שמא ביה"ש יום,
 ונולא זכיה הוא לאביו מחמת הברכה ד"להכניסו",
 שפיר נוכל למולו סמוך

שום ד'שהוי מצוה לא משהינ'. ויש לדחות קצת, והבהב נימול, ומה שאביו מוהלו, ומצוה זו נתבטל לא שייך כאן הכלל ד'שהוי מצוה לא משהינ'.

לע"נ הג"ר ברוך שפירא ב"ר יעקב יהושע זצ"ל אדמו"ר
מטשיב יא"צ כ"ט אב

לעבור על איסור מפני דרכי שלום. כתב הרמב"ם (פ"ז דעות ה"ה), וז"ל: כל השונא אחד מישראל בלבו עובר בל"ת, שנאמר 'לא תשנא את אחיך בלבבך', ואין לוקין על לאו זה לפי שאין בו מעשה, ולא הזהירה תורה אלא על שנאה שבלב, אבל ההכח את תבירו והמחפרו, אע"פ שאינו רשאי, אינו עובר משום 'לא תשנא', עכ"ל. והנה מצאנו בהרבה מקומות התירו לעבור על איסור בשביל שלא יבואו לידי שנאה, כדאמרו בריכות (דף מה): 'מות' לאדם שנותן מפני דרכי שלום' מיהו י"ל

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל ואחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך. נראה לי בס"ד דמצוה גוררת מצוה, וזה שאמר 'צדק' אם אתה עושה צדק במצוה אחת, אז 'צדק תרדוף' עוד ועוד. 'למען תחיה וירשת את הארץ', ר"ל שתעשה הכל אך למען לעשות נחת רוח להשי", ואפי' הטובה שאתה מקבל, לא יהיה עיקר השמחה מה שאתה מקבל, אך עיקר השמחה יהיה לך מזה שהקב"ה יש לו שמחה ונחת רוח אם משפיע לך טובות. וזה שאמר 'למען תחיה', ר"ל למען זה שאתה רוצה לחיות ולוית את הארץ ותרצה ותשמח בדבר, וזה בשביל 'אשר ה' אלקיך נותן לך', שיש לך שמחה כיון שהקב"ה מקבל תענוג אם משפיע ונותן לך.

לאמה. והקשה הגמ' שם, וניפלוג נמי ר' אליעזר דאית ליה 'רואים' על התנא של המשנה שם, ויכשיר את מתן הדם לכתחילה ע"י שנאמר 'רואים' את הדם השני הניתן שלא במקומו, כאילו הוא מים.

ומשני: היכי ליעביד, ונתיב
בחוץ תחילה, והדר נתיב
לפנים, הרי לא יתכן לעשות
כן, כי כשם שמצוה להקדים
את מתן הדמים של חטאת,
שהם עליונים שניתנים
למעלה מחוט הסיקרא, למתן
דמים של עולה, שהם

תחתונים שניתנים מתחת לחוט הסיקרא, כך מצוה להקדים מתן פנים, דהיינו מתן דם החטאת הפנימית, למתן חוץ, כי מתן דמים בהיכל חשוב יותר ממתן דמים בחוץ.

והקשה האבני נזר, דמה בכך שצריך להקדים פנים לחוץ לכתחילה משום שקרבן פנים חשוב יותר, אבל מדוע משום כך נגרום שיפסל הדם ויפסל הקרבן משום שלא נזרק דמו, והרי אמרו (ברכות כח.) דאע"ג שתפילת מנחה קודמת למוסף משום שהיא תדירה ממנה, מ"מ לר' יהודה שסובר שאין מתפללים מוסף לאחר שבע שעות, ואם יתפלל מנחה מקודם, יפסיד את זמן המוסף, דמקדים ומתפלל מוסף ואח"כ מנחה כדי שלא תבטל תפילת מוסף. וא"כ גם כאן מדוע לא נקדים חוץ לפנים כדי שלא יפסל הקרבן.

וז"ל: וקשה הא בתדיר ושאינו תדיר עוברת, מקדימין שאינו תדיר, כדאיתא גבי תפילת מוסף ותפילת מנחה לר' יהודה. והו"ה במקדוש, תדיר מקודש וחד דנא לתרווייהו, והרי הכא דם חיצונה עוברת, שאם יתן שבפנים תחילה, יפסול חיצונה, עכ"ל.

ותירץ האבני נזר, דגדר של 'מצוה עוברת', אינו תלוי במציאות אם יוכל לקיים המצוה אח"כ, אלא תלוי אם בדינא זה 'מצוה עוברת', כגון תפילת מוסף, דמצד הדיוק הוא 'מצוה עוברת', דאז קודם מנחה. אבל אם המצד אינו זה 'מצוה ע' יפסיד המצוה, אסור לו לבטל העשה בידים.

וכאן לא מיירי שנתערבו הדמים בכוס אחת, אלא נתערבו בשתי כוסות, וכיון שאילו היינו יודעים מה הוא הדם החיצון ומה הוא הפנימי, היה אפשר להקדים

את הפנימי לחיצון, לכן אסור לשנות את הסדר, כיון שלפי האמת אין מצות זריקת דמים החיצונים ראויה להתבטל, אלא שחסרון ידיעתנו הוא שגורם לה, לכן אין זה מיקרי 'מצוה עוברת', ועדיף שיפסלו הדם והקרבן בשב ואל תעשה, מאשר שגשנה את סדר הנשית והדם הראויה גם עכשיו לפי האמת בקום ועשה.

וז"ל: וצ"ל בדכוס בכוסות איירי, ואם היינו יודעין, היה אפשר לקיים פנימי תחילה ואח"כ חיצון כמשפט, על כן אסור לשנות, כיון שלפי האמת אין מצוה עוברת, על כן ישפך לאמה ויפסלו שתיהן ממילא, ולא יבטל העשה בידים, עכ"ל.

והנה השאגת אריה (ס' נ"ב) הקשה לדעת הפוסקים דבמל תוך ח' יצא, א"כ בנוולד

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

— וואס טוהט מכן דורות ישרים: —

א. א. ת"ח וירש וזאט טוהט עס שוין
אסאך יאהרג צו העלפן אידן.
וועט עס טוהן פאר איינער יעזועה
פריוואט, באמאנט, קאנפידענשעל.

י'עד נאמען איז א באזונדערע שייך. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענדערע צייט. אלעס ווערט געטון מיט גרויס

איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתנות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.

• משריבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי כאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם גאנצן מארג ווארט.

• מִזְאָגַט דִּי תַּכִּילָה 18 מָאָל אוֹיפֿן שְׂטִיין, בִּי דִּי רִיכְטִיגֶע צײַטען.

דוקא אויף דעם מקובלדיגע אופן פון **מאן דודות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מאקט די שטענער פון אריינקומען האט יעדע הלב - אנגייענדיג זיין הארץ פון אידשקייט, שיתחבר לבו לשמים לטובה (ס'טרייט ווי אנאנז מענטש, וואס קלאמט - וועסט זעבן וואונדער), מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com **917-635-3883**

**צופרידענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

מיין קינד איז
געווארען א
אנדערע
מענטש. ער לערענט
מוסר, ער וויל
ענדיגען א מסכתא

ממין זוהן בעהט
מיר "וועק מיר
אויף 5 מינוט
כאר סוף זמן קריאת
שמע

איך האב נישט
געקאנט הייז

כִּהָאב
אֲנֵנוּהֵיבֵּן זַעֲרָן
הַצִּלָּחָה מִיט

מנדב ויין פאר מיין
חבר'ס קינד

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מציז עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (זה-ורה) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים ליה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מוידע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לע"נ הג"ר יחיאל שלעזינגר ב"ר צבי דוב זצ"ל - אביו של בעל לב העברי, יא"צ א' אלול

ואתה תבער דם הנקי וגו' כי תעשה הישר בעיני ה'. בגמ' מכות (דף יא.): ההיא גברא דאכלה אריא ברוחק תלתא פרסי מינה דר' יהושע בן לוי, ולא אישתיי אליהו בהדיה תלתא יומי. דע"י צדקת צדיק מגין שלא יבא צרה וצוקה על הדור, וזה ע"י 'כי תעשה הישר בעיני ה' תגרסו' ואתה תבער דם הנקי, שלא יהא מכשול שפיכות דמים. וגם ע"י שאמרו (גיטין ז.): השכם והערב עליהם לבית המדרש והם כלים מאיליהן. וזה ע"י ש'תעשה הישר בעיני ה' בזה 'תבער דם הנקי' שלא יהיה להם אחיזה, ויגרש מפניך אויב'.

ואתה תבער. ר"ת וס"ת הוא 'תורה', וזה על דרך שאמרו (גיטין ז.): השכם והערב עליהם לבית המדרש והם כלים מאיליהן, וכדכתיב 'והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל'. ואמר 'כי תעשה הישר', תיבת 'הישר' הוא אותיות 'שירה', וזה כמעשה יהושפט שעמד ואמר: 'אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף, אלא אני אומר שירה ואתה עושה מלחמה' (פתיחתא איכ"ר ל'), על ישועותינו ופדות נפשינו לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו.

לע"נ הג"ר חיים יצחק אריה ב"ר רפאל זצ"ל יא"צ א' אלול

דבר המותר לכהנים לבד, אי חשיב 'ממשקה ישראל'. אמרו בזבחים (דף פח.): אין מביאין מנחות ונסכים מן המדומע. ופירש"י: אעפ"י שמותר לכהנים, דבעינן מותר לכל ישראל, דכתיב 'ממשקה ישראל' מן המותר לישראל, עכ"ל. ובתוד"ה מן המדומע כתבו, וז"ל: פ' בקונטרס מדומע דתרומה. ורבינו חיים פ"י מעורב בערלה וכלאי הכרם וכו', ופ' הקונטרס צע"י איך יתיישב 'ממשקה ישראל' כיון דשרי לכהנים, עכ"ל. והסברתי (בכלל ב') מחלוקת רש"י ותוס' אי תרומה חשיבא 'ממשקה ישראל', ויוצא מדברינו שם דלכ"ע דבר המותר לכהן חשוב 'ממשקה ישראל', ורק תרומה שאני לרש"י, דרש"י לטעמיה אזיל דס"ל (יבמות פו.) דכהנים בתרומה משלחן גבוה קזכי לפי הסברתינו דשם, ולכן לא חשיבא אכילה דידהו בתרומה אכילה הדיוטית, ואיננה 'ממשקה ישראל', ע"ש. ואולם פה אדבר בעזה"י במחלוקת רש"י ותוס' הנ"ל לפי הכוונה השטחית, דפליגי אי דבר המותר לכהנים לבד חשוב 'ממשקה ישראל', או לא.

והנה לכאורה נראה דדבר זה היא פלוגתא דאמוראי ביומא (דף סו.), דהא דתנן שם במשנה: בא לו אצל שער המשתלח וסומך שתי ידיו עליו ומתוודה, וכך היה אומר אנה השם חטאו עונו פשעו לפניך עמך בית ישראל, אנה השם כפר נא וכו'. ואיתא התם בגמ': ואילו 'בני אהרן עם קדוש' לא קאמר, מאן תנא, א"ר ירמי' דלא כר' יהודה, דאי כר' יהודה האמר יש להם כפרה (לכהנים) בשעיר המשתלח. אביי אמר אפי' תימא ר' יהודה, אטו כהנים לאו בכלל עמך ישראל נינהו, עכ"ל הגמ'.

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הר"ק מופת הדור

מורן רבי ברוך פינחס מסקאלע זי"ע,

כתב בחקירותיו

'אקוה לה' מי שיהויה ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'

יצא לאור ע"י מכון סל אורות, מחזורת כ"ס נחה במיוחד! אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים לידר פרטים אפשר לדוןקשר ל minchachadushe@gmail.com

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

רבינו בעל החזון יחזקאל תמיד הצטיין בנימוסי הליכותיו, ובכל פעם שנסע באוטובוס, נתן שלום להנהג, עד שהיה ידוע שהנהגים חילוניים היו מחכים לשמוע ברכת שלום ממנו בעלותו לאוטובוס ובידידתו, והיה מקדש שם שמים באופן נפלא גם על אחים הרחוקים.

הנהגת החיים עם אשתו הרבנית רייזל ע"ה, היתה בנעימות יתירה. פעם אירע שהיא הוכיחה על איזה ענין, ואמר לה החזון יחזקאל בזה"ל: כשאני סוגר את עיני ושומע קולך, אני שומע את קול זקנך הרידב"ז זצ"ל מדבר אלי. וכשמע זה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, השיב במעשה שהיה אצל החזון איש זצ"ל בצפת, ששאל מיהודי אחד זקן שם מה הוא יכול להגיד לו אודות הרידב"ז זצ"ל, והגיד לו שכשביית הכנסת היה מלא שבת הגדול או שבת תשובה, ולא רצה הרידב"ז להטריח את כל הציבור לעמוד, היה איזה חלון בכותל המזרח תחת ארון הקודש, ונכנס הרידב"ז דרך שם. וכל אותו היום היו פני החזון"א שוחקות על סיפור זה.

הרבנית הגידה שהממון שחילקה לעניים היה ממון נקי, הוא הממון שנתן לי בעלי בשביל עוזרת לנקות הבית, ומכיון שאנכי נקיתי בעצמי, הרי זה שלי בדין. פעם נכנס החזון יחזקאל לחדר שלו בבנין הישיבה, ושמע שם קולו של בחור הלומד ביום ששי אחא"צ באולם הישיבה בהתמדה רבה, ושאל מי הוא זה הלומד כל כך בנעימות, לאחר מכן אמר לאותו בחור שידע מכבר שאמו חולה, ואמר לו: אני משער שהיא תהיה בריאה בזכות הלימוד שלך. וכדבריו כן היה.

כשאומר מפני השלום, ונמצא אינו עובר כלל על דובר שקר.

וביבמות (דף מד.) אמרו: וקראו לו זקני עירו וכו' מלמד שמשאין לו עצה הוגנת לו, שאם היה הוא ילד והיא זקנה וכו', אומרים לו כלך אצל שכמותך ואל תשים קטטה בביתך, ע"ש. מבואר דאע"ג דאסקינן (יבמות כא.) דחליצה במקום יבום לאו מצוה היא. ובגיטין (דף פג.) וכו' משמע דאע"ג דאפשר בחליצה, מ"מ הוי עוקר דבר מן התורה כשעוקר שלא לייבם. ואפ"ה חזינן

דמשאין לו עצה לחלוץ ולא לייבם לבטל מצות יבום משום חשש קטטה ושנאה, הרי כמה גדול כחו של שלום ומניעת השנאה והקטטה מבני ישראל.

ואם כי דבר זה פשוט דהוי עוקר דבר מן התורה כשעוקר שלא לייבם, הבאתי ראיות לזה, לפי שראיתי להרדב"ז (ח"א סי' נ"ו) שנשאל בנשבע שלא להתייבם אם חלה. והשיב דחלה. דלא אמרינן אין שבועה חלה לבטל מצוה אלא כגון סוכה לולב ודומיהן שאין להם תקנה בקיומם בדרך אחר. לאפוקי האי אף למ"ד מצות יבום קודמת, אפשר נמי בחליצה, ואינו נשבע לעקור דבר מן התורה, עכ"ד.

וצ"ע בעיני מהנך סוגיות דגיטין ויבמות שהבאתי, שנתבאר דמקרי מתנה לעקור דבר מן התורה כשמתנה שלא להתייבם. ואף לענין עשה דוחה ל"ת, לא מקרי אפשר בחליצה. (אוצר המלך הלכות עדות פ"ו ה"ה).

לזכות חב"י. להצלחה בכל ענין ונחת דקדושה מכל יו"ח

שלוש ערים תבדיל לך בתוך ארצך אשר ה' אלהיך נותן לך לרשתה. יש לרמז בפסוק מה שכתב השל"ה על הפסוקים 'מי האיש אשר בנה בית, אשר נטע כרם, אשר ארש אשה, ילך וישב לביתו', דהנה יש ג' זמנים לעוה"ב: (א) חיי עוה"ב. (ב) ימות המשיח. (ג) תחיית המתים. חיי עוה"ב הוא 'בית' נאמן, דשם יש דירה נאה לכל צדיק לפי כבודו. ימות המשיח יהיה ליקוחי איש ואשה הקב"ה וכנסת ישראל, כדכתיב 'כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך, ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך'. תחיית המתים יהיה נצחי אשר 'עין לא ראתה אלהים זולתך', והוא סוד יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, והוא 'כרם' ה' צבאות.

ולזה רמזו כל שלשה אלו, היינו מי שלא השלים נפשו להכין לו הדרך, 'לא תנך' הבית לעוה"ב, 'לא ארש אשה' שאינו מוכן לימות המשיח, 'ולא נטע כרם' הוא זמן תחיית המתים הרומז על יין המשומר בענביו, 'ילך וישב לביתו', רמז שיעשה תשובה ויתקן דרכיו, ולזה בא הרמז 'תשב אנוש עד דכא', 'דכא' ר"ת 'דידה כרם אשה', ע"ש. וזהו 'שלוש ערים תבדיל לך ותכין לך הדרך' ושלשת את גבול ארצך, רומז על שלש ענינים שהאדם צריך להכין לו הדרך בעוה"ז למען יזכה בהם לחיי העוה"ב.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל
'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' אלחנן יוסף בן
שמואל וצפוריה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה
שצריך במהרה דידן'

אם באו עליו יסורים חלילה, אל יבוא להתרעם ולכעוס ולבעט בהם ח"ו, ותרגמו דקרא על הפסוק 'אל תבהל ברוחך לכעוס' (קהלת ז:ט): 'ובעידן דתייתי עלך אוכחתא מן שמיא, לא תבהל בנפשך למרתח ולמימר פתגמי סרבנותא כלפי שמיא, ארום אין אנת סביל ושתיק ישתביק לך חובך, ואין את מסרב ומרתח, דע ארום רתחא בעטף שטין ינוח עד כדין די הובד יתהון'. (תרגום-בשעה שתבוא עליך תוכחה עונש מן השמים, אל תמהר לכעוס ולומר דברי סרבנות כלפי ה', כי אם אתה סובל ושותק, ימחלו לך על עוונותיך, אבל אם אתה מורד וכועס, דע שהכעס בחיק השוטים ינוח עד אשר הכעס יאבד אותם). ובזוהר פרשת תצוה מבואר באריכות דהאדם ע"י כעסו עוקר נשמתו ובמקומה בא לתוכו אל זה, ולכן יזהר האדם מאד שלא לכעוס.

רש"י (תהלים פז:ו) כתב, וז"ל: לעתיד כשיכתוב הקב"ה הגוים לדראון, ימנה את ישראל הנבלעים בתוכם ואת הנאנסים ביניהם ויוציאם מתוכם, ויאמר זה יולד מאותם של ציון ויברור אותם לו, עכ"ל. וזה היסוד של חכמינו הקדושים ז"ל 'הוידן את כל אדם לכף זכות', בזה טמון הרעיון שכל אדם מיישראל טוב הוא בשרשו, אלא שבמשך הדורות המרובים בגלות המרה והארוכה נצטברו הריי איבה על נפש ישראל הזכה מייסודה כספירים, הטמונים עמוק עמוק באדמה מתחת לשכבות פחם עבות ושחורות, כדכתיב 'שחורה אני ונאווה'.

סברא דר' ירמ' דתיבת 'עמך' היא גילוי גם על תיבת 'ישראל' שאין הכוונה על הכהנים.

וי"ל עוד, דאפי' למ"ד דלויים איקרו 'עם', עם כל זה כהנים לכ"ע אין קרוים 'עם' [ועי' תוס' שבועות יד. ד"ה כולך, דמוכח דתיבת 'עם' קאי טפי אלוים מכהנים], דלכ"ע אין כהנים בכלל 'עמך', ורק בסברא שני' הנ"ל הוא דפליגי אי הוי תיבת 'עמך' גילוי גם על תיבת 'ישראל' או לא. ועוד אין ראי' מש"ס יומא הנ"ל, כיון דהתם הוא מאמר הכהן גדול, וא"כ אין להביא ראי' מלשון בני אדם ללשון תורה וכמובן.

והנה נראה עוד, דאין מחלוקת רש"י ותוס' זבחים הנ"ל אי כהנים הם בכלל תיבת 'ישראל', דודאי נראה פשוט דגם כהנים הם בכלל. אלא דמחלוקתם הוא דרש"י ס"ל דכיון דכתיב 'ממשקה ישראל', לכן בעינן דבר המותר לכל ישראל, ותרומה דמותרת לכהנים לבד, אע"ג דגם כהנים הם בכלל ישראל, עכ"ז הרי הוא דבר המותר רק למקצת ישראל, ולא חשיב 'ממשקה ישראל', והכי דייק בהדיא לישנא דרש"י זבחים הנ"ל שכתב דבעינן 'מותר לכל ישראל'. והתוס' ס"ל דגם דבר המותר רק למקצת ישראל, חשיב 'ממשקה ישראל'.

ולפ"ז תהיה סברת רש"י כהא דאמר' בכתובות (דף ז.ז) דאסור לעשות מוגמר ביו"ט, משום דכתיב 'אך אשר יאכל לכל נפש', ובעינן דבר השוה לכל נפש, ומוגמר אינו אלא להפונקים. ואולם י"ל דשם הלימוד הוא מתיבת 'לכל', אבל כאן דלא כתיב 'ממשקה כל ישראל', רק 'ממשקה ישראל', א"כ אפשר דלא בעינן מותר לכל ישראל. וכן בהך דכתובות שם אילו היה כתוב 'אך אשר יאכל לנפש', ג"כ לא הי' צריך להיות שוה לכל נפש, והדיוק הוא רק מדכתיב 'לכל נפש'. (אתון דאורייתא כלל כ"ז).

לע"נ הג"ר ישראל אלעזר הופשטיין ב"ר ירחמיאל משה זצ"ל יא"צ ב' אלול

שבת קודש. אמרו רז"ל (בראשית רבה פ"א ח') שאמר הקב"ה לשבת: 'כנסת ישראל היא בן זוגך'. נמצא דחייבים ב'שאהר' היינו מזונות. ואם תאמר מה שייכות שבת הרוחניות למאכל גשמי, יש לומר ד'שבת' גימטריה 'יעקב כשר', היינו במה שמדקדקים בני ישראל לאכול מאכלים כשרים שלא נתבשלו ע"י חילול שבת, זהו מזונות והנאה לשבת הרוחני. 'כסותה' היינו שצריך להתכסות בבושה על אשר אינו משיג אור קדושת השבת קדש, כמבואר בתקוני זהר (דף כד). 'בראשית' הוא אותיות 'רא שבת', 'ירא בשת'. דמי שיש לו בושת ממעשיו של כל ששת ימי המעשה, עליו מאיר אור השבת קדש. ו'עונתה' היינו להוסיף מחול על הקודש בכניסתו וביציאתו, [ד'עונתה' הוא מלשון 'עונה' ו'זמן', והיינו להוסיף תוספות שבת בזמן של חול]. וכיון דשבת שמה דקובה, לכן בן זוגה דשבת דבוק בהקב"ה, והשומר שבת גורם שהקב"ה ישמור אותו, כדכתיב 'ה' צלך', שכמו הצל עושה מה שהאדם עושה, כמו כן ה' שומר למי ששומר אותו, היינו השבת קדש.

שוכן עד מרום וקדוש שמו, וכתוב רננו צדיקים
בה' לישרים נאוו תהלה וגו', שכן חובת כל
היצורים וגו'. פי', דכיון דכתיב רננו 'צדיקים', ו'ישרים', א"כ איך אני שאין לי אפילו השגה מצדקות וישרות חסידות קדושה גרומם ונשבת. על זה משיב 'שכן חובת כל היצורים', ובפרעון חוב אין נפק"מ אם הלוח יש לו השגה בטובה של המלוה או לא, הוא צריך לפרוע החוב מכל מקום, ועיד"ז יש לנו ג"כ הזכיה להודות ולהלל להש"ת.

לע"נ הג"ר אברהם יעקב ב"ר מאיר פאם זצ"ל יא"צ כ"ח אב

גדרו של בור, ותחילתו בפשיעה וסופו באונס. [המשך משבוע העבר]. והנה הרמב"ם (שם ה"ב) כתב וז"ל: הפורץ גדר לפני בהמת חבירו ויצאת והזיקה, אם היה גדר חזק ובריא חייב, עכ"ל. והרמב"ם בתשובתו (מובא במגדל עוז) כתב בטעם הדבר, וז"ל: כיון שנתכוון שתצא הבהמה ותזיק ויתחייבו הבעלים בנזיקה, לפיכך הוא חייב באותו הנזק כדין כל מזיק, עכ"ל. ובביאור חגר"א (חו"מ סימן שצ"ו אות ח') העלה

והרמב"ם לשיטתו שכל גרמא וגרמי אם מתכוון להזיק חייב, והכא נמי חיובו משום גרמי הוא. ולפ"ז כתב החזון יחזקאל דמובן מה שכתב הרמב"ם 'הניחה בחמה אפילו חתרה ויצאת והזיקה חייב זה שהניחה שם', דמשמע דאפי' איש אחר שהניח הבהמה שם חייב מדין גרמי, אע"ג דבדין גרמי ליכא הכלל ד'תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב', אבל כאן אין זה 'סופו באונס', רק 'כולה פשיעה היא'.

וז"ל: באמת דקדק הרמב"ם בלשונו וכתב 'חייב זה שהניחה שם', שמשמע אם אפילו איש אחר הניחה שם, ואפילו באופן שאין שם משום גזלה כגון שלא נתכוין לגזלה, מ"מ הוא חייב בתשלומי נזיקה, והיינו משום שכיון שהניחה בחמה וחיה מצטערת ובורחת, הרי זה דומה להפורץ גדר לפני בהמת חבירו ויצאה והזיקה אם היה גדר חזק ובריא חייב מדין גרמי. ואם בהניחה בחמה היה אונס אצל חתירה, לא היה חייב עליה בתשלומי נזיקה משום גרמי, שאין בחיוב גרמי משום דין 'תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב'. ולכן מסיק שם בגמרא 'קמ"ל שכולה פשיעה היא', שאפילו אחר נמי אם הניחה בחמה וחתרה, חייב זה שהניחה שם, כדין הפורץ גדר לפני בהמת חבירו, עכ"ל.

והנה הרמב"ם (פ"ד נזקי ממון ה"א) כתב, וז"ל: הכונס צאן ונעל בפניהן בדלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה ויצאת והזיקה פטור, ואם אין הדלת יכולה לעמוד ברוח מצויה, או שהיו כתלי הדיר רעועין, הרי לא נעל בפניהן כראוי, ואם יצאת והזיקה חייב, ואפילו חתרה ויצאת חייב, עכ"ל.

והקשה החזון יחזקאל, וז"ל: מדסתם הרמב"ם את דבריו, ולא פירש שחתרה הבהמה והפילה הכותל (כאמור ברש"י ב"ק נו. ד"ה והוא שחתרה), משמע שאפילו אם חתרה תחת הכותל ויצאה דרך החתירה נמי חייב. וקשה דהלא אין אונס זה בא מחמת הפשיעה, שאותה חתירה עצמה היתה יכולה לחתור תחת כותל בריא נמי, עכ"ל.

ותירץ החזון יחזקאל, דדוקא בנפל הגדי מראש הגג, דעצם ההיזק בא ע"י אונס הנפילה, אז אמרינן דדוקא אם האונס בא מחמת הפשיעה חייב. אבל כאן כיון שכותלי הדיר הם רעועים, הרי היא כמו שהבהמה עומדת בחוץ, ונמצא דמעשה ההיזק הוא כאורחיה, ולא ע"י אונס, ולכן אין חילוק אם האונס בא מחמת הפשיעה או לא, כי אין כאן אונס כלל.

וז"ל: ויש לומר שדעת הרמב"ם היא שבנידון זה שמעשה ההיזק עצמו הוא כאורחיה, ולא דרך אונס, גם יציאתה לחוץ דרך חתירה לא חשיב אונס, שבכחאי גוונא היכא שלא נעל בפני רוח מצויה, או היכא שכותלי הדיר הם רעועים ועבדי לנפול, הרי היא כעומדת בחוץ, וממילא חתירתה ויצאתה דרך החתירה לא מעלה ולא מוריד בנוגע אל האפשרות יציאתה וללכת להזיק, וחתירתה תחת הכותל היא כמעשה צדידי שאינו שייך אל הגעת ההיזק. ולא דמי לנפלו מראש הגג ונתגלגלו אל הכלים ושברום, שעצם ההיזק בא ע"י אונס הנפילה, דליכא למימר שבין כך ובין כך היו קופצים מראש הגג ומזיקים, דאולי אפילו אם היו קופצים מראש הגג

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר וגדכה, נפשי

בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

ידוע אמרם (סוכה נב:) עה"פ 'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו', בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו, ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו, שנאמר 'ה' לא יעזבנו בידו'. ולכאורה אינו מובן למה קרא הכתוב 'צדיק', והיה לו לומר 'צופה רשע לאדם'. אך האמת, דכתיב 'וצדיק יסוד עולם', וכאמרם (חגיגה יב:) עמוד אחד שהעולם עומד עליו, וכידוע מקדמונינו 'ומלכותו בכל משלה', שאי אפשר לקבלת עול מלכות שמים במקום החיצונים והקליפות המתנגדים, אם לא בעזר אלהי שנשפע בכל יום ע"י העמוד שהעולם הוא כח הנעלם, מתחת דוחקו עומד עליו, שהוא כח צדיק יסוד עולם, שעל ידו נשפע כח עזר אלהי בכל יום ויום למשול בכח קבלת עול מלכותו במקום הקליפות וכחות הרע, שכח צדיק יסוד עולם מושך כח ביטול חיצוניות מכח החכמה, להיות מלכותו בכל משלה אפילו בעומקי התהומות, להיות חזק באמונתו, ומיחד חכמה שבראש, עם חכמה שבסוף, שהיא יו"ד מהו"ה, עד יו"ד שבאדני" (זוה"ק פנחס רלח), שהצדיק נקרא 'חי' כידוע, והוא אבר חי הקמת ברית שבא ע"י הדעת כידוע, שהוא ההכרה החזקה ש'אתה הוא הו"ה' לבדך וגו' אתה עשית ואתה מחיה את כולם'. וע"י התאחדות כח חכמה שבראש, שהיא יו"ד ראשונה, כח התגלות אמונה שהיא בחינת שבת קודש, עד אמונה שבסוף, העלם כח המלוכה בסופא דכל דרגין, שהוא יו"ד דאדני", בכח אמיץ וחזק, כעמודא תקיף בכולא, כי העמוד שכל העולם עומד עליו, הוא המחזיק את כל הוא התקף מכל, וכידוע בהרגש, איז הוא 'וצדיק באמונתו יחיה', שממשיך כח 'החכמה תחיה' עד כח אמונה שבסוף. והרשע המנגד צופה רק לבטל בחינת העמוד הזה שיקרא חי, ומבקש להמיתו שיהיה אבר מת ח"ו שלא להיות עמודא תקיף בכולא, כי הרע דרכו וחפצו בהשחתת עולם ח"ו.

דיינין קשוטין, שהדיינין והשופטים יהיו מאותו שבט ומאותו שער, ואז יהיה להם סייעתא דשמיא והורדת השפעה מאותו שער לאותו דין, ואז יהיו דיינין קשוטין.

ולענ"ד להוסיף לזה הפירוש מעשה נורא שסיפר האדמו"ר הגה"ק המפורסם מרן רבי יחזקאל הלברשטאם אב"ד שינאווא זי"ע מרבינו הק' רשכבה"ג מרן הרבי החוזה מלובלין זי"ע, וכך סיפר: הרה"ק ר' יהושע העשיל פרענקיל זצ"ל בנו של הגאון רבי ברוך פרנקיל זצ"ל אב"ד לייפניק בעל ברוך טעם, היה מחסידי הרה"ק הרבי מלובלין, פעם אחת אמר הרבי מלובלין לתלמידו רבי יהושע העשיל, מדוע אינו הולך לפעמים להרב דמתא שהיה אז

הגאון העצום הנקרא 'אייזינער קאפ', רבי עזריאל הורביץ זצ"ל הרב דלובלין שהיה מתנגד לדרך החסידות, והיה הדבר לפלא בעיני רבי יהושע העשיל, עם כל זה שמר על פקודת רבו והלך בכל יום להתפלל מנחה לבית הרב זצ"ל, ומרן הרב זצ"ל קירב אותו מאוד מפני שהוא בנו של הגאון מליפניק בעל ברוך טעם, וגם שהוא בעצמו ת"ח, וכך נמשך כמה ימים. פעם אחת היה אחר התפלה איזהו דין תורה, ורבי יהושע העשיל היה שומע מרחוק הטענות, וכאשר הלכו הבע"ד לחוץ, והרב עם הב"ד התחילו לעיין בהדין, אז היה דין אחד מזכה את ראובן, ודין השני מזכה את שמעון, ורבי יהושע העשיל שמע היטב הוויכוח של הדיינים, והיה רואה שהדיין המזכה את ראובן הוא הצודק וסברתו נאמנה, אולם נתבלה מאוד כאשר ראה שהרב בעצמו נוטה להכריע כדעת הדיין השני המזכה את שמעון, ואז היצר מאוד לרבי העשיל שלא יצא הפסק ח"ו שלא בצדק, ולא יכול לשית עצות בנפשו, עד אשר עלה ברעיונו שיש תוס' מפורש שהוא להיפך דעת הדיין השני, ולקח הגמ' והלך אל הכסא שהיה הרב יושב שם ואמר לו שמבקש ממנו שיאמר לו הפשט בתוס', והרב דחה אותו שאין פנאי כעת כיון שהוא בגמר דין תורה לכן ימתין עד שיפסקו הד"ת אז יעניי ויביט מה ששואל אותו, אולם רבי יהושע העשיל מחמת שכוונתו היה שהרב יעיין בהתוס' קודם שיגמור הפסק דין כדי שיצא הדין תורה לאמיתו, לכן הפציר אותו בפיוסים שימחול לעיין תיכף בהתוס', ואז עשה הרב כרצונו ולקח הגמ' והביט בתוס', וכשראה סברת התוס' נתבלה מאוד, כי ראה שבזה נסתר סברת הדיין השני, לכן השיב לרבי יהושע העשיל כי כעת אי אפשר לעיין היטב, ונתרצה רבי יהושע העשיל בזה, כי כבר נגמר כוונתו, שכל כוונתו היה שלא יהיה נעלם מן הרב סברת התוס', ואח"כ הלך רבי יהושע העשיל לביתו, וביום שלמחר בבואו להתפלל תפילת מנחה כדרכו, שאל את השמש של הב"ד, מי זכה אתמול בדין תורה, והשיב לו כי ראובן זכה בדין, ואז שמח מאוד באשר שעל ידו היה הגורם שיזכה הצדיק בדינו ממה שהראה התוס' להגאון הרב מלובלין זצ"ל, והכריע הרב כדעת הדיין הראשון לזכות את ראובן.

וכאשר בא אחר כך לרבו הק' החוזה מלובלין, אמר לו החוזה: 'וועסט שוין האבען גענוג געגאנגען צום רב, דארפסט שוין נישט מעהר גיין' (-כבר הלכת מספיק אצל הרב ולא צריך יותר ללכת), ואז ביקש רבי יהושע העשיל מרבו לגלות לו כוונתו הקדושה, והשיב לו, כי הדין תורה הזה היה כבר צ"ט פעמים בגלגול בזה העולם, ותמיד הפסק היה שלא על פי דין תורה, ולא היה יכול להיות התיקון להחייב עד שבא החייב בעצמו לבקש את החוזה זי"ע שיעזור לו שיהיה לו תיקון לנפשו, כי ירא שגם בפעם הזאת לא יהיה הפסק בצדק, ולכן שלח אותו לבית הרב למען שיצא הפסק דין לאמיתו ויהיה גאולה לנפש החייב, וכן עלתה בידו, כי כעת נתקן החייב ע"י שיצא הפסק דין לאמיתו, ע"כ סיפר הגה"ק משינאווא זי"ע שהיה בן אחותו של רבי יהושע העשיל.

ולענ"ד לומר שזהו כמו שמפרש החתם סופר שכל שבט צריך שיהיה לו הדיין משבטו ומשערו בשמים, ואז יכול לצאת הפסק לאמיתו של תורה, ולכן היה צריך הד"ת להיות צ"ט פעמים שלא כדין, כיון שלא היו הדיינים משבטו ומשערו ששייך לשבטו. וזהו מה שאומר הפסוק 'בכל שעריך לשבטיך', וכמו שמפרש התרגום יונתן 'דיינין קשוטין', שזהו מאותו שער ומאותו שבט, כמו שאמרנו לענ"ד שזהו הביאור הנכון בתרגום יונתן.

לא היו שוברים את הכלים, וליכא לחייבו אלא מדין תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב, עכ"ל.

והנה הרמב"ם (שם ה"ו) כתב, וז"ל: מסר בהמתו לחרש שוטה וקטן, אע"פ שהיה השור קשור, הבעלים חייבין, שדרכו של שור וכיוצא בו להתיר הקשר ולצאת ולהזיק, אפילו שמורה שמירה מעולה וחתרה ויצאת והזיקה, הבעלים חייבים, עכ"ל. והיינו משום שתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב, וכמו שכתב המגיד משנה שם, שהרמב"ם סובר כדברי הרשב"א שאע"פ שקשרו כראוי, הבעלים חייבים, משום שחרש שוטה וקטן דרכם לשחק בהם, ובאופן כזה דרך השור לנתוק.

והקשה החזון יחזקאל, דלפי

היסוד הנ"ל דרך אונס שבא מחמת פשיעה חייב, א"כ מדוע חייב כשחתרה הבהמה ויצאת, הלא אין זה שייכות למה שמסרו לחרש שוטה וקטן.

וז"ל: הלא בנידון זה אונס החתירה שחתרה ויצאה לא בא ע"י פשיעתו שמסרה לחרש שוטה וקטן, שכמו כן היתה חותרת ויצאת אם לא היה מוסרה להם, ובאופן כזה שהבעלים נעלו בפניה כראוי, והחרש שוטה וקטן שמורה שמירה מעולה, ולא פחתו את מעשה הנעילה שהבעלים נעלו בפניה כראוי, א"כ אינה כעומדת בחוץ, ורק ע"י חתירתה תחת הכותל יצאה השתא והזיקה, ואונס זה לא בא ע"י פשיעתו. [הט"ז בחו"מ סימן שצ"ו אות י"א מתרץ קושיא זו, אך דבריו דחוקים כאשר יראה המעיין בהוספת ביאוריו בסימן ת"י אות ל"ח], עכ"ל.

ותיך החזון יחזקאל, דהכלל דרך אם האונס בא ע"י הפשיעה חייב, הוא דוקא בשומרים, דהמחייב הוא מה שלא שמרו כראוי, ואם ההיזק אינו בא מכח שלא שמר כראוי, פטור. אבל בנזקים שחייב מחמת ממונו שהזיק, בזה ליכא חילוק אם האונס בא ע"י פשיעתו או לא.

וז"ל: יש לומר שדעת הרמב"ם היא דהא שנקטינן שאינו חייב בתחלתו בפשיעה וסופו באונס אלא כשהאונס בא ע"י הפשיעה, היינו דוקא בשומרים, שחייבם הוא משום שלא שמרו כראוי, ואם האונס לא בא בסבת פשיעתם, הרי לא נתגלגל שום היזק בגלל זה שגרועי גרעי מן השמירה המוטלת עליהם. אבל בנזקים שהחייב הוא משום שממונו הזיק, אך דין הוא מקרא 'ולא ישמרנו', שדוקא על ממונו כזה שאינו שמור, חייבת התורה על נזקו, דאם הממון אינו שמור כדנטרי אינשי, אז הוא חייב על נזקיו משום ממונו שהזיק, בזה חייב אפילו אם ההיזק לא בא ע"י שפשע בשמירתו, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

לענ"ג הג"ר משה עפשטיין ב"ר יעשיה זצ"ל יא"צ ב' אלול

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק. עיין בתרגום יונתן שפירש שתתן לך דיינין קשוטין. והמפרשים עומדים מה הביאור בכוונת התרגום יונתן 'דיינין קשוטין'. עוד עמדו המפרשים למה לא כתוב 'שופטים ושוטרים נתנו לך בכל שעריכם', בלשון רבים, ורק כתוב 'תתן לך' בלשון יחיד.

והנראה לענ"ד לבאר כוונת התרגום יונתן, דהנה מרן החתם סופר זי"ע עמד כאן, שהיה צריך לומר 'שופטים ושוטרים תתן לך לשבטיך בכל שעריך', ותירץ בטוב טעם ודעת כי הנה ידוע מהאריז"ל זי"ע דיש ב"ב שערים בשמים למנהגי י"ב שבטי ישראל שעולה תפילתם שם כל אחד אל שערו, וכן גם כן הוא הורדת ההשפעה ושכל העיוני בחלקי התורה, יש כל שבט שער וצנור להורדת שפעו, על דרך 'ותן חלקנו בתורתך', ובשביל כך רצה הקב"ה שיהיה סנהדרי השבט מתוכו, ולא משבט אחר, דא"כ יוצא משפט מעוקל ח"ו. וזהו שכתוב 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך' דוקא 'אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך', שיש להם ב"ב שערים בשמים, הכי נמי יהיה השוטרים והשופטים, ועי"ז 'ושפטו את העם משפט צדק', כל שבט ושופט שלו, ע"כ תירוצו. ונראה שזהו כוונת התרגום יונתן 'דיינין קשוטין', שכוונתו לכלל שבט ושפט יש לו שער בשמים, ולכן צריך כל שופט שיהיה משבט שלו ומשער שלו שיש לו בשמים, ואז יכול לידון דין אמת, וזהו

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר: בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון). תפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת שופטים | גיליון ק"ג (שנה ג) | אדר תשפ"ו

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פר"ס התורה

פשוט

הכהנים' או 'הכהן'?

זהו יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זכאי הזבח אם שור אם שה ונתן לפהו
הזרע והלחיים והקבה (דברים יח, א)
יש לדקדק, שפתח בלשון רבים - 'משפט הכהנים', וסיים בלשון יחיד -
'ונתן לפהו'.

מבאר הגה"ק רבי וידאל צרפתי זי"ע בספרו 'צוף דבש', על פי הנפסק
להלכה (שו"ע יו"ד סי' טא, ט) דיני מתנות ורוע לחיים וקובה: "לא יחלקם
להרבה כהנים, שצריך לתת לכל אחד דבר חשוב כדי תנינה, אלא נותן
ורוע לאחד, וקובה לאחד, ולחיים לשנים, ובשור הגדול, יכול לחלק הורוע
לשנים, לכל אחד פרק אחד". ובכן יבואר, שבתחילה נאמר 'זה יהיה משפט
הכהנים מאת העם מאת זכאי הזבח אם שור' - כשמוזכר בשור הגדול, אזי
משפט הנתינה שייך לכמה כהנים, כי הורוע מתחלק לשני כהנים, אבל 'אם
שה' - שהיא בהמה קטנה, אזי - 'ונתן לפהו', שכן יחיד וזכה בורוע.

רמז

'תטה' אחרי 'שחד'

לא תטה משפט לא תפיד פנים ולא תקח טהוד (דברים טז, ט)
כתב השל"ה הק' זי"ע, שדורשי רשומות רמזו שהאותיות שאחרי 'שחד',
הן אותיות 'תטה' - 'ת' - לאחר ש' ט' - לאחר ח' ד' - לאחר ה', הנוטל
שודח בוודאי יבוא אחר כך לידי הטיית משפט, והוא שאמר הכתוב לא 'תטה'
משפט וגו' - וזאת כאשר - ולא תקח טהוד.

דרוש

תורה שבכתב ותורה שבעל פה

ונכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הפהנים הלזים, והיתה עמו
וקרא בו כל ימי חייו (דברים יז, יח-ט)
בספרו 'עץ הדעת טוב' דורש הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע פסוקים אלו, על
פי המבואר בגמרא (גיטין ס, א) שאסור לכתוב תורה שבעל פה, ומכל מקום
כתב רבי את המשניות, משום 'עת לעשות לה' הפרו תורתך', כיון שראה
ששוכחים את התורה. וזה דבר הכתוב: וכתב לו את 'משנה' התורה הזאת -
היינו ששה סדרי משנה, וכאן רמזה התורה היתר לכתוב המשניות, ולימוד
המשניות יהיה על ספר - בנוסף על התורה שבכתב הכתובה כבר בספר.
והיתה עמו - המשנה, שהיא תורה שבעל פה, תהיה עמו, ובכך 'וקרא' -
ילמד את המקרא של תורה שבכתב, 'בו' - שילמד הכתובים רק על פי
המבואר בתורה שבעל פה, אבל הלימוד תורה שבכתב בלי תורה שבעל פה,
הרי הוא מהבייתוסים והצדוקים שכפרו בתורה שבעל פה.

סוד

קליפת רי"ב

כי יפלא מופך דבר למשפט וגו' דברי ריבת בשערי צדק וקמת ועליה אל המקום
אשר יבחר ה' אלוקו בו (דברים יז, ח)
מוזבא בשם המקובל האלוקי רבי שמשון מאוסטרופולאי זי"ע הי"ד, שהשר
הממונה על השכחה נקרא 'רי"ב', ושתי פעמים 'רי"ב' עולה בגימטריא
'תכ"ד', כי הביטול של שר השכחה הוא על ידי השם הקדוש 'כד', ועל
זאת מתפללים בהושענות עשה למען 'דת'ך.
בוה פירש הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע: כי יפלא מופך דבר למשפט
וכו' - שתשכח את דברי התורה, משום שהתגבר עליו קליפת רי"ב,
התיקון לכך הוא: דברי ריבת בשערי צדק - 'ריבות' לשון רבים, ומיעוט רבים
שנים, היינו שני פעמים רי"ב, שהוא עולה בגימטריא 'תכ"ד', ולכן - וקמת
ועליה אל המקום אשר יבחר ה' אלוקו בו - שתלך אל חכמי הדור שביקשו
עליך רחמים בזכות השם הקדוש תכ"ד, שתזכור את לימודך.

מצוות הנוגעות למנהיגי ישראל

בפרשתנו ממשך משה לחזר על מצוות התורה. לעמת
פרשת 'ראה' שעסקה בעקר במצוות הנוגעות ליחידים.
הרי פרשת 'שופטים' עוסקת בעקר בענינים הנוגעים
למנהיגי העצמ: הדיינים והשוטרים, הסנהדרין והמלכים.
הכהנים והלוויים, ראשי המלחמה, וקני העדה.

נושאי הפרשה: הלכות דינים • אסור אשה אצל
המזבח • אסור הקמת מצבה • הלכות מלך • הלכות
לנביאים • הלכות שונות בקרבנות • התרחקות
מעבודה זרה ודרכי הגוים • מתנות כהנה וקניה • דיני
רוצח • סדר יציאה למלחמה • עגלה ערופה.

א. משפט צדק

בכל עיר בארץ ישראל יש להושיב
דיינים מומחים וצדיקים, לכל
שבת, שישפטו צדק ולא יקחו
שחד. כן יש להעמיד שוטרים
שיכריחו לקיים את פסק הדין.

ב. סנהדרין בירושלים

אם דייני הערים אין יודעים
להכריע בדן מסוים, עליהם
לשאול את הכהנים והסנהדרין
היושבים בבית המקדש. אם
אחד מהם ימרה את פי הכהן
והסנהדרין, יש להורגו בנוכחות כל
העולים לרגל.

ג. תועבות הגוים

אין לנטוע עץ עבודה זרה הנקרא
'אשרה'. אם עדים מעידים על
יהודי שעבד עבודה זרה, הריהו
נהרג בסקילה.

אין לעשות את כל תועבות הגוים
של קסמים וכישופים וניחושים או
שאלות למתים, אלא, יש להתהלך
באמונה שלימה ותמימה בה', בלי
לחקור על העתיד, ולקבל באמונה
את כל הנהגת הבורא.

ד. 24 משמרות

נאסר להקריב קרבן במזבח העשוי
אבן אחת, כי כן נהגו הכנענים. בהר
הבית נאסר לנטוע כל עץ ולבנות

כל בנין. אסור להקריב קרבן בעל מום, ובשעת הקרבת קרבנות
אין לדבר דיבורי 'פגול'.

הכהנים התחלקו ל-24 'משמרות', וכל משמר עבד שבוע אחד,
אולם כהן יכול להקריב קרבן פרטי שלו גם שלא בשעת המשמר
שלו, וכן בשל רגלים יכול כל כהן להקריב קרבנות החט.

ה. שני ספרי תורה

חל איסור על מלך ישראל להרבות לו סוסים יותר מהנצרך
למרכבתו, וכן אסור להרבות לו יותר מ-18 נשים, ואסור לו
להרבות כסף וזהב יותר מהנצרך לתת לחיל הצבא. על המלך
לכתוב שני ספרי תורה, ספר אחד - יהיה מונח בבית גניזו,
והספר השני - יוליך עמו בכל מקום.

ו. ראשית הגז

שבת לוי אינם נוטלים חלק בארץ ובבית המלחמות. השוחט
בהמה עליו לתת לכהן, שלש מתנות: ורוע, לחיים, והקובה.
כן יש לתת לכהן, תרומה מדגן שמן ויין, והגוזז חמש חלות,
עליו לתת הצמר הראשון לכהן, ושיעורו מדרבנן: אחד משישים
מהצמר.

ז. נביאי שקר

שלשה נביאי שקר נהרגים בידי
אדם: א. המתנבא שקר מה שלא
נאמר מעולם. ב. המתנבא מה
שנאמר לחברו. ג. המתנבא בשם
עבודה זרה.

וישנם שלשה הנהגים בידי
שמים: א. מי שאינו מקיים את
ציורי הנביא. ב. נביא שאינו מעביר
לישראל את נבואתו. ג. נביא שאינו
מקיים בעצמו את הציורי שהתנבא.

מי הוא נביא שקר? המתנבא על
העתידות, ובסוף רואים שהדבר
לא קרה, או שאומר לעבור על
אחת ממצוות התורה [מלבד נביא
שהוא מוחזק כצדיק גמור, כאלהיו
שהקריב בממה בהר הכרמל].

ח. שני עדים

הרוצח בשוגג, גולה לעיר מקלט,
ואילו רוצח במזיד חייב מיתה
בסיף. לאחר ששני עדים כשרים
העידו על כך, וכן בכל עונש אין
בית דין מענישים על סמך עד אחד.

ט. מלחמת מצוה

טרם היציאה למלחמת מצוה
של כיבוש הארץ, הכהן המשוח
והשוטרים מחזקים את העם שה'
יהיה בעזרם ולא יתיראו מיריבי
הגוים והסוסים, ועליהם להרוג את
שבעה אומות, אנשים נשים וטף.

אלו אינם יוצאים למלחמה: א. מי שלא חנק את ביתו החדש.
ב. מי שלא חילל כרם בשנה הרביעית. ג. מי שלא נשא את
אשתו הארוסה. ד. מי שאינו מסוגל לראות חרב שלופה. ה.
המתירא מחטאיו.

במלחמת הרשות (לכבוש עוד שטחים שאינם משבעה אומות),
צריך לקרוא להם תחילה בשלום שלשה ימים. אם נענים
בסירוב יש להטיל עליהם מצור, ולהרוג רק זכרים גדולים.

י. עגלה ערופה

אם מוצאים הרוג בדרך, וקני הבית דין של העיר הקרובה
עורפים עגלה על אדמה קשה, ורוחצים שם את ידיהם,
והכהנים מתפללים שיכופר הדם.

התורה וההפטרות

השבת מפטירים בספר ישעיהו את הפטרת 'אנכי אנכי הוא
מנחמכם', שהיא הפטרת הרביעית מסדרת ההפטרות של
'שבעה דנחמא'. בהפטרות זו מתבשרים ישראל שלאחר
כל הצרות הקב"ה ינחמם, הם יתעוררו מעפר וילבשו בגדי
תפארתם בשושן ה' ציון.

סדר קבוע עשרות שנים

חיים של תורה

במשך עשרות שנים, היה לו להגה"צ רבי יוסף צבי דינר זצ"ל (ראב"ד התאחדות הקהילות החרדים בלונדון) סדר קבוע, ללמוד בכל יום לאחר
תפילת שחרית את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י.

קסמים | לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים (דברים יח, י)

התורה אוסרת לעשות תועבות הגוים, ואחת מהן היא 'קסם קסמים', וכן מצאנו בפרשת בלק (כב, ז) וקסמים בידם. רש"י כאן פירש: 'אִיזוֹ קוֹסֵם: הָאִזוּ אֶת מְקוֹלוֹ וְאוֹמֵר אִם אֶלֶךְ אִם לֹא אֶלֶךְ'. החוקוני מוסיף: 'מודד מקלו באצבעו או בידו, פעם אחת אומר אלך, ופעם אחת אומר לא אלך, ואם בסוף המקל יאירע לא אלך, אינו הולך'.

בהדרגה וקנים' כתבו, שקסמים הוא מלשון קיסמי עץ, שמקלפים קיסמים מצד אחד, ומצד שני משאירים את הקליפה, חוזק קיסם אחד לארץ, אם הקליפה למעלה - זהו סימן לאיש, ואח"כ חוזק קיסם אחר, אם מחושף הלבן למעלה - אומר זהו אשה, ואומר, הרי תחילה איש ואח"כ אשה זהו סימן טוב. ואילו הרמב"ם (הל' ע"ז יא, ו) כתב, ש'קוסם' הוא שם כללי לפעולות שונות שעושה, למשמש ולאחוז בחפצים מסוימים, כדי לפנות מחשבתו עד שיאמר עתידות.

ענינים לראות | הבנת מילה אחת בתורה

תמים | תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח, יג)

המילה 'תמים' מתפרשת במקרים רבים ככינוי לדבר שלם, כמו: שוה וזכר תמים, שנה תמימה וכדו', אולם כאשר אומרים על אדם שהוא 'תמים', רבים מפרשים זאת ככינוי לאדם בטלן ובעל שכל שאינו חריף, המאמין לכל דבר ואינו מבין בהוויות העולם.

זאת בשעה שבתורתנו הק', הכינוי 'תמים' לאדם, הוא הכינוי הנכבד ביותר לאדם, והוא בעל משמעות נשגבה של 'שלימות הנפש', כלשון הכתוב: **תמים תהיה עם ה' אלקיך**, שפירושו: עליך להיות שלם באמונה ובטחון בה', וכן נאמר באברהם (בראשית יז, א) והיה **תמים**, ופירש רש"י: 'היה שלם בכל נסיונותיו'. כן מצאנו בנח (שם ו, ט) איש צדיק תמים היה, ודרשו חז"ל (ע"ז ו, א) 'תמים בדרכיו'. והן הן דברי רש"י כאן: 'התהלך עמו בתמימות וכו' כל מה שיבא עליך קבל בתמימות', כלומר, עליך ללכת עם הקב"ה בלב שלם באמונה, בלי הרהור אחר העתידות, וכל הנעשה עמך קבל באמונה שלימה בה'. וכעין זה כתב הרמב"ן, שהכוונה להיות שלם ביראת שמים.

[אמנם ראה בפירוש רבי יוסף בכור שור שפירש כאן תמים כאיש תם שאינו מודקדק ומערים עם בוראו, עיי"ש.]

אזניים לשמוע | מלל רש"י הק' בדקדוק הלשון

'ונשל' או 'ונשל' | ונשל הברזל מן העץ (דברים יח, ה)

ר' יוסף, צייר אומן, התבקש להכין ציורי המחשה על פסוקי הפרשה. כשהגיע לפסוק **ונשל הברזל מן העץ**, צייר אדם המבקע אילנות ביער באמצעות גרזן ותוך הכאתו בגרזן על האילן, נשמת הברזל מחיבורו אל מוט העץ שנשא ביד המבקע, והברזל עף על אדם אחר ופוגע בו. המלמד שעבר על הציורים בטרם חלוקתם, העיר את תשומת לבו, שעליו לצייר ציור נוסף, שכן רש"י כאן מביא מחלוקת תנאים בכונת הפסוק, כמוכא במסכת מכות (ו, ב) שלדעת חכמים הכוונה שהברזל נשמת מחיבורו אל מוט העץ, והברזל נזרק על ההר. ולדעת רבי, הכוונה שהברזל השיל חתיכה מהאילן המבקע, ואותה חתיכת עץ הושלכה על ההר.

מבארת הגמרא, שחכמים דרשו הכתוב כקריאתו **ונשל**, לשון 'פעל', שהברזל עצמו נשל ממוט העץ. אולם רבי דרש הכתוב כמסורת כתיבתו ולא כקריאתו, כלומר, לפי קריאתו **ונשל**, הרי צריך להוסיף בין האות נ' לאות ש' הברת קול דומה לאות אל"ף או ה"א, ומאחר שבמסורת הכתיבה אין כאן אות א' או ה', יש לדרוש בניקוד חיריק **ונשל**, לשון 'פעל', שהברזל השיל חתיכה מהעץ.

וביתר ביאור מבאר בספר 'לשון חיים': חכמים דרשו את הכתוב בלשון **פועל עומד**, פעולה שלא יצאה לאחר, ושום דבר לא קיבל את הפעולה [כגון 'אדם עמד', הוא עמד לעצמו], ופועל כזה [כשהוא בבניין קל] מנקדים **פעל**, וכפי הניקוד כאן **ונשל**, שהפעולה נעשתה בברזל עצמו, ואילו רבי דרש הכתוב בלשון **פועל יוצא** - פעולה היוצאת מהעושה אל מקבל את הפעולה [כגון 'שמר את הבית' הבית קיבל את פעולת השמירה], ופועל יוצא [בבנין קל] מנקדים **פעל**, ודורשים **ונשל** כפועל יוצא, שהברזל עשה פעולה באילן.

תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח, יג)
התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י).

גדולי הדורות עודדו ועוררו את תלמידיהם לשנן תמיד את דברי רש"י אלו, שצריכים להיות נר לרגליו של יהודי: להיות חיי אמונה בה' וציפייה רק לישועתו, בלי לחקור אחר העתיד, אלא לקבל את ההווה בשלמות האמונה. כמעשינו בשנים האחרונות, נביא עוד מחרות עובדות בנושא, מהיכלם של גדולי הדורות, אשר מהם ניקח דרך חיים.

כאילו גילה דבר חדש

הגאון רבי מרדכי דוד לוי זצ"ל, מראשי ישיבת 'עיסור רבנים - עץ חיים' בירושלים, ובעמח"ס 'דרכי דוד', היה משנן כל ימי חייו, את דברי רש"י על הפסוק 'תמים תהיה', ובכל פעם חזר על הדברים בהתלהבות והתרגשות כאילו גילה דבר חדש שעד עתה לא ידע עליו. גם בתוך כתיב חידושי התורה שהשאיר אחריו, מצאו בשולי הדפים שרשם לעצמו את דברי רש"י אלו 'התהלך עמו בתמימות וכו', מאחר ולא משו מזכרונם גם בעת כתיבת חידושי.

סגולה למחשבות טובות

בשנים הראשונות לאחר שואת אירופה, הסתובב בארץ ישראל בחור אחד, אוד מוצל מאש, מפליטי המלחמה הנוראה, והוא הסית את לבבו באוזני אחד מחסידי בעלזא על כך שלפעמים מטרידות אותו מחשבות שאינן טובות, והוא אינו מוצא מרגוע לנפשו ומחפש דרך להפטר מהן, על כן הוא מבקש ממנו שישיע לו להיכנס אל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע ולשטוח בפניו את מצוקתו.

אותו חסיד נעתר לבקשתו ונכנס עמו אל הקודש פנימה. לאחר שהלה סיים לשטוח את מצוקתו בפני הרה"ק מבעלזא, ענה הרבי ואמר לו בלשון הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך', וציטט את דברי רש"י במלואם 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו', ולאחר מכן בירכו ונפרד ממנו לשלום. העיד הבחור: מאותו רגע הפכתי להיות כמו בריה חדשה, ונסתלקו כל המחשבות שהטרידו אותי, ממש התקיים בי 'לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי'.

אמונה תמימה בגירוש ספרד

הגה"ק רבי יוסף יעבץ ז"ע, מחכמי ספרד בתקופת גירוש ספרד, מעיד בספרו 'אור החיים' (פרק ב) שהנשים ועמי הארץ, אלו שאמונתם בה' היתה אמונה תמימה ופשוטה, רק הם מסרו את גופם וממונם על קדושת ה', ואף הביאו את בעליהן למסור נפשם על קידוש ה', ולא הסכימו להמיר את דתם אף לא למראית העין, ואילו החכמים הגדולים המירו את אמונתם ביום מר, מפני שיסוד היסודות היא האמונה התמימה, ללא חקירות.

סגולה נגד גזירת הגיוס

רגיל היה הרה"ק רבי דוד מסקווירא ז"ע לחזור ולשנן תמיד את דברי רש"י על הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו וכו'. פעם אחת בא אליו בחור אחד וביקש שיברך אותו שייפטר מגזירת הגיוס לצבא, אמר לו הרה"ק מסקווירא שיחזור תמיד את דברי רש"י על הפסוק תמים תהיה עם ה' אלקיך, ובזכות זה לא ישלטו עליו ידי זדים וייפטר מגזירת הגיוס.

דברי תורה ב'טיש'

פעם אחת שהה הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ז"ע, בעל 'דברי יחזקאל', ביום שבת קודש בעיר לימנוב. בעת עריכת שולחן הטהור ביום השבת, המתין המסובים שיאמר דברי תורה, דברי מוסר והתעוררות וחידושים על הפרשה וכדו', אך הרה"ק משינאווא רק פתח את החומש וקרא לפני המסובים בקול רם את הפסוק עם פירוש רש"י 'תמים תהיה וגו' - התהלך עמו בתמימות וכו', והסביר ופירש להם כל מילה ומילה, עד שכל היושבים שם באו לידי התעוררות והתלהבות, וזו היתה כל ה'תורה', שאמר בסעודה.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיוק, מתוך פסוקי הפרשה

הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, בשם הגה"ק רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצא ז"ע: בתחילה בא היצר הרע לאדם ומפתהו לעבור עבירה על ידי שמצייר לו שירוויח דברים גדולים, הוא מצייר בדמיונו הרבה סוסים שירוויחו... אולם אחרי שהאדם כבר שבוי ביד היצר, הוא יכול לפתות אותו אפילו בדברים קטנים, אפילו רק להרבות סוס אחד...

אמנים, קדושות, וברכות

צִדְקָה צְדָק תִּרְדֹּף (טז, כ)
רמז לאדם שירדוף בכל יום, לקיים את הרמז בתיבת 'צדק':
צ' - תשעים אמנים, ד' - ארבע קדושות, ק' - מאה ברכות.
(עולת שלמה, להגאון רבי שלמה בדיחי ז"ע, מוכחי תימן)

מלך תלמיד חכם, מותר להתגאות?

לבלתי רום לבבו מאחיו (דברים יז, כ)

מבואר בגמרא (סוטה ה, א) שתלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית של מידת הגאווה. כתב האדמו"ר הגה"ק בעל **אמרי אמת מגור** ז"ע שיש לחקור: מה הדין במלך שהוא תלמיד חכם, האם מותר שיהיה בו אחד משמונה שבשמינית, לפי שהוא תלמיד חכם, או שמא אסור שיהיה בו אפילו שמונה שבשמינית משום שהוא מלך ונאמר בו 'לבלתי רום לבבו מאחיו', שאסור לו להתגאות כלל וכלל, ונשאר בצריך עיון.

ובנו כ"ק האדמו"ר בעל **פני מנחם מגור** ז"ע כתב על ספק זה: 'ונראה שספיקא דאורייתא לחומרא בזה!...'.

מדוע מוסיפים 'שליט' א"א?

למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל (דברים יז, כ)

דבר חידוש כותב כאן החוקני:
לפי שהרבנות מקברת את בעליה (פסחים פז ב), צריך המלך לברכה מיוחדת שיאריך ימים, ומטעם זה אומרים 'חיי המלך' בשעה שמעמידים מלך.

דבר נחמד כעין זה, כותב בביאור **עלי תמר'** על הירושלמי (ברכות א, ו), שזה הטעם למנהג ישראל שכאשר מזכירים סתם יהודי

כותבים אחריו שיח"א או נ"י וכדומה, אולם כשמזכירים שם של רב מצרפים לשמו תפילה וברכה מיוחדת 'שליט א', לפי שהרבנות מקברת את בעליה, זקוק הוא לברכה מיוחדת - שליט א', שיחיה לימים טובים ארוכים!

סוסים או סוס?

רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרִיקָה למען הרבות סוס (דברים יז, טז)

פתח הכתוב בלשון רבים 'סוסים' וסיים בלשון יחיד 'סוס', מה פשר הדבר?

כותב הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת באר יעקב, בספרו 'זהב משבא', שבבחרתו שמע מפי

לתרע בית דין' או לקרן' - מה התרגום הנכון?

בעוד שרש"י כותב שהמתרגם 'לתרע בית דין' טועה, הרי כמעט בכל החומשים המדויקים מופיע דווקא נוסח זה בתרגום, היתכן?

עיר שרובה נכרים

מהלך אחר ביישוב גירסת התרגום, כתב בספר 'נתינה לגר', להג"ר נתן הכהן אדלר זצ"ל אב"ד לונדון, על פי מה שאמרו במסכת כתובות שם, שבעיר שרובה נכרים, סוקלים אותו על פתח בית דין, וכן פסק הרמב"ם (הל' סנהדרין טו, ב). ומעתה כונת אונקלוס על עיר שרובה נכרים. ומוסיף בעל נתינה לגר, שמכאן ראה שאונקלוס חי אחר חורבן ירושלים, שאז היתה ירושלים עיר שרובה נכרים. וכן תירץ בספר 'קטורת הסמים' [פירוש על תרגום יונתן, להג"ר מרדכי איש קרעזמיר זצ"ל, אמשטרדם תל"א].

שניהם אמת

עוד העירו בזה, כי הנה במסכת סנהדרין (טז, א) דרשו על פסוק זה - איש ואשה אתה מוציא לשעריך, ואי אתה מוציא כל העיר כולה לשעריך, וכתב שם רש"י ז"ל: 'לשעריך - לבית דין שבשעריך, דהיינו סנהדרי קטנה, ואי אתה מוציא כולה אלא בסנהדרי גדולה', עכ"ל. ולכאורה יש כאן סתירה גלויה בין דברי רש"י בפרשתנו שפירש 'שעריך' - שער שעבד בו, לרש"י במסכת סנהדרין שדרש 'שעריך' - בית דין וסנהדרי קטנה (ובאמת בספר אונג' לתורה כתב הגר"ז סורוצקין זצ"ל, שדברי התרגום נסמכו על גמרא.

לכן כתבו ליישב (ראה רש"י כתובות שם; פירוש הגדפס בעילות שם בחומשים הישנים של מקראות גדולות בשם 'פתשגן' או 'א"ר') שבאמת אין כאן סתירה, כי גם לפי מה שדרשו במסכת כתובות 'שעריך' לעיר שעבד בו, הכוונה גם לשער בית דין, כי בית דין היו יושבים בשער העיר, ושניהם אמת, שהתורה אמרה שיש להוציא את החוטא אל העיר שחטא בו, ושם יש להובילו אל שער העיר, ששם יושבים בית דין.

שתי הוצאות

מהלך אחר כתב בספר 'שערי אהרן', כי הנה לשון הכתוב הוא 'הוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא וגו' אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו, הרי שהזכיר פעמיים 'את האיש או את האשה', והוא משום שיש כאן שתי הוצאות, בראשונה - הוצאה לדון בבית דין, ובשניה - הוצאה לעונש ולמיתתו, ומה שנאמר באמצע הכתוב 'אל שעריך', עולה למעלה ולמטה, והנה בהוצאה הראשונה לדון, בזה הכוונה בוודאי להוצאה לבית דין, ושפיר תרגם אונקלוס 'לתרע בית דין', ובה נאמר דברי הגמרא בסנהדרין, ואילו ההוצאה השנייה לעונש, על כך דרשו במסכת כתובות שהכוונה לשער שעבד בו.

בחיוב עונש סקילה לעובד עבודה זרה, נאמר בפרשתנו (ז, ה) 'והוצאת את האיש ההוא וגו' אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו. ברוב החומשים הגדפסים, נדפס בתרגום אונקלוס על המילים 'אל שעריך' - 'לתרע בית דין', וכן בתרגום יונתן: 'לתרע בית דיינכון'. כן הוא בכל הדפוסים הקדומים, כמו דפוס סבינוטה ודפוס תימן ועוד, מלבד חומשים בודדים בהם נכתב בתרגום 'לקרן'.

המתרגם כך - טועה!

אולם רש"י כאן כתב וז"ל: 'המתרגם אל שעריך' 'לתרע בית דין' טועה, שכן שנינו אל שעריך זה שער שעבד בו. או אינו אלא שער שדון בו, נאמר שעריך למטה ונאמר 'שעריך' למעלה (פסוק ב) מה 'שעריך' האמור למעלה שער שעבד בו, אף 'שעריך' האמור למטה, שער שעבד בו. ותרגומי 'לקרן' עכ"ל.

ביאור הדברים: פעמים שהמילה 'שער' יכולה להתפרש מלשון בית דין [כגון (דברים כה, ז) ועלתה יבמותו השערה], כי הדיינים היו יושבים בשער העיר (רמב"ם סנהדרין א, ג), ואי ש לתרגם: 'לתרע בית דין'. אולם פעמים שהמילה 'שער' יכולה להתפרש מלשון 'עיר', כפי שנכתב למעלה (פסוק ב) כי 'מצא בקרן' באתר שעריך וגו', ואז יש לתרגם: 'לקרן'.

על כך מביא רש"י את דברי חז"ל בגמרא (כתובות מה, ב) ובספרי (אות קמט), שדרשו את האמור כאן שיש להוציא את החוטא 'אל שעריך',

שאין הכוונה לשער של בית דין, אלא הכוונה להוציא אל העיר אשר בו חטא ושם להורגו [כדי שאנשי עירו יראו וילמדו מוסר (באר מים חיים), וכן להראות שלא יושיעו האליל שעבד שם אליו (ספרות)].

לאור דברי חז"ל אלו, כותב רש"י, שהתרגום הנכון הוא 'לקרן', ואילו המתרגם 'לתרע בית דין', הריחו טועה!

מחלוקת בבלי וירושלמי

אך כאמור, למרבה הפלא, בתרגום אונקלוס ובתרגום יונתן המצוי בידינו מובא התרגום 'לתרע בית דין'. על כך האריכו האחרונים שאין צורך להגיע ולתקן בתרגום, אלא יש ליישב את הנוסח המצוי בידינו, כי בוודאי יש מקור מדוע כתב כך.

בעל תורה תמימה כתב ליישב, שבתלמוד ירושלמי (סנהדרין פ"ו ה"א) מפורש שנחלקו בזה רבי וחכמים, רבי דריש שעריך זה שער שעבד בו, ורבנן דריש זה שער שדון בו, והנה אף שהגמרא שלנו סתמה כדעת רבי בירושלמי, אבל שוב אין לומר על המתרגם כדעת רבנן בירושלמי, שטועה בזה, כי יש לומר שאונקלוס ויונתן קטנו כדעת רבנן.

לא כהפסוק השני

ב'ספר הזכרון' כתב לבאר, שנאמר בפסוק הבא נאמר (פסוק כ) ולבילתי סור מן המצודה, ושם הוציא רש"י את הכתוב ממשמעו הפשוט ופירש שם 'מן המצודה' - אפילו מצודה קלה של גביא, לכן הוצרך רש"י לומר שכאן אין הכתוב יוצא ממשמעו הפשוט. והוסיף שם, שכן היא דרכו של רש"י בכמה מקומות בפירושו, שכאשר דורש תיבה אחת בפסוק שלא כפשוט הכתוב, מודיע לנו שהתיבה האחרת היא כפשוט.

כבר נאמר תחילה

בסגנון אחר, כותב לבאר ב'אמרי שפר' לרבי נתן שפירא זי"ע, שדווקא בגלל שהכתוב הראשון

'דברי התורה, כמשמעו' - מה הכוונה?

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חיו למען ילמד ליראה את ה' אלוקיו לשמור את כל דברי התורה הזאת וגו' (דברים יז, ט). כש"י: דברי הפסוק - כמשמעו.

'לשמור את כל דברי התורה' היינו כמשמעו, לכן אפשר לדרוש את הפסוק השני 'לבילתי סור מן המצודה' שלא כמשמעו אלא בדרך דרש שאפילו מצודה קלה של גביא, כי אם נפרש את הפסוק השני כמשמעו לשמור את המצודות, הרי זה כבר נזכר בפסוק הראשון שישמור את דברי התורה, ולכן בהכרח לדרוש הכתוב השני שלא כמשמעו.

כל התורה

ביאור שלישי כותב ב'באר בשדה', שכונת רש"י לשלול את דעת הסוברים שהמלך כתב רק את חומש דברים, לכן כתב רש"י על הכתוב 'לשמור את כל דברי התורה הזאת' - כמשמעו, כלומר, כל חמשה חומשי תורה, ובאמת כן מפורש ב'ספרי': 'משנה, אין לי אלא משנה תורה, שאר דברי תורה מניין? תלמוד לומר לשמור את כל דברי התורה הזאת'.

התבוננות והעמקה בתרגום אונקלוס

פתגמי אורייתא

מה הפירוש 'פתשגן אורייתא'?

תורה: והיה לשכתו על פסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים (דברים יז, יח). אונקלוס: ויכתוב לה ית פתשגן אורייתא הדא.

שפירש 'פתשגן' - כמו נוסחה' (וכ"ה ברד"ק ערך פתשגן, שהוא לשון טופס ונוסח), ובכן יתפרש כאן 'משנה התורה' - הנוסח והדיבור של התורה. אולם רש"י עצמו במקום אחר במגילת אסתר (ח, ג) כתב: 'פתשגן' - אגרת מפורש', הרי שנקט שפתשגן הוא לשון פירוש וביאור, וכן כתב באבן עזרא (עזרא ד, יא) שפתשגן הוא לשון פשו וביאור, וזה מתאים לדעת הרש"י (סנהדרין כא, ב) שספר התורה של המלך לא היה כספר תורה שלנו, אלא היה כתוב בו רק תמצית ועיקר המצוות הכתובות בתורה.

רש"י פירש את התיבות 'משנה התורה', מלשון כפל [כמו לחם משנה], דהיינו שני ספרי תורה. אולם רש"י מעיר: 'אונקלוס תרגם פתשגן, פת' משנה לשון שגון ודבור' [יש שגרסו בתרגום 'פרשגן', כמו שמצינו לשון זה בספר עזרא (ד, יא, ועוד), וכתבו שם המפרשים ש'פרשגן' 'פתשגן' אחד הם].

מבואר כאן ברש"י שתיבת 'פתשגן' הוא מלשון דיבור ושינון, דהיינו שיכתוב את הלשון והדיבור הכתובים בתורה, וכעין זה כתב רש"י במגילת אסתר (ג, יד) פתשגן הכתב - לשון ארמי, סיפור הכתב. כעין זה מבואר באבן עזרא (אסתר, שם)

תורה והלכה

נושאים הלכתיים העולים מתוך הפרשה

השלכת שיירי מזון לאשפה

פי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה (דברים כ, ט).

שיירים בצלחת

עוד כתבו הפוסקים, שאיסור בל תשחית נאמר רק במאכל הראוי לאכילה, אבל אותם שיורי אוכלין שבצלחות, שבני אדם בדרך כלל אינם רגילים לשמור לאכילה האחרת, הרי הם כנפסלו מאכילת אדם, וכל שכן אוכל שהעלה עובש, ואין בהם איסור הפסד וביזוי אוכלין.

טירחא יתירה

עוד לימוד זכות כתבו הפוסקים (ראה פסקי תשובות שם), על פי דברי המשנה ברורה (סי' ט"ז סק"ג) בשם החי' אדם, שאין איסור בל תשחית כאשר יש טורח במניעת האכילתו, ומעליכו שלא בדרך השחתה, והרי הרבה פעמים יש טורח ללקט שיורי המזון הראויים לאכילה ולשומרם שהיו ראויים לאכילות הבאות, ובפרט באולמות וכדו', ופעמים שהיו הוצאות הטיפול בשיירי המזון יותר מהוצאות לקנות מאכלים חדשים.

אך יש להשתדל ולזרז את המזון לפח האשפה בדרך כבוד, כשהם עטופים ומוכסוים בתוך שקית ניילון, בנפרד משאר טיפוסים ולכלוכים.

יש ללמד זכות על המשליכים לאשפה שיירי מזון, אם משום שאין בהם כוונה, ואם משום שנפסדו מאכילה, ואם משום שיש טורח לשמור אותם מאכילתו, אך יש להשליכם לאשפה בדרך כבוד בשקית נפרדת משאר הכלכלים.

הלכה למעשה: 99

ידיים: היכן נזכר בפרשתנו, בחומש ו/או ב"ש"י:

- א. יד שנשמה.
- ב. תשלום דמי יד.
- ג. מצות רחיצת ידיים.
- ד. איש הנמסר בידיו של איש אחר.
- ה. אדם אומר לחבירו 'אין לך ביד' כלום.

עיר מקלט לעתיד לבוא?

על הכתוב בפרשתנו (ט, ט) וְסֵפֶת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה, כותב רש"י: 'שֶׁלֶשׁ שְׁעָרֵי הַיָּרְדֵּן וְשֶׁלֶשׁ שְׁעָרֵי אֶרֶץ נֶגֶד וְשֶׁלֶשׁ לַעֲתִיד לָבֹא, וְכֵן לַתְּמוּהָ, אִמְתִּי הִיוּ תִשְׁעָה עָרֵי מִקְלָט יָחַד בְּבֵת אַחַת, הָרִי כֹל הַטַּעַם שֶׁבְּגִלְעָד צִדִּיר שֶׁלֶשׁ עָרֵי מִקְלָט, הוּא מְשֻׁם שֵׁשׁ שָׁם הֵרַב רֹצְחִים בְּמוֹד (כַּמּוּבָר בְּרִש"י בַּמִּדְבָּר לֹה, יד), וְאֵם כֵּן, לַעֲתִיד לָבֹא שִׁתְּבַטֵּל יַצֵּר הָרַע (סוֹכָח נב, א), שׁוֹב לֹא יִהְיֶה רֹצְחִים בְּמוֹד בְּגִלְעָד, וְלֹא יִצְטָרְכוּ שָׁם לְשֹׁלֵשׁ עָרֵי מִקְלָט, וְצִדִּיר עֵינָן.

יוסיף רעת

מי ישמשני?

בפרשתנו נאמר (דברים כ, טז) לֹא תִתֵּן לָךְ נֶשְׁמָה. באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה, כותב רש"י על פסוק זה: 'אֵם תֹּאמַר אִם כֵּן בְּמָה אֶשְׁתַּמֵּשׁ? בְּעַבְדִּי אֵינִי מוֹשֵׁל, בְּאֻמּוֹת אֵינִי נֹחֵל, שְׁהָרִי הוֹרֵתִנִי, לֹא תִתֵּן לָךְ נֶשְׁמָה, אֵלָּא מִי שְׁמִשְׁנִי?'. היכן הם דברי רש"י? אלו? ומי באמת ישמש את ישראל?

קטן היורה

חיידורים תבנות ופסוקי הפרשה

- א. היכן בפרשתנו 11 מילים בְּרָצִיפוֹת שֵׁשׁ בָּהֶן אֵת הָאוֹת א'?
- ב. מִצָּא בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ אֶרְבַּע מִלִּים שֶׁהֵן רֵאשֵׁי תִבּוֹת 'אָלוּ' (שְׁלֹא כִסְדֹרֶן, כְּגוֹן: ל. ל. ו. א. א. כְּדוּמָה). לְשִׁאלָה זו 5 תְּשׁוּבוֹת!
- ג. מִצָּא בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ אֶרְבַּע מִלִּים רְצוּפוֹת הַמְסֻתָּמוֹת בְּאוֹת ו' (2 תְּשׁוּבוֹת).

פתרונות

פרשת עקב

יוסף דעת - זכות אבות או זכות עצמם

בתחילת פרשת עקב נאמר (דברים ז, יב) וְהִנֵּה עֹקֵב תִּשְׁמַעְנָן וְגו' וְשִׁמְרוּ ה' אֱלֹקֶיךָ לֶךְ אֵת הַבְּרִית וְאֵת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם. וְנִשְׁאֵל הַשְּׁאֵלָה: אִם אֲכֵן יִשְׁמְעוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת וְהַמְשַׁפְּטִים, הֲרִי הֵם רְאוּיִים לִשְׁכַּר טוֹב בְּזִכּוֹת עַצְמָם, וְאִינֶם זֻקְקִים לְזִכּוֹת הָאֲבוֹת, וּמִדּוּעַ נִאֲמַר 'וְשִׁמְרוּ ה' אֱלֹקֶיךָ לֶךְ אֵת הַבְּרִית וְאֵת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, וְצ"ע.

לִהְיוֹת תִּקְצִיר שֶׁל חֵלֶק קָטָן וְנִבְחַר מִתּוֹךְ אֲלִפֵּי הַתְּשׁוּבוֹת שֶׁנִּשְׁלַחוּ לְמַעֲרַכֶּת עַל יְדֵי לְמוֹדֵי תוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב:

א. באור החיים ה' כתב, שהקב"ה נשבע רק לתת להם את הארץ ולהכניסם לתוכה, אבל אם יחטאו היה הקב"ה מגרשם מן הארץ זמן קצר לאחר שנכנסו, לכן צריך לשניהם: א. הכניסה לארץ - בזכות אבות, ב. כדי שיישארו בארץ - בזכות עצמם. וזה הכוונה 'שִׁמְרוּ ה' וְגו', שהארץ שנשבע לאבותם תישמר בידם לזמן רב. ב. אין כל אחד זוכה לזכות אבות, רק באווחים מעשי האבות בדיהם, לכן צריך לזכות עצמם כדי שיוזכו לזכות אבות, אמנם גם זכות עצמם לבד אין ד', כי סוף סוף אין גם במדרגת האבות לזכות להבטחה גדולה כזו לירש את הארץ, לכן צריך את שתי הזכויות יחד.

ג. או שהכוונה באופן שיעשו את המצוות בלי כוונה וכמציאות אנשים מלומדה, שאז יהיו צריכים לזכות אבות.

ד. הקב"ה יתן להם שכר בזכות האבות, כדי שזכות עצמם יישארו לדורות הבאים אחריהם כשלא יהיו להם זכויות, ולולי זכות האבות היו עם עצמם צריכים להשתמש בזכויות שלהם בעצמם (חתם סופר; המגיד מדובנא ז"ע).

ה. הקב"ה יתן להם שכר בעולם הזה בזכות האבות, כדי שהזכויות של זכות עצמם יישארו להם לעולם הבא, ולולי זכות האבות היו צריכים להשתמש בעולם הזה בזכויות שלהם בעצמם (אלישיך הק').

ו. ובסגנון אחר קצת: שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, כי משלמים את השכר לפועל רק בגמר מלאכתו, וכל זמן שאדם חי לא סיים מלאכתו, אבל בזכות אבות אוכלים גם בהאי עלמא, כי האבות כבר סיימו מלאכתם בעולם הזה וראויים לשכר.

ז. אף שראויים לשכר טוב בזכות עצמם, אבל השכר יכול להיות בהרבה אופנים, ואילו כאן מובטח להם שיוזכו לאותה ברית וחסד

תלמיד חכם - רק בלימוד חומש ורש"י

כפי שהבאתם כמה פעמים בגיליון 'תורה שבכתב', בשם גדולי הדור וראשי הישיבות שליט"א שעודדו את הבחורים ללמוד כל יום חומש ורש"י בהבנה, אני שולח בזאת מה שמובא בספר 'זכור לאברהם' דברי תורת ותולדות חייו של הגה"צ רבי אברהם אביש ווייס זצ"ל, אב"ד וראש ישיבת ספינקא, בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב יוסף מספינקא זצ"ל, ה"ל: 'חומש ורש"י' ביסודיות היה אצלו בראש סדר העדיפויות. לדבריו, בלתי אפשר לגדול תלמיד חכם ויודע ספר מבלי לדעת חומש ורש"י על בוריים, על כן קבע בישיבה סדר זה מיד לאחר תפילת שחרית ללימוד חומש ורש"י.

מ. בינדר, בני ברק

תורה שבכתב - תורה לשמה

תורה שלמדתי עם מתקנות נצחית נשארה בי חקוקה בכל עת ויעל כן נתעורר בי רצון עז לכתוב לכם את רגשותי ואת רגשות עמנו! רק על ידי מפעלכם הכביר זכיתם שכל אחד ירגיש בתורה את האור המפעל הכביר שלכם מנסיים לכל אחד את הרגשות שהתורה היא חיינו אף בזמן הזה ש'בח וישרה אתן לאל בורא עולם שנתן לנו בומן הזה את זה המפעל ב'זכות המפעל הכביר הזה אנו זוכים להרגיש מתקנות בתורה שניתנה מתוך האש כ'פי אפרוש בתפילה שהש"י יתן לכם את הכח להשפיע את מתקנות התורה בעולם תב'זרכו משמים להמשיך להשפיע בעולם כולו את אור התורה פ. ברגמן

זכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות
בפרשת ואתחנן

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחרים קבועים - 100 ש: הרב בנימין זריל | ירושלים אהבת תורה | הרב ישראל ירוחם גולדמן | ירושלים גור | הרב ישראל גוט - מודיעין עילית | סיכום יומי - 200 ש: הרב שמחה בונים קורנגוט | קרית גת | הרב יעקב אומי - בית שמש אהבת תורה | הבה"ח יוסף פלשניצקי | ירושלים עטרת שלמה | הבה"ח אלתרן פינקל - נתיבות | הרב שמואל ווייס - אשדוד אמרי חיים | הרב צבי גוטליב - ירושלים אונגוור | הבה"ח אשר עדין - ירושלים רכסים | הבה"ח אברהם כרמל - תפרח קרית מלך | י. קנטור - מודיעין עילית | הרב יחזקאל איסטרין - חיפה מקום תורה | הרב מאיר רוט - ירושלים מעלות התורה | הרב פנחס גביון - בית שמש | הבה"ח אברהם ישעיהו סובובסקי - בני ברק אבי עזרי | הרב אברהם רמתי - בית שמש אהל יוסף | הרב ברוך רפפורט - אופקים אוהל לאה | הרב אהרן נפתלי קפלן - בני ברק חזון איש | הרב נתן נטע הנדל - אשדוד וויזניץ | הרב ישראל אויש - אשדוד | הרב מנחם מנדל מוסקוביץ - בית שמש ישועות משה | הרב שלמה לשינסקי - בני ברק | הרב בנימין פליישר - ירושלים | הרב יקותיאל יהודה פרי - טבריה צאנז | הרב יצחק לפקוביץ - אלעד מדרש אליהו | הבה"ח יאיר אוזאל - ירושלים וולפסון | הבה"ח אור מאיר אביכזר - אשדוד | הבה"ח יוסף שטיי - גבעתיים זאב נחלת הלויים | הרב יהושע גולובניצקי - בני ברק | הרב שמעון קמיניצקי - בני ברק אור הנר | כמנחה בקופסת - 150 ש: הבה"ח איתמר הלוי - עפולה נחלת התורה | הרב אלתרן בלוי - מודיעין עילית | הידוד בפרשה - 100 ש: הבה"ח שניאור זלמן הלפרין - ירושלים צאנז | הרב שלמה יעקב קלויזנר - מודיעין עילית מגדל עד | יוסף דעת - 100 ש: הבה"ח אלעזר מנחם קליימן - מודיעין עילית כנסת יצחק | הרב אברהם הלר - קרית יערים | מבחן גמרא - ש"ס ובכלתך בדרך: הרב ישראל מאיר בן חמו - בני ברק מאור התורה | מבחן הפסדה - סט נ"ף: הרב יוסף למברגר - ירושלים | מבחן שבועי - 500 ש: הרב אברהם ישעיהו ירוש - מודיעין עילית עטרת שלמה | הרב אריאל חסין - רחובות הליכות חיים | הרב אלתר נעים זינגר - ירושלים חב"ד | הרב שמואל שטרן - בני ברק חזון איש

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחרים קבועים - 50 ש: יניק וחכים כמר יעקב זלמן בלוי - בית שמש, נודע בשערים | הבה"ח יעקב סוכובר - בני ברק, כלל חסיד | סיכום יומי - 50 ש: יניק וחכים כמר בן ציון הומיני - ירושלים, זכור תורת משה | יניק וחכים כמר שלום רייזמן - בית שמש, בעלז | יניק וחכים כמר יהודה אוחיון - בני ברק, אהל תורה | יניק וחכים כמר חיים ליבמן - בית שמש | יניק וחכים כמר שלמה לוי הלפרט - בית שמש, תורת הבית | יניק וחכים כמר שלמה לבון - ירושלים | יניק וחכים כמר משה מרגליות - בני ברק, עלזוב | יניק וחכים כמר לוי יצחק בן חיים - ירושלים, שאר מרומ עינים | יניק וחכים כמר יהודה פנקס - ירושלים, מעוז חיים | הבה"ח אברהם שטרן - ירושלים, שערי תורה | יניק וחכים כמר ישראל מאיר אלטמן - ירושלים, שערי דעת | יניק וחכים כמר חיים שאול דויטש - בני ברק, אור זרחה | יניק וחכים כמר שמעון אסתרון - ביתר עילית, כלל חסיד | יניק וחכים כמר יהונתן ד"ק | חיפה, זכרון מאיר | יניק וחכים כמר יהושע אשר לופטרייבר - ירושלים קארלין | יניק וחכים כמר דוד שלמה קיפמן - ירושלים, חמט שלמה | יניק וחכים כמר יהודה ביטון - אשדוד, אורות התורה | יניק וחכים כמר ישעיה בנדיקט - מודיעין עילית | הבה"ח יצחק אינהורן - מודיעין עילית, ארחות יעקב | יניק וחכים כמר יוסף יעקב עזאזוני - קרית גת, אוהלי מנחם | יניק וחכים כמר אברהם חלומי - ירושלים, מוסדי עולם | כמנחה בקופסת - 50 ש: יניק וחכים כמר ישראל הלפרין - ביתר, באיאן | הידוד בפרשה - 50 ש: יניק וחכים כמר צבי הירש שפירא - מודיעין עילית, מאה שערים | מבחן שבועי - 100 ש: יניק וחכים כמר נתן צבי גירסמן - מודיעין עילית, קנין התורה | הבה"ח אברהם יהודה בינדר - חצור הגלילית

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':

02-500-2018

מארה"ב: 351-9881-1518 | מאנגליה: 0131-0613-4433

מכון הוצאה לאור | אגף 'שערי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במבון שפות וסגנונות | סיכומים ומכתבים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מודלטר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

60 צוניה - דפוס ספרי פרשת קולפליט תלפז

מחברים ליסודות - דבר יום ביומו - חק ולא יעבור!

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
20:40	20:02	18:48	ירושלים
20:38	20:04	19:04	תל אביב
20:40	20:05	18:56	חיפה
20:39	20:03	19:05	באר שבע

העלון טעון גניזה

מקלט מפני ה'זמן'

ערי המקלט לא נועדו רק להציל את הרוצח מגואל הדם, אלא לחנך אותו להעריך את קדושת החיים. חודש אלול ממלא עבור כולנו את אותו התפקיד

נראה, שכשם שעיר המקלט הוא מקום שאליו אדם בורח כדי לבנות את עצמו מחדש, כך חודש אלול הוא 'עיר המקלט' של הזמן, שנועד לאותה מטרה. הקב"ה מעניק לנו חודש שלם שבו אפשר לעצור את המרוץ, להתבונן בחיים, ולשאול את עצמנו: האם אני מייקר ומחשיב את החיים שלי? האם אני מנצל כראוי כל רגע בהם?

במהלך השנה נמצא האדם במרוץ אחר העבודה, הפרנסה, המטלות ושאר הלחצים הממלאים את יומו. דווקא כשהזמן מתחיל להיגמר והשנה מתקרבת לסיומה, נוצרת שעת כושר שבו האדם עשוי להעריך יותר את משמעות הזמן החולף. אז מגיע אלול ומכריז: עצור! חשוב מחדש! האם אתה משתמש נכון בזמן שקיבלת?

מי הבטיח?

המגיד מקלם נהג לספר משל נפלא על כך. יום אחד זכו כל ישרי עפר לקבל שעה אחת של חיים. נקל לשער את האנדרלמוסיה שפרצה בבית העלמין כאשר כל הנפטרים ביקשו לנצל באופן מיטבי את הזמן המועט שניתן להם. אחד רץ לבקש סליחה מהוריו. אחר פתח גמרא. שלישי מיהר לתת צדקה. רביעי יצא לגמול חסד. כאשר חלפה השעה, חזרו כולם לקבריהם.

השאלה המתבקשת היא: ומה איתנו? מי הבטיח לנו שנותנה לנו אפילו שעה אחת נוספת? ואם הקב"ה כבר נתן לנו יום, שבוע או חודש - כיצד אנו משתמשים בו?

אלול הוא 'עיר המקלט' של הזמן - חודש שנועד ללמד אותנו לעצור, להתבונן, ולחשוב מחדש כיצד ננצל את החיים היקרים שהפקיד בידנו הקב"ה.

במבט ראשון, בריחתו של הרוצח בשוגג לעיר מקלט מעוררת תמיהה. הרי מדובר באדם שלא התכוון להרוג. מדוע הוא נענש בגלות שעלולה להימשך שנים רבות, ולעיתים אף עד סוף ימיו?

התשובה היא, שהתורה אינה מענישה אותו על מעשה מכוון, אלא מחנכת אותו. אדם שנוהר באמת בקדושת החיים, אומרת התורה, אינו מגיע כמעט למציאות כזאת. כשם שאדם שמקפיד מאוד על הלכות שבת, יוצר לעצמו גדרים וסייגים כדי שלא יחלל שבת אפילו בשוגג, כך אדם שחיי אדם יקרים בעיניו באמת, חי בזהירות מתמדת. השגגה אינה מעידה על רוע, אך היא עשויה ללמד שהיה אצל הרוצח חסר ביחס ראוי כלפי ערך החיים.

זו גם הסיבה שהתורה שולחת את הרוצח בשגגה דווקא לעיר המקלט. אין אלו בתי סוהר, ואף לא מקומות של ענישה גרידא. אלו ערי הלויים, השבט שכל חייו מוקדשים לעבודת ה', ללימוד התורה ולהוראתה לישראל.

הרוצח בשגגה אינו זקוק רק להגנה מפני גואל הדם; הוא זקוק לחינוך מחדש. הוא צריך ללמוד מהי קדושת החיים, מה ערכו של כל רגע בחיים, ומהי אחריותו של אדם כלפי חיי עצמו וחיי הזולת. אם ברצונך להבין מהי משמעותם של החיים, לך אל הלויים - משום שהם יודעים להעריך את חשיבות החיים. בסביבה כזו הוא סופג השקפת עולם חדשה, שבה החיים אינם דבר מובן מאליה, אלא מתנה אלוקית שיש לשמור עליה ולהוקיר אותה.

החודש שמלמד לחיות

רעיון זה בא לידי ביטוי ברמז הידוע שמצאו בעלי הדרש בפסוק: "ואשר לא צדה והאלוקים אָנָּה לידו ושמתי לך מקום" (שמות כא, יג). ראשי התיבות יוצרים את המילה 'אלול'. מה הקשר בין אלול לבין ערי המקלט?

ערכים לילדים
משל ותבונההניצוץ היהודי
שובר גליםהרב דניאל נשיא
מה בין 'כוח' ל'אלימות'?הרב אהרן לוי
עולם אחר

תורה חיים

הרב אהרן לוי

"יש לי חבר", סיפר לי מתי בטלפון, "קוראים לו יהודה, והוא בחור רציני עם המון מרץ. הוא אפילו הקים ארגון חסד שמעמיד אנשים על הרגליים. בקיצור, צדיק."

"אני מתקשר אליך, כי אתמול פגשתי אותו והפנים שלו היו באדמה. הוא באמת תקוע, אבל הפעם זה לא סיפור של

מישהו אחר - אלא בעיה אישית שלו. הוא סיפר לי שהבית שלו חווה טלטלה, וזאת כשיש לו חמישה ילדים. אז מייד חשבתי עליך, והצעתי לו לפגוש אותך מחר."

"מה מחר?" אמרתי לו, "אני תפוס כל היום!" "אין ברירה, אהרן", אמר לי מתי. "זה דחוף מאוד. הבית עלול להתפרק. תמצא זמן". "בסדר", עניתי לו. "שיבוא מחר. מצאתי זמן".

איך מצאתי, אתם שואלים? פשוט מאוד.

למחרת יהודה הגיע אליי, וסיפר שהוא הקים מעצמה של חסד, ושהוא עסוק בכול חוץ מבעצמו, ושרעייתו פחות בעניין, והיא מתלוננת על החסד שהוא עושה, ושהוא לא מבין איך אפשר להתעלם מצרות של אחרים ולחשוב רק על עצמך, ושהוא הגיע למסקנה שאם זה 'היא' או 'המסכנים', הוא מעדיף את המסכנים.

"אתה צודק", אמרתי לו, "גם אני בעד המסכנים. לכן אפילו לשיטתך, צריך לעשות כל מאמץ לשמור על הבית שלם."

"למה? כי אם הוא יישבר, רעייתך והילדים שלך יצטרפו לרשימת המסכנים, ואתה הרי הוכחת שאתה תמיד מעדיף את המסכנים, ואז תרוץ לעזור להם, כי הם יהיו מסכנים. אז למה שלא תעזור להם עכשיו, כדי שלא יהיו מסכנים ורק אז תעזור להם?"

"יכול להיות שאתה צודק", אמר לי יהודה, "אבל זה רק על הנייר. במציאות זה הרבה יותר מורכב. תבין. אין לי פרטנר למה שאני עושה ומשקיע בחיים. אין לי דלק. וכשלי אין דלק, להרבה אנשים אין מה לאכול. אז איך אני יכול לשמור על הבית?"

"זה באמת לא נעים". אמרתי לו. "אבל בתור מומחה למסכנים, אין לי ספק שאתה יודע להרגיש את מה שהמסכנים מרגישים, וזו מתנה עצומה שלא כל אחד זוכה לה."

"חשבת פעם, יהודה, כמה אנרגיה האנושות השקיעה לאורך ההיסטוריה בשביל להביא

עולם אחר איך מפוצצים 'תיק' שוחד?

שלום לעולם? ניסית פעם לכמת את הזמן שהשקיעו משכניי שלום ויועצי נישואין כדי להטיל שלום בין אדם לחברו ובין איש לרעייתו? זה הרי בלתי נתפס. אז אולי תסביר לי, איך למרות כל ההשקעה עדיין אין שלום?"

משפט לעצמך

בפרשת השבוע, התורה מצווה להעמיד שופטים ושוטרים. בנוסף, מצווה התורה את השופטים, "ושפטו... משפט צדק" (טז, יח). וגם לא להטות משפט, לא להכיר פנים ולא לקחת שוחד.

וכי צריך לצוות על שופטים שישפטו צדק? האם צריך להזהיר אותם לא לקחת שוחד?

"חשבת פעם, יהודה, כמה אנרגיה האנושות השקיעה לאורך ההיסטוריה בשביל להביא שלום לעולם?"

מה, הם לא יודעים שהשוחד מעורר? ואם הם יודעים ובכל זאת לוקחים, מה יעזור שמה מזהיר אותם?

אלא, שבפסוקים אלו, משה מלמד את בני ישראל בעיקר איך זוכים להינצל מן השוחד.

כותב רבי יעקב יוסף מפולנאה בספרו 'תולדות יעקב יוסף' בשם החסיד יעב"ץ: "שזהו כלל גדול להתמדת השלום והאהבה בין האנשים. וזה כי רוב הקטטות הנופלות בין בני אדם הם בסיבת שפוט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחד לזולתו. לכן הזהיר שיהיה דעתך ונפשך תחת נפשו."

"זהו שאמר שופטים ושוטרים תתן לך, רצה לומר, אותו משפט שהיית רוצה על חברך, אותו המשפט שפוט לעצמך ותתן לך זה השופט שישפוט אותך כמו זולתך, ואז כל אחד על מקומו יבוא בשלום."

"הבנת, יהודה? אין ספק שכולנו מכירים בחשיבותו של השלום, על זה אין ויכוח. אז למה הוא לא בא? כי אנחנו שופטים שלא בצדק."

"עם יד על הלב. ניסית פעם להיכנס לראש של רעייתך? ניסית לחשוב במקומה? ניסית להסתכל על הוויכוחים ביניכם מתוך הבית שהיא גדלה בו? מתוך האישיות הייחודית שה' נתן לה? ברור שלא, שהרי אם היית נוהג כך, אין לי ספק שהיית מצדיק אותה."

"ומאיפה הביטחון הזה?" שאל אותי יהודה. "ממך", עניתי לו. "את עצמך אתה מבין? את עצמך אתה מצדיק? חשבת פעם למה? כי אתה שופט את עצמך לאור כל המטען הרגשי שהצטבר בך, וכששופטים עם משקפיים כאלה, תמיד נצדיק את עצמנו. ואפילו אם לא, תמיד נמצא דרך לדרוש נסיבות מקילות בגלל זה."

"קרה לך, יהודה, שרצית להיפרד מעצמך? נכון שלא? שאלת את עצמך למה? הרי לא תמיד אתה ועצמך מסתדרים, אז איך זה שתמיד בסוף אתה משלים עם עצמך? בדיוק בגלל זה. אתה שופט את עצמך לאור נסיבות חייך. ולכן, אם תנהג כך גם כלפי רעייתך, פתאום תגלה שהיא מתלוננת כי היא מרגישה מסכנה, והיא לא מבינה למה אתה עוזר לכל המסכנים, חוץ ממנה."

"אתה צודק, אהרן", אמר לי יהודה. "אתה אומנם לא מכיר את רעייתך, אבל תמיד כשאנחנו מתווכחים היא אומרת לי את הדברים שאמרת."

משוחדים

אז למה באמת אנחנו לא חיים ככה? למה אנחנו לא באמת מצליחים להיכנס לראש של השני?

כדי לשפוט בצדק, מלמד משה, צריך לחשוב מתוך הראש של השני, וכדי שזה יקרה, עלינו לצאת מהאנוכיות המשחדת שלנו. למה משחדת? כי אנחנו הרי יודעים שאם נחשוב מהצד של השני, הוא ייצא צודק, ואם הוא ייצא צודק, אנחנו נצא לא צודקים, ואם נצא לא צודקים, נצטרך להשתנות, ולהשתנות זה קשה. ולכן, בגלל שאנחנו משוחדים, אנחנו שופטים את הזולת מתוך העולם שלנו ולא שלו, ואז אין משפט צדק.

עכשיו אתם מבינים איך מצאתי זמן ליהודה למרות שלא היה לי? כי נכנסתי לראש שלו, וחשבתי מהצד שלו. אם אני הייתי זקוק לעזרה, הייתי מוצא זמן בשבילי...?

000-90-02-50 | חייגו עכשיו

להקשיב. להתחבר. להעמיק.

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מָבֵט

הרב משה לנדאו

גרסת הבטא על שלום אמיתי

השבת, בב' באלול לפני 48 שנים, נפתחה ועידת 'קמפ דיויד' במעון הנופש של נשיא ארה"ב. הנשיא ג'ימי קרטר הזמין את מנחם בגין ואנואר סאדאת לוועידת פסגה, אחרי ששיחות השלום בין ישראל למצרים נקלעו

לקשיים.

לאחר כשבועיים נחתמו 'הסכמי מסגרת' לשלום במזרח התיכון. בהמשך נחתם הסכם השלום הסופי. סעיפיו המרכזיים היו, "נסיגה של ישראל לגבול הבינלאומי, שימת קץ לחרמות כלכליים... והגנה הדדית על אזרחים".

הזדמנות מצוינת לדבר על 'שלום'.

חלונות

אבל לפני שנדבר על שלום... אולי נדבר על מערכות הפעלה. כן, יש קשר.

ברוכים הבאים לגרסת הבטא הנצחית של מערכת ההפעלה המוכרת, ווינדוס-חלונות. בגרסת בטא, מאפייני התוכנה כבר פותחו. תוקנו גם התנגשויות מהותיות, אבל עדיין קיימים מספר באגים הידועים רק... למפתחים. גרסת בטא מופצת לקהל שמוכן לבדוק את התוכנה לפני שהיא מושלמת, כדי להביא אותה לגרסה הסופית. גרסת בטא עלולה לסבול מבעיות של מהירות ביצועים, אובדן מידע וקריסות מערכת.

לאורך השנים, מייקרוסופט מפתחת הווינדוס, פעלה באסטרטגיה 'גאונית'. במקום להעסיק צבא של בודקי תוכנה, הם פשוט משחררים את הגרסה החדשה לשוק לפני שהיא מושלמת, ונותנים לנו, הקונים, לעשות את העבודה. עכשיו במשרדי מייקרוסופט ממתנים שהשתמשים ידווחו על הקריסות...

ההיסטוריה של ווינדוס רצופה ביצירות מופת של חוסר יציבות. באחת הגרסאות, מנגנון שחזור המערכת, שאמור היה להציל מערכת שקרסה - סבל מבאג שהחזיר לחיים גם וירוסים שנמחקו.

טכנאים המליצו לא לעדכן את המערכת. כל לחיצה על עדכון עלולה לגרום לבאגים חדשים. הגישה הייתה, "מה שעובד לא נוגעים". אל תעדכנו אם אתם לא מוכרחים. ואם אתם מרגישים שמערכת ההפעלה שלכם מלאה בבאגים, אל דאגה... הגרסה הבאה כבר בדרך. היא תהיה מהירה יותר, מעוצבת יותר, וכמובן - תשלח אליכם את קובץ התיקון מייד אחרי שתדווחו למה היא קרסה.

נדמה שמה שווינדוס צריכה זה 'שלום' במערכת ההפעלה שלה.

לותר?

אנשים רגילים לפרש 'שלום' כהסכם לשביתת נשק וסחר כלכלי. צד אחד נותן ומוותר כדי להרוויח משהו אחר, וכן להפך, וכך האינטרסים של שני

הצדדים מתמלאים. ממש כמו השלום בין ישראל למצרים.

רק צריך לקחת בחשבון ששלום כזה, אינו בר קיימא. ביום בו האינטרסים השונים יתנגשו, השלום יתפוצץ. ביום בו מדינה אחת תוכל לספק את כל צרכיה הכלכליים, הביטחוניים והמדיניים, לא יהיה ערך לנייר בו חתמו על ההסכם. טוב, אולי לנייר עצמו כן. להסכם? ממש לא.

בשלום אמיתי, לא מוותרים. בדיוק להפך.

שלום במרומי

אנחנו מתפללים שוב ושוב בכל יום, "עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל".

מדוע התפילה הזו נפתחת במילים 'עושה שלום במרומיו'? היה אפשר פשוט לומר, 'הקב"ה, יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל'.

אלא, שבקשתנו לשלום היא דווקא בהתאמה לשלום שהקב"ה עושה במרומיו. אנחנו מאחלים לעצמנו, שכמו שהקב"ה עושה שלום במרומים, הוא יעשה גם עלינו את אותו השלום.

ואיזה שלום הקב"ה עושה במרומים? ומי בדיוק רב עם מי שם למעלה?

ממש כמו רכיבי המחשב ומערכת ההפעלה שלנו, ממש כמו בני האדם, גם למעלה, לכל מלאך יש תפקיד מיוחד. אולי אין מריבה של ממש ביניהם, אבל התפקידים לפעמים מתנגשים. תפקידים שונים עלולים להתנגש, וליצור 'באגים' במערכת השליטה בעולם.

ברמה הראשונה, אפשר אכן, לדאוג שהפעולות של כל הרכיבים שמפעילים את העולם לא יתנגשו. כל אחד יותר ויעשה פחות ממה שהוא צריך, בשביל לפנות מקום לשני. אלא ש'שלום' כזה פוגע באיכות 'מערכת ההפעלה'.

אבל הקב"ה במרומיו, מפעיל את כל המלאכים, ומסנכרן את כל הפעולות ה'מתנגשות' כך שיפעלו במלוא העוצמה, להרמוניה ופעילות שלמה ומושלמת. המציאות השלמה הזו נקראת 'שלום'.

לא מוותרים

שלום הוא סנכרון של דעות שונות ופעולות מנוגדות, לכאורה, לכדי יצירה ומטרה אחת משותפת. כשהמטרה משותפת, גם אם לכל מלאך תפקיד אחר, גם אם הוא פועל בהתנגשות למלאך אחר, המטרה המאוחדת יוצרת הרמוניה הנקראת שלום.

אנשים שונים אנחנו. כל אחד חושב אחרת. כל אחד קם בבוקר בשביל משהו אחר. אנחנו חלוקים בהרבה נושאים. אבל אם יש לנו מטרה אחת משותפת... לא צריך לוותר. אנחנו פשוט עושים מה שאנחנו רוצים לעשות, פועלים למען המטרה.

"עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל... ואמרו... אמן!"

הש"ס האחרונה

אמת בלי שלום לא ייתכן. מה שאין כן שלום ללא אמת. אלא שזהו שלום של שקר. (האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלוהיך בו" (דברים יז, טו).

האם מינוי מלך הוא מצווה? ואם כן, מדוע כעס שמואל הנביא כאשר ביקשו ישראל למנות להם מלך?

אכן, מינוי מלך הוא מצווה. אולם יש הבדל גדול בין

שני סוגי מלוכה. יש מלך שנבחר משום שהוא ראוי להנהיג את העם, ולעשות צדק ומשפט. מלוכה כזו היא חיובית ורצויה. לעומת זאת, יש מלך שכל מעלתו היא עצם המעמד והטקסיות שבמלכות, מתוך רצון להיות "ככל הגויים אשר סביבותי", כאן קיימת סכנה שהמלוכה תהפוך למוסד של כוח ושררה במקום שליחות והנהגה. שמואל לא כעס על עצם הרצון במלך, אלא על המניע. העם ביקש מלך מתוך חיקוי העמים שסביבו ומתוך פגיעה במעמדה של ההנהגה הרוחנית.

2 "ונס אל אחת הערים האל וחי" (דברים יט, ה)

אם הרוצח פטור מעונש מוות, כיצד הותרה פגיעה בו? ואם הוא אכן אשם, מדוע עיר המקלט פוטרת אותו?

רוצח בשגגה אינו רוצח במזיד, אך גם אינו אנוס גמור. אומנם לא הייתה לו כוונה להרוג, אך היה כאן חוסר זהירות וחלול מוסים בערך חיי האדם, שהוביל לאסון.

לכן עיר המקלט אינה רק מקום מסתור, אלא חלק מתהליך הכפרה והתיקון. הגלות מנתקת את האדם מביתו, מקהילתו ומשגרת חייו, ומאלצת אותו לחיות שנים בתחושת פגיעות ותלות. כך הוא לומד על בשרו עד כמה מעשה אחד בלתי זהיר עלול לשנות חיים שלמים.

צור משלו אכלנו

פיט זה חובר כהקדמה לברכת המזון, ותוכנו מבוסס על הברכות שבה. שלושת בתיו הראשונים מקבילים לשלוש הברכות הראשונות של ברכת המזון, והבית הרביעי עוסק ב"כוס של ברכה" ששותים לאחריה.

הפיט לא נכתב דווקא לשבת, אך מכיוון שבימות החול אין פנאי לשירה סביב השולחן, הוא התקבל בעיקר בסעודות שבת.

מעניין לציין, שבמשך הדורות היו שהתנגדו לשירתו מחשש שאנשים יחשבו בטעות כי יצאו בכך ידי חובת ברכת המזון.

זהות מחבר הפיט אינה ידועה, אך לפי סגנונו מייחסים אותו ליהודי מצפון צרפת שחי בתקופת הראשונים, ימי הביניים, לכל המאוחר במאה הארבע-עשרה. יש שטענו על בסיס הפיט כי יהודי צרפת נהגו לומר את שם ה' בהגייה ספרדית, משום שרק כך מתחרזים בתי הפיט.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת הבית

הרב מיכאל לסרי

גם אתה שופט

שופטים או שוטרים בשער הבית?

כוננות השער

מהפסוקים נוכל ללמוד דיוק נוסף. התורה כותבת, "בכל שעריך" - עוד בטרם פסע האדם את הפסיעה הראשונה אל תוך הבית, נדרשת ממנו הכנה נפשית. הבית הוא מקום דינאמי; אדם חוזר מבית המדרש או מהעבודה, ולא תמיד יודע מה התחולל בביתו במהלך היום. ייתכן שהילדים היו חסרי מנוחה, ייתכן שעבר יום עמוס ומתיש על בני הבית. כאשר אדם נמצא בשער הבית, מומלץ שיערוך לעצמו הכנה מתאימה, רוחנית ונפשית. עליו להחליט כי הוא נכנס לבית בכובעו של השופט - הרואה, המבין, הדין לכך זכות והשומע את הדברים במתינות, ולא בכובעו של השוטר המבקש להשליט סדר מידי, בכעס או בטרורניה.

ברוגע

נתאר לעצמנו אב המשפחה החוזר לביתו בערב לאחר יום עבודה מייגע, ומצפה למצוא בית רגוע, מסודר וארוחת ערב מוכנה. כשהוא פותח את הדלת, ניגלה לנגד עיניו מחזה שונה

בתכלית: הסלון הפוך, צעצועים מפוזרים בכל עבר, והילדים מתווכחים ובוכים.

אם יפעל אותו אדם כ'שוטר' מייד עם כניסתו, הוא עלול להרים את קולו, להוכיח את הילדים ברוגז, ולבוא בטענות על חוסר הסדר. התוצאה הישירה תהיה מתח, עגמות נפש ופגיעה בשלום הבית.

אך אם יאמץ את הנהגת ה'שופט' עוד בשער: הוא יעצור לרגע, ינשום עמוק, ויבין כי ככל הנראה עבר על בני הבית יום עמוס ומורכב. הוא ייכנס בחיוך, ישאל בשלווה מה שלום כולם, יקשיב לקשיים שהיו היום, ורק לאחר שיירגעו הרוחות - יוכל יחד עם רעייתו, מתוך שיתוף פעולה ונועם, להפעיל את 'מידת השוטר' באופן מחנך: להנחות את הילדים לסדר את החדרים מתוך סמכות הורית, מכבדת ושקולה.

כאשר הילדים רואים אבא שאינו מגיב מתוך דחף רגעי וכעס, אלא שוקל את דבריו, דן לכך זכות ומנהיג את הבית בתבונה - הם רוכשים כלפיו הערכה פנימית גדולה. הם לומדים בעצמם מהי סבלנות ומהו יישוב הדעת. כך, השלום, ההערכה וההבנה בין כותלי הבית הופכים למציאות קיימת, ומתקיים בבית זה מאמר חז"ל: "זכו - שכינה ביניהם".

להישאר אדם

מה בין 'כוח' ל'אלימות'?

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

"כי תצור אל עיר... להילחם עליה... לא תשחית... עצה". כיצד ייתכן שברגעים הקשים ביותר של מלחמה, בשעה שבה האדם נמצא מול אויב, בפחד ובסכנה, דווקא שם עוצרת אותו התורה ומצווה: "לא תשחית את עצה"? וכי זה הזמן להתייחס לצומח?

אלא שהתורה אינה מלמדת כאן רק הלכה חקלאית, אלא יסוד נפשי ומוסרי גדול: גם כאשר האדם נמצא במצב של מאבק צודק, גם כאשר הוא נלחם על קיומו - אסור לו לאבד את גבולותיו הפנימיים. המצב אינו מתיר השחתה. המלחמה אינה פוטרת את האדם מלהישאר אדם.

המבחן האמיתי

התורה מחנכת את האדם להיות מוסרי, לא רק כשהכול נוח. מוסר שנשמר רק בבית המדרש, בשעת רוגע, כאשר אין לחץ ואין התנגדות, עדיין לא נבחן באמת. המבחן האמיתי של האדם

פנימית. כוח לא מוסרי, הוא ביטוי לחולשה, לרפיסות ובעיקר לחוסר שליטה.

אדם בריא ברוחו אינו נמדד רק בדיבורו בשעת שלום, אלא בעיקר בהתנהגותו בשעת עימות. צדק בלי גבולות עלול להפוך לחורבן. אדם יכול להילחם בשם האמת, ובדרך לרמוס את רגישות, כל שיקול דעת, כל אדם שעומד מולו.

אפשר להבין לפי זה מדוע התורה משתמשת במילים "לא תשחית". לא נאמר "לא תכרות", אלא "לא תשחית". כריתה היא הפעולה החיצונית, השחתה היא המהות הפנימית. התורה בוחנת: האם פעלת מתוך אחריות או מתוך התפרקות? מתוך תיקון או מתוך נקמה? מתוך צורך או מתוך יצר? זוהי עבודת חיים: לטהר את המקום שממנו אנו פועלים.

אדם שנלחם ברע באמצעות השחתה בלתי מרוסנת, עלול לנצח מבחוץ ולהפסיד מבפנים. הוא אולי כבש עיר, אבל איבד את עדינותו. הוא אולי ניצח בוויכוח, אבל הרס קשר משמעותי.

זו הקריאה של פרשת שופטים: בתוך עולם שיש בו מאבקים, פחדים, עימותים ומלחמות - אל תשחית. שמור על עץ הפרי. שמור על מקורות החיים. שמור על האדם שבך.

כריתה היא הפעולה החיצונית, השחתה היא המהות הפנימית

הוא דווקא כאשר הוא בעיצומה של מלחמה, או מוצף רגשית - כועס, נפגע או מפחד. שם ניכר אם הערכים שלו הם לבוש חיצוני, או שהם חלק ממנו. אדם יכול לדבר הרבה על עדינות, יושר ורחמים, אבל בשעה שמישהו פוגע בו הוא מאבד את כל גבולותיו. הוא שורף פחי אשפה, תולש שלטים, מנפץ שמשות... גם כשיש סיבה לכאב, אין היתר להשחתה.

הרמב"ם בהלכות מלכים כותב שלא רק הכותר אילנות דרך השחתה אסור, אלא גם המשבר כלים בחמתו, קורע בגדים, הורס בניין, סותם מעיין או מאבד אוכל.

בעומק הפסיכולוגי, 'בל' תשחית' נוגע לאחד הכוחות המסוכנים בנפש: הנטייה להפוך רגשות קשים לפעולות בלתי הפיכות. יש הבדל בין 'להתמודד' לבין 'להרוס'. יש הבדל בין להציב גבול לבין לנקום. יש הבדל בין להילחם ברע, לבין השחתת המידות.

לא תשחית

התורה אינה מכחישה את הצורך במאבק ערכי. אבל התורה דורשת שגם את הצדק יש לרדוף בצדק. זה ההבדל בין כוח לבין אלימות. כוח הוא יכולת לפעול מתוך מטרה, אחריות וגבול. אלימות היא פעולה מתוך התפרקות

התמודדות יהודית

הרב צביאלי בן צור

חשיבה יהודית חיובית

העולם,
טוב או רע?

"כפי שאתה רואה, אני יהודי מבוגר. אני חי כמעט מהיד לפה. האמנתי בבני אדם, ונבגדתי. גנבו אותי, ומעכשיו אני חושד בכולם." סיפר לי אדם. "היה

לי מכר, איש עסקים שהיטיב איתי. בכל מיני הזדמנויות לחוצות הוא סייע לי בהלוואות קטנות, אותן הייתי מקפיד להחזיר בתוך מספר ימים.

"לאחר היכרות של כשנה, הוא פנה אליי לחוץ, וביקש שאתן לו את פרטי הוויזה שלי להעביר 2000 ש"ח שהוא יחזיר לי מידית. הרגעתי אותו שאני מאמין לו, ואבוא בשבוע הבא לקחת את הכסף.

"הוא לקח את פרטי הוויזה והחל לשלם חובות ישנים שלו מול משרדי ממשלה ומול ביטוח לאומי, מול מס הכנסה ומול בעל המכולת שלו. כשהבנתי מה קורה, התקשרתי אליו וצעקתי. הוא היתמם והסביר שחלק הוא לא לקח, חלק הוא יחזיר, ועל חלק הבנתי שניתן לומר קדיש. "הנזק הכולל, לאחר ביטול הוויזה, היה אלפי שקלים, שאין לי. אתה מבין למה איבדתי אמון באנשים?"

ראשית, הודהתי איתו, כדי שיקבל את דבריי הבאים. ואז הוספתי: "רוב מוחלט של העולם הוא טוב. רוב העולם היה טוב לפני הפגיעה שפגעו בו, והוא נשאר טוב אחרי.

"אם תפתח שנאה לכולם ותסתובב בעולם שלתפיסתך כולו רע, תחוש רע, ובשלב מסוים תשנא גם את עצמך.

"להצטער מותר, להיות יותר ערני ופחות תמים, מצוין. אם צריך, תתבע אותו לדין תורה. החובה הגדולה היא להיזהר לא לאבד פרופורציה, ולזכור שבעולם יש גם רע, אבל העולם מלא בטוב."

הוא שאל מאיפה אני יודע. לפחות בעשרה מקרים שונים פניתי לקהל בהרצאות, בטענה שרוב מוחלט של האנשים בעולם הם טובים. כשהתווכחו איתי על כך, ביקשתי שמי שחושב שהוא רע, שיקום. אף אחד לא קם, הסקתי שרוב העולם הוא טוב.

נכון, זו ממש לא בדיקה מקצועית. אבל גם אם הייתי מבקש שאנשים יצביעו בהצבעה חשאית על נוכלים שהם מכירים, רוב בני האדם בעיניהם טובים. תסתכלו על השכנים, על החברים ושאר הקרובים. בלי שום ספק, רובם טובים.

להצטער על מצב, להיאבק על זכויותיך אם נגרם לך עוול, זה בסדר. אבל חשיבה שלילית כוללת, עלולה להפוך את השנאה לתכונה נפש. השנאה הזו עשויה להפוך את האדם לעצוב, ומכך וודאי צריך להיזהר.

שכבות של נצח

הרב יהודה שהרבני

כמו ציפור בכלוב

"כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, לא תירא מהם, כי ה' אלוהיך עימך" (דברים כ, א)

של ערי הסביבה, הכוללות אף את ערי גוש דן - בני-ברק (בנאיבראקה) יפו (ג'ופה) ואזור (אסורו), שנכנעו לאחר מצור ארוך.

ואז מגיעות השורות המדהימות בעמודה השלישית של הפריזמה. "באשר לחזקיהו היהודי שלא נכנע לעולי. מספר עריו הבצורות ארבעים ושישה, ועוד ערים קטנות רבות סביבותיהן. כל אלו הבאתי במצור עם אילי ניגוח, התקפות, וחפירות תחת החומות. לקחתי מאתיים אלף ומאה וחמישים שבויים, מבוגרים וילדים, אנשים ונשים, סוסים ופרדות, חמורים וגמלים, ובקר וצאן. את חזקיהו עצמו סגרתי - כמו ציפור כלואה, בתוך ירושלים עיר מלכותו.

הקפתי את העיר בסוללות עפר, וכל מי שיצא מהעיר חזר אליה בצער."

כמובן שעם קריאת הכתובת אין כל צורך בתוספת הסבר. סנחריב עצמו מודה כי "משום מה", לא עלה בידו לכבוש את ירושלים...

חרב חדא

מרתק, כי סנחריב לא שוכח לפרט את התשורה אותה קיבל מחזקיהו לפני הנס הגדול. עליה מסופר בפירוט גם בספר מלכים, "ויתן

חזקיהו... הכסף הנמצא בבית ה' ובאוצרות... המלך" (מלכים ב' יח, טו). וכך גם מופיע באותה הכתובת, "זאת בנוסף, לשלושים כיכרות זהב, ושמונה מאות כיכרות של כסף, אבני חן, תכשיטים, שנהבים ועוד, שהוא הביא אחריי". רק כדי לסבר את האוזן, שלושים כיכרי זהב, שוקלים 900 ק"ג!

על תשורה אגדית אותה נתן חזקיהו לסנחריב, מספרים חז"ל (פסחים ד, ט), כי חכמי ישראל שבאותו דור ביקרו את מעשיו, וזאת משום שהיה עליו לבטוח בה', וכפי שאכן אירע, שסנחריב חזר מובס לארצו. ואכן, חזקיהו שראה בעיניו את הניסים הגלויים, קבע לדורות את האמירה שהפכה לסמל (ברכות י, א) - "אפילו חרב חדא מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים".

זו הייתה המלחמה ביותר בהיסטוריה. מתחילה היה נראה כי ניתן לכבוש את

ירושלים בתוך מספר שעות, עד כי היה מיותר לגמרי לשנע מאות אלפי חיילים מאשור ועד לירושלים בכדי לכבושה. אך אז התרחש מהפך. בין לילה, מלאך עלום היכה במאה שמונים וחמישה אלף חיילי סנחריב, ומכל החייל האדיר שרק אמש עוד עמד למרגלות העיר, לא נותר כל זכר.

עם כישלון צורב שכזה, לא חלם סנחריב לשוב לארצו. איך יספר על כישלונו האדיר בפני בני עמו, מה הוא יחקק על מנסרות הניצחון, שמתו כנראה לספר את ניצחנו המהולל על חזקיהו מלך יהודה?

בדרך חזר מארץ יהודה, הוגיע סנחריב את מוחו כיצד להפוך את כישלונו להצלחה מסחררת. על אף כי ברמת העיקרון לא היה צורך ממשי להיצמד לאמת, אך לשקר במצח

נחושה לא רצה. ואז נצנץ במוחו רעיון מדהים. הלא ברור כי במלחמה זו היה לצבאו יתרון ייחודי - חזקיהו המלך המובס והמסכן, לא הצליח לצאת מירושלים במשך כל זמן המצור - אפילו לא לרגע אחד, הוא היה ממש כמו ציפור בכלוב! סנחריב פנה לסובביו והודיעם ברורות: אני רוצה שכל העם האשורי, וכל העולם כולו, ידע על הצלחת כוחותינו במלחמה האחרונה למול חזקיהו המלך.

פריזמות מיוחדות

הלא יאומן קרה. פריזמות מיוחדות בעלות שש צלעות הובאו בזהירות לבית המלאכה, ואומנים מיוחדים נקראו לספר לעולם כולו את אשר התרחש במלחמה האחרונה. הכישלון הצורב קיבל מעטפת מההצלחות והכיבושים

אם נכונה הטענה שיש אנשים שנולדו עם כפית של כסף בפה, ייתכן שמשה שון עונה על ההגדרה. הוא נולד וגדל באור יהודה, למשפחה עם שני אחים ושתי אחיות. הבית היה מסורתי-ישראלי, אבל לא הרבה מעבר לכך. מפעם לפעם הם צעדו ביחד עם אבא לבית הכנסת בשבת, ועשו קידוש בליל שבת. גם על מצוות החגים לא וויתרו. חנוכה, סופגניות, תפוח בדבש ומצות היו חלק מהתפאורה של בית ילדותו, אבל בשגרת הימיום, צביון הבית היה חילוני לגמרי.

הוא למד בבית הספר הממלכתי 'יובלים' באור יהודה, ומגיל צעיר ניכר שהוא התברך בכריזמה ובכישרון חברתי מפותח. העובדה שליום הולדתו ה-17 אביו קנה לו מכונית ב.מ.וו, מן הסתם לא הזיקה למעמדו החברתי. הוא היה צעיר פופולרי ואהוב, שעמד במוקד העניינים בכל מסיבה. תענוגי העולם הזה משכו אותו, והחיים נראו לו כמו מסיבה אחת ארוכה. חלומו באותם הימים היה "לכבוש את העולם", לארגן מסיבות גדולות עוד יותר, ולחגוג בהם עד כלות.

במהלך שירותו הצבאי כלוחם בחיל השריון הוא נפצע, ובעקבות כך עבר להיות טבח במחנה נחשונים. גם זה לא שיבש את תוכניותיו. החיים נועדו כדי שיהיה מהם - כך האמין - והוא היה נחוש למצות את ההנאה עד תומה. אבל דווקא מעט לפני השחרור מהצבא, אירע הדבר שפער את הסדק הראשון בהשקפת עולמו.

הסדק הראשון

זה קרה כאשר ליווה הביתה חבר דתי עימו היה מיודד. רגע אחרי שעזב את הבית של הידיד, כאשר הדלת כבר נסגרה מאחוריו ובני הבית חשבו שהוא עזב את המקום, קלטו אוזניו שיחה שלא נועדה לו. "למה אתה מתחבר עם בחור כזה?" שמע את אביו של החבר גוער בו. "תראה איך הוא נראה. מה לך ולטיפוס כזה, הוא עלול להשפיע עליך לרעה!"

יותר ממה שנעלב - השתומם. עד אותו הרגע הוא רגיל היה להיות מסמור האירוע בכל מקום. אנשים תמיד הסתובבו סביבו ורצו להיות חברים שלו. אומנם, המראה שלו היה 'חילוני בעליל', ועדיין, סוף כל סוף הוא היה בן טובים שבא ממשפחה אמידה. הוא היה מנומס ואדיב, חביב ובעל חוש הומור, כזה שיודע לומר את המילה הנכונה בכל מצב. כסף לא היה חסר לו, שלא לדבר

יוקרה, מכונית וסטטוס חברתי - זה נחמד. אבל בסמינר ערכים הוא גילה, שקיימות דרגות עונג רוחניות שכלל לא ידע שהן קיימות

על המכונית הנאה בחניון. בקיצור, היו לו את כל המרכיבים הנחוצים כדי לעשות את האדם הצעיר פופולרי בחברה. וכי מה אפשר לבקש יותר מזה?

אבל כעת, לראשונה בחייו, הוא התוודע לרעיון המהפכני, שחיים נעימים ושפע חומרי אינם חזות הכול. יש משהו מעבר לכך, ולא כל דבר אפשר לקנות בכסף.

"באותם הימים לא ממש הצלחתי להבין למה התכוון האבא הזה", הוא מספר. "למה הוא מזלזל בי? אבל אחרי שהתגברתי על העלבון, התחלתי להבין שיש בעולם רובד נוסף מעבר למה שהכרתי עד אז. זה עורר בי סקרנות, וגם סוג של אתגר. אם קיים רובד נוסף של המציאות, אני מוכרח להכיר אותו".

מה היא הנאה?

המחשבות הללו הובילו אותו להשתתף בשיעורי תורה שונים. "לא נברא האדם אלא להתענג", לימד הרב. הוא הנהן בראשו בהסכמה. זה בדיוק מה שהוא חשב כל החיים, והוא שמח לקבל אישור לדבריו.

אבל אז המשיך הרב: "מה היא הנאה? הנאות חומריות באות וחולפות, ואינן מותירות אחריהן דבר. אתה אוכל ושותה, וכעבור כמה שעות רעב שוב. אתה מבלה, וכעבור זמן חש ריקנות. וזאת כיוון - שיש דרגות בהנאה. הנאות הגוף הן רק משל ובבואה להנאות עמוקות ומשמעותיות יותר. חשוב על הסיפוק והאשר הפנימי של אדם שהשלים משימה מסובכת, שהציל חיי אדם. ואפילו הנאה זו אינה אלא משל להנאה עמוקה עוד יותר - הנאה של קרבת אלוקים".

הדברים דיברו אל ליבו. בינו לבין עצמו הודה כי הנאות ריקניות מתגמדות לצד הסיפוק של עשייה משמעותית. ואם כן, הרי שגם דבריו של הרב על הנאות רוחניות גבוהות עוד יותר החלו להישמע לו הגיוניים.

אבל למרות הכול, יש פער גדול בין ידיעה למעשה. הוא ידע שיש רבדים רוחניים שעליו לגלות, אבל מבחינה מעשית, עדיין היה שקוע בשגרה המוכרת לו. עד שיום אחד, לאחר עוד ערב של בילוי ומסיבה, התעוררה בו תחושת סלידה מהריקנות והרדידות שסביבו. "מה לי ולמקום הזה?" מצא את עצמו תוהה. "זה לא אני, זה לא מה שאני באמת רוצה מעצמי. אני יושב פה עם החבר'ה, צוחק ושותה - אבל זה לא זה. הכול חוזר על עצמו. אני לא באמת נהנה מהדברים האלה, רק עושה אותם מתוך הרגל. חייב להיות משהו עמוק יותר בחיים, משהו שמכניס בהם טעם ומשמעות".

אבל דווקא אז, אירע הדבר שפער את הסדק הראשון בעולמו

אחרי שהתגברתי על העלבון, התחלתי להבין שיש בעולם רובד נוסף מעבר למה שהכרתי עד אז

עד שיום אחד, לאחר עוד ערב של בילוי, התעוררה בו תחושת סלידה מהריקנות והרדידות שסביבו

מתחת לגלים

במחשבה לאחר, הוא מייחס את השינוי הזה לשיעורי התורה שלמד. "זה כמו בנייה של שובר גלים", הוא מתאר. "זורקים סלעים ואדמה למים, ובהתחלה לא רואים כלום. אבל מתחת לגלים מתרחש תהליך. הסלעים נערמים זה על זה, וכמעט מבלי שמרגישים בכך, נוצר מחסום שמשנה את זרימת הגלים. באותו אופן, התורה שלמדתי חלחלה בי אט אט, וגרמה לי להבין שלנשמה שלי מגיע יותר".

הוא החליט "לשים ברקס על החיים", כהגדרתו, וללמוד באופן יסודי על הצד הרוחני של העולם. הוא יצר קשר עם פעיל 'ערכים', הרב יוסף כהן, ומצא שהכתובת הטבעית לכך היא בסמינר רווקים של ערכים. "אני אדם שאוהב דברים חתוכים וברורים", הוא מסביר. "רציתי לקבל תשובות ברורות לשאלות כמו: 'בשביל מה השם ברא אותי בעולם הזה? מה הייעוד שלי?'"

ההרצאה הראשונה בסמינר, שנאמרה מפי הרב שלמה שבקס, תפסה את תשומת ליבו. הכותרת שלה הייתה 'גלגול נשמות', והיא הסבירה באופן בהיר מהי הנשמה, למה היא באה לעולם, ומה סוד תיקונה. ההרצאה חוללה בו מפנה עצום. האמונה הפסיקה להיות רגש ערטילאי נחמד, והפכה לעניין קונקרטי, ברור ורציני. מעתה היה מסוגל להקשיב בפתיחות ליתר ההרצאות: מעמד הר סיני, קבלת התורה, מרוץ הלפיד.

מעגל האור

לימים יחזור לסמינר שני, ובפעם הזאת, יחד עם שישה חברים מתחזקים. הם הסכימו לבוא רק אם יצטרף אליהם, והוא נענה ברצון. "סמינר ערכים הוא בעיניי דבר שכל צעיר יהודי חייב אותו לעצמו", הוא אומר.

לא שהסמינר הוא פתרון קסם לעבודה העצמית של האדם; גם אחרי הסמינר הדרך לא הייתה קלה. הוא למד תקופה בישיבה, ברח משם אחרי שהרגיש שהעול כבד עליו, ואז, בעבודה עצמית מאומצת, ובהתייעצות עם רבנים, משך את עצמו בחזרה אל האור. לפני חודשים אחדים הוא זכה להקים בית נאמן בישראל.

היום הוא גר באור יהודה, שוקד על התורה חצי יום בכולל, ובמקביל עוסק לפרנסתו בראיית חשבון. מפעם לפעם הוא מקיים בביתו הרצאות של רבני ערכים, אליהם הוא מזמין את חבריו. "צריך להמשיך ולהרחיב את מעגל האור", הוא אומר. "אחרי שגיליתי שיש רבדים עמוקים יותר של משמעות, אני לא יכול להשאיר את האוצר הזה רק לעצמי".

בעקבות

הרה"ק רבי ישראל אלעזר מקוז'ניץ זי"ע

יומא דהלולא - ב' אלול

מתולדותיו

נולד — תרנ"ט

נפטר — תשכ"ו

פעילות — ישראל, פריז, ניו יורק

מקום קבורה — בית הקברות סנהדריה, ירושלים

הגיעו לעמק זבולון, והיו שותפים לייסודו של היישוב החסידי הייחודי, 'כפר חסידים'.

הנוף הפולני המוכר התחלף באדמה קשה ובחום לוחט. עבור החסידים, שלא ידעו עבודת כפיים מהי, המציאות החדשה הייתה מאמצת. הם נאלצו לעבוד בעבודות קשות ומפרכות שלא היו מורגלים בהן - בקטיף פרי הדר בפרדסים, בחפירה ובבנייה, כדי להביא פת לחם למשפחותיהם. הידיים העדינות, שרק הפכו דפי גמרא, התמלאו יבלות.

אך האדמו"ר היה שם איתם, בגופו ובנפשו. באהבת ישראל העצומה שלו ובליבו החם, הוא דאג לכל מחסורם - הגשמי והרוחני כאחד. הוא חיזק את רוחם, "העבודה הקשה בשדות היא חלק מעבודת ה' בארץ הקודש", חלק מעבודת ה' בארץ הקודש,

שינן להם, ויחד עם זאת, גם שרטט גבולות, כדי שהחומר לא יבלע את הרוח. הוא הורה להקפיד מאוד על תפילות בציבור וקביעת עיתים לתורה.

במו ידיהם בנו החסידים את בית המדרש של הכפר, ומבנה זה הפך ללב הפועם של המושבה. מדי יום, עוד לפני עלות השחר, כשהשכה מילאה את העמק, היו החסידים מתייצבים בבית המדרש. האור הקטן שבקע מהחלונות בישר על תחילתו של היום. תחילה התקיים שיעור הכנה, לאחר מכן תפילת שחרית מתוך דבקות והתלהבות, ומיד אחריה - שיעור גמרא מעמיק.

רק לאחר שהרוו את נפשם במזון רוחני, היו מוכנים לצאת אל השדות. המחזה שהתגלה בכל בוקר בכפר חסידים היה מרהיב: עשרות חסידים, לבושי בגדי עבודה פשוטים אך פניהם קורנות מאור התורה, יוצאים מבית המדרש אל הפרדסים והשדות בשירה אדירה ובריקודים חסידיים. השמחה על הזכות לעבד את אדמת ארץ הקודש, תחת הנהגתו של הרבי הקדוש, ניצחה את כל הקשיים. תורה ועבודה, יראת שמיים ועמל כפיים, התמזגו לסיפור אחד.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

ייסודו של כפר חסידים

במוצאי שבת, י"ז באלול תרפ"ד, עמדה החסידות בקוז'ניץ בנקודת מפנה היסטורית. בבית המדרש הישן, בין הצללים של מוצאי שבת, התכנסו החסידים לסעודת 'מלווה מלכה'. הנרות דעכו, צילי ניגוני הדבקות הלכו וגברו, ובראש השולחן ישב האדמו"ר, רבי ישראל אלעזר הופשטיין זצ"ל.

במשך חודשים ארוכים נשא האדמו"ר את כאב השכינה ואת הגעגועים לציון. שוב ושוב ניסה לעורר את חסידיו, להסביר להם כי הגיעה השעה לעלות לארץ הקודש ולקנות בה חזקה, אך דבריו נתקלו בחששות. "איך נעזוב את פולין המוכרת?", לחשו החסידים, "כיצד נתפרנס בארץ שממה?", רק בודדים נענו עד אז לקריאתו.

אך הלילה הזה היה שונה.

לפתע, פסקו הניגונים. דממה עמוקה השתררה בחדר. האדמו"ר הרים את עיניו, ובהתלהבות עצומה, באש קודש שלא נראתה כמותה, החל לדרוש מענייני ארץ ישראל. קולו הרעים והרעיד את לבבות השומעים. הוא לא דיבר עוד על רעיון רחוק, אלא על חובה דחופה, על גאולת הארץ ועל הזכות הגדולה שנפלה בחלקם. דבריו החמים, שיצאו מעומק ליבו הטהור, המסו את חומות הפחד והספק.

הפעם, נפלו הדברים על אוזניים כרויות. ניצוץ ההתעוררות הפך ללהבה. בו במקום, סביב שולחן המלווה מלכה, כמו החסידים והכריו: "עולים לארץ ישראל!". ההתרגשות הייתה בשיאה. תוך שעות ספורות הוקם ועד מרכזי למען יישוב הארץ, שזכה לשם הסמלי 'עבודת ישראל' - על שם ספרו של האדמו"ר.

האדמו"ר מונה לנשיא האגודה, והתוכניות החלו לקרום עור וגידים במהירות. חלפו חודשים, והחזון הפך למציאות. רבי ישראל אלעזר לא שלח את חסידיו לבד; הוא עלה יחד עימם, כרועה הצועד בראש צאנו. הם התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

הרב ישראל אלעזר הופשטיין זצ"ל היה האדמו"ר החמישי בשושלת קוז'ניץ. נולד בקוז'ניצה (קוז'ניץ) שבפולין לאדמו"ר רבי ירחמיאל משה הופשטיין, בן-נינו של המגיד מקוז'ניץ. למד והוסמך להוראה אצל הרב מאיר יחיאל מאסטרובצה, ועם פטירת אביו מונה לממלא מקומו בהנהגת החסידות בפולין.

לצד הנהגתו הרוחנית, פעל רבות למען בניין הארץ והיה ממייסדי היישוב החקלאי 'כפר חסידים' בשנת תרפ"ד. בשנת תרצ"ה עבר לצרפת ומונה לרב 'אגודת הקהילות' בפריז, תפקיד בו שימש עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. בשלהי שנת תש"א הצליח להגר לארצות הברית, שם ביסס מחדש את בית מדרשו 'עבודת ישראל' בניו יורק. הרב תכנן להשתקע בארץ הקודש, אך לא הספיק לממש תוכנית זו. הוא נפטר בפתאומיות בניו יורק במהלך חג ראש השנה, ביום ב' דראש השנה, ב' בתשרי תשכ"ו (1965). וארונו הועלה לארץ ישראל.

מבין כתביו וחיבוריו שיצאו לאור בולט הספר 'עבודת ישראל החדש', מאמרים ושיחותיו על התורה, המועדים וסוגיות בש"ס, לצד קונטרסים וקובצי חידושים נוספים שפורסמו בביטאונים תורניים.

מוסר השכל

אם כלימודי עסוק בצניע חולין - יכול הוא להקדישם לשם מצווה וצבורה.

ה'.

{ אז נדברו }

חוברת חדשה!

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:

077-4448588

חדש!

ניתן לקבל את העלון
בפקס:

מערכת אוצר הגלינות:

02-3132641

קוד עלון: 1233

התכנים של

החוברת המדוברת

מדברים אליך?

רוצה להיות חלק

מזה?

כן, אנחנו צריכים

תרומות.....!!!!

--

לתרומות ולהוראות קבע

לעלון:

באשראי: "נדריים פלוס"

(קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (מוכר

להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

חוברת "הלון להרגיעו ישראל" בשעטו"מ לקראת חודש אלול

בסייעתא דשמיא ובשעה טובה ומוצלחת זיכני ה' להקדים להשלים חוברת שהבטחתי כבר מזמן להוציא אותה!! הלא היא: **הלון להרגיעו ישראל!!** שכשמה כן היא: חוברת שנועדה להרגיע... את מי?? את עובדי ה' שהמאפיין שלהם הוא חוסר רוגע ותחושת הלקאה עצמית בלתי פוסקת וחוסר הכרה במרחב האישי שלהם... מדובר בשורת מאמרים שכבר נכתבו לאורך השנה וחצי האחרונים, ואלו שזה דיבר להם ונגע אליהם מציין על מה אני מדבר... (גם המתנגדים והמוחים בתוקף, גם הם יודעים היטב על מה אני מדבר) ולא נותר אלא ללקט את המאמרים הכתובים ולמיין ולסדר אותם... ובעיקר לסנן!!!! לסנן את מה שפחות קריטי ונוגע בנקודה... (יש לציין שהחומר שנכתב בנושא הזה הוא כמעט פי שנים ממה שכתוב בחוברת בישורת האחרונה...) יש לציין שאת החוברת הזו כתבתי די לשם שמים... כי כבוד גדול בודאי לא קבלתי מהנושא הזה... וגם לא סיפוק!! כי הנושא של חוברת זו מדבר על אלו שעושים מעל ומעבר ואני בא כאן בתור מקרר האמבטיה ולהרגיע אותם, הההלון! תורידו פרופיל!! אל תהיו יותר פרמוערס מהרבש"ע...

ולכתוב סוג מסרים שכאלו זה לא מביא סיפוק... כי מילא, כשאני משווק את דף היומי... אני מרגיש שאני ממלא את בית המדרש בעוד כמה לומדים, כשאני מעורר על איזה נושא הלכתי, אני מרגיש שאני מכניס יראת שמים... אני מרגיש לכה"פ איש דת חרדי שיושב על שיבר כזה שעושה את החרדים עוד יותר פרמוערס... אני מרגיש שעשיתי משהו... אבל כשאני כותב לבן עליה שהרבש"ע רוצה אותך ולא רק ממך!!! בשטח אני לא רואה שעשיתי משהו... אם כבר, בעיקר אני מתמודד עם נקיפות מצפון ש-לך תדע... אולי הורדתי לאנשים ברוחניות... (בפרט שיש כאלו שטוענים כך בתוקף) אבל בכל זאת כתבתי חוברת זו בקנאות!!!!

והקנאות הכי גדולה בחיבור זה שהוא לגמרי פשקוויל... אין לחוברת זו אין שום הסכמה רשמית!! גם אם אני מצידי שאלתי והתייעצתי את מו"ר שליט"א וקבלתי ממנו אישור, אבל זה לא רשמי. עקרונות שאין פה שום הסכמה... שום מקורות... נטו רגש יהודי!!! שהקורא יתמודד עם ההיגיון שאני מציג בחוברת... ויתווכח איתי לגופו של עניין...

אני אתן לך דוגמא ואז תבין... לדוגמא: אחד הנושאים שנכתבו בחוברת זו שאין אצל הקב"ה קריזות!!! אין קריזות ביהדות!! הקב"ה לא סוגר שידוך ומשקיע בחיי נישואין... ולפתע ללא הודעה מוקדמת הוא שובר בבת אחת את כל הכלים בגלל איזה מילה לא במקום... לא!!! זה לא עובד ככה... אצלי יכול להיות שיש קריזות... אבל אצל בורא עולם לא... מתקשרת אלי אשה כבודה... נשמעת רבנית חשובה... ומתלוננת ובצדק:

אדון אז נדברו... יש לי שתי טענות: דבר ראשון: לאחרונה יש לך התבטאויות מאוד לא סימפטיות ולא מתאימות על הרבש"ע... להגיד: שאצל הקב"ה אין קריזות... זה משפט שאי אפשר להוציא אותו מהפה וכ"ש שלא לכתוב אותו... ובינינו!! היא צודקת!!! כבר באתי לענות... להתנצל... לנסות להסביר את עצמי... אבל רגע... הרבנית לא סיימה את דבריה, כי כפי שהיא הקדימה, יש לה שתי טענות, ועד כאן הייתה הטענה הראשונה... וכעת היא מיד עברה לטענה השנייה: הרב אז נדברו... מקורות!!!! מקורות!!! למה אתה לא מביא מקורות?? אתה כותב לאחרונה כל מיני דברים מחודשים ואתה לא מביא מקורות... עניתי לאותה רבנית... אני לא מבין... הטענה הראשונה והשנייה סותרות אחת את השנייה מיניה וביה... כשכתבתי שהקב"ה לא קריזיונר, הרבנית מזדעזעת ש... שאי אפשר להעלות כאלו דברים על דל השפתיים... ולמה? כי איך אפשר לחשוב שלקב"ה יש קריזות... מה ההוא אמינה בכלל??? ותכלס תוך כדי דיבור!!! מה אתם רוצים?? שאני אביא מקורות!!!

ל-מה מקורות? שהקב"ה לא קריזיונר?? האם נראה לכם שצריך להביא מקורות שהקב"ה לא קריזיונר?? ממה נפשך: אם אני צריך להביא מקורות שאין אצל הקב"ה קריזות, זה אומר שזה לא מובן אצלכם מאילו... אז מה הבעיה להגיד את זה?

אז לכן אין מקורות ואין הסכמות!! יש פה נטו קנאות של יהודי!!!

אני בקנאות טוען שהקב"ה הגון!! ואוהב!! וכדאי לעשות איתו עסקים, הוא נאמן... הוא לא מחכה לך בפינה... ומי שחושב שצריך להביא מקורות... שלא יצרח עלי אח"כ שאני לא כותב מכובד על הרבש"ע כי מה יכול להיות יותר גרוע מלכתוב שהקב"ה לא קריזיונר?? זה לחשוב שהקב"ה חס ושלום כן..... מה יכול להיות יותר גרוע מלהגיד שהקב"ה הגון ונאמן!! זה לחשוב ההיפך הגמור! ומה לעשות שמתברר שכלפי חוץ אנחנו מאוד נימוסיים בייחס לרבש"ע ומבפנים מתחוללת לה מערת שדים... אנו חושבים על ה' מחשבות כאלו ש... שהוא האחרון שהיית עושה איתו עסק...

לכן אין ברירה!! אי אפשר כבר לתת אימון בדיבורים המצועצעים והנימוסיים כלפי חוץ... כי מתברר שלא תמיד יש תיאום בינם לבין מה שאנחנו מרגישים עמוק מבפנים... ולכן אין ברירה אלא להניח את הדברים כמות שהם על השלחן ולגשת לטיפול שורש מעמיק!!

זה מה שמובא בגמ': שלמרות שמה רבינו התבטא 'הקל הגדול הגבור והנורא', בכל זאת הגיע ירמיה ואמר: נכרים מקרקרים בהיכלו, איה נוראותיו, הלך ירמיה והשמיט את הנורא, (ואמר: הקל הגדול והגבור בלבד) הגיע דניאל ואמר: נכרים משתעבדים בבניו? איה גבורותיו? הלך דניאל והשמיט גם את הגבור ואמר רק הקל הגדול!!! ואז!!! אז הגיעו אנשי כנה"ג ההמשך בעמודים הבאים בגיליון זה

חוברת 'הלון להרגיעו ישראל בשעטו"מ לקראת אלול

(המשך מעמוד 1) ואז הגיעו אנשי כנסת הגדולה ואמרו: אדרבה, הן הן גבורותיו הן הן נוראותיו, שכובש יצרו ונותן ארץ אפיים לרשעים, (ולכן הם נקראים אנשי כנסת הגדולה כי הם החזירו עטרה ליושנה, את השבח המקורי שמשוה רבינו אמה) והגמ' שם מיד שואלת: איך דניאל וירמיה מעיזים לשנות את השבח של ה' ממה שמשוה רבינו אומר? (אז מה ויש להם שאלות... סו"ס ככה משה רבינו סידר שבחו של ה' זהו) עונה הגמ': אמר ר' אלעזר: מתוך שידועים בקב"ה שאמיתי הוא לפיכך לא כיזבו בו!!! מה כתוב כאן??

דניאל וירמיהו היו נאמנים לתורת משה!! הם ידעו בבירור שהקב"ה הוא קל גדול גבור ונורא!!! אבל כעת... מחמת הנסיבות היה להם קשה להרגיש את זה... ולכן ברגע שהם ניגשו לדבר עם הקב"ה... הם ידעו שהקב"ה אמיתי!!! לרש"ע אתה לא יכול למכור ססמאות!! אתה לא יכול לשבח אותו במשחו שאתה לא מרגיש את זה עמוק עמוק מבפנים...

מתוך שידעו שהקב"ה אמיתי לא כיזבו בו!!!

הם ידעו שאי אפשר לעבוד את הרש"ע עם טיוחים... סו"ס ה' בוחן לבות וכליות... הוא יודע בדיוק מה אתה חושב... וממילא הרש"ע לא מקבל ססמאות חלולות... ולכן אין ברירה!! אם כעת אני לא מרגיש את נוראותיו, אני לא אומר את זה... גם אם אני משוכנע בזה...

נו... ומה הייתה התוצאה?? שאחרי כמה שנים הגיעו אנשי כנה"ג והחזירו עטרה ליושנה שאדרבה... הן הן גבורותיו הן הן נוראותיו!!! בזכות מה אנשי כנה"ג פתאום כן הבינו את גבורותיו ונוראותיו??

רק בזכות שהיו פה כאלו שידעו שה' אמיתי והם היו נחושים לא לכזב בו... לכן הנושא נפתח!!! הכאב צף על פני השטח... הנושא דובר והונח על השלחן בלי טיוחים... ומכאן אפשר להתקדם!! מכאן אפשר להתרפות, אבל תאר לעצמך שירמיהו ודניאל היו משחקים ראש קטן, נכון שאנחנו לא מרגישים את גבורותיו ונוראותיו, אבל מה איכפת לך להגיד הקל הגדול הגבור והנורא... מה איכפת לך לטאטא מתחת השלחן את מה שאנחנו מרגישים בלב... נשחק אותה עסקים כרגיל... רבותי: הקל הגדול הגבור והנורא... ואם מישוהו יעזי להציף כאב ויטען: נכרים מקרקרים בהיכלו איה נוראותיו... אנחנו נתפרץ עליו בחמת זעם... איך אתה מדבר... איך אתה מעיז להגיד כאלו דברים... ואז כולם היו סותמים את הפה... ומה הייתה התוצאה? שלא הייתה חוזרת שום עטרה לשום יושנה!!! תמיד היו אומרים הקל הגדול הגבור והנורא... וכולם בלב שלהם היו חושבים... נו נו... איה גבורותיו איה נוראותיו...

רק בזכות שידעו שהקב"ה אמיתי ולא כיזבו בו!!! והניחו את הדברים על השלחן, מכאן אנשי כנה"ג יכלו להתקדם צעד אחד קדימה ולהגיע למסקנה... לא לא... הן הן גבורותיו, הן הן נוראותיו...

ניתן לומר שזה פחות או יותר הרעיון של חוברת זו!!!

יש את הפרוטוקול החרדי!!! שהכי קל לדקלם אותו!! והוא נשמע הכי צדיקי ופרועים... שהרש"ע תמיד לא מרוצה, ותמיד רוצה יותר, וכמה שתעשה מעל ומעבר, תמיד אפשר לחשוב, מי יודע מה היית יכול לעשות יותר... ולך תדע... גם כשתגיע לשמים... פתאום יתברר שלא מגיע לך כלום... ואם תנסה לברר למה... אז אל תדאג... הרש"ע יוכיח לך שלא מגיע לך כלום... אפשר!! אפשר לזרום עם הנימה הזו... לשגר טילים בליסטיים שבפליטת פה אחת בן אדם מאבד את כל העולם הבא שלו... ואיזה יופי!!! דפקנו הופעה של פרומערס... כמו שחבר שלי פתח מספרה והשם הוא: יצאת צדיק!!! יופי... יצאתי צדיק...

אבל ההלו... מתוך שידעו שהקב"ה אמיתי לפיכך לא כיזבו בו!!!

הקב"ה הוא אמיתי!!! ה' יתברך כנה!! הוא יודע בדיוק מה זה עושה לך בלב!! ה' יודע איזה מחשבות מנוכרות זה מכניס לך כלפיו...

ואם אתה מודע לזה שהקב"ה אמיתי... אז תנסה לחשוב מה הקב"ה מרגיש כשהוא יודע מה אתה באמת חושב עליו!!! לא מה אתה אומר בשביל הפרוטוקול, אלא מה אתה באמת חושב עליו...

הגיע הזמן שנפסיק לכזב ברבוננו של עולם...

אם אתה מרגיש שבשורה התחתונה מתחת לפני השטח התקבלה אצלך ההכרה שהקב"ה לא מספיק נאמן שישלם לך שכר פעולתך, בא נפתח את זה!! בא נציף את זה!! אנחנו מוכרחים להציף את זה בנושא, כי לא יעזור שתפריח ססמאות חלולות באויר... הקב"ה אמיתי!! הוא לא קונה משפטים מטויחים!! אין לנו ברירה... אנחנו מוכרחים לפתוח את הנושאים, להציף את המוגלה והכאב, ורק ככה נוכל להחזיר עטרה ליושנה... רק אם נציף את התחושות שכביכול לפעמים נראה לי שכאילו יש קריזות בשמים... אנחנו נדבר על זה... נוציא את זה וככה נשרש את המחשבות המצערות האלו והמענות נפש השומעם...

זה מטרתו של חיבור זה!!!

וכאן חובה קדושה להבהיר: החיבור הזה מיועד רק למי ששייך לקבוצת מועדון הזו... כי מי שאין לו בעיה עם זה... חבל... סתם בזבז זמן...

ובכן: מי הם קבוצת המועדון שאליהם נועד חיבור זה???

כעת לא נותר לי אלא להעתיק את ההקדמה לחיבור זה: **הרי לך:**

חוברת זו מיועדת עבור יהודים שה' מאוד מאוד כועס עליהם!!! והם צריכים לדעת שיש דין ויש דיין... ומי יודע... בקצב הזה אי אפשר לדעת מה ילד יום... וצריך להזדרז לשוב בתשובה 'אולי תסתרו ביום אף ה'...

החוברת מיועדת עבור כאלו שצברו המון המון חטאים עוונות ופשעים על הגב שלהם... ויותר ממה שהם סוחבים עבירות... הם סוחבים איתם המון משימות בעבודת ה' ש-מי יודע כמה הם היו יכולים

ללמוד יותר ולעשות יותר, והם לא... לא עשו... ואי לכך ובהתאם לזאת אזי---

חוברת זו מיועדת עבור כאלו שה' מאוד מאוד מאוכזב מהם!! כן, כפי שנכתב בפיסקה הקודמת, אחד כזה שיש לו כ"כ הרבה שכבות מחדלים בעבודת ה', מיותר לציין שה' מאוד מאוד מאוכזב ממנו... ואי לכך ובהתאם לזאת- **חוברת זו מיועדת עבור אלו** שמגיע להם עונש... וזה עניין של זמן... זה בטוח יגיע במוקדם או במאוחר... וכשה יגיע, זה יהיה כואב!! כי מדובר בהצטברות של הסאה שהוגדשה... ומי יודע מה ילד יום...

אכן כן, חוברת זו מיועדת עבור האנשים האלו!!

אבל!!! ככל הנראה לא הבנת אותי נכון...

אתה בטוח שאני מדבר על רשעים גמורים, פושעי ישראל בגופן, מחללי שבת בפרהסיא, אז לא... לא הבנת... ממש לא... אפילו לא בכיוון...

וכאן אני הופך את הקערה על פיה!! אדרבה ואדרבה:

חוברת זו מיועדת עבור עובדי ה' הכי נשגבים!!! יראי שמים מרבים שכל מגמתם וחפצם לעשות רצונו יתברך בלבב שלם והם עמלים בתורה, ומדקדקים במצוות, וזהירים בבין אדם לחבירו בזהירות, בזריזות, בנקיות, בטהרה, בחסידות, ובפרישות, ובקדושה,

ולמרות זאת!!! הקב"ה מאוד מאוד מאוכזב מהם ו... וכל הזמן ה' רק כועס עליהם!!! ואני חוזר שוב על ההגדרה:

מדובר בעובדי ה' גמורים!!! ו... ובד בבד מרגיש תמיד רשע גמור!!!

תמיד עושה רצון ה', ותוך כדי תמיד בטוח שה' כועס עליו

תמיד משתדל לעשות נחת רוח לה' ותוך כדי תמיד משוכנע שה' כועס עליו

נו... קורא יקר: אתה מזדהה עם התיאור הזה?

אם לא, אז עזוב... אין לך מה לקרא את החוברת הזו... אם אתה יודע שאתה יהודי כשר ואתה מודע לזה שה' שמח בך, ירבו כמותך בישראל, אבל החוברת הזו לא מיועדת אליך, כי החוברת הזו לא מיועדת לצדיקים רגילים!! אלא רק לצדיקים-רשעים!!! כן... יש זן כזה!!

עובדי ה' ש-מה שהם לא יעשו, תמיד ירגישו שה' ממש כועס עליהם...

חוברת זו פונה לאותה אשת אברך, שמגדלת משפחה ברוכת ילדים, משקיעה את הנשששמה, ומידי בוקר קמה בסערה, מניחה סיר על הגז ויוצאת ל-9 שעות עבודה מייגעת כדי לפרנס בית של תורה... אבל בסוף יום, לא ברור איך ולמה... הקב"ה מאוד מאוד מאוכזב ממנה... כי עדיין, תמיד אפשר יותר, ויכולתי להיות אמא יותר טובה, וגם להוסיף עוד כמה שעות בעבודה, וגם להתפלל ערבית ותהילים וגם להתנדב בקשר יהודי...

כמו כן במקביל, חוברת זו מיועדת עבור אותו עובד ה' שמאותר בניסיונות דורנו אי שם בשקט בשקט איפה

מוכן לדבר איתך כעת!! אבל!! רק בתנאי שאתה מתקשר אלי שוב בר"ח חשוון. ואז נתחיל ביחד טיפול יסודי ועקבי ומובנה!!

אי לכך ובהתאם לזאת: חוברת זו בהחלט מומלצת גם לחודש אלול!! אבל בא נגיד את זה בצורה אלגנטית: ההשפעה של חוברת זו מתחילה להיות מורגשת רק חודשיים לאחר מכן... אז תתחיל!! תתחיל לקחת את המרשם כבר עכשיו... תתחיל כבר עכשיו לטפס שלוש פעמים ביום 'אחרי אוכל', אבל במקביל!! במקביל תקבל על עצמך כעת בחודש אלול, שמיד ביום שאחרי החגים, אתה ניגש לטפל בנושא הזה ברצינות וביסודיות. תשמע לי, שזו תהיה הקבלה שלך לראש השנה!! כי חברי המועדון, מי שמזדהה עם קוי התיאור שאמרתי כעת, בשבילנו הנושא של חיבור זה, זה מדברים שרוב גופי תלויים בהם, יש לזה השלכות מרחיקות לכת בעבודת ה' הפנימית שלנו.

רק מילה אחת נוספת: אם ראית שחוברת זו טובה עבור מישו, תהיה שדכן טוב ותדאג שחוברת זו איכשהו תגיע אליו או לכה"פ תיידע אותו שיש פה משהו שנוגע אליו, (כי אין לי אומדן לכמה אנשים חוברת זו נצרכת, סו"ס היא לא ממש נחלת הכלל... ואולי כן).

רק בקשה אחת צנועה: היות וצברתי ניסיון מול תגובות נזעמות בתכנים אלו, שזה עלול להוריד אנשים ברוחניות, וזה עלול לקרר אנשים... וזה יכול לגרום לאנשים שיחשבו שמותר לעבור עבירות, וזה יכול להרוס אנשים... אז אחד מה'אנשים' האלו (שיש כאלו שדואגים לו כ"כ), העיר את תשומת לבי: שניתן לומר באופן גורף ש-100% מהמגיבים, אף אחד מהם עדיין לא טען שזה הזיק לו באופן אישי!! הוא רק טוען שזה עלול להזיק לאחרים.

אי לכך ובהתאם לזאת: בא נחליט שכל עוד התכנים האלו לא הזיקו לך באופן אישי, א"כ אתה לא בעל דברים ידידי...

אה... אבל אתה דואג ל'אנשים'?! אתה חושש מה יקרה אם 'אנשים' יבינו, ו'אנשים' יחשבו? בסיידר... תשלח אותם ישירות אלי... אנחנו מסתדרים טוב מאוד אחד עם השני, מבינים אחד את השני... ואין לנו צורך בתיווכים...

יתן ה' שרק תועלת תצמח מחיבור זה, ויהי נועם ה' אלו קינו עלינו וגו'.

עד כאן ציטוט מההקדמה לחוברת!!! ומעתה: כל מי שרוצה להקדים לקבל חוברת זו כבר בתחילת אלול למייל... שיגיש בקשה ונענה אי"ה,

(גילוי נאות: אמנם 'אז נדברו' הוא במקרה השם של העלון שאני מוציא בס"ד, אבל אין לזה בהכרח כל קשר לנושא הנ"ל... בעצם אולי כן קשור... מי יודע... הנסתרות לה' אלו קינו) ואני ואתה פה ביחד במאמץ משותף להתנקות מהתחושה הזו... להבין על מה זה יושב... מתי זה כן נכון, ומתי לא... ואין משקמים את הקשר עם 'ידיד נפש אב הרחמן' ולדעת ש'חכו ממתקים וכולו מחמדים זה דודי זה רעי'.

אז רק רקע קצר על הורתו ולידתו של קונטרס זה: למייעשה הכל התחיל הגיע בעקבות החוברת שהוצאתי על חודש אלול... כן, בשנים האחרונות זיכני ה' להוציא חוברת שנקראת 'אני לאלול ואלול לי!' חוברת זו נועדה לשקם את הריאקציה וההתאבנות שנצברה אצלי (ואצל עוד כמה כמוני) מהפצלות של אלול... ושם לראשונה הצפתי כמה יבלות כואבות ותחושות בטן שסבלתי מהם... ואז הגיע מבול תגובות שהפתיע אותי!! ואז לראשונה קלטתי שאני לא בן יחיד!! פתאום קלטתי שיש לי חברים שגם הם עוברים כמוני בדומיה של משקעים וריאקציות בתוכי עבודת ה'... מדובר במערת שדים ארוכה ומפותלת שנבנתה אצלנו בלב בכל מה שנוגע לעבודת ה', שגורמת לנו לחשוב שהקב"ה כל הזמן כועס, ותמיד לא מרוצה, וכל הזמן תובע יותר ויותר, וכמה שתעשה הוא תמיד יצפה ממך ליותר, ותמיד יתאכזב ממך שעשית פחות ממה שהיית יכול, ומי יודע כמה ה' עוד יאריך אפן, כבר ממזמן איבד את הסבלנות, ובקצב הזה לך תדע מה הולך לקרות... וככה בנינו שכבות ע"ג שכבות של פחדים והלקאה עצמית ואת כל התיקים האלו הפלנו על העבודת ה'... ואז נפל לי האסימון!!!

לפתע קלטתי שהריאקציה שלנו מחודש 'אלול' זה בסה"כ קצה הקרחון...

ההתאבנות שלנו בחודש אלול זה בסה"כ הסימפטום...

באלול הפנדיציט מגיע כבר לשלב המאוחר של הפיצוץ...

בקיזור: מתברר שהבעיה הגדולה לא קשורה בהכרח לאלול, כי מדובר בעיוות הרבה יותר שורשי בכל הגישה הכללית שלנו למערכת היחסים שלנו מול 'אני לדודי ודודי לי'. בקיזור: הסיפור האמיתי מתחיל בכלל בר"ח חודש מרחשוון, או ב"ז שבט, או אם תרצה בג' אייר... ואמנם נכון!!! בחודש אלול זה בהחלט מגיע לשלב הרתיחה ואז מגיע הפיצוץ!!! וטוב שכך... אלול לכה"פ מצויף לנו את הבעיה בתור איתות שנתי לעורר אותנו שמשהו פה לא כ"כ תקין במערכת היחסים שלנו עם ה'!!!

עכ"פ לטעמי חוברת זו אמנם קשורה מאוד לחודש אלול, אבל להתחיל לפתוח את הנושא הזה לראשונה בחודש אלול זה קצת מאוחר, כי בחודש אלול אתה כבר בתוך ההתקף חרדה, ואז אתה פחות כשיר לטיפול יסודי ושורשי... כעת זה כבר במחלקת טראומה, כעת אין עם מי לדבר... בשביל לגשת לעשות שיקום בריא, צריך להגיע לאשפוז יזום!! ולכן חשבתי שהחוברת הזו אמנם מיועדת לחודש אלול, אבל יותר מזה, היא עוד יותר יעילה בשביל ראש חודש חשוון... כן, בשנה האחרונה כבר למדתי להגיד את זה, כל פעם שהתקשרו אלי בעבר ר"ה או בעש"ת בפאניקה מיום הדין, עניתי לבן אדם: תקשיב, הגעת קצת מאוחר, אני

שאף אחד לא רואה... יש לו רגעים קשים להחריד שהוא עומד על פי תהום, ונדרש ממנו כוחות בלתי נתפסים בשביל להישאר יהודי, והוא מתגבר ועושה את זה בענק (כמובן עם כשלונות ופציעות נקודתיות פה ושם בשדה הקרב) אבל הקב"ה?!! שונא אותנו!! הקב"ה כועס עליו נורא... ולמה? כי מי המציא את היצר הרע אם לא אתה, ואם קיימת אפשרות להתגבר הרמטית אז למה אתה נופל!! עכ"פ חוברת זו פונה בין היתר גם לאחד כזה...

חוברת זו פונה לאותו יהודי שכל כולו חסד... אי אפשר לתאר את גודל ההתמסרות שלו לנזקים בסביבתו, כמה לב ונשמה אבל זה לא סתירה שה' כמעט תמיד כועס עליו. כי נכון ועזרת לפלוני ואלמוני, אבל לא לגמרי. הם עדיין נשארו מסכנים... אז איזה היתר יש לך להמשיך לחיות...

ואין שכחתי, אותו ירא שמים שמאוד זהיר בדיוני ממונות, וכבר ויתר מממונו על הרבה מאוד כסף בשביל לא להיכשל בספק ספקא של גזל, אבל עזוב, כל זה לא הועיל לו, סו"ס נשאר ברשותו כמה עטים וגארטלים שהוא לא יודע למי להחזיר וככל הנראה ה' הולך לשלוח אותו בגלגול...

בקיזור: חוברת זו מיועדת עבור עובדי ה' הכי מרוממים שעושים מעל ומעבר... ובכל זאת משוכנעים במאת האחוזים, שבים פקודה הם לא יעברו ב'בר קוד' של בורא עולם... אם אתה מזדהה עם התיאור הזה, עם ה'אווירת נכאים' הזו, אז הנה, הגעת הבייתה, החוברת הזו מיועדת לך הזה!!

ואני ואתה כאן ביחד!!! מפשילים כעת שרולים בכוחות משותפים, כדי לסלק ולסקל את העלילת דם המרושעת הזו מ-ידיד נפש אב הרחמן...

להפסיק עם המיצג ה'סחטני' הזה, שבורא עולם תמיד לא מרוצה, ותמיד רוצה יותר, ותמיד בסוף יחפש אותך בפינה, ומה שתעשה ומה שלא תעשה, בסוף הוא יוכיח לך שלא עמדת בדרישות, ולא יהיה לך מה לענות לו על זה... זו עלילת דם מרושעת!!!

אז כן, צריך לדעת שהתופעה הזו היא לא חדשה, היא כבר מפורשת באחד הפסוקים האחרונים של הנביא האחרון 'חזקו עלי דבריכם ואמרתם במה נדברנו עליך, אמרתם שוא עבוד אלוהים ומה בצע כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדורנית מפני ה' צבקות'

כתוב כאן שבאחרית הימים יהיו עובדי ה' שיגידו 'שוא עבוד אלוהים', ובמה זה יגיע לידי ביטוי? ב-'כי הלכנו קדורנית מפני ה' צבקות'!!! כשיהודי עובד ה' ושומר משמרתו ועושה מעל ומעבר ובסוף התוצאה היא ש'הלכנו קדורנית מפני ה' צבקות', כי בסוף אני תמיד מרגיש רשע ולא בסדר... במילים אחרות מה נאמר כאן? 'שוא עבוד אלוהים'!! לתחושה הזו יש השלכות מרחיקות לכת. והקב"ה נעלב מזה, הוא עונה לנו: חזקו עלי דבריכם, אתם מעליבים אותי, אתם מעלילים עלי שאני כביכול רע... ומה התשובה שהנביא אומר על זה? 'אז נדברו וראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו', כלומר: בואו נדבר על זה!!! אנחנו חייבים לדבר על זה!! ולשרש את התחושה השלילית הזו... כי אחרת... אחרת ה' יהיה עצוב... לראות אותנו הולכים קדורנית מפני ה'...

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת ב' אלול התשפ"ו			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:08	19:58	20:50	
19:07	19:56	20:47	ת"א
19:09	19:59	20:50	חיפה
19:07	19:57	20:47	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

בלילה עולה הנשמה והגוף נשאר אחד כששבה הנשמה אליו אומרת לו כל מה שלמדה בלילה בעולם העליון.

מספר מר רחמים אנספי: היתה לי קונדיטוריה בחולון. מכיוון שידעתי שבכל יום ששי רבנו הרב **משה דוד** זצ"ל מעביר שיעור ב"מגן דוד", הייתי מעביר על ידי תלמידים, מעדנים ומגדנות לתת לרב ולמשפחתו לכבוד שבת קודש. ביום ראשון, כשפגשתי את הרב בשיעור, פנה אלי ואמר: "רחמים, אני רוצה לדבר איתך..."

הניח ידו עלי, ואני קצת חששתי מפני מה שהוא עומד לומר. "יש לי בקשה, רחמים, אל נא תשלח לי את הדברים שאתה שולח. אני יודע שהם יקרים, אני יודע שאתה עושה את זה מכל הלב... אבל בבקשה ממך, אם בכל זאת אתה רוצה לשלוח - תשלח לי **איזו עוגה יבשה**..."

מסיים רחמים: "לדעתי, גם את העוגה היבשה הסכים לקבל רק בשביל שלא אפגע חלילה..."

חכם ששון ד"ר זצ"ל היה לומד דבר פעם אחת וזוכרו לנצח, וכמו שידוע על מרן **הבית יוסף** זיע"א עד כי מסופר על חכם ששון שלמד את הש"ס פעם וחצי בצעירותו, ומני אז זכר את הש"ס כולו בע"פ. וזאת מרוב קדושתו ופרישותו **וזכר היה** כל דבר שבקדושה.

גאוה זה מן חידק הרוצה להיות ענק..

פעם אחת נכנס יהודי אל רבי **שניאור זלמן מלאדי** זצ"ל, בעל התניא, ובמהלך השיחה הרבי צריך לצאת לזמן-מה מהחדר. בתוך כך ראה האיש שעל שולחנו של הרבי עומד שעון, אולם מחוגיו הורו על שעה אחרת מזו שעליה הורו מחוגי שעונו-שלו. **לקח האיש את השעון** של הרבי וכיוון את מחוגיו על-פי שעונו-שלו. כשחזר הרבי העיף מבט בשעון ושאל את האיש: "האם נגעת בשעון?". השיב האיש: "כן, כיוונתי לשעה הנכונה". אמר לו הרבי: "ומניין לך ששעונך הוא הנכון?". נענה האיש: "שעוני מדויק ביותר, אינו מקדים ואינו מאחר אפילו דקה". אמר לו הרבי: "דע לך כי שעוני מכוון **על-פי צידופי השמות** של שם הוי' ושם אלוקים, שמתחלפים בכל שעה, וזו השעה הנכונה והמדויקת ביותר".

הניסיון להוציא את האם ממקומה הטבעי שיבש את הטבע והדס את האנושות

הגאון המקובל רבי **אפרים הכהן** זצוק"ל מרבני וגדולי המקובלים לפני כשמונים שנה. נולד בבגדד, וברבות הזמן עלה לארץ הקודש ולמד בישיבת "פורת יוסף" וכיהן כראש המקובלים עד פטירתו. היה שקדן עצום בתורה הקדושה, בחסידות ופרישות נוראה, ובקדושה וטהרה. **העמיד תלמידים הרבה** בחכמת הקבלה, הפיץ תורה לעם ישראל בדרשותיו המרתקות והמעוררות להתקרב לאבינו שבשמים. הרבה בתפילות על כלל ישראל,

היה מרבה בתעניות וסגופים לכפרת עוונות הדור והכל בצניעות ולשם שמים. אחד מבניו הוא הגאון רבי **שלום כהן** זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף" בירושלים, וחבר מועצת חכמי התורה

לע"נ רחל ושלאלבו בת קלרה ואליהו

אל תיתן למה שיכול היה להיות יגרום לך למספס את מה שיש לך עכשיו

כשאין אמת אין חסד אין אמונה

רבינו יהודה צדקה זצ"ל נלחם גם על פירצת השבת הדבר היה לפני שבעים שנה בערך רבינו הלך להתפלל את תפלת ליל שבת וראה ברחוב דוד שעדיין בכניסת השבת יושבים שם מצחצחי הנעלים אמר אם אני אומר להם לא יקבלו (**כי היה צעיר**) מה עשה בחכמתו? הלך לבית הכנסת "אברהם" והיו שם כל המקובלים הלובשים גלימות לבנות צחורות ודרכם היה ללכת לכיוון שכונת תל ארזה לערוך קבלת שבת בשדה פנה אליהם ואמר להם אתם משתדלים ברוך ה' לעשות כל החומרות בקבלת שבת לפי הקבלה אך מה בצע אם עדיין יושבים יהודים ומצחצחים נעליים ומחללים שבת?" ומיד ביקש מהם **לערוך את קבלת שבת** ברח' דוד וכל חבורת המקובלים נעתרו לבקשתו ושינו את מסלולם לעבר מצחצחי הנעליים והם בראותם זקני וחכמי המקובלים מרחוק מיד כל אחד ברח על נפשו!!! וכך שמר על פירצת השבת

וככה זה בכל דבר. אדם יכול לעשות את המעשים הנפלאים ביותר, אבל אם הלב שלו איננו, אם הכוונה שלו רחוקה, העיקר חסד.

הוא התרגש מאוד לקראת התחרות. הוא לומד את המקצוע כבר חמש שנים. הוא למד בספרד בבית הספר המקצועי לבישול, הטוב ביותר שיש. הוא שימש עוזר טבח של הגדולים ביותר בתחום עכשיו הוא לבד מתמודד בתחרות שבה עליו לעשות את הכול לבד. והוא בהחלט יודע איך עושים את זה.

הוא מתמחה בכל סוגי הבישול והאפייה, ויודע לדקלם בעל פה את המינוחים הנדרשים לכל אחת ממונות הבית של מיטב המסעדות בעולם. השופטים בתחרות שקראו את התפריט שלו התרגשו מאוד. מבקרי מסעדות ומומחים למזון ניבאו לו הצלחה בתחרות עוד לפני שראו את האוכל. הם ידעו למה הוא מסוגל **וציפו להצלחתו**. הוא לבש את הבגדים שהיו על הכסא. הוא חבש גם את הכובע. הוא קילף ושטף, קצץ וחתך, יצק, מזג שפך וערבב, פיזר ובזק, הקפיץ טיגן בישל ואפה. והריחות שעלו מהמטבח הבטיחו את הזכייה.

משולחן המטבח הוא לקח ארבעה צלחות גדולות, הניח את המנות מסודרות בדיוק כמו שלמד. הוא גם קישט אותם מלמעלה בעלים ובעשבים. את הצלחות האלו הוא הגיש לשופטים בגאוה גדולה. אבל הם **לא אכלו כלום**. אחד מהם אפילו הקיא. הוא נכשל בתחרות. אבל לא בגלל שהוא לא יודע לבשל. הוא היה מקצוען. הצלחות היו מטופפות. הוא לא שטף אותם לפני. הם היו מלוכלכות.

אם אתה רוצה שלכוחות שלך יהיה ביטוי נכון וחיובי. שלמעשים שלך תהיה השפעה מבורכת. אם אתה רוצה להאציל מתוךך על הסביבה. **אתה חייב להיות נקי**! מידות טובות. לב טוב. עין טובה וענוה. (העורך)

האגואיסט רואה את סביבתו כמסגרת לתמונתו

אחת המידות השנואות ביותר על רבי **שלום שבדרון** זצ"ל, היתה מידת הקמצנות. על מידה זו לעג בכל כוחו. כשראה אי מי ממשפחתו שגילה סימני קמצנות, מיד יצא כנגדו בקולות וברקים. הוא עשה את כל המאמצים להשניא עליו את מידת הקמצנות. הוא סיפר בשם רבי **אליהו לאפיאן** זצ"ל על יהודי שחיטת מתחת לטליתו של אביו לאחר פטירתו, חיפש וחיטט, עד שמצא... "נפל לי כפתור מהחולצה". הסביר הבן לסובבים... "כפתור? שווה אגורה..." "להיות קמצן? או להיות קמצן בענייני צדקה? פוי, טפוי", היה רבי שלום מתחלחל ומזדעזע.

ברגן בלזן, גרמניה, בשנות הזעם האדמו"ר **יסאטור** זצ"ל שמר במסירות נפש על זקנו וסירב לגלחו. הוא היה מהלך במחנה **כשפני עטופים** במטפחת, כמי שיש לו פצעים על הפנים. בהגיעו לעיר לינץ הוצא צו שכל אחד חייב ללכת למרחץ ושם גילחו את כל השערות, הן של הנשים והן של הגברים.

יחד עם הגבאי רבי **יוסף אשכנזי** ליוונו את הרבי למרחץ שאלתי את האדמו"ר מה החפץ שהוא מחזיק בידו והשיבני שאם יאלץ לגלח את זקנו לא יגלחנו בתער אלא במספרים שבידו. נסתי לשכנעו שכיוון שזקנו נקי ביותר, ודאי לא יצטרך לגלחו, אך בכל זאת לקח עימו את המספרים. בהגיעו לחדרו של קצין ה-S.O.S.

שהיה ממונה על בדיקת השערות ראינו שהחדר מלא "הרים" של שערות הקצין הביט ברבי והפטיר: **"ווקו נקי"**, והתיר לו ללכת בלי לגלחו.

מידת האמת היתה נר לרגליו של רבי **שלמה זלמן** זצ"ל ואור לנתיבתו כל ימי חייו, עם האמת צעד מאז עמד על דעתו, ועל ידה נתגדל בגדלות התורה ונתקדש בקדושה עליונה. בשעה שהציעו את שמו של רבי שלמה לכהן פאר בראשות ישיבת "קול התורה" המעטירה, נקרא הרב לפני חברי הנהלת הישיבה, בהם גאוניס וצדיקים, כדי שיתוו על קנקנו, ויחליטו אם ראוי הוא להתעטר בכתר ראש הישיבה. תוך כדי משא ומתן בפלפולא דאורייתא עם מנהלי הישיבה, שאלו הגאון רבי **יונה מרצבך** זצ"ל שאלה בתלמוד. רבי שלמה ענה על אתר: "איני יודע את התשובה."

כשחזר הרב לביתו בערב של יום, שטח בפני הרבנית את הרהוריו, כי נראה לו שהנהלת הישיבה "קול התורה" תסרב למנותו לראש הישיבה משום שלא ידע לענות על השאלה שהציג בפניו רבי יונה... עודם מדברים והגאון רבי יונה עומד בפתח ובפיו "בקשה" בשם חברי הנהלת הישיבה **שהחליטו פה אחד** לבקש הימנו שיוראל לבוא לכהן בראשות הישיבה.

פעמים מתגלים בני-זוג הרגילים **להחמיא** הרבה מאד והדבר לא נוח למקבל המחמאה, הוא אפילו מגיב באומרו: "די, איני יכול לשמוע כל כך הרבה". אפשר להבין את מי שהמחמאות הרבות מפריעות לו, אולם עליו לדעת שאצל המחמאי **זו צורת התקשורת** המתאימה לאישיותו, וחסימתו מלומר את המחמאות, מפריעה לו מאד ביצירת התקשורת. לכן כדאי להימנע מלהפריע לו אף שיש בשמיעת המחמאות חוסר נוחות.

את המחיר הכבד של איבוד היעוד והשמחה בתפקיד, שלמו נשים רבות מאד

הלך הרב הקדוש רבי **לוי יצחק** מרדיצ'וב זיע"א להסתופף בצילו של רבי **שמועלקא מניקלשבורג** זיע"א. דעת חותנו לא היתה נוחה ממעשהו. כששב שאלו: "מה למדת אצל רבך?" השיבו רבי לוי יצחק: "למדתי שיש אלוקים בעולם." שאל החותן: "ומי אינו יודע זאת?" קרא למשרתת ושאלה: "האם יודע לך שיש בורא לעולם?" והשיבה: "בוודאי." נענה רבי יצחק: "היא אומרת, אתה יודע, ואני רואה בעיני..."

אחד מטייל על חוף ים כשלפתע נפלט בקבוק מהים. מרים הבחור את הבקבוק ופותח אותו. פתאום... שד ענקי יוצא מהבקבוק ואומר, שחררת אותי אחרי אלפי שנים אז אני אגשים לך שלוש משאלות אבל...לפי כל משאלה שתקבל החבר שלך יקבל כפול... טוב, אומר הבחור אני רוצה מכונת חדישה.

מייד ניצבת לפניו מכונת. והשד מזכיר לו שלחבר יש עכשיו שניים. מתרגז הבחור על כך חושב חושב. ואומר לשד, אתה יודע מה?...
תמיד רציתי לתרום כליה.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

מעשה בכפרי שיצא מזהכפר וטעה בדרך והביאוהו רגליו לעיר. הלח שמוח להכיר את העיר ושיחיה לו מה לספר מהעיר לחבריו הכפריים שהשעמום לחם חוקם.

בדרך הוא מיצא סולם גדול וכבד המונח על הקרקע. שמח הכפרי במציאתו וניגש להרים את הסולם, אך הסולם כבד וגדול שאי אפשר להרימו, התחיל מוחפש את ראש הסולם ורואה שאורכו לא נגמר [-פסי רכבת:-], בעודו מהלך על הפסים והנה עיניו רואות קרון צבוע בצבעים יפים מתקרב לעברו, הכפרי התחיל משתומם על הקרון היפה ועל ה"עין הגדולה" [-הפנס-] שמאיר את הפסים.

בעודו מתפעל ושמוח על המוחזה שהוא רואה שיחיה לו מה לספר לחבריו הריקים המחפשים סיפורים, והנה הקטר התחיל לצפור לו שיפנה את המסילה, כששמע הכפרי את צפירות הרכבת התחיל למחוא כפים ולרקוד על הפסים על הקול היפה שמשמיע הקרון הצבעוני, הקטר צופר והוא רוקד, ועוד צפירה והריקוד יותר עליו ושמוח, הוא שומע את הצפירות,

אך הוא לא מסיק מסקנות להתנהג לפי מה שהוא שומע! כך הכפרי גומר את חייו! הקב"ה זועק ליהודי שיתאמץ לתורה במאוד מאוד, אך יש שלא מבין מה הוא שומע!...

זה הזמן. להתעורר. לערוך חשבון נפש. להתחרט. להצטער. כשיראה הקב"ה את לבבנו הנשבר. את **חרטתנו האמיתית** את רצוננו אכן לשוב אליו בתמים. וישיט ידו אלינו: **שובו אלי ואשובה אליכם!**

שבת שלום ומזרח לכל בית ישראל

כל בוקר היה מוישלה יוצא החוצה מבית לשמיים וצועק. אלוקים...אולי פעם אחד תתן לי לזכות בלוטו.

וכך נמשך הסיפור שנים רבות עד שיום אחד יצאה בת קול מהשמים ואמרה. מוישלה מוישלה אולי

פעם אחד **תמלא כנר טופס לוטו?**

חן מיוחד נסוך היה על עצם אמירת השיחות של רבי **לוי יצחק בנדר** זצ"ל. מאיר היה פניו לשומעים. מעולם לא זעם ולא כעס. גם אם התרידוהו פעם אחר פעם בשאלות בדקדוקי הדברים – היה משיב במאור פנים ובמתנות גם אם השואלים היו **בחושים צעירים ונערים**... "בשיחות" ראה אחד ממפעלי חייו החשובים להעביר

את האוצר הרוחני **לדורות הבאים**

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

מה הנאה לאדם שסופו לפרוש לעפר רימה ותולעה וכל הנאות יתהפכו לו בקבר למרה

רבי משה סופר זצ"ל, בעל 'חתם-סופר', היה נוהג להאריך בתפילת שמונה-עשרה. פעם אחת, אחרי התפילה, ניגש אליו אחד המתפללים ואמר: "רבי, האומנם כדאי כל-כך להאריך בתפילה?"

הנה, בזמן שרבנו התפלל **הספקתי לסיים** את התפילה וללמוד שני דפי גמרא עם תוספות". חיך רבי משה והשיב: "חז"ל אמרו שהמאריך בתפילתו מאריכים לו ימיו ושנותיו. אם-כן, על-ידי אריכות התפילה **אוכה לחיות יותר**, וממילא אוכל להשלים את דפי הגמרא שכביכול 'החמצת' בגלל אריכות התפילה."

לעילוי נשמות: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ותב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, הרב אליעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני, הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איהו, יעקב בן שרה ברסקה, **מן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע
כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה
וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל
כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האזינו
להתפלל עבור
השם אותו הנכח
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיזוק הכינו את השם לתפילה
חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:
02-6325070
לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

מותגים חזקים מתחילים באריזה מנצחת.

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

vidank
שקיות ומארזים בסיטיל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

 052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

מחזורתנים

את ההזמנות תשאירו עלינו...

1,000 הזמנות + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"

במחיר מיוחד של 600 ש"ח בלבד!

(אפשרות לעיצוב בתוספת מחיר, ניתן לקבל קטלוג דוגמאות במייל)

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

הזכירו את שפיד לחתונתכם! למחיר מיוחד! דפוס סביב!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 89,57,52,51,16,9,3 >>